ਭਈ ॥ ਚੜਿ ਝੰਪਾਨ ਮਾਰਨ ਤਿਨ ਗਈ ॥੪॥ ਸਵਤਿਨ ਖਬਰਿ ਐਸ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਚੜਿ ਰਾਨੀ ਹਮਰੇ ਪਰ ਆਈ ॥ ਨਿਜੁ ਕਰ ਗ੍ਰਿਹਨ ਆਗਿ ਲੈ ਦੀਨੀ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਬਾਟ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਲੀਨੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਇਨ ਰਾਨਿਯਹਿ ਸਵਤਨਿ ਦਈ ਸੰਘਾਰਿ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਅਪਨੋ ਕਿਯੋ ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ ਨਿਵਾਰਿ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਹੱਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੮॥੩੪੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਬਧੂ ਪੱਛਿਮ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਕਾਮਵਤੀ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਪਤਿ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਬਰਖ ਬੀਤ ਗੇ ਗ੍ਰਿਹ ਨ ਸੰਭਾਰੋ ॥੧॥ ਸੁਧਿ ਪਤਿ ਕੀ ਅਬਲਾ ਤਜਿ ਦੀਨੀ ॥ ਸਾਮਾਨਨਿ ਕੀ ਤਿਨ ਗਤਿ ਲੀਨੀ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਨਹਿ ਠੌਰ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ ਤਿਹ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥੨॥ ਤਬ ਲੌ ਨਾਥ ਤਵਨ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਏਕ ਦੂਤਿਯਹਿ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕੋਊ ਮਿਲਾਇ ਮੋਹਿ ਤ੍ਰਿਯ ਦੀਜੈ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਸੋਊ ਲੀਜੈ ॥੩॥ ਵਾ ਕੀ ਨਾਰਿ ਦੂਤਿਯਹਿ ਭਾਈ ॥ ਆਨਿ ਸਾਹੁ ਕੋ ਤੁਰਤੁ ਮਿਲਾਈ ॥ ਸਾਹੁ ਜਬੈ ਤਿਨ ਬਾਲ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ॥ ਇਹੈ ਬਚਨ ਤਤਕਾਲ ਬਖਾਨ੍ਯੋ ॥੪॥ ਕ੍ਯੋ ਨਹਿ ਚਲਿਤ ਧਾਮ ਪਤਿ ਮੋਰੇ ॥ ਬਿਛੁਰੇ ਬਿਤੇ ਬਰਖ ਬਹੁਤੋਰੇ ॥ ਅਬ ਹੀ ਹਮਰੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਸੋਕ ਹਮਾਰੇ ਟਾਰੋ ॥੫॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਸਾਹੁ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਪਾਈ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੋ ਲੈ ਧਾਮ ਸਿਧਾਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਜ ਕਵਨ ਆਈ ਹੁਤੀ ਕਹੱ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਇਨ ਕੀਨ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੁ ਨ ਲਖ੍ਯੋ ਚਲਿ ਘਰ ਗ੍ਯੋ ਮਤਿ ਹੀਨ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੯॥੩੪੭੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਨੈਨੋਤਮਾ ਨਾਰਿ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਗੁਨੀ ॥ ਜਾਨ੍ਯੋ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤਮ ਢਿਗ ਆਯੋ ॥ ਭੇਦ ਸਹਿਤ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੧॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਿਯ ਕਿਯੋ ਪਰਦੇਸ ਪਯਾਨ ਗਏ ਕਤਹੂੰ ਉਠਿ ਬੰਧਵ ਦੋਊ ॥ ਹੌ ਬਿਲਲਾਤ ਅਨਾਥ ਭਈ ਇਤ ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਜਾਨਤ ਸੋਊ ॥ ਪੂਤ ਰਹੇ ਸਿਸ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਆਵਤ ਹਜਾਂ ਘਰ ਖੋਊ ॥ ਬੈਦ ਉਪਾਇ ਕਰੋ ਹਮਰੋ ਕਛੁ ਆਂਧਰੀ ਸਾਸੁ ਨਿਵਾਸ ਨ ਕੋਊ ॥੨॥ ਭੇਸ

ਮਲੀਨ ਰਹੌ ਤਬ ਤੇ ਸਿਰ ਕੇਸ ਜਟਾਨ ਕੇ ਜੂਟ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਬਜੋਗਨਿ ਸੀ ਬਿਰਹੋਂ ਘਰ ਹੀ ਘਰ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਿਸਾਰ ਦਏ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਸਸਿ ਦਾਰੁਨ ਸੂਰਜ ਪਸਚਮ ਅਸ੍ਤ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਬੈਦ ਉਪਾਇ ਕਰੋ ਕਛੁ ਆਇ ਮਮੇਸ ਕਹੂੰ ਪਰ ਦੇਸ ਗਏ ਹੈਂ ॥੩॥ ਪ੍ਰਾਸ ਸੋ ਪ੍ਰਾਤ ਪਟਾ ਸੇ ਪਟੰਬਰ ਪਜਾਰੀ ਪਰੀ ਪਰਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰੇ ॥ ਪਾਂਸ ਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੁਪਜੋਗ ਸੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੇਤ ਸੇ ਪਾਨਿ ਪਰੋਸਨਿਹਾਰੇ ॥ ਪਾਸ ਪਰੋਸਨਿ ਪਾਰਧ ਸੀ ਪਕਵਾਨ ਪਿਸਾਚ ਸੇ ਪੀਰ ਸੇ ਪਜਾਰੇ ॥ ਪਾਪ ਸੌ ਪੌਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੈ ਜਬ ਤੇ ਗਏ ਪੀਯ ਪ੍ਰਦੇਸ ਪਯਾਰੇ ॥੪॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੀਯ ਚਲੇ ਪਰਦੇਸ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਮੰਤ੍ਰ ਰਹੀ ਜਕਿ ਕੈ ॥ ਪਲਕੈਂ ਨ ਲਗੈ ਪਲਕਾ ਪੈਂ ਪਰੈ ਪਛੁਤਾਤ ਉਤੈ ਪਤਿ ਕੌ ਤਕਿ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਾਤ ਪਖਾਰਿ ਸਭੈ ਤਨੁ ਪਾਕ ਪਕਾਵਨ ਕਾਜ ਚਲੀ ਥਕਿ ਕੈ ॥ ਪਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਿਯੋ ਤਨ ਮੈਂ ਬਿਨੁ ਪਾਵਕ ਪਾਕ ਗਯੋ ਪਕਿ ਕੈ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜਾਰਿ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਭੀਤਰ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਯਾ ਕੀ ਲਗਨਿ ਮੋਹਿ ਪਰ ਲਾਗੀ ॥੬॥ ਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਤੁਰਤੁ ਚਲਿ ਗਯੋ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੋਗ ਕਮਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਪਲਟਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕਾਹੂ ਪਾਯੋ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੦॥੩੪੮੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਸਿਸਪ੍ਰਭਾ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਤਾ ਕੌ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸੂਰਗ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰ ਭਏ ਤਾ ਕੀ ਰਹੈ ਜੁਹਾਰ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੇ ਸਦਨ ਮਦਨ ਜੁਤ ਆਵਈ ॥ ਕਾਮ ਕਲੋਲ ਅਮੋਲ ਸੁ ਬੋਲ ਕਮਾਵਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਵ ਨ ਕੋਊ ਸਕੈ ਪਛਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਰਾਜਾ ਕੇ ਤੀਰ ਬਖਾਨੈ ਆਨਿ ਕੈ ॥੨॥ ਸਵਤਿ ਤਵਨ ਕੀ ਹੁਤੀ ਭੇਦ ਤਿਨ ਪਾਇਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਤਬ ਹੀ ਜਾਇ ਜਤਾਇਯੋ ॥ ਸੁਨਤ ਰਾਵ ਏ ਬਚਨ ਅਧਿਕ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਅਸ ਤੀਛਨ ਗਹਿ ਪਾਨ ਜਾਤ ਤਿਤ ਕੌ ਭਯੋ ॥੩॥ ਸੁਨ ਰਾਨੀ ਬਚ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੱ ਟਰਿ ਆਗੈ ਲਿਯੋ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਪਤਿ ਕੈ ਐਸੇ ਉੱਤਰ ਦਿਯੋ ॥ ਮੁਖ ਬੋਲੈ ਭਈਆ ਕੇ ਜੌ ਮੈ ਘਰ ਗਈ ॥ ਹੋ ਕਹੌ ਕਹਾ ਘਟ ਤੀਯਾ ਮੈ ਤੁਮਰੀ ਭਈ ॥੪॥ ਧਰਮ ਭ੍ਰਾਤ ਜਾ ਕੌ ਕਹਿ ਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਬਖਾਨਿ ਹੈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਕਾਮ ਕਲੋਲ ਨ ਕਬਹੂੰ ਠਾਨਿ ਹੈ ॥ ਕਹੀ ਸਵਤਿ ਕੀ ਸਵਤਿ ਨ ਊਪਰ ਮਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਇਨ ਮਹਿ ਰਹਤ ਸਿਪਰਧਾ

ਹਿਯੇ ਪਛਾਨਿਯੈ ॥੫॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਜਿਹੱ ਗਹੇ ਸੁ ਜਾਰ ਉਚਾਰਿਯੈ ॥ ਸਾਂਧਿ ਖਨਤ ਗਹਿ ਚੋਰ ਚੋਰ ਕਰਿ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਬਿਨੁ ਨੈਨਨ ਕੇ ਲਹੇ ਕੋਪ ਨਹਿ ਠਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਅਰਿ ਕੀ ਅਰਿ ਪਰ ਕਹੀ ਨ ਉਰ ਮੋ ਆਨਿਯੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਾ ਮੈ ਕਹੋ ਕਹਾ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਮੁਖ ਬੋਲੈ ਭਇਯਾ ਕੇ ਗਈ ॥ ਤੋਰ ਸਵਤਿ ਮੈਂ ਕਛੁ ਨ ਬਿਗਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਤੈ ਝੂਠ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੌ ਰਾਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਆਇਯੋ ॥ ਮੈਂ ਨ ਸੇਜ ਤੁਮਰੀ ਤੇ ਪਕਰਿ ਮੰਗਾਇਯੋ ॥ ਇਤੋ ਕੋਪ ਸੁਨਿ ਸਵਤਿ ਨ ਚਿਤ ਮੌ ਧਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਬੈਰ ਕੈਸੋਈ ਹੋਇ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਉਚਾਰਿਯੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਕਾ ਜਾਨੈ ॥ ਰਿਪੁ ਕੀ ਕਹੀ ਰਿਪੂ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਸਾਚ ਰਾਵ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਹਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਨਾਹ ਨਾਹਿ ਕਛੁ ਲਹਯੋ ॥੯॥ ਕਹੱ ਭਯੋ ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤੇਰੋ ਕਛੂ ਨ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕੈ ਤਹਕੀਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਿਰ ਕੀਜੈ ॥ ਨਾਤਰ ਮੀਚ ਮੂੰਡ ਪਰ ਲੀਜੈ ॥੧੦॥ ਸੁਨੁ ਰਾਜਾ ਇਹ ਕਛੂ ਨ ਕਹਿਯੈ ॥ ਸਾਚ ਝੂਠ ਮੇਰੋ ਹੀ ਲਹਿਯੈ ॥ ਲਹਿ ਸਾਚੀ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਝੂਠੀ ਜਾਨਿ ਚੋਰ ਕਰਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੧॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਰਾਨੀ ਤੂ ਸਾਚੀ ਮੈ ਜਾਨੀ ॥ ਤੋ ਪਰ ਝੂਠ ਸਵਤਿ ਇਨ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਆਜੁ ਸਾਚੁ ਕਰਿ ਲਹ੍ਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਰਾਨੀ ਸਜਾਨੀ ਬਚਨ ਸੀਸ ਰਹੀ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥ ਸੁਘਰ ਹੋਇ ਸੋ ਜਾਨਈ ਜੜ੍ਹ ਕੋ ਕਹਾ ਉਪਾਇ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜੋ ਚਤੁਰੋ ਨਰ ਹੋਇ ਸੁ ਭੇਵ ਪਛਾਨਈ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਹਾ ਜਿਯ ਜਾਨਈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਹੌਹੂੰ ਕਛੂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨਾਇ ਹੌਂ ॥ ਹੋ ਯਾ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਕੋ ਘਾਇ ਹੌਂ ॥੧੪॥ ਚਉਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸਾਚੀ ਕੋ ਝੂਠੀ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਝੂਠੀ ਕੋ ਸਾਚੀ ਕਰਿ ਮਾਨ੍ਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੧॥੩੪੯੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਹੈ ਸਵਤਿ ਤਾ ਕੀ ਹੁਤੀ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਸੇ ਨਿਰਖਤ ਸਦਾ ਮੁਖ ਛਬਿ ਭਾਨ ਕੁਮਾਰ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਨਕਲਾ ਐਸੇ ਬਹੁ ਬਰਖ ਬਿਤਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਸਸਪ੍ਰਭਾ ਕੀ ਬਾਤ ਗਈ ਜਿਯ ਆਇ ਕੈ ॥ ਸੋਤ ਰਾਵ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਫਿਰਿ ਆਈ ਘਰ ਮਾਂਝ ਦੁਹੁਨ ਕੋ

ਘਾਇ ਕੈ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਖੜਗ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦੁਹੂਅਨ ਚਾਰਿ ਟੂਕ ਕਰਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੈਂ ਇਹ ਜੜ੍ਹ ਸੌਂ ਭੇਦ ਬਤਾਯੋ ॥ ਇਨ ਮੋਹੂ ਝੂਠੀ ਠਹਰਾਯੋ ॥੩॥ ਸਵਤਿ ਸਹਿਤ ਰਾਜਾ ਕੌ ਘਾਈ ॥ ਪੌਛਿ ਖੜਗ ਬਹੁਰੋ ਘਰ ਆਈ ॥ ਸੋਇ ਰਹੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਾਤ ਯੌ ਕੂਕਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥੪॥ ਰੋਇ ਪ੍ਰਾਤ ਭੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਰਾਵ ਜੂ ਮਾਰੇ ॥ ਹਮਰੇ ਸੁਖ ਸਭ ਹੀ ਬਿਧਿ ਖੋਏ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਸਕਲ ਭ੍ਰਿਤ ਰੋਏ ॥੫॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਵ ਤ੍ਰਿਯ ਸਹਿਤ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੋ ਕਹ ਸਾਥ ਰਾਵ ਕੇ ਜਾਰਹੁ ॥ ਮੋਰੇ ਛੱਤ੍ਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢਾਰਹੁ ॥੬॥ ਤਬ ਤਾ ਪੈਂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਭ ਆਏ ॥ ਰੋਇ ਰੋਇ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਛੱਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਢਾਰੋ ॥ ਆਜ ਉਚਿਤ ਨਹਿ ਜਰਨ ਤਿਹਾਰੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮਰ੍ਯੋ ਸਿਸੁ ਸੁਤ ਰਹ੍ਯੋ ਤੈ ਜਰਿ ਹੈਂ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥ ਜਿਨਿ ਐਸੋ ਹਠ ਕੀਜਿਯੈ ਰਾਜ ਬੰਸ ਤੇ ਜਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭਨ ਸੁਨਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਜਰਨ ਨਿਮਿਤ ਉਠਿ ਤਬੈ ਸਿਧਾਰੀ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਰਾਨੀ ਗਹਿ ਲਈ ॥ ਰਾਜ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਤਿਹੱ ਸੁਤ ਦਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਐਸ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਜੁਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਘਾਰਿ ॥ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੀ ਰਾਖੀ ਰਹੀ ਛੱਤ੍ਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢਾਰ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬਿਆਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੨॥੩੫੦੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਬਟਾਲਾ ਮੌ ਬਸੈ ਮੈਗਲਖਾਨ ਪਠਾਨ ॥ ਮਦ ਪੀਵਤ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਰਹੈ ਸਦਾ ਰਹਤ ਅੱਗ੍ਯਾਨ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹੀ ਦਿਵਸ ਤੀਜ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਸਭ ਅਬਲਨਿ ਆਨੰਦੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ਝੂਲਤਿ ਗੀਤਿ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਗਾਵਹਿ ॥ ਸੁਨਤ ਨਾਦ ਕੋਕਿਲਾ ਲਜਾਵਹਿ ॥੨॥ ਉਤ ਘਨਘੋਰ ਘਟਾ ਘੁਹਰਾਵੈ ॥ ਇਤਿ ਮਿਲ ਗੀਤ ਚੰਚਲਾ ਗਾਵੈ ॥ ਉਤ ਤੇ ਦਿਪਤ ਦਾਮਿਨੀ ਦਮਕੈਂ ॥ ਇਤ ਇਨ ਦਸਨ ਕਾਮਨਿਨ ਝਮਕੈਂ ॥੩॥ ਰਿਤਰਾਜਪ੍ਰਭਾ ਇਕ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰਿਨ ॥ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਭਾ ਸਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਾ ਕੀ ਛਬਿ ਸੋਹੈ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੪॥ ਸੋ ਝੂਲਤ ਤਿਨ ਖਾਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਭੂਮਿ ਜਨੁ ਲਗੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ਕੁਟਨੀ ਏਕ ਬੁਲਾਇ ਮੰਗਾਈ ॥ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤਿਹ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥੫॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਆਈ ਹੁਤੀ ਬਨਿ ਏਕ

ਬਾਲਾ ਰਾਗਮਾਲਾ ਸਮ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਂਝ ਦੀਪਮਾਲਾ ਜਨੁ ਵੈ ਗਈ ॥ ਬਿਛੂਆ ਕੀ ਬਿਝਕ ਸੌਂ ਬੀਛੂ ਸੋ ਡਸਾਇ ਮਾਨੋ ਚੇਟਕ ਚਲਾਇ ਨਿਜੁ ਚੇਰੋ ਮੋਹਿ ਕੈ ਗਈ ॥ ਦਸਨ ਕੀ ਦਿਪਤ ਦਿਵਾਨੇ ਦੇਵ ਦਾਨੌ ਕੀਨੇ ਨੈਨਨ ਕੀ ਕੋਰ ਸੌਂ ਮਰੋਰਿ ਮਨੁ ਲੈ ਗਈ ॥ ਕੰਚਨ ਸੇ ਗਾਤ ਰਵਿ ਥੋਰਿਕ ਚਿਲਚਿਲਾਤ ਦਾਮਨੀ ਸੀ ਕਾਮਨੀ ਦਿਖਾਈ ਆਨਿ ਦੈ ਗਈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੌ ਮੁਹਿ ਤਿਹ ਤੂੰ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵੈਂ ॥ ਅਪੁਨੇ ਮੁਖ ਮਾਂਗੈ ਸੋ ਪਾਵੈਂ ॥ ਰੁਤਿਸਪ੍ਰਭਾ ਤਨਿ ਕੈ ਰਤਿ ਕਰੌ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੁਤਿਸਪ੍ਰਭਾ ਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਜਬ ਤੇਂ ਲਖੀ ਬਨਾਇ ॥ ਚੁਭਿ ਚਿਤ ਕੇ ਭੀਤਰ ਰਹੀ ਮੁਖ ਤੇਂ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥੮॥ ਮੋ ਤੇ ਛਬਿ ਨ ਕਹੀ ਪਰੈ ਸ੍ਰੀ ਰਿਤੁਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਜੀਭਿ ਮਧੁਰ ਹ੍ਵੈ ਜਾਤ ਹੈ ਬਰਨਤ ਪ੍ਰਭਾ ਅਪਾਰ ॥੯॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਆਂਖਿ ਰਸ ਗਿਰਯੋ ਤਾਂ ਤੇ ਆਂਬ ਪ੍ਰਗਟਤ ਭਏ ਜਿਹਵਾ ਰਸ ਹੂ ਤੇ ਜਰਦਾਲੂ ਲਹਿਯਤੁ ਹੈ ॥ ਮੁਖ ਰਸ ਹੂ ਕੌ ਮਧੁ ਪਾਨ ਕੈ ਬਖਾਨਿਯਤ ਜਾ ਕੇ ਨੈਕ ਚਾਖੇ ਸਦਾ ਜੀਯਤ ਰਹਿਯਤੁ ਹੈ ॥ ਨਾਕ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਨਿਸਿਰਾਟ ਨਿਸਿ ਰਾਜਾ ਭਯੋ ਜਾ ਕੀ ਸਭ ਜਗਤ ਕੌ ਜੌਨ ਚਹਿਯਤੁ ਹੈ ॥ ਦਾਂਤਨ ਤੇ ਭਯੋ ਦਾਖ ਦਾਰਿਮ ਬਖਾਨਿਯਤ ਅਧਰ ਤੇ ਭਯੋ ਤਾਂਹਿ ਊਖ ਕਹਿਯਤੁ ਹੈ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੁਟਨੀ ਵਚਨ ਸੁਨਤ ਏ ਧਾਈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਝੁਲਾਵਨ ਕੇ ਮਿਸੁ ਲਯਾਈ ॥ ਤਬ ਤਿਹਂ ਆਨ ਖਾਂਨ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਚਕਿ ਚਿਤ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਕੀਨੋ ॥੧੧॥ ਤੁਮਰੇ ਇਹੀ ਨਿਮਿਤ ਮੈ ਆਈ ॥ ਅਬ ਫੂਲਨ ਮੁਹਿ ਦਈ ਦਿਖਾਈ ॥ ਅਬ ਮੁਹਿ ਜਾਨ ਧਾਮ ਕੌ ਦੀਜੈ ॥ ਪਰਸੌਂ ਬੋਲਿ ਕਲੋਲ ਕਰੀਜੈ ॥੧੨॥ ਅਤਿ ਮਦ ਪਾਨ ਖਾਨ ਤੁਮ ਕੀਜਹੁ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਮੋ ਕਹ ਸੁਖ ਦੀਜਹੁ ॥ ਪਰਸੌਂ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੈਂ ਐਹੌ ॥ ਤੁਮਰੀ ਦੁਹਿਤਾ ਕੇ ਢਿਗ ਸ੍ਵੈਹੌ ॥੧੩॥ ਯੌ ਕਰਿ ਬੋਲ ਖਾਨ ਤਜਿ ਦੀਨੀ ॥ ਪਰਸੌਂ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਕੀਨੀ ॥ ਤਬ ਰਿਤਰਾਜਪ੍ਰਭਾ ਚਲਿ ਆਈ ॥ਵਾ ਦੁਹਿਤਾ ਢਿਗ ਸੇਜ ਬਿਛਾਈ ॥੧੪॥ ਸੋਏ ਲੋਗ ਧਾਮ ਉਠਿ ਗਈ ॥ ਸਿਮਰਤ ਖਾਨ ਘਰੀ ਸੋ ਭਈ ॥ ਨਿਸੁ ਸਿਗਰੀ ਤਿਹੱ ਕਹੱ ਜਗਵਾਯੋ ॥ ਖੋਜਤ ਤਾਹਿ ਸੁਤਾ ਢਿਗ ਆਯੋ ॥੧੫॥ ਰੁਤਿਸਪ੍ਰਭਾ ਦੁਹਿਤਾ ਲਖਿ ਧਰੀ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹਿ ਜਾਂਘ ਦੋਊ ਰਤਿ ਕਰੀ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਿ ਰਹੀ ਪਠਾਨੀ ॥ ਮਦ ਪੀਏਂ ਜੜ੍ਹ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੌਂ ਰਮਯੋ ਰੁਤਿਸਪ੍ਰਭਾ ਤਿਹ ਜਾਨਿ ॥ ਮਦ ਉਤਰੇ ਤਿਹ ਤਜਿ ਦਿਯੋ ਅਪਨੀ

ਸੁਤਾ ਪਛਾਨਿ ॥੧੭॥ ਧੰਨਜ ਛੱਤ੍ਰਿਜਾ ਕੋ ਧਰਮ ਸ੍ਰੀ ਰਿਤਿਰਾਜਿ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਸੰਗ ਸੁਤਾ ਕੇ ਕੈ ਮੁਝੈ ਗੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਉਬਾਰਿ ॥੧੮॥ ਏਕ ਮਦੀ ਦੂਜੇ ਤਰੁਨ ਤੀਜੇ ਅਤਿ ਧਨ ਧਾਮ ॥ ਪਾਪ ਕਰੇ ਬਿਨ ਕਯੋਂ ਬਚੈ ਬਚੈ ਬਚਾਵੈ ਰਾਮ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤਿਰਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੩॥੩੫੨੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਂਡਵ ਕੇ ਪਾਂਚੌ ਸੁਤ ਸੂਰੇ ॥ ਅਰਜੁਨ ਭੀਮ ਜੁਧਿਸਟਰ ਰੂਰੇ ॥ ਨਕੁਲ ਅਵਰ ਸਹਦੇਵ ਭਨਿੱਜੈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਉਪਜਿਯੋ ਨ ਕਲਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥੧॥ ਬਾਰਹ ਬਰਖ ਬਨਬਾਸ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਸੋਈ ਬਰਖ ਤ੍ਰੈਦਸੋ ਆਯੋ ॥ ਦੇਸ ਬਿਰਾਟ ਰਾਜ ਕੇ ਗਏ ॥ ਸੋਊ ਬਰਖ ਬਿਤਾਵਤ ਭਏ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਕ੍ਰੀਚਕਹਿ ਦ੍ਰੁਪਦਜਾ ਦੇਖੀ ਨੈਨ ਪਸਾਰਿ ॥ ਗਿਰਯੋ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਧਰਨਿ ਮਾਰਿ ਕਰਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਭਗਨਿ ਤਨ ਭੇਦ ਜਤਾਯੋ ॥ ਮਿਲਨ ਦ੍ਰੁਪਦਜਾ ਕੋ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਪਠੈ ਸਦੇਸਨ ਦਈ ॥ ਕਰ ਤੇ ਪਕਰਿ ਕਰੀਚਕ ਲਈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਕਰਿ ਕੋ ਅਧਿਕ ਬਲੁ ਅੰਚਰ ਗਈ ਛੁਰਾਇ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਹੇਰੇ ਸ੍ਵਾਨ ਕੌ ਭਜਤ ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਕੁਲਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕਰੀਚਕ ਕਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਹੁਤੋ ਜਹਾਂ ਤਹ ਅਯੋ ॥ ਪਾਦ ਪ੍ਰਹਾਰ ਦ੍ਰੁਪਦਿਯਹਿ ਕਿਯੋ ॥ਪਾਂਚੋ ਨਿਰਖਿ ਪੰਡਜਨ ਲਿਯੋ ॥੬॥ ਅਤਿ ਹੀ ਕੋਪ ਭੀਮ ਤਬ ਭਰਿਯੋ ॥ ਰਾਜੈ ਮਨੇ ਨੈਨ ਸੌ ਕਰਿਯੋ ॥ ਬੋਲ ਦ੍ਰੁਪਦਜਾ ਨਿਕਟ ਸਿਖਾਈ ॥ ਯੌ ਕ੍ਰੀਚਕ ਸੌ ਕਹੋ ਬਨਾਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਤੁਰਿ ਦ੍ਰੁਪਦਜਾ ਅਤਿ ਹੁਤੀ ਅਰੁ ਪਤਿ ਕਹਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਏਕ ਬਚਨ ਭਾਖਯੋ ਹੁਤੋ ਬੀਸਕ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦ੍ਰੁਪਦੀ ਯੌ ਕ੍ਰੀਚਕ ਸੌ ਕਹੀ ॥ ਤੁਮ ਪੈਂ ਅਧਿਕ ਰੀਝਿ ਮੈਂ ਰਹੀ ॥ ਸੂੰਨਿਸਾਲ ਨਿਸਿ ਕੌ ਤੁਮ ਐਯਹੁ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਕਮੈਯਹੁ ॥੯॥ ਸੂੰਨਿਸਾਲ ਭੀਮਹਿ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਕ੍ਰੀਚਕ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਗੈ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਕਰਿ ਟਾਂਗ ਤੇ ਲਿਯੋ ॥ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਤਾਂਹਿ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥੧੦॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈਂ ਕ੍ਰੀਚਕ ਰਿਸਿ ਭਰੇ ॥ ਕੇਸ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਧਰੇ ॥ ਯਾਹਿ ਅਗਨਿ ਕੇ ਬੀਚ ਜਰੈਹੈਂ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਗਯੋ ਤਹ ਤੋਹਿ ਪਠੈਹੈਂ ॥੧੧॥ ਗਹਿ ਕੈ ਕੇਸ ਤਾਂਹਿ ਲੈ ਚਲੇ ॥ ਕ੍ਰੀਚਕ ਬੀਰ ਸੂਰਮਾ ਭਲੇ ॥ ਤਬ ਹੀ ਕੋਪ ਭੀਮ ਅਤਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਗਹਿ ਕੈ ਤਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਕਰਿ ਧਰਿਯੋ ॥੧੨॥ ਜਾ ਕੌ ਕੋਪਿ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਮਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੋ

ਮੂੰਡ ਚੌਥਿ ਹੀ ਡਾਰੈ ॥ ਕਾਹੂੰ ਪਕਰਿ ਟਾਂਗ ਤੇ ਘਾਵੈ ॥ ਕਿਸੂ ਕੇਸ ਤੇ ਐਂਚਿ ਬਿਗਾਵੈ ॥੧੩॥ ਕਨਿਯਾ ਬਿਖੈ ਕ੍ਰੀਚਕਨ ਧਾਰੈ ॥ ਬਰਤ ਚਿਤਾ ਭੀਤਰ ਲੈ ਡਾਰੈ ॥ ਸਹੱਸ ਪਾਂਚ ਕ੍ਰੀਚਕ ਸੰਗ ਮਾਰਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਯੋ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਚੌਰਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੪॥੩੫੪੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਬਨਿਕ ਕੀ ਭਾਰਜਾ ਅਕਬਰਬਾਦ ਮੰਝਾਰ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਰੀਝੈਂ ਨਿਰਖਿ ਸ੍ਰੀ ਰਨਰੰਗ ਕੁਮਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਬਰ ਆਖੇਟ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਰਖਿ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਸਖੀ ਏਕ ਤਿਹੱ ਤੀਰ ਪਠਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਆਨਿ ਮੁਹਿ ਦੇਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥੨॥ ਤਬ ਚਲ ਸਖੀ ਭਵਨ ਤਿਹੱ ਗਈ ॥ ਵਾ ਕੌ ਭੇਦ ਜਤਾਵਤ ਭਈ ॥ ਸੋ ਹਜਰਤਿ ਕੇ ਧਾਮ ਨ ਆਈ ॥ ਹਜਰਤਿ ਜੂ ਗ੍ਰਿਹ ਲਏ ਬੁਲਾਈ ॥੩॥ ਹਜਰਤਿ ਜਬੈ ਭਵਨ ਤਿਹੱ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਅਬਲਾ ਕੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਤਿਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਾਹ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ॥੪॥ ਕਹੌ ਤੌ ਅਬੈ ਡਾਰਿ ਲਘ ਆਊਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਊਂ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਜਾਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਭਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਐਂਚਿ ਕਿਵਰਿਯਾ ਦਈ ॥੫॥ ਪਤਿ ਕਹੱ ਜਾਇ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਦਈ ॥ ਸੰਗ ਕਰਿ ਨਾਥ ਲ੍ਯਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਅਤਿ ਤਬ ਕੋਪ ਬਨਿਕ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਛਿਤ੍ਰ ਉਤਾਰਿ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲਯੋ ॥੬॥ ਹਜਰਤਿ ਕੇ ਪਨਹੀ ਸਿਰ ਝਾਰੈ ॥ ਲੱਜਤ ਸਾਹ ਨਹਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੈ ॥ ਜੂਤਨਿ ਮਾਰਿ ਭੋਹਰੇ ਦਿਯੋ ॥ ਵੈਸਹਿ ਦੈ ਦਰਵਾਜੋ ਲਿਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਕੁਟਵਾਰ ਕੇ ਭਈ ਪੁਕਾਰੂ ਜਾਇ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਫਤੀ ਸੰਗ ਲੈ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚੀ ਆਇ ॥੮॥ ਚੋਰ ਜਾਰ ਕੈ ਸਾਧ ਕੋਊ ਸਾਹੁ ਕਿਧੌਂ ਪਤਿਸਾਹ ॥ ਆਪਨ ਹੀ ਚਲਿ ਦੇਖਿਯੈ ਏ ਕਾਜਿਨ ਕੇ ਨਾਹ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚਨ ਭਾਖਿ ਭਜਿ ਗਏ ॥ ਹੇਰਤ ਤੇ ਅਕਬਰ ਕਹੱ ਭਏ ॥ ਹਜਰਤਿ ਲਜਤ ਬਚਨ ਨਹਿ ਬੋਲੈ ॥ ਨ੍ਯਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਸਿਰ ਆਂਖਿ ਨ ਖੋਲੈ ॥੧੦॥ ਜੇ ਕੋਈ ਧਾਮ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜਾਵੈ ॥ ਕ੍ਯੋ ਨਹਿ ਐਸ ਤੁਰਤ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥ ਜੇ ਕੋਊ ਪਰ ਨਾਰੀ ਸੌ ਪਾਗੈ ॥ ਪਨਹੀ ਇਹਾਂ ਨਰਕ ਤਿਹੱ ਆਗੈ ॥੧੧॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਜਰਤਿਹਿ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਿਸੂ ਕੇ ਧਾਮ ਨ ਗਯੋ ॥ ਜੈਸਾ ਕਿਯ ਤੈਸਾ ਫਲ ਪਾਯੋ ॥

ਦੁਰਾਚਾਰ ਚਿਤ ਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪੰਚਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੫॥੩੫੫੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ ਇਕ ਛੱਤ੍ਰਜਾ ਅਚਲਕਲਾ ਤਿਹ ਨਾਉਂ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬ ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਬਸਤ ਦਯਾਲਪੁਰ ਗਾਉਂ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਵਿ ਜਬ ਹੀ ਅਸਤਾਚਲ ਗਏ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟਏ ॥ ਜਾਰਿ ਦੀਵਟੈਂ ਤਸਕਰ ਧਾਏ ॥ ਤਾ ਕੇ ਤਾਕਿ ਭਵਨ ਕਹ ਆਏ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਠਾਢ ਭਏ ਤਿਹ ਬਾਲ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਖੜਗ ਨਿਕਾਰਿ ॥ ਕੈ ਧਨੁ ਦੇਹਿ ਬਤਾਇ ਕੈ ਨਹਿ ਤੁਹਿ ਦੇਹਿ ਸੰਘਾਰਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਕਛੁਕ ਧਾਮ ਕੋ ਦਰਬੁ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਹ੍ਯੋ ਮੈਂ ਦਰਬੁ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਜੌ ਮੈਂ ਦਾਨ ਜੀਵ ਕੋ ਪਾਊਂ ॥੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੌ ਆਜੁ ਸੰਘਾਰਤ ਮੋ ਕਹ ਸੰਗ ਚਲੌ ਬਹੁ ਮਾਲ ਬਤਾਊਂ ॥ ਰਾਖਿ ਮਹਾਬਤਿਖਾਨ ਗਏ ਸਭ ਹੀ ਇਕ ਬਾਰ ਸੁ ਤੇ ਹਰਿ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥ ਪੂਤਨ ਪੌਤ੍ਰਨ ਲੌ ਸਭ ਕੋ ਛਿਨ ਭੀਤਰਿ ਆਜੁ ਦਰਿੱਦ੍ਰ ਬਹਾਊਂ ॥ ਲੀਜਹੁ ਲੂਟਿ ਸਭੈ ਤੁਮ ਤਾ ਕਹ ਮੈਂ ਅਪਨੋ ਨਹਿ ਪਾਨ ਛੁਆਊਂ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਸਕਰ ਤੇ ਭਏ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਸੰਗ ਤਹਾਂ ਲੈ ਗਏ ॥ ਜਹ ਕੋਠਾ ਦਾਰੂ ਕੋ ਭਰਿਯੋ ॥ ਤਹੀ ਜਾਇ ਤਸਕਰਨ ਉਚਰਿਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਗਨਿ ਬਾਨ ਸੋ ਬਾਂਧਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹ ਕੌ ਦਈ ਚਲਾਇ ॥ ਕਾਲ ਸਭਨ ਤਿਨ ਕੋ ਹੁਤੋ ਪਰ੍ਯੋ ਤਹੀ ਸਰ ਜਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਸਕਰ ਜਾਰਿ ਮਸਾਲੈਂ ਪਰੇ ॥ ਦਾਰੂ ਬਿਖੈ ਅੰਗਾਰੇ ਝਰੇ ॥ ਸਭ ਤਸਕਰ ਤਬ ਹੀ ਉਡਿ ਗਏ ॥ ਭੂਚਰ ਤੇ ਖੇਚਰ ਸੋ ਭਏ ॥੮॥ ਦਾਰੂ ਉਡਤ ਚੋਰ ਉਡਿ ਗਏ ॥ ਸਭ ਹੀ ਫਿਰਤ ਗਗਨ ਮੌ ਭਏ ॥ ਦਸ ਦਸ ਕੋਸ ਜਾਇ ਕਰਿ ਪਰੇ ॥ ਹਾਡ ਗੋਡ ਨਹਿ ਮੂੰਡ ਉਬਰੇ ॥੯॥ ਏਕੈ ਬਾਰ ਚੋਰ ਉਡ ਗਏ ॥ ਜੀਵਤ ਏਕ ਨ ਬਾਂਚਤ ਭਏ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਅਬਲਾ ਤਿਹ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਛਲ ਭੇ ਅਪਨੋ ਧਾਮ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਇਹ ਛਲ ਸਭ ਚੋਰਨ ਕਹ ਘਾਈ ॥ ਬਹੁਰੌ ਧਾਮ ਆਪਨੇ ਆਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਹੋਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤੇ ਬਚਤ ਨ ਕੋਈ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਿਆਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੬॥੩੫੬੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਮਕਲਾ ਕਾਮਨਿ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਭੀਤਰਿ ਅਤਿ ਗੁਨੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨ ਆਗਯਾ ਮਾਨੈ ॥ ਯਾਂ ਤੇ ਮਾਤ ਕੋਪ ਚਿਤ ਠਾਨੈ ॥੧॥ ਕੁਬੁਧਿ ਬਿਖੈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਗਵਾਵੈ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੋ ਦਰਬੁ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ਗੁੰਡਨ ਸਾਥ ਕਰੈ ਗੁਜਰਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਕੁਬਿਰਤਿ ਪਿਯਤ ਮਦ ਪਾਨਾ ॥੨॥ ਤਾ ਕੋ ਭ੍ਰਾਤ ਦੁਤਿਯ ਸੁਭਕਾਰੀ ॥ ਜੂਪ ਰਹਿਤ ਨ ਕਛੂ ਦੁਰਚਾਰੀ ॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਮਾਤ ਕੋ ਰਹੈ ॥ ਯਾ ਕੌ ਬੇਗਿ ਸੰਘਾਰੌ ਚਹੈ ॥੩॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਜਬ ਸੋ ਘਰ ਆਯੋ ॥ ਸੋਤ ਛਾਪਰੀ ਮਾਝ ਤਕਾਯੋ ॥ ਟਟਿਯਾ ਦ੍ਵਾਰ ਆਗਿ ਦੈ ਦਈ ॥ ਸੁਤ ਕੋ ਮਾਤ ਜਰਾਵਤ ਭਈ ॥੪॥ ਮਾਤ ਪੂਤ ਕੌ ਪ੍ਰਥਮ ਜਰਾਯੋ ॥ ਰੋਇ ਰੋਇ ਸਭ ਜਗਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਆਗਿ ਲਗਾਇ ਪਾਨਿ ਕੌ ਧਾਈ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਪਾਈ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਸੀਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੭॥੩੫੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਕੰਚਨਪ੍ਰਭਾ ਜਾਟਜਾ ਰਹੈ ॥ ਅਤਿ ਦੁਤਿਵਾਨ ਤਾਂਹਿ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਭਰਤਾ ਏਕ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ॥ ਰੁਚ੍ਯੋ ਨ ਡਾਰਿ ਫਾਂਸ ਹਨਿ ਦਿਯੋ ॥੧॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨਨ ਔਰ ਪਤਿ ਕਰਿਯੋ ॥ ਸੋਊ ਨ ਰੁਚ੍ਯੋ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਯੋ ॥ ਮਾਸ ਬਿਖੈਂ ਔਰੈ ਪਤਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋਊ ਦੈ ਕੈ ਬਿਖੁ ਤ੍ਰਿਯ ਘਾਯੋ ॥੨॥ ਚੌਥੋ ਨਾਥ ਨਾਇਕਾ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾ ਕਹ ਹਨਿ ਪੰਚਮ ਕਹੱ ਲੀਨੋ ॥ ਛਠਏਂ ਮਾਰਿ ਸਪਤਮੋ ਘਾਯੋ ॥ ਅਸਟਮ ਕੈ ਸੰਗ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥੩॥ ਕਰਮ ਕਾਲ ਸੋਊ ਨਹਿ ਭਾਯੋ ॥ ਜਮਧਰ ਭਏ ਤਾਂਹਿ ਤਿਨ ਘਾਯੋ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਜਾਨਿ ਜਗਤ ਤਿਹ ਕਰਿਯੋ ॥ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਸਭਨ ਉਚਰਿਯੋ ॥੪॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਭਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਿਨ ਮਾਰੇ ਮਰ ਗਈ ॥ ਅਬ ਹੌ ਜਰੋ ਨਾਥ ਤਨ ਜਾਈ ॥ ਇਨ ਸਭਹੂੰਨ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਈ ॥੫॥ ਅਰੁਨ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰ ਪਾਨ ਚਬਾਏ ॥ ਲੋਗ ਸਭਨ ਕੌ ਕੂਕ ਸੁਨਾਏ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਹਾਥਿ ਸਿਧੌਰੋ ਗਹ੍ਯੋ ॥ ਜਰਿਬੋ ਸਾਥ ਨਾਥ ਕੇ ਚਹ੍ਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਪਤ ਨਾਥ ਨਿਜ ਕਰਨ ਹਨਿ ਕਿਯੋ ਸਤੀ ਕੋ ਭੇਸ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਦੇਖਤ ਤਰਨਿ ਪਾਵਕ ਕਿਯੋ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥੭॥ ਸਪਤ ਨਾਥ ਨਿਜੁ ਹਾਥ ਹਨਿ ਅਸਟਮ ਕੌ ਗਰ ਲਾਇ ॥ ਸਭ ਲੋਗਨ ਦੇਖਤ ਜਰੀ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੮॥੩੫੭੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਪਕਲਾ ਨਾਮਾ ਰਹੈ ਸੁਤਾ ਸਾਹ ਕੀ ਏਕ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬ ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਦਾਸੀ ਰਹੈ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਿਸਰੀ ਕੋ ਹੀਰਾ ਤਿਨ ਲਿਯੋ ॥ ਡਬਿਯਾ ਬਿਖੈ ਡਾਰਿ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਜਹ ਸਭਾ ਬਨਾਈ ॥ ਬਹਲ ਬੈਠਿ ਤਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਈ ॥੨॥ ਅਰਧ ਬਜਾਰ ਬਿਖੈ ਜਬ ਗਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨਰਿਕ ਬਿਲੋਕਤ ਭਈ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬੁ ਦੈ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਨਿਜ ਗਾਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਯੋ ॥੩॥ ਚਲਿਤ ਚਲਿਤ ਰਜਨੀ ਪਰਿ ਗਈ ॥ ਸੂਰਜ ਛਪ੍ਯੋ ਚੰਦ੍ਰ ਦੁਤਿ ਭਈ ॥ ਬਹਲ ਬਿਖੈ ਗਹਿ ਬਾਂਹ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸੰਗ ਉਪਜਾਯੋ ॥੪॥ ਜ੍ਯੋਂ ਜ੍ਯੋਂ ਬਹਲ ਹਿਲੋਰੇ ਖਾਵੈ ॥ ਉਛਰੇ ਬਿਨਾ ਕਾਜ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥ ਲਖੈ ਲੋਗ ਗਾਡੀ ਕਰ ਮਾਰੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕੋਊ ਬਿਚਾਰੈ ॥੫॥ ਭਾਖਿ ਬੈਨ ਤੇ ਬਹਲ ਧਵਾਈ ॥ ਕਾਮ ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਭਰਿ ਕਰਿ ਭੋਗ ਬਾਮ ਸੌ ਕੀਨੋ ॥ ਬੀਚ ਬਜਾਰ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਚੀਨੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਇਹ ਚੰਚਲਾ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚੀ ਆਇ ॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਬੈਠੋ ਜਹਾਂ ਨੀਕੀ ਸਭਾ ਬਨਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਿਸਰੀ ਕੋ ਹੀਰਾ ਕਰ ਲਿਯੋ ॥ ਲੈ ਹਜਰਤਿ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕਿਯੋ ॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਤਿਹ ਕਛੂ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਤੀਸ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈਯਾ ਦੀਨੋ ॥੮॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਸਾਹਹਿ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਉਠੀ ਸਭਾ ਆਵਤ ਸੋਊ ਭਈ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ਸਹਸ੍ਰ ਆਪੁ ਤ੍ਰਿਯ ਲੀਨੋ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ਸਹਸ੍ਰ ਮੀਤ ਕੋ ਦੀਨੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਛਲਿ ਮੀਤ ਸੌ ਕਾਮ ਕਲੋਲ ਕਮਾਇ ॥ ਧਾਮ ਆਨਿ ਪਹੁਚਤ ਭਈ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਕੋਊ ਪਾਇ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਨਵਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੮੯॥੩੫੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਗ ਚੰਚਲਾ ਗਈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਬਚਨ ਬਖਾਨਤ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਿਸਿਰਾਜਪ੍ਰਭਾ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹਾਂ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ਉਹਾਂ ॥੧॥ ਜੌ ਰਾਜਾ ਤੇ ਬਾਰਿ ਭਿਰਾਊਂ ॥ ਅਪਨੀ ਝਾਂਟੈ ਸਭੈ ਮੁੰਡਾਊਂ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਹੋਡ ਸਕਲ ਤੁਮ ਹਾਰਹੁ ॥ ਨਿਜੁ ਨੈਨਨ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨਿਹਾਰਹੁ ॥੨॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਸੁਭ ਭੇਦ ਬਨਾਯੋ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਇਹ ਬਚਨ ਚੰਚਲਾ ਪਾਯੋ ॥੩॥ ਬੈਠ ਝਰੋਖਾ ਦਈ ਦਿਖਾਈ ॥ ਰਾਜਾ ਰਹੇ ਰੂਪ ਉਰਝਾਈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਇਹ ਕੌ ਜੌ ਪਾਊਂ ॥ ਜਨਮ

ਸਹਸ੍ਰ ਲਗੇ ਬਲਿ ਜਾਊਂ ॥੪॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਲਈ ਬੁਲਾਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਹਿਤ ਰਸ ਗੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਅਬਲਾ ਤਬ ਮੁਰਛਿਤ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਪਾਨਿ ਪਾਨਿ ਉਚਰਤ ਮੁਖ ਭਈ ॥੫॥ ਉਠ ਕਰਿ ਆਪੁ ਰਾਵ ਤਬ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਪਾਨਿ ਪਯਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਪਾਨਿ ਪਿਏਂ ਬਹੁਰੋ ਸੁਧਿ ਭਈ ॥ ਰਾਜੈ ਫਿਰਿ ਚੁੰਬਨ ਤਿਹੱ ਲਈ ॥੬॥ ਜਬ ਸੁਧਿ ਮੈ ਅਬਲਾ ਕਛੁ ਆਈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਾਮ ਕੀ ਕੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ਦੋਊ ਤਰਨ ਨ ਕੋਊ ਹਾਰੈ ॥ ਯੌ ਰਾਜਾ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥੭॥ ਬਹੁਰਿ ਬਾਲ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਤੁਮ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਝਾਂਟਿ ਨ ਮੂੰਡੀ ਜਾਈ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਨ ਮੈਂ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥੮॥ ਹਸਿ ਕਰਿ ਰਾਵ ਬਚਨ ਯੌ ਠਾਨ੍ਯੋ ॥ ਮੈਂ ਅਪੁਨੇ ਜਿਯ ਸਾਚ ਨ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥ ਤੈਂ ਤ੍ਰਿਯ ਹਮ ਸੋ ਝੂਠ ਉਚਾਰੀ ॥ ਹਮ ਮੂੰਡੈਂਗੇ ਝਾਂਟਿ ਤਿਹਾਰੀ ॥੯॥ ਤੇਜ ਅਸਤੁਰਾ ਏਕ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਗਹਿ ਕੈ ਰਾਵ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤਾਂ ਕੀ ਮੂੰਡਿ ਝਾਂਟਿ ਸਭ ਡਾਰੀ ॥ ਦੈ ਕੈ ਹਸੀ ਚੰਚਲਾ ਤਾਰੀ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਨਿ ਭਰਾਯੋ ਰਾਵ ਤੇ ਨਿਜੁ ਕਰ ਝਾਂਟਿ ਮੁੰਡਾਇ ॥ ਹੋਡ ਜੀਤ ਲੇਤੀ ਭਈ ਤਿਨ ਅਬਲਾਨ ਦਿਖਾਇ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਨਬੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੦॥੩੫੯੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਲਹੌਰ ਛਤ੍ਰਿਜਾ ਰਹੈ ॥ ਰਾਇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤਾਂਹਿ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਦੇਵ ਜਨਨਿ ਕੋ ਲਖਿ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਮੁਗਲ ਤਿਹੱ ਨ੍ਹਾਤ ਕੈ ਰੀਝ੍ਯੋ ਅੰਗ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਧਰਨਿ ਬਿਰਹਾ ਤਨ ਗ੍ਯੋ ਮਾਰਿ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਾਮ ਆਨ ਇਕ ਸਖੀ ਬੁਲਾਈ ॥ ਬਾਤ ਸਭੈ ਤਿਹ ਤੀਰ ਜਤਾਈ ॥ ਜੌ ਮੋ ਕੌ ਤੂੰ ਤਾਹਿ ਮਿਲਾਵੈਂ ॥ ਅਪੁਨੇ ਮੁਖ ਮਾਂਗੈ ਸੋ ਪਾਵੈਂ ॥੩॥ ਤਬ ਸੋ ਸਖੀ ਧਾਮ ਤਿਹੱ ਗਈ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਖਾਨਤ ਭਈ ॥ ਮਾਤਾ ਤੋਰਿ ਬੁਲਾਵਤ ਤੋ ਕੌ ॥ ਤਾ ਤੇ ਪਠੈ ਦਯੋ ਹਜਾਂ ਮੋ ਕੌ ॥੪॥ ਯੌ ਜਬ ਬਚਨ ਤਾਹਿ ਤਿਹੱ ਕਹਿਯੋ ॥ ਮਿਲਬ ਸੁਤਾ ਮਾਤਾ ਸੌ ਚਹਿਯੋ ॥ ਡੋਰੀ ਬਿਖੈ ਤਾਂਹਿ ਬੈਠਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦਰ ਪਰਦਨ ਦ੍ਰਿੜ ਐਂਚਿ ਸਵਾਰ੍ਯੋ ॥੫॥ ਤਾ ਕੌ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਛੂ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਕੁਟਨੀ ਚਹੈ ਜਹਾਂ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥ ਮਾਤ ਨਾਮ ਲੈ ਤਾਹਿ ਸਿਧਾਈ ॥ ਲੈ ਕੈ ਧਾਮ ਮੁਗਲ ਕੇ ਆਈ ॥੬॥ ਪਰਦਾ ਤਹੀਂ ਉਘਾਰਾ ਜਾਈ ॥ ਤਾਸ ਬੇਗ ਜਹ ਸੇਜ ਸੁਹਾਈ ॥ ਬਹਿਜਾ

ਆਨਿ ਮੁਗਲ ਤਬ ਗਹੀ ॥ ਚਿੱਤ ਮੈ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਰਹੀ ॥੭॥ ਮੇਰੋ ਧਰਮ ਲੋਪ ਅਬ ਭਯੋ ॥ ਤੁਰਕ ਅੰਗ ਸੌ ਅੰਗ ਭਿਟਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਛੂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨਾਊਂ ॥ ਜਾ ਤੇ ਛੂਟਿ ਮੁਗਲ ਤੇ ਜਾਊਂ ॥੮॥ ਅਬ ਆਇਸੁ ਤੁਮਰੋ ਜੌ ਪਾਊਂ ॥ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਊਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਇ ਤੁਮ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੋਂ ॥ ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੋਂ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ ਕੈ ਕੇਲ ਕਰੌ ਤਵ ਸੰਗ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸੌ ਹ੍ਵੈ ਤੁਮ ਤ੍ਰਿਯ ਅਰਧੰਗ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬਚਨ ਤਹਾਂ ਤੇ ਗਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਆਗਿ ਲਗਾਵਤ ਭਈ ॥ ਕੁਟਨੀ ਸਹਿਤ ਮੁਗਲ ਕੌ ਜਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਾਲ ਆਪਨੋ ਧਰਮ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕਯਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੧॥੩੬੦੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਜਿਹ ਰੂਪ ॥ ਗਾਨਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਸਖੀ ਰਤਿ ਕੇ ਰਹੈ ਸਰੂਪ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਤਾ ਸੌ ਹਿਤ ਭਾਰੋ ॥ ਦਾਸੀ ਤੇ ਰਾਨੀ ਕਰਿ ਡਾਰੋ ॥ ਜੈਸੇ ਕਰੈ ਰਸਾਇਨ ਕੋਈ ॥ ਤਾਂਬੇ ਸੌ ਸੋਨਾ ਸੋ ਹੋਈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਨਾ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਰਾਵ ਜੂ ਆਵਈ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਵਈ ॥ ਦਾਸ ਏਕ ਪਰ ਸੋ ਦਾਸੀ ਅਟਕਤਿ ਭਈ ॥ ਹੋ ਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਸਾਰਿ ਤਬੈ ਚਿਤ ਤੇਂ ਦਈ ॥੩॥ ਤਿਲਚੁਗਨਾ ਪਰ ਗਾਨਕਲਾ ਅਟਕਤ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਸਾਰਿ ਤੁਰਤ ਚਿਤ ਤੇ ਦਈ ॥ ਜੋ ਦਾਸੀ ਸੌ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਰਖੁ ਕੋਊ ਠਾਨਈ ॥ ਹੋ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਤਾ ਕੌ ਸਭ ਹੀ ਲੋਗ ਬਖਾਨਈ ॥੪॥ ਸੰਗ ਦਾਸੀ ਕੈ ਦਾਸ ਕਹ੍ਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ ਚਲੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਕਰਿ ਜੀਹੈਂ ਕਛੂ ਨ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਗਾਨਕਲਾ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ਕੀਜਿਯੈ ॥੫॥ ਉਠ ਦਾਸੀ ਸੰਗ ਚਲੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਿ ਨ ਰਹੀ ਲਜਾਇ ਕੈ ॥ ਜੋ ਦਾਸੀ ਸੌ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਰਖ ਉਪਜਾਵਈ ॥ ਹੋ ਅੰਤ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤੁ ਮਰੈ ਪਛੁਤਾਵਈ ॥੬॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਮੈ ਚਾਰਿ ਕੋਸ ਮਾਰਗ ਚਲ੍ਯੋ ॥ ਜੌ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਦ੍ਰਪ ਹੁਤੋ ਸਭ ਹੀ ਦਲ੍ਯੋ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਤੇ ਹੀ ਪੁਰ ਆਵਹੀ ॥ ਹੋ ਗਾਨਕਲਾ ਤਿਲਚੁਗਨ ਨ ਪੈਡੋ ਪਾਵਹੀ ॥੭॥ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰਮਿਤ ਤੇ ਭਏ ਹਾਰਿ ਗਿਰਿ ਕੈ ਪਰੈ ॥ ਜਨੁਕ ਘਾਵ ਬਿਨੁ ਕੀਏ ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਮਰੈ ॥ ਅਧਿਕ ਛੁਧਾ ਜਬ ਲਗੀ ਦੁਹੂਨਿ

ਕੌ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਦਾਸੀ ਸੌ ਦਾਸ ਕਹਯੋ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਗਾਨਕਲਾ ਤੁਮ ਪਰੇ ਸੋ ਬੁਰਿ ਅਪੁਨੀ ਕਰੋ ॥ ਖਰਿ ਕੋ ਟੁਕਰਾ ਹਾਥ ਹਮਾਰੇ ਪੈ ਧਰੋ ॥ ਦਾਸ ਜਬੈ ਖੈਬੇ ਕੌ ਕਛੂ ਨ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਤਬ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਢਾਇਯੋ ॥੯॥ ਮਾਰ ਕੂਟਿ ਦਾਸੀ ਕੋ ਦਯੋ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥ ਆਪ ਲਗਯੋ ਫਲ ਚੁਗਨ ਮਹਾਂਬਨ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬੇਰ ਭਖਤ ਤਾ ਕੌ ਹਰਿਜੱਛ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਤਿਲਚੁਗਨਾ ਕੋ ਪਕਰ ਭੱਛ ਕਰਿ ਡਾਰਿਯੋ ॥੧੦॥ ਬਹਤ ਬਹਤ ਦਾਸੀ ਸਰਿਤਾ ਮਹਿ ਤਹਿ ਗਈ ॥ ਜਹਾਂ ਆਇ ਸ੍ਵਾਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਨਿਕਸਤ ਭਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਾਜਾ ਤਿਹੱ ਲਿਯੋ ਨਿਕਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂਰਖ ਸਕਯੋ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਾਸੀ ਕਾਢ ਨਦੀ ਤੇ ਲਿਯੋ ॥ ਬੈਠ ਤੀਰ ਐਸੇ ਬਚ ਕਿਯੋ ॥ ਕਿਹੱ ਨਿਮਿਤਿ ਕੈ ਹਜਾਂ ਤੈ ਆਈ ॥ ਸੋ ਕਹਿਯੈ ਮੁਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਜਤਾਈ ॥੧੨॥ ਜਬ ਤੁਮ ਅਖੇਟਕਹਿ ਸਿਧਾਏ ॥ ਬਹੁ ਚਿਰ ਭਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਨਹਿ ਆਏ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀਂ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਬਨ ਗਹਿਰੇ ਮੌ ਆਈ ॥੧੩॥ ਜਬ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਭਈ ॥ ਪਾਨਿ ਪਿਵਨ ਸਰਿਤਾ ਢਿਗ ਗਈ ॥ ਫਿਸਲਯੋ ਪਾਵ ਨਦੀ ਮੌ ਪਰੀ ॥ ਅਧਿਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਤੁਮਹਿ ਨਿਕਰੀ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੀਚ ਸੰਗ ਕੀਜੈ ਨਹੀ ਸੁਨਹੋ ਮੀਤ ਕੁਮਾਰ ॥ ਭੇਡ ਪੂਛਿ ਭਾਦੌ ਨਦੀ ਕੋ ਗਹਿ ਉਤਰਯੋ ਪਾਰ ॥੧੫॥ ਪਾਨਿ ਉਦਰ ਤਾਂ ਕੌ ਭਰਯੋ ਦਾਸ ਨਦੀ ਗਯੋ ਡਾਰਿ ॥ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨਨ ਅਬਲਾ ਭਈ ਸਕਯੋ ਨ ਨ੍ਰਿਪ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧੬॥ ਫਲ ਭੱਛਤ ਜੱਛਨ ਗਹਯੋ ਨਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਕੀਨ ॥ ਦਾਸਨਿ ਕੇ ਸੰਗ ਦੋਸਤੀ ਮਤਿ ਕਰਿਯਹੁ ਮਤਿ ਹੀਨ ॥੧੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਬਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੨॥੩੬੨੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਰਦਸਿਕਲਾ ਏਕ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਚੋਰਨ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਜਹਾਂ ਕਿਸੂ ਕਾ ਦਰਬੁ ਤਕਾਵੈ ॥ ਹੀਂਗ ਲਗਾਇ ਤਹਾਂ ਉਠਿ ਆਵੈ ॥੧॥ ਹੀਂਗ ਬਾਸ ਤਸਕਰ ਜਹੱ ਪਾਵੈਂ ॥ ਤਿਸੀ ਠੌਰ ਕਹ ਸਾਂਧਿ ਲਗਾਵੈਂ ॥ ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਹੈ ਸਾਹੁ ਇਕ ਭਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਦਸਿਕਲਾ ਤਾਹੂ ਸੋ ਬਿਹਾਰੀ ॥੨॥ ਹੀਂਗ ਲਗਾਇ ਤ੍ਰਿਯ ਚੋਰ ਲਗਾਏ ॥ ਕਰਤੇ ਕੇਲ ਸਾਹੁ ਚਿਤ ਆਏ ॥ ਤਾ ਸੌ ਤੁਰਤ ਖਬਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰੀ ॥ ਮੀਤ ਤਿਹਾਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹਰੀ ॥੩॥ ਚੋਰ ਚੋਰ ਤਬ ਸਾਹੁ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਅਰਧ ਆਪਨੋ ਦਰਬੁ ਉਬਾਰਯੋ ॥ ਦੁਹੂਅਨ

ਤਾਹਿ ਹਿਤੂ ਕਰਿ ਮਾਨ੍ਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥੪॥ ਅਰਧ ਬਾਂਟਿ ਚੋਰਨ ਤਿਹ ਦੀਨੋ ॥ ਆਧੋ ਦਰਬੁ ਸਾਹੁ ਤੇ ਲੀਨੋ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਤਾਹਿ ਲਖ੍ਯੋ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਮੂਰਖ ਕਿਨੂੰ ਨ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥੫॥ ਚੋਰ ਲਾਇ ਪਾਹਰੂ ਜਗਾਏ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤੇ ਦੋਊ ਭੁਲਾਏ ॥ ਤਸਕਰ ਕਹੈ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰੀ ॥ ਸਾਹੁ ਲਖ੍ਯੋ ਮੇਰੀ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ ਚਰਿਤ ਕੌ ਸਕਤ ਨ ਕੋਊ ਪਾਇ ॥ ਵਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਾ ਕੌ ਲਖੈ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਯਾਮ ਸਹਾਇ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤਿਰਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੩॥੩੬੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵਨਰਾਨ ਹੰਡੂਰ ਕੋ ਰਾਜਾ ਏਕ ਰਹੈ ॥ ਨਾਰਾ ਕੋ ਹੋਛਾ ਘਨੋ ਸਭ ਜਗ ਤਾਂਹਿ ਕਹੈ ॥੧॥ ਏਕ ਦਿਸਾਰਿਨਿ ਸੌ ਰਹੈ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਾਰ ॥ ਤਿਨ ਨ ਬੁਲਾਯੋ ਧਾਮ ਕੋ ਆਪੁ ਗਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਬ ਆਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਧਾਮ ਦਿਸਾਰਿਨਿ ਜਾਨਿਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਸੌ ਸਭ ਹੀ ਤਿਨ ਭੇਦ ਬਖਾਨਿਯੋ ॥ ਖਾਤ ਬਿਖੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਗਹਿ ਤਿਨ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਪਕਰਿ ਪਾਨਹੀ ਹਾਥ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਮਾਰਿਯੋ ॥੩॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕੇਲ ਕਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇਯੋ ॥ ਬਨੀ ਨ ਤਾ ਸੌ ਪਤਿ ਸੋ ਭੇਦ ਜਤਾਇਯੋ ॥ ਪਨ੍ਹਿਨ ਮਾਰਿ ਖਤ ਡਾਰਿ ਉਪਰ ਕਾਂਟਾ ਦਏ ॥ ਹੋ ਚਿਤ ਮੈ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਚਾਰਿ ਪੁਰਖੁ ਤ੍ਰਿਯ ਭਜਿ ਗਏ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸਭੈ ਖੋਜਨ ਨ੍ਰਿਪ ਲਾਗੇ ॥ ਰਾਨਿਨ ਸਹਿਤ ਸੋਕ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ਖਤਿਯਾ ਪਰੇ ਰਾਵ੍ਜੂ ਪਾਏ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਕਾਢਿ ਧਾਮ ਲੈ ਆਏ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਰਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੪॥੩੬੩੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੌਕੋਟੀ ਮਰਵਾਰ ਕੋ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਰੇਸ ॥ ਜਾ ਕੀ ਮਾਨਤ ਆਨਿ ਸਭ ਰਘੁਬੰਸੀਸੂਰ ਦੇਸ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਨਮਤੀ ਤਿਹ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਚੀਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਬਿਤਨਪ੍ਰਭਾ ਦੂਜੀ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਲਖੀ ਨ ਕਿਨੂੰ ਬਖਾਨੀ ॥੨॥ ਕਾਬਲ ਦਰੋ ਬੰਦ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਲਿਖਿ ਐਸੇ ਖਾਮੀਰ ਪਠਯੋ ॥ ਅਵਰੰਗ ਬੋਲਿ ਜਸਵੰਤਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਤਵਨੈ ਠੌਰ ਭੇਜਿ ਕੈ ਦੀਨੋ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਛੋਰਿ ਜਹਾਨਾਬਾਦ ਤਹਾਂ ਜਸਵੰਤ ਗਯੋ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਯਾਕੀ ਭਯੋ ਸੰਘਾਰਤ ਤਿਹ ਭਯੋ ॥ ਆਇ ਮਿਲ੍ਯੋ

ਤਾ ਕੌ ਸੋ ਲਿਯੋ ਉਬਾਰਿ ਕੈ॥ ਹੋ ਓਹਿੰਡ ਬੰਗਸਤਾਨ ਪਠਾਨ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ॥੪॥ ਜੀਵ ਅਨਮਨੋ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਤਾ ਕੋ ਭਯੋ॥ ਤਾ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਰਪੁਰ ਗਯੋ॥ ਦ੍ਰੁਮਤਿਦਹੱਨ ਅਧੁਤਮ ਪ੍ਰਭਾ ਤਹੱ ਆਇ ਕੈ॥ ਹੋ ਤਰਨਿ ਇਤਜਾਦਿਕ ਤ੍ਰਿਯ ਸਭ ਜਰੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੫॥ ਡੀਕ ਅਗਨਿ ਕੀ ਉਠੀ ਰਾਨਿਯਨ ਯੌ ਕਿਯੋ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿ ਸਪਤ ਪ੍ਰਦਛਿਨ ਕੌ ਦਿਯੋ॥ ਕੂਦਿ ਕੂਦਿ ਕਰਿ ਪਰੀ ਨਰੇਰਨ ਚਾਇ ਕੈ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਗੰਗ ਕੇ ਮਾਂਝ ਅਪੱਛਰਾ ਆਇ ਕੈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਬਿਤਨਕਲਾ ਦੁਤਿਮਾਨਮਤਿ ਚਲੀ ਜਰਨ ਕੇ ਕਾਜ॥ ਦੁਰਗਦਾਸ ਸੁਨਿ ਗਤਿ ਤਿਸੈ ਰਾਖ੍ਯੋ ਕੋਟਿ ਇਲਾਜ ॥੭॥ ਮੇੜਤੇਸ ਥਾਰੇ ਉਦਰ ਸੁਨਿ ਰਾਨੀ ਮਮ ਬੈਨ॥ ਮੈ ਨ ਮਿਲੌ ਹਜਰਤਿ ਤਨੈਂ ਜਾਸਾਂ ਅਪਨੇ ਐਨ ॥੮॥ ਚੌਪਈ॥ ਤਬ ਹਾਡੀ ਪਤਿ ਸੌ ਨਹਿ ਜਰੀ॥ ਲਰਿਕਨ ਕੀ ਆਸਾ ਜਿਯ ਧਰੀ॥ ਛੋਰਿ ਪਿਸੌਰ ਦਿੱਲੀ ਕੌ ਆਏ॥ ਸਹਰ ਲਹੌਰ ਪੂਤ ਦੋ ਜਾਏ ॥੯॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਮੌ ਗਈ॥ ਹਜਰਤਿ ਕੌ ਐਸੀ ਸੁਧਿ ਭਈ॥ ਸੋਊਅਨ ਕਹ੍ਯੋ ਇਨੈ ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ॥ ਤੁਮ ਮਨਸਬ ਜਸਵੰਤ ਕੋ ਲੀਜੈ ॥੧੦॥ ਰਨਿਯਨ ਕੌ ਸਊਅਨ ਨਹਿ ਦਯੋ॥ ਹਜਰਤਿ ਸੈਨ ਪਠਾਵਤ ਭਯੋ॥ ਰਨਛੋਰੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ॥ ਨਰ ਕੋ ਭੇਸ ਸਭੈ ਤੁਮ ਧਾਰੋ ॥੧੧॥ ਖਾਨਪੁਲਾਦ ਜਬੈ ਚੜਿ ਆਏ॥ ਤਬ ਰਨਿਯਨ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ॥ ਹਮੈ ਨਗਜ ਸੈਨਾ ਮੌ ਦੀਜੈ॥ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਰਾਖਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥੧੨॥ ਨਾਵਨ ਕੌ ਸੁ ਭਵਾਰੋ ਦਿਯੋ॥ ਬਾਲਨ ਸਹਿਤ ਦੇਸ ਮਗੁ ਲਿਯੋ॥ ਰਜਪੂਤਨ ਰੁਮਾਲ ਫਿਰਾਏ॥ ਹਮ ਮਿਲਨੇ ਹਜਰਤਿ ਕੌ ਆਏ ॥੧੩॥ ਤਿਨ ਕੌ ਕਿਨੀ ਨ ਚੋਟਿ ਚਲਾਈ॥ ਇਹ ਰਾਨੀ ਹਜਰਤਿ ਪਹੱ ਆਈ॥ ਤੁਪਕ ਤਲੇ ਤੈਂ ਜਬੈ ਉਬਰੇ॥ ਤਬ ਹੀ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਪਰੇ ॥੧੪॥ ਜੌਨੈ ਸੂਰ ਸਰੋਹੀ ਬਹੈਂ॥ ਜੇਬੋ ਟਿਕੈ ਨ ਬਖਤਰ ਰਹੈਂ॥ ਏਕੈ ਤੀਰ ਏਕ ਅਸਵਾਰਾ॥ ਏਕੈ ਘਾਇ ਏਕ ਗਜ ਭਾਰਾ ॥੧੫॥ ਜਾ ਪਰ ਪਰੈਂ ਖੜਗ ਕੀ ਧਾਰਾ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਹੇ ਬਿਰਛ ਪਰ ਆਰਾ॥ ਕਟਿ ਕਟਿ ਸੁਭਟ ਧਰਨਿ ਪਰ ਪਰਹੀਂ॥ ਚਟਪਟ ਆਨਿ ਅਪੱਛਰਾ ਬਰਹੀਂ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਰਨਛੋਰੈਂ ਰਘੁਨਾਥ ਸਿੰਘ ਕੀਨੋ ਕੋਪ ਅਪਾਰ॥ ਸਾਹ ਝਰੋਖਾ ਕੇ ਤਰੇ ਬਾਹਤ ਭੇ ਹਥਿਯਾਰ ॥੧੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ॥ ਕਹੂੰ ਧੋਪ ਬਾਂਕੈ ਕਹੂੰ ਬਾਨ ਛੂਟੈਂ॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਬਾਨੈਨ ਕੇ

ਬੱਕਤ੍ਰ ਟੂਟੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ਗਜਾਰਾਜ ਜੂਝੇ ॥ ਕਟੇ ਕੋਟਿ ਜੋਧਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤ ਬੂਝੇ ॥੧੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਖਾਇ ਟਾਂਕ ਆਫੂਐ ਰਾਜ ਸਭ ਰਿਸਿ ਭਰੇ ॥ ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਸਰਾਬ ਪਾਨ ਕਰਿ ਅਤਿ ਲਰੇ ॥ ਸਾਹ ਝਰੋਖਾ ਤਰੈ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰਨਛੋਰਾ ਸੁਰ ਲੋਕ ਗਏ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੧੯॥ ਰਨਛੋਰਹਿ ਰਘੁਨਾਥ ਨਿਰਖਿ ਕਰਿ ਰਿਸਿ ਭਰਯੋ ॥ ਤਾਤੋ ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਜਾਇ ਦਲ ਮੈ ਪਰਯੋ ॥ ਜਾ ਕੌ ਬਹੈ ਸਰੋਹੀ ਰਹੈ ਨ ਬਾਜ ਪਰ ॥ ਹੋ ਗਿਰੈ ਮੂਰਛਨਾ ਖਾਇ ਤੁਰਤ ਸੋ ਭੂਮਿ ਪਰ ॥੨੦॥ ਧਨਿ ਧਨਿ ਔਰੰਗਸਾਹ ਤਿਨੈ ਭਾਖਤ ਭਯੋ ॥ ਘੇਰਹੁ ਇਨ ਕੌ ਜਾਇ ਦਲਹਿ ਆਇਸ ਦਯੋ ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਔਰ ਭਟ ਧਾਵ ਹੀ ॥ ਹੋ ਬੰਕ ਲੰਕ ਗੜ੍ਹ ਜੀਤਿ ਛਿਨਿਕ ਮੋ ਲਯਾਵਹੀ ॥੨੧॥ ਹਾਂਕਿ ਹਾਂਕਿ ਕਰਿ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਸੂਰਾ ਧਏ ॥ ਠਿਲਾ ਠਿਲੀ ਬਰਛਿਨ ਸੌ ਕਰਤ ਤਹਾਂ ਭਏ ॥ ਕੜਾਕੜੀ ਮੈਦਾਨ ਮਚਾਯੋ ਆਇ ਕਰ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਬਜਾਇ ਕਰ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਮੱਚਤ ਤਹੱ ਭਯੋ ॥ ਲੈ ਰਘੁਨਾਥ ਸੈਨ ਸਮੁਹਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਬਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਖੇਤਿ ਮੰਡਿ ਸੂਰਮਾ ਹਕਾਰੇ ॥੨੩॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਸਸਤ੍ਰ ਸੂਰਮਾ ਧਾਏ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਬਿਲੋਕਨ ਆਏ ॥ ਜਾ ਪਰ ਦੋਇ ਕਰੰ ਧਰ ਧਰੈ ॥ ਏਕ ਸੁਭਟ ਤੇ ਦੋ ਦੋ ਕਰੈ ॥੨੪॥ ਜਾ ਕੇ ਅੰਗ ਸਰੋਹੀ ਬਹੀ ॥ ਤਾ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵ ਸੰਗ ਨਹਿ ਰਹੀ ॥ ਜਾ ਕੇ ਲਗਯੋ ਕੁਹੱਕ ਤੋ ਬਾਨਾ ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਮੈ ਤਜੇ ਪਰਾਨਾ ॥੨੫॥ ਜਾ ਕੇ ਘਾਇ ਗੁਰਜ ਕੋ ਲਾਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਹ ਤਜਿ ਭਾਗਯੋ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਪਖਰਿਯਾ ਕਰਹੀ ॥ ਰਾਠੌਰਨ ਕੇ ਪਾਲੇ ਪਰਹੀ ॥੨੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਨਿ ਪਰੇ ਰਿਸਿ ਠਾਨਿ ਰਠੌਰ ਚਹੂੰ ਦਿਸਿ ਤੇ ਕਰ ਆਯੁਧ ਲੀਨੇ ॥ ਬੀਰ ਕਰੋਰਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਤੋਰਿ ਸੁ ਹਾਥਨ ਕੇ ਹਲਕਾ ਹਨਿ ਦੀਨੇ ॥ ਰੁੰਡ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਤੁੰਡ ਨ੍ਰਿਪਾਨ ਕੇ ਝੁੰਡ ਹਯਾਨ ਕੇ ਜਾਤ ਨ ਚੀਨੇ ॥ ਕੰਬਰ ਕੇ ਬਹੁਟੰਬਰ ਅੰਬਰ ਅੰਬਰ ਛੀਨਿ ਦਿਗੰਬਰ ਕੀਨੇ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸੁਭਟ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਰਘੁਨਾਥੋ ਸੁਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਸ੍ਵਾਮਿ ਕਾਜ ਕੇ ਪ੍ਰਨਹਿ ਨਿਬਾਹਿਯੋ ॥ ਹਡਿਯਹਿ ਪੁਰੇਜੋਧ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਬਰ ਕੈ ਭਾਟੀ ਜੁਝਯੋ ਤਨਕ ਨ ਮੋਰਯੋ ਅੰਗ ॥ ਸੁਕਬਿ ਕਾਲ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥੨੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪਚਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੫॥੩੬੬੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਨਗਰੀ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਅਪ੍ਰਤਿਮਕਲਾ ਰਾਨੀ ਬਹੁ ਗੁਨੀ ॥ ਅੰਜਨਰਾਇ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥
ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਮਾਰ੍ਯੋ ਤਿਹੱ ਤਬ ਹੀ ॥੧॥ ਤਾ ਕੌ ਧਾਮ ਬੋਲਿ ਕਰਿ ਲਿਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਦ੍ਰਿੜ ਕਿਯੋ ॥
ਬਹੁਰਿ ਜਾਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਿਨਿ ਮਿਤਿ ਲਖਿ ਪਤਿ ਹਨੈ ਤੁਮਾਰੋ ॥੨॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਵਾਚ ॥ ਤੁਮ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਨਹਿ
ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਵੋ ॥ ਹਮ ਸੌ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਕੇਲ ਕਮਾਵੋ ॥ ਮੈਂ ਤੁਹਿ ਏਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖੈਹੌਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਸੋਕ
ਮਿਟੈਹੌਂ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਦੇਖਤ ਤੋ ਸੌ ਰਮੌ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਦਰਬੁ ਲੁਟਾਇ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ਹੌ ਪਗਨ
ਤਿਹਾਰੇ ਲਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਸਭ ਜੋਗ ਭੇਸ ਕੌ ਕਰੋ ॥ ਮੋਰੀ ਕਹੀ ਕਾਨ ਮੈ ਧਰੋ ॥ ਮੂਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਛੁ ਯਾਹਿ
ਸਿਖਾਵਹੁ ॥ ਜਾ ਤੇ ਯਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਹੁ ॥੫॥ ਤਬ ਤਿਨ ਕਾਮ ਜਾਰ ਸੋਊ ਕਿਯੋ ॥ ਮੂਕ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥
ਆਪਨ ਤਾ ਕੌ ਗੁਰੂ ਕਹਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਰਾਵ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੬॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਅੰਤਹਪੁਰ ਆਏ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ
ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਗੁਰ ਜੁ ਭ੍ਰਮਾਵੈ ਰਾਇ ਨ ਭ੍ਰਮਿਯੈ ॥ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਗੁਰ ਕਰੈ ਸੁ ਛਮਿਯੈ ॥੭॥ ਜੋ ਗੁਰ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ
ਦਰਬ ਚੁਰਾਵੈ ॥ ਸੌਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਨ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਜੌ ਕੁਪਿ ਕਰੈ ਖੜਗ ਕੋ ਵਾਰਾ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਭ੍ਰਮਤ ਲਹੈ ਸੋ
ਮਾਰਾ ॥੮॥ ਜਿਨ ਨੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕਛੂ ਜਿਹ ਦਯੋ ॥ ਤਿਨ ਗੁਰ ਮੋਲ ਸਿੱਖ ਕੌ ਲਯੋ ॥ ਭਗਨਿ ਮਾਤ ਜੌ
ਰਮਤ ਨਿਹਰੀਯੈ ॥ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ਰੋਸ ਨਹਿੱ ਕਰੀਯੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭਾ ਪਰਬ ਭੀਤਰ ਸੁਨੀ ਜਮ ਕੀ
ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ਬਜਾਸਾਸਨਿ ਸੁਕ ਬਕੱਤ੍ਰ ਤੇ ਸੋ ਤੁਹਿ ਕਹੌ ਉਤਾਲ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਮਰਾਜਾ ਰਿਖਿ ਏਕ ਕੇ
ਘਰ ਮੈਂ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਮਾਤ ਭਗਨਿ ਰਿਖਿ ਬਾਲ ਸੌ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਿਖਿ
ਚਲਿ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਸੌ ਰਮਤ ਪੁਰਖ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਧਰਮ ਬਿਚਾਰ ਨ ਤਿਹੱ ਕਛੁ ਕਹਿਯੋ ॥ ਤਿਹ
ਪਗ ਮਾਥ ਛੁਆਵਨ ਚਹਿਯੋ ॥੧੨॥ ਸਿਰ ਮੈ ਚਰਨ ਛੁਅਤ ਧਰ ਰਹਿਯੋ ॥ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਾ ਕੌ ਜਮ ਕਹਿਯੋ ॥
ਮੈ ਹੌ ਕਾਲ ਜਗਤ ਜਿਹ ਘਾਯੋ ॥ ਤੇਰੋ ਧਰਮ ਬਿਲੋਕਨ ਆਯੋ ॥੧੩॥ ਸੁਨਤ ਹੁਤੋ ਤੈਸੋ ਤੁਹਿ ਦੇਖ੍ਯੋ ॥ ਧਰਮ
ਸਕਲ ਤੁਮਰੌ ਅਵਰੇਖ੍ਯੋ ॥ ਤੋਰੇ ਬਿਖੈ ਕਪਟ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਯੌ ਮੈ ਲਹ੍ਯੋ ਸਾਚੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਨਿਰਖ ਸੱਤਤਾ ਬਿਪ੍ਰ ਕੀ ਮਨ ਮੈਂ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ॥ ਜਿਯਨ ਮੁਕਤਿ ਤਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ਕਾਲ ਦਾਨ ਬਰਦਾਇ ॥੧੫॥

ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਰਿ ਜਾਰਹਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਖਾਟ ਡਸਵਾਇ ਕੈ ਭੋਗ ਕਿਯੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਆਪ ਰਾਵ-ਜੂ ਆਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਸੌ ਰਮਤ ਜਾਰ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਕਥਾ ਸੰਭਾਰਿ ਵਹੈ ਚੁਪ ਰਹਿਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਕੋਪ ਬਚਨ ਨਹਿ ਕਹਿਯੋ ॥੧੭॥ ਚਰਨ ਛੁਅਨ ਤਾ ਕੇ ਚਿਤ ਚਹਿਯੋ ॥ ਵੈਸਹਿ ਜਾਰ ਭਜਤ ਤ੍ਰਿਯ ਰਹਿਯੋ ॥ ਤਬ ਯੌ ਜਾਰ ਕਾਢਿ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਸੀਸ ਨਯਾਇ ਕਰਿ ਗਯੋ ॥੧੮॥ ਜੜ੍ਹ ਜਾਨ੍ਯੋ ਮੁਹਿ ਗੁਰੂ ਭ੍ਰਮਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਬਲਾ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਰਤਿ ਕਰਿ ਮਾਥ ਟਿਕਾਵਤ ਭਈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਦੇਖਤ ਰਤਿ ਮਾਨ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਮਾਥ ਟਿਕਾਇ ॥ ਧਨ ਦੀਨੋ ਸਭ ਪ੍ਰੀਤਮਹਿ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਿਆਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੬॥੩੬੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਰਨ ਰੰਗਮਤੀ ਇਕ ਕਹੀਯੈ ॥ ਤਾ ਸਮ ਅਵਰ ਨ ਰਾਨੀ ਲਹਿਯੈ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌਂ ਨਿਰਖ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਏਕ ਦੁਰਗ ਤਿਨ ਬਡੋ ਤਕਾਯੋ ॥ ਯਹੈ ਰਾਨਿਯਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਡੇਰਾ ਪਾਂਚ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਵਾਰੇ ॥ ਤਾਂ ਮੈ ਪੁਰਖ ਪਾਂਚ ਸੈ ਡਾਰੇ ॥੨॥ ਕਛੂ ਆਪ ਕੌ ਤ੍ਰਾਸ ਜਤਾਯੋ ॥ ਏਕ ਦੂਤ ਦੁਰਗਿਸਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਠਉਰ ਕਬੀਲਨ ਕੌ ਹ੍ਯਾਂ ਪਾਊਂ ॥ ਮੈ ਤੁਰਕਨ ਸੋਂ ਖੜਗ ਬਜਾਊਂ ॥੩॥ ਤੇ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਭੂਲਿ ਏ ਗਏ ॥ ਗੜ੍ਹ ਮੈਂ ਪੈਠਨ ਡੇਰਾ ਦਏ ॥ ਕੋਟ ਦੂਾਰ ਕੇ ਜਬੈ ਉਤਰੇ ॥ ਤਬ ਹੀ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਪਰੇ ॥੪॥ ਸਮੁਹ ਭਯੋ ਤਿਨ ਸੈ ਸੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਭਾਜਿ ਚਲ੍ਯੋ ਸੋ ਖੇਦਿ ਨਿਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹੱ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦੁਰਗਤਿ ਦੂਗ ਲਿਯੋ ॥ ਤਿਹ ਠਾ ਹੁਕਮ ਸੁ ਅਪਨੋ ਕਿਯੋ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੭॥੩੬੯੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਖਕੁਅਰਿ ਸੁੰਦਰਿਕ ਭਨਿੱਜੈ ॥ ਏਕ ਰਾਵ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹਿੱਜੈ ॥ ਏਕ ਬੋਲਿ ਤਬ ਸਖੀ ਪਠਾਈ ॥ ਸੋਤ ਨਾਥ ਸੋ ਜਾਤ ਜਗਾਈ ॥੧॥ ਤਾਹਿ ਜਗਾਤ ਨਾਥ ਤਿਹੱ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥ ਪੂਛਨ ਤਵਨ ਦੂਤਿਯਹਿ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਯਾਹਿ ਜਾਤ ਲੈ ਕਹਾਂ ਜਗਾਈ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਯੌ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਜਤਾਈ ॥੨॥ ਮੋਰੇ ਨਾਥ ਜਨਾਨੇ ਗਏ ॥ ਚੌਕੀ ਹਿਤਹਿ ਬੁਲਾਵਤ ਭਏ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੈ ਲੈਨੇ ਇਹੱ ਆਈ ॥

ਸੋ ਤੁਮ ਸੌ ਮੈਂ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋਤ ਜਗਾਯੋ ਨਾਥ ਤਿਹ ਭੁਜ ਤਾ ਕੀ ਗਹਿ ਲੀਨ ॥ ਆਨਿ ਮਿਲਾਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਜੜ੍ਹ ਕਛੁ ਚੀਨ ॥੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਨਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਸਤੁ ਸੁਭ ਸਤੁ ॥੧੯੮॥੩੬੯੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਤਨਸੈਨ ਰਾਨਾ ਰਹੈ ਗੜ੍ਹਿਚਿਤੌਰ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਰੂਪ ਸੀਲ ਸੁਚਿ ਬ੍ਰਤਨ ਮੈਂ ਜਾ ਸਮ ਕਹੱ ਜਗ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਧਿਕ ਸੂਆ ਤਿਨ ਏਕ ਪੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਸਿੰਗਲਾਦੀਪ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਏਕ ਪਦਮਿਨੀ ਆਨੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨ ਜਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥੨॥ ਜਬ ਵਹ ਸੁੰਦਰਿ ਪਾਨ ਚਬਾਵੈ ॥ ਦੇਖੀ ਪੀਕ ਕੰਠ ਮੈ ਜਾਵੈ ॥ ਊਪਰ ਭਵਰ ਭ੍ਰਮਹਿ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਨੈਨ ਜਾਨ ਦੋਊ ਬਨੇ ਕਟਾਰੇ ॥੩॥ ਤਾ ਪਰ ਰਾਵ ਅਸਕਤਿ ਅਤਿ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜ ਕਾਜ ਸਭ ਹੀ ਤਜਿ ਦਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਕੌ ਜੀਵੈ ॥ ਬਿਨੁ ਹੇਰੇ ਤਿਹੱ ਪਾਨ ਨ ਪੀਵੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਘੌ ਚੇਤਨਿ ਦੋ ਹੁਤੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਾਹਿ ਅਪਾਰ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰਾਵ ਤਿਹ ਬਸਿ ਭਯੋ ਐਸੋ ਕਿਯੋ ਬਿਚਾਰ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬਨਾਈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨ ਜਾਈ ॥ ਜੰਘਹੁ ਤੇ ਤਿਲ ਤਿਹ ਲਿਖਿ ਡਰ੍ਯੋ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਕਰਮ ਮੰਤ੍ਰਿਯਨ ਕਰ੍ਯੋ ॥੬॥ ਜਬ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਪ ਚਿੱਤ੍ਰ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਕਛੁ ਕਾਜ ਸਵਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਤਿਲਹਿ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥ ਭਰਮ ਬਢ੍ਯੋ ਰਾਜਾ ਕੈ ਤਬ ਹੀ ॥੭॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਗਹਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਨ ਰਾਨੀ ਸੌ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦਿਬ੍ਯ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਇਨ ਕੇ ਕਤ ਹੋਈ ॥ ਕੇਲ ਕਰੇ ਬਿਨੁ ਲਖੈ ਨ ਕੋਈ ॥੮॥ ਜਬ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੋਊ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਾਹ ਤਨੈ ਤਿਨ ਪੂਤ ਪੁਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਏਕ ਚਿੱਤ ਉਰ ਪਦੁਮਿਨਿ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਕਾਨ ਸੁਨੀ ਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਨਿਕ ਭਨਕ ਪਦੁਮਿਨਿ ਜਬ ਸਹ ਕਾਨਨ ਪਰੀ ॥ ਅਮਿਤ ਸੈਨ ਲੈ ਸੰਗ ਚੜ੍ਹਤ ਤਿਤ ਕੌ ਕਰੀ ॥ ਗੜ੍ਹਹਿ ਗਿਰਦ ਕਰਿ ਜੁੱਧ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿਨ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਜੈਨਲਾਵਦੀ ਤਬੈ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਰਿਸਿ ਭਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਜੁ ਕਰਿ ਲਾਇ ਆਂਬ ਤਿਨ ਖਾਏ ॥ ਗੜ੍ਹਚਿਤੌਰ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਏ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਸਾਹ ਦਗਾ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਲਿਖਿ ਕੈ ਲਿਖੋ ਪਠੈ ਇਕ ਦਿਯੋ ॥੧੧॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨਾ ਜੀ ਮੈਂ ਅਤਿ ਹਾਰੋ ॥ ਅਬ ਛੋਡਤ ਹੌ ਦੁਰਗ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਏਕ ਸੂਾਰ ਸੌ ਮੈਂ ਹ੍ਯਾਂ ਆਊਂ ॥ ਗੜ੍ਹਹਿ ਨਿਹਾਰਿ ਘਰਹਿ

ਉਠਿ ਜਾਊਂ ॥੧੨॥ ਰਾਨਾ ਬਾਤ ਤਬੈ ਯਹ ਮਾਨੀ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਰੀਤਿ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਏਕ ਸੂਾਰ ਸੰਗ ਲੈ ਤਹੱ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਸੰਗ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਲਯੋ ॥੧੩॥ ਜੋ ਜੋ ਦੂਾਰ ਉਤਰਤ ਗੜ੍ਹ ਆਵੈ ॥ ਤਹੀ ਤਹੀ ਸਿਰਪਾਉ ਬਧਾਵੈ ॥ ਸਪਤ ਦੂਾਰ ਉਤਰਤ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਕਰਿ ਨਰਾਧਿਪ ਲਯੋ ॥੧੪॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸਾਹਿ ਛਲ ਕੀਨੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਜਬ ਲੰਘਿ ਸਭ ਦੂਗ ਦੂਾਰਨ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਬਾਧਿ ਤਵਨ ਕੌ ਲਜਾਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਰਾਨਾ ਛਲ ਸੌ ਗਹਯੋ ਕਹਯੋ ਹਨਤ ਹੈ ਤੋਹਿ ॥ ਨਾਤਰ ਅਪਨੀ ਪਦੁਮਿਨੀ ਆਨਿ ਦੀਜਿਯੈ ਮੋਹਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਪਦੁਮਿਨਿ ਇਹ ਚਰਿਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਗੌਰਾ ਬਾਦਿਲ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਯੋ ਕਹਯੋ ਮੁਰਿ ਕੀਜੈ ॥ ਹਜਰਤਿ ਸਾਥ ਜੂਾਬ ਯੌ ਦੀਜੈ ॥੧੭॥ ਅਸਟ ਸਹੱਸ ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰੋ ॥ ਅਸਟ ਅਸਟ ਤਾ ਮੈ ਭਟ ਡਾਰੋ ॥ ਗੜ੍ਹ ਲਗਿ ਲਿਆਇ ਸਭਨ ਤਿਨ ਧਰੋ ॥ ਤੁਮ ਹਜਰਤਿ ਸੌ ਐਸ ਉਚਰੋ ॥੧੮॥ ਏਕ ਬਸਤ੍ਰ ਹਮਰੋ ਤੁਮ ਲੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਲਕੀ ਮੌ ਧਰਿ ਦੀਜੈ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰਤ ਜੈਹੈਂ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਲੋਕ ਨਹਿ ਪੈਹੈਂ ॥੧੯॥ ਤਬ ਗੋਰੈ ਬਾਦਿਲ ਸੋਈ ਕਿਯੋ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਮੰਤ੍ਰ ਪਦੁਮਿਨੀ ਦਿਯੋ ॥ ਗੜ੍ਹ ਕੇ ਲਹਤ ਡੋਰਿਕਾ ਧਰੀ ॥ ਪਦੁਮਿਨਿ ਅੱਗ੍ਰ ਪਾਲਕੀ ਕਰੀ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਦਮਿਨਿ ਕੇ ਪਟ ਪਰ ਘਨੇ ਭਵਰ ਕਰੈਂ ਗੁੰਜਾਰ ॥ ਲੋਗ ਸਭੈ ਪਦੁਮਿਨਿ ਲਖੈ ਬਸਤ੍ਰ ਨ ਸਕੈ ਬਿਚਾਰਿ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਮੈ ਡਾਰਿ ਲੁਹਾਰਿਕ ਲਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਬਸਤ੍ਰ ਤਵਨ ਪਰ ਦਯੋ ॥ ਛੈਨੀ ਔਰ ਹਥੌਰਾ ਲਏ ॥ ਵਾ ਬਢਈ ਕੇ ਕਰ ਮੋ ਦਏ ॥੨੨॥ ਦੂਤ ਦਿਲੀਸਹਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਤ ਪਦੁਮਿਨਿ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਰਾਨਾ ਸਾਥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਿਲਿ ਆਊ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਊ ॥੨੩॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬਢੀ ਤਹਾ ਚਲਿ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਕਟਤ ਬੇਰਿਯੈ ਭਯੋ ॥ ਤਿਹੱ ਪਾਲਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਇਹੱ ਤੇ ਓਹਿ ਡੋਰੀ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥੨੪॥ ਇਕ ਤੇ ਨਿਕਰਿ ਅਵਰ ਮੋ ਗਯੋ ॥ ਅਨਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਨਿਕਸਤ ਭਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚਯੋ ਜਾਈ ॥ ਤਬੈ ਦੁਰਗ ਮੈ ਬਜੀ ਬਧਾਈ ॥੨੫॥ ਗੜ੍ਹ ਪਰ ਜਬੈ ਬਧਾਈ ਭਈ ॥ ਸਊਅਨ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਲਈ ॥ ਜਾ ਪਰ ਪਹੁਚਿ ਖੜਗ ਕਹੱ ਝਾਰਯੋ ॥ ਏਕੈ ਘਾਇ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰਯੋ ॥੨੬॥ ਧੁਕਿ ਧੁਕਿ ਪਰੇ ਧਰਨਿ ਭਟ ਭਾਰੇ ॥ ਜਨੁਕ ਕਰਵਤਨ

ਬਿਰਛ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਜੁਝਿ ਜੁਝਿ ਮਰੇ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਭਰੇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਦਿਖਯਤ ਤਾਜਿਯਨ ਚਰੇ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਨੁਲਾਵਦੀ ਸਾਹ ਕੌ ਤਬ ਹੀ ਦਯੋ ਭਜਾਇ ॥ ਰਤਨਸੈਨ ਰਾਨਾ ਗਏ ਗੜ੍ਹ ਇਹ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇ ॥੨੮॥ ਗੌਰਾ ਬਾਦਿਲ ਕੌ ਦਿਯੋ ਅਤਿ ਧਨ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਪਦੁਮਿਨਿ ਭਏ ਬਾਢੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਾਰ ॥੨੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਨਿੰਨਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੯੯॥੩੭੨੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਗਤਿ ਦੇਸ ਏਸ੍ਵਰ ਬਡੋ ਦ੍ਰੁਗਤਿ ਸਿੰਘ ਇਕ ਭੂਪ ॥ ਦੇਗ ਤੇਗ ਪੂਰੋ ਪੁਰਖ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਸਰੂਪ ॥੧॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਉਡਗਿੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਇਕ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਭਜੈ ਮੁਖ ਜਾਸੁ ਪਿਯਾ ॥ ਬਿਸੁਨਾਥਪ੍ਰਭਾ ਤ੍ਰਿਯ ਔਰ ਰਹੈ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤਾ ਕਹੱ ਜਗਤ ਕਹੈ ॥੨॥ ਬਿਸੁਨਾਥ ਪ੍ਰਭਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਹੈ ॥ ਉਡਗਿੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾਹਿ ਕਬੈ ਨ ਚਹੈ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਬਿਤੀਤ ਕਰੈ ਇਹ ਕੇ ॥ ਕਬਹੂੰ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਤ ਨਹੀ ਤਿਹ ਕੇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਸੱਤ੍ਰ ਤਵਨ ਕੋ ਧਾਯੋ ॥ ਦ੍ਰੁਗਤਿ ਸਿੰਘ ਦਲੁ ਲੈ ਸਮੁਹਾਯੋ ॥ ਮਚ੍ਯੋ ਜੁਧ ਅਤਿ ਬਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਬਿਲੋਕਤ ਸਾਰੇ ॥੪॥ ਉਮਡੇ ਸੂਰ ਸਿੰਘ ਜਿਮਿ ਗਾਜਹਿ ॥ ਦੋਊ ਦਿਸਨ ਜੁਝਊਆ ਬਾਜਹਿ ॥ ਗੋਮੁਖ ਸੰਖ ਨਿਸਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਨਗਾਰਾ ॥੫॥ ਤੁਰਹੀ ਨਾਦ ਨਫੀਰੀ ਬਾਜਹਿ ॥ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਉਤੰਗ ਬਿਰਾਜਹਿ ॥ ਮੁਰਲੀ ਝਾਂਝ ਭੇਰ ਰਨ ਭਾਰੀ ॥ ਸੁਨਤ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਹਠੇ ਹਕਾਰੀ ॥੬॥ ਜੁਗਨਿ ਦੈਤ ਅਧਿਕ ਹਰਖਾਨੇ ॥ ਗੀਧ ਸਿਵਾ ਫਿਕਰਹਿ ਅਭਿਮਾਨੇ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚਹਿ ਅਰੁ ਗਾਵਹਿ ॥ ਕਹੂੰ ਰੁਦ੍ਰ ਡਮਰੂ ਡਮਕਾਵਹਿ ॥੭॥ ਅਚਿ ਅਚਿ ਰੁਧਰ ਡਾਕਨੀ ਡਹਕਹਿ ॥ ਭਖਿ ਭਖਿ ਅਮਿਖ ਕਾਕ ਕਹੂੰ ਕਹੱਕਹਿ ॥ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ ਮਾਸੁ ਲੈ ਜਾਹੀਂ ॥ ਕਛੁ ਕਛੁ ਸਬਦ ਬਿਤਾਲ ਸੁਨਾਹੀਂ ॥੮॥ ਝਮਕੈਂ ਕਹੂੰ ਅਸਿਨ ਕੀ ਧਾਰਾ ॥ ਭਭਕਹਿ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਧੁਕਿ ਧੁਕਿ ਪਰੇ ਧਰਨਿ ਭਟ ਭਾਰੇ ॥ ਝੁਕਿ ਝੁਕਿ ਬਡੇ ਪਖਰਿਯਾ ਮਾਰੇ ॥੯॥ ਠਿਲਾ ਠਿਲੀ ਬਰਛਿਨ ਸੌ ਮਾਚੀ ॥ ਕਢਾ ਕਢੀ ਕਰਵਾਰਨਿ ਰਾਚੀ ॥ ਕਟਾ ਕਟੀ ਕਹੂੰ ਭਈ ਕਟਾਰੀ ॥ ਧਰਨੀ ਅਰੁਨ ਭੇਸ ਭਈ ਸਾਰੀ ॥੧੦॥ ਕਾਢੇ ਦੈਤ ਦਾਂਤ ਕਹੂੰ ਫਿਰੈਂ ॥ ਬਰਿ ਬਰਿ ਕਹੂੰ ਬਰੰਗਨ ਬਰੈਂ ॥ ਭੀਖਨ ਭਏ ਨਾਦ

ਕਹੂੰ ਭਾਰੇ ॥ ਭੈਰਵਾਦਿ ਛਬਿ ਲਖਿਨ ਸਿਧਾਰੇ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਕਭਕਾਹਿ ਘਾਯਲ ਕਹੂੰ ਕਹਕੈਂ ਅਮਿਤ ਮਸਾਨ ॥ ਬਿਕਟਿ ਸੁਭਟ ਚਟਪਟ ਕਟੇ ਤਨ ਬ੍ਰਿਨ ਬਹੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੈਰਵ ਕਹੂੰ ਅਧਿਕ ਭਵਕਾਰੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਮਸਾਨ ਕਿਲਕਟੀ ਮਾਰੈਂ ॥ ਭਾਂ ਭਾਂ ਬਜੈਂ ਭੇਰ ਕਹੂੰ ਭੀਖਨ ॥ ਤਨਿ ਧਨੁ ਤਜਹਿ ਸੁਭਟ ਸਰ ਤੀਖਨ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚਾਬਿ ਚਾਬਿ ਕਰਿ ਓਸਠ ਦੁਬਹਿਯਾ ਧਾਵਹੀਂ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਅਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਨਨ ਲਗਾਵਹੀਂ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੈ ਨ ਮੋਰੈ ਨੈਕ ਮਨ ॥ ਹੋ ਤਨਿਕ ਤਨਿਕ ਲਗਿ ਗਏ ਅਸਿਨ ਕੀ ਧਾਰ ਤਨ ॥੧੪॥ ਮੋਰਿ ਬਾਗ ਬਾਜਨ ਕੀ ਨੈਕ ਨ ਭਾਜਹੀ ॥ ਖਰੇ ਖੇਤ ਕੇ ਮਾਂਝ ਸਿੰਘ ਜਯੋਂ ਗਾਜਹੀ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੇ ਖੰਡਿਸਨ ਖੰਡ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਖੰਡੇ ਖੜਗ ਕੀ ਧਾਰ ਗਏ ਭਵ ਸਿੰਧ ਤਰਿ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਕਭਕਾਹਿ ਘਾਯਲ ਕਹੂੰ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਿਕਰਾਰ ॥ ਤਰਫਰਾਹਿ ਲਾਗੇ ਕਹੂੰ ਛੱਤ੍ਰੀ ਛੱਤ੍ਰਨ ਧਾਰਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਾਂਕਿ ਹਾਂਕਿ ਭਟ ਤੁਰੈ ਧਵਾਵਹਿ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਅਸਨਿ ਅਰਿਨ ਬ੍ਰਿਣ ਲਾਵਹਿ ॥ ਚਟ ਪਟ ਸੁਭਟ ਬਿਕਟ ਕਟਿ ਮਰੇ ॥ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਐਨ ਅਪੱਛਰਾ ਬਰੇ ॥੧੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦ੍ਰੁਗਤਿ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੂਰ ਸਕਲ ਭਾਜਤ ਭਏ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜੂਝੇ ਰਨ ਮਾਹਿ ਸੰਦੇਸਾ ਅਸ ਦਏ ॥ ਸੁਨਿ ਬਿਸੁਨਾਥਪ੍ਰਭਾ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਚਕਿ ਗਈ ॥ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਉਡਗਿੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਜਰਬੇ ਕਹੱ ਉਦਿਤ ਭਈ ॥੧੮॥ ਜੋ ਧਨੁ ਤਾ ਕੋ ਹੁਤੋ ਸੁ ਦਿਯੋ ਲੁਟਾਇ ਕੈ ॥ ਚਲੀ ਜਰਨ ਕੇ ਹੇਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਜਿਤ ਗਏ ਤਹੀ ਮੈ ਜਾਇਹੌਂ ॥ ਹੋ ਜਿਯਤ ਨ ਆਵਤ ਧਾਮ ਮਰੇ ਤੇ ਪਾਇ ਹੌਂ ॥੧੯॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸੁਨਾਥਪ੍ਰਭਾ ਜਰਬੇ ਤੇਂ ਡਰਿ ਗਈ ॥ ਮਰਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਕਾਨ ਅਧਿਕ ਪੀਟਤ ਭਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਅਰਿਨ ਬਿਦਾਰਿ ਗਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹੇਰਿ ਸਤੀ ਕੀ ਭੀਰਿ ਰਹਯੋ ਬਿਸਮਾਇ ਕੈ ॥੨੦॥ ਜਬ ਉਡਗਿੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ਕਾਨਨ ਪਰੀ ॥ ਬਿਰਹ ਤਿਹਾਰੇ ਬਾਲ ਅਗਨਿ ਮੋ ਜਰਿ ਮਰੀ ॥ ਤਬ ਪਿਯ ਤਬ ਹੀਂ ਤਹਾ ਪਹੂਚਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਰਲ ਤੁਰੰਗਨ ਮਾਂਝ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਆਵਤ ਲੌ ਮੂਰਖਨ ਦੀਨੀ ਚਿਤਾ ਜਰਾਇ ॥ ਜਿਯਤ ਮਰੇ ਪਤਿ ਕੀ ਕਛੂ ਸੁਧਿ ਨਹਿ ਲਈ ਬਨਾਇ ॥੨੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਲੈ ਲੈ ਨਾਮੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪੀਟਤ ਭਯੋ ॥ ਮੁਹਿ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਾਲ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਿਯ ਦਯੋ ॥ ਬਰਤ

ਬਾਲ ਕੌ ਅਬ ਹੀ ਐਂਚਿ ਨਿਕਾਰਿ ਹੌ ॥ ਹੋ ਨਾਤਰ ਜਰਿ ਯਾਹੀ ਸੰਗ ਸ੍ਵਰਗ ਸਿਧਾਰਿ ਹੌ ॥੨੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਹੀ ਤੁਰੰਗ ਅਗਨਿ ਮੈ ਡਾਰੌ ॥ ਜਰਤ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕਹੁ ਐਂਚਿ ਨਿਕਾਰੌ ॥ ਕੈ ਹਮ ਹੂੰ ਯਾਹੀ ਚਿਤ ਜਰਿ ਹੈਂ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਦੋਊ ਪਯਾਨੋ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗ ਕਾਢ ਕਰ ਮੈਂ ਲਯੋ ਮੋਹਿ ਨ ਪਕਰਯੋ ਕੋਇ ॥ ਕੈ ਕਾਢੋ ਇਹ੍ਯ਼ੌ ਕੈ ਜਰੌ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਖੜਗ ਕਾਢਿ ਕਰ ਮਾਂਝ ਧਵਾਵਤ ਹੈ ਭਯੋ ॥ ਜਰਤ ਜਹਾਂ ਤ੍ਰਿਯ ਹੁਤੀ ਚਿਤਾ ਮੈਂ ਪਤਿ ਗਯੋ ॥ ਪਕਰਿ ਭੁਜਾ ਤੇ ਐਂਚਿ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨੀ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਪਾਵ ਬਹੁਰਿ ਅਪਨੋ ਦਿਯੋ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖ ਰਾਵ ਤਨ ਕਹਿ ਉਠੇ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਸਭ ਸੂਰ ॥ ਮਰੇ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸਾ ਤਿਨੈਂ ਜੀਵਤ ਬਾਚਾ ਪੂਰ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਰਾਨਿਨ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਂਹਿ ਜਰਤ ਨ੍ਰਿਪ ਆਪੁ ਬਚਾਯੋ ॥ ਮਰਤ ਹੁਤੀ ਜੀਵਤ ਸੋ ਭਈ ॥ ਜੀਵਤ ਹੁਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੨੮॥ ਅਬ ਹਮ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪ ਚਿਤ ਨ ਲਯੈਹੈ ॥ ਵਾਹੀ ਕੇ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਬਸਿ ਜੈਹੈ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਐਸ ਉਪਾਇ ਬਨਾਊਂ ॥ ਯਾ ਸੌ ਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਿਟਾਊਂ ॥੨੯॥ ਦੇਖਹੁ ਇਹੱ ਰਾਵਹਿ ਕਯਾ ਕਹਿਯੈ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਸਮੁਝਿ ਮੌਨਿ ਹ੍ਵੈ ਰਹਿਯੈ ॥ ਜੋ ਲੈ ਮੂਰਤਿ ਜਾਰ ਕੀ ਜਰੀ ॥ ਤਾ ਕੇ ਹੇਤ ਇਤੀ ਇਨ ਕਰੀ ॥੩੦॥ ਯਹ ਲੈ ਮੂਰਤਿ ਜਾਰ ਕੀ ਜਰੀ ॥ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਅਰਧ ਜਰੀ ਹੂੰ ਪਰੀ ॥ ਜੌ ਤਾ ਕੌ ਇਹ ਰਾਵ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਅਬ ਹੀ ਯਾ ਕੌ ਜਿਯ ਤੇ ਮਾਰੈ ॥੩੧॥ ਯੌ ਜਬ ਬੈਨ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਹੇਰਨ ਤਵਨ ਚਿਤਾ ਕਹੱ ਆਯੋ ॥ ਅਰਧ ਜਰੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਲਹਿ ਲੀਨੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜੁ ਬਢੀ ਹੁਤੀ ਤਜਿ ਦੀਨੀ ॥੩੨॥ ਤਬ ਬਾਨੀ ਨਭ ਤੇਂ ਇਹ ਹੋਈ ॥ ਉਡਗਪ੍ਰਭਾ ਮਹਿ ਦੋਸੁ ਨ ਕੋਈ ॥ ਬਿਸੁਸਿਪ੍ਰਭਾ ਯਹਿ ਚਰਿਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਚਿਤ ਤੁਮਰੋ ਡਹਕਾਯੋ ॥੩੩॥ ਜਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਤੁਮ ਤਨ ਜਰਯੋ ਨ ਗਯੋ ॥ ਤਵਨਿ ਬਾਲ ਅਸਿ ਚਰਿਤ ਬਨਯੋ ॥ ਜਿਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਯਾ ਸੌ ਰੁਚਿ ਬਾਢੈ ॥ ਜੀਯਤ ਹਮੈ ਛੋਰਿ ਕਰਿ ਛਾਡੈ ॥੩੪॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਸਾਚੀ ਹੀ ਸਾਚੀ ਠਹਰਾਈ ॥ ਉਡਗਪ੍ਰਭਾ ਤਨ ਅਤਿ ਹਿਤ ਕੀਨੋ ॥ ਵਾ ਸੌ ਤਯਾਗਿ ਨੇਹ ਸਭ ਦੀਨੋ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਉਡਗਿੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਭਏ ਰਾਜ ਕਰਯੋ ਸੁਖ ਮਾਨ ॥ ਬਿਸੁਸਿਪ੍ਰਭਾ ਸੰਗ ਦੋਸਤੀ ਦੀਨੀ ਤਯਾਗਿ ਨਿਦਾਨ ॥੩੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੦॥੩੭੬੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਮ ਸਹਰ ਕੇ ਸਾਹ ਕੀ ਸੁਤਾ ਜਲੀਖਾਂ ਨਾਮ ॥ ਕਿਧੌਂ ਕਾਮ ਕੀ ਕਾਮਨੀ ਕਿਧੌਂ ਆਪ ਹੀ ਕਾਮ ॥੧॥ ਅਤਿ ਜੋਬਨ ਤਾਂ ਕੇ ਦਿਪੈ ਸਭ ਅੰਗਨ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਦਿਨ ਆਸਿਕ ਦਿਨਪਤਿ ਰਹੈ ਨਿਸੁ ਆਸਿਕ ਨਿਸਨਾਥ ॥੨॥ ਸੱਹਸਾਨਨ ਸੋਭਾ ਭਨੈਂ ਲਿਖਤ ਸਹੱਸ ਭੁਜ ਜਾਹਿ ॥ ਤਦਿਪ ਜਲੀਖਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਰਨਿ ਨ ਆਵਤ ਤਾਹਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਿਸਰ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਯੂਸਫਖਾਂ ਤਿਹ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਜੋ ਅਬਲਾ ਤਿਹ ਨੈਕੁ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਚਟ ਦੈ ਲਾਜ ਬਸਤ੍ਰ ਕੌ ਫਾਰੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਂ ਕੇ ਤਨ ਮੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਆਪਿ ਕਰੀ ਕਰਤਾਰ ॥ ਪੈਗੰਬਰ ਅੰਬਰ ਤਿਸੈ ਕਹਤ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰਿ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾਂ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤ ਸਕਲ ਰਿਸਿ ਧਾਰੈ ॥ ਹਮ ਕਯੋਂ ਹੂੰ ਯੂਸਫ ਕੌ ਮਾਰੈ ॥ ਹਮਰੋ ਰੂਪ ਕਰਯੋ ਘਟ ਕਰਤਾ ॥ ਯਾ ਕੋ ਰੂਪ ਦੁਖਨ ਕੋ ਹਰਤਾ ॥੬॥ ਤਾਂ ਕੋ ਲੈ ਅਖੇਟਕਹਿ ਗਏ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਮ੍ਰਿਗਨ ਸੰਘਾਰਤ ਭਏ ॥ ਅਧਿਕ ਪਯਾਸ ਜਬ ਤਾਹਿ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਏਕ ਕੂਪ ਭ੍ਰਾਤਾਨ ਤਕਾਯੋ ॥੭॥ ਤਹ ਹਮ ਜਾਇ ਪਾਨਿ ਸਭ ਪੀਯੈ ॥ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿ ਸੁਖੀ ਹ੍ਵੈ ਜੀਯੈ ॥ ਯੂਸਫ ਬਾਤ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਜਹ ਵਹ ਕੂਪ ਹੁਤੋ ਤਹ ਗਯੋ ॥੮॥ ਚਲਿ ਬਨ ਮੈ ਜਬ ਕੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਗਹਿ ਭਇਯਨ ਤਾ ਮੈ ਤਿਹ ਡਾਰਯੋ ॥ ਘਰ ਯੌਂ ਆਨਿ ਸੰਦੇਸੋ ਦਯੋ ॥ ਯੂਸਫ ਆਜੁ ਸਿੰਘ ਭਖਿ ਲਯੋ ॥੯॥ ਖੋਜਿ ਸਕਲ ਯੂਸਫ ਕੋ ਹਾਰੇ ॥ ਅਸੁਖ ਭਏ ਸੁਖ ਸਭੈ ਬਿਸਾਰੇ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਸੌਦਾਗਰ ਆਯੋ ॥ ਕੂਪ ਬਿਖੈ ਤੇ ਤਾ ਕਹ ਪਾਯੋ ॥੧੦॥ ਤਾ ਕਹੱ ਸੰਗ ਅਪੁਨੇ ਕਰਿ ਲਯੋ ॥ ਬੇਚਨ ਸਾਹ ਰੂਮ ਕੇ ਗਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਮੋਲ ਕੋਊ ਨਹਿ ਲੇਵੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਕਾਢਿ ਸਕਲ ਧਨੁ ਦੇਵੈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਜਲੀਖਾਂ ਯੂਸਫਹਿ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕਯੋ ਜਾਇ ॥ ਬਸੁ ਅਸੁ ਦੈ ਤਾ ਕੋ ਤੁਰਤ ਲਿਯੋ ਸੁ ਮੋਲ ਬਨਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗਯੋ ਤਾ ਕੋ ਧਨੁ ਦਿਯੋ ॥ ਯੂਸਫ ਮੋਲ ਅਮੋਲਕ ਲਿਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੇਤੀ ਤਿਹ ਪਾਰਯੋ ॥ ਬਡੋ ਭਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥੧੩॥ ਚਿੱਤ੍ਰਸਾਰ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਗਈ ॥ ਨਾਨਾ ਚਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਵਤ ਭਈ ॥ ਅਧਿਕ ਯੂਸਫਹਿ ਜਬੈ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਜਬ ਤਾ ਸੋ ਯੌਂ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੧੪॥ ਹਮ ਤੁਮ ਆਵੁ ਕਰੈ ਰਤਿ ਦੋਊ ॥ ਹੈਂ ਨ ਇਹਾਂ ਠਾਢੋ ਜਨ ਕੋਊ ॥ ਕਵਨ ਲਖੈ ਕਾ ਸੋ ਕੋਊ ਕਹਿਹੈ ॥ ਹਜਾਂ ਕੋ ਆਨਿ ਰਮਤ ਹਮ ਗਹਿਹੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈ ਤਰੁਨੀ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤਰੁਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥

ਸੰਕ ਤਯਾਗਿ ਰਤਿ ਕੀਜਿਯੈ ਕਤ ਜਕਿ ਰਹੇ ਕੁਮਾਰ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੈ ਜੁ ਕਹਤ ਨਹਿ ਕੋਊ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਆਂਧਰ ਜਯੋਂ ਤੈਂ ਬਚਨ ਉਚਾਰੈ ॥ ਸਾਖੀ ਸਾਤ ਸੰਗ ਕੇ ਲਹਿਹੈਂ ॥ ਅਬ ਹੀ ਜਾਇ ਧਰਮ ਤਨ ਕਹਿਹੈਂ ॥੧੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਧਰਮਰਾਇ ਕੀ ਸਭਾ ਜਬੈ ਦੋਊ ਜਾਇ ਹੈਂ ॥ ਕਹਾ ਬਦਨ ਲੈ ਤਾ ਸੌ ਉਤ੍ਰ ਦਿਯਾਇ ਹੈਂ ॥ ਇਨ ਬਾਤਨ ਕੌ ਤੈਂ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਾ ਬਿਚਾਰਈ ॥ ਹੋ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਮੋ ਕੌ ਡਾਰਈ ॥੧੮॥ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਇਹੀ ਗਤਿ ਤੇ ਭਏ ॥ ਦਸ ਰਾਵਨ ਕੇ ਸੀਸ ਇਹੀ ਬਾਤਨ ਗਏ ॥ ਸਹੱਸ ਭਗਨ ਬਾਸਵ ਯਾਹੀ ਤੇ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇਂ ਮਦਨ ਅਨੰਗ ਕਹਾਇਯੋ ॥੧੯॥ ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰ ਕਲੰਕਿਤ ਤਨ ਭਏ ॥ ਸੁੰਭ ਅਸੁੰਭ ਅਸੁਰਿੰਦ੍ਰ ਸਦਨ ਜਮ ਕੇ ਗਏ ॥ ਇਹੀ ਕਾਜ ਕ੍ਰੀਚਕ ਕ੍ਰੀਚਕਨ ਖਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਧਰਮਰਾਟ ਦਾਸੀ ਸੁਤ ਬਿਦੁਰ ਕਹਾਇਯੋ ॥੨੦॥ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤਵ ਸੰਗ ਭੋਗ ਮੋ ਤੇਂ ਨਹਿ ਹੋਈ ॥ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿਕ ਕੋਟਿ ਕਹੈਂ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸਭ ਕੋਈ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਭਜਿ ਚਲਯੋ ਬਾਲ ਠਾਢੀ ਲਹਯੋ ॥ ਹੋ ਗਹਿਰੇ ਕਰ ਸੋਂ ਐਂਚਿ ਤਾਹਿ ਦਾਮਨ ਗਹਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰ ਦਾਮਨ ਪਕਰਯੋ ਰਹਯੋ ਗਯੋ ਸੁ ਯੂਸਫ ਭਾਜਿ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਨ ਭਯੋ ਰਹੀ ਚੰਚਲਾ ਲਾਜਿ ॥੨੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਵਰ ਕਥਾ ਜੋ ਭਈ ਕਹਾ ਲੌ ਭਾਖਿਯੈ ॥ ਬਾਤ ਬਢਨ ਕੀ ਕਰਿ ਚਿਤ ਹੀ ਮੈ ਰਾਖਿਯੈ ॥ ਤਰੁਨ ਭਯੋ ਯੂਸਫ ਅਬਲਾ ਬ੍ਰਿਧਿਤ ਭਈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਕੇ ਚਿਤ ਤੇ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਨਹਿ ਗਈ ॥੨੩॥ ਮਾਰਿ ਮ੍ਰਿਗਨ ਯੂਸਫ ਤਹੱ ਇਕ ਦਿਨ ਆਇਯੋ ॥ ਪੂਛਨ ਕੇ ਮਿਸੁ ਤਾ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਇਯੋ ॥ ਬਾਜ ਤਾਜ ਜੁਤ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਰਹ ਬਾਲਾ ਜਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਸੋ ਅੰਤਰ ਬਸਿ ਰਹਯੋ ਜੁ ਯਾ ਤੇ ਉਬਰਿਯੋ ॥੨੪॥ ਹੇਰਿ ਬਾਲ ਕੋ ਰੂਪ ਚਕ੍ਰਿਤ ਯੂਸਫ ਭਯੋ ॥ ਜੋ ਤਿਹ ਮਨੋਰਥ ਹੁਤੋ ਵਹੇ ਤਾ ਕੋ ਦਯੋ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਬਾਜ ਕੋ ਜਾਰਿ ਜਲੀਖਾਂ ਤਿਹ ਛਰਯੋ ॥ ਹੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਯੋਂ ਪਾਰਿ ਤਬੈ ਤਾ ਕੋ ਬਰਯੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਹੱ ਪਾਛੇ ਬਾਲਾ ਪਰੈ ਬਚਨ ਨ ਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ॥ ਸਭ ਛਲ ਸੋਂ ਤਾ ਕੋ ਛਲੈ ਸਿਵ ਸੁਰਪਤਿ ਕੋਊ ਹੋਇ ॥੨੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਇਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੧॥੩੫੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਗ੍ਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਕਾਸਿਕਾਰ ਕੋ ਨਾਥ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਾ ਕੇ ਸਦਨ ਅਧਿਕ ਚੜ੍ਹਤ ਦਲ ਸਾਥ ॥੧॥ ਚਪਲਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਤਿਹ ਅੰਗ ॥ ਕੈ ਅਨੰਗ ਕੀ ਆਤਮਜਾ ਕੈ ਆਪੈ ਆਨੰਗ ॥੨॥ ਸੁੰਦਰ ਐਠੀ ਸਿੰਘ ਲਖਿ ਤਬ ਹੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਚਿਰ ਲੌ ਕਿਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਤਾ ਸੋ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਛੈਲਿਹਿ ਛੈਲ ਨ ਛੋਰਯੋ ਭਾਵੈ ॥ ਏਕੈ ਸਦਨ ਮਾਂਝ ਤਿਹ ਰਾਖਯੋ ॥ ਕਾਹੂ ਸਾਥ ਭੇਦ ਨਹਿ ਭਾਖਯੋ ॥੪॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨਨ ਬਜਾਹਿ ਤਿਹ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਥ ਲੈਨ ਤਿਹ ਅਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੋ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਸੋਇ ਰਹਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੫॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਤਾਂ ਤੇ ਭਈ ॥ ਛੋਰਿ ਸੰਦੂਕ ਜਾਰ ਪੈਂ ਗਈ ॥ ਅਧਿਕ ਮਿੱਤ੍ਰ ਤਬ ਤਾਹਿ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਚਿਰ ਲਗੇ ਕਮਾਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਬਲਵੰਤ ਭਯੋ ਭੋਗ ਨ ਚਿਰ ਲੌ ਕੀਨ ॥ ਆਪ ਨ ਕਛੁ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ਕਛੁ ਨ ਤਰੁਨ ਸੁਖ ਦੀਨ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋ ਤਰੁਨੀ ਕੋ ਪੁਰਖ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲਗੇ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਐਚਿ ਆਪੁ ਸੁਖ ਲੇਵੈ ॥ ਅਪਨੋ ਸੁਖ ਅਬਲਾ ਕੋ ਦੇਵੈ ॥੮॥ ਐਸੇ ਬਲੀ ਕੈਸ ਕੋਊ ਹੋਈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨ ਰੀਝਤ ਕੋਈ ॥ ਜੋ ਚਿਰ ਚਿਮਟਿ ਕਲੋਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਵਹੈ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਵੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਿਹ ਮੀਤ ਸੌ ਗਰੇ ਗਈ ਲਪਟਾਇ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਚਟਾਕੋ ਨਾਥ ਸੁਨਿ ਜਾਗਯੋ ਨੀਂਦ ਗਵਾਇ ॥੧੦॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਅਤਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਜੈਸੀ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸ੍ਰਮਿਤ ਭਏ ਤਰੁਨੀ ਤਰੁਨ ਰਹੇ ਤਹਾ ਹੀ ਸੋਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਸ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਪਰੇ ਪਰੇ ਤਿਹ ਨਾਥ ਤਕਈ ॥ ਪਕਰੇ ਕੇਸ ਛੁਟੇ ਲਹ ਲਹੇ ॥ ਜਾਨੁਕ ਸਰਪ ਗਾਰਰੂ ਗਹੇ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਗਰੇਜੀ ਗਹਿ ਕੈ ਛੁਰੀ ਤਾ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵ ਤਕਾਇ ॥ ਤਨਿਕ ਦਬਾਈ ਇਹ ਦਿਸਾ ਉਹਿ ਦਿਸਿ ਨਿਕਸੀ ਜਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਛੁਰਕੀ ਭਏ ਜਾਰ ਕੌ ਘਾਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਤਨ ਕਛੁ ਨ ਜਤਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤਪਤ ਰੁਧਿਰ ਜਬ ਲਾਗਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਕੋਪਿ ਨਾਰਿ ਕੋ ਜਾਗਯੋ ॥੧੪॥ ਛੁਰਕੀ ਵਹੈ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲਈ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਪਕਰਿ ਕੰਠ ਮੋ ਦਈ ॥ ਅਜ ਜਯੋਂ ਤਾਹਿ ਜਬੈ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਬਾਰਿ ਦੁਹਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੋਰੇ ਨਾਥ ਬਿਰਕਤ ਹ੍ਵੈ ਬਨ ਕੋ ਕਿਯੋ

ਪਯਾਨ ॥ ਬਾਰਿ ਸਕਲ ਘਰ ਉਠਿ ਗਏ ਸੰਕਾ ਛਾਡਿ ਨਿਦਾਨ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਛੁ ਉਪਾਇ ਬਨੈਯੈ ॥ ਖੋਜਿ ਨਾਥ ਬਨ ਤੇਂ ਗ੍ਰਿਹ ਲਯੈਯੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਹੇਰਿ ਪਾਨਿ ਮੈ ਪੀਵੌਂ ॥ ਬਿਨੁ ਦੇਖੈ ਨੈਨਾ ਦੋਊ ਸੀਵੌਂ ॥੧੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਖੋਜਿ ਖੋਜਿ ਬਨ ਲੋਗ ਸਭੈ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਕਹੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਵ ਨਾਥ ਨ ਹਾਥ ਕਹੂੰ ਅਏ ॥ ਆਇ ਨਿਕਟਿ ਤਾ ਕੌ ਸਭ ਹੀ ਸਮੁਝਾਵਹੀ ॥ ਹੋ ਭੂਲੇ ਲੋਕ ਅਜਾਨ ਮਰਮ ਨਹਿ ਪਾਵਹੀ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਦੋਇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੨॥੩੮੦੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰਕਾਸੁਰ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਗੂਆਹਟੀ ਕੋ ਰਾਇ ॥ ਜੀਤਿ ਜੀਤਿ ਰਾਜਾਨ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਲੇਤ ਛਿਨਾਇ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨ ਇਕ ਬਿਵਤ ਜਗ੍ਯ ਕੋ ਕੀਨੋ ॥ ਏਕ ਲੱਛ ਰਾਜਾ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਜੌ ਇਕ ਔਰ ਬੰਦ ਨ੍ਰਿਪ ਪਰੈ ॥ ਤਿਨ ਨ੍ਰਿਪ ਮੇਧ ਜੱਗ੍ਯ ਕਰਿ ਬਰੈ ॥੨॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਟ ਲੋਹਾ ਕੋ ਰਾਜੈ ॥ ਦੁਤਿਯ ਤਾਂਬ੍ਰ ਕੋ ਦੁਰਗ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਤੀਜੋ ਅਸਟ ਧਾਤ ਗੜ੍ਹ ਸੋਹੈ ॥ ਚੌਥ ਸਿਕਾ ਕੋ ਕਿਲੋ ਕਰੋ ਹੈ ॥੩॥ ਬਹੁਰਿ ਫਟਕ ਕੋ ਕੋਟ ਬਨਾਯੋ ॥ ਜਿਹ ਲਖਿ ਰੁੱਦ੍ਰਾਚਲ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਯੋ ॥ ਖਸਟਮ ਦੁਰਗ ਰੁਕਮ ਕੋ ਸੋਹੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਤੀਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਕੋ ਹੈ ॥੪॥ ਸਪਤਮ ਗੜ੍ਹ ਸੋਨਾ ਕੋ ਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਲੰਕ ਬੰਕ ਲਖਿ ਲਾਜੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਮਧ੍ਯ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹੈ ॥ ਆਨਿ ਨ ਮਾਨੈ ਜੋ ਤਿਹ ਗਹੈ ॥੫॥ ਜੌ ਨ੍ਰਿਪ ਔਰ ਹਾਥ ਤਿਹ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਸਭ ਰਾਜਾ ਕਹ ਘਾਵੈ ॥ ਸੋਰਹ ਸਹਸ ਰਾਨਿਯਨ ਬਰੈ ॥ ਨਰਾਮੇਧ ਨ੍ਰਿਪ ਪੂਰਨ ਕਰੈ ॥੬॥ ਇਕ ਰਾਨੀ ਜੋ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ॥ ਦ੍ਵਾਰਾਵਤਿ ਉਗ੍ਰਸੁਜਿਆਰਾ ॥ ਜੌ ਤੂੰ ਤਾਹਿ ਜੀਤਿ ਕੈ ਲ੍ਯਾਵੈਂ ॥ ਤਬ ਯਹ ਹੋਨ ਜੱਗ੍ਯ ਨ੍ਰਿਪ ਪਾਵੈਂ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਰਾਜਾ ਭਏ ਪਤਿਯਾ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ ॥ ਜਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਬੈਠੇ ਹੁਤੇ ਦੀਨੀ ਤਹਾ ਪਠਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਤੁਮ ਸੌ ਡੀਠਿ ਹਮਾਰੀ ਲਾਗੀ ॥ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਘਾਇ ਨ੍ਰਿਪਾਨ ਛੁਰੈਯੈ ॥ ਹਮ ਸਭਹਿਨਿ ਬਰਿ ਘਰ ਲੈ ਜੈਯੈ ॥੯॥ ਜੌ ਜਬ ਬੈਨ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਗਰੁੜ ਚੜੇ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ ਆਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਟ ਲੋਹਾ ਕੋ ਤੋਰ੍ਯੋ ॥ ਸਮੁਹਿ ਭਯੋ ਤਾ ਕੋ ਸਿਰ ਫੋਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਬਹੁਰੌ ਦੁਰਗ ਤਾਂਬ੍ਰ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥ ਅਸਟ ਧਾਤ ਪੁਨਿ ਗੜ੍ਹ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਿਕਾ ਕੋ ਕੋਟ ਛਿਨਾਯੋ ॥

ਬਹੁਰਿ ਫਟਕ ਕੋ ਕਿਲੋ ਗਿਰਾਯੋ ॥੧੧॥ ਜਬ ਹੀ ਰੁਕਮ ਕੋਟ ਕੌ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਸਕਲ ਸਸਤ੍ਰ ਗਹਿ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥ ਸਕਲ ਸੈਨ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ਆਯੋ ॥ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕਰਿ ਨਾਦਿ ਬਜਾਯੋ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਾਢਿ ਕਾਢਿ ਕਰਿ ਖੜਗ ਪਖਰਿਆ ਧਾਵਹੀ ॥ ਮਹਾਂ ਖੇਤ ਮੈਂ ਖੱਤ੍ਰੀ ਖਿੰਗ ਨਚਾਵਈ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੇ ਖਗਿਸ ਕੇ ਸਰ ਲਗੇ ॥ ਹੋ ਚਲੇ ਖੇਤ ਕੋ ਛਾਡਿ ਕ੍ਰੋਧ ਅਤਿ ਹੀ ਜਗੇ ॥੧੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮੰਡੇ ਆਨਿ ਮਾਨੀ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਢਵਾਰੀਨ ਕੌ ਬਾਂਧਿ ਕੈ ਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਪਾਨਿ ਮਾਂਗੈ ਕਿਤੇ ਮਾਰਿ ਕੂਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਚਾਰਿ ਓਰਾਨ ਤੇ ਆਨ ਢੂਕੈ ॥੧੪॥ ਕਿਤੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਾਨ ਲੈ ਕੈ ਪਧਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਢਵਾਰੀ ਕਿਤੇ ਬਾਨ ਮਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਹਾਕ ਕੂਕੈਂ ਕਿਤੇ ਹੂਹ ਛੋਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਛਿਪ੍ਰ ਛੱਤ੍ਰੀਨ ਕੇ ਛੱਤ੍ਰ ਤੋਰੈਂ ॥੧੫॥ ਭਏ ਨਾਦ ਭਾਰੇ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਤੈ ਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਢਵਾਰੀਨ ਕੋ ਬਾਢ ਦੈ ਕੈ ॥ ਹਠ੍ਯੋ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕ੍ਰੋਧੀ ਭਟੰ ਬ੍ਰਿਣਤ ਘਾਯੋ ॥ ਭਜੇ ਸੂਰਮਾ ਰੁਕਮ ਕੋਟੈ ਗਿਰਾਯੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੁਕਮ ਕੋਟ ਕੌ ਜੀਤਿ ਕੈ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥ ਜਹਾਂ ਦੁਰਗ ਕਲਧੌਤ ਕੌ ਰਾਖ੍ਯੋ ਦ੍ਰੁਗਤ ਬਨਾਇ ॥੧੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਤਹੀ ਜਾਇ ਲਾਗੋ ਮਚ੍ਯੋ ਲੋਹ ਗਾਢੋ ॥ ਮਹਾਂ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀਨ ਕੌ ਛੋਭ ਬਾਢੋ ॥ ਕਿਤੇ ਫਾਂਸ ਫਾਂਸੇ ਕਿਤੇ ਮਾਰਿ ਛੋਰੇ ॥ ਫਿਰੈ ਮੱਤ ਦੰਤੀ ਕਹੂੰ ਛੂਛ ਘੋਰੇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੁਝਿ ਜੁਝਿ ਸੁਭਟ ਸਾਮੁਹੇ ਮਰੈਂ ॥ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਕਿਤੇ ਬਰੰਗਨਨ ਬਰੈਂ ॥ ਬਰਤ ਬਰੰਗਨਿਨ ਜੁ ਨਰ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥ ਲਰਿ ਲਰਿ ਮਰੈਂ ਨ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੈਂ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀਤਿ ਸਭ ਸੂਰਮਾ ਰਾਜਾ ਦਏ ਛੁਰਾਇ ॥ ਨਰਕਾਸੁਰ ਕੌ ਘਾਇਯੋ ਅਬਲਾ ਲਈ ਛਿਨਾਇ ॥੨੦॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਨ ਚੰਚਲਾ ਰਾਜਾ ਦਏ ਛੁਰਾਇ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਾਥ ਸਭ ਹੂੰ ਕਰੇ ਨਰਕਾਸੁਰਹਿ ਹਨਾਇ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋਰਹ ਸਪਤ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤ੍ਰਿਯ ਬਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੀ ॥ ਕੰਚਨ ਕੋ ਸਭ ਕੋਟ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਆਨਿ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਦੁਰਗ ਬਨਾਯੋ ॥੨੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕਾਹੂ ਕੇ ਚੌਪਰਿ ਮੰਡਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਯ ਕਾਹੂ ਸੋ ਫਾਗ ਮਚਾਵਤ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਸੁ ਬਾਲ ਕਹੂੰ ਦੁਲਰਾਵਤ ਹੈਂ ॥ ਗਨਿਕਾਨ ਕੇ ਖ੍ਯਾਲ ਸੁਨੈ ਕਤਹੂੰ ਕਹੂੰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਬਨਾਵਤ ਹੈਂ ॥ ਸੁਭ ਚਿੱਤ੍ਰਨ ਚਿੱਤ ਸੁ ਬਿੱਤ ਹਰੇ

ਕੋਊ ਤਾ ਕੌ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਪਾਵਤ ਹੈਂ ॥੨੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਿੰਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੩॥੩੮੨੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਕ ਕੈਲਾਸਮਤੀ ਰਹੈ ਰਾਨੀ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਜਾ ਤੇ ਜਗਤ ਨਰੇਸ ਬਿਧਿ ਸੀਖੀ ਜੁੱਧ ਸੁਧਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਿੰਘ ਸੁਬੀਰ ਨਾਥ ਇਕ ਤਾ ਕੋ ॥ ਰੂਪ ਬੇਸ ਭਾਖਤ ਜਗ ਵਾ ਕੋ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਨਿਸਿਸਿ ਦਿਨਿਸਿ ਨਿਰਖਤ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਬੈਰਿਯਨ ਬਿਦਾਰੈਂ ॥ ਸਾਹ ਕੇ ਰੋਜ ਪਰਗਨੇ ਮਾਰੈਂ ॥ ਏਕ ਜਹਾਜ ਜਾਨ ਨਹਿ ਦੇਵੈ ॥ ਲੂਟਿ ਲੂਟਿ ਸਭਹਿਨ ਕੌ ਲੇਵੈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਲੂਟਿ ਫਿਰੰਗੀ ਲਏ ਸਕਲ ਇਕਠੇ ਭਏ ॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਜੂ ਜਹਾਂ ਤਹੀ ਸਭ ਹੀ ਗਏ ॥ ਸਭੈ ਲਗੇ ਦੀਵਾਨਿ ਪੁਕਾਰੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹਮਰੋ ਨ੍ਯਾਇ ਕਰੋ ਇਹ ਹਨੌ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਸਾਹ ਬਾਚ ॥ ਕਹੋ ਲੂਟਿ ਕਿਨ ਲਏ ਤਿਸੀ ਕੋ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੌ ਇਹ ਠੌਰ ਸੁ ਨਾਇ ਉਚਾਰਿਯੈ ॥ ਤਾ ਪੈਂ ਅਬ ਹੀ ਅਪਨੀ ਫੌਜ ਪਠਾਇ ਹੈਂ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਸਭ ਹੀ ਮਾਲ ਦਿਲਾਇ ਹੈਂ ॥੫॥ ਫਿਰੰਗੀ ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਹਾਂ ਕਮਛ੍ਯਾ ਕੋ ਭਵਨ ਤਿਸੀ ਠੌਰ ਕੇ ਰਾਇ ॥ ਅਧਿਕ ਫਿਰੰਗੀ ਮਾਰਿ ਕੈ ਲੀਨੋ ਮਾਲ ਛਿਨਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਜਬ ਹਜਰਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਫੌਜੈਂ ਅਤਿ ਹੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਉਮਡਿ ਅਨੀ ਚਲਿ ਆਵੈ ਕਹਾਂ ॥ ਰਾਜਤ ਭਵਨ ਕਮਛ੍ਯਾ ਜਹਾਂ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬ ਲੌ ਸਿੰਘ ਸੁਬੀਰ ਲੋਕ ਦਿਵ ਕੇ ਗਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਦਯੋ ਜਰਾਇ ਨ ਲੋਗਨ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਅਨਮਨੋ ਰਾਵ ਕਛੁਕ ਦਿਨ ਦ੍ਵੈ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਸਾਜ ਲੈ ਹਾਥ ਆਪੁ ਅਸਿ ਕੌ ਗਹ੍ਯੋ ॥੮॥ ਜਬ ਲਗਿ ਰਾਜਾ ਨਾਇ ਤਬ ਲਗੇ ਜਾਇ ਹੌ ॥ ਇਨ ਬੈਰਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਖੜਗ ਮਚਾਇ ਹੌ ॥ ਸਕਲ ਬੈਰਿਯਨ ਘਾਇ ਪਲਟਿ ਘਰ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਰਿ ਹੌ ਜਾਇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਪਤਿਹਿ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥੯॥ ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚ ਸੂਰ ਸਭੈ ਹਰਖਤ ਭਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਭਨ ਹਾਥਨ ਲਏ ॥ ਕਛੁ ਭਟ ਦਲਹਿ ਦਿਖਾਏ ਲ੍ਯਾਏ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਡੀ ਫੌਜ ਮਹਿ ਆਨਿ ਦਏ ਸਭ ਘਾਇ ਕੈ ॥੧੦॥ ਦਸ ਸਹੱਸ੍ਰ ਨਿਸਿ ਕੌ ਲਿਯ ਬੈਲ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਦ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈ ਸੀਂਗਨ ਬਧੀਂ ਮਸਾਲ ਜਰਾਇ ਕੈ ॥ ਇਹ ਦਿਸਿ ਦਲਹਿ ਦਿਖਾਇ ਆਇ ਓਹਿ ਦਿਸਿ ਪਰੀ ॥

ਹੋ ਬਡੇ ਬਡੇ ਨ੍ਰਿਪ ਘਾਇ ਮਾਰਿ ਕ੍ਰੀਚਕ ਕਰੀ ॥੧੧॥ ਜਬ ਹੀ ਦੂਜੋ ਦਿਵਸ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਭਰਿ ਗੌਨੈ ਧਨਿਯਨ ਕੀ ਦਈ ਚਲਾਇ ਕੈ ॥ ਲੋਗ ਖਜਾਨੌ ਜਾਨਿ ਟੂਟਿ ਤਾ ਪੈ ਪਰੇ ॥ ਹੋ ਉਹਿ ਦਿਸਿ ਤੇਂ ਉਨ ਬਾਲ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਧਨ ਜੁਤ ਹਰੇ ॥੧੨॥ ਦਿਨ ਦੂਜੋ ਗਯੋ ਦਿਵਸ ਤੀਸਰੋ ਆਇਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਦੁੰਦਭਿ ਇਕ ਠੌਰ ਬਜਾਇਯੋ ॥ ਲੋਗ ਦਿਰਬੁ ਲੈ ਭਜੇ ਜੁ ਤਿਹ ਮਗੁ ਆਇਯੋ ॥ ਹੋ ਲੂਟਿ ਧਨੀ ਸਭ ਲੀਏ ਨ ਜਾਨਿਕ ਪਾਇਯੋ ॥੧੩॥ ਦਿਵਸ ਚੱਤ੍ਰਥੇ ਦੀਨੀ ਆਗਿ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥ ਆਪੁ ਏਕ ਠਾਂ ਥਿਰ ਭਈ ਦਲਹਿ ਦੁਰਾਇ ਕੈ ॥ ਸਭ ਰਾਜਨ ਕੇ ਲੋਗ ਬੁਝਾਵਨ ਲਾਗਏ ॥ ਹੋ ਜੋ ਪਾਏ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹੇ ਮਾਰਿ ਅਬਲਾ ਦਏ ॥੧੪॥ ਦਿਵਸ ਪਾਂਚਏ ਅਪਨੀ ਅਨੀ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਮੱਧਿ ਸੈਨ ਕੇ ਪਰੀ ਮਸਾਲੈ ਜਾਰਿ ਕੈ ॥ ਮਾਰਿ ਕੂਟਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੈਨ ਨਿਕਸਿ ਆਪੁਨ ਗਈ ॥ ਹੋ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਸਿਰ ਤੇਗ ਪੂਤ ਪਿਤੁ ਕੇ ਦਈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੈਨ ਸਮੈਂ ਤਿਨ ਹੀ ਬਿਖੈ ਮਾਚ੍ਯੋ ਲੋਹ ਅਪਾਰ ॥ ਭਟ ਜੂਝੇ ਪਿਤੁ ਪੂਤ ਹਨਿ ਪੂਤ ਪਿਤਾ ਕੋ ਮਾਰ ॥੧੬॥ ਰੈਨਿ ਸਮੈ ਤਵਨੈ ਕਟਕ ਲੋਹ ਪਰ੍ਯੋ ਬਿਕਰਾਰ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਘਾਯਲ ਭਏ ਸੁਮਾਰ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਿਤੁ ਲੈ ਖੜਗੁ ਪੂਤ ਕੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪੂਤ ਪਿਤਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਝਾਰ੍ਯੋ ॥ ਐਸੋ ਲੋਹ ਪਰ੍ਯੋ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਸਭ ਘਾਯਲ ਭੇ ਭੂਪ ਸੁਮਾਰਾ ॥੧੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦਿਵਸ ਖਸਟਮੌ ਜਬੈ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਦੋ ਦੋ ਮਰਦ ਲੌ ਖਾਈ ਗਈ ਖੁਦਾਇ ਕੈ ॥ ਗਡਿ ਸੂਰੀ ਜਲ ਊਪਰ ਦਏ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਦ੍ਯੋ ਖਲਨ ਸੋ ਜੁੱਧ ਖਿੰਗ ਖੁਨਸਾਇ ਕੈ ॥੧੯॥ ਪਰਾ ਬੰਧਿ ਕਰਿ ਫੌਜ ਦੋਊ ਠਾਢੀ ਭਈ ॥ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰਿ ਮਾਰਿ ਚਿਰ ਲੌ ਦਈ ॥ ਭਾਜਿ ਚਲੀ ਤ੍ਰਿਯ ਪਾਛੇ ਕਟਕ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਪਛੇ ਪਖਰਿਯਾ ਪਰੇ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਇ ਕੈ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਸੋਰਹੱ ਸਹੱਸ ਸੂਾਰ ਜੁਝੇ ਬਰਬੀਰ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਨਿ ਅਬਲਾ ਪਰੀ ਹਨੇ ਤੁਪਕ ਕੈ ਤੀਰ ॥੨੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਬੈ ਸਪਤਵੌਂ ਦਿਵਸ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਸਭ ਪਕਵਾਨਨ ਮੌ ਦਈ ਜਹਰ ਡਰਾਇ ਕਰਿ ॥ ਖਲਨ ਖੰਡ ਕਛੁ ਚਿਰ ਲੌ ਲੋਹ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਔਰ ਠੌਰ ਚਲਿ ਗਈ ਨਿਸਾਨੁ ਦਿਵਾਇ ਕੈ ॥੨੨॥ ਮਾਰਿ ਪਰਨਿ ਤੇ ਰਹੀ ਸਿਪਾਹਿਨ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਸਰਕਿ ਸਰਕਿ ਕਰ ਸਕਤਿ ਨਿਕਰ ਤਿਹੱ ਕੌ ਲਿਯੋ ॥ ਝੂਮਿ ਪਰੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਦੁਰਗ ਕੇ ਦੁਆਰ ਪਰ ॥ ਹੋ ਲਈ ਮਿਠਾਈ

ਛੀਨਿ ਗਠਰਿਯੈ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਸੌ ਸੌ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜੋ ਮਿਠਾਈ ਖਾਂਹਿ ॥ ਮਦ ਬਿਖੁ ਕੇਤਿਨ ਤਨ ਚਰੈ ਤੁਰਤੁ ਤਰਫਿ ਮਰਿ ਜਾਂਹਿ ॥੨੪॥ ਚਾਰਿ ਪਾਂਚ ਘਟਿਕਾ ਬਿਤੇ ਬਾਲ ਪਰੀ ਅਸਿ ਧਾਰ ॥ ਜੋ ਬਿਖੁ ਤੇ ਘੂਮਤ ਹੁਤੇ ਸਭ ਹੀ ਦਏ ਸੰਘਾਰਿ ॥੨੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮਿਲਨ ਤ੍ਰਿਯ ਬਦਯੋ ਸੁ ਦੂਤ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਚਲੀ ਆਪਨੀ ਆਛੀ ਅਨੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਤੁਪਕ ਚੋਟ ਕੌ ਜਬੈ ਸੈਨ ਲਾਂਘਤ ਭਈ ॥ ਹੋ ਪਰੀ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਕਢਿ ਲਈ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਰਾਜਨ ਕੌ ਮਾਰਿ ਕੈ ਸੈਨਾ ਦਈ ਖਪਾਇ ॥ ਜੀਤਿ ਜੁੱਧ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਗਈ ਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ॥੨੭॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਜਗਤੇਸ ਨ੍ਰਿਪ ਸੀਖੇ ਚਰਿੱਤ ਅਨੇਕ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਕੇ ਬੀਰ ਸਭ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਮਾਰੇ ਏਕ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚਾਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੪॥੩੮੫੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਭੂਪ ਬਡੀ ਗੁਜਰਾਤ ਬਖਨਿਯਤ ॥ ਬਿਜੈਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਜਨਿਯਤ ॥ ਛੱਤ੍ਰੀ ਏਕ ਤਹਾਂ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਤਾਂ ਤਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰੈਨਿਪਰੀ ਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਿਯ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਚਿਰ ਲੌ ਅਤਿ ਰੁਚ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਉਰ ਜਾਇ ਨ ਛੋਰਯੋ ਭਾਵਈ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਕਰਤ ਸੁਹਾਵਈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਮੀਤਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਬਾਗਹਿ ਗਈ ਲਵਾਇ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਰਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੩॥ ਜਹਾਂ ਬਾਗ ਮੋ ਜਾਰ ਸੌ ਰਾਨੀ ਰਮਤ ਬਨਾਇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌਤਕ ਨਮਿਤਿ ਤਹੱ ਹੀ ਨਿਕਸਯੋ ਆਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਖਿ ਰਾਜਾ ਰਾਨੀ ਡਰਪਾਨੀ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਭਏ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਚਿੱਤ ਮੈ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਰਾਵ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ ਡਰਿਯਹੁ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਕ ਗਡਹਾ ਮੈ ਦਯੋ ਜਾਰ ਕੋ ਡਾਰਿ ਕੈ ॥ ਤਖਤਾ ਪਰ ਬਾਘੰਬਰ ਡਾਰਿ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਆਪੁ ਜੋਗ ਕੋ ਭੇਸ ਬਹਿਠੀ ਤਹਾਂ ਧਰ ॥ ਹੋ ਰਾਵ ਚਲਯੋ ਦਿਯ ਜਾਨ ਨ ਆਨਯੋ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਰ ॥੬॥ ਰਾਇ ਨਿਰਖਿ ਤਿਹ ਰੂਪ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਯੋ ॥ ਕਵਨ ਦੇਸ ਕੋ ਏਸ ਭਯੋ ਜੋਗੀ ਕਹਯੋ ॥ ਯਾ ਕੇ ਦੋਨੋ ਪਾਇਨ ਪਰਿਯੈ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਆਇਸੁ ਕੌ ਲੀਜਿਯੈ ਚਿਤ ਬਿਰਮਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਤਾਂ ਕੇ ਢਿਗ ਆਯੋ ॥ ਜੋਗੀ ਉਠਯੋ ਨ ਬੈਨ ਸੁਨਾਇਯੋ ॥ ਇਹ ਦਿਸਿ ਤੇ ਉਹਿ

ਦਿਸਿ ਪ੍ਰਭ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਸੁ ਜੋਰ ਕਰ ਲਯੋ ॥੮॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਬ ਤਿਹ ਨ੍ਰਿਪ ਕਿਯੋ ॥ ਤਬ ਜੋਗੀ ਮੁਖ ਫੇਰਿ ਸੁ ਲਿਯੋ ॥ ਜਿਹੱ ਜਿਹੱ ਦਿਸਿ ਰਾਜਾ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ਤਹੱ ਤਹੱ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯ ਆਂਖਿ ਚੁਰਾਵੈ ॥੯॥ ਯਹ ਗਤਿ ਦੇਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚਕਿ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਮਨ ਮੈ ਤਿਹੱ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਯਹ ਮੋਰੀ ਪਰਵਾਹਿ ਨ ਰਾਖੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੈ ॥੧੦॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਰਾਜਾ ਕਰਿ ਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕ੍ਯੋ ਹੂੰ ਨਹਿ ਰਾਨੀਯਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਰਤ ਕਰਤ ਇਕ ਬਚਨ ਬਖਾਨੋ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਨ ਬੋਲਿ ਪਛਾਨੋ ॥੧੧॥ ਬਾਤੈਂ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌਂ ਕੋਊ ਕਰੈ ॥ ਜੋ ਇੱਛਾ ਧਨ ਕੀ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਹਮ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਏਕੈ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ਪਛਾਨੈ ॥੧੨॥ ਬਾਤੈਂ ਕਰਤ ਨਿਸਾ ਪਰਿ ਗਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸਭ ਸੈਨ ਬਿਦਾ ਕਰ ਦਈ ॥ ਹ੍ਵੈ ਏਕਲ ਰਹ੍ਯੋ ਤਹ ਸੋਈ ॥ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤ ਅਰਧ ਨਿਸਿ ਖੋਈ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੋਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਲਹਿ ਗਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਮੀਤਹਿ ਉਚਰ੍ਯੋ ॥ ਕਰ ਭੇ ਟੂੰਬਿ ਜਗਾਇ ਭੋਗ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਭਏ ਯਹੈ ਲਿਖਿ ਖਾਤ ਪਰ ॥ ਹੋ ਸੂਰਗ ਦੇਖਿ ਭੂਅ ਦੇਖਿ ਸੁ ਗਏ ਪਤਾਰ ਤਰ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਤ ਰਾਜਾ ਸੁਧਿ ਲਯੋ ॥ ਤਿਨੈ ਨ ਤਹਾਂ ਬਿਲੋਕਤ ਭਯੋ ॥ ਗਡਹਾ ਪਰ ਕੋ ਲਿਖ੍ਯੋ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਜੁਤਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਾ ਜੋਗੀ ਸੁਰਲੋਕ ਲਖਿ ਬਹੁਰਿ ਲਖ੍ਯੋ ਯਹ ਲੋਕ ॥ ਅਬ ਪਤਾਰ ਦੇਖਨ ਗਯੋ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨਿਸੋਕ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਿੱਧ੍ਯ ਸਿੱਧ੍ਯ ਸਭ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰੈਂ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂੜ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਰ ਬਚਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਤੇਂ ਗਡਹਾ ਪੂਜਾਯੋ ॥੧੭॥ ਗਡਹਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ਸੂਰਗ ਛੋਰਿ ਜੋ ਪਯਾਰ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਹਮਾਰੋ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਪਾਂਚ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੫॥੩੮੭੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਘਰਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਸੁਨਾ ॥ ਸਿੰਘ ਬਿਸ੍ਵੇਸੂਰ ਰਾਵ ਬਹੁ ਗੁਨਾ ॥ ਇਸਕਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਖੋਜਿ ਲੋਕ ਚੌਦਹੂੰ ਨਿਕਾਰੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਜਲ ਥਲ ਰਹੀ ਸਮਾਇ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਹੇਰਿ ਰਹਤ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਇ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨੌਜੋਬਨਰਾਇਕ

ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਰਮੌਂ ਤਵਨ ਕੇ ਸੰਗ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਪਠੈਂ ਅਲੀ ਇਕ ਲੀਨੋ ਭਵਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਮਿਤਵਾ ਕੋ ਗਰੇ ਲਗਾਇਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਕਾਮ ਕੇਲ ਉਪਜਾਇਯੋ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਲਯੋ ਲੁਭਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਹਾਵ ਭਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਦਿਖਾਏ ਮੀਤ ਕੋ ॥ ਛਿਨ ਭੀਤਰਿ ਬਸਿ ਕਿਯੋ ਤਵਨ ਕੇ ਚੀਤ ਕੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਲਲਤਾ ਉਰ ਗਈ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਨਵਜੋਬਨਰਾਇ ਲਯੋ ਲਲਚਾਇ ਕੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਵਤਜੋਬਨ ਰੈਨਿ ਦਿਨ ਇਸਕਮਤੀ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨਤ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਸਰਬੰਗ ॥੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੌਢਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਜੰਕ ਲਲਾ ਕੌ ਲੈ ਸੁੰਦਰਿ ਗੀਤਿ ਸੁਹਾਵਤ ਗਾਵੈਂ ॥ ਚੁੰਬਨ ਔਰ ਅਲਿੰਗਨ ਆਸਨ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕ ਰਮੈ ਲਪਟਾਵੈਂ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਜੋਬਨਵੰਤ ਜੁਬਾ ਦੋਊ ਕਾਮ ਕੀ ਰੀਤਿ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਵੈਂ ॥ ਛਾਡਿ ਕੈ ਸੋਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਲੋਕ ਬਿਲੋਕਿ ਪ੍ਰਭਾ ਸਭ ਹੀ ਬਲਿ ਜਾਵੈਂ ॥੭॥ ਕੋਕ ਕੀ ਰੀਤਿ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੈ ਸੁਭ ਕਾਮ ਕਲੋਲ ਅਮੋਲ ਕਮਾਵੈਂ ॥ ਬਾਰਹਿ ਬਾਰ ਰਮੈਂ ਰੁਚਿ ਸੌ ਦੋਊ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਭਾ ਤਨ ਕੀ ਬਲਿ ਜਾਵੈਂ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਇ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ ਸੁ ਨੈਨ ਨਚਾਇ ਮਿਲੈਂ ਮੁਸਕਾਵੈਂ ॥ ਮਾਨਹੁ ਬੀਰ ਜੁਟੇ ਰਨ ਮੈ ਸਿਤ ਤਾਨਿ ਕਮਾਨਨ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈਂ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹੂਨ ਮੈਂ ਭਈ ॥ ਬਿਸਰਿ ਲੋਕ ਕੀ ਲੱਜਾ ਗਈ ॥ ਨੋਖੋ ਨੇਹ ਨਿਗੋਡੋ ਲਾਗੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਨੀਂਦ ਭੂਖਿ ਦੋਊ ਭਾਗੋ ॥੯॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤ੍ਰਿਯ ਮੀਤ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਸੋਤ ਸੰਗਿ ਸਵਤਨਿਨ ਤਕਾਯੋ ॥ ਭੇਵ ਰੱਛਪਾਲਨ ਕੋ ਦੀਨੋ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਕੋਪ ਆਤਮਾ ਕੀਨੋ ॥੧੦॥ ਰੱਛਪਾਲ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਅਤਿ ਭਏ ॥ ਰਾਨੀ ਹੁਤੀ ਤਹੀ ਤੇ ਗਏ ॥ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਤਾ ਕੋ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਬਿਵਤ ਹਨਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੋ ਕੀਨੋ ॥੧੧॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਰੱਛਕੋ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਮੀਤ ਮਰੇ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਮਰਿ ਜੈਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਮਰੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਛੈਹੈ ॥੧੨॥ ਦੋ ਕੁੱਕਟ ਕੁੱਕਟੀ ਮੰਗਵਾਈ ॥ ਸਖਿਯਹਿ ਬੋਲ ਤਿਨੈ ਬਿਖੁ ਖ੍ਵਾਈ ॥ ਨਿਕਟ ਆਪਨੈ ਦੁਹੁਅਨ ਆਨੋ ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਰੱਛਕਨ ਚਰਿਤ ਨ ਜਾਨੋ ॥੧੩॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਰਿ ਕੁਕਟ ਕੋ ਦਯੋ ॥ ਕਕੁਟੀ ਕੋ ਬਿਨੁ ਬਧ ਬਧ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨਾਸ ਕੁਕਟੀ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਪਲਕ ਬਿਖੈ ਕੁਕਟੋ ਮਰਿ ਗਯੋ ॥੧੪॥

ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨਹੁ ਲੋਗ ਮੈ ਤੁਮੈਂ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਮਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰਾਨ ਗਵਾਊਂ ॥ ਮੋਹਿ ਮਰੇ ਰਾਜਾ ਮਰਿ ਜੈਹੈ ॥ ਤੁਮਰੇ ਕਹੋ ਹਾਥ ਕਾ ਐਹੈ ॥੧੫॥ ਹੋ ਰਾਜਾ ਜੌ ਜਿਯਤ ਉਬਰਿ ਹੈਂ ॥ ਤੁਮਰੀ ਸਦਾ ਪਾਲਨਾ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਜੌ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਜੁਤ ਸ੍ਵਰਗ ਸਿਧੈਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਧਨ ਤੇ ਵੈ ਜਿਯ ਤੇ ਜੈਹੈਂ ॥੧੬॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਜੌਂ ਨ ਦਰਬੁ ਅਤਿ ਲੀਜੈ ॥ ਤਿਹੂੰ ਜਿਯਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕੀਜੈ ॥ ਜੜਨ ਕੁਕਟ ਕੋ ਚਰਿਤ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਰਾਨੀਯਹ ਨ ਮਾਰਯੋ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸਕਮਤੀ ਇਹੱ ਛਲ ਭਏਂ ਕੁਕਟ ਕੁਕਟਿਯਹਿ ਘਾਇ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਯੋ ਪ੍ਰਿਯ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਡਰ ਜੜ੍ਹਨ ਦਿਖਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨ ਇਹੱ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਰਾਨੀ ਮਰਤ ਮੀਤ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਰਾਨੀ ਮਰੈ ਰਾਜਾ ਮਰਿ ਜੈਹੈ ॥ ਹਮਰੇ ਕਹਾ ਹਾਥ ਧਨ ਐਹੈ ॥੧੯॥ ਅਤਿ ਹੀ ਲੋਭ ਰੱਛਕਨ ਕਿਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸੰਗ ਭੇਦ ਨਹਿੰ ਦਿਯੋ ॥ ਸਹਿਤ ਜਾਰ ਰਾਨਿਯਹਿ ਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਬਾਤ ਕੋ ਟਾਰਯੋ ॥੨੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਛਠਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੬॥੩੯੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌਚ ਬਿਹਾਰ ਕੋ ਬੀਰਦੱਤ ਤਿਹੱ ਨਾਮ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਬਸਤੁ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰ ਗ੍ਰਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੁਸਕਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁ ਰਤਿ ਪਤਿ ਤੇ ਭਈ ਕੁਮਾਰੀ ॥ ਕਾਮਕਲਾ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਜੋ ਪੁਰ ਚਹੈ ਤਿਸੀ ਕੌ ਮਾਰੈ ॥ ਅਕਬਰ ਕੀ ਕਛੁ ਕਾਨਿ ਨ ਧਾਰੈ ॥ ਦੇਸ ਤਲੱਟੀ ਬਸਨ ਨਹਿੰ ਦੇਵਹਿੰ ॥ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਸੌਦਾਗ੍ਰਨ ਲੇਵਹਿੰ ॥੩॥ ਅਕਬਰ ਸਾਹਿ ਕੋਪ ਅਤਿ ਆਯੋ ॥ ਤਿਨ ਪੈ ਬੈਰਿਨ ਓਘ ਪਠਾਯੋ ॥ ਜੋਰਿ ਸੈਨਿ ਸੂਰਾ ਸਭ ਧਾਏ ॥ ਪਹਿਰਿ ਕੌਚ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਏ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਕੌਚ ਬਿਹਾਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਪਹੂੰਚੇ ਆਇ ॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਐਸੇ ਪਠੀ ਰਣ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ॥੫॥ ਕੈ ਹਮ ਕੌ ਮਿਲੁ ਆਇ ਕੈ ਪਤੀਆ ਲਿਖੀ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਕੈ ਪਗੁ ਪਰੁ ਕੈ ਅਨਤ ਟਰੁ ਕੈ ਲਰੁ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰਿ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸ੍ਰਵਨਨ ਯੌ ਪਰਿਯੋ ॥ ਭਾਜਿ ਚਲਤ ਭਯੋ ਧੀਰ ਨ ਧਰਿਯੋ ॥ ਮੁਸਕਮਤੀ ਜਬ ਹੀ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਬਾਂਧਿ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਈ ॥੭॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤੇ ਸੈਨਿ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਮਾਰੇ

ਸੂਰਬੀਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਕਿਤੇ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ਲੀਨੇ ॥ ਜਾਇ ਭਵਾਨੀ ਕੇ ਬਲਿ ਦੀਨੇ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਲਦਲ ਏਕ ਤਕਾਇ ਕੈ ਦਯੋ ਦਮਾਮੋ ਜਾਇ ॥ ਸੁਨਤ ਨਾਦ ਸੂਰਾ ਸਭੈ ਤਹੀਂ ਪਰੇ ਅਰਰਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਧਾਏ ਫਸਿ ਫਸਿ ਤੇ ਗਏ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਰੁਨਿ ਤੁਰਤ ਤੇ ਲਏ ॥ ਸਕਲ ਕਾਲਿਕਾ ਕੀ ਬਲਿ ਦੀਨੇ ॥ ਬਾਜ ਤਾਜ ਸਭਹਿਨ ਕੇ ਛੀਨੇ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਭ੍ਰਿਤ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਪਠਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਮਹਾਂ ਗਹਿਰ ਬਨ ਭੀਤਰ ਤਿਨ ਤੁਮ ਲਯਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਧਸੇਂ ਨਿਰਖਿ ਪਰਬਤ ਮੋ ਮੋਹਿ ਜਤਾਇਯੋ ॥੧੧॥ ਸੁਨਤ ਮਨੁਖ ਇਹ ਬਾਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਤਹ ਗਯੋ ॥ ਤੁਮੈ ਬਤਾਵਤ ਰਾਹ ਭਾਖਿ ਲਯਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਸਕਲ ਸੂਰ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਅਧਿਕ ਹਰਖਤ ਭਏ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਲਹਯੋ ਸਕਲ ਬਨ ਮੈ ਗਏ ॥੧੨॥ ਧਸਯੋ ਕਟਕ ਬਨ ਮਾਂਝ ਦੂਤ ਲਖਿ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਭੇਦ ਦਯੋ ਰਾਨੀ ਕਹ ਤਬ ਤਿਨ ਆਇ ਕੈ ॥ ਬੰਦ ਦੁਆਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਕਰਿ ਦੋਊ ਲਏ ॥ ਹੋ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਕੈ ਨਾਕ ਜਾਨ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਦਏ ॥੧੩॥ ਬਿਮਨ ਭਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਭਾਜਿ ਰਨ ਤੇਂ ਚਲੇ ॥ ਸੈਯਦ ਮੁਗਲ ਪਠਾਨ ਸੇਖ ਸੂਰਾ ਭਲੇ ॥ ਡਾਰਿ ਡਾਰਿ ਹਥਿਯਾਰ ਭੇਖ ਤ੍ਰਿਯ ਧਾਰਹੀ ॥ ਹੋ ਲੀਜੈ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਹੀ ॥੧੪॥ ਭਜੇ ਬੀਰ ਤਹ ਤੇ ਇਕ ਠਾਂ ਉਤਰਤ ਭਏ ॥ ਮੁਸਕਮਤੀ ਰਾਨਿਯਹਿ ਨਿਰਖਿ ਸਭ ਹੀ ਲਏ ॥ ਕਾਟਿ ਨਦੀ ਤਿਹ ਊਪਰ ਦਈ ਚਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਾਜ ਤਾਜ ਰਾਜਨ ਜੁਤ ਦਏ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥੧੫॥ ਮਾਰਿ ਫੌਜ ਇਕ ਦੀਨੋ ਦੂਤ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਜੈਨਖਾਨ ਜੂ ਬਰੋ ਸੁਤਾ ਕੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹਮ ਹਜਰਤਿ ਕੇ ਸੰਗ ਨ ਰਨ ਕੀਨੋ ਬਨੈ ॥ ਹੋ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਅਰ ਮੋਰ ਰੁਚਿਤ ਯੌ ਹੀ ਮਨੈ ॥੧੬॥ ਜੈਨਖਾਨ ਮੂਰਖ ਸੁਨਿ ਏ ਬਚ ਫੂਲਿ ਗਯੋ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਲੈ ਸੰਗ ਭਲੇ ਤਿਤ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਬਯਾਹਿ ਅਬੈ ਘਰ ਆਇ ਹੌ ॥ ਹੋ ਇਨੈ ਬਾਂਹ ਅਪਨੀ ਹਜਰਤਹਿ ਮਿਲਾਇ ਹੌ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਦਾਰੂ ਬਹੁ ਲਿਯੋ ॥ ਤਰੈਂ ਬਿਛਾਇ ਭੂਮਿ ਕੇ ਦਿਯੋ ॥ ਊਪਰ ਤਨਿਕ ਬਾਰੂਅਹਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਸੋ ਜਰਿ ਜਾਤ ਨ ਨੈਕੁ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥੧੮॥ ਏਕ ਲੌਂਡਿਯਾ ਬੋਲਿ ਪਠਾਈ ॥ ਖਾਰਨ ਪਰ ਕਹਿ ਸੁਤਾ ਬਿਠਾਈ ॥ ਪਠਯੋ ਮਨੁਖ ਖਾਨ ਅਬ ਆਵੈ ॥ ਯਾਹਿ ਬਯਾਹਿ ਧਾਮ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥੧੯॥ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਮੂਰਖ ਤਹ ਗਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ॥

ਜਬ ਰਾਨੀ ਜਾਨ੍ਯੋ ਜੜ ਆਯੋ ॥ ਦਾਰੂਅਹਿ ਤੁਰਤੁ ਪਲੀਤਾ ਦ੍ਯਾਯੋ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਗੇ ਪਲੀਤਾ ਸੂਰ ਸਭ ਭ੍ਰਮੇ ਗਗਨ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਉਡਿ ਉਡਿ ਪਰੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਬਚ੍ਯੋ ਏਕਊ ਨਾਹਿ ॥੨੧॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਇਨ ਚੰਚਲਾ ਲੀਨੋ ਦੇਸ ਬਚਾਇ ॥ ਜੈਨਖਾਨ ਸੂਰਨ ਸਹਿਤ ਇਹ ਬਿਧਿ ਦਯੋ ਉਡਾਇ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਾਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੭॥੩੯੧੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਰਾਵ ਕੀ ਪੁੱਤ੍ਰਿਕਾ ਅਚਪਲਦੇਵੀ ਨਾਮ ॥ ਬ੍ਯਾਹੀ ਏਕ ਨਰੇਸ ਕੌ ਜਾ ਕੇ ਪੂਤ ਨ ਧਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾ ਜਤਨ ਕਰਤ ਬਹੁ ਭਯੋ ॥ ਪੂਤ ਨ ਧਾਮ ਬਿਧਾਤੈ ਦਯੋ ॥ ਤਰੁਨ ਅਵਸਥਹਿ ਸਕਲ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਬਿਰਧਾਪਨੋ ਅੰਤ ਗਤਿ ਆਯੋ ॥੨॥ ਤਬ ਤਰੁਨੀ ਰਾਨੀ ਸੋ ਭਈ ॥ ਜਬ ਜ੍ਵਾਨੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਗਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਰਾਵ ਨਹਿ ਕਰਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਅਤਿ ਅਬਲਾ ਜਿਯ ਜਰਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਸੌ ਦੋਸਤੀ ਰਾਨੀ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਰੈ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਧਰਮ ਭ੍ਰਾਤ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਡਾਯੋ ॥ ਭਾਇ ਭਾਇ ਕਹਿ ਰੋਜ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ਕਮਾਵੈ ॥੫॥ ਜੌ ਯਾ ਤੇ ਮੋ ਕੌ ਸੁਤ ਹੋਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਪੂਤ ਲਖੈ ਸਭ ਕੋਈ ॥ ਦੇਸ ਬਸੈ ਸਭ ਲੋਗ ਰਹੈਂ ਸੁਖ ॥ ਹਮਰੋ ਮਿਟੈ ਚਿੱਤ ਕੋ ਸਭ ਦੁਖ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਰਤ ਤਾ ਸੋ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਸਾਰਿ ਸਭੈ ਚਿੱਤ ਤੇਂ ਦਈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਗਈ ਨੈਨਨ ਨੈਨ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਫਸਤ ਹਿਰਨ ਜ੍ਯੋਂ ਹਿਰਿਨ ਬਿਲੋਕਿ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਰਾਜਾ ਜੂ ਦਿਵ ਕੇ ਲੋਕ ਗੇ ॥ ਨਸਟ ਰਾਜ ਲਖਿ ਲੋਗ ਅਤਿ ਅਕੁਲ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਮਿਤਵਾ ਕੌ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦਯੋ ਰਾਜ ਕੋ ਸਾਜ ਜੁ ਛੱਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਤ ਨ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਭਏ ॥ ਰਾਜਾ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੌ ਗਏ ॥ ਰਾਜ ਇਹ ਭ੍ਰਾਤ ਹਮਾਰੋ ਕਰੋ ॥ ਯਾ ਕੇ ਸੀਸ ਛੱਤ੍ਰ ਸੁਭ ਢਰੋ ॥੯॥ ਮੇਰੋ ਭ੍ਰਾਤ ਰਾਜ ਇਹ ਕਰੋ ॥ ਅੱਤ੍ਰ ਪੱਤ੍ਰ ਯਾ ਕੇ ਸਿਰ ਢਰੋ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਆਗ੍ਯਾ ਸਭ ਕੈਹੈ ॥ ਜਹਾਂ ਪਠੈਯੈ ਤਹ ਤੇ ਜੈਹੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਐਸੋ ਬਚਨ ਕਹਿ ਦਯੋ ਜਾਰ ਕੌ ਰਾਜ ॥ ਮਿਤਵਾ ਕੌ ਰਾਜਾ ਕਿਯਾ ਫੇਰਿ ਛੱਤ੍ਰ ਦੈ ਸਾਜਿ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਸਭ ਪਾਇ ਲਗਾਏ ॥

ਗਾਂਉ ਗਾਂਉ ਚੌਧਰੀ ਬੁਲਾਏ ॥ ਦੈ ਸਿਰਪਾਉ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ॥ ਆਪਨ ਭੋਗ ਜਾਰ ਸੌ ਕੀਨੇ ॥੧੨॥ ਮੇਰੋ ਰਾਜ ਸੁਫਲ ਸਭ ਭਯੋ ॥ ਸਭ ਧਨ ਰਾਜ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੌ ਦਯੋ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਅਰੁ ਮੋ ਮੈਂ ਭੇਦ ਨ ਹੋਈ ॥ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਜਾਨਤ ਸਭ ਕੋਈ ॥੧੩॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੈਂ ॥ ਬੈਠਿ ਸਦਨ ਮੈਂ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਨਸਟ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਰਾਜ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਦਯੋ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਰੀਝੀ ਅਧਿਕ ਹੇਰਿ ਤਰਨਿ ਤਰੁਨੰਗ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਤਾ ਤੇ ਦਯੋ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ ॥੧੫॥ ਨਸਟ ਹੋਤ ਤ੍ਰਿਯ ਰਾਜ ਲਖਿ ਕਿਯੋ ਭ੍ਰਾਤ ਕੌ ਦਾਨ ॥ ਲੋਗ ਮੂੜ ਐਸੇ ਕਹੈਂ ਸਕੈਂ ਨ ਭੇਦ ਪਛਾਨ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਆਠ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੮॥੩੯੩੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਾਰਾ ਨਗਰੀ ਕੋ ਰਹੈ ਭਰਥਰਿ ਰਾਵ ਸੁਜਾਨ ॥ ਦੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਿਦ੍ਯਾ ਨਿਪੁਨ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਵਾਨ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਾਨਮਤੀ ਤਾ ਕੇ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਪਿੰਗੁਲਦੇਇ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਭਾ ਰਾਨੀ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸੁਤਾ ਢਿਗ ਕੋ ਹੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਨਮਤੀ ਕੀ ਅਧਿਕ ਛਬਿ ਜਲ ਥਲ ਰਹੀ ਸਮਾਇ ॥ ਦੇਵ ਦਿਵਾਨੇ ਲਖਿ ਭਏ ਦਾਨਵ ਗਏ ਬਿਕਾਇ ॥੩॥ ਔਰ ਪਿੰਗੁਲਾਮਤੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਲਖੀ ਅਪਾਰ ॥ ਗੜਿ ਚਤੁਰਾਨਨ ਤਵਨ ਸਮ ਔਰ ਨ ਸਕ੍ਯੋ ਸੁਧਾਰ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ਸਿਕਾਰਾ ॥ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਬੋਰਿ ਸ੍ਰੋਨਤਹਿ ਪਠਾਏ ॥ ਕਹਿਯਹੁ ਸਿੰਘ ਭਰਥਰ ਹਰਿ ਘਾਏ ॥੫॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਲੈ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਉਚਰ੍ਯੋ ਆਜੁ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਉਦਿਤ ਜਰਨ ਕੌ ਭਈ ॥ ਹਾਇ ਉਚਰਿ ਪਿੰਗੁਲ ਮਰਿ ਗਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨ ਤਵਨ ਸਰਾਹੀਯਹਿ ਕਰਤ ਅਗਨਿ ਮੈਂ ਪ੍ਯਾਨ ॥ ਧੰਨ੍ਯ ਧੰਨ੍ਯ ਅਬਲਾ ਤੇਈ ਬਧਤ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਖੇਲਿ ਅਖੇਟਕ ਜਬ ਭਰਥਰਿ ਘਰਿ ਆਇਯੋ ॥ ਹਾਇ ਕਰਤ ਪਿੰਗੁਲਾ ਮਰੀ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਡਾਰਿ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਧੂਰਿ ਹਾਇ ਰਾਜਾ ਕਹੈ ॥ ਹੋ ਪਠੈ ਬਸਤ੍ਰ ਜਿਹ ਸਮੈ ਸਮੋ ਸੋ ਨਾ ਲਹੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੈ ਮੈਂ ਆਜੁ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰੌਂ ॥ ਹ੍ਵੈ ਜੋਗੀ ਸਭ ਹੀ ਘਰ ਜਾਰੌਂ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਮੇਰੋ ਜਿਯਬੋ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਜਾ ਕੇ ਨਾਰਿ

ਪਿੰਗੁਲਾ ਨਾਹੀ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਭੂਖਨ ਬਹੁ ਮੋਲ ਕੇ ਅੰਗਨ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਂਹਿ ॥ ਤੇ ਅਬ ਨਾਗਿਨ ਸੇ ਭਏ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਤਨ ਖਾਂਹਿ ॥੧੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਂਕ ਸੀ ਬੀਨ ਸਿੰਗਾਰ ਅੰਗਾਰ ਸੇ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਟਾਰੇ ॥ ਜ੍ਵਾਲ ਸੀ ਜੌਨਿ ਜੁਡਾਈ ਸੀ ਜੇਬ ਸਖੀ ਘਨਸਾਰ ਕਿ ਸਾਰ ਕਿ ਆਰੇ ॥ ਰੋਗ ਸੋ ਰਾਗ ਬਿਰਾਗ ਸੋ ਬੱਲਬ ਬਾਰਿਦ ਬੂੰਦਨ ਬਾਨ ਬਿਸਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਸੇ ਬੈਨ ਭਾਲਾ ਜੈਸੇ ਭੂਖਨ ਹਾਰ ਨ ਹੋਹਿ ਭੁਜੰਗਮ ਕਾਰੇ ॥੧੧॥ ਬਾਂਕ ਸੇ ਬੈਨ ਬਿਲਾਪ ਸੇ ਬਾਰਨ ਬਜਾਧ ਸੀ ਬਾਸ ਬਜਾਰ ਬਹੀਰੀ ॥ ਕਾਕ ਸੀ ਕੋਕਿਲ ਕੂਕ ਕਰਾਲ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਕਿ ਬਜਾਲ ਘਰੀ ਕਿ ਛੁਰੀ ਰੀ ॥ ਭਾਰ ਸੀ ਭੌਨ ਭਯਾਨਕ ਭੂਖਨ ਜੌਨ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲ ਸੌ ਜਾਤ ਜਰੀ ਰੀ ॥ ਬਾਨ ਸੀ ਬੀਨ ਬਿਨਾ ਉਹਿ ਬਾਲ ਬਸੰਤ ਕੋ ਅੰਤ ਕਿ ਅੰਤ ਸਖੀ ਰੀ ॥੧੨॥ ਬੈਰੀ ਸੀ ਬਜਾਰ ਬ੍ਰਿਲਾਪ ਸੌ ਬੱਲਬ ਬਾਨ ਸੀ ਬੀਨ ਬਜੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਥਾਰੇ ॥ ਜੰਗ ਸੇ ਜੰਗ ਮੁਚੰਗ ਦੁਖੰਗ ਅਨੰਗ ਕਿ ਅੰਕ ਸੁ ਆਂਕ ਕਿਆਰੇ ॥ ਚਾਂਦਨੀ ਚੰਦ ਚਿਤਾ ਚਹੂੰ ਓਰ ਸੁ ਕੋਕਿਲ ਕੂਕ ਕਿ ਹੂਕ ਸੀ ਮਾਰੇ ॥ ਭਾਰ ਸੇ ਭੌਨ ਭਯਾਨਕ ਭੂਖਨ ਫੂਲੇ ਨ ਫੂਲ ਫਨੀ ਫਨਿਯਾਰੇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੌ ਹਠਿ ਹਾਥ ਸਿੰਧੌਰਾ ਧਰਿ ਹੌ ॥ ਪਿੰਗੁਲ ਹੇਤ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਰਿ ਹੌ ॥ ਜੌ ਇਹ ਆਜੁ ਚੰਚਲਾ ਜੀਯੈ ॥ ਤਬ ਭਰਥਰੀ ਪਾਨਿ ਕੌ ਪੀਯੈ ॥੧੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬ ਤਹੱ ਗੋਰਖਨਾਥ ਪਹੂੰਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹ੍ਯੋ ਅਦੇਸੁ ਸੁ ਨਾਦ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਰਾਨੀ ਦਈ ਜਿਵਾਇ ਸਰੂਪ ਅਨੇਕ ਧਰਿ ॥ ਹੋ ਸੁਨਹੋ ਭਰਥਰਿ ਰਾਵ ਲੇਹੁ ਗਹਿ ਏਕ ਕਰ ॥੧੫॥ ਭਰਥਰਿ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਂਹ ਗਹੌ ਕੌਨੈ ਤਜੌ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਰੈ ਬਿਬੇਕ ॥ ਸਭੈ ਪਿੰਗੁਲਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਰਾਨੀ ਭਈ ਅਨੇਕ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਗੋਰਖਨਾਥ ਤਹਾਂ ਤੇ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਭਾਨਮਤੀ ਕੋ ਚਿਤ ਚੰਡਾਰ ਇਕ ਹਰ ਲਿਯੋ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇਂ ਰਾਜਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ਭੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰਾਨੀ ਨੀਚ ਕੇ ਰੂਪ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਤਮਤੀ ਦਾਸੀ ਹੁਤੀ ਤਬ ਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ॥ ਪਠੈ ਦੇਤ ਭੀ ਨੀਚ ਸੌ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਦੂਤੀ ਤਹ ਤੇ ਫਿਰਿ ਆਈ ॥ ਯੌ ਪੂਛੈ ਰਾਨੀ ਤਿਹੱ ਜਾਈ ॥ ਕਹੁ ਅਲਿ ਮੀਤ ਕਬੈ ਹਯਾਂ ਐਹੈ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਤਾਪ ਮਿਟੈਹੈ ॥੧੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਹੁ ਨ ਸਹਚਰੀ ਸਾਚੁ ਸਜਨੁ ਕਬ ਆਇ ਹੈ ॥ ਜੋਰਿ ਨੈਨ ਸੌ ਨੈਨ ਕਬੈ ਮੁਸਕਾਇ ਹੈ ॥

ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਜਾਉ ਲਲਾ ਸੌ ਤੌਨ ਛਿਨ ॥ ਹੋ ਕਹੋ ਸਖੀ ਮੁਹਿ ਮੀਤ ਕਬੈਹੈਂ ਕਵਨ ਦਿਨ ॥੨੦॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗਜ ਮੁਤਿਯਨ ਗੁਹੌਂ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਅਪਨੇ ਲਲਾ ਕੋ ਛਿਨ ਮੈਂ ਲੇਉ ਰਿਝਾਇ ਕੈ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਤਨ ਹੋਇ ਨ ਮੋਰੋ ਨੈਕ ਮਨ ॥ ਹੋ ਕਾਸੀ ਹੂੰ ਕਰਵਤ ਲਿਯੋ ਪ੍ਰਿਯ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤਨ ॥੨੧॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਕਬ ਗਰੇ ਹਮਾਰੇ ਲਾਗਿ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਹੀ ਸੋਕ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗਿ ਹੈਂ ॥ ਚਟਕ ਚਟਕ ਦੈ ਬਾਤੈਂ ਮਟਕਿ ਬਤਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਦਿਨ ਸਖੀ ਸਹਿਤ ਹਮ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ਹੈ ॥੨੨॥ ਜੌ ਐਸੇ ਝਰ ਮਿਲੈ ਸਜਨ ਸਖਿ ਆਇ ਕੈ ॥ ਮੋ ਮਨ ਕੌ ਲੈ ਤਬ ਹੀ ਜਾਇ ਚੁਰਾਇ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਤਿ ਕਰੌ ਨ ਛੋਰੋ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਹੋ ਬੀਤੈ ਮਾਸ ਪਚਾਸਨ ਜਾਨੌ ਏਕ ਦਿਨ ॥੨੩॥ ਮਚਕਿ ਮਚਕਿ ਕਬ ਕਹਿਹੈਂ ਬਚਨ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਲਚਕਿ ਲਚਕਿ ਉਰ ਸਾਥ ਚਿਮਟਿ ਹੈ ਆਇ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਮੈਂ ਜਾਉ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਅੰਗ ਤਨ ॥ ਹੋ ਮੇਲ ਮੇਲ ਕਰਿ ਰਾਖੌਂ ਭੀਤਰ ਤਾਹਿ ਮਨ ॥੨੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੰਜਨ ਹੂੰ ਨ ਬਦ੍ਯੋ ਕਛੁ ਕੈ ਕਰਿ ਕੰਜੁ ਕੁਰੰਗ ਕਹਾਂ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ਚਾਰੁ ਚਕੋਰ ਨ ਆਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਪਰ ਝੁੰਡ ਝਖੀਨਹੁ ਕੇ ਝਝਕਾਰੇ ॥ ਮੈਨ ਰਹ੍ਯੋ ਮੁਰਛਾਇ ਪ੍ਰਭਾ ਲਖਿ ਸਾਰਸ ਭੇ ਸਭ ਦਾਸ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਅੰਤਕ ਸੋਚਨ ਧੀਰਜ ਮੋਚਨ ਲਾਲਚੀ ਲੋਚਨ ਲਾਲ ਤਿਹਾਰੇ ॥੨੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਤ ਸਹਚਰੀ ਬਚਨ ਤਹਾਂ ਤੇ ਤਹ ਗਈ ॥ ਚਾਤੁਰਤਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖਾਵਤ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਮਲੀਨ ਉਤਾਰਿ ਭਲੇ ਪਹਿਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਹ ਲ੍ਯਾਵਤ ਤਿਹ ਭਈ ਸੁ ਭੇਸ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੨੬॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਜਬ ਮੀਤ ਤਰੁਨਿ ਤਿਨ ਪਾਇਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੌ ਗਹਿ ਗਰੇ ਲਗਾਇਯੋ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਕਰੇ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਵਨ ਸਖੀ ਕੋ ਦਾਰਿਦ ਸਕਲ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ॥੨੭॥ ਦਿਜਿਕ ਦੁਗਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ਰਿਝਾਇਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਰ ਤੇ ਏਕ ਅਮਰ ਫਲ ਪਾਇਯੋ ॥ ਤਿਨਿ ਲੈ ਕੈ ਭਰਥਰਿ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥ ਹੋ ਜਬ ਲੌ ਪ੍ਰਿਥੀ ਅਕਾਸ ਨ੍ਰਿਪਤ ਤਬ ਲੌ ਜਿਯੋ ॥੨੮॥ ਦੁਰਗ ਦੱਤ ਫਲ ਅਮਰ ਜਬੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰ ਪਰ੍ਯੋ ॥ ਭਾਨਮਤੀ ਕੋ ਦੇਉ ਇਹੈ ਚਿੱਤ ਮੈ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕਿਯ ਮਨਹਿ ਬਿਚਾਰ ਕਿ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਦੀਜੀਯੈ ॥ ਹੋ ਸਦਾ ਤਰੁਨ ਸੋ ਰਹੈ ਕੇਲ ਅਤਿ ਕੀਜੀਯੈ ॥੨੯॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮੀਤ ਜਦਿਨ ਸਖਿ ਪਾਇਯੈ ॥ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਵਾਰਿ ਬਹੁਰੁ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥ ਮੋ ਮਨ ਲਯੋ ਚੁਰਾਇ ਪ੍ਰੀਤਮਹਿ ਆਜੁ ਸਭ ॥ ਹੋ ਰਹੈ ਤਰੁਨ ਚਿਰੁ ਜਿਯੈ

ਦਿਯੋ ਫਲ ਤਾਂਹਿ ਲਭ ॥੩੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਚਿਤ ਰਾਨੀ ਹਰ ਲਯੋ ॥ ਅਬਲਾ ਮਨੁ ਤਾ ਕੇ ਕਰ ਦਯੋ ॥ ਵਹੁ ਅਟਕਤ ਬੇਸ੍ਵਾ ਪਰ ਭਯੋ ॥ ਫਲ ਲੈ ਕੈ ਤਾ ਕੇ ਕਰ ਦਯੋ ॥੩੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਹੀ ਤਰੁਨਿ ਸੋ ਰੀਝਿ ਅੰਗ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਨਿਰਖਿ ॥ ਚਾਰੁ ਕੀਏ ਚਖ ਰਹੈਂ ਸਰੂਪ ਅਮੋਲ ਲਖਿ ॥ ਫਲ ਸੋਈ ਲੈ ਹਾਥ ਰੁਚਿਤੁ ਰੁਚਿ ਸੌ ਦਿਯੋ ॥ ਹੋ ਜਬ ਲੌ ਪ੍ਰਿਥੀ ਅਕਾਸ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਬ ਲੌ ਜਿਯੋ ॥੩੨॥ ਲੈ ਬੇਸ੍ਵਾ ਫਲ ਦਿਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ ਆਨਿ ਕੈ ॥ ਰੂਪ ਹੇਰਿ ਬਸਿ ਭਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਤਿ ਠਾਨਿ ਕੈ ॥ ਲੈ ਰਾਜੈ ਤਿਹ ਹਾਥ ਚਿੰਤ ਚਿਤ ਮੈ ਕਿਯੋ ॥ ਹੋ ਯਹ ਸੋਈ ਦ੍ਰੁਮਜਾਹਿ ਜੁ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥੩੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹੱ ਲੀਨੋ ਸੋਧ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਤਿਹ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੋ ਪੂਛਯੋ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਚ ਕਹੋ ਮੁਹਿ ਯਹ ਫਲ ਤੈਂ ਕਹ ਤੇਂ ਲਹਯੋ ॥ ਹੋ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਨ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਯੌ ਕਹਯੋ ॥੩੪॥ ਤੁਮ ਅਪਨੋ ਚਿਤ ਜਿਹ ਰਾਨੀ ਕੇ ਕਰ ਦਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਏਕ ਚੰਡਾਰ ਮੋਹਿ ਕਰਿ ਮਨੁ ਲਿਯੋ ॥ ਤਵਨ ਨੀਚ ਮੁਹਿ ਊਪਰ ਰਹਯੋ ਬਿਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਵ ਤ੍ਰਿਯ ਤਿਹ ਦਿਯ ਤਿਨ ਮੁਹਿ ਦਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੩੫॥ ਮੈ ਲਖਿ ਤੁਮਰੌ ਰੂਪ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਤਨ ਬਧੀ ਸੁ ਗਈ ਬਿਕਾਇ ਕੈ ॥ ਸਦਾ ਤਰਨਿ ਤਾ ਕੋ ਫਲੁ ਹਮ ਤੇਂ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਕਾਮਕੇਲ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਹਰਖ ਸੌ ਕੀਜਿਯੈ ॥੩੬॥ ਤੁਮ ਤਿਹੱ ਤ੍ਰਿਯ ਜੁ ਦਯੋ ਫਲ ਅਤਿ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਤਿਨ ਲੈ ਦਿਯੋ ਚੰਡਾਰਹਿ ਅਤਿ ਹਿਤੁ ਠਾਨਿ ਕੈ ॥ ਉਨ ਮੁਹਿ ਮੈਂ ਤੁਹਿ ਦਿਯੋ ਸੁ ਬਿਰਹਾ ਕੀ ਦਹੀ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਤਿਹਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਦਿਵਾਨੀ ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ ॥੩੭॥ ਹੌ ਤਵ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕਿ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਸਿਗਰੇ ਕੀ ਸੰਗਜਾ ਦਈ ਭੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਅਮਰ ਅਜਰ ਫਲ ਤੁਮ ਕੌ ਦੀਨੌ ਆਨਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਮਦਨ ਸੰਤਾਪ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਹਮਰੋ ਪ੍ਰਹਰਿ ॥੩੮॥ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਾ ਕੌ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਬੇਸ੍ਵਾ ਹੂੰ ਗਈ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਦੁਤਿ ਹੇਰਿ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੩੯॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤੋ ਮੀਤ ਜਵਨ ਦਿਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਤਵਨ ਘਰੀ ਕੇ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਬਿਹਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਤਤਛਿਨ ਦ੍ਰਪ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਸਕਲ ਨਿਵਾਰਿਯੈ ॥੪੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਲ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਲਾਲ ਕਛੂ ਹਸਿ ਕੈ ਅਸ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਤੈਂ ਅਟਕੀ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਮੋ ਪਰ ਐਸੇ ਨ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗ ਹਮਾਰੇ ॥

ਜੋਬੋ ਘਨੋ ਸਿਗਰੋ ਜਗ ਚਾਹਤ ਸੋ ਨ ਰੁਚ੍ਯੋ ਚਿਤ ਮਾਂਝਿ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਆਨਿ ਜਰਾਰਿ ਦਯੋ ਹਮ ਕੌ ਫਲੁ ਦਾਸ ਭਏ ਹਮ ਆਜੁ ਤਿਹਾਰੇ ॥੪੧॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਵਾਚ ॥ ਨੈਨ ਲਗੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮ ਸੌ ਤਵ ਤੇ ਤਵ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਭਾ ਬਲਿ ਜਾਊਂ ॥ ਭੌਨ ਭੰਡਾਰ ਸੁਹਾਤ ਨ ਮੋ ਕਹੱ ਸੋਵਤ ਹੂੰ ਬਿਝ ਕੋ ਬਰਰਾਊਂ ॥ ਜੇਤਿਕ ਆਪਨੀ ਆਰਬਲਾ ਸਭ ਮੀਤ ਕੇ ਊਪਰ ਵਾਰਿ ਬਹਾਊਂ ॥ ਕੇਤਿਕ ਬਾਤ ਜਰਾਰਿ ਸੁਨੋ ਫਲ ਪ੍ਰਾਨ ਦੈ ਮੋਲ ਪਿਯਾ ਕਹੱ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥੪੨॥ ਤੈ ਜੁ ਦਿਯੋ ਤ੍ਰੀਯ ਕੋ ਫਲ ਥੋ ਦਿਜ ਤੇਂ ਕਰਿ ਕੋਟਿ ਉਪਾਇ ਲੀਯੋ ॥ ਸੋਊ ਲੈ ਕਰ ਜਾਰ ਕੌ ਦੇਤ ਭਈ ਤਿਨ ਰੀਝਿ ਕੈ ਮੋ ਪਰ ਮੋਹਿ ਦੀਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਹੌ ਅਟਕੀ ਤਵ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਭਾ ਤਨ ਕੋ ਤਨਿਕੈ ਨਹਿ ਤਾਪ ਕੀਯੋ ॥ ਤਿਹੱ ਖਾਹੁ ਹਮੈਂ ਸੁਖ ਦੇਹ ਦਿਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਕਰੋ ਜੁਗ ਚਾਰ ਜੀਯੋ ॥੪੩॥ ਭਰਥਰਿ ਬਾਚ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਮੁਹਿ ਕੌ ਮੈ ਜੁ ਫਲੁ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਦੈ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਤਿਹੱ ਦਿਯੋ ਚੰਡਾਰ ਜੁ ਧ੍ਰਮ ਨ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਤਾ ਕੋ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਰਾਨੀ ਸੀ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦਯੋ ਬੇਸ੍ਵਹਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੪੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਧਿਕ ਆਪੁ ਭਖ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਲੈ ਫਲ ਆਧਿਕ ਰੂਪਮਤੀ ਕਹੱ ਦੀਨੋ ॥ ਜਾਰ ਕੈ ਟੂਕ ਹਜਾਰ ਕਰੇ ਗਹਿ ਨਾਰਿ ਭਿਟ੍ਯਾਰ ਤਿਨੈ ਬਧਿ ਕੀਨੋ ॥ ਭੌਨ ਭੰਡਾਰ ਬਿਸਾਰਿ ਸਭੈ ਕਛੁ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮੁ ਹ੍ਰਿਦੈ ਦ੍ਰਿੜ ਚੀਨੋ ॥ ਜਾਇ ਬਸ੍ਯੋ ਤਬ ਹੀ ਬਨ ਮੈ ਨ੍ਰਿਪ ਭੇਸ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਜੁਗੇਸ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥੪੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਨ ਭੀਤਰ ਭੇਟਾ ਭਈ ਗੋਰਖ ਸੰਗ ਸੁਧਾਰ ॥ ਰਾਜ ਤ੍ਯਾਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਯੋ ਭਰਥਰਿ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ॥੪੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਵਤ ਹੈ ਸੁ ਕਹੂੰ ਪੁਰ ਕੇ ਜਨ ਬੌਰੇ ਸੇ ਡੋਲਤ ਜ੍ਯੋ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਫਾਰਤ ਚੀਰ ਸੁ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ ਜੂਝੇ ਹੈ ਖੇਤ ਮਨੋ ਜੁਝਿਯਾਰੇ ॥ ਰੋਵਤ ਨਾਰ ਅਪਾਰ ਕਹੂੰ ਬਿਸੰਭਾਰਿ ਭਈ ਕਰਿ ਨੈਨਨ ਤਾਰੇ ॥ ਤ੍ਯਾਗ ਕੈ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸਭੈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਖੀ ਬਨ ਆਜੁ ਪਧਾਰੇ ॥੪੭॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰਿ ਨਿਹਾਰਿ ਕੈ ਭਰਥ ਕੁਮਾਰਿ ਬਿਸਾਰਿ ਸੰਭਾਰਿ ਛਕੀ ਮਨ ਮੈ ॥ ਕਹੂੰ ਹਾਰ ਗਿਰੈ ਕਹੂੰ ਬਾਰ ਲਸੈ ਕਛੁ ਨੈਕੁ ਪ੍ਰਭਾ ਨ ਰਹੀ ਤਨ ਮੈ ॥ ਝਖਕੇਤ ਕੇ ਬਾਨਨ ਪੀੜਤ ਭੀ ਮਨੁ ਜਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਮਨਮੋਹਨ ਮੈ ॥ ਮਨੋ ਦੀਪਕ ਭੇਦ ਸੁਨੇ ਸੁਰ ਨਾਦ ਮ੍ਰਿਗੀ ਗਨ ਜਾਨੁ ਬਿਧੀ ਮਨ ਮੈ ॥੪੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਹਾਰਤ ਭਈ ਅਨੇਕ ॥ ਬਨ ਹੀ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਤ ਭਯੋ ਮਾਨ੍ਯੋ ਬਚਨ ਨ ਏਕ ॥੪੯॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਬਨ ਮੈ ਗਏ ਗੋਰਖ ਗੁਰੂ ਬੁਲਾਇ ॥

ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਸਿਛਜਾ ਦਈ ਤਾਹਿ ਸਿਖਜ ਠਹਰਾਇ ॥੫੦॥ ਭਰਥਰੀ ਬਾਚ ॥ ਕਵਨ ਮਰੈ ਮਾਰੈ ਕਵਨ ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਕਹ ਕੋਇ ॥ ਕੋ ਰੋਵੈ ਕਵਨੈ ਹਸੈ ਕਵਨ ਜਰਾਜਿਤ ਹੋਇ ॥੫੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਸਿ ਗੋਰਖ ਇਮਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਭਰਥ ਹਰਿ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ॥ ਸੱਤਿ ਝੂਠ ਮੂਓ ਹੰਕਾਰਾ ॥ ਕਬਹੂ ਮਰਤ ਨ ਬੋਲਨਹਾਰਾ ॥੫੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲ ਮਰੈ ਕਾਯਾਂ ਮਰੈ ਕਾਲੈ ਕਰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਜੀਭੈ ਗੁਨ ਬਖਜਾਨ ਹੀ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਤ ਸੁਧਾਰ ॥੫੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਲ ਨੈਨ ਹ੍ਵੈ ਸਭਨ ਨਿਹਰਈ ॥ ਕਾਲ ਬਕੱਤ੍ਰ ਹ੍ਵੈ ਬਾਕ ਉਚਰਈ ॥ ਕਾਲੈ ਮਰਤ ਕਾਲ ਹੀ ਮਾਰੈ ॥ ਭੂਲਾ ਲੋਗ ਭਰਮ ਬੀਚਾਰੈ ॥੫੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲ ਹਸਤ ਕਾਲੈ ਰੋਵਤ ਕਰਤ ਜਰਾਜਿਤ ਸੋਇ ॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਉਪਜਤ ਸਭੈ ਕਾਲ ਪਾਇ ਬਧ ਹੋਇ ॥੫੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਲੈ ਮਰਤ ਕਾਲ ਹੀ ਮਾਰੈ ॥ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਪਿੰਡ ਅਵਾਰਾ ਪਾਰੈ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੂਓ ਹੰਕਾਰਾ ॥ ਏਕ ਨ ਮਰਯੋ ਸੁ ਬੋਲਨਹਾਰਾ ॥੫੬॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਸਕਲ ਜਗ ਮਰਈ ॥ ਕੌਨ ਪੁਰਖੁ ਆਸਾ ਪਰਹਰਈ ॥ ਜੋ ਨਰ ਕੋਊ ਆਸ ਕੌ ਤਯਾਗੈ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਕੇ ਪਾਇਨ ਸੌ ਲਾਗੈ ॥੫੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਸਾ ਕੀ ਆਸਾ ਪੁਰਖੁ ਜੋ ਕੋਊ ਤਜਤ ਬਨਾਇ ॥ ਪਾਪ ਪੁੰਨਯ ਸਰ ਤਰਿ ਤੁਰਤੁ ਪਰਮ ਪੁਰੀ ਕਹ ਜਾਇ ॥੫੮॥ ਜਯੋਂ ਸਮੁੰਦਹਿ ਗੰਗਾ ਮਿਲਤ ਸਹੰਸ ਧਾਰ ਕੈ ਸਾਜ ॥ ਤਯੋਂ ਗੋਰਖ ਰਿਖਿਰਾਜ ਸਿਯੋਂ ਆਜੁ ਮਿਲਯੋ ਨ੍ਰਿਪਰਾਜ ॥੫੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਮੈਂ ਬਿਸਥਾਰ ਨ ਕਰੌ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਤਿ ਚਿਤ ਡਰੌ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਥਾ ਨ ਅਧਿਕ ਬਢਾਈ ॥ ਭੂਲ ਪਰੀ ਤਹ ਲੇਹੁ ਬਨਾਈ ॥੬੦॥ ਗੋਰਖ ਸੋ ਗੋਸਟਿ ਜਬ ਭਈ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਸਭ ਗਈ ॥ ਸੀਖਤ ਗਯਾਨ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਭਯੋ ॥ ਜਲ ਹ੍ਵੈ ਜਯੋਂ ਜਲ ਮੈ ਮਿਲਿ ਗਯੋ ॥੬੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਮੂੰਡ ਭਰਥਰਿ ਘ੍ਰਿਤ ਚੁਅਤ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਤਾ ਸੌ ਬਚਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਜਿਨ ਕੌ ਲਗੇ ਕਟਾਛ ਰਾਜ ਤੇ ਖੋਵਹੀ ॥ ਹੋ ਤੁਹਿ ਕਰ ਲਾਗੇ ਤੈ ਕਯੋਂ ਮੂਢ ਨ ਰੋਵਹੀ ॥੬੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਤਤ ਬਰਖ ਬਹੁਤ ਜਬ ਭਏ ॥ ਭਰਥਰਿ ਦੇਸ ਆਪਨੇ ਗਏ ॥ ਚੀਨਤ ਏਕ ਚੰਚਲਾ ਭਈ ॥ ਨਿਕਟਿ ਰਾਨਿਯਨ ਕੇ ਚਲਿ ਗਈ ॥੬੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਰਨਿਯਨ ਐਸੋ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰੋਦਨ ਕਰਤ ਰਹੀ ਚਰਨ ਲਪਟਾਇ ॥੬੪॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮਾਸਾ ਰਹਯੋ ਨ

ਮਾਸ ਰਕਤ ਰੰਚ ਤਨ ਨਾ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਸ੍ਵਾਸ ਨ ਉਡਯੋ ਉਸਾਸ ਆਸ ਤਿਹਾਰੈ ਮਿਲਨ ਕੀ ॥੬੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਗ ਕਿਯੋ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ॥ ਅਬ ਤੁਮ ਰਾਜ ਕਰੋ ਸੁਖ ਸੌ ਘਰ ॥ ਜੌ ਸਭਹਿਨ ਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਬਨ ਓਰ ਸਿਧਾਰੋ ॥੬੬॥ ਭਰਥਰਿ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਰਾਨੀ ਜੋਬਨ ਭਰੀ ਅਧਿਕ ਤਬੈ ਗਰਬਾਂਹਿ ॥ ਤੇ ਅਬ ਰੂਪ ਰਹਿਤ ਭਈ ਰਹ੍ਯੋ ਗਰਬ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥੬੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬਲਾ ਹੁਤੀ ਤਰੁਨਿ ਤੇ ਭਈ ॥ ਤਰੁਨਿ ਜੁ ਹੁਤੀ ਬ੍ਰਿਧ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਬਿਰਧਨਿ ਤੇ ਕੋਊ ਲਹੀ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਚਿਤ ਕੌ ਇਹੈ ਅਸਚਰਜ ਆਵੈ ॥੬੮॥ ਜੇ ਰਾਨੀ ਜੋਬਨ ਕੀ ਭਰੀ ॥ ਤੇ ਅਬ ਭਈ ਜਰਾ ਕੀ ਧਰੀ ॥ ਜੇ ਅਬਲਾ ਸੁੰਦਰਿ ਗਰਬਾਂਹੀ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਰਹ੍ਯੋ ਗਰਬ ਕਛੁ ਨਾਂਹੀ ॥੬੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਮਨ ਮੈਂ ਗਰਬਤ ਤਬੈ ਅਧਿਕ ਚੰਚਲਾ ਨਾਰਿ ॥ ਤੇ ਅਬ ਜੀਤਿ ਜਰਾ ਲਈ ਸਕਤ ਨ ਦੇਹ ਸੰਭਾਰਿ ॥੭੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੇ ਜੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਬੈ ਗਰਬਾਂਹੀ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਰਹ੍ਯੋ ਗਰਬ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਤਰੁਨੀ ਹੁਤੀ ਬਿਰਧ ਤੇ ਭਈ ॥ ਠੌਰੈ ਠੌਰ ਔਰ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੭੧॥ ਕੇਸਨ ਪ੍ਰਭਾ ਜਾਤ ਨਹਿ ਕਹੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਜਟਨ ਜਾਨੁਵੀ ਬਹੀ ॥ ਕੈਧੋ ਸਕਲ ਦੁਘਦ ਸੌ ਧੋਏ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੇਤ ਬਰਨ ਕਚ ਹੋਏ ॥੭੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਕਤਨ ਹੀਰਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਇਨ ਪਰ ਕੀਏ ਸਿੰਗਾਰ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਤਿਨ ਕੀ ਛਬਿ ਭਏ ਤਰੁਨਿ ਤਿਹਾਰੇ ਬਾਰ ॥੭੩॥ ਜੇ ਤਬ ਅਤਿ ਸੋਭਿਤ ਹੁਤੇ ਤਰੁਨਿ ਤਿਹਾਰੇ ਕੇਸ ॥ ਨੀਲ ਮਨੀ ਕੀ ਛਬਿ ਹੁਤੇ ਭਏ ਰੁਕਮ ਕੇ ਭੇਸ ॥੭੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੈਧੋ ਸਕਲ ਪੁਹਪ ਗੁਹਿ ਡਾਰੇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਚ ਸਿਤ ਭਏ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਸਸਿ ਕੀ ਜੌਨਿ ਅਧਿਕ ਧੌ ਪਰੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸਕਲ ਸ੍ਯਾਮਤਾ ਹਰੀ ॥੭੫॥

ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਕ ਰਾਨੀ ਤਬ ਕਹ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ॥ ਮੁਹਿ ਗੋਰਖ ਕਹਿ ਗਏ ਸੁਪਨ ਮੈਂ ਆਇ ਕੈ ॥ ਜਬ ਲੌ ਤ੍ਰਿਯ ਏ ਜਿਯਤ ਰਾਜ ਤਬ ਲੌ ਕਰੌ ॥ ਹੋ ਜਬ ਏ ਸਭ ਮਰਿ ਜੈਹੈ ਤਬ ਪਗ ਮਗ ਧਰੋ ॥੭੬॥ ਸੁਨਿ ਰਨਿਯਨ ਕੇ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਕਰੁਣਾ ਭਈ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਬੁਧ ਕਛੁਕ ਅਪੁਨੀ ਦਈ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਪਿੰਗੁਲ ਕਹ੍ਯੋ ਮਾਨ ਸੋਈ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਜੋਗ ਘਰ ਬੈਠ ਦੋਊ ਅਪਨੇ ਕਿਯੋ ॥੭੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਨਿ ਰਾਨਿਯਨ ਕੋ ਬਚਨ ਰਾਜ ਕਰ੍ਯੋ ਸੁਖ ਮਾਨਿ ॥

ਬਹੁਰਿ ਪਿੰਗੁਲਾ ਕੇ ਮਰੇ ਬਨ ਕੌ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥੭੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੦੯॥੪੦੧੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਗਧ ਦੇਸ ਕੋ ਰਾਵ ਇਕ ਸਰਸ ਸਿੰਘ ਬਡਭਾਗ ॥ ਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸੈ ਸੂਰ ਸਭ ਰਹੈਂ ਚਰਨ ਸੌ ਲਾਗਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਚਲਕੁਅਰਿ ਤਵਨ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਜਗਦੀਸ ਸਵਾਰੀ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਨੁ ਰਤਿ ਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਿਯਾ ਸੁ ਰਾਜੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਰਾਵ ਕੋ ਭ੍ਰਿੱਤ ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਹੁਤੋ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂਹਿ ਬਿਲੋਕ ਗਈ ਰਾਨੀ ਸੁ ਤੌ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਸੁ ਕੁਮਾਰਿ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕ੍ਰੋਰਿ ਜਤਨ ਕਰਿ ਤਾ ਕੌ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਜਬੈ ਕੁਅਰਿ ਤਿਨ ਲਖ੍ਯੋ ਸਜਨ ਘਰ ਆਇਯੋ ॥ ਚੰਚਲਕੁਅਰਿ ਬਚਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਇਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਕਰੋ ਤੁਮ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਚਿਤ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਦੀਜੈ ਸੋਕ ਮਿਟਾਇ ਕਰਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਵਨ ਪੁਰਖ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਰਮ੍ਯੋ ਚਹਤ ਮੋ ਸੌ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਰੀ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਯਾ ਸੌ ਮੈਂ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਬੀਚ ਤਬ ਪਰਿਹੌਂ ॥੫॥ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਤਿਨ ਪੁਰਖ ਬਖਾਨੀ ॥ ਤੋ ਸੌ ਰਮਤ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਰਾਨੀ ॥ ਐਸੇ ਖ੍ਯਾਲ ਬਾਲ ਨਹਿ ਪਰਿਯੈ ॥ ਬੇਗਿ ਬਿਦਾ ਹ੍ਯਾਂ ਤੇ ਮੁਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥੬॥ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਪਿਯਰਵਾ ਜ੍ਯੋਂ ਕਰੈ ॥ ਤ੍ਯੋਂ ਤ੍ਯੋਂ ਚਰਨ ਚੰਚਲਾ ਪਰੈ ॥ ਮੈਂ ਤੁਮਰੀ ਲਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਕਾਨੀ ॥ ਮਦਨ ਤਾਪ ਤੇ ਭਈ ਦਿਵਾਨੀ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈ ਰਾਨੀ ਤੁਹਿ ਰੰਕ ਕੇ ਚਰਨ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਮੋ ਸੋ ਤਰੁਨ ਕ੍ਯੋਂ ਨਹਿ ਕਰਤ ਬਨਾਇ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਧਿਕ ਮੋਲ ਕੋ ਰਤਨੁ ਜੁ ਕ੍ਯੋਹੂੰ ਪਾਇਯੈ ॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਭੇ ਰਾਖਿ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਇਯੈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਤ ਨਿਧ ਨਵੌ ਕਿਵਾਰ ਨ ਦੀਜਿਯੈ ॥੯॥ ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕ ਦਿਵਾਨੀ ਮੈ ਭਈ ॥ ਤਬ ਤੇ ਸਕਲ ਬਿਸਾਰਿ ਸਦਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਦਈ ॥ ਜੋਰਿ ਹਾਥ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਇ ਰਹੀ ਤਵ ਪਾਇ ਪਰ ॥ ਹੋ ਕਾਮਕੇਲ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਕਰੋ ਲਪਟਾਇ ਕਰਿ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਕਛੂ ਬਾਤ ਨਹਿ ਜਾਨੀ ॥ ਪਾਇਨ ਸੋਂ ਰਾਨੀ ਲਪਟਾਨੀ ॥ ਮਾਨ ਹੇਤ ਬਚ ਮਾਨਿ ਨ ਲਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਅਬਲਾ ਕੇ ਭਯੋ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨ ਮੂਰਖ ਮੈਂ ਤੋ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰਿ ਹੋ ॥

ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਿਜ ਪੇਟ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰਿ ਹੌਂ ॥ ਯਹੈ ਕੂਪ ਤਵ ਕਾਲ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਾਤਰ ਹਮ ਸੌ ਆਨਿ ਅਬੈ ਰਤਿ ਕੀਜਿਜੈ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਕਹੀ ਨ ਮੂਰਖ ਮਾਨੀ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਰਿਸਾਨੀ ॥ ਫਾਂਸ ਡਾਰਿ ਤਾ ਕੌ ਬਧ ਕਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਡਾਰਿ ਕੂਪ ਮਹਿ ਦਿਯੋ ॥੧੩॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਿ ਰਾਵ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਪਰਯੋ ਕੂਪ ਤਿਹ ਤਾਂਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਤਬੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਅਸ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੌ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੇ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਾ ਕੀ ਇਤਨੀ ਆਰਬਲਾ ਬਿਧਨਾ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਪਰਿ ਕੂਏ ਮਰਯੋ ਕਯਾ ਕੋਊ ਕਰੈ ਉਪਾਇ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਦਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੦॥੪੦੨੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੈਪਾਲੀ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਰੁਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਜਾ ਕੇ ਘਨੇ ਸਦਨ ਭਰੇ ਸਭ ਸਾਜ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਹ ਅਧਿਕੁਤਮ ਪ੍ਰਭਾ ਤ੍ਰਿਯ ਰਹੈ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਤੜਿਤਾਕ੍ਰਿਤਪ੍ਰਭ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹ ॥ ਜੀਤਿ ਲਈ ਸਸਿ ਅੰਸ ਸਕਲ ਜਿਹ ॥੨॥ ਲਰਿਕਾਪਨ ਤਾ ਕੋ ਜਬ ਗਯੋ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਜੋਬਨ ਝਮਕਯੋ ॥ ਆਨਿ ਮੈਨ ਤਿਹ ਜਬੈ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਮੀਤ ਮਿਲਨ ਕੋ ਸਮੋ ਨ ਪਾਵੈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੰਜਮਤੀ ਇਕ ਸਹਚਰਿ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਛੈਲਕੁਅਰਿ ਕੌ ਤੈ ਮੁਹਿ ਆਨ ਮਿਲਾਇ ਦੈ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਬਾਤ ਤੁਹਿ ਰੁਚੈ ਸੁ ਮੋ ਸੌ ਆਇ ਲੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੰਜਮਤੀ ਤਿਹ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਅਤਿ ਆਤੁਰ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ॥ ਛੈਲਕੁਅਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗਈ ਤਯਾਗ ਤੁਰਤੁ ਨਿਜ ਐਨ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਛੈਲਕੁਅਰ ਕੌ ਦਿਯੋ ਤੁਰਤੁ ਤਿਹ ਆਨਿ ਕੈ ॥ ਰਮੀ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਅਧਿਕ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਛੈਲ ਛੈਲਨੀ ਛਕੇ ਨ ਛੋਰਹਿ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਨਵੌ ਨਿਧਿ ਰਾਂਕ ਸੁ ਪਾਈ ਆਜੁ ਇਨ ॥੬॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾ ਕੇ ਗਰੇ ਗਈ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕੀਏ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਟੂਟਿ ਖਾਟ ਬਹੁ ਗਈ ਨ ਛੋਰਯੋ ਮੀਤ ਕੌ ॥ ਹੋ ਤਿਹ ਕਰ ਦਿਯੋ ਉਠਾਇ ਸੁ ਅਪਨੇ ਚੀਤ ਕੌ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਤਰੁਨੀ ਅਤਿ ਰਸੀ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਫਾਂਸ ਜਯੋਂ ਫਸੀ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹਯੋ ਇਸੀ ਕੌ ਬਰਿਹੌ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਹੌ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਧਿਕ ਭੋਗ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰ ਦਿਯੋ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥

ਆਪੁ ਸੋਇ ਆਂਗਨ ਰਹੀ ਖਾਟ ਡਸਾਇ ਕੈ ॥ ਚਮਕਿ ਠਾਢਿ ਉਠ ਭੀ ਪਿਤੁ ਆਯੋ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਅਧਿਕ ਰੋਇ ਗਿਰਿ ਪਰੀ ਤੌਨ ਹੀ ਖਾਟ ਤਰਿ ॥੯॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾਹਿ ਤਬੈ ਪੂਛਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਆਈ ॥ ਕਯੋਂ ਰੋਵਤ ਦੁਹਿਤਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਜੋ ਆਗਯਾ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ਸੁ ਕਰਿਹੋ ॥ ਤੈ ਕੋਪੀ ਜਿਹੱ ਪਰ ਤਿਹੱ ਹਰਿਹੋ ॥੧੦॥ ਸੁਤਾ ਬਾਚ ॥ ਸੋਵਤ ਹੁਤੀ ਸੁਪਨ ਮੁਹਿ ਭਯੋ ॥ ਜਾਨਕ ਰਾਵ ਰਾਂਕ ਕੌ ਦਯੋ ॥ ਹੌ ਨਹਿ ਜੋਗਯ ਹੁਤੀ ਪਿਤੁ ਤਾ ਕੇ ॥ ਤੈਂ ਗ੍ਰਿਹ ਦਯੋ ਸੁਪਨ ਮੈ ਜਾ ਕੇ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨੁਕ ਆਗਿ ਜਰਾਇ ਕੈ ਲਈ ਭਾਵਰੈਂ ਸਾਤ ॥ ਬਾਂਹ ਪਕਰਿ ਪਿਤੁ ਤਿਹੁ ਦਈ ਸੁਤਾ ਦਾਨ ਕਰਿ ਮਾਤ ॥੧੨॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੈਂ ਤਿਹੱ ਹੁਤੀ ਨ ਜੋਗ ਜਾ ਕੌ ਮੁਹਿ ਰਾਜੈ ਦਿਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਭਈ ਸਸੋਗ ਰੋਵਤ ਹੌ ਭਰਿ ਜਲ ਚਖਨ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਮੋਰੇ ਪਰਮੇਸਰ ਓਊ ॥ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਭਾਖੌ ਜਨ ਕੋਊ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਲਗਤ ਤਵਨ ਕੌ ਬਰਿਹੌ ॥ ਨਾ ਤਰਿ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਹੌ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਪਨ ਬਿਖੈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜਿਹ ਮੁਹਿ ਦਿਯੋ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਕੈ ਭਈ ਮੈ ਤਾਹੀ ਕੀ ਨਾਰਿ ॥੧੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੈ ਮਰਿਹੌ ਬਿਖ ਖਾਇ ਕਿ ਵਾਹੀ ਕੌ ਬਰੌ ॥ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮੁਖ ਨਾਥ ਕਟਾਰੀ ਹਨਿ ਮਰੌ ॥ ਕੈ ਮੋ ਕਉ ਵਹ ਦੀਜੈ ਅਬੈ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਾਤਰ ਹਮਰੀ ਆਸਾ ਤਜਹੁ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੧੬॥ ਕਹਿ ਕਹਿ ਐਸੇ ਬਚਨ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੀ ॥ ਜਨੁ ਪ੍ਰਹਾਰ ਜਮਧਰ ਕੇ ਕੀਏ ਬਿਨਾ ਮਰੀ ॥ ਆਨਿ ਪਿਤਾ ਤਿਹ ਲਿਯੋ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕੁਅਰਿ ਕੁਅਰਿ ਕਹਿ ਧਾਇ ਪਈ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੧੭॥ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਤੈਂ ਬਰਯੋ ਸੁ ਹਮੈ ਬਤਾਇਯੈ ॥ ਕਰਿਯੈ ਵਹੈ ਉਪਾਇ ਮਨੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਯੈ ॥ ਬਹੁ ਚਿਰ ਦ੍ਰਿਗਨ ਪਸਾਰਿ ਪਿਤਾ ਕੀ ਓਰ ਚਹਿ ॥ ਕਛੁ ਕਹਬੇ ਕੌ ਭਈ ਗਈ ਨ ਤਾਹਿ ਕਹਿ ॥੧੮॥ ਕਰਤ ਕਰਤ ਬਹੁ ਚਿਰੁ ਲੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਯੋ ॥ ਛੈਲਕੁਅਰਿ ਕੋ ਸਭਹਿਨ ਨਾਮ ਸੁਨਾਇਯੋ ॥ ਸੁਪਨ ਬਿਖੈ ਪਿਤੁ ਮਾਤ ਸੁ ਮੁਹਿ ਜਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥ ਹੋ ਵਹੈ ਆਪਨੋ ਨਾਥ ਮਾਨਿ ਕੈ ਮੈਂ ਲਿਯੋ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਬ ਰਾਵ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਇਹ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸੁਤਾ ਬੀਚਾਰਯੋ ॥ ਜੋ ਇਹ ਚਹੈ ਵਹੈ ਇਹ ਦੀਜੈ ॥ ਤਿਹੱ ਕਰਿ ਰਾਵ ਰਾਂਕ ਤੇ ਲੀਜੈ ॥੨੦॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਬੋਲਿ ਤਵਨ ਕਹ ਲਿਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਅਮਿਤ ਧਨ ਦਿਯੋ ॥ ਰੰਕ ਹੁਤੋ ਰਾਜਾ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਲੇਤ ਸੁਤਾ ਰਾਜਾ ਕੀ ਭਯੋ ॥੨੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਛੈਲਕੁਅਰਿ

ਕੌ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਬੇਦ ਬਿਧਨ ਸੌ ਦੁਹਿਤਾ ਦਈ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਛੈਲ ਛੈਲਨੀ ਇਹ ਛਲ ਛਲ੍ਯੋ ਸੁਧਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਮੂਰਖ ਸਮਝ੍ਯੋ ਚਿੱਤ ਧਰਿ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਤਿਹ ਛੈਲਨੀ ਛੈਲ ਬਰ੍ਯੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਮੁਖ ਬਾਂਏ ਸਭ ਕੋ ਰਹ੍ਯੋ ਲਹ੍ਯੋ ਨ ਭੇਦ ਬਨਾਇ ॥੨੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਗਿਆਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੧॥੪੦੪੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਬੁਖਾਰਾ ਮੈਂ ਰਹੈ ਏਕ ਰਾਵ ਮੁਚਕੰਦ ॥ ਸੂਰਤ ਕੇ ਭੀਤਰ ਗੜ੍ਹ੍ਯੋ ਜਨੁ ਦੂਜੋ ਬਿਧਿ ਚੰਦ ॥੧॥ ਹੁਸਨਜਹਾ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੁਮਾਰਮਤੀ ਰਹੈ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ਸੁਭਕਾਰ ॥੨॥ ਏਕ ਪੂਤ ਤਾ ਤੇ ਭਯੋ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਕਰਨ ਸੁਜਾਨੁ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਸੁੰਦਰ ਸਰਸ ਜਾਨਤ ਸਕਲ ਜਹਾਨ ॥੩॥ ਚਲਨ ਚਾਤੁਰੀ ਕੇ ਬਿਖੈ ਚੰਚਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਜਨੁਕ ਚਿੱਤ੍ਰ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਗੜ੍ਹਿ ਬਿਧਿ ਔਰ ਨ ਕੀਨ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਰੁਨ ਭ੍ਰਾਤ ਭਗਨੀ ਭੇ ਦੋਊ ॥ ਰਾਜ ਕਰਤ ਨ੍ਰਿਪ ਮਰਿ ਗ੍ਯੋ ਸੋਊ ॥ ਹੁਸਨਜਹਾਂ ਬਿਧਵਾ ਰਹਿ ਗਈ ॥ ਪਤਿ ਬਿਨੁ ਅਧਿਕ ਦੁਖਾਤੁਰ ਭਈ ॥੫॥ ਮਿਲਿ ਸਾਊਅਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਰਾਜ ਕਰੋ ਸੁਤ ਤਰੁਨ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਮਨ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਸੁਤ ਕੀ ਛਬਿ ਜੀਜੈ ॥੬॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਬੀਤਿ ਜਬ ਗਏ ॥ ਰਾਜ ਕਰਤ ਸੁਖ ਸੌ ਤੇ ਭਏ ॥ ਸੁਤ ਸੁੰਦਰ ਮਾਤਾ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਚਿਤ ਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰੀ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਨਾਗਨੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕਤ ਆਇ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਹੇਰਿ ਰਹਤ ਉਰਝਾਇ ॥੮॥ ਹੇਰਿ ਕੁਅਰ ਕੀ ਛਬਿ ਸਭੈ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਪੁਕਾਰਿ ॥ ਮਨਿ ਮੋਤੀ ਕੁੰਡਲ ਕਨਕ ਦੇਤ ਤਵਨ ਪਰ ਵਾਰਿ ॥੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਐਸੋ ਕੁਅਰ ਏਕ ਦਿਨ ਜੌ ਸਖਿ ਪਾਇਯੈ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਇਹ ਊਪਰ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥ ਉਰ ਭਏ ਲੇਹਿ ਲਗਾਇ ਨ ਨ੍ਯਾਰੋ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਨਿਰਖਿ ਛਬਿ ਅਮਿਤ ਸਜਨ ਕੀ ਜੀਜਿਯੈ ॥੧੦॥ ਜਿ ਕੋ ਤਰੁਨਿ ਪੁਰਿ ਨਾਰਿ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਛਬਿ ਲਹੈ ॥ ਉਡ ਲਪਟੌਂ ਇਹ ਸੰਗ ਯਹੈ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਕਹੈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਇਹ ਛੈਲ ਚਿਕਨਿਯਹਿ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਜਨਮ ਜਨਮ ਜੁਗ ਕ੍ਰੋਰਿ ਸੁ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥੧੧॥ ਅਧਿਕ ਕੁਅਰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕਹਿ ਆਇ ਕੈ ॥ ਜੋਰਿ ਜੋਰਿ ਦ੍ਰਿਗ ਰਹੈਂ ਕਛੂ

ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤਨ ਬਿਧੀ ਦਿਵਾਨੀ ਤੇ ਭਈ ॥ ਹੋ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਸਰਿ ਚਿਤ ਤੇਂ ਗਈ ॥੧੨॥ ਨਰੀ ਸੁਰੀ ਕਿਨ ਮਾਂਹਿ ਆਸੁਰੀ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ॥ ਕਹਾਂ ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਕੂਰ ਜੱਛਨੀ ਨਾਗਨੀ ॥ ਲਛਮਿ ਆਦਿ ਦੁਤਿ ਹੇਰਿ ਰਹੈ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਕੈ ਦੀਏ ਸੁ ਜਾਤ ਬਿਕਾਇ ਕੈ ॥੧੩॥ ਰਹੀ ਚੰਚਲਾ ਰੀਝਜਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰਿ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਲੌ ਧਨ ਧਾਮ ਦੇਤ ਸਭ ਵਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਹੈਂ ਕੁਅਰ ਜੌ ਇਕ ਦਿਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰ ਨ ਨਜਾਰੋ ਕਰਿਯੈ ਹਿਯੇ ਲਗਾਇਯੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੁਮਾਰਮਤੀ ਬਹਿਨਿ ਤਾ ਕੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਛਬਿ ਭ੍ਰਾਤ ਕੀ ਰੀਝਤ ਭਈ ਨਿਹਾਰਿ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਯੌ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਮੋ ਸੌ ਕੁਅਰ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਲਾਜ ਮਨ ਮਹਿ ਜਬ ਧਰੈ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੈ ॥੧੬॥ ਲਾਜ ਕਰੈ ਅਰੁ ਚਿਤ ਚਲਾਵੈ ॥ ਕਯੋਹੂੰ ਕੁਅਰ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਇਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਬ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਧਰਮ ਕੁਅਰ ਕੋ ਟਾਰਯੋ ॥੧੭॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਰੂਪ ਆਪਨੋ ਕਰਿਯੋ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗਜ ਮੋਤਿਨ ਜਰਿਯੋ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਚਾਰੁ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਜਨ ਸਸਿ ਤੀਰ ਬਿਰਾਜਤ ਤਾਰੇ ॥੧੮॥ ਪਾਨ ਚਬਾਤ ਸਭਾ ਮੈ ਆਈ ॥ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੌ ਲਯੋ ਲੁਭਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹ ਅਧਿਕ ਕਟਾਛ ਦਿਖਾਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਿਨਾ ਸਾਇਕਨ ਘਾਏ ॥੧੯॥ ਹੇਰਤ ਨ੍ਰਿਪਤ ਰੀਝਿ ਛਬਿ ਗਯੋ ॥ ਘਾਇਲ ਬਿਨਾ ਸਾਇਕਨ ਭਯੋ ॥ ਆਜੁ ਨਿਸਾ ਇਹ ਬੋਲ ਪਠੈਹੌਂ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕਮੈਹੌਂ ॥੨੦॥ ਬੀਤਯੋ ਦਿਵਸ ਨਿਸਾ ਜਬ ਭਈ ॥ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ਕੁਅਰ ਵਹੁ ਲਈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੋ ਕੁਅਰਿ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਭਗਨਿ ਕੇ ਭੇਦ ਕੋ ਸਕਤ ਨ ਭਯੋ ਪਛਾਨ ॥੨੨॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰਮਤ ਭਯੋ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਪਾਯੋ ਨ ਕਛੁ ॥ ਛੈਲੀ ਛਲਯੋ ਨਿਦਾਨ ਛੈਲ ਚਿਕਨਿਯਾ ਰਾਵ ਕੌ ॥੨੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਭੂਖਨ ਜਬ ਧਰੈ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਕੁਅਰ ਕਲੋਲੈਂ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਭਗਨੀ ਕੇ ਭੂਖਨ ਧਰਈ ॥ ਲਹੈ ਨ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕਰਈ ॥੨੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਾਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੨॥੪੦੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਖੰਡ ਬੁਦੇਲ ਕੌ ਰੁੱਦ੍ਰਕੇਤ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਸੇਵ ਰੁੱਦ੍ਰ ਕੀ ਰੈਨਿ ਦਿਨ ਕਰਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥
ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਤੁ ਕ੍ਰਿਤਮਤੀ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਕੀ ॥ ਔਰ ਨ ਬਾਲ ਰੂਪ ਸਮ ਵਾ ਕੀ ॥ ਤਾ ਸੋ ਨੇਹ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ
ਭਾਰੋ ॥ ਨਿਜੁ ਮਨ ਕਰ ਤਾ ਕੇ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮ੍ਰਿਗਨੇਤ੍ਰ ਸਰੂਪ ਅਤਿ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੀ ਏਕ ॥
ਲਹਿ ਨ ਗਈ ਰਾਜਾ ਬਡੇ ਚਹਿ ਚਹਿ ਰਹੇ ਅਨੇਕ ॥੩॥ ਇੰਦ੍ਰਕੇਤੁ ਛੱਤ੍ਰੀ ਹੁਤੋ ਚੱਛੁਮਤੀ ਲਹਿ ਲੀਨ ॥ ਅਪਨੇ
ਤੁਰਤ ਨਿਕਾਰਿ ਮਨੁ ਬੇਚਿ ਤਵਨ ਕਰ ਦੀਨ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਿਹ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਚਿੱਤ ਮੈਂ
ਇਹੈ ਬਿਚਾਰੁ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਐਸੋ ਛੈਲ ਕੈਸਹੂੰ ਪੈਯੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਕਰਿ ਗਰੇ ਲਗੈਯੈ ॥੫॥ ਏਕ ਸਖੀ ਕਹ ਨਿਕਟ
ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮਨ ਭਾਵਨ ਕੇ ਸਦਨ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸਹਿਚਰਿ ਤਾਹਿ ਤੁਰਤੁ ਲੈ ਆਈ ॥ ਆਨਿ ਕੁਅਰ ਕਹ ਦਯੋ
ਮਿਲਾਈ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮੀਤ ਕੁਅਰ ਜਬ ਪਾਇਯੋ ॥ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਗਹਿ ਗਹਿ ਕਰਿ ਤਾ ਕੌ ਗਰੇ
ਲਗਾਇਯੋ ॥ ਅਧਰਨ ਕੋ ਕਰਿ ਪਾਨ ਸੁ ਆਸਨ ਬਹੁ ਕੀਏ ॥ ਹੋ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਸੋਕ ਬਿਸਾਰਿ ਸਭੈ
ਦੀਏ ॥੭॥ ਸਿਵ ਮੰਦਰਿ ਮੈਂ ਜਾਇ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਰੈ ॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਕੀ ਕਾਨਿ ਨ ਕਛੁ ਚਿਤ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ਜਗੋਂ ਜਗੋਂ
ਜੁਰਿ ਕੈ ਖਾਟ ਸੁ ਘੰਟ ਬਜਾਵਹੀਂ ॥ ਹੋ ਪੂਰਿ ਤਵਨ ਧੁਨਿ ਰਹੈ ਨ ਜੜ੍ਹ ਕਛੁ ਪਾਵਹੀ ॥੮॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਪੂਜਤ
ਸਿਵ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਸੁਤਾ ਸਹਚਰੀ ਪਿਤੁ ਪ੍ਰਤਿ ਦਈ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਜਾਇ ਰਾਵ ਕੇ ਤੀਰ ਸਖੀ ਤੁਮ
ਯੌ ਕਹੌ ॥ ਹੋ ਹਮ ਪੂਜਾ ਹਜਾਂ ਕਰਤ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈ ਤੁਮ ਰਹੌ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਿਵ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤ ਹਮਰੀ ਸੁਤਾ
ਬਨਾਇ ॥ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈਕ ਹਮ ਬੈਠਿ ਹਜਾਂ ਬਹੁਰਿ ਪੂਜ ਹੈ ਜਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਤੈ ਮੀਤ ਤਿਨ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥
ਕਾਮ ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤੁਪਜਾਈ ॥ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੁਵਤਿ ਸੇਜ ਚਰਕਾਵੈ ॥ ਏਕ ਹਾਥ ਤਨ ਘੰਟ ਬਜਾਵੈ ॥੧੧॥
ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਕੀਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜੜ ਧੁਨਿ ਘੰਟਾ ਕੀ ਚੀਨੀ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ
ਦੁਹਿਤਾ ਕਸ ਕਰਮ ਕਮਾਯੋ ॥੧੨॥ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਕੀਨੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਆਸਨ ਕਹ ਦੀਨੋ ॥
ਚੁੰਬਨ ਆਲਿੰਗਨ ਕੀਨੇ ਤਿਨ ॥ ਭੇਦ ਨ ਲਹਯੋ ਮੂੜ੍ਹ ਰਾਜੈ ਇਨ ॥੧੩॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਬਹੁ ਕਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰੌ
ਛੋਰ ਦੂਰ ਕਹ ਦਿਯੋ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਪਿਤਾ ਬੁਲਾਇਯੋ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਜਾਰ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ॥੧੪॥

ਯਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਮੋਹਿ ਗਹਿ ਲੈਹੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਹਮੈ ਜਮ ਪੁਰੀ ਪਠੈਹੈ ॥ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਥਰਹਰਿ ਕੰਪਾਵੈ ॥ ਜਯੋਂ ਕਦਲੀ ਕਹ ਬਾਤ ਡੁਲਾਵੈ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾਰ ਬਾਚ ॥ ਮੋਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਰਾਖਿ ਅਬ ਲੀਜੈ ॥ ਨਾਹਕ ਮੁਹਿ ਨ ਅਜਾਏਂ ਕੀਜੈ ॥ ਮੋਰੋ ਮੂੰਡਿ ਕਾਟ ਨ੍ਰਿਪ ਦੈਹੈ ॥ ਕਾਪਰਦੀ ਕੇ ਕੰਠ ਚੜ੍ਹੈਹੈ ॥੧੬॥ ਸੁਤਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨ ਕਹਯੋ ਤਰੁਨ ਨ ਚਿੰਤਾ ਕਰੋ ॥ ਧੀਰਜ ਚਿੱਤ ਆਪਨੇ ਧਰੋ ॥ ਤੇਰੋ ਅਬ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਰਿਹੌ ॥ ਪਿਤ ਹੇਰਤ ਤੋ ਕੋ ਪਤਿ ਕਰਿਹੌ ॥੧੭॥ ਆਪ ਪਿਤਾ ਤਨ ਜਾਇ ਉਚਰੀ ॥ ਮੋ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਧਿਕ ਸਿਵ ਕਰੀ ॥ ਨਿਜੁ ਕਰ ਪਕਰਿ ਮੋਹਿ ਪਤਿ ਦੀਨੋ ॥ ਹਮ ਪਰ ਅਧਿਕ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀਨੋ ॥੧੮॥ ਚਲਹੁ ਪਿਤਾ ਤਹੱ ਤਾਂਹਿ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਤਾ ਸੌ ਬਹੁਰਿ ਸੁ ਬਯਾਹ ਕਰਾਊਂ ॥ ਬਾਂਹਿ ਪਕਰਿ ਰਾਜਾ ਕੌ ਲਯਾਈ ॥ ਆਨਿ ਜਾਰ ਸੌ ਦਿਯੋ ਦਿਖਾਈ ॥੧੯॥ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਾ ਕੌ ਪਿਤੁ ਕਹਯੋ ॥ ਕਰ ਸੌ ਕਰ ਦੁਹਿਤਾ ਕੋ ਗਹਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਅਧਿਕ ਸਿਵ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਬਰ ਉਤਮ ਤੁਹਿ ਦੀਨੋ ॥੨੦॥ ਤੁਮ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੁ ਸਿਵਜੂ ਕੀਨੀ ॥ ਹਮ ਹੂੰ ਆਜੁ ਤਾਹਿ ਤੁਹਿ ਦੀਨੀ ॥ ਬੋਲਿ ਦਿਜਨ ਕਹ ਬਯਾਹ ਕਰਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਮੂੜ੍ਹ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਹੱ ਚੰਚਲਾ ਬਯਾਹ ਜਾਰ ਸੌ ਕੀਨ ॥ ਪਿਤੁ ਹੂੰ ਲੈ ਤਾ ਕੌ ਦਈ ਸਕਯੋ ਨ ਛਲ ਜੜ ਚੀਨ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤੇਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੩॥੪੦੯੪॥ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਂਦਾ ਸਹਰ ਬਸਤ ਜਹੱ ਭਾਰੋ ॥ ਧਰਨੀ ਤਲ ਮਹਿ ਅਤਿ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਬਿਸੁਨਕੇਤ ਰਾਜਾ ਤਹੱ ਰਹਈ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚਿ ਬ੍ਰਤ ਜਗ ਕਹਈ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਬੁੰਦੇਲਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਜਾ ਮਹਿ ਬਸਤ ਸਦਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਜਿਯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਜਾਰਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਤਰੁਨਿ ਜਗਤ ਮੈਂ ਸਮ ਜਿਹੱ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਇਕ ਤਰੁਨ ਬਿਲੋਕਯੋ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥ ਲੀਨੋ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਰਮਤ ਭਈ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਲਪਟਿ ਕਰਤ ਰਸ ਭਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਭਹੂੰ ਤਜਿ ਦਈ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਕੇ ਉਰ ਜਾਵੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰੁਨ ਪੁਰਖ ਤਰੁਨੀ ਤਰੁਨਿ ਬਾਢੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਾਰ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਆਸਨ ਕਰੈ ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਮੁਖ ਯਾਰ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਤੇਂ ਚਿਤ ਮੈਂ ਡਰੈ ॥ ਪਿਯ ਮੁਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸੰਗਿ ਕਰ ਲੀਜੈ ॥ ਅਵਰੈ ਦੇਸ ਪਯਾਨੋ ਕੀਜੈ ॥੬॥ ਦ੍ਵੈ ਬਾਜਨ ਆਰੂੜ੍ਹਿਤ ਹ੍ਵੈਹੈਂ ॥ ਪਿਤੁ ਕੇ ਸਕਲ ਖਜਾਨੋ ਲੈਹੈਂ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਤੋ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰਿਹੌ ॥ ਸਕਲ ਦ੍ਰਪ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਹਰਿਹੌ ॥੭॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਤਬ ਤਾਂਹਿ ਬਖਾਨ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬਚਨ ਸੱਤ੍ਯ ਕਰਿ ਮਾਨ੍ਯੋ ॥ ਪਿਤੁ ਕੋ ਲੇਤ ਖਜਾਨਾ ਭਈ ॥ ਚਾਂਦਾ ਛੋਰਿ ਦੱਛਿਨਹਿ ਗਈ ॥੮॥ ਲੇਖਤ ਇਹੈ ਭਵਨ ਮੈਂ ਭਈ ॥ ਹੌ ਤੀਰਥ ਨ੍ਹੈਬੇ ਕੋ ਗਈ ॥ ਮਿਲਿਹੌ ਤੁਮੈ ਜਿਯਤ ਜੌ ਆਈ ॥ ਜੌ ਮਰਿ ਗਈ ਤ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥੯॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਸਕਲ ਦਰਬੁ ਸੰਗ ਲੈ ਕੈ ॥ ਉਧਰਿ ਚਲੀ ਤਾ ਸੋ ਹਿਤ ਕੈ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥ ਦ੍ਰਪ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਹਰੈ ॥੧੦॥ ਬੀਤਤ ਬਰਖ ਬਹੁਤ ਜਬ ਭਏ ॥ ਸਭ ਹੀ ਖਾਇ ਖਜਾਨੋ ਗਏ ॥ ਭੂਖੀ ਮਰਨ ਤਰੁਨਿ ਜਬ ਲਾਗੀ ॥ ਤਬ ਹੀ ਛੋਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮਹਿ ਭਾਗੀ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਹਰ ਚਾਂਦਾ ਮੈ ਪਹੁਚੀ ਆਇ ਕੈ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਗਨ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਮੈਂ ਜੁ ਤੀਰਥਨ ਧਰਮ ਕਰ੍ਯੋ ਸੋ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਅਰਧ ਪੁੰਨ੍ਯ ਦੈ ਮੋਹਿ ਅਸੀਸਾ ਦੀਜਿਯੈ ॥੧੨॥ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚਨ ਰੀਝਿ ਰਾਜਾ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਧੰਨ੍ਯ ਧੰਨ੍ਯ ਦੁਹਿਤਾ ਕੋ ਨਾਰਿ ਸਹਿਤ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਤੀਰਥ ਸਕਲ ਅਨ੍ਹਾਇ ਮਿਲੀ ਮੁਹਿ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪਨ ਦਯੋ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੋਗ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਿ ਜਾਰ ਤਜਿ ਤਰੀ ਪਹੂਚੀ ਆਇ ॥ ਭੇਦ ਮੂੜ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾ ਲਹ੍ਯੋ ਲਈ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ॥੧੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਦਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੪॥੪੧੦੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੱਛਿਨ ਕੋ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਸੰਭਾ ਨਾਮ ਸੁ ਬੀਰ ॥ ਔਰੰਗਸਾਹ ਜਾ ਸੋਂ ਸਦਾ ਲਰਤ ਰਹਤ ਰਨਧੀਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਭਾਪੁਰ ਸੁ ਨਗਰ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥ ਰਾਜ ਕਰਤ ਸੰਭਾ ਜੂ ਜਹਾਂ ॥ ਇਕ ਕਵਿ ਕਲਸ ਰਹਤ ਗ੍ਰਿਹ ਵਾ ਕੇ ॥ ਪਰੀ ਸਮਾਨ ਸੁਤਾ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾ ਕੇ ॥੨॥ ਜਬ ਸੰਭਾ ਤਿਹ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹੈ ਆਪਨੇ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਗਹਿ ਤੋਰੋ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀ ਹਮ ਨਾ ਕਛੁ ਛੋਰੋ ॥੩॥ ਏਕ ਸਹਚਰੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਤਰੁਨਿਕੁਅਰਿ ਤਨ ਬਾਤ ਜਤਾਈ ॥ ਆਜੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਿਹ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੋ ॥੪॥ ਤਰੁਨਿਕੁਅਰਿ ਮਨ ਮੈਂ ਯੌ ਕਹੀ ॥ ਹਮਰੀ ਬਾਤ ਧਰਮ ਕੀ ਰਹੀ ॥

ਹਾਂ ਭਾਖੌਂ ਤੌ ਧਰਮ ਗਵਾਊਂ ॥ ਨਾਹਿ ਕਰੇ ਬਾਂਧੀ ਘਰ ਜਾਊਂ ॥੫॥ ਤਾਂ ਤੇ ਜਤਨ ਐਸ ਕਛੁ ਕਰਿਯੈ ॥ ਧਰਮ ਰਾਖਿ ਮੂਰਖ ਕਹ ਮਰਿਯੈ ॥ ਨਾਹਿ ਨਾਮੁ ਪਾਪੀ ਸੁਨਿ ਲੈਹੈ ॥ ਖਾਟਿ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਇ ਪਠੈਹੈ ॥੬॥ ਤਬ ਤਿਨ ਕਹਿਯੋ ਬਚਨ ਸਹਚਰਿ ਸੁਨਿ ॥ ਪੂਜਨ ਕਾਲਿ ਜਾਂਊਗੀ ਮੈ ਮੁਨਿ ॥ ਤਹੱ ਹੀ ਆਪ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤੁਮ ਐਯਹੁ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਕਮੈਯਹੁ ॥੭॥ ਭੋਰ ਭਯੋ ਪੂਜਨ ਸਿਵ ਗਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪਹੂੰ ਤਹਾ ਬੁਲਾਵਤ ਭਈ ॥ ਉਤੈ ਦੁਸਮਨਨ ਦੂਤ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸੰਭਹਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਘਾਯੋ ॥੮॥ ਜਬ ਹੀ ਫੌਜ ਸੱਤ੍ਰ ਕੀ ਧਈ ॥ ਅਬਲਾ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਗਹਿ ਲਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਰਨ ਤਾ ਸੌ ਚਿਤ ਭਾਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰੁਨਕਲਾ ਤਰੁਨੀ ਤਬੈ ਅਧਿਕ ਕਟਾਛ ਦਿਖਾਇ ॥ ਮੂੜ ਮੁਗਲ ਕੋ ਆਤਮਾ ਛਿਨ ਮੈਂ ਲਯੋ ਚੁਰਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਧਿਕ ਕੈਫ ਤਬ ਤਾਹਿ ਪਿਵਾਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਂਹਿ ਗਰੇ ਲਪਟਾਈ ॥ ਦੋਊ ਏਕ ਖਾਟ ਪਰ ਸੋਏ ॥ ਮਨ ਕੇ ਮੁਗਲ ਸਗਲ ਦੁਖ ਖੋਏ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਮੁਗਲ ਸੋਯੋ ਪਰਯੋ ਕਾਢਿ ਲਈ ਕਰਵਾਰਿ ॥ ਕਾਟਿ ਕੰਠ ਤਾ ਕੋ ਗਈ ਅਪਨੋ ਧਰਮ ਉਬਾਰਿ ॥੧੨॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੋ ਚੀਨਿ ਸਕਤ ਨਹਿ ਕੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਸਭ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਕੋਊ ਹੋਇ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪੰਦਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੫॥੪੧੨੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਗੀ ਇਕ ਗਹਬਰ ਬਨ ਰਹਈ ॥ ਚੇਟਕਨਾਥ ਤਾਹਿ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਪੁਰ ਤੇ ਨਿਤਿ ਖਾਵੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸ ਸਭਨ ਚਿਤ ਆਵੈ ॥੧॥ ਤਹਾਂ ਕਟਾਛਿਕੁਅਰਿ ਇਕ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨ ਜਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਸਕਲ ਜਗਤ ਤੇ ਰਹਈ ॥ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਭ ਕਹਈ ॥੨॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਥ ਅਧਿਕ ਡਰੁਪਾਵੈ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਤਿਹ ਨਿਤ ਖਵਾਵੈ ॥ ਚਿੱਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਤ੍ਰਾਸ ਅਤਿ ਧਰੈ ॥ ਮੋਰੋ ਭੱਛ ਜੁਗਿਸ ਮਤਿ ਕਰੈ ॥੩॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਹਸਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ॥ ਐਸੋ ਜਤਨ ਕਯੋਂ ਨਹੀ ਕਰਿਯੈ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਉਬਾਰਿ ਜੋਗਿਯਹਿ ਮਰਿਯੈ ॥੪॥ ਰਾਜਾ ਤਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਅਭਰਨ ਸਕਲ ਅੰਗ ਮੈਂ ਧਾਰਯੋ ॥ ਬਲਿ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਲਈ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਜੋਗੀ ਪਹਿ ਗਈ ॥੫॥ ਭੱਛ ਭੋਜ ਤਿਹੱ ਪ੍ਰਥਮ ਖਵਾਯੋ ॥

ਅਧਿਕ ਮਦਜ ਲੈ ਬਹੁਰਿ ਪਿਵਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪੁ ਹਸਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਹੌ ਆਈ ਹਿਤ ਭਜਨ ਤਿਹਾਰੇ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਭੱਛਤ ਪੁਰਖ ਸੋ ਮੁਹਿ ਪ੍ਰਥਮ ਬਤਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਅਧਿਕ ਰੁਚ ਮਾਨਿ ਕਰਿ ਭੋਗ ਕਰੋ ਲਪਟਾਇ ॥੭॥ ਜਬ ਜੋਗੀ ਐਸੇ ਸੁਨ੍ਯੋ ਫੂਲ ਗਯੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਆਜ ਬਰਾਬਰ ਸੁਖ ਕਹੂੰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਮੈ ਨਾਹਿ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਰਭਰਾਇ ਠਾਢਾ ਉਠ ਭਯੋ ॥ ਰਾਨਿਯਹਿ ਸੰਗਿ ਅਪੁਨੇ ਲਯੋ ॥ ਗਹਿ ਬਹਿਯਾਂ ਮਨ ਮੈ ਹਰਖਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੯॥ ਬਡੋ ਕਰਾਹ ਬਿਲੋਕਤ ਭਯੋ ॥ ਸਾਤ ਭਾਂਵਰਿਨ ਤਾਂ ਪਰ ਲਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਪਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਤਹ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜੀਵਤ ਹੁਤੋ ਭੂੰਜਿ ਕਰਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੋ ਆਪੁ ਬਚਾਇ ਕੈ ਭੂੰਨਿ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦੀਨ ॥ ਲੀਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਉਬਾਰਿ ਕੈ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਕੀਨ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸੋਲਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੬॥੪੧੩੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਫੈਲਕੂਸ ਪਤਿਸਾਹ ਕੇ ਸੂਰ ਸਿਕੰਦਰ ਪੂਤ ॥ ਸੰਬਰਾਰਿ ਲਾਜਤ ਨਿਰਖਿ ਸੀਰਤਿ ਸੂਰਤਿ ਸਪੂਤ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਜਬ ਹੀ ਤਿਨ ਧਰਿਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੰਗ ਜੰਗਿਨ ਸੌ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦੇਸ ਛੀਨਿ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ॥ ਨਾਮੁ ਸਿਕੰਦਰ ਸਾਹ ਕੋ ਕੀਨੋ ॥੨॥ ਬਹੁਰਿ ਸਾਹਦਾਰਾ ਕੌ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਹਿੰਦੁਸਤਾਂ ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਪਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਨਕਬਜਾ ਏਸੂਰ ਕੌ ਜਿਨਿਯੋ ॥ ਸਾਮੁਹਿ ਭਯੋ ਤਾਂਹਿ ਤਿਹੱ ਝਿਨਿਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਤਾ ਰੂਮੀਨ ਕੀ ਕੀਯੋ ਬਜਾਹ ਬਨਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਨੌਜਿਸ ਕੀ ਸੁਤਾ ਬਰੀ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਹੁਰਿ ਦੇਸ ਨੈਪਾਲ ਪਯਾਨੋ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ॥ ਕਸਤੂਰੀ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗਨ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਗਹਿ ਲਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬੰਗਾਲਾ ਕੀ ਦਿਸਿ ਆਪੁ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਆਨਿ ਮਿਲ੍ਯੋ ਸੋ ਬਚ੍ਯੋ ਅਰ੍ਯੋ ਤਿਹੱ ਮਾਰਯੋ ॥੫॥ ਜੀਤ ਬੰਗਾਲਾ ਛਾਜਕਰਨ ਪਰ ਧਾਇਯੋ ॥ ਤਿਨੈ ਜੀਤਿ ਨਾਗਰ ਪਰ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਇਯੋ ॥ ਏਕ ਪਾਦ ਬਹੁ ਹਨੇ ਸੂਰ ਸਾਵਤ ਬਨੇ ॥ ਹੋ ਜੀਤਿ ਪੂਰਬਹਿ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨੋ ਦੱਛਿਨੇ ॥੬॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਝਾਰ ਖੰਡਿਯਨ ਝਾਰਿ ਚਮਕਿ ਚਾਂਦਿਯਨ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਿਦ੍ਰਭ ਦੇਸਿਯਨ ਬਾਰਿ ਖੰਡਿਬੁੰਦੇਲ ਬਿਦਾਰ੍ਯੋ ॥ ਖੜਗ ਪਾਨ ਗਹਿ ਖੇਤ ਖੁਨਸਿ ਖੰਡਿ ਸਨ ਬਿਹੰਡ੍ਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਮਾਰ੍ਹਾਸਟ੍ਰ ਤਿਲੰਗ ਦ੍ਰੌੜ ਤਿਲ ਤਿਲ

ਕਰਿ ਖੰਡਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੂਰਬੀਰ ਸੁੰਦਰ ਸਰਸ ਮਹੀਦਈ ਮਹਿ ਇਸਨ ਗਹਿ ॥ ਦੱਛਨਹਿ ਜੀਤਿ ਪੱਟਨ ਉਪਟਿ ਸੁ ਕਿਯ ਪਯਾਨ ਪੁਨਿ ਪਸਚਿਮਹਿ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਰਬਰੀਨ ਕੌ ਜੀਤਿ ਬਾਹੁ ਸਾਲੀਨ ਬਿਹੰਡਯੋ ॥ ਗਰਬ ਅਰਬ ਕੋ ਦਾਹਿ ਸਰਬ ਦਰਬਿਨ ਕੋ ਦੰਡਯੋ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਰਿਪੁ ਚਰਬਿ ਜਰਬਿ ਛਿਨ ਇਕ ਮੈਂ ਮਾਰੇ ॥ ਹੋ ਹਿੰਗੁਲਾਜ ਹਬਸੀ ਹਰੇਵ ਹਲਬੀ ਹਨਿ ਡਾਰੇ ॥੮॥ ਮਗਰਬੀਨ ਕੋ ਜੀਤਿ ਸਰਬ ਗਰਬਿਨ ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਰਬ ਚਰਬਿਯਨ ਚਰਬਿ ਗਰਬਿ ਗਜਨੀ ਕੋ ਗਾਰਯੋ ॥ ਮਾਲਨੇਰ ਮੁਲਤਾਨ ਮਾਲਵਾ ਬਸਿ ਕਿਯੋ ॥ ਹੋ ਦੁੰਦਭਿ ਜੀਤ ਪ੍ਰਤੀਚੀ ਦਿਸਿ ਜੈ ਕੋ ਦਿਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨਿ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜੀਤਿ ਕੈ ਉੱਤਰ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਸਭ ਦੇਸੀ ਰਾਜਾਨ ਲੈ ਦੈ ਕੈ ਜੀਤ ਨਿਸਾਨ ॥੧੦॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਸਭ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਸੈਨ ॥ ਜੋਰਿ ਸਿਕੰਦਰਿ ਸੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸੂਰ ਸਰਸ ਸਭ ਐਨ ॥੧੧॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਚੜੇ ਉੱਤਰਾ ਪੰਥ ਕੋ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਬਜੇ ਘੋਰ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਭੇਰੀ ਨਗਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚਾਲ ਕੀਨੋ ਦਸੌ ਨਾਗ ਭਾਗੇ ॥ ਭਯੋ ਸੋਰ ਭਾਰੋ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਜਾਗੇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਜਾਇ ਬਲਖ ਕੌ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਹਰ ਬੁਖਾਰਾ ਬਹੁਰਿ ਉਜਾਰਯੋ ॥ ਤਿਬਿਤ ਜਾਇ ਤਬਲ ਕੌ ਦੀਨੋ ॥ ਜੀਤਿ ਦੇਸ ਅਪਨੇ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਾਸਮੀਰ ਕਸਿਕਾਰ ਕਬੁਜ ਕਾਬਲ ਕੌ ਕੀਨੋ ॥ ਕਸਟਵਾਰ ਕੁਲੂ ਕਲੂਰ ਕੈਠਲ ਕਹੱ ਲੀਨੋ ॥ ਕਾਂਬੋਜ ਕਿਲਮਾਕ ਕਠਿਨ ਪਲ ਮੈਂ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ॥ ਹੋ ਕੋਟਿ ਚੀਨ ਕੇ ਕਟਕ ਹਨੇ ਕਰਿ ਕੋਪ ਕਰਾਰੇ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਚੀਨ ਮਾਚੀਨ ਕੀ ਦਿਸਿ ਕੌ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਲੈ ਲੌਂਡੀ ਰਾਜਾ ਮਿਲਯੋ ਸਾਹ ਸਿਕੰਦਰਹਿ ਆਨਿ ॥੧੫॥ ਜੀਤਿ ਚੀਨ ਮਾਚੀਨ ਕੌ ਬਸਿ ਕੀਨੀ ਦਿਸਿ ਚਾਰਿ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਮੁਦ ਮਾਪਨ ਨਿਮਿਤ ਮਨ ਮੈਂ ਕੀਯੋ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਵ੍ਰਲੰਦੇਜਿਯਨ ਜੀਤਿ ਅੰਗਰੇਜਿਯਨ ਕੌ ਮਾਰਯੋ ॥ ਮਛਲੀ ਬੰਦਰ ਮਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਹੁਗਲਿਯਹਿ ਉਜਾਰਯੋ ॥ ਕੌਕ ਬੰਦਰ ਕੌ ਜੀਤਿ ਗੂਆ ਬੰਦਰ ਹੂ ਲੀਨੋ ॥ ਹੋ ਹਿਜਲੀ ਬੰਦਰ ਜਾਇ ਬਿਜੈ ਦੁੰਦਭਿ ਕਹੱ ਦੀਨੋ ॥੧੭॥ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਮਾਪਿ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਕੌ ਗਯੋ ॥ ਜੀਤਿ ਰਸਾਤਲ ਸਾਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਮਗ ਲਿਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਾਥ ਹੂੰ ਲਰਯੋ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਠਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਮਾਝ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਆਨਿ ਕੈ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੋਕ ਚੌਦਹੂੰ ਬਸਿ ਕੀਏ ਜੀਤਿ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਭ ਲੀਨ ॥

ਬਹੁਰਿ ਰੂਸ ਕੇ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਪਯਾਨੋ ਕੀਨ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਜਸੈਨ ਰੂਸ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਤੇ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਸੋ ਭਾਜਾ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਸੁਨ੍ਯੋ ਸਿਕੰਦਰ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਅਗਮਨੈ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥੨੦॥ ਤਹਾਂ ਜੁੱਧ ਗਾੜ੍ਹੋ ਅਤਿ ਮਾਚ੍ਯੋ ॥ ਬਿਨੁ ਬ੍ਰਿਣ ਏਕ ਸੁਭਟ ਨਹਿ ਬਾਚ੍ਯੋ ॥ ਹਾਰਿ ਪਰੇ ਇਕ ਜਤਨ ਬਨਾਯੋ ॥ ਦੈਤ ਹੁਤੋ ਇਕ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਹੱਨ ਪੋਸਤੀ ਤਨ ਧਰੇ ਆਵਤ ਭਯੋ ਬਜੰਗ ॥ ਜਨੁਕ ਲਹਰਿ ਦਰਿਯਾਵ ਤੇ ਨਿਕਸ੍ਯੋ ਬਡੋ ਨਿਹੰਗ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਕਬਹੂੰ ਕਰ ਕੋ ਬਲ ਕਰੈ ॥ ਹਾਥ ਭਏ ਹੀਰਾ ਮਲਿ ਡਰੈ ॥ ਜਹਾਂ ਕੂਦਿ ਕਰਿ ਕੋਪ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਤੌਨੈ ਠੌਰ ਕੂਪ ਪਰਿ ਜਾਵੈ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਗਦਾ ਕਰ ਮੈ ਧਰੈ ਔਰਨ ਫਾਂਸੀ ਪ੍ਰਾਸ ॥ ਪਾਂਚ ਸਹੱਸ੍ਰ ਸੂਾਰ ਤੇ ਮਾਰਤ ਤਾ ਕੌ ਤ੍ਰਾਸੁ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਐਂਚ ਗਦਾ ਕੀ ਮਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਮੂੰਡ ਫੋਰ ਹੀ ਡਾਰੈ ॥ ਰਿਸ ਭਰਿ ਪਵਨ ਬੇਗਿ ਜ੍ਯੋਂ ਧਾਵੈ ॥ ਪੱਤ੍ਰਨ ਜ੍ਯੋਂ ਛੱਤ੍ਰਿਯਨ ਭਜਾਵੈ ॥੨੫॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਬੀਰ ਖਪਾਏ ॥ ਮੋ ਪਹਿ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਗਨਾਏ ॥ ਜੌ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮਨ ਹਜਾਂ ਧਰਿਯੈ ॥ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਭਰਿਯੈ ॥੨੬॥ ਮੱਤ ਕਰੀ ਤਾ ਕੇ ਪਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸੋ ਤਿਨ ਐਂਚਿ ਗਦਾ ਸੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਸੁਭਟ ਤਵਨ ਪਰ ਧਾਵੈ ॥ ਏਕ ਚੋਟ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਵੈ ॥੨੭॥ ਰਨ ਤੇ ਏਕ ਪੈਗ ਨਹਿ ਭਾਜੈ ॥ ਠਾਢੋ ਬੀਰ ਖੇਤ ਮੈਂ ਗਾਜੈ ॥ ਅਧਿਕ ਰਾਵ ਰਾਜਨ ਕੌ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਾਂਪਿ ਸਿਕੰਦਰ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨਨਾਥਮਤੀ ਤਰੁਨਿ ਸਾਹ ਚੀਨ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਸੋ ਤਾ ਪਰ ਧਾਵਤ ਭਈ ਭੇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕੀਨ ॥੨੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਤੀਰ ਤਵਨ ਕੌ ਮਾਰੈ ॥ ਬਰਛਾ ਬਹੁਰਿ ਕੋਪ ਤਨ ਝਾਰੈ ॥ ਤਮਕਿ ਤੇਗ ਕੋ ਘਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਭੂਮਿ ਜਾਨੁਕ ਹਨਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੩੦॥ ਭੂ ਪਰ ਗਿਰ੍ਯੋ ਠਾਢਿ ਉਠਿ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਪਕਰਿ ਕੰਠ ਤੇ ਲਯੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਬਦਨ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਚੀਨੋ ॥ ਮਾਰਿ ਨ ਦਈ ਰਾਖਿ ਤਿਹੱ ਲੀਨੋ ॥੩੧॥ ਤਾ ਕਹੱ ਪਕਰਿ ਰੂਸਿਯਨ ਦਯੋ ॥ ਆਪੁ ਉਦਿਤ ਰਨ ਕੋ ਪੁਨਿ ਭਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਅਰਿ ਅਮਿਤ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਜਨੁ ਦ੍ਰੁਮ ਪਵਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਉਖਾਰੇ ॥੩੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਸੇ ਕਟਿ ਮੈ ਭਟ ਭਾਰੀ ਭੁਜਾਨ ਕੌ ਭਾਰ ਭਰੇ ਹੈ ॥ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ੍ਯ ਭਵਾਨ ਸਦਾ ਕਬਹੂੰ ਰਨ ਮੰਡਲ ਤੇ ਨ ਟਰੇ ਹੈ ॥ ਭੀਰ ਪਰੇ ਨਹਿ ਭੀਰ ਭੇ ਭੂਪਤਿ ਲੈ ਲੈ ਭਲਾ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਅਰੇ ਹੈਂ ॥ ਤੇ ਇਨ

ਬੀਰ ਮਹਾਂ ਰਨਧੀਰ ਸੁ ਹਾਂਕਿ ਹਜਾਰ ਅਨੇਕ ਹਰੇ ਹੈਂ ॥੩੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸਾਹ ਸਿਕੰਦਰ ਡਰਿਯੋ ॥ ਬੋਲਿ ਅਰਸਤੂ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥ ਬਲੀਨਾਸ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਾਸ ਉਪਜਾਯੋ ॥੩੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਹਮ ਕੌ ਕਹੋ ਤੋ ਹਜਾਂ ਤੇ ਭਾਜਿਯੈ ॥ ਰੂਮ ਸਹਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜਿਯੈ ॥ ਗੋਲੱਬਜਾਬਾਨੀ ਸਭ ਹੀ ਕੌ ਮਾਰਿ ਹੈਂ ॥ ਹੋ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਮੂੰਡਨ ਕੇ ਕੋਟ ਉਸਾਰਿ ਹੈਂ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਲੀਨਾਸ ਜੋਤਕ ਬਿਖੈ ਅਧਿਕ ਹੁਤੋ ਪਰਬੀਨ ॥ ਧੀਰਜ ਦਿਯਾ ਸਿਕੰਦਰਹਿ ਬਿਜੈ ਆਪਨੀ ਚੀਨ ॥੩੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਲੀਨਾਸ ਹਜਰਤਿਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤੁਮਹੂੰ ਆਪੁ ਕਮੰਦਹਿ ਡਾਰੋ ॥ ਤੁਮਰੇ ਬਿਨਾ ਜੀਤਿ ਨਹੀ ਹੋਈ ॥ ਅਮਿਤਿ ਸੁਭਟ ਧਾਵਹਿਂ ਮਿਲਿ ਕੋਈ ॥੩੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਸਿਕੰਦਰ ਏ ਬਚਨ ਕਰਯੋ ਤੈਸੋਈ ਕਾਮ ॥ ਕਮੰਦ ਡਾਰਿ ਤਾ ਕੇ ਗਰੇ ਬਾਂਧ ਲਯਾਯੋ ਧਾਮ ॥੩੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭੋਜਨ ਸਾਹਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਖਵਾਇਯੋ ॥ ਬੰਧਨ ਤਾ ਕੇ ਕਾਟਿ ਭਲੇ ਬੈਠਾਇਯੋ ॥ ਛੂਟਤ ਬੰਧਨ ਭਜਯੋ ਤਹਾਂ ਹੀ ਕੌ ਗਯੋ ॥ ਹੋ ਆਨਿ ਲੌਂਡਿਯਹਿ ਬਹੁਰਿ ਸਿਕੰਦਰ ਕੌ ਦਯੋ ॥੩੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਹਜਰਤਿ ਰਹਯੋ ਲੁਭਾਇ ॥ ਲੈ ਅਪੁਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰੀ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੪੦॥ ਬਹੁਰਿ ਜਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਨਯੋ ਗਯੋ ਤਵਨ ਕੀ ਓਰ ॥ ਕਰਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚੇਰੀ ਲਈ ਔਰ ਬੇਗਮਨ ਛੋਰਿ ॥੪੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਰੈਨਿ ਕੌ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਦਿਵਸ ਬੈਰਿਯਨ ਖੜਗ ਬਜਾਵੈ ॥ ਐਸੀ ਤਰੁਨਿ ਕਰਨ ਜੋ ਪਰਈ ॥ ਤਿਹੱ ਤਜਿ ਔਰ ਕਵਨ ਚਿੱਤ ਕਰਈ ॥੪੨॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਠਾਨੀ ॥ ਚੇਰੀ ਤੇ ਬੇਗਮ ਕਰਿ ਜਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਸੰਗ ਆਪੁਨੇ ਲਯੋ ॥ ਆਬਹਯਾਤ ਸੁਨਯੋ ਤਹੱ ਗਯੋ ॥੪੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਹੱ ਤਾ ਕੌ ਚਸਮਾ ਹੁਤੋ ਤਹੀ ਪਹੂਚੋ ਜਾਇ ॥ ਮਕਰਕੰਟ ਜਹੱ ਡਾਰਿਯੈ ਮਛਲੀ ਹੋਇ ਬਨਾਇ ॥੪੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੇਵ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰ ਬਤਾਯੋ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਹ ਸਿਕੰਦਰ ਪਾਯੋ ॥ ਅਜਰ ਅਮਰ ਮਨੁੱਖਯ ਜੋ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਜੀਤਿ ਸੁ ਲੋਕ ਚੌਦਹੂੰ ਲੈਹੈ ॥੪੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਯਾ ਕੋ ਕੀਜਿਯੈ ਕਛੁ ਉਪਚਾਰ ਬਨਾਇ ॥ ਜਿਤਯੋ ਜਰਾ ਤਨ ਜੜ੍ਹ ਰਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥੪੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰੰਭਾ ਨਾਮ ਅਪੱਸਰਾ ਦਈ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਬਿਰਧ ਰੂਪ ਖਗ ਕੋ ਧਰਿ ਬੈਠੀ ਆਇ ਕੈ ॥ ਏਕ ਪੰਖ ਤਨ ਰਹਯੋ

ਨ ਤਾ ਕੌ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜਾ ਤਨ ਲਹਯੋ ਨ ਜਾਇ ਘ੍ਰਿਣਾ ਜਿਯ ਠਾਨਿਯੈ ॥੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਸਿਕੰਦਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪੀਵਨ ਲਗਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਗਲਤ ਅੰਗ ਪੰਛੀ ਤਬੈ ਨਿਰਖਿ ਉਠਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ॥੪੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਛਯੋ ਤਾਹਿ ਪੰਛਿਯਹਿ ਜਾਈ ॥ ਕਯੋਂ ਤੈ ਹੱਸਯੋ ਹੇਰਿ ਮੁਹਿ ਭਾਈ ॥ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਵਹੁ ਮੋਹਿ ਬਤੈਯੈ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਤਾਪ ਮਿਟੈਯੈ ॥੪੯॥ ਪੰਛੀ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੱਛ ਏਕ ਤਨ ਨਾ ਰਹਯੋ ਰਕਤ ਨ ਰਹਯੋ ਸਰੀਰ ॥ ਤਨ ਨ ਛੁਟਤ ਦੁਖ ਸੌ ਜਿਯਤ ਜਬ ਤੇ ਪਿਯੋ ਕੁਨੀਰ ॥੫੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਲਾ ਭਯੋ ਅਮ੍ਰਿਤ ਯਹ ਪੀਹੈਂ ॥ ਹਮਰੀ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਜੀਹੈਂ ॥ ਸੁਨਿ ਏ ਬਚਨ ਸਿਕੰਦਰ ਡਰਿਯੋ ॥ ਪਿਯਤ ਹੁਤੋ ਮਧੁ ਪਾਨ ਨ ਕਰਿਯੋ ॥੫੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਛਲ ਛੈਲ ਛੈਲੀ ਛਲਯੋ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਸੁਕਬਿ ਕਾਲ ਤਬ ਹੀਂ ਭਯੋ ਪੂਰਨ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥੫੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੭॥੪੧੮੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਸਹਦ ਕੋ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਚੰਦ੍ਰਕੇਤ ਰਣਧੀਰ ॥ ਦੂਰ ਪਰੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹੈਂ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਬੀਰ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਸਿਧੁਜ ਅਰੁ ਰਵਿਕੇਤੁ ਪੂਤ ਤਾ ਕੇ ਭਏ ॥ ਜਿਨ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰ ਨ ਲੋਕ ਤਿਹੂੰ ਠਏ ॥ ਰਹੀ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਨ ਅਧਿਕ ਜਗਤ ਮੈ ਛਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹ੍ਵੈ ਤਾ ਕੇ ਸਸਿ ਸੂਰ ਰਹੇ ਮਿਡਰਾਇ ਕੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨਕੇਤੁਮਤੀ ਰਹੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਬਾਲ ਅਪਾਰ ॥ ਅਧਿਕ ਤੇਜ ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਕੋਊ ਨ ਸਕਤਿ ਨਿਹਾਰਿ ॥੩॥ ਸ੍ਰੀ ਰਸਰੰਗਮਤੀ ਹੁਤੀ ਤਾ ਕੀ ਔਰ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਬਸਿ ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੇ ਭਯੋ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਦਈ ਬਿਸਾਰਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਧਿਕ ਰੋਖ ਰਾਨੀ ਤਬ ਭਈ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਆਠ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਛਲ ਸੋ ਗਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਰਾਜ ਪੂਤ ਅਪੁਨੇ ਕੋ ਦੀਜੈ ॥੫॥ ਸੋਵਤ ਨਿਰਖਿ ਰਾਵ ਗਹਿ ਲਯੋ ॥ ਗਹਿ ਕਰਿ ਏਕ ਧਾਮ ਮੈ ਦਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਸਰੰਗਮਤੀ ਜਿਯ ਮਾਰੀ ॥ ਸਭਹਿਨ ਲਹਤ ਰਾਵ ਕਹਿ ਜਾਰੀ ॥੬॥ ਭਯੋ ਸੂਰ ਰਾਜਾ ਜੂ ਮਰਿਯੋ ॥ ਹਮ ਕੋ ਨਾਥ ਨਾਥ ਬਿਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਦਾਹ ਦੈ ਲੀਜੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਕੇਤ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੀਜੈ ॥੭॥ ਰਾਜਾ ਮਰਯੋ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਜਾਨਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਿਨੂੰ ਨ ਪਛਾਨਯੋ ॥ ਭਲੋ ਬੁਰੋ ਕਛ ਹੂੰ ਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਆਤਪੱਤ੍ਰ ਸਸਿਧੁਜ ਪਰ ਢਾਰਯੋ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਅਬਲਾ ਪਿਯ ਗਹਯੋ ॥ ਦੂਜੇ ਕਾਨ ਭੇਦ ਨਹਿ ਲਯੋ ॥

ਰਾਜਾ ਕਹਿ ਕਰ ਸਵਤਿ ਜਰਾਈ ॥ ਨਿਜ ਸੁਤ ਕੋ ਦੀਨੀ ਠਕੁਰਾਈ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਾਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੮॥੪੧੯੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੀਰ ਏਕ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈਂ ਸਰਫਦੀਨ ਤਿਹ ਨਾਉਂ ॥ ਖੂੰਟਾਗੜ ਕੇ ਤਟ ਬਸੈ ਬਾਦ ਰਹੀਮਹਿ ਗਾਉਂ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਸਿੱਖ੍ਯ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਪੀਰ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਆਨੀ ਅਪਨੇ ਧਾਮ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਚਪਲਾਂਗਮਤੀ ਜਿਹ ਜਗਤ ਬਖਾਨਈ ॥ ਹੋ ਤਾਹਿ ਰੂਪ ਕੀ ਰਾਸਿ ਸਭੈ ਪਹਿਚਾਨਈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਭੀਤਰ ਤਵਨ ਤਜਾਗੇ ਪੀਰ ਪਰਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਚਪਲਾਂਗਮਤੀ ਬਚੀ ਪਾਛੈ ਜਿਯਤ ਜਵਾਨ ॥੩॥ ਰਾਇ ਖੁਸਾਲ ਭਏ ਕਰੀ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਰਮੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੪॥ ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਰਾਇ ਖੁਸਾਲ ਤਿਹ ਨਿਜ ਗ੍ਰਿਹ ਲੇਤ ਬੁਲਾਇ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਮੈਂ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥੫॥ ਰਮਤ ਰਮਤ ਤ੍ਰਿਯ ਤਵਨ ਕੌ ਰਹਿ ਗਯੋ ਉਦਰ ਅਧਾਨ ॥ ਲੋਗਨ ਸਭਹਨ ਸੁਨਤ ਹੀ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਜਾਨ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰੈਨਿ ਸਮੈ ਗ੍ਰਿਹ ਪੀਰ ਹਮਾਰੇ ਆਵਈ ॥ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਮੋ ਸੌ ਅਧਿਕੁਪਜਾਵਈ ॥ ਏਕ ਪੂਤ ਮੈਂ ਮਾਂਗਿ ਤਬੈ ਤਾਂ ਤੇ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਮੋ ਪਰ ਸੁਤ ਮੋ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥੭॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨਨ ਪ੍ਰਸੂਤ ਪੂਤ ਤਾ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਸੱਤਿ ਪੀਰ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨਿ ਸਭਹੂੰ ਲਯੋ ॥ ਧੰਨ੍ਯ ਧੰਨ੍ਯ ਅਬਲਾਹਿ ਖਾਦਿਮਨੁਚਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਮੂਰਖ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਈਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੧੯॥੪੨੦੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਸਫਖਾਂ ਉਮਰਾਵ ਕੇ ਰਹਤ ਆਠ ਸੈ ਤ੍ਰੀਯ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਰੁਚਿ ਮਾਨੇ ਘਨੇ ਅਧਿਕ ਮਾਨ ਸੁਖ ਜੀਯ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੋਸਨ ਜਹਾਂ ਤਵਨ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਜਨੁਕੀਸ ਸਵਾਰੀ ॥ ਆਸਫਖਾਂ ਤਾ ਸੌ ਹਿਤ ਕਰੈ ॥ ਵਹੁ ਤ੍ਰਿਯ ਰਸ ਤਾ ਕੇ ਨਹਿ ਢਰੈ ॥੨॥ ਮੋਤੀਲਾਲ ਸਾਹੁ ਕੋ ਇਕੁ ਸੁਤ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਯੋ ਬਿਧਨਾ ਅਤਿ ॥ ਇਹ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾਂਹਿ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬਹੀ ॥ ਲਾਗੀ ਲਗਨ ਨੇਹ ਕੀ ਤਬਹੀ ॥੩॥ ਸਖੀ ਏਕ ਤਿਨ ਤੀਰ ਬੁਲਾਈ ॥ ਜਾਨਿ ਹੇਤ ਕੀਕੈ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਮੀਤ ਸੌ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਹਮਰੀ

ਓਰ ਨਿਹਾਰਤ ਰਹਿਯਹੁ ॥੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀਸੇ ਸਰਾਬ ਕਿ ਫੂਲ ਗੁਲਾਬ ਕਿ ਮੱਤ ਕਿਧੌਂ ਮਦਰਾ ਕੇ ਸੇ ਪਜਾਰੇ ॥ ਬਾਨਨ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਰਨ ਸੇ ਤਰਵਾਰਨ ਸੇ ਕਿ ਬਿਖੀ ਬਿਖਿਯਾਰੇ ॥ ਨਾਰਿਨ ਕੇ ਕਜਰਾਨ ਕੇ ਦੂਖ ਟਾਰਨ ਹੈਂ ਕਿਧੌਂ ਨੀਦ ਨਿਦਾਰੇ ॥ ਨੇਹ ਜਗੇ ਕਿ ਰੰਗੇ ਰੰਗ ਕਾਹੂੰ ਕੇ ਮੀਤ ਕੇ ਨੈਨ ਸਖੀ ਰਸਿਯਾਰੇ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚੰਦ ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤਿ ਸਜਨ ਜੌ ਪਾਇਐ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾ ਕੇ ਅੰਗ ਗਰੇ ਲਪਟਾਇਐ ॥ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਉ ਨ ਛੋਰੋ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਹੋ ਬੀਤਹਿ ਬਰਿਸ ਪਚਾਸ ਨ ਜਾਨੋ ਏਕ ਦਿਨ ॥੬॥ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਪਿਯਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨਿਰਖਿ ਦੋਊ ਨੈਨ ਰਹੌਂ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰਿ ਅਧਰਨ ਕੋ ਪਾਨ ਅਜਰ ਹ੍ਵੈ ਜਗ ਰਹੋ ॥ ਹੋ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਕਾਹੂ ਸੌ ਕਹੋ ॥੭॥ ਮਰਿ ਕੈ ਹੋਇ ਚੁਰੈਲ ਲਲਾ ਕੌ ਲਾਗਿਹੋਂ ॥ ਟੂਕ ਕੋਟਿ ਤਨ ਹੋਇ ਨ ਤਿਹ ਤਜਿ ਭਾਗਿਹੋ ॥ ਬਿਰਹ ਸਜਨ ਕੇ ਬਧੀ ਦਿਵਾਨੀ ਹ੍ਵੈ ਮਰੌਂ ॥ ਹੋ ਪਿਯ ਪਿਯ ਪਰੀ ਕਬੁਰ ਕੇ ਬੀਚ ਸਦਾ ਕਰੌਂ ॥੮॥ ਕਾਜੀ ਜਹਾ ਅਲਹ ਹ੍ਵੈ ਨਯਾਇ ਚੁਕਾਇ ਹੈ ॥ ਸਭ ਰੂਹਨ ਕੋ ਅਪੁਨੈ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਠਾਢੀ ਹ੍ਵੈ ਜ੍ਵਾਬ ਨਿਡਰ ਹ੍ਵੈ ਮੈ ਕਰੌਂ ॥ ਹੋ ਇਸਕ ਤਿਹਾਰੇ ਪਗੀ ਨ ਕਾਨਿ ਕਛੂ ਧਰੌਂ ॥੯॥ ਨਿਰਖਿ ਲਲਾ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਵਾਨੇ ਹਮ ਭਏ ॥ ਬਿਨ ਦਾਮਨ ਕੇ ਦਏ ਸਖੀ ਬਿਕਿ ਕੈ ਗਏ ॥ ਕਰਿਯੈ ਵਹੈ ਉਪਾਇ ਜੁ ਮਿਲਿਯੈ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਭ ਸਖਿ ਤੇਰੋ ਦਾਰਿਦ ਦੇਉਂ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਖਿ ਆਤੁਰ ਤਾ ਕੌ ਸਖੀ ਚਲੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਧਾਇ ॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮਾਨਨੀ ਦੀਨੋ ਮੀਤ ਮਿਲਾਇ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮੀਤ ਕੁਅਰ ਜਬ ਪਾਇਯੋ ॥ ਸਕਲ ਚਿੱਤ ਕੋ ਸੁੰਦਰਿ ਸੋਕ ਮਿਟਾਇਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੀ ਤਰੁਨਿ ਤਾ ਕੀ ਭਈ ॥ ਹੋ ਆਸਫਖਾਨ ਬਿਸਾਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇ ਦੇਤ ਭੀ ॥੧੨॥ ਕਿਯ ਬਿਚਾਰ ਚਿਤ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਪਿਯ ਕਉ ਪਾਇਐ ॥ ਆਸਫਖਾਂ ਕੇ ਘਰ ਤੇ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਜਾਇਐ ॥ ਭਾਖਿ ਭੇਦ ਤਾ ਕੌ ਗ੍ਰਿਹ ਦਿਯੋ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸੂਰ ਸੂਰ ਕਹਿ ਭੂਮਿ ਗਿਰੀ ਮੁਰਛਾਇ ਕੈ ॥੧੩॥ ਸੂਰ ਸੂਰ ਕਰਿ ਗਿਰੀ ਜਨੁਕ ਮਰਿ ਕੈ ਗਈ ॥ ਡਾਰਿ ਸੰਦੂਕਿਕ ਮਾਂਝ ਗਾਡਿ ਭੂਅ ਮੈਂ ਦਈ ॥ ਕਾਢਿ ਸਜਨ ਲੈ ਗਯੋ ਤਹਾਂ ਤੇ ਆਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਲੈ ਅਪੁਨੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰੀ ਅਧਿਕ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂੜ ਕਛੁ ਤਾ ਕੋ ਸਕਯੋ

ਪਛਾਨਿ ॥ ਜਾਨ੍ਯੋ ਪ੍ਰਾਨਨ ਛਾਡਿ ਕੈ ਕਿਯੋ ਸੁ ਭਿਸਤ ਪਯਾਨ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੦॥੪੦੧੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਈਸਫਜੈਯਨ ਮੌ ਰਹੈ ਸੰਮਨਖਾਨ ਪठਾਨ ॥ ਤੁਮਨ ਪਠਾਨਨ ਕੇ ਤਿਸੈ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਤ ਆਨਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਬਸੀ ਰਹੈ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਿਤਿ ਜਿਯ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਤਨ ਤਾਹਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਪਸੁਪਤਿ ਰਿਪੁ ਨਿਰਖਤ ਦੁਤਿ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਦੀਖਾਨ ਤਹਾਂ ਹੁਤੋ ਇਕ ਪਠਾਨ ਕੋ ਪੂਤ ॥ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭਾ ਤਾ ਕੀ ਦਿਪੈ ਨਿਰਖਿ ਰਹਤ ਪੁਰਹੂਤ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਰਮੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਲੋਕਹਿ ਕਹਿਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਖੜਗ ਹਾਥ ਗਹਿ ਰਾਵ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥੪॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰਿ ਖੜਗ ਬਿਲੋਕ ਅਧਿਕ ਅਬਲਾ ਡਰੀ ॥ ਚਿਤ ਅਪਨੇ ਕੇ ਬੀਚ ਇਹੈ ਚਿੰਤਾ ਕਰੀ ॥ ਗਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤਤਕਾਲ ਮੀਤ ਕੋ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਟੂਕ ਟੂਕ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ਦੇਗ ਮੈ ਡਾਰਿ ਕੈ ॥੫॥ ਡਾਰਿ ਦੇਗ ਤਰ ਆਗ ਦਈ ਔਟਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਗਲ ਤਿਹ ਭਖਿ ਗਈ ਮਾਸ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਸਗਰੋ ਸਦਨ ਨਿਹਾਰਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਰਾਜਾ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਦਾਇਕਹੱ ਹਨ੍ਯੋ ਝੂਠ ਇਨ ਮੁਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਕਰਿ ਭਖਿ ਗਈ ਭੇਦ ਦਾਇਕਹ ਘਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਤੇਂ ਸਾਚੀ ਰਹੀ ਇਹ ਛਲ ਛਿਦ੍ਰ ਬਨਾਇ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੧॥੪੨੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਬਲ ਮੈ ਅਕਬਰ ਗਏ ਏਕ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਬਾਗ ॥ ਹਰੀ ਭਈ ਆਖੈਂ ਨਿਰਖਿ ਰੋਸਨ ਭਯੋ ਦਿਮਾਗ ॥੧॥ ਭੋਗਮਤੀ ਇਕ ਭਾਮਨੀ ਅਕਬਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸਮ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਮੈਂ ਰੂਪਵਤੀ ਕਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ਗੁਲਮਿਹਰ ਭਾਖਿਯੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਸਮਾਨ ਕਹੋ ਕਿਹ ਰਾਖੀਐ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਜਗਤ ਮੈਂ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਆਸੁਰੇਸ ਦਿਨਨਾਥ ਕਿ ਸਸਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿਯੈ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੋਗਮਤੀ ਨਿਰਖਤ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਕਰਿ ਬਸਿ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ

ਬਿਚਾਰਿ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਏਕ ਹਿਤੂ ਤਨ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਖੀ ਗੁਲਮਿਹਰ ਕੌ ਦੀਜੈ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦਾਰਿਦ੍ ਤਵ ਦੈਹੋ ਸਕਲ ਮਿਟਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਸਖੀ ਭਈ ॥ ਤਤਛਿਨ ਦੌਰਿ ਤਹਾਂ ਹੀ ਗਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੌ ਸਮੁਝਾਯੋ ॥ ਆਨ ਹਿਤੂ ਕਹੱ ਮੀਤ ਮਿਲਾਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮੀਤ ਸੁਭ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁਨ ਕੌ ਪਾਇ ॥ ਰਸ ਤਾ ਕੇ ਰਸਤੀ ਭਈ ਅਕਬਰ ਦਯੋ ਭੁਲਾਇ ॥੭॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਰੀ ਰਹੌ ਮੀਤ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਅਕਬਰ ਘਰ ਤੇ ਨਿਕਸਿਯੈ ਕਛੁ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਹਯੋ ਮੀਤ ਸੌ ਨਾਰਿ ਤਵਨਿ ਸਮਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਯੋ ਪਿਯ ਸਾਥ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਕਰਿ ॥ ਆਪੁਨ ਮੈਂ ਸ੍ਵੈ ਇਕ ਦ੍ਰੁਮ ਮਾਂਝ ਗਡਾਇ ਹੌਂ ॥ ਹੋ ਤਹੱ ਤੇ ਨਿਕਸਿ ਸਜਨ ਤੁਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇ ਹੌਂ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੀਤ ਬਿਹਸਿ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਤੁਮ ਐਹੋ ਕਿਹੱ ਭਾਂਤਿ ਹਮਾਰੇ ॥ ਤਨਿਕ ਭਨਕ ਅਕਬਰ ਸੁਨਿ ਲੈਹੈ ॥ ਮੁਹਿ ਤੁਹਿ ਕੌ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠੈਹੈ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਕਬਰ ਬਪੁਰੋ ਕਹਾ ਛਲਹਿ ਛਲਿ ਡਾਰਿ ਹੌਂ ॥ ਭੇਦ ਪਾਇ ਨਿਕਸੌਂਗੀ ਤੁਮੈਂ ਬਿਹਾਰਿ ਹੌਂ ॥ ਯਾ ਮੂਰਖ ਕੇ ਸੀਸ ਜੂਤਿਯਨ ਝਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਿਲਿਹੌਂ ਤੁਹਿ ਪਿਯ ਆਇ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਰਿ ਕੈ ॥੧੧॥ ਜਾਨਿਕ ਬਡੇ ਚਿਨਾਰ ਤਰੇ ਸੋਵਤ ਭਈ ॥ ਲਖਿ ਅਕਬਰ ਸੌ ਜਾਗਿ ਨ ਟਰਿ ਆਗੇ ਗਈ ॥ ਯਾ ਦ੍ਰੁਮ ਕੀ ਮੁਹਿ ਛਾਹਿ ਅਧਿਕ ਨੀਕੀ ਲਗੀ ॥ ਹੋ ਪੌਢਿ ਰਹੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ਨ ਤਜਿ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਜਗੀ ॥੧੨॥

ਦੋਹਰਾ ॥

ਆਪੇ ਅਕਬਰ ਬਾਂਹ ਗਹਿ ਜੋ ਮੁਹਿ ਆਇ ਜਗਾਇ ॥ ਹੌ ਇਹ ਹੀ ਸੋਈ ਰਹੌ ਪਨ੍ਹਿੱਨ ਤਾਹਿ ਲਗਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸਾਹ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਲੈ ਪਨ੍ਹੀ ਤਿਹ ਓਰ ਚਲਾਈ ॥ ਜੂਤੀ ਵਹੈ ਹਾਥ ਤਿਨ ਲਈ ॥ ਬੀਸਕ ਝਾਰਿ ਅਕਬਰਹਿ ਗਈ ॥੧੪॥ ਹਜਰਤਿ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਤਬ ਭਰਿਯੋ ॥ ਵਹੈ ਬ੍ਰਿਛ ਮਹਿ ਗਡਹਾ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਮੈਂ ਐਂਚਿ ਤਰੁਨਿ ਵਹ ਡਾਰੀ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਕਛੂ ਬਿਚਾਰੀ ॥੧੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬ੍ਰਿਛ ਮਹਿ ਡਾਰਿ ਆਪੁ ਦਿੱਲੀ ਗਯੋ ॥ ਆਨਿ ਉਕਰਿ ਦ੍ਰੁਮ ਮੀਤ ਕਾਢ ਤਾ ਕੌ ਲਯੋ ॥ ਮਿਲੀ ਤਰੁਨ ਪਿਯ ਸਾਥ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨਾਇ

ਬਰਿ ॥ ਹੋ ਅਕਬਰ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਝ ਜੂਤਿਯਨ ਝਾਰਿ ਕਰਿ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਾਈਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਸਤੁ ਸੁਭ ਸਤੁ ॥੨੨੨॥੪੨੨੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਧਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਜਨੁ ਕੀਸ ਸਵਾਰੋ ॥ ਕ੍ਰੂਰਕੇਤ ਰਾਜਾ ਤਹ ਰਹਈ ॥ ਛਤ੍ਰਮਤੀ ਰਾਨੀ ਜਗ ਕਹਈ ॥੧॥ ਤਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਆਪੁ ਬ੍ਰਹਮ ਜਨੁ ਕਰਨ ਸਵਾਰੋ ॥ ਤਾ ਸਮ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਨਾਹੀ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕਹੈ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੀਰਾਮਨਿ ਇਕ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਹੁਤੋ ਤਿਹ ਠੌਰ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਭੀਤਰ ਬਿਖੈ ਤਾ ਸਮ ਹੁਤੋ ਨ ਔਰ ॥੩॥ ਛਤ੍ਰਮਤੀ ਤਿਹ ਲਖਿ ਛਕੀ ਛੈਲ ਛਰਹਰੋ ਜ੍ਵਾਨ ॥ ਰੂਪ ਬਿਖੈ ਸਮ ਤਵਨ ਕੀ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਨਹਿ ਆਨ ॥੪॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਰਾਨੀ ਸਖੀ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਮੀਤ ਮੁਸਕਾਇ ਸੰਕ ਤ੍ਯਾਗਿ ਮੋ ਕੌ ਭਜਹੁ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜੋ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਤਿਨ ਬਚ ਮਾਨਿਯੋ ॥ ਪਾਇ ਰਹੀ ਪਰ ਮੂੜ੍ਹ ਨ ਕਿਛੁ ਕਰਿ ਜਾਨਿਯੋ ॥ ਹਾਇ ਭਾਇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਰਹੀ ਦਿਖਰਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਰਮ੍ਯੋ ਨ ਤਾ ਸੌ ਮੂਰਖ ਹਰਖੁਪਜਾਇ ਕਰਿ ॥੬॥ ਕਰਮ ਕਾਲ ਜੋ ਲਾਖ ਮੁਹਰ ਕਹੂੰ ਪਾਇਯੈ ॥ ਲੀਜੈ ਹਾਥ ਉਚਾਇ ਤ੍ਯਾਗਿ ਨਹਿ ਜਾਇਯੈ ॥ ਜੌ ਰਾਨੀ ਸੋ ਨੇਹ ਭਯੋ ਲਹਿ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੈ ਸੁ ਕਰਿਯੈ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜਿਯੈ ॥੭॥ ਭਜੁ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਕਹਯੋ ਨ ਤਿਹ ਤਾ ਕੌ ਭਜ੍ਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਹਿਤ ਮਾਨ ਨ ਤਿਹ ਤਾ ਸੋ ਸਜ੍ਯੋ ॥ ਨਾਂਹਿ ਨਾਂਹਿ ਸੋ ਕਰਤ ਨਾਸਤਕੀ ਤਹ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਤਬ ਅਬਲਾ ਕੇ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਮੈਂ ਛਯੋ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਰੁਨੀ ਤਬੈ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਭਰੀ ॥ ਕਠਿਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਧਰੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਤਮਕਿ ਤੇਗ ਸੌ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਾਟਿ ਮੂੰਡ ਛਿਤ ਊਪਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੯॥ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਤਵਨ ਕੌ ਕੀਨੋ ॥ ਡਾਰਿ ਦੇਗ ਕੇ ਭੀਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਬੋਲਿ ਧਾਮ ਮੈਂ ਲਯੋ ॥ ਭੱਛ ਭਾਖਿ ਆਗੇ ਧਰਿ ਦਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਦਰਾ ਮਾਂਝ ਚੁਆਇ ਤਿਹ ਮਦ ਕਰਿ ਪ੍ਯਾਯੋ ਪੀਯ ॥ ਲਹਿ ਬਾਰੁਨਿ ਮੂਰਖਿ ਪਿਯੋ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝ੍ਯੋ ਜੀਯ ॥੧੧॥ ਹਾਡੀ ਤੁਚਾ ਗਿਲੋਲ ਕੈ ਦੀਨੀ ਡਾਰਿ ਚਲਾਇ ॥ ਰਹਤ ਮਾਸੁ ਦਾਨਾ ਭਏ ਅਸ੍ਵਨ ਦਯੋ ਖਵਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਜਿਨ ਜਾਨਿ ਨ ਕਰੀ ॥ ਤਾ ਪਰ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਤ੍ਰਿਯ ਭਰੀ ॥ ਹੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਤਿਹ ਮਾਸ ਖਵਾਯੋ ॥

ਮੂਰਖ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਕਛੁ ਪਾਯੋ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤੇਈਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੩॥੪੨੫੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸਨਕੇਤ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ ਕੋ ਈਸ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਸੌ ਰਾਜ ਧੌ ਅਲਕਿਸ ਕੈ ਜਗਦੀਸ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਸਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਜਿਨ ਕਰਿ ਪਿਯ ॥ ਅਧਿਕ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਨਿਰਖਿ ਦੁਤਿ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਵਲਕੁਅਰ ਇਕ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਰਹੈ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿਕਲ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨਵਲਕੁਅਰਹਿ ਬਿਲੋਕਿ ਹਿਯੋ ਲਲਚਾਇਯੋ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਨਿਜੁ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲ ਪਠਾਇਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਨਿ ਰੁਚਿ ਰਮੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਾਮ ਰੀਤਿ ਜੁਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਧਿਕ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਛੈਲ ਛੈਲਨੀ ਛਕੇ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਵਹੀਂ ॥ ਜੋਰ ਜੋਰ ਚਖੁ ਚਾਰ ਦੋਊ ਮੁਸਕਾਵਹੀਂ ॥ ਲਪਟ ਲਪਟ ਕਰਿ ਜਾਂਹਿ ਨ ਛਿਨ ਇਕ ਛੋਰਹੀ ॥ ਹੋ ਕਰਿ ਅਧਰਨ ਕੋ ਪਾਨ ਕੁਚਾਨ ਮਰੋਰਹੀ ॥੫॥ ਚੌਰਾਸਿਯਨ ਆਸਨਨ ਕਰਤ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਮ ਕਲੋਲ ਮਚਾਇ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਕੋਕ ਸਾਰ ਕੇ ਭੇਦ ਉਚਰੈਂ ਬਨਾਇ ਕਰ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਬਲਿ ਜਾਹਿ ਦੋਊ ਮੁਸਕਾਇ ਕਰਿ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਇਮਿ ਜਾਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੈ ਕਹ੍ਯੋ ਹਮਾਰੋ ॥ ਜਿਨਿ ਤਵ ਨਾਥ ਬਿਲੋਕੈ ਆਈ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਹਨੇ ਕੋਪ ਉਪਜਾਈ ॥੭॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਵ ਤਨ ਭੇਦ ਜਤਾਊਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਢਢੋਰੋ ਨਗਰ ਦਿਵਾਊਂ ॥ ਦੈ ਦੁੰਦਭਿ ਪੁਨਿ ਤੋਹਿ ਬੁਲੈਹੌ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਮਚੈਹੌ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਧਿਕ ਭੋਗ ਕਰਿ ਮੀਤਹਿ ਦਯੋ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਸਿਵ ਮੋ ਕੌ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹ੍ਯੋ ਹੌ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਸੋ ਹੱਉ ਤੁਮਰੇ ਤੀਰ ਕਹੌ ਅਬ ਆਇ ਕਰਿ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਏਕ ਸਭਾਗਾ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਮਹਾਂਦੇਵ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਐਹੈ ॥ ਨਿਜੁ ਹਾਥਨ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਵੈ ॥ ਕੂਕਿ ਅਧਿਕ ਸਭ ਪੁਰਹਿ ਸੁਨਾਵੈ ॥੧੦॥ ਜਬ ਤੁਮ ਐਸ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ਲੈਯਹੁ ॥ ਤਬ ਉਠ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਐਯਹੁ ॥ ਭੇਦ ਕਿਸੂ ਔਰਹਿ ਨਹਿ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਭੋਗ ਸਮੈਂ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਭਜੋ ਲਹਿਯਹੁ ॥੧੧॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਰਤੁ ਆਨਿ ਮੋ ਕੋ ਭਜਤਹੁ ਸੁਨੁ ਰਾਜਾ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥ ਪਲਤੋ ਪਰੋਸੋ ਹੋਇ ਸੁਤ ਮੋਹਨ ਰਖਿਯਹੁ ਨਾਮ ॥੧੨॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌਂ ਬਚਨ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਦਿਯੋ ਉਠਾਇ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਜਾਰ ਕੌ ਲੀਨੋ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੌ ਕਿਯੋ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਬਹੁਤ ਦਮਾਮੋ ਦਿਯੋ ॥ ਕੂਕਿ ਕੂਕਿ ਪੁਰ ਸਕਲ ਸੁਨਾਇਸਿ ॥ ਭੋਗ ਸਮੈ ਰਾਨੀ ਕੋ ਆਇਸਿ ॥੧੪॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਰਾਜਾ ਉਠਿ ਧਯੋ ॥ ਭੋਗ ਸਮੋ ਰਾਨੀ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਜੋ ਸਿਵ ਬਚਨ ਕਹਤੋ ਸੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਪਰਤੋ ਪਰੋਸੋ ਸੁਤ ਗ੍ਰਿਹ ਦੈਹੈ ॥੧੫॥ ਆਵਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜਾਰ ਡਰਪਾਨੇ ॥ ਰਾਨੀ ਸੌਂ ਯੋ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਿਰਾਪ੍ਰਾਧ ਮੋ ਕੌ ਤੈਂ ਮਾਰਤੋ ॥ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਯ ਕਛੂ ਨ ਤੋਰਿ ਬਿਗਾਰਤੋ ॥੧੬॥ ਸਿਵ ਬਚ ਸਿਮਰਿ ਤਹਾਂ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋ ਭਯੋ ॥ ਪੀਠਿ ਫੇਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਜਬ ਧਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਅਪਨੋ ਜਾਰ ਬੁਲਾਯੋ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਜਾਤ ਰਾਜਾ ਕਹਤੋ ਸਿਵ ਸੁਤ ਦੀਨੋ ਧਾਮ ॥ ਪਲੋ ਪਲੋਸੋ ਲੀਜਿਯੈ ਮੋਹਨਿ ਰਖਿਯੈ ਨਾਮ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਰ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਦੈ ਦੁੰਦਭਿ ਪੁਨਿ ਰਾਵ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕੂਕਿ ਕੈ ਪੁਰਹਿ ਸੁਨਾਇਸਿ ॥ ਮਿਤਵਾ ਕੋ ਸੁਤ ਕੈ ਠਹਰਾਇਸਿ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਰਾਖਤ ਜਾਰ ਕੋ ਸੁਤ ਸੁਤ ਕਹਿ ਕਹਿ ਧਾਮ ॥ ਸਿਵ ਬਚ ਲਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਚੁਪ ਰਹਯੋ ਇਹ ਛਲ ਛਲਤੋ ਸੁ ਬਾਮ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਬੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੪॥੪੨੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਰਾਣਸੀ ਨਗਰਿਕ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਲਖੇ ਪਾਪ ਸਭ ਭਾਜੈ ॥ ਬਿਮਲਸੈਨ ਰਾਜਾ ਤਹੱ ਰਹਈ ॥ ਸਭ ਦੁਰਜਨ ਕੇ ਦਲ ਕੋ ਦਹਈ ॥੧॥ ਸੁਨਤ ਕੁਅਰ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਇਕ ਸੁਤ ਬਰ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਘਰ ॥ ਜੋ ਅਬਲਾ ਤਿਹੱ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਦਰਬੁ ਆਪਨੋ ਵਾਰੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਚਖੁਚਾਰੁਮਤੀ ਰਹੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਸੁਤਾ ਅਪਾਰ ॥ ਕੈ ਰਤਿ ਪਤਿ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਕੈ ਰਤਿ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਬ ਚਖੁਚਾਰੁਮਤੀ ਤਿਹੱ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਯਹੈ ਆਪਨੇ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਕਤੌਂ ਹੂੰ ਐਸੋ ਛੈਲ ਜੁ ਇਕ ਛਿਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਕਰੌ ਨ ਨਜਾਰੋ ਨੈਕ ਸਦਾ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਚਰਿ ਏਕ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਤਾ ਕੇ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥

ਮੋ ਕੌ ਮੀਤ ਮਿਲਾਇਯੈ ਕਰਿਕੈ ਕੋਟਿ ਉਪਾਇ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੀਜੈ ਸਖੀ ਮਿਲਾਇ ਸਜਨ ਮੁਹਿ ਚਾਹਿਯੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਬਿਰਹ ਬਿਸੇਖ ਭਏ ਹੀਯ ਦਾਹਿਯੈ ॥ ਜਿਯ ਆਵਤ ਉਡਿ ਮਿਲੌ ਸੰਕਿ ਕੋ ਛੋਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੁਲ ਕਾਨਿ ਕਰੋਰਿਕ ਓਰ ਕੈ ॥੬॥ ਸਜਾਨੀ ਸਖੀ ਬਿਸੇਖ ਭੇਦ ਤਿਹ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਆਨਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਯੋ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹ ਅੰਗ ਦਿਵਾਨੀ ਸੀ ਭਈ ॥ ਹੋ ਬਿਰਹ ਸਮੁੰਦ ਕੇ ਮਾਂਝ ਮਗਨ ਹ੍ਵੈਕੈ ਗਈ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਜੋਂ ਯੌ ਪ੍ਰਿਯਾ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੈ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਆਜੁ ਚੁਰਾਯੋ ॥ ਹੌ ਹੂੰ ਐਸ ਜਤਨ ਕਛੁ ਕਰਿਹੌ ॥ ਸਭਹਿਨ ਛੋਰਿ ਤੋਹਿ ਕੌ ਬਰਿਹੌ ॥੮॥ ਜੋ ਤੁਹਿ ਕਹੌ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੋ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਮੋਰ ਪਿਤਾ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰਿਯਹੁ ॥ ਸੂਰਜ ਨਾਮ ਆਪਨੋ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਮੋਹਿ ਬਜਾਹਿ ਲੈ ਧਾਮ ਸਿਧਰਿਯਹੁ ॥੯॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਨਿਜੁ ਪਿਤਾ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਪਕਰਿ ਬਾਂਹ ਤੇ ਮਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ ਇਹ ਆਹੀ ॥ ਚਾਹਤ ਹੈ ਤਵ ਸੁਤਾ ਬਯਾਹੀ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਤੁੱਗਜਾ ਲੀਜਿਯੈ ਯਾ ਕੀ ਅਬੈ ਬਨਾਇ ॥ ਪੁਨਿ ਮੋ ਕੋ ਇਹ ਦੀਜਿਯੈ ਸੁਨੁ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥੧੧॥ ਜਬ ਲੌ ਇਹੱ ਇਹੱ ਘਰ ਰਹੈ ਚੜ੍ਹੈ ਨ ਸੂਰਜ ਅਕਾਸ ॥ ਜਬ ਇਹ ਜਾਇ ਤਹਾਂ ਚੜ੍ਹੈ ਜਗ ਮੈਂ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੱਤਯ ਬਾਤ ਰਾਜੈ ਇਹ ਜਾਨੀ ॥ ਭੇਦ ਨ ਲਖਯੋ ਕਛੂ ਅਗਯਾਨੀ ॥ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ਮੰਤ੍ਰ ਇਕ ਪੜ੍ਹਿਯੋ ॥ ਦ੍ਵੈ ਦਿਨ ਲਗੇ ਸੂਰਜ ਨਹਿ ਚੜ੍ਹਿਯੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੋ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿ ਥਰਿਯਾ ਦਈ ਉਡਾਇ ॥ ਨਿਸੁਨਾਇਕ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ਗਗਨ ਰਹਯੋ ਥਹਰਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਸੱਤਯ ਸੂਰਜ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਜਾਹਿ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹ ਦੀਨੀ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਚੀਨੀ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪੱਚੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੫॥੪੨੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਲਨੇਰ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਮਾਲਕੌਸ ਪੁਰ ਗਾਉਂ ॥ ਮਾਨਸਾਹ ਇਕ ਚੌਧਰੀ ਬਸਤ ਸੁ ਤਵਨੈ ਠਾਉਂ ॥੧॥ ਰੁਸਤਮਦੇਈ ਤਵਨ ਕੀ ਰਹਤ ਸੁੰਦਰੀ ਨਾਰਿ ॥ ਰੂਪ ਸੀਲ ਸੁਚਿ ਕ੍ਰਿਆ ਸੁਭ ਪਤਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹਿਤਕਾਰ ॥੨॥ ਤਾ ਕੋ ਪਤਿ ਉਮਰਾਵ ਕੀ ਕਰਤ ਚਾਕਰੀ ਨਿੱਤਿ ॥

ਸਾਹਜਹਾਂ ਕੇ ਧਾਮ ਕੋ ਰਾਖੈ ਦਰਬੁ ਅਮਿੱਤਿ ॥੩॥ ਭਾਂਗ ਪਿਯਤ ਬਹੁ ਚੌਧਰੀ ਔਰ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਘੂਮਤ ਰਹੈ ਲੋਗ ਹਸੈ ਬਹੁ ਆਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲੋਕ ਸਕਲ ਮਿਲਿ ਤਾਂਹਿ ਬਖਾਨੈ ॥ ਮੂਰਖ ਸਾਹ ਕਛੂ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋ ਨਰ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਸੁਧਿ ਕਹੋ ਕਬ ਆਵੈ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਾਹ ਕਰੀ ਚਿੱਤ ਮਾਂਝ ਸੁ ਚਿੰਤ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥ ਸਭ ਧਨ ਇਨ ਕੋ ਹਰੌ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹਜਰਤਿ ਹੂੰ ਕੋ ਦਰਬੁ ਸਦਨ ਹਰਿ ਲਜਾਇਹੌ ॥ ਹੋ ਸਭ ਸੋਫਿਨ ਕੋ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡ ਕੈ ਖਾਇਹੌ ॥੬॥ ਹਜਰਤਿ ਜੂ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਖਜਾਨਾ ਸਭ ਲਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਸੋਫਿਨ ਕੋ ਦਰਬੁ ਧਰੋਹਰਿ ਧਰਤ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਅਤਿੱਥ ਕੋ ਭੇਸ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਪਹਿਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਨੀ ਕਚਹਿਰੀ ਭੀਤਰ ਦਈ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਕੋ ਲੋਗਨ ਸਹਿਤ ਲੀਨੋ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਇ ॥ ਭਰਿ ਥੈਲੀ ਠਿਕਰੀ ਧਰੀ ਮੁਹਰੈਂ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਾਨਿਸਾਹ ਬਹੁ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕੈ ॥ ਘੂਮਤ ਘੂਮਤ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚਯੋ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਕਹਯੋ ਅਤਿੱਥ ਇਕ ਠਿਕਰੀ ਦੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਕਾਜੁ ਹਮਾਰੋ ਆਜੁ ਚੌਧਰੀ ਕੀਜਿਯੈ ॥੯॥ ਦਯੋ ਏਕ ਘਟ ਫੋਰਿ ਬਹੁਤ ਠਿਕਰੀ ਭਈ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਏਕ ਉਠਾਇ ਅਤਿੱਥ ਕੇ ਕਰ ਦਈ ॥ ਲੈ ਕੈ ਤਬੈ ਅਤੀਤ ਨਿਰਖ ਤਾ ਕੌ ਲਈ ॥ ਹੋ ਏਕ ਕਚਹਿਰੀ ਮਾਂਝ ਸ੍ਰਾਪ ਤਰੁਨੀ ਦਈ ॥੧੦॥ ਠੀਕ੍ਰਨ ਹੀ ਕੋ ਦਰਬੁ ਸਕਲ ਹ੍ਵੈ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ਹਜਰਤਿ ਲੋਗਨ ਸਹਿਤ ਨ ਕਛੁ ਧਨ ਪਾਇ ਹੈ ॥ ਕਾਜਿ ਕਰੋਰਿ ਕੁਤੁਵਾਰ ਖਜਾਨੋ ਜਬ ਲਹਯੋ ॥ ਹੋ ਸਤਿ ਸ੍ਰਾਪ ਭਯੋ ਕਹਯੋ ਅਤਿੱਥ ਜੈਸੋ ਦਯੋ ॥੧੧॥ ਸਭ ਸੋਫਿਨ ਕੋ ਮੂੰਡਿ ਮੂੰਡਿ ਅਮਲੀ ਗਯੋ ॥ ਮੁਹਰੈਂ ਲਈ ਨਿਕਾਰਿ ਠੀਕਰੀ ਦੈ ਭਯੋ ॥ ਆਜੁ ਲਗੇ ਓਹਿ ਦੇਸ ਅਤਿੱਥ ਕੋ ਮਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਮਸਲਾ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਗਤ ਮੈਂ ਜਾਨਿਯੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਾ ਕੇ ਖਾਨਾ ਨੈ ਲਿਖਯੋ ਹਜਰਤਿ ਜੂ ਕੋ ਬਨਾਇ ॥ ਸ੍ਰਾਪ ਦਯੋ ਇਕ ਅਤਿੱਥ ਨੈ ਸਭ ਧਨ ਗਯੋ ਗਵਾਇ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਬੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੬॥੪੩੦੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਮਾਲਵਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਮਦਨਸੈਨ ਇਕ ਰਾਇ ॥ ਗੜ੍ਹਿ ਤਾ ਸੌ ਰਾਜਾ ਬਿਧਿਹਿ ਔਰ ਨ ਸਕਯੋ ਬਨਾਇ ॥੧॥ ਨਾਮ ਰਹੈ ਤਿਹੱ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿਮਾਲਮਤੀਯ ॥

ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਕਰਮਨਾ ਬਸਿ ਕਰਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਪੀਯ ॥੨॥ ਪੂਤ ਤਹਾਂ ਇਕ ਸਾਹੁ ਕੋ ਨਾਮ ਰਾਇਮਹਬੂਬ ॥ ਰੂਪ ਸੀਲ ਸੁਚਿ ਬ੍ਰਤਨ ਮੈਂ ਗੜ੍ਹਯੋ ਬਿਧਾਤੇ ਖੂਬ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਮਿਤ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਿਹ ਮੁਖ ਨਿਰਖ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਮ ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਰੂਪਵੰਤ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥੪॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਵਹੁ ਕੁਅਰਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹੈ ਆਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕੈ ਇਹ ਆਜ ਬੋਲਿ ਰਤਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਕੈ ਉਰਿ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਯੈ ॥੫॥ ਲਹਿ ਸਹਚਰਿ ਇਕ ਹਿਤੂ ਬੁਲਾਈ ॥ ਚਿਤ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਤਾਂਹਿ ਸਮਝਾਈ ॥ ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਮੀਤ ਸੌ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਜੋ ਮੁਰਿ ਆਸ ਜਿਯਨ ਕੀ ਚਹਿਯਹੁ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਆਤੁਰ ਬਚ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਸਖੀ ਗਈ ਤਹੱ ਧਾਇ ॥ ਤਾਂਹਿ ਭਲੇ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ਇਹ ਉਹਿ ਦਯੋ ਮਿਲਾਇ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਨ ਭਾਵੰਤਾ ਮੀਤੁ ਕੁਅਰਿ ਜਬ ਪਾਇਯੋ ॥ ਲਖਿ ਛਬ ਲੋਲ ਅਮੋਲ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਦੋਊ ਜਾਹਿ ਤਰੁਨ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਾਮਕੇਲ ਕੀ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਤਬ ਲੌ ਰਾਜਾ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਇਯੋ ॥ ਆਦਰ ਅਧਿਕ ਕੁਅਰਿ ਕਰਿ ਮਦਰਾ ਪਯਾਇਯੋ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਖਾਟ ਪਰ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਹੀ ਤੁਰਤਹਿ ਲਿਯ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਰ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥੯॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਛਤਿਯਾ ਊਪਰ ਅਪਨੀ ਪੀਠਿ ਧਰਿ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਦ੍ਰਿੜ ਕਿਯ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ਬੁਲਾਇ ਕਰਿ ॥ ਮਦਰਾ ਕੇ ਮਦ ਛਕੇ ਨ ਕਛੁ ਰਾਜੈ ਲਹ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਲੇਤ ਪਸ੍ਵਾਰੇ ਭਯੋ ਨ ਕਛੁ ਮੁਖ ਤੇਂ ਕਹ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਪਿਯ ਦਯੋ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਮੂੜ ਰਾਵ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਸਕਿਯੋ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਇਹੱ ਛੱਲ ਛੈਲੀ ਛੈਲ ਸੁ ਛਲਿ ਪਤਿ ਕੋ ਗਈ ॥ ਹੋ ਸੁਕਬਿ ਸਯਾਮ ਇਹ ਕਥਾ ਤਬੈ ਪੂਰਨ ਭਈ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਾਈਸਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੭॥੪੩੧੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਉੱਤਰ ਦੇਸ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਇਕ ਰਹਈ ॥ ਬੀਰਜਸੈਨ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਬੀਰਜਮਤੀ ਤਵਨ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾਨਕ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਪਯਾਰੀ ॥੧॥ ਅਧਿਕ ਕੁਅਰ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਰਤਿ ਪਤਿ ਕੀ ਰਤਿ ਕੀ ਛਬਿ ਲਾਜੈ ॥ ਜੋ ਅਬਲਾ ਤਾ ਕੋ ਲਖਿ ਜਾਈ ॥ ਲਾਜ ਸਾਜ ਤਜਿ ਰਹਤ ਬਿਕਾਈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਸਾਹ ਕੀ ਪੁੱਤ੍ਰਿਕਾ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਨਿਰਖਿ

ਮਦਨ ਜਾ ਕੋ ਰਹੈ ਨਜਾਇ ਚਲਤ ਸਿਰ ਝਾਰਿ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਵਹੁ ਰਾਇ ਅਖੇਟ ਸਿਧਾਇਯੋ ॥ ਊਚ ਧੌਲਹਰ ਠਾਢਿ ਕੁਅਰਿ ਲਖਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਤਰੁਨਿ ਸਾਹੁ ਕੀ ਸੁਤਾ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹੇਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁ ਗਈ ਬਿਕਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਹੀ ਠਾਢਿ ਇਕ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇਸਿ ॥ ਡੋਰਿ ਬਡੀ ਕੀ ਗੁਡੀ ਚੜਾਇਸਿ ॥ ਤਾ ਮੈ ਇਹੈ ਸੰਦੇਸ ਪਠਾਵਾ ॥ ਭੇਤ ਚਿੱਤ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜਤਾਵਾ ॥੫॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਤਾਜੀ ਕੂੰ ਤੁਰਾਇ ਕੈ ਅਸਾੜੀ ਓੜਿ ਰਾਹ ਪੌਣਾ ਜਾਲਿਮ ਜਵਾਲ ਦੁਹਾਂ ਨੈਨਾਂ ਨੂੰ ਨਚਾਵਣਾ ॥ ਅੰਜਨ ਦਿਵਾਇ ਬਾੜ ਬਿਸਿਖ ਚੜਾਇ ਕੈ ਖੁਸਾਲੀ ਨੂੰ ਬੜਾਇ ਨਾਲੇ ਕੈਫਾਂ ਨੂੰ ਚੜਾਵਣਾ ॥ ਬਦਨ ਦਿਖਾਣਾ ਸਾਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲਿ ਲਾਣਾ ਅਤੇ ਨੈਣਾ ਨਾਲਿ ਨੈਣ ਜੋੜਿ ਵੇਹਾ ਨੇਹੁ ਲਾਵਣਾ ॥ ਬਾਚੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਣਾ ਮੈਹੀ ਮਿਲੇ ਬਜਾਂ ਨ ਜਾਣਾ ਸਾਂਈ ਯਾਰੋ ਜੀ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ ਆਵਣਾ ਹੀ ਆਵਣਾ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਡਿਯਾ ਬਿਖੈ ਸੰਦੇਸ ਲਿਖਿ ਦੀਨੋ ਕੁਅਰਿ ਪਠਾਇ ॥ ਤਨਿਕ ਬਾਰ ਲਾਗੀ ਨਹ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਪਹੂੰਚੀ ਜਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਤਿਯਾ ਛੋਰਿ ਲਖੀ ਪ੍ਰਿਯ ਕਹਾਂ ॥ ਇਹ ਪਠਯੋ ਤਰੁਨੀ ਲਿਖਿ ਉਹਾਂ ॥ ਯਾ ਗੁਡਿਯਾ ਪਰ ਬੈਠਹੁ ਧਾਈ ॥ ਚਿੰਤ ਨ ਕਰਹੁ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਰਾਈ ॥੮॥ ਕੈ ਗੁਡਿਯਾ ਊਪਰ ਚੜਿ ਆਵਹੁ ॥ ਨਾਤਰ ਟਾਂਗ ਤਰੇ ਕਰਿ ਜਾਵਹੁ ॥ ਜੋ ਤੁਹਿ ਗਿਰਨ ਧਰਨ ਪਰ ਦੇਊਂ ॥ ਸ੍ਰੂਰਗ ਸਾਚ ਕਰਿ ਬਾਸ ਨ ਲੇਊਂ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਤ੍ਰ ਪੱਛ ਸਤ ਸਪਤ ਪਿਤੁ ਪਰੈ ਨਰਕ ਕੁਲ ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਗੁਡਿਯਾ ਤੇ ਭੂਮਿ ਪਰਿ ਪਤਨ ਤਿਹਾਰੋ ਹੋਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਯਾ ਕੌ ਪਿਯ ਡੋਰਿ ਨ ਜਾਨਹੁ ॥ ਸਗੂਆ ਕੈ ਯਾ ਕੌ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥ ਤੁਮਰੋ ਬਾਲ ਬਿਘਨ ਨਹਿ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਯਾ ਮੈਂ ਦੇਖਿ ਪਾਵ ਧਰਿ ਲੈਹੈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤਿ ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਯਾ ਸਗੂਆ ਯਾਹਿ ਬਨਾਇ ॥ ਸੰਕ ਤਯਾਗਿ ਕਰਿ ਆਇਯੈ ਸੁਨੁ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜੇ ਐਸੀ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਚਿਤ ਕੀ ਸੰਕ ਸਗਲ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਹਯ ਤੇ ਉਤਰਿ ਡੋਰਿ ਪਰ ਚੜਯੋ ॥ ਆਨੰਦ ਅਧਿਕ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਬਢਿਓ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੁਅਰ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਤੀਰ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਕੌ ਕੀਯੋ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਹ ਤਬ ਲਗੇ ਦ੍ਵਾਰ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਤਬੈ ਤਰੁਨਿ ਸੋ ਬਾਤ ਕਹੀ ਪਿਯ ਨੈਨ ਭਰਿ ॥੧੪॥ ਅਬ ਤ੍ਰਿਯ ਤੁਮਰੋ ਸਾਹ ਹਮੈਂ ਗਹਿ ਮਾਰਿ ਹੈ ॥ ਇਹੀ ਧੌਲਹਰ ਊਪਰ ਤੇ

ਮੁਹਿ ਡਾਰਿ ਹੈ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਸਭੈ ਪਸੁਰਿਯਾਂ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਤੁਹਿ ਭੇਟੇ ਹਮ ਆਜੁ ਇਹੈ ਫਲ ਪਾਇ ਹੈ ॥੧੫॥ ਨ੍ਰਿਪ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਕਛੂ ਨ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਹਮਾਰੋ ਚਰਿਤ ਅਬੈ ਹੀ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਬਾਰ ਤਿਹਾਰੋ ਏਕ ਨ ਬਾਕਨ ਪਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਹਮ ਸੋ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ਹਸਤ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਇ ਹੈ ॥੧੬॥ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤਿ ਹੁੰਡੀਆ ਤਿਹ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਪਕਰਿ ਕਾਨ ਤੇ ਪਤਿ ਕੌ ਦਿਯੌ ਦਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮੇਖ ਭੇ ਬਾਂਧਯੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰਿ ਤਵਨ ਕੌ ਕਿਯੋ ਸੰਦੇਸ ਉਠਾਇ ਕਰਿ ॥੧੭॥ ਸਾਹ ਨਿਰਖ ਤੇ ਗੁਡਿਯਾ ਦਈ ਚੜਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਸੰਦਿਸ੍ਰਾ ਦਿਯੋ ਉਡਾਇ ਕੈ ॥ ਪਿਯਹਿ ਨਿਰਖਿਤੇ ਮੀਤ ਦਯੋ ਪਹੁੰਚਾਇ ਘਰ ॥ ਹੋ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਛੁ ਜੜ ਸਕ੍ਯੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਨਿਰਖਿਤਿ ਪਤਿਹਿ ਗੁਡਿਯਾ ਦਈ ਚੜਾਇ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਬਧੇ ਬਜੰਤ੍ਰ ਥੇ ਬਾਜਤ ਭਏ ਬਨਾਇ ॥੧੯॥ ਬਿਹਸਿ ਨਾਰਿ ਨਿਜ ਨਾਥ ਸੌ ਕਹ੍ਯੋ ਪਿਯਹਿ ਪਹੁਚਾਹਿ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਹਮਾਰੋ ਸਾਹ ਇਹ ਦਏ ਦਮਾਮੋ ਜਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਛਲ ਮੀਤ ਸਦਨ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਬਾਰ ਨ ਬਾਂਕਨ ਪਾਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਕਬਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਰਨ ਤਬ ਕੀਨੋ ॥੨੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਾਈਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੮॥੪੩੩੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਲਵਲ ਦੇਸ ਛੱਤ੍ਰਿਨੀ ਰਹੈ ॥ ਬੁੱਧਿਮਤੀ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਜਬ ਤਨ ਤਾਂਹਿ ਬਿਰਧਤਾ ਆਇਸ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਏਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨਾਇਸ ॥੧॥ ਦ੍ਵੈ ਸੰਦੂਕ ਜੂਤਿਯਨ ਭਰੇ ॥ ਮੁਹਰਨ ਕੇ ਕੁਲਿ ਸੁਨਤ ਉਚਰੇ ॥ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਤਾ ਕੇ ॥ ਉਦਿਤ ਭਏ ਸੇਵਾ ਕਹ ਵਾ ਕੇ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕਹੈ ਤ੍ਰਿਯ ਮਾਨ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਬਨਾਇ ॥ ਆਇਸੁ ਮੈਂ ਸਭ ਹੀ ਚਲੈ ਦਰਬੁ ਹੇਤ ਲਲਚਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਆਗ੍ਯਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰੈਂ ਸੁ ਮਾਨੈਂ ॥ ਜੂਤਿਨ ਕੋ ਮੁਹਰੈਂ ਪਹਿਚਾਨੈਂ ॥ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਬੁਢਿਯਾ ਮਰਿ ਜੈਹੈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਦਰਬੁ ਹਮਾਰੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥੪॥ ਜਬ ਤਿਹ ਨਿਕਟ ਕੁਟੰਬ ਸਭਾਵੈ ॥ ਤਬ ਬੁਢਿਯਾ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਜਿਯਤ ਲਗੇ ਇਹ ਦਰਬੁ ਹਮਾਰੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਲੀਜਿਯਹੁ ਪੂਤ ਤਿਹਾਰੋ ॥੫॥ ਜਬ ਵਹੁ ਤ੍ਰਿਯਾ ਰੋਗਨੀ ਭਈ ॥ ਕਾਜੀ ਕੁਟਵਾਰਹਿ ਕਹਿ ਗਈ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰੈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸੁਤ ਬਹੁਰਿ ਖਜਾਨੋ ਲੈਹੈ ॥੬॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਤ ਜਬ ਲਗੇ ਕਰੈ ਨ ਪ੍ਰਥਮ ਬਨਾਇ ॥ ਤਬ ਲੌ ਸੁਤਨ ਨ ਦੀਜਿਯਹੁ ਹਮਰੋ ਦਰਬੁ ਬੁਲਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਿਤਿਕ ਦਿਨਨ ਬੁਢਿਯਾ ਮਰਿ ਗਈ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦਨ ਖੁਸਾਲੀ ਭਈ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰੈ ਹੈ ॥ ਪੁਨਿ ਇਹ ਬਾਂਟਿ ਖਜਾਨੋ ਲੈਹੈਂ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਤਾ ਕੇ ਕਰੇ ਅਤਿ ਧਨੁ ਸੁਤਨ ਲਗਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸੰਦੂਕ ਪਨੀਨ ਕੇ ਛੋਰਤ ਭੇ ਮਿਲਿ ਆਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਯ ਸੇਵ ਕਰਾਈ ॥ ਸੁਤਨ ਦਰਬੁ ਕੌ ਲੋਭ ਦਿਖਾਈ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਕਛੁ ਕਰ ਆਯੋ ॥ ਛਲ ਬਲ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡਾਯੋ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਤੀਸਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੨੯॥੪੩੪੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਲਨੇਰ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਮਰਗਜਪੁਰ ਇਕ ਗਾਂਉ ॥ ਸਾਹ ਏਕ ਤਿਹ ਠਾਂ ਬਸਤ ਮਦਨਸਾਹ ਤਿਹੱ ਨਾਂਉ ॥੧॥ ਮਦਨਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਆਪੁ ਮਦਨ ਠਠਕੇ ਰਹੈ ਤਿਹੱ ਰਤਿ ਰੂਪ ਬਿਚਾਰ ॥੨॥ ਚੇਲਾਰਾਮ ਤਹਾਂ ਹੁਤੋ ਏਕ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ॥ ਸਗਲ ਗੁਨਨ ਭੀਤਰ ਚਤੁਰ ਸੁੰਦਰ ਮਦਨ ਸਰੂਪ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੇਲਾਰਾਮ ਜਬੈ ਤ੍ਰਿਯ ਲਹਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤਬੈ ਮਦਨ ਤਨ ਗਹਿਯੋ ॥ ਤਰੁਨਿ ਤਦਿਨ ਤੇ ਰਹੀ ਲੁਭਾਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਸਜਨ ਛਬਿ ਰਹੀ ਬਿਕਾਈ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੂਤੀ ਪਠੈ ਤਾਹਿ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਇਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਕਮਾਇਯੋ ॥ ਸੋਇ ਸਾਹ ਜਬ ਜਾਇ ਤ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲਾਵਈ ॥ ਹੋ ਤਾਂਹਿ ਭਏ ਰਸ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਵਈ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਰੁਨੀ ਉਠਤ ਸਾਹ ਹੂ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥ ਪੂਛਨ ਤਾਹਿ ਆਪੁ ਯੌ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਜਾਤ ਹੁਤੀ ਕਹੱ ਤਰੁਨਿ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿੱਤ ਕੌ ਭਰਮੁ ਮਿਟਾਵਹੁ ॥੬॥ ਸੁਨਹੁ ਸਾਹ ਮੈ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਭਰਮ ਉਤਾਰੋ ॥ ਮੋਹੂ ਟੂਟਿ ਕੈਫ ਜਬ ਗਈ ॥ ਲੇਤ ਤਬੈ ਪਸਵਾਰਨ ਭਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸ ਨਿਸਾ ਕਰਿ ਸਾਹ ਕੀ ਦੀਨੋ ਬਹੁਰਿ ਸਵਾਇ ॥ ਤੁਰਤੁ ਮੀਤ ਪੈ ਚਲਿ ਗਈ ਯਾਰ ਭਜੀ ਲਪਟਾਇ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੦॥੪੩੫੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਬਾਵਨੀ ਕੇ ਰਹੈ ਮਾਲਵ ਨਾਮ ਗਵਾਰ ॥ ਮੈਨਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਤਰੁਨਿ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥੧॥ ਦੀਰਘ ਦੇਹ ਤਾ ਕੌ ਰਹੈ ਪੁਸਟ ਅੰਗ ਸਭ ਠੌਰ ॥ ਦਿਰਘ ਪੁਸਟ ਤਾ ਸਮ ਤਰੁਨਿ ਦੁਤਿਯ ਨ ਜਗ ਮੈਂ ਔਰ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਫੌਜਦਾਰ ਇਕ ਗਾਂਉ ਤਵਨ ਕੇ ਆਇਯੋ ॥ ਪਜਾਸ ਘਾਮ ਤੇਂ ਅਧਿਕ ਤਵਨ ਦੁਖਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਪਾਨਿ ਚਹਯੋ ਜਟਿਯਾ ਤਿਨ ਦਯੋ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖ ਤਵਨਿ ਕੋ ਰੂਪ ਰਹਯੋ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਿਯਾ ਬਿਚਾਰ ਜੁ ਯਾ ਕੋ ਪਾਇਯੈ ॥ ਏਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਯਾ ਤੇ ਭਜਿ ਕੈ ਉਪਜਾਇਯੈ ॥ ਅਧਿਕ ਬਲੀ ਸੋ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਸਭ ਜਗ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਕੇ ਡੀਲ ਸਮਾਨ ਨ ਔਰ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫੌਜਦਾਰ ਇਕ ਸਹਚਰੀ ਤਾ ਕੇ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥ ਨਿਸਾ ਕਰੀ ਧਨੁ ਦੈ ਘਨੋ ਭੇਦ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਇ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਤ ਸਹਚਰੀ ਬਚਨ ਤਹਾਂ ਕੌ ਜਾਤ ਭੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌਂ ਤਾਹਿ ਤਰੁਨਿ ਸਮੁਝਾਤ ਭੀ ॥ ਪਲਟਿ ਪਿਯਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਿਲਿ ਹੈ ਤੁਮ ਸੌ ਆਜੁ ਸੁ ਰਾਤੀ ਆਇ ਕੈ ॥੬॥ ਫੌਜਦਾਰ ਪਰ ਨਾਰਿ ਵਹੈ ਅਟਕਤ ਭਈ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਤਿਹ ਤੀਰ ਮਿਲਨ ਕੇ ਹਿਤ ਗਈ ॥ ਫੂਲਪਾਨ ਮਦ ਪਾਨ ਸੇਜ ਸੁਭ ਕੌ ਰਚਯੋ ॥ ਹੋ ਭਜੀ ਸਿਗਾਰ ਨਿਸੁ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੁ ਰਤਿ ਐਸੀ ਮਚਯੋ ॥੭॥ ਨਿਸੁ ਸਿਗਰੀ ਕੋ ਕੇਲ ਤਰੁਨਿ ਦ੍ਰਿੜ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਕੇ ਦਏ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਕਹਯੋ ਬਿਹਸਿ ਪਿਯ ਮੈਂ ਇਕ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇਹੌਂ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਨਾਇਕ ਕੌ ਮਾਰਿ ਤਿਹਾਰੇ ਆਇਹੌਂ ॥੮॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਦ੍ਰਿੜ ਬਦਨ ਧਰਤ ਭੀ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬਾਇ ਭਈ ਮੁਰਰਾਯੌ ਦਈ ਉਡਾਇ ਕੈ ॥ ਮੂੰਦਿ ਮੂੰਦਿ ਮੁਖ ਰਖਤ ਕਹਾਊਂ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ ਹੋ ਦੇਖਹੁ ਲੋਗ ਸਭਾਇ ਪਿਯਾ ਮੁਰ ਮਰਤ ਹੈਂ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਯੋਂ ਉਹ ਚਹਤ ਕਿ ਹਾਇ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਮੋਰ ਆਨਿ ਕੋਊ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੈ ॥ ਤਯੋਂ ਤ੍ਰਿਯ ਮੂੰਦਿ ਮੂੰਦਿ ਮੁਖ ਲੇਈ ॥ ਨਿਕਸ ਨ ਸ੍ਵਾਸਨ ਬਾਹਰ ਦੇਈ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸ੍ਵਾਸਾਕੁਲ ਹ੍ਵੈ ਭੂਮਿ ਮੂਰਛਨ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰਯੋ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਸਿਯਨ ਆਨਿ ਧਰਯੋ ਆਂਖਿ ਨਿਹਰਯੋ ॥ ਜਿਯਤ ਕਛੂ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨਿ ਗਈ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਲਿ ਦਲ ਚੂਤ੍ਰਨ ਸੌ ਪਿਯ ਦਯੋ ਖਪਾਇ ਕੈ ॥੧੧॥ ਅਰਧ ਦੁਪਹਰੀ ਜਿਨ ਕਰ ਪਿਯਹਿ ਸੰਘਾਰਿਯੋ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਸਿਯਨ ਠਾਢੇ ਚਰਿਤ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਮੂੰਦਿ ਮੂੰਦਿ ਮੁਖ ਨਾਕ ਹਹਾ ਕਹਿ ਕੈ ਰਹੀ ॥ ਹੋ ਬਾਤ ਰੋਗ ਪਤਿ ਮਰੇ ਨ ਬੈਦ ਮਿਲਯੋ ਦਈ ॥੧੨॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਭਹਿਨ ਦਖੇਤ ਪਤਿ ਕੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਸਿਯਨ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਬ੍ਯੋਗ ਸਦਨ ਤਜਿ ਗਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਰਹਤ ਜਾਇ ਗ੍ਰਿਹ ਭਈ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੧॥੪੩੬੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਕ ਰਾਜਾ ਮੁਲਤਾਨ ਕੋ ਬਿਰਧਛਤ੍ਰ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਬਿਰਧ ਦੇਹ ਤਾ ਕੋ ਰਹੇ ਜਾਨਤ ਸਿਗਰੋ ਗ੍ਰਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਅਧਿਕ ਬਿਰਧ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਏਕ ਨਾਰਿ ਤਬ ਔਰ ਬ੍ਯਾਹੀ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਜਾ ਕੇ ਤਨ ਆਹੀ ॥੨॥ ਸ੍ਰੀ ਬਡਭ੍ਯਾਛਮਤੀ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਜਿਹ ਲਖਿ ਮਦਨ ਥਕਿਤ ਹ੍ਵੈ ਰਹੈ ॥ ਸੋ ਰਾਨੀ ਤਰੁਨੀ ਜਬ ਭਈ ॥ ਮਦਨ ਕੁਮਾਰ ਨਿਰਖਿ ਕਰ ਗਈ ॥੩॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਹਰਿਅਰਿ ਬਸ ਭਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਭੂਲਿ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕਮਾਯੋ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਰੁਨ ਪੁਰਖ ਕੌ ਤਰੁਨਿ ਜਦਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਪਾਵਈ ॥ ਤਨਿਕ ਨ ਛੋਰ੍ਯੋ ਚਹਤ ਗਰੇ ਲਪਟਾਵਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਮਗਨ ਹ੍ਵੈ ਰਹਤ ਸਜਨ ਕੇ ਰੂਪ ਮੈਂ ॥ ਹੋ ਜਨੁ ਧਨੁ ਚਲ੍ਯੋ ਹਰਾਇ ਜੁਆਰੀ ਜੂਪ ਮੈ ॥੫॥ ਬਿਰਧਛਤ੍ਰ ਤਬ ਲਗੋਂ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਨਿ ਕਰਿ ॥ ਰਾਨੀ ਲਯੋ ਦੁਰਾਇ ਮਿਤ੍ਰ ਹਿਤ ਮਾਨਿ ਕਰਿ ॥ ਤਰੇ ਖਾਟ ਕੇ ਬਾਂਧਿ ਤਾਂਹਿ ਦ੍ਰਿੜ ਰਾਖਿਯੋ ॥ ਹੋ ਟਰਿ ਆਗੇ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੋ ਇਹ ਬਿਧਿ ਭਾਖਿਯੋ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਨਿਯਤ ਰਾਵ ਬਿਰਧ ਤੁਮ ਭਏ ॥ ਖਿਲਤ ਅਖੇਟਹੁ ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਆਨ ਜਰਾ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮ ਸਭ ਕਛੁ ਤਜਿ ਦੀਨੋ ॥੭॥ ਸੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਮੈ ਨ ਬਿਰਧ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਜਰਾ ਨ ਆਨਿ ਬ੍ਯਾਪਕ ਭਯੋ ॥ ਕਹੈਂ ਤੁ ਅਬ ਹੀ ਜਾਉਂ ਸਿਕਾਰਾ ॥ ਮਾਰੌ ਰੋਝ ਰੀਛ ਝੰਖਾਰਾ ॥੮॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬਚਨ ਅਖੇਟਕ ਗਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਟਾਰ ਜਾਰ ਕੌ ਦਯੋ ॥ ਨਿਸੁ ਭੇ ਖੇਲਿ ਅਖੇਟਕ ਆਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੜ੍ਹ ਕਛੂ ਨ ਪਾਯੋ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੨॥੪੩੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਬਿਚੱਛਨਪੁਰ ਬਿਖੈ ਸਿੰਘ ਬਿਚੱਛਨਰਾਇ ॥ ਮਤੀਬਿਚੱਛਨ ਭਾਰਜਾ ਜਾਂਹਿ ਬਿਚੱਛਨ ਕਾਇ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਰਵਰ ਕੂਪ ਜਹਾਂ ਫੁਲਵਾਰੀ ॥ ਬਾਇ ਬਿਲਾਸ ਭਲੀ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥

ਸਰਿਤਾ ਨਿਕਟਿ ਨਰਬਦਾ ਬਹੈ॥ ਲਖਿ ਛਬਿ ਇੰਦ੍ਰ ਥਕਿਤ ਹ੍ਵੈ ਰਹੈ ॥੨॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਬਾਲ ਹੁਤੀ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨਕਲਾ ਇਕ ਰੂਪ ਲਸੈ ਜਿਹ ਕੋ ਜਗ ਭਾਰੀ॥ ਖੇਲ ਅਖੇਟਕ ਆਵਤ ਹੂੰ ਇਨ ਰਾਇ ਕਹੂੰ ਵਹੁ ਨਾਰਿ ਨਿਹਾਰੀ॥ ਐਂਚਿ ਬਰਜੋ ਗਹਿ ਕੈ ਬਹੀਯਾਂ ਤਿਨ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਇਨ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ॥ ਕੋਪ ਭਰੀ ਬਿਨੁ ਆਗਿ ਜਰੀ ਮੁਖ ਨਜਾਇ ਰਹੀ ਨ ਉਚਾਵਤ ਨਾਰੀ ॥੩॥ ਚੌਪਈ॥ ਤਾ ਸੌ ਬਜਾਹੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜਬ ਕੀਯੋ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੋ ਰਸੁ ਲੀਯੋ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤ੍ਰਿਯ ਧਾਮ ਬਿਹਾਰੈ॥ ਔਰ ਰਾਨਿਯਨ ਕੌ ਨ ਨਿਹਾਰੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਬਿਚਛਨਮਤੀ ਕੋਪ ਭਰੀ ਮਨ ਮਾਹਿ॥ ਪੀਤ ਬਰਨ ਤਨ ਕੋ ਭਯੋ ਪਾਨ ਚਬਾਵਤ ਨਾਹਿ ॥੫॥ ਚੌਪਈ॥ ਰਾਜਾ ਸਹਿਤ ਆਜੁ ਹਨਿ ਡਰਿਹੌਂ॥ ਨਾਥ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਨੈਕ ਨ ਟਰਿਹੌਂ॥ ਇਨ ਦੁਹੂੰ ਮਾਰਿ ਪੂਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੈਹੌਂ॥ ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਤਬੈ ਮੁਖ ਦੈਹੌਂ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ॥ ਦਾਬਿ ਖਾਟ ਤਰ ਗਈ ਗੁਡਾਨ ਬਨਾਇ ਕੈ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਥਹਿ ਭੋਜਨ ਮੈਂ ਮਕਰੀ ਖ੍ਵਾਇ ਕੈ॥ ਰੀਝਿ ਰੀਝਿ ਵਹ ਮਰਯੋ ਤਬੈ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌਂ ਕਿਯੋ॥ ਹੋ ਜਾਰਿ ਬਾਰਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਵਤਿ ਕਹੱ ਗਹਿ ਲਿਯੋ ॥੭॥ ਇਨ ਰਾਜਾ ਕੇ ਗੁਡਿਯਨ ਕਿਯਾ ਬਨਾਇ ਕੈ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੁਰ ਪਤਿ ਮਰਯੋ ਅਧਿਕ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ਕੈ॥ ਯਾ ਕੁਤਿਯਾ ਕੀ ਅਬ ਹੀ ਕ੍ਰਿਆ ਉਘਾਰਿਹੌਂ॥ ਹੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮੂੰਡਿ ਕੈ ਮੂੰਡ ਬਹੁਰਿ ਇਹ ਮਾਰਿਹੌਂ ॥੮॥ ਲਏ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਸੰਗ ਤਹੀ ਆਵਤ ਭਈ॥ ਜਹਾਂ ਖਾਟ ਤਟ ਗਾਡਿ ਦੋਊ ਗੁਡਿਯਨ ਗਈ॥ ਸਭਨ ਲਹਿਤ ਖਨ ਭੂਮਿ ਲਏ ਤੇ ਕਾਢਿ ਕੈ॥ ਹੋ ਮੂੰਡਿ ਸਵਤਿ ਕੋ ਮੂੰਡ ਨਾਕ ਪੁਨਿ ਬਾਢਿ ਕੈ ॥੯॥ ਮੂੰਡਿ ਮੂੰਡਿ ਕਟਿ ਨਾਕ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹੱ ਮਾਰਿਯੋ॥ ਉਹਿ ਬਿਧਿ ਪਤਿ ਹਨਿ ਇਹੱ ਛਲ ਯਾਂ ਕਹ ਟਾਰਿਯੋ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ ਭੇਦ ਨਾਹਿ ਕਿਨਹੂੰ ਲਹਯੋ॥ ਹੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਰੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਨ ਮੈ ਕਹਯੋ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਤੇਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੩॥੪੩੯੨॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਦੋਹਰਾ॥ ਸਹਰ ਟੌਂਕਟੋਡਾ ਬਿਖੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿਕਲਾ ਇਕ ਬਾਲ॥ ਕਟਿ ਜਾ ਕੀ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਸੀ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ॥੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਨ੍ਰਿਪਬਰਸੈਨ ਤਹਾਂ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪਬਰ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬੁ ਸੁਨਿਯਤ ਜਾ ਕੇ ਘਰ॥ ਭਾਂਤਿ

ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਦੇਵੇਸ ਲਜਾਵੈ ॥੨॥ ਐਡੋਰਾਇ ਭਾਟ ਕੋ ਸੁਤ ਤਹੱ ॥ ਤਾ ਕੈ ਰੂਪ ਨ ਸਮ ਕੋਊ ਮਹਿ ਮਹੱ ॥ ਅਧਿਕ ਤਰੁਨ ਕੋ ਰੂਪ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਕਾਂਇ ਕੰਚਨ ਸਿਰ ਨਜਾਵੈ ॥੩॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਤਿਨ ਤਰੁਨੀ ਨਰ ਲਹਾ ॥ ਮਹਾ ਕ੍ਰਮ ਬਚ ਮਨ ਮੈ ਯੌ ਕਹਾ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਯਾਹਿ ਬੁਲਾਊਂ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਊਂ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਰਮ ਪਾਟ ਕੀ ਝੂਲਨਿ ਏਕ ਸਵਾਰਿ ਕੈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਝੂਲਤਿ ਭਈ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥ ਯਾਹੀ ਚੜ੍ਹਿ ਪੀਰੀ ਪਰ ਪਿਯਹਿ ਬੁਲਾਇ ਹੌਂ ॥ ਹੋ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਗੇ ਘਰ ਕੌ ਤਾਹਿ ਬਹਾਇ ਹੌਂ ॥੫॥ ਯਾ ਪੀਰੀ ਕਹੱ ਦੈਹੌਂ ਤਰੇ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥ ਰੇਸਮ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ ਡੋਰੈ ਚਾਰ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥ ਜੌ ਯਾ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਹੂੰ ਕਬਹੂੰ ਲਹਿ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਜਾਨਿ ਪੀਂਘ ਚੁਪਿ ਰਹਿਹੈ ਕਹਾ ਰਿਸਾਇ ਹੈ ॥੬॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਪੀਰ੍ਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਤਰੇ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥ ਡੋਰਹਿ ਖੈਂਚਿ ਪ੍ਰੀਤਮਹਿ ਲੇਤ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕੈ ॥ ਰਾਨੀ ਸੰਗ ਤਿਹੱ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵਾ ਦੇਤ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਜਾਨਿ ਕੇਲ ਕੀ ਸਮੈਂ ਸਖੀ ਸਭ ਜਾਂਹਿ ਟਰਿ ॥੭॥ ਤਵਨ ਭਾਟ ਕੌ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਲੇਤ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਗ੍ਰਿਹ ਰਹਨ ਨ ਦੇਹਿ ਬਹਾਇ ਕੈ ॥ ਐਂਚਿ ਐਂਚਿ ਤਿਹ ਲੇਤ ਨ ਛੋਰਤ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਹੋ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਧਾਮ ਸੋਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਏਕ ਦਿਨ ॥੮॥ ਰਾਵ ਨ ਲਹਯੋ ਚੇਰਿਯਨ ਭਾਟ ਬੁਲਾਇਯੋ ॥ ਬਿਨ ਰਾਨੀ ਕੇ ਕਹੇ ਸੁ ਜਾਰ ਮੰਗਾਇਯੋ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰਾਇ ਤਿਹੱ ਕਹਿ ਤਸਕਰ ਜਾਗਤ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਯਾਹਿ ਨ ਦੈਹੌਂ ਜਾਨਿ ਕਾਢ ਅਸਿ ਕਰ ਲਯੋ ॥੯॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਗਤ ਸਭ ਜਗੇ ਪਕਰਿ ਤਾ ਕੋ ਲਿਯੋ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਕੇ ਤੀਰ ਬਾਂਧਿ ਠਾਢੋ ਕਿਯੋ ॥ ਸੁਨਤ ਸੋਰ ਤ੍ਰਿਯ ਉਠੀ ਨੀਦ ਤੇ ਜਾਗਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰਾਜਾ ਤੇ ਡਰ ਪਾਇ ਮਿਤ੍ਰ ਹਿਤ ਤਜਾਗ ਕੈ ॥੧੦॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਜਾ ਆਯੋ ਹੁਤੋ ਤੋਹਿ ਹਨਨ ਇਹ ਚੋਰ ॥ ਅਬ ਹੀ ਯਾ ਕੌ ਮਾਰਿਯੈ ਹੋਨ ਨ ਦੀਜੈ ਭੋਰ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਬਚਨ ਚੋਰ ਸੁਨ ਪਾਇਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਏ ਕਹਿ ਸਾਚ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਯਹ ਰਾਨੀ ਮੋਰੇ ਸੰਗ ਰਹਈ ॥ ਅਬ ਮੋ ਕੌ ਤਸਕਰ ਕਰਿ ਕਹਈ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਾਰ ਚੋਰ ਕੋ ਬਚਨ ਨ ਸਾਚੁ ਪਛਾਨਿਯੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਲੋਭ ਤੇ ਬਕਤ ਸਭਨ ਪਰ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਇਨ ਕੇ ਕਹੇ ਨ ਕੋਪ ਕਿਸੂ ਪਰ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਰਾਵ ਬਚਨ ਯਹ ਸਾਚੁ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਲੀਜਿਯੈ ॥੧੩॥ ਸਾਚੁ ਸਾਚੁ ਸੁਨਿ ਰਾਵ ਬਚਨ ਭਾਖਤ ਭਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਲੋਭ ਤੇਂ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਇਨ ਲਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇਂ ਯਾ ਤਸਕਰ ਕਹੱ ਅਬ ਹੀ

ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਇਹੀ ਭੋਹਰਾ ਭੀਤਰ ਗਹਿ ਕੈ ਡਾਰਿਯੈ ॥੧੪॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੁ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਇਯੋ ॥ ਭੂਲ ਜਬੈ ਵਹੁ ਧਾਮ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਆਇਯੋ ॥ ਜਿਯ ਲੱਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਚੋਰ ਤਿਹ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਹੋ ਪ੍ਰੀਤ ਪਛਾਨੀ ਚਿਤ ਨ ਮਾਰਿ ਤਿਹ ਰਾਖਿਯੋ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੪॥੪੩੯੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਹੁਤੋ ਕਸਟਵਾਰ ਕੇ ਦੇਸ ॥ ਅਛਲਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤਰੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਜਾ ਕੇ ਕੇਸ ॥੧॥ ਬੱਜ੍ਰਕੇਤੁ ਇਕ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਹੁਤੋ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ॥ ਨਵੋ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਖਟ ਜਿਨ ਦ੍ਰਿੜ ਪੜੇ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸੁਤ ਤਵਨ ਕੋ ਨਿਰਖ੍ਯੋ ਅਛਲਕੁਮਾਰਿ ॥ ਅਬ ਹੀ ਰਤਿ ਯਾ ਸੌ ਕਰੌ ਯੌ ਕਹਿ ਭਈ ਸੁਮਾਰੁ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਸਖੀ ਤਹ ਚਤੁਰਿ ਪਹੂਚੀ ਆਇ ਕੈ ॥ ਅਛਲਮਤੀ ਕੋ ਲਯੋ ਗਰੇ ਸੋਂ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਸੀਂਚਿ ਸੀਂਚਿ ਕੈ ਬਾਰਿ ਜਗਾਵਤ ਜਬ ਭਈ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਚਿੱਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਲਹਿ ਗਈ ॥੪॥ ਕੁਅਰਿ ਚਿੱਤ ਕੀ ਬਾਤ ਸਕਲ ਮੁਹਿ ਭਾਖਿਯੈ ॥ ਪੀਰ ਪਿਯਾ ਕੀ ਗੂੜ ਨ ਮਨ ਮੈਂ ਰਾਖਿਯੈ ॥ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਜਿਯ ਰੁਚੈ ਸੁ ਮੋਹਿ ਕਹੀਜੀਯੈ ॥ ਹੋ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਾਨ ਹਿਤੂ ਜਿਨਿ ਦੀਜਿਯੈ ॥੫॥ ਕਹਾ ਕਹੌ ਸਖਿ ਤੋਹਿ ਕਹਨ ਨਹਿ ਆਵਈ ॥ ਹੇਰਿ ਮੀਤ ਕੋ ਰੂਪ ਹੀਯਾ ਲਲਚਾਵਈ ॥ ਕੈ ਵਾ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਮੁਹਿ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਨਾਤਰ ਮੋਰ ਜਿਯਨ ਕੀ ਆਸ ਚੁਕਾਇਯੈ ॥੬॥ ਜੋ ਕਛੁ ਕਹੋ ਸਖਿ ਮੋਹਿ ਵਹੈ ਕਾਰਜ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਲੇਤ ਤਵ ਹੇਤ ਨ ਹਿਯਾ ਮੈਂ ਡਰੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਚੁਭੈ ਸੁ ਹਮੈ ਬਤਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਰੋਇ ਰੋਇ ਕਰਿ ਨੀਰ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਇਯੈ ॥੭॥ ਸੁਨਹੁ ਮਿੱਤ੍ਰਨੀ ਆਜੁ ਜੁਗਨਿ ਮੈਂ ਹੋਇ ਹੋ ॥ ਹੇਤ ਸਜਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਨੇ ਖੋਇ ਹੌ ॥ ਪਿਯ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭੀਖਿ ਮਾਂਗਿ ਕਰਿ ਲ੍ਯਾਇ ਹੌ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਲਲਾ ਕੋ ਰੂਪ ਸਖੀ ਬਲਿ ਜਾਇ ਹੋ ॥੮॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭਗੌਹੇ ਆਜੁ ਸੁਭੰਗਨ ਮੈਂ ਕਰੌ ॥ ਆਖਿਨ ਕੀ ਚਿਪਿਯਾ ਅਪਨੇ ਕਰ ਮੈਂ ਧਰੋ ॥ ਬਿਰਹ ਮੁੱਦ੍ਰਿਕਾ ਕਾਨਨ ਦੁਹੂੰ ਸੁਹਾਇ ਹੋ ॥ ਹੋ ਪਿਯ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭਿੱਛ੍ਯਾ ਮਾਂਗ ਅਘਾਇ ਹੋ ॥੯॥ ਸੁਨਤ ਸਹਚਰੀ ਬਚਨ ਚਕ੍ਰਿਤ ਮਨ ਮੈਂ ਭਈ ॥ ਅਧਿਕ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਨੇਹ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਕੈ ਗਈ ॥ ਚਲਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਭਈ ਤਵਨ ਪਹਿ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਹ੍ਯੋ ਕੁਅਰਿ ਸੋ ਤਾਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਹਿ ਭੇਦ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ਲੈ ਗਈ ਤਹਾਂ

ਲਿਵਾਇ ॥ ਜਹਾਂ ਕੁਅਰਿ ਠਾਢੀ ਹੁਤੀ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬਨਾਇ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਛੈਲ ਕੁਅਰ ਕੌ ਜਬੈ ਕੁਅਰਿ ਪਾਵਤ ਭਈ ॥ ਜਨੁਕ ਨਵੌ ਨਿਧਿ ਮਹਾਂ ਨਿਧਨ ਕੇ ਘਰ ਗਈ ॥ ਨਿਰਖ ਤਰੁਨ ਕੋ ਰਹੀ ਤਰੁਨਿ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਰਮੀ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥੧੨॥ ਏਕ ਕੁਅਰਿ ਤਬ ਜਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਯੌ ਕਹੀ ॥ ਲਪਟਿ ਤਿਹਾਰੀ ਨਾਰਿ ਏਕ ਨਰ ਸੋ ਰਹੀ ॥ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕਰਿ ਕੋਪ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਇਯੋ ॥ ਹੋ ਅਛਲਮਤੀ ਯਹ ਭੇਦ ਸਕਲ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥੧੩॥ ਪਕਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਪਗਿਯਾ ਦਈ ਚਲਾਇ ਕੈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਸਖੀ ਬਵਰੀ ਭਈ ਗਈ ਵਹ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਲਰਿਕਨ ਕੀ ਸੀ ਖੇਲ ਕਰਤ ਤਿਹ ਠਾਂ ਭਈ ॥ ਹੋ ਦੁਤਿਯ ਸਖੀ ਲੈ ਪਾਗ ਚਲਾਇ ਬਹੁਰਿ ਦਈ ॥੧੪॥ ਜਬ ਵ੍ਰਹਿ ਦਿਸਿ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਇ ਤੌ ਵ੍ਰਹਿ ਦਿਸਿ ਡਾਰਹੀ ॥ ਲਰਿਕਨ ਕੋ ਗਿੰਦੂਆ ਜਿਮਿ ਪਾਗ ਉਛਾਰਹੀ ॥ ਧੂਰਿ ਆਪਨੇ ਸੀਸ ਨਾਥ ਕੇ ਡਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਲਹਿ ਹਾਇਲ ਤਿਨ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਦਯੋ ਨਿਕਾਰਿ ਕੈ ॥੧੫॥ ਜਬ ਲਗਿ ਪਗਿਯਾ ਲੇਨ ਰਾਇ ਚਲਿ ਆਇਯੋ ॥ ਤਬ ਲਗਿ ਰਾਨੀ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸਦਨ ਪਹੁਚਾਇਯੋ ॥ ਮਤਵਾਰੀ ਉਨ ਭਾਖਿ ਅਧਿਕ ਮਾਰਤ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਟਾਰਿ ਸਕਲ ਚਿਤ ਕੀ ਦਈ ॥੧੬॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਗਹਿ ਕੈ ਤ੍ਰਿਯ ਹੋ ਕਰ ਰਾਖਿਯੋ ॥ ਆਪੁ ਬਚਨ ਤਾ ਕੋ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਮਤਵਾਰੇ ਮੂਰਖ ਸਿਸਿ ਕੋ ਨਹਿ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਹੋਨਹਾਰ ਮੁਹਿ ਭੀ ਇਨ ਕਛੁ ਨ ਉਚਾਰਿਯੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਪਾਗ ਉਤਾਰਿ ਕੈ ਦੀਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਚਲਾਇ ॥ ਜਾਰ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ਜੜ ਛਲ੍ਯੋ ਚੇਰੀ ਲਈ ਬਚਾਇ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਪੈਂਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੫॥੪੪੧੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤਿੱਬਤ ਕੋ ਇਕ ਰਾਇ ਸੁਲੱਛਨ ॥ ਕਬਿਤਿ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬਿਖੇ ਬਿਚੱਛਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਪਰਾਜਕਲਾ ਤਿਹ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਕੀ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਤੀਬਿਚੱਛਨ ਪਾਤ੍ਰ ਤਹ ਤਵਨ ਸਹਰ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਰੂਪ ਬਿਖੈ ਤਾ ਸੀ ਤਰੁਨਿ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਮੈ ਨਾਹਿ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੁਜਰਾ ਕੌ ਬੇਸ੍ਵਾ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਹੇਰਿ ਰੂਪ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ਮਨ ਮੈ ਅਧਿਕ ਮਸਤ ਹ੍ਵੈ ਝੂਲੈ ॥ ਨਿਜੁ ਤਨ ਕੀ ਤਾ ਕੌ ਸੁਧਿ ਭੂਲੈ ॥੩॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਚਿੰਤ ਰੈਨਿ

ਦਿਨ ਕਰੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਆਸ ਸਦਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਮੋ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਸੋ ਦਿਨ ਮੋਹਿ ਕਹੋ ਕਬ ਆਵੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਵ ਨ ਤਾ ਕੋ ਹੇਰਈ ਤ੍ਰਿਯ ਮਨ ਮੈਂ ਲਲਚਾਇ ॥ ਜਤਨ ਕਾ ਕਰੌ ਜੋ ਮੁਝੈ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨ ਭਜੈ ਬਨਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਵੈ ॥ ਤਵਨ ਸਮੈ ਤਰੁਨੀ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਠਾਢੀ ਹ੍ਵੈ ਰਹਈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਆਸਕੀ ਜਤੋਂ ਨਿਰਬਹਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਨ੍ਯੋ ਆਸਿਕ ਭਈ ਮੋ ਪਰ ਤਰੁਨਿ ਬਨਾਇ ॥ ਕਵਨ ਪ੍ਰਭਾ ਯਾ ਕੌ ਲਗੀ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ਰਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਆਸਿਕ ਤ੍ਰਿਯ ਭਈ ॥ ਮੁਹਿ ਲਖਿ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਮੈ ਯਾ ਕੌ ਕਬਹੂੰ ਨ ਬਿਹਾਰੋ ॥ ਲੋਕ ਨ ਔ ਪਰਲੋਕ ਬਿਗਾਰੋ ॥੮॥ ਅਧਿਕ ਜਤਨ ਤਰੁਨੀ ਕਰਿ ਹਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਸੋ ਕਯੋਂਹੂੰ ਨ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਔਰ ਜਤਨ ਤਬ ਹੀ ਇਕ ਕਿਯੋ ॥ ਸਾਤ ਗੁਲਨ ਦੇਹੀ ਪਰ ਦਿਯੋ ॥੯॥ ਸਾਤ ਗੁਲਨ ਦੇ ਮਾਸ ਜਲਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਕੁਗੰਧ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਿ ਗਹਿ ਤਿਹ ਲਿਯੋ ॥ ਜੋ ਭਾਖ੍ਯੋ ਸੋਈ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁ ਤੁਮ ਕਹੌ ਸੋ ਮੈਂ ਕਰੋ ਨਿਜੁ ਤਨ ਗੁਲਨ ਨ ਖਾਹੁ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭਾਮਿਨੀ ਮੋ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਹੁ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗੁਲ ਖਾਏ ਰਾਜਾ ਢੁਰਿ ਆਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹੱ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਬਜਾਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੋ ਰਤਿ ਕੀਨੀ। ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ॥੧੨॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਹੂੰ ਰਾਜਾ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਦੀਨੋ ॥ ਰਾਇ ਸਕਲ ਰਾਨਿਯੈ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਰਾਖ੍ਯੋ ਕਰਿ ਨਾਰੀ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਰਨਿਯਨ ਕੋ ਰਾਇ ਕੇ ਚਿਤ ਤੇਂ ਦਯੋ ਬਿਸਾਰਿ ॥ ਗੁਲ ਖਾਏ ਰਾਜਾ ਬਰ੍ਯੋ ਐਸੌ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੬॥੪੪੨੯। ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਮਾਊਂ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਾਜਬਹਾਦੁਰਰਾਇ ॥ ਸੂਰਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਸੱਤ੍ਰਨ ਦੇਤ ਖਪਾਇ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਾਜਬਹਾਦੁਰ ਜੂ ਯੌ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਬੋਲਿ ਬਡੇ ਸੁਭਟਨ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਕਰਿਯੈ ਕਵਨ ਉਪਾਇ ਨਗਰਸ੍ਰੀ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਬੈਠਿ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰਿਯੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਤ੍ਰ ਤਹਾਂ ਨਾਚਤ ਹੁਤੀ ਭੋਗਮਤੀ ਛਬਿ ਮਾਨ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਇ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੀ

ਬਹੁਰਿ ਕਹੀ ਯੌ ਆਨਿ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਮੁਹਿ ਜਾਇ ਤਾਹਿ ਬਿਰਮਾਇਹੌ ॥ ਸਿਰੀਨਗਰ ਤੇ ਐਂਚਿ ਦੌਨ ਮੋ ਲਜਾਇਹੌ ॥ ਜੋਰਿ ਕਠਿਨ ਤੁਮ ਕਟਕ ਤਹਾਂ ਚੜ੍ਹਿ ਆਇਯੋ ॥ ਹੋ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਕੈ ਸਹਰ ਸਕਲ ਲੈ ਜਾਇਯੋ ॥੪॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਤਹ ਕੌ ਗਈ ॥ ਸਿਰੀਨਗਰ ਕੇ ਸਹਰ ਬਿਖੈ ਆਵਤ ਭਈ ॥ ਹਾਵ ਭਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਦਿਖਾਏ ਆਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭਜ੍ਯੋ ਮੇਦਨੀਸਾਹ ਅਧਿਕ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥੫॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੇਦਨੀਸਾਹ ਆਪਨੇ ਬਸਿ ਕਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਲੈ ਕਰਿ ਸਾਥ ਦੌਨ ਕੋ ਮਗੁ ਲਿਯੋ ॥ ਬਾਜਬਹਾਦੁਰ ਜੋਰਿ ਕਟਕ ਆਵਤ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਕਰਿ ਨਗਰਸਿਰੀ ਕੋ ਲੈ ਗਯੋ ॥੬॥ ਮੱਤ ਪਰ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹ੍ਯੋ ਨ ਕਛੁ ਜਾਨਤ ਭਯੋ ॥ ਸਿਰੀਨਗਰ ਕੌ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਕੈ ਕੋ ਗਯੋ ॥ ਉਤਰਿ ਗਯੋ ਮਦ ਜਬ ਕਛੁ ਸੁਧਿ ਆਵਤ ਭਈ ॥ ਹੋ ਪੀਸ ਦਾਂਤ ਚੁਪ ਰਹਯੋ ਬਾਤ ਕਰ ਤੇ ਗਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੱ ਛਲ ਸੇ ਰਾਜਾ ਛਲ੍ਯੋ ਕਰੀ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੀ ਜੀਤ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨ ਲਹਿ ਸਕਤਿ ਯਹ ਇਸਤ੍ਰਿਯਨ ਕੀ ਗੀਤ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸੈਂਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੭॥੪੪੩੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਜਕੇਤ ਰਾਜਾ ਇਕ ਨਾਗਰ ॥ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਉਜਾਗਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਛਟਛੈਲਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਬਸਿ ਕਰਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਪਿਯ ॥੧॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਚੜ੍ਯੋ ਅਖਿਟ ਬਰ ॥ ਸੰਗ ਲਈ ਸਹਚਰੀ ਅਮਿਤ ਕਰਿ ॥ ਜਬ ਬਨ ਗਹਿਰ ਬਿਖੈਂ ਪ੍ਰਭ ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਵਾਨਨ ਤੇ ਬਹੁ ਮ੍ਰਿਗਨ ਗਹਾਯੋ ॥੨॥ ਕਹਯੋ ਕਿ ਜਿਹ ਆਗੈ ਮ੍ਰਿਗ ਆਵੈ ॥ ਵਹੈ ਆਪਨੋ ਤੁਰੈ ਧਵਾਵੈ ॥ ਪਹੁਚਿ ਸੁ ਤਨ ਤਿਹੱ ਕੇ ਬ੍ਰਿਣ ਕਰਹੀ ॥ ਗਿਰਨ ਪਰਨ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਡਰਹੀ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਆਗੇ ਮ੍ਰਿਗਿਕ ਨਿਕਸਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਰਾਨੀ ਪਾਛੇ ਪਰੀ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥ ਭਜਤ ਭਜਤ ਹਰਿਣੀਪਤਿ ਬਹੁ ਕੋਸਨ ਗਯੋ ॥ ਹੋ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਤ ਲਹਿ ਤਾ ਕੌ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ॥੪॥ ਤਾਜਿਹਿ ਤਾਜਨ ਮਾਰਿ ਪਹੂੰਚ੍ਯਾ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਏਕ ਬਿਸਿਖ ਹੀ ਮਾਰ੍ਯੋ ਮ੍ਰਿਗਹਿ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਤਰੁਨਿ ਇਹ ਚਰਿਤ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਬਿਰਹ ਬਾਨ ਤਨ ਬਿਧੀ ਗਿਰਤ ਭਈ ਭੂਮਿ ਪਰ ॥੫॥ ਬਹੁਰਿ ਸੁਭਟ ਜਿਮਿ ਚੇਤਿ ਤਰੁਨਿ ਉਠ ਠਾਢਿ ਭਈ ॥ ਘੂਮਤ ਘਾਇਲ ਨ੍ਯਾਇ ਸਜਨ ਤਟ ਚਲਿ

ਗਈ ॥ ਉਤਰਿ ਹਯਨ ਤੇ ਤਹੱ ਦੋਊ ਰਮੇ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਲੌ ਤਿਹੱ ਠਾਂ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸਿਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥੬॥
ਨਿਰਖਿ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰੂਪ ਤਰੁਨਿ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਭਈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਲਾ ਕੇ ਕੰਠ ਭਏਂ ਅਬਲਾ ਗਈ ॥ ਢੀਠ ਕੁਅਰ ਧਨੁ
ਤਨਜੋ ਨ ਤਨਿਕ ਆਸਨ ਡਿਗ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਹਨ੍ਯੋ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਿਸਿਖ ਬਾਂਕੋ ਲਗ੍ਯੋ ॥੭॥ ਮਾਰਿ ਸਿੰਘ ਰਾਖ੍ਯੋ
ਤਿਹ ਭਜ੍ਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਕਰੇ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹੱ ਰਮ੍ਯੋ ਤਰੁਨਿ ਸੁਖ
ਪਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਅਬਲਾ ਹੂੰ ਰਹੀ ਬਿਕਾਇ ਕਰਿ ॥੮॥ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰੀ ਇਸੀ ਸੰਗ ਜਾਇਹੋਂ ॥
ਨਿਜੁ ਨਾਇਕ ਕੋ ਦਰਸੁ ਨ ਬਹੁਰ ਦਿਖਾਇਹੋਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਛੂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੋ ਐਸੋ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜਾ ਤੇ ਜਸਊਂ ਰਹੈਂ
ਅਪਜਸ ਨ ਸੁਨੀਜਿਯੈ ॥੯॥ ਏਕ ਸਖੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹ੍ਯੋ ਭੇਦ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹਰਿਨ ਹੇਤੁ ਤ੍ਰਿਯ ਡੂਬੀ ਕਹਿਯਹੁ
ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਸਹਚਰੀ ਜਾਤ ਤਿਹ ਕੋ ਭਈ ॥ ਹੋ ਜੁ ਕਛੁ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹੱ ਕਹ੍ਯੋ ਖਬਰਿ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਦਈ ॥੧੦॥
ਆਪੁ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਸਾਥ ਗਈ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਨਿ ਬੂਡੀ ਨਾਰਿ ਰਹ੍ਯੋ ਸਿਰੁ ਨ੍ਯਾਇ ਕੈ ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ
ਚਰਿਤ ਨ ਨਰ ਕੋਊ ਲਹੈ ॥ ਹੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਅਰੁ ਬੇਦ ਭੇਦ ਐਸੇ ਕਹੈ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤਰੁਨ ਸੰਗ ਲੈ
ਗਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੈ ਭੋਗਤ ਭਯੋ ॥ ਇਨ ਜੜ ਕਛੁ ਨ ਬਾਤ ਲਹਿ ਲਈ ॥ ਜਾਨੀ ਡੂਬਿ ਚੰਚਲਾ ਗਈ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਤੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੮॥੪੪੪੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਸਿਰੋਂਜ ਬਿਖੈ ਹੁਤੋ ਰਾਜਾ ਸੁਭ੍ਰਸਰੂਪ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਮੈਂ ਅਤਿ ਚਤੁਰ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥੧॥
ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਚਾਰਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੁਭਕਾਰੀ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਰਾਨੀ ਔਰ ਬਜਾਹਿ ਜੋ ਆਨੀ ॥
ਸੋਊ ਗਰਭਵਤੀ ਹ੍ਵੈ ਬਜਾਨੀ ॥੨॥ ਏਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਾਹੂ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਬੀਰਮਤੀ ਤਿਹੱ ਜਯੋ ॥ ਬਜ੍ਰਧੁਜ੍ਰਕੇਤੁ
ਤਿਹੱ ਨਾਮ ਧਰਤ ਭੇ ॥ ਦਿਜਨ ਦਰਿੱਦ੍ਰ ਖੋਇ ਕੈ ਕੈ ਦੇ ॥੩॥ ਚਾਰੌ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਇਹੈ ਸੋਕ
ਅਬਲਾ ਕੇ ਭਾਰੀ ॥ ਜੌ ਕੋਊ ਉਨ ਚਾਰੌ ਕੌ ਘਾਵੈ ॥ ਤਬ ਸੁਤ ਰਾਜ ਪਾਂਚਵੋਂ ਪਾਵੈ ॥੪॥ ਜੇਸਟ ਪੁੱਤ੍ਰ
ਤਨ ਮਨੁਖ ਪਠਾਯੋ ॥ ਯੌ ਕਹਿਯਹੁ ਤੁਹਿ ਰਾਇ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਆਵਤ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ
ਮਾਰਿ ਕੋਠਰੀ ਦਯੋ ॥੫॥ ਇਹੀ ਭਾਂਤਿ ਤੇ ਦੁਤਿਯ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਵਹੀ ਖੜਗ ਭੇ ਤਾ ਕਹੱ ਘਾਯੋ ॥

ਇਹੀ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਦੁਹੂੰ ਬੁਲੈਕੈ ॥ ਡਾਰਤ ਭਈ ਭੋਹਰੇ ਘੈ ਕੈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਰਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਹਨੇ ਪੁਨਿ ਪਤਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਇਹੱ ਬਿਧਿ ਸੋਂ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਨੈਨਨ ਨੀਰੁ ਬਹਾਇ ॥੭॥ ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਤਵ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੋ ਲਰੇ ਰਾਜ ਕੇ ਹੇਤੁ ॥ ਜੂਝਿ ਮਰੇ ਛਿਤ ਪਰ ਪਰੇ ਤਬ ਮੈਂ ਭਈ ਅਚੇਤੁ ॥੮॥ ਅਸਿਨ ਭਏ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਜਬ ਜੂਝੇ ਦੋਊ ਬੀਰ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਫਾਰਿ ਦ੍ਵੈ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਵ ਤਬ ਹੀ ਭਏ ਫਕੀਰ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਪੂਤ ਪੂਤ ਕਹਿ ਰੋਯੋ ॥ ਸੁਧਿ ਸਭ ਛਾਡਿ ਭੂਮਿ ਪਰ ਸੋਯੋ ॥ ਪੱਚਏ ਕਹ ਟੀਕਾ ਕਰਿ ਪਰਿਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੜ੍ਹ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੩੯॥੪੪੫੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਕਲਿੰਜਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੈਨਬਿਚੱਛਨਰਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰੁਚਿਰਾਜਕੁਅਰਿ ਤਰੁਨਿ ਜਾ ਕੀ ਅਤਿ ਸੁਭ ਕਾਇ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਪਤ ਔਰ ਰਾਨੀ ਤਿਹੱ ਰਹਈ ॥ ਤਿਨਹੂੰ ਸੌ ਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਨਿਰਬਹਈ ॥ ਬ੍ਰਾਰੀ ਬ੍ਰਾਰੀ ਤਿਨੈ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੨॥ ਸ੍ਰੀ ਰੁਚਿਰਾਜਕੁਅਰਿ ਜੋ ਰਾਨੀ ॥ ਸੋ ਮਨ ਭੀਤਰ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਨੀ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਜਤਨ ਕਿਯਾ ਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਇਨ ਰਨਿਯਨ ਕੌ ਮਰਿਯੈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਨਿਯਨ ਸੌ ਅਤਿ ਨੇਹ ਬਢਾਇਯੋ ॥ ਐਸੀ ਕਰੀ ਪਰੀਤਿ ਜੁ ਪਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਧੰਨ੍ਯ ਧੰਨ੍ਯ ਰੁਚਿਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਕਹੱ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਹੋ ਜਿਨ ਕਲਿ ਮੈਂ ਸਵਤਿਨ ਸੌ ਅਤਿ ਹਿਤ ਰਾਖਿਯੋ ॥੪॥ ਨਦੀ ਤੀਰ ਇਕ ਰਚ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਨਾਲੈ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਆਪ ਕਹ੍ਯੋ ਸਵਤਿਨ ਸੌ ਬਚਨ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਖੀ ਹਮ ਤਹਾਂ ਸਕਲ ਮਿਲ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਹਮ ਤੁਮ ਮਨ ਭਾਵਤ ਤਹੱ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ਹੈ ॥੫॥ ਲੈ ਸਵਤਿਨ ਕੌ ਸੰਗ ਤ੍ਰਿਨਾਲੈ ਮੌ ਗਈ ॥ ਰਾਜਾ ਪੈ ਇਕ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਦੇਤ ਭੀ ॥ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਅਧਿਕ ਤਹੀਂ ਤੁਮ ਆਇਯੋ ॥ ਹੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਰਾਨਿਨ ਸੋ ਭੋਗ ਕਮਾਇਯੋ ॥੬॥ ਸਵਤਿ ਸਖਿਨ ਕੇ ਸਹਿਤ ਤਹਾਂ ਸਭ ਲ੍ਯਾਇ ਕੈ ॥ ਰੋਕਿ ਦੁਆਰਿ ਪਾਵਕ ਕੌ ਦਯੋ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥ ਕਿਸੂ ਕਾਜ ਕੇ ਹੇਤ ਗਈ ਤ੍ਰਿਯ ਆਪੁ ਟਰਿ ॥ ਹੋ ਇਹ ਛਲ ਸਭ ਰਾਨਿਨ ਕੌ ਦਿਯਾ ਜਰਾਇ ਕਰਿ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੌਰਤ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਹੱ ਆਈ ॥ ਰੋਇ ਰੋਇ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਤਾਈ ॥ ਬੈਠੋ ਕਹਾ ਦੈਵ ਕੇ ਹਰੇ ॥ ਤੋਰੇ ਹਰਮ ਆਜੁ ਸਭ ਜਰੇ ॥੮॥

ਤੁਮ ਅਬ ਤਹਾਂ ਆਪੁ ਪਗੁ ਧਾਰਹੁ ॥ ਜਰਤ ਅਗਨਿ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯਨ ਉਬਾਰਹੁ ॥ ਬੈਠਨ ਮੈਂ ਕਛੁ ਹੇਤੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਕਾਨ ਧਰਿ ਲੀਜੈ ॥੯॥ ਵੈ ਉਤ ਜਰਤ ਤਿਹਾਰੀ ਨਾਰੀ ॥ ਤੁਮ ਰਹੇ ਬੈਠ ਗਰਬ ਕਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਰਾਇ ਉਠਹੁ ਤਿਨ ਐਂਚ ਨਿਕਾਰਹੁ ॥ ਸਾਚ ਝੂਠ ਮੁਰ ਬਚਨ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥੧੦॥ ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਮੂਰਖ ਉਠਿ ਧਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਤਜਿ ਬਿਲੰਬ ਅਬਿਲੰਬ ਸਿਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਭਸਮ ਰਾਨਿਯਨ ਜਾਇ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਖਿਨ ਸਹਿਤ ਸਵਤੈਂ ਜਰੀਂ ਜਿਯਤ ਨ ਉਬਰੀ ਕਾਇ ॥ ਯਾ ਕੌ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜਤਾਵੈ ਜਾਇ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੦॥੪੪੭੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਕਿਲਮਾਖਨ ਇਕ ਦੇਸ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥ ਬਿਰਹਮੰਜਰੀ ਨਾਰਿ ਤਵਨ ਘਰ ॥ ਅਧਿਕ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰਿਨ ਕੋ ਮਨ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਸੁਭਟਕੇਤ ਇਕ ਸੁਭਟ ਬਿਚੱਛਨ ॥ ਜਾ ਕੇ ਬਨੇ ਬਤੀ ਸੈ ਲੱਛਨ ॥ ਰੂਪ ਤਵਨ ਕੋ ਲਗਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਰਵਿਨ ਲਯੋ ਜਨੁ ਕੋਟਿ ਉਜਿਯਾਰਾ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਰਹਮੰਜਰੀ ਜਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਬਿਰਹ ਬਾਨ ਕਸਿ ਅੰਗ ਤਵਨ ਕੇ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਹ੍ਵੈ ਬਾਲ ਗਿਰਤ ਭੀ ਭੂਮਿ ਪਰ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਸੁਭਟ ਰਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ਬਾਨ ਕਰਿ ॥੩॥ ਪਾਂਚਿਕ ਬੀਤੀ ਘਰੀ ਬਹੁਰਿ ਜਾਗ੍ਰਤ ਭਈ ॥ ਨੈਨਨ ਸੈਨ ਬੁਲਾਇ ਸਹਚਰੀ ਢਿਗ ਲਈ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਜਾਗਹੁ ਹਮਰੀ ਆਸ ਕਿ ਮੀਤ ਮਿਲਾਇ ਦੈ ॥੪॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹੱ ਕਹ੍ਯੋ ਸਕਲ ਸਖਿ ਜਾਨਿਯੋ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਕਿਯਾ ਪਯਾਨ ਤਹਾਂ ਪਗੁ ਠਾਨਿਯੋ ॥ ਬੈਠ੍ਯੋ ਜਹਾਂ ਪਿਯਰਵਾ ਸੇਜ ਡਸਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਇਸਕਮੰਜਰੀ ਤਹੀ ਪਹੂੰਚੀ ਜਾਇ ਕੈ ॥੫॥ ਬੈਠ੍ਯੋ ਕਹਾ ਕੁਅਰ ਸੁ ਅਬੈ ਪਗੁ ਧਾਰਿਯੈ ॥ ਲੂਟਿ ਤਰੁਨਿ ਮਨ ਲੀਨੋ ਕਹਾ ਨਿਹਾਰਿਯੈ ॥ ਕਾਮ ਤਪਤ ਤਾ ਕੀ ਚਲਿ ਸਕਲ ਮਿਟਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਕਹ੍ਯੋ ਮਾਨਿ ਜਿਨਿ ਜੋਬਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਿਤਾਇਯੈ ॥੬॥ ਬੇਗਿ ਚਲੋ ਉਠਿ ਤਹਾਂ ਨ ਰਹੋ ਲਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬਿਰਹ ਤਪਤ ਤਾ ਕੀ ਕਹੱ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਰੂਪ ਭਯੋ ਤੌ ਕਹਾ ਐਂਠ ਨ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਧਨ ਜੋਬਨ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਪਾਹੁਨੋ ਜਾਨਿਯੈ ॥੭॥ ਯਾ ਜੋਬਨ

ਕੌ ਪਾਇ ਅਧਿਕ ਅਬਲਨ ਕੌ ਭਜਿਯੈ ॥ ਯਾ ਜੋਬਨ ਕੌ ਪਾਇ ਜਗਤ ਕੇ ਸੁਖਨ ਨ ਤਜਿਯੈ ॥ ਜਬ ਪਿਯ ਹ੍ਵੈ ਹੌ ਬਿਰਧ ਕਹਾ ਤੁਮ ਲੇਹੁਗੇ ॥ ਹੋ ਬਿਰਹ ਉਸਾਸਨ ਸਾਥ ਸਜਨ ਜਿਯ ਦੇਹੁਗੇ ॥੮॥ ਯਾ ਜੋਬਨ ਕੌ ਪਾਇ ਜਗਤ ਸੁਖ ਮਾਨਿਯੈ ॥ ਯਾ ਜੋਬਨ ਕਹ ਪਾਇ ਪਰਮ ਰਸ ਠਾਨਿਯੈ ॥ ਯਾ ਜੋਬਨ ਕਹ ਪਾਇ ਨੇਹ ਜਗ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਾਹਕ ਜਗ ਕੇ ਮਾਂਝ ਨ ਜਿਯਰਾ ਦੀਜਿਯੈ ॥੯॥ ਨੇਹ ਬਿਨਾ ਨ੍ਰਿਪ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਖੜਗ ਦਾਨ ਬਿਨ ਕਿਏ ਨ ਜਗ ਮੈਂ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਨੇਹ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਕਿਯੋ ਆਜੁ ਲੌ ਗਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਜਗਤ ਕੇ ਨਾਥ ਨਾਰਿ ਨਿਹੁਰਾਇਯੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਧੁਰੀ ਮੂਰਤਿ ਮਿੱਤ ਕੀ ਬਸੀ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਚੀਨ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨਿਕਾਸੇ ਜਾਹਿ ਨਹਿ ਨੈਨਾ ਭਏ ਰੰਗੀਨ ॥੧੧॥ ਮਨ ਭਾਵਨ ਕੇ ਨੈਨ ਦੋਊ ਚੁਭੇ ਚਿਤ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਸੇਲਨ ਜਯੋਂ ਸਰਕੈ ਪਰੇ ਨਾਹਿ ਨਿਕਾਰੇ ਜਾਂਹਿ ॥੧੨॥ ਨੈਨ ਪਿਯਾ ਕੇ ਪਾਰਧੀ ਮਨ ਮੈਂ ਕਿਯਾ ਨਿਵਾਸ ॥ ਕਾਢਿ ਕਰੇਜਾ ਲੇਹਿ ਜਿਨੁ ਯਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ॥੧੩॥ ਨੈਨ ਪਿਯਾ ਕੇ ਪਾਲਨੇ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਕਰਤਾਰ ॥ ਜਿਨ ਮਹਿ ਜਨੁ ਝੂਲਹਿ ਘਨੇ ਹਮ ਸੇ ਬੈਠਿ ਹਜਾਰ ॥੧੪॥ ਨੈਨ ਰਸੀਲੇ ਰਸ ਭਰੇ ਝਲਕ ਰਸਨ ਕੀ ਦੇਹਿ ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ ਚਿੱਤ ਕੌ ਚਮਕਿ ਚੁਰਾਏ ਲੇਹਿ ॥੧੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਭਯੋ ਸਕਲ ਤਨ ਪੀਰ ਰਹੀ ਸੰਭਾਰਿ ਨ ਚੀਰ ਕੀ ॥ ਬਹਯੋ ਰਕਤ ਹ੍ਵੈ ਨੀਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਯਾ ਕੀ ਪੀਰ ਤੇਂ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਰਦੇਸਿਨ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਹੀ ਕਾਹੂੰ ਨਹਿ ਕਰਨੀ ॥ ਪਰਦੇਸਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਕਹੀ ਨਹਿ ਬਾਤ ਉਚਰਨੀ ॥ ਪਰਦੇਸਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਥ ਕਹੋ ਕਸਾ ਨੇਹ ਲਗੈਯੈ ॥ ਹੋ ਟੂਟਿ ਤਰਕ ਦੈ ਜਾਤ ਬਹੁਰਿ ਆਪਨ ਪਛੁਤੈਯੈ ॥੧੭॥ ਪਰਦੇਸੀ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਏਕੈ ਪਲ ਨੀਕੀ ॥ ਪਰਦੇਸੀ ਸੌ ਬੈਨ ਭਲੀ ਭਾਖੀ ਹਸਿ ਹੀ ਕੀ ॥ ਪਰਦੇਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਭਲੋ ਪਿਯ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥ ਹੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜੋਬਨ ਨ ਬਿਤਾਯੋ ॥੧੮॥ ਹਮ ਸਾਹੁਨ ਕੇ ਪੂਤ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਬਿਹਾਰੈਂ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕੋਊ ਹੋਇ ਸਕਲ ਅਖਿਯਨਨ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥ ਕਹੋ ਕੁਅਰਿ ਹਮ ਸਾਥ ਨੇਹ ਕਰਿ ਕੈ ਕਸ ਕਰਿ ਹੌ ॥ ਹੋ ਹਮ ਜੈਹੈਂ ਉਠਿ ਕਹੀ ਬਿਰਹ ਬਾਂਧੀ ਤੁਮ ਜਰਿ ਹੌ ॥੧੯॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਹਮ ਨ ਤਜੈਂ ਪਿਯ ਤੁਮੈ ਕੋਟਿ ਜਤਨਨ ਜੌ ਕਰਿਹੌ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਬਾਤ ਅਨੇਕ ਕਛੂ ਕੀ ਕਛੂ ਉਚਰਿਹੋ ॥ ਹਮ ਰਾਚੀ ਤਵ ਰੂਪ ਰੀਝਿ ਮਨ ਮੈਂ ਰਹੀ ॥ ਹੋ ਇਸਕ ਤਿਹਾਰੇ ਜਰੀ ਜੁਗਿਨਿ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਕਹੀ ॥੨੦॥

ਕਸਿ ਕਰਿ ਰਹੇ ਗੁਮਾਨ ਬੇਗਿ ਉਠ ਕੈ ਚਲੋ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ ਭੇਖ ਸਜਿ ਹੈਂ ਭਲੋ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਖੀ ਆਜੁ ਜੁ ਪਿਯਹਿ ਨ ਪਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਬੀਸ ਬਿਸ੍ਵੇ ਵਹੁ ਤਰੁਨਿ ਤਰਫਿ ਮਰਿ ਜਾਇ ਹੈ ॥੨੧॥ ਸੁਨਤ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਬਚਨ ਕੁਅਰ ਮੋਹਿਤ ਭਯੋ ॥ ਸਖੀ ਜਿਤੈ ਲੈ ਗਈ ਚਲਯੋ ਤਿਤ ਕੌ ਗਯੋ ॥ ਬਿਰਹਮੰਜਰੀ ਜਹੱ ਥੀ ਸਾਜ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਹਾਥਨ ਸੇਜਿਯਾ ਫੂਲਨ ਕਹੱ ਡਾਰ ਕੈ ॥੨੨॥ ਲਏ ਗੁਰਜ ਕਹੱ ਹਾਥ ਕੁਅਰਿ ਆਵਤ ਭਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਾਨੀ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਕਾਮ ਕਲਾ ਕੀ ਰੀਤ ਸੁ ਪ੍ਰੀਤ ਰਚਾਇ ਕਰ ॥੨੩॥ ਤਬ ਲਗ ਤਾ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨਿਕਸਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਕਰਯੋ ਗਦਾ ਕੋ ਘਾਇ ਸੁ ਕੁਅਰ ਰਿਸਾਇ ਕਰਿ ॥ ਏਕ ਚੋਟ ਭੇਂ ਮਾਰਿ ਜਬੈ ਰਾਜਾ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਤਬ ਅਬਲਾ ਤਿਨ ਚਰਿਤ ਕਹੌ ਜਿਹੱ ਬਿਧ ਕਿਯੋ ॥੨੪॥ ਗਿਰੇ ਮਹਲ ਕੇ ਤਰੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕਹੱ ਡਾਰ ਕੈ ॥ ਉਠੀ ਊਚ ਸੁਰ ਭਏ ਕੂਕ ਕਹੱ ਮਾਰ ਕੈ ॥ ਕਰ ਕਰ ਰੋਦਨ ਅਧਿਕ ਧਰਨ ਗਿਰ ਗਿਰ ਪਰੀ ॥ ਹੋ ਮਰਯੋ ਹਮਾਰੋ ਰਾਜ ਦੈਵ ਗਤਿ ਕਾ ਕਰੀ ॥੨੫॥ ਮਰਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਲੋਗ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਖੋਦਿ ਮਹਲ ਤੇ ਦੇਖੈਂ ਕਹਾ ਉਚਾਇ ਕੈ ॥ ਟੂਟ ਟਾਟਿ ਸਿਰ ਗਯੋ ਨ ਇਕ ਅਸਤੁ ਉਬਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਦੇਖਹੁ ਨਾਰਿ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਹਾ ਇਹੱ ਠਾ ਕਰਯੋ ॥੨੬॥ ਧਾਮ ਤਰੇ ਦਬਿ ਮਰਯੋ ਸਭਨ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਨਿਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਮੂੜ ਪਛਾਨਿਯੋ ॥ ਪਰਜਾ ਪਟੁਕਨ ਬਾਂਧਿ ਸਿਰਨ ਪਰ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰਾਨੀ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਭਜਯੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੨੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੧॥੪੪੯੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਭਟਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਦੱਛਿਨ ॥ ਛਤ੍ਰਕੇਤੁ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਬਿਚੱਛਨ ॥ ਰੂਪਮੰਜਰੀ ਤਾ ਕੀ ਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਸਕਲ ਭਵਨ ਮੈਂ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕੌ ਰੂਪ ਜਗਤ ਮੈ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਜ ਕੈ ਮਦਨ ਪਛਾਨਿਯੈ ॥ ਜੋ ਤਰੁਨੀ ਤਾ ਕਹੱ ਭਰਿ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਈ ॥ ਹੋ ਲੋਗ ਲਾਜ ਕੁਲ ਕਾਨਿ ਸੁ ਸਕਲ ਬਿਸਾਰਈ ॥੨॥ ਇਕ ਛਬਿ ਮਾਨਮੰਜਰੀ ਦੁਹਿਤਾ ਸਾਹੁ ਕੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਜਗ ਕੇ ਮਾਂਝ ਪ੍ਰਗਟਿ ਛਬਿ ਮਾਹ ਕੀ ॥ ਛਤ੍ਰਕੇਤੁ ਰਾਜਾ ਜਬ ਤਵਨਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਜਾਨੁਕ ਤਾਨਿ

ਕਮਾਨ ਮਦਨ ਸਰ ਮਾਰਯੋ ॥੩॥ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਰੂਪ ਮਦਨ ਕੇ ਬਸਿ ਭਈ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੁਲ ਕਾਨਿ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਹੀ ਗਈ ॥ ਬਧੀ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ਰਹੀ ਬਿਸਮਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਫੂਲ ਪਰ ਭਵਰ ਰਹ੍ਯੋ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਪ੍ਰਥਮ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਹੇਰਿ ਪਾਨ ਬਹੁਰੋ ਕਰੈ ॥ ਰਹੈ ਚਖਨ ਕਰਿ ਚਾਰਿ ਨ ਇਤ ਉਤ ਕੌ ਟਰੈ ॥ ਆਸਿਕ ਕੀ ਜ੍ਯੋਂ ਠਾਢਿ ਬਹੁਤ ਹ੍ਵੈ ਚਿਰ ਰਹੈ ॥ ਹੋ ਮੋਹਿ ਭਜੈ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਯੌ ਚਹੈ ॥੫॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਤਵਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਲਹ੍ਯੋ ॥ ਮੁਹਿ ਊਪਰ ਅਟਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਜੋ ਇੱਛਾ ਇਹ ਕਰੈ ਸੁ ਪੂਰਨ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜੌ ਮਾਂਗੈ ਰਤਿ ਦਾਨ ਤੌ ਸੋਈ ਦੀਜਿਯੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਸਭ ਬਾਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਵਾ ਤ੍ਰਿਯ ਸੌ ਨਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਬਖਾਨੀ ॥ ਭੂਪਤਿ ਬਿਨੁ ਅਬਲਾ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਏਕ ਸਹਚਰੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥੭॥ ਹਮ ਬੇਧੇ ਤਵ ਬਿਰਹ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥ ਮੋਰਿ ਬਿਨਤਿ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਸ੍ਰਵਨਿ ਧਰਿ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਮੋ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਕਾਮ ਤਪਤਿ ਪਿਯ ਮੋਰ ਨਿਵਰਿਯੈ ॥੮॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਤਿ ਬਹੁਰਿ ਪਠਾਈ ॥ ਜੌ ਤੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਥ ਕਹੱ ਮਾਰੈ ॥ ਤਿਹ ਪਾਛੇ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥੯॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕਹ੍ਯੋ ਤਿਹ ਨ੍ਰਿਪ ਸਮਝਾਈ ॥ ਸੁ ਕਛੁ ਕੁਅਰਿ ਸੌ ਸਖੀ ਜਤਾਈ ॥ ਜੌ ਤੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਹੁ ਕਹੱ ਮਾਰੈ ॥ ਤੌ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਮੋ ਸੋ ਕਹ੍ਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਥ ਕੌ ਘਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰਿ ਹ੍ਵੈ ਧਾਮ ਬਸਹੁ ਤੁਮ ਆਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਤਰੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਇਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਮੈਂ ਇਹ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਹ ਕੌ ਮਾਰੌ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਹ੍ਵੈ ਨ੍ਰਿਪ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੋ ॥੧੨॥ ਵਾ ਰਾਜਾ ਕੌ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਨਿ ਹਿਤ ਭੋਗ ਕਮਾਇਸਿ ॥ ਗਹਿ ਦ੍ਰਿੜ ਦੂਹੂੰ ਜਾਂਘ ਮਹਿ ਧਰੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਮਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਦੇਖਿ ਸਾਹੁ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਭਯੋ ॥ ਗਹਿ ਕਰਿ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸਮੁਹਿ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਨਾਗਰਿ ਕੁਅਰ ਅਧਿਕ ਮਨ ਕੋਪ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਗਹਿਰ ਨਦੀ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ਪਕਰਿ ਤਿਹੱ ਡਾਰਯੋ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਨਾਰਿ ਸਾਹੁ ਕਹੱ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਆਪੁ ਰੋਇ ਸੁਰ ਊਚ ਪੁਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮੂੰਡ ਭੂਮ ਪਰ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਲੋਗਨ ਸੋਂ ਯੌ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥ ਫਿਸਲ੍ਯੋ

ਪਾਵ ਨਦੀ ਪਤਿ ਪਰੇ ॥ ਹਾਹਾ ਦੈਵ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਧਰੇ ॥ ਤਰਿਯਾ ਹੁਤੇ ਨ ਮਰੇ ਬੂਡਿ ਕਰਿ ॥ ਕਹ ਗਤਿ ਕੀਨ ਬਿਲੋਕਹੁ ਮੁਰ ਹਰਿ ॥੧੬॥ ਹੌ ਕਿਸਹੂੰ ਫਿਰਿ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖੈਹੌ ॥ ਬੈਠਿ ਇਕਾਂਤ ਤਪਸ੍ਯਾ ਕੈਹੌ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਜਾਤ ਸਦਨ ਇਕ ਭਈ ॥ ਰੈਨਿ ਪਰੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗਈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਘਰ ਗਈ ਭਵਨ ਕਿਵਾਰ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥ ਲੋਗ ਲਹੈਂ ਤਪਸਾ ਕਰੈ ਸਦਨ ਨ ਬਦਨ ਦਿਖਾਇ ॥੧੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨਿਜ ਨਾਇਕ ਕਹ ਮਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਘਰ ਗਈ ॥ ਲੋਗ ਲਖੈਂ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਂਝ ਤਰੁਨਿ ਇਸਥਿਤ ਭਈ ॥ ਕਿਸੂ ਨਾਥ ਕੇ ਸੋਕ ਨ ਬਦਨ ਦਿਖਾਵਈ ॥ ਹੋ ਬੈਠੀ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਮਾਂਝ ਗੁਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵਈ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਯਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੨॥੪੫੧੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਘਰਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਘਰਸੈਨ ਰਾਜਾ ਤਹੱ ਕੋ ਹੈ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਮੰਜਰੀ ਤਾ ਕੀ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਛੀਰ ਸਿੰਧ ਮਥਿ ਆਨੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਰਿ ਸਵਤਿ ਤਾ ਕੀ ਰਹੈ ਸਸਿ ਕੀ ਸੋਭ ਸਮਾਨ ॥ ਇੰਦ੍ਰਕੇਤੁ ਤਿਨ ਕੋ ਤਨੁਜ ਰਵਿ ਕੇ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥੨॥ ਚਿੱਤ੍ਰਮੰਜਰੀ ਬਾਮ ਕੇ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂਹਿ ਚਿਤੈ ਚੌਗੁਨ ਚਪੈ ਸੋਚਿ ਪਚੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੩॥ ਸੋਤਨੀਨ ਕੌ ਸੁਤ ਸਹਿਤ ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਲਖਿ ਨੈਨ ॥ ਬੂਡੀ ਸੋਚ ਸਰ ਮੈਂ ਰਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਭਾਖੈ ਬੈਨ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਜਾਨੀ ॥ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰਹਤ ਸੋਊ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਹਿਤੂ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਕਰੀ ਬਡਾਈ ॥੫॥ ਜਬ ਵਹੁ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਵੈ ॥ ਬਿਖਿ ਭੋਜਨ ਲੈ ਤਾਂਹਿ ਖਵਾਵੈ ॥ ਜਿਯ ਤੈ ਖੋਇ ਤਵਨ ਕੌ ਡਾਰਯੋ ॥ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਜਾਇ ਉਚਾਰਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਾੜ੍ਹੋ ਅਮਲੀ ਨਾ ਹੁਤੋ ਗਾੜ੍ਹ ਰਹੈ ਹਠਵਾਨ ॥ ਸੋਫੀ ਥੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਤ ਲੌ ਪਲ ਮੈ ਤਜੈ ਪਰਾਨ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਿਤ ਅਧਿਕ ਸੋਕ ਕਰਿ ਭਾਰੋ ॥ ਉਠਤ ਗਿਰਤ ਪਤਿ ਭਏ ਉਚਾਰੋ ॥ ਥਰਥਰ ਕਰਤ ਕਹੈ ਨਹਿੰ ਆਵੈ ॥ ਤਊ ਬਚਨ ਤੁਤਰਾਤ ਸੁਨਾਵੈ ॥੮॥ ਕਹੋ ਤੁ ਨ੍ਰਿਪ ਇਕ ਬੈਨ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਰਾਜ ਨਸਟ ਤੇ ਅਧਿਕ ਡਰਾਊਂ ॥ ਭਾਨਛਟਾ ਤਵ ਸੁਤ ਬਿਖਿ ਦ੍ਯਾਈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈ ਧਾਵਤ ਹ੍ਯਾਂ ਆਈ ॥੯॥ ਮੋਰੋ ਨਾਮੁ ਨ ਤਿਹੱ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਨਿਜੁ ਸੁਤ ਕੀ ਰੱਛਾਊ ਕੀਜੈ ॥ ਜੌ ਸੁਨਿ ਭਾਨਛਟਾ ਇਹ ਜਾਵੈ ॥ ਚਿਤ

ਕੌ ਹਿਤ ਹਮ ਸੌ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥੧੦॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਉਠਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸਿਧਾਰਾ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਤ ਛਿਤ ਪਰਯੋ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਰੋਵੈ ਲਾਗ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਇਸ ॥ ਦੈ ਦੈ ਪਾਗ ਧਰਨਿ ਪਟਕਾਇਸਿ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰ ਨ ਥੈ ਕੈਫੀ ਨ ਥੋ ਜਿਯਤ ਰਹੈਂ ਐਂਠਾਇ ॥ ਭਖਤ ਸੂਮ ਸੋਫੀ ਮਰਯੋ ਬਿਖਿਹਿਂ ਨ ਸਕਯੋ ਪਚਾਇ ॥੧੨॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਗਹਿ ਕੇਸ ਤੇ ਰਾਨੀ ਲਈ ਮੰਗਾਇ ॥ ਸਾਚੁ ਝੂਠ ਸਮਝਯੋ ਨ ਕਛੁ ਜਮਪੁਰ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥੧੩॥ ਸੁਤ ਮਾਰਯੋ ਸਵਤਿਹ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਕਿਯਾ ਪਯਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਲਹਿ ਨਾ ਸਕੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ॥੧੪॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਰਾਜ ਨਸਟ ਤੇ ਮੈਂ ਡਰੀ ਸੁਨੁ ਮੇਰੇ ਪੁਰਹੂਤ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੌ ਸਵਤਿ ਕੋ ਤਊ ਤਿਹਾਰੋ ਪੂਤ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਵਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਸਤਿਵੰਤੀ ਠਹਿਰਾਵਾ ॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇਸਿ ॥ ਔਰ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸਭ ਕੌ ਬਿਸਿਰਾਇਸਿ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤੇਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੩॥੪੫੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਦਮ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਇਕ ਸੁਭ ਮਤਿ ॥ ਦੁਰਜਨਾਂਤ ਦੁਖ ਹਰਨ ਬਿਕਟ ਅਤਿ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮਕੁਅਰਿ ਤਵਨ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਬਿਧਿ ਸੁਨਾਰ ਸਾਂਚੇ ਜਨੁ ਢਾਰੀ ॥੧॥ ਸੁੰਭਕਰਨ ਤਾਂ ਕੌ ਸੁਤ ਅਤਿ ਬਲ ॥ ਅਰਿ ਅਨੇਕ ਜੀਤੇ ਜਿਹ ਦਲਿ ਮਲਿ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਰੂਪ ਕਹਤ ਜਗ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨਾਰਿ ਹ੍ਵੈ ਰਹਤ ਥਕਤਿ ਮਗ ॥੨॥ ਜਾਤ ਜਿਤੈ ਰਿਤੁਪਤਿ ਜਿਮਿ ਭਯੋ ॥ ਹ੍ਵੈ ਉਜਾਰਿ ਪਾਛੇ ਬਨ ਗਯੋ ॥ ਪੁਰ ਜਨ ਚਲਹਿ ਸੰਗਿ ਉਠਿ ਸਬ ਹੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਸੇ ਨਾਹਿ ਪੁਰ ਕਬ ਹੀ ॥੩॥ ਜਿਤ ਜਿਤ ਜਾਤ ਕੁਅਰਿ ਮਗ ਭਯੋ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਰਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾਂਬੁਧ ਗਯੋ ॥ ਲੋਗਨ ਨੈਨ ਲਗੇ ਤਿਹ ਬਾਟੈਂ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਿਸਿਖ ਅੰਬ੍ਰਿਤ ਕਹੁ ਚਾਟੈਂ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਹ ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਕੇ ਬਿਖੈ ਜਾਤ ਕੁਅਰ ਚਲਿ ਸੋਇ ॥ ਨੈਨ ਰੰਗੀਲੇ ਸਭਨ ਕੇ ਭੂਮ ਛਬੀਲੀ ਹੋਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਿਖਧੁਜ ਨਗਰ ਸਾਹ ਇਕ ਤਾ ਕੇ ॥ ਨਾਗਰਿਕੁਅਰਿ ਨਾਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾ ਕੇ ॥ ਨਾਗਰਿਮਤੀ ਸੁਤਾ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਨਗਰਿਨ ਕੇ ਨਾਗਰਨ ਕਹ ਮੋਹੈ ॥੬॥ ਤਿਨ ਵਹੁ ਕੁਅਰਿ ਦ੍ਰਿਗਨ ਲਹਿ ਪਾਵਾ ॥ ਛੋਰਿ ਲਾਜ ਕਹ ਨੇਹ ਲਗਾਵਾ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਝੂਲੀ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸਭ ਸੁਧਿ ਭੂਲੀ ॥੭॥ ਜਵਨ

ਮਾਰਗ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ਤਹੀ ਕੁਅਰਿ ਸਖਿਯਨ ਜੁਤ ਗਾਵੈ ॥ ਚਾਰੁ ਚਾਰਿ ਕਰਿ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੈ ॥
ਨੈਨ ਸੈਨ ਦੈ ਹਸੈ ਹਕਾਰੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸਕ ਮੁਸਕ ਖਾਂਸੀ ਖੁਰਕ ਛਿਪਤ ਛਪਾਏ ਨਾਹਿ ॥ ਅੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹ੍ਵੈ
ਜਗ ਰਹਹਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਕਲ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਚੁਰ ਬਾਤ ਇਹ ਭਈ ਨਗਰ ਮੈਂ ॥ ਚਲਤ ਚਲਤ ਸੁ
ਗਈ ਤਿਹ ਘਰ ਮੈਂ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਹਟਕਿ ਮਾਤ ਪਿਤੁ ਰਾਖੀ ॥ ਕਟੁ ਕਟੁ ਬਾਤ ਬਦਨ ਤੇਂ ਭਾਖੀ ॥੧੦॥ ਰਾਖਹਿ
ਹਟਕਿ ਜਾਨ ਨਹਿ ਦੇਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਰੱਛ ਕਰੇਹੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤਰੁਨਿ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਰੋਵਤ ਹੀ
ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਗਵਾਵੈ ॥੧੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਗੀ ਬਗੀ ਯਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਹੋਤ ਖਰੀ ਖਰੀ ॥ ਜਲ ਸਫਰੀ ਕੀ
ਰੀਤਿ ਪੀਯ ਪਾਨਿ ਬਿਛੁਰੇ ਮਰਤ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਬਨਿਤਾ ਬਿਰਹਿਨ ਭਈ ਪੰਥ ਬਿਰਹ ਕੋ ਲੇਹਿ ॥ ਪਲਕ
ਬਿਖੈ ਪਿਯ ਕੇ ਨਿਮਿਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਚਟਕ ਦੈ ਦੇਹਿ ॥੧੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੱਤ੍ਰੀ ਸਖੀ ਬੋਲਿ ਆਛੀ ॥
ਲਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਲਾ ਭਏ ਰਾਮ ਸਾਛੀ ॥ ਕਹਯੋ ਆਜੁ ਜੋ ਮੈ ਨ ਤੋ ਕੌ ਨਿਹਾਰੌਂ ॥ ਘਰੀ ਏਕ ਮੈਂ ਵਾਰਿ ਪ੍ਰਾਨਾਨਿ
ਡਾਰੌਂ ॥੧੪॥ ਕਰੋ ਬਾਲ ਬੇਲੰਬ ਨਾ ਆਜੁ ਐਯੈ ॥ ਇਹਾਂ ਤੇ ਮੁਝੈ ਕਾਢਿ ਲੈ ਸੰਗਿ ਜੈਯੈ ॥ ਕਬੈ ਮਾਨੁ ਮਾਨੀ ਕਹਾ
ਮਾਨ ਕੀਜੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਾਨਾਨ ਕੋ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ॥੧੫॥ ਰਚੀ ਬਾਲ ਲਾਲਾ ਸਭੈ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ॥ ਮਿਲੌ ਆਜੁ ਮੋ ਕੌ
ਸੁਨੋ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੇ ॥ ਕਹਾ ਮਾਨ ਮਾਤੇ ਫਿਰੌ ਐਂਠ ਐਠੇ ॥ ਲਯੋ ਚੋਰਿ ਮੇਰੋ ਕਹਾ ਚਿੱਤ ਬੈਠੇ ॥੧੬॥ ਕਰੌ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ
ਬਾਗੋ ਬਨਾਵੌ ॥ ਕੀਏ ਚਿਤ ਮੈਂ ਚੌਪਿ ਬੀਰੀ ਚਬਾਵੌ ॥ ਉਠੋ ਬੇਗਿ ਬੈਠੇ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੇ ॥ ਚਲੋ ਕੁੰਜ ਮੇਰੇ ਲਗੈ
ਨੈਨ ਤੇਰੇ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਚਨ ਬਿਕਾਨੇ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਕਹੈ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ਮੰਦ ਮਤਿ ਰਸ ਕੇ
ਉਮਗਿ ਤਰੰਗ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਮਤਿ ਮੰਦ ਉਚਾਰੀ ॥ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਜੜ੍ਹ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਬਚਨ
ਮਾਨ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾਹਿ ਨ ਗਯੋ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਕਹੱ ਭਜਤ ਨ ਭਯੋ ॥੧੯॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਾਮਾਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਜੁ
ਤ੍ਰਿਯ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿ ਆਵਈ ॥ ਘੋਰ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਰੈ ਜੁ ਤਾਂਹਿ ਨ ਰਾਵਈ ॥ ਜੋ ਪਰਤ੍ਰਿਯ ਪਰ ਸੇਜ ਭਜਤ ਹੈ
ਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਪਾਪ ਕੁੰਡ ਕੇ ਮਾਹਿ ਪਰਤ ਸੋ ਧਾਇ ਕਰਿ ॥੨੦॥ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਪੁਨਿ ਕੁਅਰ ਐਸ ਉਚਰਤ
ਭਯੋ ॥ ਬਨਿ ਤਨਿ ਸਜਿ ਨ ਸਿੰਗਾਰ ਤਰੁਨਿ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗਯੋ ॥ ਬਾਲ ਅਧਿਕ ਰਿਸ ਭਰੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥

ਹੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਮਿੱਤ੍ਰ ਹਨਿ ਡਾਰਿਯੋ ॥੨੧॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮਾਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਜੋ ਤਰੁਨਿ ਮੁਹਿ ਭਜਿ ਕਹੈ ਬਨਾਇ ॥ ਤਾਹਿ ਭਜੈ ਜੋ ਨਾਹਿ ਜਨ ਨਰਕ ਪਰੈ ਪੁਨਿ ਜਾਇ ॥੨੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੁਅਰਿ ਕਟਾਰੀ ਕਾਢਿ ਸੁ ਕਰ ਭੀਤਰ ਲਈ ॥ ਪਿਤੁ ਕੇ ਉਰ ਹਨਿ ਕਾਢਿ ਮਾਤ ਕੇ ਉਰ ਦਈ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਨਿਜ ਪਾਨ ਪਿਤਾ ਕੇ ਕੱਟਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਭੀਤਿ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਤੀਰ ਜਾਤ ਭੀ ਗਾਡ ਕਰਿ ॥੨੩॥ ਪਹਿਰ ਭਗੌਹੇ ਬਸਤ੍ਰ ਜਾਤ ਨ੍ਰਿਪ ਪੈ ਭਈ ॥ ਸੁਤ ਕੀ ਇਹੱ ਬਿਧਿ ਭਾਖਿ ਬਾਤ ਤਿਹ ਤਿਤੁ ਦਈ ॥ ਰਾਇ ਪੂਤ ਤਵ ਮੋਰਿ ਨਿਰਖਿ ਛਬਿ ਲੁਭਧਿਯੋ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਮੇਰੋ ਤਾਤ ਬਾਧਿ ਕਰਿ ਬੱਧਿ ਕਿਯੋ ॥੨੪॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਗਾਡਿ ਭੀਤਿ ਤਰ ਰਾਖਿਯੋ ॥ ਬਚਨ ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਰਾਇ ਨ੍ਯਾਇ ਕਰਿ ਚਲਿ ਕੈ ਆਪਿ ਨਿਹਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਿਕਸੇ ਹਨਿਯੈ ਯਾਹਿ ਨ ਮੋਹਿ ਸੰਘਾਰਿਯੈ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਮਾਰੇ ਕੀ ਜਬ ਸੁਨੀ ਮੋਰਿ ਮਾਤ ਧੁਨਿ ਕਾਨ ॥ ਮਾਰਿ ਮਰੀ ਜਮਧਰ ਤਬੈ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕੀਅਸਿ ਪਯਾਨ ॥੨੬॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਉਠ੍ਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥ ਭੀਤਿ ਤਰੇ ਤੇ ਸਾਹੁ ਕੌ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਕਾਸ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਟੂਕ ਬਿਲੋਕਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹ੍ਵੈ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਸਾਚੁ ਭਯੋ ਜੁ ਮੁਹਿ ਇਨ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਛੂ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸੁਤ ਕੋ ਪਕਰਿ ਕਾਟਿ ਸਿਰ ਡਾਰਯੋ ॥੨੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤ ਪਿਤੁ ਮਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਛਲ੍ਯੋ ਮੂੜ੍ਹ ਮਤਿ ਰਾਇ ਜਵਨ ਨਹਿ ਨ੍ਯਾਇ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸੁਨੀ ਨ ਐਸੀ ਕਾਨ ਕਹੂੰ ਆਗੇ ਨਹਿ ਹੋਈ ॥ ਹੋ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੀ ਬਾਤ ਜਗਤ ਜਾਨਤ ਨਹਿ ਕੋਈ ॥੨੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਆਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੪॥੪੫੬੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਇਕ ਨਗਰੀ ॥ ਖੰਭਾਵਤਿ ਸਭ ਜਗਤ ਉਜਗਰੀ ॥ ਰੂਪਸੈਨ ਰਾਜਾ ਤਹੱ ਕੇਰਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਦੁਸਟ ਨ ਬਾਚਾ ਨੇਰਾ ॥੧॥ ਮਦਨਮੰਜਰੀ ਨਾਰਿ ਤਵਨ ਕੀ ॥ ਸਸਿ ਕੀ ਸੀ ਛਬਿ ਲਗਤਿ ਜਵਨ ਕੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਕੇ ਨੈਨ ਦੋਊ ਹਰਿ ਲੀਨੇ ॥ ਸੁਕ ਨਾਸਾ ਕੋਕਿਲ ਬਚ ਦੀਨੇ ॥੨॥ ਰਾਜਾ ਪਿਯਤ ਅਮਲ ਸਭ ਭਾਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਭੋਗਤ ਨਾਰੀ ॥ ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ॥ ਪ੍ਯਾਲੇ ਪੀ ਪਚਾਸਇਕ ਜਾਵੈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਨਯਨਿ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵਈ ॥

ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਕਰਤ ਨ ਗਨਨਾ ਆਵਈ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਰਤਿ ਕਰੈ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜੋ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਰਮੈ ਰਹੈ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਸ੍ਰੀ ਰਸਤਿਲਕਮੰਜਰੀ ਤ੍ਰਿਯਿਕਿ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਅਧਿਕ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਂਝ ਧਨਵਤੀ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਜਾਵਿੱਤ੍ਰੀ ਜਾਇਫਰ ਨ ਸਾਹੁ ਚਬਾਵਈ ॥ ਹੋ ਸੋਫੀ ਸੂਮ ਨ ਭੂਲਿ ਭਾਂਗ ਕੌ ਖਾਵਈ ॥੫॥ ਸਾਹੁ ਆਪੁ ਕੌ ਸਜਾਨੋ ਅਧਿਕ ਕਹਾਵਈ ॥ ਭੂਲਿ ਭਾਂਗ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਘੋਟਿ ਚੜ੍ਹਾਵਈ ॥ ਪਿਯੈ ਜੁ ਨਾਰੀ ਭਾਂਗ ਅਧਿਕ ਤਾ ਸੋ ਲਰੈ ॥ ਹੋ ਕੌਡੀ ਕਰਤੇ ਦਾਨ ਨ ਸੋ ਕਾਤਰ ਕਰੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਿਯਤ ਭਾਂਗ ਕਾਹੂ ਜੋ ਹੇਰੈ ॥ ਠਾਢੋ ਹੋਤ ਨ ਤਾ ਕੇ ਨੇਰੈ ॥ ਭਯੋ ਸਦਨ ਤਿਹ ਕਹੈ ਉਜਾਰਾ ॥ ਜਾ ਕੈ ਕੂੰਡਾ ਬਜੈ ਦੁਆਰਾ ॥੭॥ ਤਾ ਕੋ ਹੋਤ ਉਜਾਰਿ ਕਹੈ ਘਰ ॥ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਭਖਤ ਹੈ ਜੋ ਨਰ ॥ ਸੋਫੀ ਸਕਲ ਬੁਧਿ ਬਲ ਰਹੈ ॥ ਅਮਲਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਕੈ ਨਹਿ ਕਹੈ ॥੮॥ ਜਹ ਰਸਤਿਲਕਮੰਜਰੀ ਸੁਨੀ ॥ ਗਈ ਪਾਸ ਹਸਿ ਮੂੰਡੀ ਧੁਨੀ ॥ ਕਹਾਂ ਬਕਤ ਹੈ ਧਰਜੋ ਮੰਦ ਮਤਿ ॥ ਬਾਹਨ ਸੋਢਿ ਸੀਤਲਾ ਕੀ ਗਤਿ ॥੯॥ ਛੰਦ ॥ ਅਮਲ ਪਿਯਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਅਧਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀਯਨ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਅਮਲ ਸੂਰਮਾ ਪਿਯਹਿ ਦੁਜਨ ਸਿਰ ਖੜਗ ਪ੍ਰਹਾਰੈ ॥ ਅਮਲ ਭਖਹਿ ਜੋਗੀਸ ਧਯਾਨ ਜਦੁਪਤਿ ਕੋ ਧਰਹੀ ॥ ਚਾਖਿ ਤਵਨ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਸੂਮ ਸੋਫੀ ਕਜਾ ਕਰਹੀ ॥੧੦॥ ਸਾਹੁ ਬਾਚ ॥ ਅਮਲ ਪਿਯਤ ਜੇ ਪੁਰਖ ਪਰੇ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਉਂਘਾਵਤ ॥ ਅਮਲ ਜੁ ਘਰੀ ਨ ਪਿਯਹਿ ਤਾਪ ਤਿਨ ਕਹ ਚੜਿ ਆਵਤ ॥ ਅਮਲ ਪੁਰਖੁ ਜੋ ਪੀਯੈ ਕਿਸੂ ਕਾਰਜ ਕੇ ਨਾਹੀ ॥ ਅਮਲ ਖਾਇ ਜੜ੍ਹ ਰਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥੧੧॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਜਾਨੇ ਸੋਚਿਤ ਰਹੈ ਰਾਜ ਕੈਫਿਯੈ ਕਮਾਵੈ ॥ ਸੂਮ ਸੰਚਿ ਧਨ ਰਹੈ ਸੂਰ ਦਿਨ ਏਕ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ਅਮਲ ਪੀਏ ਜਸੁ ਹੋਇ ਦਾਨ ਖਾਂਡੇ ਨਹਿ ਹੀਨੋ ॥ ਅੰਤ ਗੁਦਾ ਕੇ ਪੈਂਡ ਸੂਮ ਸੋਫੀ ਜਿਯ ਦੀਨੋ ॥੧੨॥ ਭਾਂਗ ਪੁਰਖ ਵੈ ਪਿਯਹਿ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੀ ਜੇ ਕਰਹੀ ॥ ਭਾਂਗ ਭਖਤ ਵੈ ਪੁਰਖ ਕਿਸੂ ਕੀ ਆਸ ਨ ਧਰਹੀ ॥ ਅਮਲ ਪਿਯਤ ਤੇ ਬੀਰ ਬਰਤ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਨ ਮਸਤਕ ਪਰ ॥ ਤੇ ਕਜਾ ਪੀਵਹਿ ਭਾਂਗ ਰਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਤਕਰੀ ਕਰ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਦਾ ਸਰੋਹੀ ਊਪਰ ਕਰ ਜਿਨ ਕੋ ਰਹੈ ॥ ਸਿਰ ਮੋ ਖਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਜੁ ਤਿਹ ਕਟੁ ਬਚ ਕਹੈ ॥ ਨਿੰਬੂਆ ਟਿਕ ਕਹਿ ਰਹੈ ਮੂੰਛਿ ਐਸੇ ਕੀਏ ॥ ਹੋ ਤੇ ਨਰ ਪੀਵਹਿ ਭਾਂਗ ਕਹਾਂ ਪਸੁ ਤੈਂ ਪੀਏ ॥੧੪॥ ਅਗੰਜਾਨ

ਜੋ ਗੰਜਤ ਸਦਾ ਅਗੰਜ ਨਰ ॥ ਤ੍ਰਸਤ ਤਾਪ ਤੁਟਿ ਜਾਇ ਨਿਰਖਿ ਜਿਹ ਖੜਗ ਕਰ ॥ ਤੇ ਪੀਵਤ ਹੈਂ ਭਾਂਗ ਅਧਿਕ ਜਿਨ ਜਸ ਲਏ ॥ ਹੋ ਦਾਨ ਖਾਂਡ ਕੈ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਰਿ ਜਗ ਤੇਂ ਗਏ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇ ਨਰ ਕੈਫਨ ਕੋ ਪਿਯਤ ਤੈਂ ਕ੍ਯਾ ਪਿਯਹਿ ਅਜਾਨ ॥ ਕਰ ਤਕਰੀ ਪਕਰਤ ਰਹ੍ਯੋ ਕਸੀ ਨ ਕਮਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਸਾਹੁ ਰਿਸਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੱ ਕਟੁ ਬਚਨ ਉਚਰਿਯੋ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟ ਭੇਂ ਕੀਏ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥ ਤੈਂ ਕ੍ਯੋਂ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥੧੭॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਕਹੋ ਸਾਹੁ ਤੌ ਸਾਚ ਉਚਰਊਂ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਤਊ ਅਧਿਕ ਜਿਯ ਡਰਊਂ ॥ ਜੋ ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਬਡਨ ਚਲਿ ਆਈ ॥ਸੋ ਮੈਂ ਤੁਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਤ ਸੁਨਾਈ ॥੧੮॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਦਿਜਨ ਦਾਨ ਦੀਬੋ ਦੁ੍ਜਾਨ ਸਿਰ ਖੜਗ ਬਜੈਬੋ ॥ ਮਹਾਂ ਦੁਸਟ ਕਹੱ ਦੰਡਿ ਦਾਰਿਦ ਦੀਨਾਨ ਗਵੈਬੋ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਕੇਲ ਚਿਰ ਲੌ ਮਚਿ ਮੰਡਬ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡਸਨ ਖੇਤ ਖਲਨ ਖੰਡਨ ਸੋ ਖੰਡਬ ॥ ਅਮਲ ਨ ਪੀ ਏਤੀ ਕਰੈਂ ਕ੍ਯੋਂ ਆਯੋ ਮਹਿਲੋਕ ਮਹਿ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਜੱਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਭੈ ਤਿਹੱ ਨਰ ਕੌ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਹਹਿ ॥੧੯॥ ਛੰਦ ॥ ਸੋ ਨਰ ਪਿਯਤ ਨ ਭਾਂਗ ਰਹੇ ਕੌਡੀ ਮਹਿ ਜਿਹੱ ਚਿਤ ॥ ਸੋ ਨਰ ਅਮਲ ਨ ਪਿਯੈ ਦਾਨ ਭੇਂ ਨਹਿ ਜਾ ਕੋ ਹਿਤ ॥ ਸ੍ਯਾਨੇ ਅਧਿਕ ਕਹਾਇ ਕਾਕ ਕੀ ਉਪਮਾ ਪਾਵਹਿ ॥ ਅੰਤ ਸ੍ਵਾਨ ਜ੍ਯੋਂ ਮਰੈ ਦੀਨ ਦੁਨਿਯਾ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਤ ਕਾਕ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤੁ ਮਰੈਂ ਮਨ ਭੀਤਰ ਪਛੁਤਾਂਹਿ ॥ ਖੰਡਾ ਗਹ੍ਯੋ ਨ ਜਸ ਲਿਯੋ ਕਛੂ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥੨੧॥ ਸਾਹ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨ ਸਾਹੁਨਿ ਤੈਂ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਤ ॥ ਸੋਫਿਨ ਸੌ ਅਮਲਿਨ ਕਹ ਠਾਨਤ ॥ ਸੋਫੀ ਰੰਕ ਦਰਬੁ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਅਮਲੀ ਨ੍ਰਿਪ ਹੂੰ ਧਾਮ ਲੁਟਾਵੈ ॥੨੨॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਜੇ ਅਮਲਨ ਕਹੱ ਖਾਹਿ ਖਤਾ ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਖਾਵੈਂ ॥ ਮੂੰਡਿ ਅਵਰਨਹਿ ਜਾਹਿ ਆਪੁ ਕਬਹੂੰ ਨ ਮੁੰਡਾਵੈਂ ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੋ ਚਿੱਤ ਚੋਰ ਛਿਨ ਇਕ ਮਹਿ ਲੇਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭਾਮਿਨਨਿ ਭੋਗ ਭਾਵਤ ਮਨ ਦੇਹੀ ॥੨੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਜਹਿ ਬਾਮ ਕੈਫਿਯੈ ਕੇਲ ਜੁਗ ਜਾਮ ਮਚਾਵਹਿ ॥ ਹਰਿਣਾ ਜਿਮਿ ਉਛਲਹਿ ਨਾਰਿ ਨਾਗਰਿਨ ਰਿਝਾਵਹਿ ॥ ਸੋਫੀ ਚੜਤਹਿ ਕਾਂਪਿ ਧਰਨਿ ਊਪਰ ਪਰੈਂ ॥ ਹੋ ਬੀਰਜ ਖਲਤ ਹ੍ਵੈ ਜਾਹਿ ਕਹਾਂ ਜੜ੍ਹ ਰਤਿ ਕਰੈਂ ॥੨੪॥ ਬੀਰਜ ਭੂਮਿ ਗਿਰਿ ਪਰੈ ਤਕੈ ਮੁਖ ਬਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨਾਰ ਕੀ ਓਰ ਰਹੈ ਸਿਰੁ ਨ੍ਯਾਇ ਕੈ ॥ ਸਰਮਨਾਕ

ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਚਨ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਹੈ ॥ ਹੋ ਕਾਮਕੇਲ ਕੀ ਸਮੈਂ ਨ ਪਸੁ ਕੌਡੀ ਲਹੈ ॥੨੫॥ ਤਮਕਿ ਸਾਂਗ ਸੰਗ੍ਰਹਹਿ ਤੁਰੈ ਪਰ ਦਲਹਿ ਨਚਾਵੈਂ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰਹਿ ਤਊ ਸਾਮੁਹਿ ਹਠਿ ਧਾਵੈਂ ॥ ਅਸਿ ਧਾਰਨ ਲਗ ਜਾਹਿ ਨ ਚਿਤਹਿ ਭੁਲਾਵਹੀਂ ॥ ਹੋ ਤੇ ਨਰ ਬਰਤ ਬਰੰਗਨਿ ਸੁਰ ਪੁਰ ਪਾਵਹੀਂ ॥੨੬॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਘਰ ਜਿਨ ਆਇ ਜਗਤ ਮੈਂ ਜਸ ਕੌ ਪਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਖਲਨ ਕਹੱ ਖੰਡਿ ਖੇਤ ਜੈ ਸਬਦ ਕਹਾਯੋ ॥ ਅਮਲ ਪਾਨ ਸੁਭ ਅੰਗ ਧਨਖ ਸਰ ਜਿਨ ਲਯੋ ॥ ਹੋ ਸੋ ਨਰ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤਿ ਜਗਤ ਭੀਤਰ ਭਯੋ ॥੨੭॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਖਾਏ ਪਾਨ ਅਮਲ ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਪੀਯੋ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਖੇਲ ਅਖੇਟ ਨ ਸੁਖ ਨਿਰਧਨ ਕਹ ਦੀਯੋ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਸੌਂਧਾ ਲਾਇ ਰਾਗ ਮਨ ਭਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਕਰਯੋ ਨ ਭਾਮਿਨ ਭੋਗ ਜਗਤ ਕਯੋ ਆਇਯੋ ॥੨੮॥ ਨਾਦ ਗੰਧ ਸੁਭ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਜਿਨ ਨਰ ਰਸ ਲੀਏ ॥ ਅਮਲ ਪਾਨ ਆਖੇਟ ਦੁਜਨ ਦੁਖਿਤ ਕੀਏ ॥ ਸਾਧੁ ਸੇਵਿ ਸੁਭ ਸੰਗ ਭਜਤ ਹਰਿ ਜੂ ਭਏ ॥ ਹੋ ਤੇ ਦੈ ਜਸ ਦੁੰਦਭੀ ਜਗਤ ਯਾ ਤੇ ਗਏ ॥੨੯॥ ਚਤੁਰਿ ਨਾਰਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਰਹੀ ਸਮੁਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਮੂਰਖ ਨਾਹ ਨ ਸਮੁਝਯੋ ਉਠਯੋ ਰਿਸਾਇ ਕਰਿ ॥ ਗਹਿ ਕੈ ਤਰੁਨਿ ਤੁਰੰਤ ਤਰਲ ਤਾਜਿਨ ਮਰਯੋ ॥ ਹੋ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਠਾਢੇ ਚਰਿਤ ਤਹੀ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਰਯੋ ॥੩੦॥ ਛਿਤ ਪਰ ਖਾਇ ਪਛਾਰ ਪਰੀ ਮੁਰਛਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਹਿ ਸਾਹੁ ਲਈ ਉਰ ਲਾਇ ਕਰਿ ॥ ਲਾਖ ਲਹੇ ਤੁਮ ਬਚੇ ਕਹੋ ਕਯਾ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਕਹਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸਹਿਤ ਭੋਜਨ ਸਭ ਕਹੱ ਦੀਜਿਯੈ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਤਬੈ ਭੋਜਨ ਕਰਾ ਨਾਨਾ ਬਿਧਨ ਬਨਾਇ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਹੀ ਲਏ ਬੁਲਾਇ ॥੩੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਂਤਿ ਪਾਂਤਿ ਲੋਗਨ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭੋਜਨਹਿ ਖਵਾਯੋ ॥ ਇਤੈ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੌ ਨੇਹ ਲਗਾਇਸਿ ॥ ਬਾਤਨ ਸੌ ਤਾ ਕੌ ਉਰਝਾਇਸਿ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੋਜਨ ਤਿਨੈ ਖਵਾਇਯੋ ਭਾਂਗ ਭੋਜ ਮੈਂ ਪਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਪਤਿ ਕੇ ਸਹਿਤ ਛਲ ਸੌ ਗਈ ਸੁਵਾਇ ॥੩੪॥ ਭਾਂਗ ਖਾਇ ਰਾਜਾ ਜਗਯੋ ਸੋਫੀ ਭਯੋ ਅਚੇਤ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਭਏ ਤਿਹੱ ਨਾਰਿ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਬਨਯੋ ਸੰਕੇਤ ॥੩੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲੋਗ ਜਿਵਾਇ ਬਚਨ ਇਮਿ ਭਾਖਾ ॥ ਸਿਗਰੋ ਦਿਵਸ ਰਾਇ ਹਮ ਰਾਖਾ ॥ ਸਾਂਝ ਪਰੇ ਰਾਜਾ ਘਰ ਐਹੈ ॥ ਤੁਮਹੂ ਤਬੈ ਬੁਲਾਇ ਪਠੈਹੈ ॥੩੬॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮਿਲਯੋ ਜਾਨ ਪਯਾਰਾ ਲਗੇ ਨੈਨ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਫਾਂਧ ਫਾਧੈ ਮ੍ਰਿਗੀਰਾਟ ਜੈਸੇ ॥ ਲਯੋ ਮੋਹਿ ਰਾਜਾ ਮਨੋ ਮੋਲ

ਲੀਨੋ ॥ ਤਹੀ ਭਾਵਤੋ ਭਾਂਮਨੀ ਭੋਗ ਕੀਨੋ ॥੩੭॥ ਰਹ੍ਯੋ ਸਾਹੁ ਡਾਰ੍ਯੋ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮਨੋ ਲਾਤ ਕੇ ਸਾਥ ਸੈਤਾਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪਸੂ ਹਾ ਨ ਭਾਖੈ ਉਠੈ ਨਾ ਉਘਾਵੈ ॥ ਇਤੈ ਨਾਰਿ ਕੌ ਰਾਜ ਬਾਂਕੋ ਬਜਾਵੈ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਪਾਲਕੀ ਕੇ ਤਰੇ ਬਾਂਧਿ ਡਾਰਿ ਕਰ ਦੀਨ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਧਾਮ ਮਹਿ ਧਨ ਹੁਤੋ ਘਾਲਿ ਤਿਸੀ ਮਹਿ ਲੀਨ ॥੩੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਪੁ ਦੌਰਿ ਤਾਂਹੀ ਪਰ ਚੜ੍ਹੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਰਮੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਸਾਥ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਲੈ ਨਾਰੀ ਕਹੱ ਰਾਇ ਆਪਨੇ ਘਰ ਗ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਸੂਮ ਸੋਫਿਯਹਿ ਬਾਂਧਿ ਪਾਲਕੀ ਤਰ ਲ੍ਯੋ ॥੪੦॥ ਜਬ ਪਹੁਚੇ ਦੋਊ ਜਾਇ ਸੁਖੀ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਰਿ ਨਰ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਕਿ ਦੇਹੁ ਪਠਾਇ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹੁ ਘਰ ॥ ਬੱਧੇ ਸਾਹੁ ਤਿਹ ਤਰੇ ਤਹੀਂ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਹੋ ਜਹੱ ਰਾਜਾ ਧਨ ਸਹਿਤ ਬਾਲ ਹਰਿ ਲੈ ਗਏ ॥੪੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਤੀ ਰੈਨਿ ਭਯੋ ਉਜਿਆਰਾ ॥ ਤਬੈ ਸਾਹੁ ਦੁਹੂੰ ਦ੍ਰਿਗਨ ਉਘਾਰਾ ॥ ਮੋਹਿ ਪਾਲਕੀ ਤਰ ਕਿਹ ਰਾਖਾ ॥ ਬਚਨ ਲਜਾਇ ਐਸ ਬਿਧਿ ਭਾਖਾ ॥੪੨॥ ਮੈ ਜੁ ਕੁਬੋਲ ਨਾਰਿ ਕਹੱ ਕਹੇ ॥ ਤੇ ਬਚ ਬਸਿ ਵਾਂਕੇ ਜਿਯ ਰਹੇ ॥ ਲਛਮੀ ਸਕਲ ਨਾਰਿ ਜੁਤ ਹਰੀ ॥ ਮੋਰੀ ਬਿਧਿ ਐਸੀ ਗਤਿ ਕਰੀ ॥੪੩॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲਤ ਭਾਗ ਹੀ ਸਰਬਦਾ ਕਰੋ ਕੈਸਿਯੈ ਕੋਇ ॥ ਜੋ ਬਿਧਨਾ ਮਸਤਕ ਲਿਖਾ ਅੰਤ ਤੈਸਿਯੈ ਹੋਇ ॥੪੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਜਬ ਸਾਹੁ ਨ੍ਯਾਇ ਮਸਤਕ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਦੂਜੇ ਮਨੁਖ ਨ ਪਾਸ ਭੇਦ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਚੀਨਿ ਪਸੁ ਨ ਲਈ ॥ ਹੋ ਲਖ੍ਯੋ ਦਰਬੁ ਲੈ ਨ੍ਹਾਨ ਤੀਰਥਨ ਕੌ ਗਈ ॥੪੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪੈਂਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੫॥੪੬੦੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਰਬ ਦਿਸ ਇਕ ਤਿਲਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਰ ॥ ਭਾਨਮੰਜਰੀ ਨਾਰਿ ਤਵਨ ਘਰ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਬਰਨ ਇਕ ਸੁਤ ਗ੍ਰਿਹ ਵਾ ਕੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਛਬਿ ਤੁਲ ਨ ਤਾ ਕੇ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜੋ ਤਰੁਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰਈਂ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਤਜਿ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਹੱ ਵਾਰਈਂ ॥ ਬਿਰਹ ਬਾਨ ਤਨ ਬਿਧੀ ਮਗਨ ਹ੍ਵੈ ਝੂਲਹੀਂ ॥ ਹੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪਤਿ ਸੁਤਿ ਕੀ ਸਭ ਸੁਧ ਭੂਲਹੀਂ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛੇਮਕਰਨ ਇਕ ਸਾਹੁ ਕੀ ਸੁਤਾ ਰਹੈ ਸੁ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਉਰਝਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮੈਂ ਘਨੀ ਨਿਰਖਤ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰਿ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੂਰਨਿਮੰਜਰੀ

ਅਟਕੀ ਕੁਅਰ ਨਿਹਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਰੁਕਮਮੰਜਰੀ ਸਹਚਰਿ ਲਈ ਹਕਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਨਿਜੁ ਮਨ ਕੋ ਤਿਹ ਭੇਦ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਚਿਤ੍ਰਬਰਨ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਪਹਿ ਦਈ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਮੁਹਿ ਕਹਯੋ ਕੁਅਰਿ ਕਰਿ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਭਜੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕਰ ॥ ਭੂਪਤਿਲਕ ਕੀ ਕਾਂਨਿ ਨ ਚਿਤ ਮਹਿ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਮਨਸਾ ਪੂਰਨ ਮੋਰਿ ਸਜਨ ਕਰਿ ਦੀਜਿਯੈ ॥੫॥ ਕੁਅਰ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਠਾਂ ਸੁਨੇ ਅਨੂਪਮ ਹਮ ਹੈਂ ॥ ਸੇਰਸਾਹਿ ਲੀਨੇ ਦ੍ਵੈ ਹੈ ਹੈਂ ॥ ਰਾਹੁ ਸੁਰਾਹੁ ਨਾਮ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ॥ ਅੰਗ ਸੁਰੰਗ ਬਨੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ॥੬॥ ਜੌ ਤਾਂ ਤੇ ਦ੍ਵੈ ਹੈ ਹਰਿ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਇ ਮੁਰਿ ਨਾਰਿ ਕਹਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹਮ ਸੰਕ ਤ੍ਯਾਗ ਤੁਹਿ ਬਰਹੀ ॥ ਭੂਪਤਿਲਕ ਕੀ ਕਾਨ ਨ ਕਰਹੀ ॥੭॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਜਬ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪਾਵਾ ॥ ਚੰਡਾਰਿਨਿ ਕੋ ਭੇਸ ਬਨਾਵਾ ॥ ਕਰ ਮੋ ਧਰਤ ਬੁਹਾਰੀ ਭਈ ॥ ਸੇਰਸਾਹਿ ਕੇ ਮਹਲਨ ਗਈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਕੇ ਘਰ ਮੋ ਧਸੀ ਐਸੋ ਭੇਸ ਬਨਾਇ ॥ ਰਾਹੁ ਸੁਰਾਹੁ ਜਹਾਂ ਹੁਤੇ ਤਹੀ ਪਹੂੰਚੀ ਜਾਇ ॥੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬੰਧੇ ਹੁਤੇ ਜਹੱ ਦ੍ਵੈ ਹੈ ਝਰੋਖਾ ਕੇ ਤਰੈ ॥ ਜਹਾਂ ਨ ਚੀਟੀ ਪਹੁਚੈ ਪਵਨ ਨ ਸੰਚਰੈ ॥ ਤਹੀ ਤਰੁਨਿ ਇਹੱ ਭੇਸ ਪਹੂਚੀ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਭੇ ਛੋਰਾ ਬਾਜ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਛੋਰਿ ਅਗਾਰਿ ਪਛਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥ ਆਨਨ ਬਿਖੈ ਲਗਾਮੀ ਡਾਰੀ ॥ ਹ੍ਵੈ ਅਸਵਾਰ ਚਾਬੁਕਿਕ ਮਾਰਿਸਿ ॥ ਸਾਹੁ ਝਰੋਖਾ ਭਏ ਨਿਕਾਰਿਸਿ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹ ਝਰੋਖਾ ਕੇ ਭਏ ਪਰੀ ਤੁਰੰਗ ਕੁਦਾਇ ॥ ਸੰਕਾ ਕਰੀ ਨ ਜਾਨ ਕੀ ਪਰੀ ਨਦੀ ਮੋ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਝਰਨਾ ਮਹਿ ਤੇ ਬਾਜ ਨਿਕਾਰਿਸਿ ॥ ਗਹਿਰੀ ਨਦੀ ਬਿਖੈ ਲੈ ਡਾਰਿਸਿ ॥ ਜਿਯ ਅਪਨੇ ਕਾ ਲੋਭ ਨ ਕਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਰਾਹੁ ਅਸ੍ਵ ਕਹ ਹਰਾ ॥੧੩॥ ਜਬ ਬਾਜੀ ਹਜਰਤਿ ਕੋ ਗਯੋ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕੋ ਬਿਸਮੈ ਜਿਯ ਭਯੋ ॥ ਜਹਾਂ ਨ ਸਕਤ ਪ੍ਰਵੇਸ ਪਵਨ ਕਰਿ ॥ ਤਹ ਤੇ ਲਯੋ ਤੁਰੰਗਮ ਕਿਨ ਹਰਿ ॥੧੪॥ ਪ੍ਰਾਤ ਬਚਨ ਹਜਰਤਿ ਇਮ ਕਿਯੋ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਚੋਰਹਿ ਮੈਂ ਦਿਯੋ ॥ ਜੋ ਵਹ ਮੋਕਹੱ ਬਦਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਬੀਸ ਸਹੱਸ੍ਰ ਅਸਰਫੀ ਪਾਵੈ ॥੧੫॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਤਾ ਕੌ ਮੈਂ ਦ੍ਯਾਯੋ ॥ ਖਾਈ ਸਪਤ ਕੁਰਾਨ ਉਚਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਭੇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਰਾ ॥ ਸੇਰਸਾਹ ਕਹੱ ਸਿਜਦਾ ਕਰਾ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਰਖ ਭੇਖ ਕਹੱ ਪਹਿਰ ਤ੍ਰਿਯ ਭੂਖਨ ਸਜੇ ਸੁਰੰਗ ॥ ਸੇਰਸਾਹ ਸੌ ਇਮਿ ਕਹਾ ਮੈਂ ਤਬ ਹਰਾ ਤੁਰੰਗ ॥੧੭॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹਜਰਤਿ ਤਾ ਕੌ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ਹਰਖਤ ਭਯੋ ਕੋਪ ਮਿਟਿ ਗਯੋ ॥ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਉਪਮਾ ਬਹੁ ਕੀਨੀ ॥ ਬੀਸ ਸਹਸ੍ਰ ਅਸਰਫੀ ਦੀਨੀ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਸਿ ਹਜਰਤਿ ਐਸੇ ਕਹਾ ਸੁਨੁ ਤਸਕਰ ਸੁੰਦ੍ਰੰਗ ॥ ਸੋ ਬਿਧਿ ਕਹੋ ਬਨਾਇ ਮੁਹਿ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਹਰਾ ਤੁਰੰਗ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਆਇਸੁ ਇਮਿ ਪਾਵਾ ॥ ਮੂਹਰ ਰਾਖਿ ਮੇਖਨ ਲੈ ਆਵਾ ॥ ਸਰਿਤਾ ਮੋ ਤ੍ਰਿਣ ਗੂਲ ਬਹਾਇਸਿ ॥ ਰੱਛਪਾਲ ਤਾ ਪਰ ਡਹੱਕਾਇਸਿ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨਦੀ ਭੀਤਰ ਪਰੀ ਜਾਤ ਭਈ ਤਰਿ ਪਾਰਿ ॥ ਸਾਹਿ ਝਰੋਖਾ ਕੇ ਤਰੇ ਲਾਗਤ ਭਈ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਘਰਿਯਾਰੀ ਘਰੀ ਬਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਵਹ ਮੇਖਿਕ ਤਹਾਂ ਲਗਾਵੈ ॥ ਬੀਤਾ ਦਿਵਸ ਰਜਨਿ ਬਡਿ ਗਈ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚਤ ਭਈ ॥੨੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤੈਸਹਿ ਛੋਰਿ ਤੁਰੰਗ ਝਰੋਖਾ ਬੀਚ ਕਰਿ ॥ ਜਲ ਮੋ ਪਰੀ ਕੁਦਾਇ ਜਾਤ ਭੀ ਪਾਰ ਤਰਿ ॥ ਸਭ ਲੋਕਨ ਕੌ ਕੌਤਕ ਅਧਿਕ ਦਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸੇਰਸਾਹ ਸੌ ਬਚਨ ਕਹੇ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥੨੩॥ ਇਹੀ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਜ ਮੁਰਿ ਕਰ ਪਰਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਅਸ੍ਵ ਤਵ ਨਿਰਖਤ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਹਰਯੋ ॥ ਸੇਰਸਾਹਿ ਤਬ ਕਹਯੋ ਕਹਾ ਬੁਧਿ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਹਾ ਥੋ ਜਹਾ ਤਹੀ ਸੁਰਾਹਾ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੨੪॥ ਸਾਹ ਸਹਿਤ ਸਭ ਲੋਗ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਲੋਕਿ ਬਰ ॥ ਦਾਂਤ ਦਾਂਤ ਸੋ ਕਾਟਿ ਕਹੈ ਹੈ ਦਯੋ ਕਰ ॥ ਕਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਮਤਿਹਿ ਕਵਨ ਕਾਰਨ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਹਾ ਤਸਕਰ ਹਰਯੋ ਸੁਰਾਹਾ ਹਮ ਦਯੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਨਮੰਜਰੀ ਬਾਜ ਹਰਿ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਦਏ ਬਨਾਇ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਬਰਨ ਸੁਤ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੨੬॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾਂ ਕੋ ਭਜੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥ ਸੇਰਸਾਂਹਿ ਦਿਲੀਸ ਕਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ॥੨੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਯਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੬॥੪੬੩੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਤਿਲਕ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਿਚੱਛਨ ॥ ਪੁਹਪਮੰਜਰੀ ਨਾਰਿ ਸੁਲੱਛਨ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਹਮ ਤੇ ਕਹਿ ਨ ਪਰਤ ਛਬਿ ॥ ਰਤਿ ਤਿਹੱ ਰਹਤ ਨਿਰਖਿ ਰਤਿ ਪਤਿ ਦਬਿ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਤਾਨ ਸਿੰਘ ਤਿਹੱ ਪੂਤਾ ॥ ਜਨੁ ਬਿਧਿ ਗੜ੍ਹਾ ਦੁਤਿਯ ਪੁਰਹੂਤਾ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਤਰੁਨ ਭਯੋ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਬ ਪਿਤ ਤਾ ਕੋ ਬਯਾਹ ਰਚਾਯੋ ॥੨॥ ਕਾਸਮੀਰ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹਤ ਬਲ ॥ ਰੂਪਮਾਨ

ਧਨਮਾਨ ਰਣਾਚਲ ॥ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਸੁਤਾ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਸਕਲ ਗੁਨਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਗੁਨੀ ॥੩॥ ਬੋਲਿ ਦਿਜਬਰਣ ਘਰੀ ਸੁਧਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰੀ ਸਗਾਈ ॥ ਅਧਿਕ ਸੁ ਦਰਬੁ ਪਠੈ ਦਿਯ ਤਾ ਕੌ ॥ ਬਜਾਹ ਬਿਚਾਰਿ ਬੁਲਾਯੋ ਵਾ ਕੌ ॥੪॥ ਸੁਤਾ ਕੋ ਬਜਾਹ ਜਬੈ ਤਿਨ ਦਿਯਾਇਸਿ ॥ ਹਾਟ ਪਾਟ ਬਸਤ੍ਰਨ ਸਭ ਛਾਇਸਿ ॥ ਘਰ ਘਰ ਗੀਤ ਚੰਚਲਾ ਗਾਵਤ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਬਜਾਵਤ ॥੫॥ ਸਕਲ ਬਜਾਹ ਕੀ ਰੀਤਿ ਕਰਹਿ ਤੇ ॥ ਅਧਿਕ ਦਿਜਨ ਕਹੱ ਦਾਨ ਕਰਹਿ ਵੇ ॥ ਜਾਚਕ ਸਭੈ ਭੂਪ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਜਾਚਤ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਾਹੂ ਭਏ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਬਜਾਹ ਕੀ ਚੜ੍ਹੇ ਜਨੇਤ ਬਨਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਕੁਅਰ ਬਨਿ ਪ੍ਰਭਾ ਨ ਬਰਨੀ ਜਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਸਮੀਰ ਭੀਤਰ ਪਹੁਚੇ ਜਬ ॥ ਬਾਜਨ ਲਗੇ ਬਦਿੱਤ੍ਰ ਅਮਿਤ ਤਬ ॥ ਨਾਚਤ ਪਾਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪਾ ॥ ਕੰਚਨਿ ਹੁਰਕੁਨਿ ਰੂਪ ਸਰੂਪਾ ॥੮॥ ਹਾਟ ਪਾਟ ਸਭ ਬਸਤ੍ਰਨ ਛਾਏ ॥ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਭੇ ਮਗੁ ਛਿਰਕਾਏ ॥ ਸਭ ਘਰ ਬਾਂਧੀ ਬੰਦਨਵਾਰੈ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸੁਹਾਵਤ ਨਾਰੈ ॥੯॥ ਅਗੂਆ ਲੇਨ ਅਗਾਊ ਆਏ ॥ ਆਦਰ ਸੌ ਕੁਅਰਹਿ ਗ੍ਰਿਹ ਲਜਾਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤੇਂ ਕਰੈਂ ਬਡਾਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਰਾਂਕ ਨਿਧਨਿ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬ ਜਸ ਤਿਲਕਮੰਜਰੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਬਜਾਹਿ ਦਈ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੇ ਸਾਥ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਦਾਜ ਅਮਿਤ ਧਨ ਦਿਯੋ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਕੈ ਦਏ ॥ ਹੋ ਬਿਰਜਵਤੀ ਨਗਰੀ ਪ੍ਰਤਿ ਤੇ ਆਵਤ ਭਏ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸਾਹ ਕੇ ਸਦਨ ਉਤਾਰੇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਜੈਹੈਂ ਲਖਿ ਹੈ ਜਬ ਤਾਰੇ ॥ ਕੁਅਰਿ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਤਿਹੱ ਤਨ ਤਾਨਿ ਮਦਨ ਸਰ ਮਾਰਾ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖਿਤ ਰਹੀ ਲੁਭਾਇ ਛਬਿ ਮਨ ਮੈਂ ਕਿਯਾ ਬਿਚਾਰ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਸੰਗ ਨ ਜਾਇ ਹੌ ਇਹੈ ਹਮਾਰੋ ਯਾਰ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੋਲਿ ਲਿਯਾ ਤਾ ਕੋ ਅਪੁਨੇ ਘਰ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਤਾ ਸੌ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਰਿ ॥ ਆਲਿੰਗਨ ਚੁੰਬਨ ਬਹੁ ਲਏ ॥ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਨ ਸੌ ਆਸਨ ਦਏ ॥੧੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਦੋਊ ਕੁਅਰ ਕਲੋਲਨ ਕੌ ਕਰੈ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਨ ਕੋਕਨ ਕੇ ਮਤ ਕੌ ਉਚਰੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਕਰਹਿ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਦੋਊ ਜਾਂਹਿ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੧੫॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਸ੍ਵੈ ਜਾਂਹਿ ਬਹੁਰਿ ਉਠਿ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਚਾਤੁਰਤਾ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੈ ॥ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨਿ ਜਬ ਮਿਲੈ ਨ ਕੋਊ

ਹਾਰ ਹੀ ॥ ਹੋ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰ ਹੀ ॥੧੬॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੇ ਸੰਗ ਨ ਜੈਹੌ ॥ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਇਹ ਹਾਥ ਬਿਕੈ ਹੌ ॥ ਧਾਇ ਸੁਤਾ ਤਬ ਕੁਅਰ ਹਕਾਰੀ ॥ ਤਵਨ ਪਾਲਕੀ ਭੀਤਰ ਡਾਰੀ ॥੧੭॥ ਦਿਵਸ ਰਾਜ ਅਸਤਾਚਲ ਗਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਿ ਤੇ ਸਸਿ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਭੇਦ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ਨਾਹੀ ॥ ਤਾਰਨ ਕੀ ਸਮਝੀ ਪਰਛਾਹੀ ॥੧੮॥ ਅਨਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੌ ਲੈ ਗ੍ਰਿਹ ਗਯੋ ॥ ਭੇਦ ਨ ਪਸੁ ਪਾਵਤ ਕਛੁ ਭਯੋ ॥ ਧਾਇ ਭੇਦ ਸੁਨਿ ਅਤਿ ਹਰਖਾਨੀ ॥ ਮੋਰੀ ਸੁਤਾ ਕਰੀ ਬਿਧਿ ਰਾਨੀ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਸੁਤ ਸਾਹ ਕੇ ਸਦਨ ਰਹੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਘਾਲ ਪਾਲਕੀ ਧਾਇ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਸੈਂਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੭॥੪੬੫੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਦੀ ਨਰਬਦਾ ਕੋ ਰਹੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਨਾਮ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜਿਹ ਜਪਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਿਤ੍ਰਮੰਜਰੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਬਰ ॥ ਜਾਨੁਕ ਪ੍ਰਭਾ ਦਿਪਤਿ ਕਿਰਣਾਧਰ ॥ ਚਾਰਿ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾ ਕੇ ਸੁੰਦਰਿ ਅਤਿ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਵਾਨ ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਤ੍ਰਕੇਤ ਬਚਿਤ੍ਰਧੁਜ ਸਸਿਧੁਜ ਰਵਿਧੁਜ ਸੂਰ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਧਨੁਖ ਟੰਕੋਰ ਧੁਨਿ ਰਹਤ ਜਗਤ ਮੈਂ ਪੂਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਵਲਸਾਹ ਇਕ ਰਹਤ ਨਗਰ ਤਿਹ ॥ ਸਸਿ ਆਭਾ ਵਤਿ ਦੁਹਿਤਾ ਘਰ ਜਿਹ ॥ ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਭਾ ਜਨਿਯਤ ਜਾ ਕੀ ਜਗ ॥ ਸੁਰ ਆਸੁਰ ਥਕਿ ਰਹਤ ਨਿਰਖ ਮਗ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਰਿ ਪੁਤ੍ਰ ਜੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹਤ ਭੇ ਚਿਤ ਬਿਖੈ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚ ਨਿਰਧਾਰ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਦੂਤਿਕ ਤਹਾਂ ਪਠਾਇਸਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਭੁਰਾਇਸਿ ॥ ਇਹੀ ਭਾਂਤਿ ਚਾਰੌ ਉਠਿ ਧਾਏ ॥ ਚਾਰੋ ਚਲਿ ਤਾਂ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਏ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹ ਸੁਤਾ ਅਤਿ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਅਧਿਕ ਚਤੁਰ ਮਤਿਵਾਨ ॥ ਚਾਰਹੁ ਪਠ੍ਯੋ ਸੰਦੇਸ ਲਿਖਿ ਚਿਤਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਇਕ ਆਨ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੁਦੋ ਜੁਦੋ ਲਿਖਿ ਚਹੁੰਨ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਿਸੂ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕਿਸੂ ਜਤਾਯੋ ॥ ਸਖੀ ਭਏ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖਾਇਸਿ ॥ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਨ ਬੋਲਿ ਪਠਾਇਸਿ ॥੮॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਬਾਚ ਸਖੀ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਮਿ

ਜਿਮਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਆਇ ਹੈਂ ਉੱਤਮ ਭੇਖ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਤਿਮਿ ਤਿਮਿ ਪਗਨ ਖਰਾਕ ਤੈਂ ਕਿਜਿਯੋ ਮੇਰੈ ਦ੍ਵਾਰ ॥੯॥
ਪ੍ਰਥਮ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਆਯੋ ਭੇਖ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਪਾਇਨ ਕੋ ਖਟਕੋ ਕਿਯੋ ਆਨਿ ਸਖੀ ਤਿਨ ਦ੍ਵਾਰ ॥੧੦॥
ਚੌਪਈ ॥ ਹਾ ਹਾ ਪਦ ਤਬ ਤਰੁਨਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਹਾਥਨ ਕੌ ਛਤਿਯਾ ਪਰ ਮਾਰੋ ॥ ਕੋਊ ਆਹਿ ਦ੍ਵਾਰ ਮੁਰਿ ਠਾਢਾ ॥
ਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਾਸ ਮੁਹਿ ਬਾਢਾ ॥੧੧॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕਹਯੋ ਜਤਨ ਇਕ ਕਰੋ ॥ ਚਾਰਿ ਸੰਦੂਕ ਹੈਂ ਇਕ ਮੈਂ
ਪਰੋ ॥ ਏਕ ਸੰਦੂਕ ਮਾਂਝ ਰਹਿਹੋ ਦੁਰਿ ॥ ਜੈਹੈਂ ਲੋਕ ਬਿਲੋਕ ਬਿਮੁਖ ਘਰ ॥੧੨॥ ਇਮਿ ਸੰਦੂਕ ਭੀਤਰ ਤਿਹ
ਡਾਰੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਕਾਰੋ ॥ ਪਗ ਖਟ ਕੋ ਸਹਚਰਿ ਤਬ ਕੀਨੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਸੰਦੂਕ ਡਾਰਿ ਤਿਹ
ਦੀਨੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਚਾਰਿ ਸੁਤ ਚਹੂੰ ਸੰਦੂਕਨ ਡਾਰਿ ॥ ਤਿਨ ਪਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹ ਪਠਾਨੋ ਕਿਯੋ
ਉਤਿਮ ਭੇਖ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰਿ ਸੰਦੂਕ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ਕਰ ॥ ਪਹੁਚਤ ਭਈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਦਰ ਪਰ ॥
ਜਬ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਪਰ ਵਾਰਿ ਨਦੀ ਤਿਨ ਡਾਰਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਾਰਿ ਸੰਦੂਕ ਨ੍ਰਿਪਾਲ
ਪਰ ਦਏ ਨਦੀ ਮੈਂ ਡਾਰਿ ॥ ਸਭ ਛਤ੍ਰਿਨ ਛਿਨ ਮੋ ਛਲਾ ਕੋਊ ਨ ਸਕਾ ਬਿਚਾਰ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ
ਸਭ ਲੋਕ ਬਖਾਨੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂਰਖ ਜਾਨੈ ॥ ਭੂਪ ਭਗਤੁ ਤਿਹੱ ਅਧਿਕ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪਰ ਦਰਬੁ
ਇਤੋ ਜਿਨ ਵਾਰਯੋ ॥੧੭॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਇਹੱ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਸਾਹ ਸੁਤਾ ਜੇਤੋ ਧਨ ਵਾਰਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ
ਤਿਤੋ ਤਿਹੱ ਦੀਜੈ ॥ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕਹਾ ਬਿਲੰਬ ਨ ਕੀਜੈ ॥੧੮॥ ਚਾਰਿ ਸੰਦੂਕ ਅਸਰਫੀ ਦੀਨੀ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਸਭ
ਹੀ ਸੋ ਲੀਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਚਾਰੌ ਪੂਤ ਡੁਬਾਈ ॥ ਲੈ ਧਨੁ ਅਮਿਤ ਬਹੁਰਿ ਘਰ ਆਈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੱ
ਛਲ ਸੋ ਸੁਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਚਾਰੌ ਦਏ ਡੁਬਾਇ ॥ ਆਨਿ ਧਾਮ ਬਹੁਰੋ ਬਸੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਤਾਲੀਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੮॥੪੬੭੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਤਿਸੁਲੱਛਨ ਨਗਰ ਇਕ ਸੋਹੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਤਟ ਅਮਰਾਵਤਿ ਕੋ ਹੈ ॥ ਸੈਨਸੁਲੱਛਨ ਨ੍ਰਿਪ
ਤਹ ਸੁਭ ਮਤਿ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਵਾਨ ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥੧॥ ਮੰਜ੍ਰਿਬਿਚੱਛਨਿ ਨਾਰਿ ਤਵਨ ਬਰ ॥ ਪੜ੍ਹੀ

ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋਕ ਸਰ ॥ ਸੋਭਾ ਅਧਿਕ ਤਵਨ ਕੀ ਸੋਹਤ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਅਸੁਰ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ਤਹਾਂ ਸੁੰਦਰ ਘਨੋ ॥ ਜਨੁ ਔਤਾਰ ਮਦਨ ਕੋ ਯਾ ਜਗ ਮੋ ਬਨੋ ॥ ਬਿਤਨਕੇਤ ਤਿਹ ਨਾਮ ਕੁਅਰ ਕੋ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਅਵਰ ਨ ਕਤਹੂ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥੩॥ ਨੈਨ ਹਰਿਨ ਕੇ ਹਰੇ ਬੈਨ ਪਿਕ ਕੇ ਹਰੇ ॥ ਜਨੁਕ ਸਾਨਿ ਪਰ ਬਿਸਿਖ ਦੋਊ ਬਾਢਿਨ ਧਰੇ ॥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਲਗਤ ਨ ਕਾਢੇ ਜਾਤ ਹੈਂ ॥ ਹੋ ਖਟਕਤ ਹਿਯ ਕੇ ਮਾਂਝ ਸਦਾ ਪਿਯਰਾਤ ਹੈਂ ॥੪॥ ਨਿਰਖਿ ਤਵਨ ਕੇ ਰੂਪ ਤਰਿਨਿ ਮੋਹਿਤ ਭਈ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੁਲ ਕਾਨਿ ਤ੍ਯਾਗਿ ਤਬ ਹੀ ਦਈ ॥ ਆਸਿਕ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਭਾਂਤਿ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਧੀਰਜ ਬਾਂਧਿ ਸੁ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੇਦਿ ਪਾਇ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭੋਜਨਹਿ ਖਵਾਇਸਿ ॥ ਕੇਲ ਕਰਨ ਤਾ ਸੌ ਚਿਤ ਚਹਾ ॥ ਲਾਜਿ ਬਿਸਾਰਿ ਪ੍ਰਗਟ ਤਿਹ ਕਹਾ ॥੬॥ ਬਿਤਨਕੇਤ ਜਬ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਭੋਗ ਨ ਕਿਯੋ ਨਾਕ ਐਂਠਾਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਅਬਲਾ ਮੈ ਤੋਹਿ ਨ ਭਜਿ ਹੌ ॥ ਨਾਰਿ ਅਪਨੀ ਕੌ ਨਹਿ ਤਜਿ ਹੌ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੌ ਉਪਾਇ ਕੋਟਿਕ ਕਰਹੁ ਲਛਿਕ ਕਰਹੁ ਇਲਾਜ ॥ ਧਰਮ ਆਪਨੋ ਛਾਡਿ ਤੁਹਿ ਤਊ ਨ ਭਜਹੌ ਆਜ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਜਤਨ ਕੋਟਿ ਕਰਿ ਰਹੀ ॥ ਏਕੈ ਨਾਂਹਿ ਮੂੜ੍ਹ ਤਿਹ ਗਹੀ ॥ ਕੋਪ ਭਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਜਿਯ ਭਾਰੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬਾਂਧਿ ਭੋਹਰੇ ਡਾਰੋ ॥੯॥ ਤਾ ਕੌ ਬਾਂਧਿ ਭੋਹਰਾ ਡਾਰਾ ॥ ਮੂਆ ਸਾਹੁ ਸੁਤ ਜਗਤ ਉਚਾਰਾ ॥ ਸੌਦਾ ਕਾਜ ਕਹ੍ਯੋ ਕਹੂੰ ਗਯੋ ॥ ਚੋਰਨ ਮਾਰਿ ਲੂਟਿ ਧਨ ਲਯੋ ॥੧੦॥ ਭੇਸ ਅਨੂਪ ਤਰੁਨਿ ਤਿਨ ਧਰਾ ॥ ਅਭਰਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੈ ਕਰਾ ॥ ਬਿਤਨਕੇਤ ਕੇ ਢਿਗ ਚਲ ਗਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕ ਨਿਹੋਰਤ ਭਈ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਗ੍ਰੀਵ ਅੰਚਰਾ ਡਾਰਿ ਰਹੀ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਇ ਕੈ ॥ ਪਕਰਿ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਪਾਇ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਡਰ ਡਾਰਿ ਆਨਿ ਪਿਯ ਰਤਿ ਕਰੋ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਕਾਮ ਕੋ ਤਾਪ ਹਮਾਰੋ ਅਬ ਹਰੋ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮ ਕੋਟਿ ਤੁਮ ਧਰੋ ॥ ਬਾਰ ਹਜਾਰ ਪਾਇ ਕਿ ਨ ਪਰੋ ॥ ਤੋ ਕੌ ਤਊ ਨ ਭਜੋ ਨਿਲਜ ਤਬ ॥ ਕਹਿ ਦੈਹੋ ਤਵ ਪਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿਧਿ ਸਬ ॥੧੩॥ ਅਧਿਕ ਜਤਨ ਰਾਨੀ ਕਰਿ ਹਾਰੀ ॥ ਪਾਇ ਪਰੀ ਲਾਤਨ ਜੜ ਮਾਰੀ ॥ ਚਲੁ ਕੂਕਰੀ ਨਿਲੱਜ ਮੂੜ ਮਤਿ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਚਾਹਤ ਮੋ ਸੋ ਕਤ ॥੧੪॥ ਕੁਬਚ ਸੁਨੇ ਤ੍ਰਿਯ ਭਈ ਬਿਮਨ

ਮਨ ॥ ਅਮਿਤ ਕੋਪ ਜਾਗਾ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ॥ ਜਿਹ ਪਤਿ ਕੋ ਮੁਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਖਾਰੈ ॥ ਤੌ ਮੈ ਜੌ ਸੋਈ ਤੁਹਿ ਮਾਰੈ ॥੧੫॥ ਯੌਂ ਕਹਿ ਕੈ ਤਿਹੱ ਪਕਰਿ ਨਿਕਾਰਿਯੋ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਨਾਥ ਹਕਾਰਿਯੋ ॥ ਭੂਤ ਭਾਖਿ ਤਿਹ ਦਿਯੋ ਦਿਖਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਅਤਿ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਉਪਜਾਈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਜੋ ਤਸਕਰਨ ਹਨ੍ਯੋ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਗਟਿਯੋ ਹੇਰਹੁ ਹ੍ਵੈ ਕਰਿ ਭੂਤ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤਬ ਕਹੀ ਗਾਡਿ ਇਹੱ ਡਾਰੋ ॥ ਯਾਹਿ ਨ ਰਾਖੋ ਤੁਰਤੁ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਪਾਵਕ ਭਏ ਪਲੀਤਾ ਜਰਿਯਹਿ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਡਰਿਯਹਿ ॥੧੮॥ ਹਾ ਹਾ ਸਬਦ ਬਹੁਤ ਕਰਿ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ੍ਰਿਪ ਮੂੜ੍ਹ ਨ ਲਹ੍ਯੋ ॥ ਨਿਰਖਹੁ ਕਾ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਾਹ ਪੂਤ ਕਰਿ ਭੂਤ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥੧੯॥ ਤਰੁਨਿਨ ਕਰ ਹਿਯਰੋ ਨਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਚੋਰਿ ਸਦਾ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕਛੁ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਨ ਕਰਿਯੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤੇ ਜਿਯ ਅਤਿ ਡਰਿਯੈ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਚਾਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੪੯॥੪੬੯੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਜਿਤਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਸੋਹੈ ॥ ਅਜਿਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਤਹੱ ਕੋ ਹੈ ॥ ਅਜਿਤਮੰਜਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚ ਜਿਨ ਬਸਿ ਕੀਨਾ ਪਿਯ ॥੧॥ ਭੁਜੰਗਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਇਕ ॥ ਪੜ੍ਹੀ ਕੋਕ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰਨਿਕ ॥ ਭਾਗਵਾਨ ਸੁੰਦਰਿ ਅਤਿ ਗੁਨੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਲਖੀ ਨ ਕਾਨਨ ਸੁਨੀ ॥੨॥ ਸਾਹ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖਭਧੁਜਿ ਇਕ ਤਹਿ ॥ ਰੂਪ ਸੀਲ ਸੁਚਿ ਬ੍ਰਤਤਾ ਜਾ ਮਹਿ ॥ ਤੇਜਮਾਨ ਬਲਵਾਨ ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥ ਅਲਖ ਕਰਮ ਲਖਿ ਤਾਂਹਿ ਰਿਸ੍ਯੋ ਰਤਿ ॥੩॥ ਵਹੈ ਕੁਅਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਾ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਵਾਨ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਹਿਤੂ ਸਹਚਰਿ ਇਕ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਭੇਦ ਭਾਖਿ ਤਿਹੱ ਤੀਰ ਪਠਾਇਸਿ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਵਨ ਭੇਸ ਕਰਿ ਸਖੀ ਤਹਾਂ ਤੁਮ ਜਾਇਯਹੁ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਬਿਨਤੀ ਤਾਂਹਿ ਰਿਝਾਇਯਹੁ ॥ ਕੈ ਅਬ ਹੀ ਤੈ ਹਮਰੀ ਆਸ ਨ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਾਂਤਰ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਇ ਸਜਨ ਕੌ ਦੀਜਿਯੈ ॥੫॥ ਪਵਨ ਭੇਸ ਹ੍ਵੈ ਸਖੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਤਹ ਗਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਰਤ ਤਾ ਕੌ ਭਈ ॥ ਉੱਤਿਮ ਭੇਸ ਸੁਧਾਰ ਲ੍ਯਾਈ ਤਿਹੱ ਤਹਾਂ ॥ ਹੋ ਭੁਜੰਗਮਤੀ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਾ ਬਹਿਠੀ ਥੀ ਜਹਾਂ ॥੬॥ ਉਠਿ ਸੁ ਕੁਅਰਿ ਤਿਨ ਲੀਨ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ਕਰਿ ॥ ਆਲਿੰਗਨ

ਕਰਿ ਚੁੰਬਨ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਭਜਾ ਪਰਮ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪਯਾਰੋ ਸਾਜਨ ਪਹਿਚਾਨ ਕੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਰੁਨੀ ਤਰਨ ਭਜ੍ਯੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਇਹੀ ਬਿਖੈ ਤਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਤਹੀ ਨਿਕਸਿਯੋ ਆਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਿਤੁ ਆਵਤ ਅੰਚਰ ਮੁਖ ਡਰਾ ॥ ਲਾਗਿ ਗਰੇ ਰੋਦਨ ਬਹੁ ਕਰਾ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਦਰਸ ਬਹੁ ਦਿਨ ਮੋ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੋਰ ਉਮਗਿ ਹਿਯ ਆਯੋ ॥੯॥ ਜਬ ਤੇ ਮੈਂ ਸਸੁਰਾਰਿ ਸਿਧਾਈ ॥ ਤਹ ਤੇ ਜਾਇ ਬਹੁਰਿ ਘਰ ਆਈ ॥ ਤਬ ਤੇਂ ਅਬ ਮੈਂ ਤਾਤ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਉਪਜਾ ਮੋਹ ਅਪਾਰਾ ॥੧੦॥ ਅਜਿਤ ਸਿੰਘ ਜਬ ਯੌ ਸੁਨਿ ਲਯੋ ॥ ਰੋਦਨ ਕਰਤ ਗਰੇ ਮਿਲਿ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਘਾਤ ਭਲੀ ਕਰ ਆਈ ॥ ਸਖੀ ਦਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਮੀਤ ਪਠਾਈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਿਤੁ ਕੇ ਅੰਚਰ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਆਂਖੈ ਲਈ ਦੁਰਾਇ ॥ ਮੋਹਿਤ ਭਯੋ ਰੋਵਤ ਰਹਯੋ ਮੀਤ ਦਿਯਾ ਪਹੁਚਾਇ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪਚਾਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੦॥੪੭੧੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਕਟਕਰਨ ਇਕ ਹੁਤੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥ ਜਨੁਕ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਦੁਤਿਯ ਦਿਵਾਕਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਕਰਾਛਕੁਅਰਿ ਬਨਿਤਾ ਤਿਹੱ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਚੰਦ੍ਰ ਸੀ ਪ੍ਰਭਾ ਲਗਤ ਜਿਹੱ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਲਜਾਛ ਸੁਤਾ ਤਵਨਿ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਗੜ੍ਹਿ ਤਾਂ ਸੀ ਤਰੁਨੀ ਬਹੁਰਿ ਗੜ੍ਹਿ ਨ ਸਕਾ ਕਰਤਾਰ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਧੁਜ ਤਹ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਜਨੁ ਦੁਤਿਯ ਕਿਰਨਧਰ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਜਨਿਯਤ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ॥ ਥਕਿਤ ਰਤਹ ਜਿਹੱ ਨਿਰਖਿ ਤਰੁਨਿ ਮਗ ॥੩॥ ਅੜਿਲ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਨਿਰਖਨ ਉਪਬਨ ਇਕ ਦਿਨ ਚਲੀ ॥ ਲੀਨੇ ਬੀਸ ਪਚਾਸ ਸਹਚਰੀ ਸੰਗ ਭਲੀ ॥ ਉਠਤ ਕਨੂਕਾ ਧੂਰਿ ਉਠਾਏ ਪਾਇ ਤਨ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਚਲੇ ਹ੍ਵੈ ਸੰਗ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਸਕਲ ਮਨ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛਧੁਜ ਕੁਅਰ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਗਈ ਲਲਚਾਇ ॥ ਠੱਗ ਨਾਇਕ ਸੇ ਨੈਨ ਦ੍ਵੈ ਠੱਗ ਜਿਉ ਰਹੀ ਲਗਾਇ ॥੫॥ ਅੜਿਲ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਤਿਹ ਰੂਪ ਅਲੋਕ ਬਿਲੋਕਿ ਬਰ ॥ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਤਬ ਹੀ ਗਯੋ ਬਿਸਿਖ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਿ ॥ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਕਰ ਖਾਇ ਬਸਾਇ ਨ ਕਛੂ ਤਿਹੱ ॥ ਹੋ ਪੰਖ ਨ ਬਿਧਨਾ ਦਏ ਮਿਲੈ ਉਡਿ ਜਾਇ ਜਿਹੱ ॥੬॥ ਯੌ ਲਿਖਿ ਏਕ ਸੰਦੇਸਾ ਤਾਹਿ

ਪਠਾਇਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕਹਿ ਭੇਦ ਤਿਸੈ ਲਲਚਾਇਯੋ ॥ ਡਾਰਿ ਲਯੋ ਡੋਰਾ ਮਹਿ ਕਿਨੂੰ ਨ ਕਛੁ ਲਹਯੋ ॥ ਹੋ ਪਰੀ ਲੈ ਗਈ ਤਾਂਹਿ ਸੁਤਹਿ ਤਿਤ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਿਯੋ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੋਇ ਪੀਟਿ ਤਾ ਕੋ ਪਿਤੁ ਹਾਰਾ ॥ ਕਿਨੂੰ ਨ ਤਾ ਕੋ ਸੋਧ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤਾ ਕੀ ਬਧੂ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਪਰੀ ਹਰਤ ਪਤਿ ਮੁਹਿ ਕਹੱ ਭਈ ॥੮॥ ਨ੍ਰਿਪ ਭਾਖੀ ਤਿਹੱ ਸੋਧ ਕਰੀਜੈ ॥ ਸਾਹ ਪੂਤ ਕਹੱ ਜਾਨ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ਖੋਜਿ ਥਕੇ ਨਰ ਨਗਰ ਨਦੀ ਮੈਂ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਾ ਜੀ ਮੈਂ ॥੯॥ ਏਕ ਬਰਖ ਰਾਖਾ ਤਾ ਕੌ ਘਰ ॥ ਦੁਤਿਯ ਕਾਨ ਕਿਨਹੂੰ ਨ ਸੁਨਾ ਨਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੀ ॥ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਨ ਤਨ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨਟ ਆਸਨ ਕਰਿ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਰਿ ਲਲਿਤਾਸਨ ਲੇਈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰੀਤਿ ਬਿਪਰੀਤਿ ਕਰੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸੁਖ ਦੇਈ ॥ ਲਲਿਤਾਸਨ ਕੌ ਕਰਤ ਮਦਨ ਕੋ ਮਦ ਹਰਹਿ ॥ ਹੋ ਰਮਯੋ ਕਰਤ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਤ੍ਰਾਸ ਰੰਚ ਨ ਕਰਹਿ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਭਾਮਾ ਭਜਤ ਪਾਯੋ ਅਧਿਕ ਅਰਾਮੁ ॥ ਛਿਨ ਛਿਨ ਛਤਿਯਾ ਸੌ ਲਗੈ ਤਜਤ ਨ ਆਠੋ ਜਾਮ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਕਟਕਰਨ ਇਕ ਦਿਵਸ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਇਯੋ ॥ ਗਹਿ ਬਹਿਯਾ ਤਿਹੱ ਪੀਯ ਪਿਤਹਿ ਦਿਖਰਾਇਯੋ ॥ ਜੋਰਿ ਹਾਥ ਸਿਰੁ ਨ੍ਯਾਇ ਕਹ੍ਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਪਰੀ ਡਾਰਿ ਇਹੱ ਗਈ ਹਮਾਰੇ ਆਜੁ ਘਰ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੱਤਿ ਸੱਤਿ ਤਿਹੱ ਤਾਤ ਉਚਾਰਾ ॥ ਸ੍ਰੌਨ ਸੁਨਾ ਸੋ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਮਨੁਖ ਸੰਗ ਦੈ ਗ੍ਰਿਹ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਛੁ ਜੜ੍ਹ ਪਾਯੋ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਯਾਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੧॥੪੭੨੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਹੰਸਧੁਜਾ ਰਾਜਾ ਇਕ ਅਤਿ ਬਲ ॥ ਅਰਿ ਅਨੇਕ ਜੀਤੇ ਜਿਨ ਦਲਿ ਮਲਿ ॥ ਸੁ ਖਗਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਰਾਨੀ ਇਕ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਹਤ ਬਨਿਤਾਨਿਕ ॥੧॥ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਸੁਖਮਤੀ ਸੁਨੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਅਬਲਾ ਗੁਨੀ ॥ ਜੋਬਨ ਅਧਿਕ ਤਵਨ ਕੋ ਰਾਜਤ ॥ ਜਿਹ ਮੁਖਿ ਨਿਰਖਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜਤ ॥੨॥ ਨਾਗਰਕੁਅਰ ਨਗਰ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੁਤਿਯ ਨ ਬਿਧਨਾ ਸਾਜਾ ॥ ਕਰਤ ਸਿਕਾਰ ਕੈਸਹੂੰ ਆਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਦੁਹਿਤਾ ਗ੍ਰਿਹ ਤਰ ਹ੍ਵੈ ਧਾਯੋ ॥੩॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਨਿਰਖਿਤ ਤਾ ਕੀ ਛਬਿ ॥ ਮਦ ਕਰਿ ਮੱਤ ਰਹੀ ਛਬਿ ਤਰ ਦਬਿ ॥ ਪਾਨ ਪੀਕ ਤਾ ਕੇ ਪਰ ਡਾਰੀ ॥ ਮੋ ਸੌ ਕਰੈ ਕੈਸ ਹੂੰ ਯਾਰੀ ॥੪॥

ਨਾਗਰਕੁਅਰ ਪਲਟਿ ਤਿਹੱ ਲਹਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬਿਲੋਕ ਉਰਝਿ ਕਰਿ ਰਹਾ ॥ ਨੈਨਨ ਨੈਨ ਮਿਲੇ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੇ ॥ ਸੋਕ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟੇ ਸਭ ਮਨ ਕੇ ॥੫॥ ਰੇਸਮ ਰਸੀ ਡਾਰਿ ਤਰ ਦੀਨੀ ॥ ਪੀਰੀ ਬਾਂਧਿ ਤਵਨ ਸੌ ਲੀਨੀ ॥ ਐਂਚਿ ਤਾਹਿ ਨਿਜ ਧਾਮ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਹੱ ਪਾਯੋ ॥੬॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਪਿਯ ਧਾਮ ਚੜ੍ਹਾਇ ਲਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਭੋਗ ਕਿਯਾ ਤਬ ਹੀ ॥ ਦੁਤਿ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਅਵਲੋਕਿਤ ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਜੋਰਿ ਰਹੀ ਠੱਗ ਕੀ ਠੱਗ ਜ੍ਯੋ ॥੭॥ ਪੁਨਿ ਪੌਢਿ ਰਹੈਂ ਉਠਿ ਕੇਲ ਕਰੈਂ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਅਨੰਗ ਕੋ ਤਾਪ ਹਰੈਂ ॥ ਉਰ ਲਾਇ ਰਹੀ ਪਿਯ ਕੌ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌ ॥ ਜਨੁ ਹਾਥ ਲਗੇ ਨਿਧਨੀ ਧਨ ਜ੍ਯੋ ॥੮॥ ਮਦਨੋਦਿਤ ਆਸਨ ਕੌ ਕਰਿ ਕੈ ॥ ਸਭ ਤਾਪ ਅਨੰਗਹਿ ਕੋ ਹਰਿ ਕੈ ॥ ਲਲਿਤਾਸਨ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਧਰੈਂ ॥ ਦੋਊ ਕੋਕ ਕੀ ਰੀਤਿ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੈਂ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਕਰੈਂ ਚੁੰਬਨ ਕਰਤ ਅਪਾਰ ॥ ਛੈਲ ਛੈਲਨੀ ਰਸ ਪਗੇ ਰਹੀ ਨ ਕਛੂ ਸੰਭਾਰ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕੇਲ ਦੋਊ ਮਿਲਿ ਕਰੈਂ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਪ੍ਰਿਯ ਕੌ ਤ੍ਰਿਯ ਧਰੈਂ ॥ ਹੇਰਿ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥ ਛੈਲਨਿ ਛੈਲ ਨ ਤਜ੍ਯੋ ਸੁਹਾਈ ॥੧੧॥ ਤਬ ਤਹੱ ਤਾਹਿ ਪਿਤਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਜਿਯ ਮੈਂ ਦੁਖ ਪਯੋ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਹੀ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਪਤਿ ਪਿਤੁ ਤੇ ਇਹ ਲੀਜੈ ॥੧੨॥ ਆਪਿ ਪਿਤਾ ਕੇ ਆਗੂ ਗਈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਚਨ ਬਖਾਨਤ ਭਈ ॥ ਬਿਜਿਯਾ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਹੁ ਖਈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧਿ ਤਾ ਕੀ ਸਭ ਗਈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਜਿਯਾ ਖਾਏ ਤੇ ਤਿਸੈ ਰਹੀ ਨ ਕਛੂ ਸੰਭਾਰ ॥ ਆਨਿ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਧਸਾ ਅਪਨੋ ਧਾਮ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਮੈ ਹੇਰਿ ਤਿਸੈ ਗਹਿ ਲੀਨਾ ॥ ਕਛੁ ਭੋਜਨ ਖੈਬੇ ਕਹੱ ਦੀਨਾ ॥ ਅਬ ਸੁ ਕਰੋ ਤੁਮ ਜੁ ਮੁਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਿਯਤ ਤਜੋ ਕੈ ਜਿਯ ਤੇ ਮਾਰੋ ॥੧੫॥ ਜੋ ਚਲਿ ਗ੍ਰਿਹ ਦੁਸਮਨ ਹੂ ਆਵੈ ॥ ਜੋ ਤਾ ਕੋ ਗਹਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਘਾਵੈ ॥ ਨਰਕ ਬਿਖੈਂ ਤਾ ਕੌ ਜਮ ਡਾਰੈ ॥ ਭਲਾ ਨ ਤਾਕਹੱ ਜਗਤ ਉਚਾਰੈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਆਵੈ ਨਿਜੁ ਧਾਮ ਚਲਿ ਧਰਮ ਭ੍ਰਾਤ ਤਿਹੱ ਜਾਨਿ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਕਹੈ ਸੁ ਕੀਜਿਯੈ ਭੂਲਿ ਨ ਕਰਿਯੈ ਹਾਨਿ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਤਾ ਕੌ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਨਿਕਟ ਆਪਨੇ ਤਿਹੱ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਵਹੈ ਤਵਨ ਕਹੱ ਦੀਨੀ ॥ ਜਾ ਸੌ ਰਤਿ ਆਗੇ ਜਿਨ ਕੀਨੀ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੈ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੌ ਦਈ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਯੋ

ਅਸੋਗ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕੋ ਕਛੁ ਨਾ ਲਹਾ ਗੂੜ ਅਗੂੜ ਪ੍ਰਯੋਗ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਪਾਵਤ ਪਤਿ ਭਈ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੋ ਪਿਤੁ ਕਹੱ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਲੈ ਨਾਗਰ ਤ੍ਰਿਯ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਬਾਵਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੨॥੪੮੪੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਛਤ੍ਰਾਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਜੀਯੋ ਨਾਮ ਤਾਹਿ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਮਾਨਿਕਚੰਦ ਤਵਨ ਕਹ ਬਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰਾ ॥੧॥ ਵਹ ਜੜ੍ਹ ਏਕ ਜਾਟਨੀ ਸੌ ਰਤਿ ॥ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਤ ਮੂੜ੍ਹ ਮਹਾ ਮਤਿ ॥ ਲੰਬੋਦਰ ਪਸੁ ਕੋ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਗਰਧਭ ਜੋਨਿ ਡਰਾ ਕਰਤਾਰਾ ॥੨॥ ਲੋਗਨ ਤੇ ਅਤਿ ਤਵਨ ਲਜਾਵੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਧਾਮ ਨ ਤਾ ਕੌ ਲਯਾਵੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਔਰ ਗਾਵ ਤ੍ਰਿਯ ਰਾਖੀ ॥ ਸਸਿ ਸੂਰਜ ਤਾ ਕੇ ਸਭ ਸਾਖੀ ॥੩॥ ਬਾਜ ਅਰੂੜ੍ਹਿ ਤਹਾ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥ ਕਾਹੂ ਕੀ ਲਾਜੈ ਨ ਲਜਾਵੈ ॥ ਜੀਯੋ ਜਿਯ ਭੀਤਰ ਅਤਿ ਜਰੈ ॥ ਬਾਢੀ ਏਕ ਸਾਥ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਅੱਸ੍ਵ ਅਰੂੜ ਹ੍ਵੈ ਗਾਂਵ ਤਵਨ ਮੋਂ ਜਾਤ ॥ ਜੀਯੋਮਤੀ ਤਿਹ ਬਾਢੀਅਹਿ ਅਪਨੇ ਧਾਮ ਬੁਲਾਤ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਹੋਡ ਨਨਦ ਸੌ ਪਰੀ ॥ ਬਿਹਸਿਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿਨ ਉਚਰੀ ॥ ਸੁ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੌ ਤੀਰ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸ੍ਰਵਨ ਧਰਿ ਕਥਾ ਪਯਾਰੇ ॥੬॥ ਪਤਿ ਦੇਖਤ ਕਹਯੋ ਭੋਗ ਕਮੈਹੌ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰਵੈਹੌ ॥ ਜੀਯੋਮਤੀ ਤਬਹੂੰ ਤੁਮ ਜਨਿਯਹੁ ॥ ਮੋਰੀ ਸਾਚ ਕਹੀ ਤਬ ਮਨਿਯਹੁ ॥੭॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬਚਨ ਨ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਪਤਿ ਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਅਨਤ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਤਬ ਬਾਢੀ ਤਿਹੱ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਕਮਾਯੋ ॥੮॥ ਜਾਟਿਨਿ ਭੋਗਿ ਜਬੈ ਜੜ ਆਯੋ ॥ ਆਨ ਰਮਤ ਲਖਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਹਾਂ ਪਸੁ ਧਯੋ ॥ ਕਰ ਤੇਂ ਪਕਰਿ ਸਹਚਰੀ ਲਯੋ ॥੯॥ ਜਾਰ ਏਕ ਉਠਿ ਲਾਤ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ॥ ਗਿਰਤ ਭਯੋ ਪਸੁ ਪ੍ਰਿਥੀ ਮੰਝਾਰੀ ॥ ਦੇਹਿ ਛੀਨ ਤੈਂ ਉਠਿ ਨ ਸਕਤ ਭਯੋ ॥ ਜਾਰ ਪਤਰਿਯੋ ਭਾਜਿ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥੧੦॥ ਉਠਤ ਭਯੋ ਮੂਰਖ ਬਹੁ ਕਾਲਾ ॥ ਪਾਇਨ ਆਇ ਲਗੀ ਤਬ ਬਾਲਾ ॥ ਜੌ ਪਿਯ ਮੁਰ ਅਪਰਾਧ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰੋ ॥੧੧॥ ਜਿਨ ਨਿਰਭੈ ਤੁਹਿ ਲਾਤ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ॥ ਵਹਿ ਆਗੇ ਮੈਂ ਕਵਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਤੁਮ ਭੁਅ ਗਿਰੇ ਜਵਨ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਖਾਇ ਲੋਟਨੀ ਕਛ ਨ ਸੰਭਾਰੇ

॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਨਰ ਤੁਮ ਤੇ ਨਾ ਡਰਾ ਲਾਤਨ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਤਾ ਕੇ ਆਗੇ ਹੇਰੁ ਮੈਂ ਕਹਾ ਬਿਚਾਰੀ ਨਾਰਿ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਮੋਰੋ ਤਿਨ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਸਰ ਅਨੰਗ ਤਬ ਹੀ ਤਿਹ ਮਾਰਾ ॥ ਜੋਰਾਵਰੀ ਮੋਹਿ ਗਹਿ ਲੀਨਾ ॥ ਬਲ ਸੌ ਦਾਬਿ ਰਾਨ ਤਰ ਦੀਨਾ ॥੧੪॥ ਮੋਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੁ ਬਚਾਯੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਦਰਸੁ ਤਿਹਾਰੋ ਪਾਯੋ ॥ ਜੌ ਤੂੰ ਅਬ ਇਹ ਠੌਰ ਨ ਆਤੋ ॥ ਜੋਰਾਵਰੀ ਜਾਰ ਭਜਿ ਜਾਤੋ ॥੧੫॥ ਅਬ ਮੁਰਿ ਏਕ ਪਰੀਛਾ ਲੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਦੂਰਿ ਚਿੱਤ ਭ੍ਰਮੁ ਕੀਜੈ ॥ ਮੂਤ੍ਰ ਜਰਤ ਜੌ ਦਿਯਾ ਨਿਹਾਰੋਂ ॥ ਤਬ ਹਸਿ ਹਸਿ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੋਂ ॥੧੬॥ ਪਾਤ੍ਰ ਏਕ ਤਟ ਮੂਤ੍ਰਯੋ ਜਾਈ ॥ ਜਾ ਮੈਂ ਰਾਖ ਤੇਲ ਕੋ ਆਈ ॥ ਪਿਯ ਮੁਰ ਚਿਤ ਤੋ ਸੌ ਅਤਿ ਡਰਾ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਲਘੁ ਅਤਿ ਹੀ ਮੈਂ ਕਰਾ ॥੧੭॥ ਲਘ ਕੇ ਕਰੇ ਪਾਤ੍ਰ ਸਭ ਭਰਾ ॥ ਬਾਕੀ ਬਚਤ ਮੂਤ੍ਰ ਭੂਅ ਪਰਾ ॥ ਤੁਮਰੋ ਤ੍ਰਾਸ ਅਧਿਕ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਜਾਂ ਤੇ ਡਰਤ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥੧੮॥ ਵਹੀ ਤੇਲ ਭੇ ਦੀਪ ਜਗਾਯੋ ॥ ਪਤਿ ਦੇਖਤ ਜਿਹ ਲਘ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੜ੍ਹ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਸੀਲਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਹ ਮਾਨਾ ॥੧੯॥ ਰੀਝਿ ਬਚਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਮੈ ਤੇਰੋ ਸਤ ਸਾਚੁ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਅਬ ਚੇਰਾ ਮੈਂ ਭਯੋ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਕਹੋ ਸੁ ਕਰੌ ਕਾਜ ਬਹੁ ਹਾਰਾ ॥੨੦॥ ਮੂਤ੍ਰ ਭਏ ਤੈਂ ਦੀਪ ਜਗਾਯੋ ॥ ਚਮਤਕਾਰ ਇਹ ਹਮੈਂ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਪਟੁਕਾ ਡਾਰਿ ਗ੍ਰੀਵ ਪਗ ਪਰਾ ॥ ਘਰੀ ਚਾਰਿ ਲਗਿ ਨਾਕ ਰਗਰਾ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਰਿਸਾਲੂ ਨਿਰਖਯੋ ਆਂਖਿਨ ਐਸ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ॥ ਕੈ ਹਮ ਆਜੁ ਬਿਲੋਕਯੋ ਸਾਚ ਕਹਤ ਤ੍ਰਿਯ ਮਿੱਤ੍ਰ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹੈਂ ਜੁ ਮੁਹਿ ਸੋਈ ਕਰੌ ॥ ਹ੍ਵੈ ਕਰ ਦਾਸ ਨੀਰ ਤਵ ਭਰੌ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਗਰੇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਭੇਦ ਕਛੂ ਮੂਰਖ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥੨੩॥ ਬਿਹਸਿ ਨਾਰਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਕਰੁ ਨਾਥ ਸਬਾਰਾ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਦਿਜ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਵਾਵੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਸੇਜ ਹਮਾਰੀ ਆਵੋ ॥੨੪॥ ਕਛੂ ਨ ਲਖਾ ਦੈਵ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਕਹ ਕਿਯਾ ਸਵਾਰੇ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਦਿਜ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਵਾਏ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨਾਰਿ ਕੀ ਸੇਜ ਸਿਧਾਏ ॥੨੫॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੀ ਵਹੈ ਗਤਿ ਕੀਨੀ ॥ ਜੀਤਿ ਹੋਡ ਨਨਦੀ ਤੇ ਲੀਨੀ ॥ ਤੇਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕਹਿ ਦੀਪ ਜਗਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਦੰਡ ਪਤਿ ਤੇ ਕਰਵਾਯੋ ॥੨੬॥ ਅਧਿਕ ਹਰੀਫ ਕਹਾਵਤ ਹੁਤੋ ॥ ਭੂਲਿ ਨ ਭਾਂਗਹਿ ਪੀਵਤ ਸੁ ਤੋ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਰਿ ਦ੍ਰਿਗਨ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਵਹਿ ਤ੍ਰਿਯ

ਡਹਕਾਯੋ ॥੨੭॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਪਿਯ ਲਖਤ ਕਮਾਯੋ ॥ ਜਾਰਿ ਮੂਤ੍ਰ ਭੇ ਦੀਪ ਦਖਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮਭੋਜ ਉਲਟੋ ਤਾ ਪਰ ਕਰਿ ॥ ਪਤਿ ਜਾਨੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਤ੍ਰਿਯਾ ਘਰ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਿਰਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੩॥੪੭੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਏਕ ਠੌਰ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਪਾਤ੍ਰਕਲਾ ਨਾਮਾ ਬਹੁ ਗੁਨੀ ॥ ਅਧਿਕ ਤਰੁਨਿ ਕੀ ਦਿਪਤਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਰੰਭਾ ਕੋ ਨਿਰਖਤ ਮਨ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਬਿਸ਼ਨਕੇਤ ਇਕ ਰਾਇ ਤਹਾਂ ਕੋ ॥ ਪਾਤਿਸਾਹ ਜਾਨਿਯਤ ਜਹਾਂ ਕੋ ॥ ਬਿਸਨਮਤੀ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਲਾ ਜਨੁ ਭਈ ਨਿਸਾਕਰ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸਨਕੇਤ ਬੇਸ੍ਵਾ ਭਏ ਨਿਸ ਦਿਨ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ॥ ਬਿਸਨਮਤੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਸਦਨ ਭੂਲਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਜਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਸਖੀ ਪਠੀ ਬੇਸ੍ਵਾ ਪਹਿ ॥ ਦੈ ਧਨੁ ਅਧਿਕ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਕਹਿ ॥ ਬਿਸਨਕੇਤ ਕੌ ਜੋ ਤੂੰ ਮਾਰੈਂ ॥ ਬਿਸਨਮਤੀ ਦਾਰਿਦ ਤਵ ਟਾਰੈਂ ॥੪॥ ਸਹਚਰਿ ਜਬ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਕਹੀ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਚੁਪ ਰਹੀ ॥ ਧਨ ਸਰਾਫ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਰਾਖੋ ॥ ਕਾਮ ਭਏ ਦੀਜੈ ਮੁਹਿ ਭਾਖੋ ॥੫॥ ਸੂਰਜ ਛਪਾ ਰੈਨਿ ਹ੍ਵੈ ਆਈ ॥ ਤਬ ਬੇਸ੍ਵਾ ਨ੍ਰਿਪ ਬੋਲਿ ਪਠਾਈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਪਹਿਰਿ ਤਹੱ ਗਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਰਿਝਾਵਤ ਭਈ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਨ੍ਰਿਪ ਸੰਗ ਸੁ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਕੈ ॥ ਸੋਇ ਰਹੀ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਤਰੁਨਿ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਜਬ ਗਈ ਉਠੀ ਤਬ ਜਾਗਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਰਾਜਾ ਕੀ ਚਿਤ ਤੇਂ ਤ੍ਯਾਗਿ ਕਰਿ ॥੭॥ ਲੈ ਜਮਧਰ ਤਾਹੀ ਕੋ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਕੈ ॥ ਉਠਿ ਰੁਦਿਨ ਕਿਯ ਆਪਿ ਕਿਲਕਟੀ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਹੁ ਸਭ ਜਨ ਆਇ ਕਹਾ ਕਾਰਨ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਤਸਕਰ ਕੋਊ ਸੰਘਾਰਿ ਅਬੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਗਯੋ ॥੮॥ ਧੂਮ ਨਗਰ ਮੌ ਪਰੀ ਸਕਲ ਉਠਿ ਜਨ ਧਏ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹੱ ਆਨਿ ਸਕਲ ਨਿਰਖਤ ਭਏ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਿ ਗਿਰਹਿ ਧਰਨਿ ਮੁਰਛਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਧੂਰਿ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਗਿਰਹਿ ਧਰਨਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕਰਿ ॥੯॥ ਬਿਸਨਮਤੀ ਹੂੰ ਤਹਾਂ ਤਬੈ ਆਵਤ ਭਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰਾਇ ਕਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਖਾਕੁਲਿ ਅਧਿਕ ਭੀ ॥ ਲੂਟਿ ਧਾਮ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੋ ਲਿਯਾ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਿਸੀ ਕਟਾਰੀ ਸਾਥ ਉਦਰ ਤਿਹੱ ਫਾਰਿ ਕੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਟਾਰੀ ਕਾਢਿ ਸੋਊ ਹਨਨ ਲਗੀ ਉਰ ਮਾਂਹਿ ॥ ਬਾਂਹ ਸਹਚਰੀ ਗਹਿ ਲਈ

ਲਗਨ ਦਈ ਤਿਹ ਨਾਹਿ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਰਿ ਪਤਿ ਪੁਨਿ ਤਿਹ ਮਾਰਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਿਨੂੰ ਨ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਰਾਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਕੌ ਦੀਨਾ ॥ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਕੀਨਾ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਅਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੪॥੪੭੮੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੌਲਾ ਕੀ ਗੁਜਰਾਤਿ ਮੈ ਬਸਤ ਸੁ ਲੋਕ ਅਪਾਰ ॥ ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਹੈ ਊਚ ਨੀਚ ਸਰਦਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਤੀਲਹੌਰ ਤਹਾਂ ਤ੍ਰਿਯ ਸੁਨੀ ॥ ਛੱਤ੍ਰਾਨੀ ਬੁਧਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਗੁਨੀ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਤਬ ਤਾਂਹਿ ਬਰਤ ਭਯੋ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਰਤ ਭਯੋ ॥੨॥ ਤਿਹ ਵਹੁ ਛਾਡਿ ਪਿਤਾ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਔਰ ਠੌਰ ਕਹ ਆਪ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਮਲਕ ਨਾਮ ਤਿਹ ਕੇ ਘਰ ਰਹਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰਨ ਤਾ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਚਹਾ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਭੋਗੁ ਕਮਾਇਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਜਬ ਤਿਹ ਰਹਾ ਅਧਾਨ ਤਬੈ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਹੁਤੋ ਤਿਹ ਨਾਥ ਤਹੀ ਕੋ ਮਗੁ ਲਿਯੋ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਨੁ ਪਿਯ ਮੈਂ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੁਰ ਤਨ ਅਧਿਕਕੁਲਾਯੋ ॥ ਬਿਨੁ ਪੂਛੇ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਆਈ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਮੋ ਤੇ ਰਹ੍ਯੋ ਨ ਜਾਈ ॥੫॥ ਤ੍ਰਿਯ ਆਏ ਪਤਿ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਲਪਟਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤਾ ਸੌ ਐਸੇ ਤਿਨ ਕਹਾ ॥ ਤੁਹਿ ਤੇ ਗਰਭ ਨਾਥ ਮੁਹਿ ਰਹਾ ॥੬॥ ਤੁਮਰੇ ਪੀਯ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈਂ ਪਾਗੀ ॥ ਇਸ਼ਕ ਤਿਹਾਰੇ ਸੌ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਤਿਹ ਠਾਂ ਮੋ ਤੇ ਰਹਾ ਨ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੋਰ ਮਿਲਨ ਪਥ ਲਯੋ ॥੭॥ ਅਬ ਜੋ ਕਹੋ ਕਰੌ ਮੈਂ ਸੋਈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹ ਜਿਯ ਸੁਖ ਹੋਈ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਚਹੌ ਤੌ ਮਾਰੋ ॥ ਆਪਨ ਤੇਂ ਮੁਹਿ ਜੁਦਾ ਨ ਡਾਰੋ ॥੮॥ ਯਹ ਜੜ੍ਹ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਹਰਖਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਯਾ ਕਹ ਹਮ ਤੇਂ ਰਹਾ ਅਧਾਨਾ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਐਸੇ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਵ ਮਾਸਨ ਬੀਤੇ ਸੁਤਾ ਜਨਤ ਭਈ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋਇ ॥ ਜੜ ਅਪਨੀ ਦੁਹਿਤਾ ਲਖੀ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਕੋਇ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪਚਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੫॥੪੭੯੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਭਨਿਯਤ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਮੰਜਰੀ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕਾਨ ਨ ਸੁਨੀ ਨ ਆਂਖਿਨ ਹੇਰੀ ॥ ਜੈਸੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹੱ ਕੇਰੀ ॥੧॥ ਅਘਟ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਬਿਧਨਾ ਸਾਜਾ ॥ ਵਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਵਹੀ ਕਹੱ ਸੋਹੀ ॥ ਲਖਿ ਦੁਤਿ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਮੋਹੀ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਬਾਰਿ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਤਿਹੱ ਰਾਇ ਕੋ ਅਟਕਤ ਭਈ ਨਿਹਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਖੇਟਕ ਸੌ ਤਾ ਕੋ ਅਤਿ ਹਿਤ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਮਹਿ ਰਾਖਤ ਨਹਿ ਚਿਤ ॥ ਜਾਤ ਹੁਤੋ ਬਨ ਮ੍ਰਿਗ ਉਠਿ ਧਾਵਾ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਤਿਨ ਤੁਰੈ ਧਵਾਵਾ ॥੪॥ ਜਾਤ ਜਾਤ ਜੋਜਨ ਬਹੁ ਗਯੋ ॥ ਪਾਛਾ ਤਜਤ ਨ ਮ੍ਰਿਗ ਨ੍ਰਿਪ ਭਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਗਹਿਰ ਬਨ ਤਹੱ ਇਕ ਲਹਾ ॥ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਜਾਤ ਨ ਕਹਾ ॥੫॥ ਸਾਲ ਤਮਾਲ ਜਹਾਂ ਦ੍ਰੁਮ ਭਾਰੇ ॥ ਨਿੰਬੂ ਕਦਮ ਸੁ ਬਟ ਜਟਿਯਾਰੇ ॥ ਨਾਰੰਜੀ ਮੀਠਾ ਬਹੁ ਲਗੇ ॥ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਸਨ ਸੌ ਪਗੇ ॥੬॥ ਪੀਪਰ ਤਾਰ ਖਜੂਰੈਂ ਜਹਾਂ ॥ ਸੇਂਬਨ ਸਾਰ ਸਿਰਾਰੀ ਤਹਾਂ ॥ ਜੁਗਲ ਜਾਮਨੂੰ ਜਹਾਂ ਬਿਰਾਜੈਂ ॥ ਨਰਿਯਰ ਨਾਰ ਨਾਰੰਗੀ ਰਾਜੈਂ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰਗਿਸ ਔਰ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਫੁਲੇ ਜਿਹ ਠੌਰ ॥ ਨੰਦਨ ਬਨ ਸੌ ਨਿਰਖਿਯੈ ਜਾ ਸਮ ਕਹੂੰ ਨ ਔਰ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਰਿਤਾ ਬਹੁਤ ਬਹਤ ਜਿਹੱ ਬਨ ਮੈਂ ॥ ਝਰਨਾ ਚਲਤ ਲਗਤ ਸੁਖ ਮਨ ਮੈਂ ॥ ਸੋਭਾ ਅਧਿਕ ਨ ਬਰਨੀ ਜਾਵੈ ॥ ਨਿਰਖੇ ਹੀ ਆਭਾ ਬਨਿ ਆਵੈ ॥੯॥ ਤਹੱ ਹੀ ਜਾਤ ਭਯਾ ਸੋ ਰਾਈ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨ ਬਰਨੀ ਜਾਈ ॥ ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਮ੍ਰਿਗਹਿ ਲੈ ਤਹਾਂ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤਜਾ ਨਿਰਖਤ ਜਹਾਂ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵ ਦਾਨਵਨ ਕੀ ਸੁਤਾ ਜਿਹੱ ਬਨ ਸੇਵਤ ਨਿੱਤਯ ॥ ਸਦਾ ਬਸਾਯੋ ਰਾਖ ਹੀ ਤਾਹਿ ਚਿੱਤ ਜਯੋ ਮਿੱਤਯ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੱਛ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਅਤਿ ਉਨਮਦਾ ॥ ਸੇਵਤ ਹੈਂ ਤਿਹੱ ਬਨ ਕੌ ਸਦਾ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਕੌ ਚਿਤ ਲਯਾਵੈ ॥ ਨਟੀ ਨ੍ਰਿਤਕਾ ਕੌਨ ਗਨਾਵੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਦੁਤਿ ਤਿਨ ਹੀ ਬਨੀ ਕੋ ਕਬਿ ਸਕਤ ਬਤਾਇ ॥ ਲਖੇ ਲਗਨ ਲਾਗੀ ਰਹੈਂ ਪਲਕ ਨ ਜੋਰੀ ਜਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਤਿਨ ਕੌ ਜਲ ਲਹਾ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਅਤਿਹਿ ਬਿਸਮ ਹ੍ਵੈ ਰਹਾ ॥ ਚਿਤ ਭਰਿ ਚੌਪ ਡੀਠ ਇਮਿ ਜੋਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਚਕੋਰੀ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਾਂ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਲਖਿ ਅਟਕਿ ਰਹੀ ਵੈ ਬਾਲ ॥ ਲਲਨਾ ਕੇ ਲੋਇਨ ਨਿਰਖਿ ਸਭ ਹੀ ਭਈ ਗੁਲਾਲ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਟਕਤ ਭਈ ਲਾਲ ਲਖਿ ਬਾਲਾ ॥

ਜੈਸੇ ਮਨਿ ਲਾਲਨ ਕੀ ਮਾਲਾ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਚਹਤ ਕਛੁ ਤਊ ਲਜਾਵੈ॥ ਚਲਿ ਚਲਿ ਤੀਰ ਕੁਅਰ ਕੇ ਆਵੈ ॥੧੬॥ ਕੈ ਕੁਰਬਾਨ ਲਲਾ ਮਨ ਡਾਰੈ ॥ ਭੂਖਨ ਚੀਰ ਪਟੰਬਰ ਵਾਰੈ ॥ ਫੂਲ ਪਾਨ ਕੋਊ ਲੈ ਆਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਗੀਤਨ ਗਾਵੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਸਭ ਨਾਰਿ ॥ ਭੂਖਨ ਚੀਰ ਪਟੰਬ੍ਰ ਸਭ ਦਏ ਛਿਨਿਕ ਮਹਿ ਵਾਰ ॥੧੮॥ ਜਾਨੁ ਕੁਰੰਗਨਿ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਸੁਨਿ ਕਾਨ ॥ ਤਜੇ ਅਬਲਾ ਬੇਧੀ ਸਕਲ ਬਧੀ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ॥੧੯॥ ਸਭ ਰੀਝੀ ਲਖਿ ਰਾਇ ਛਬਿ ਦਿਤਿ ਯਾਦਿਤਿ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਕਿੰਨ੍ਰਨਿ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਜਾ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਸਭ ਨਾਰਿ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਅਬਲਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਜੋਰ ਡੀਠ ਨ੍ਰਿਪ ਓਰ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥ ਕੈ ਹਮ ਆਜੁ ਇਹੀ ਕਹਿ ਬਰਿ ਹੈਂ ॥ ਨਾਤਰ ਇਹੀ ਛੇਤ੍ਰ ਪਰ ਮਰਿ ਹੈਂ ॥੨੧॥ ਕਹਤ ਦੈਤਜਾ ਹਮ ਹੀਂ ਬਰਿ ਹੈਂ॥ ਦੇਵ ਸੁਤਾ ਭਾਖੈ ਹਮ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਜੱਛ ਕਿੰਨ੍ਰਜਾ ਕਹਤ ਹਮ ਲੈਹੈਂ ॥ ਨਾਤਰ ਪਿਯ ਕਾਰਨ ਜਿਯ ਦੈਹੈਂ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੱਛ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਲਖਿ ਛਬਿ ਗਈ ਬਿਕਾਇ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨੈਨਨ ਰਹੀ ਲਗਾਇ ॥੨੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਤ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਬਿਸਨ ਕੋ ਧਰਾ॥ ਏਕਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਕਰਾ ॥ ਇਕ ਤ੍ਰਿਯ ਭੇਸ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਕਨ ਧਰਮ ਕੋ ਰੂਪ ਸੁ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥੨੪॥ ਏਕੈ ਭੇਸ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਕਿਯਾ॥ ਏਕਨ ਰੂਪ ਸੂਰਜ ਕੋ ਲਿਯਾ॥ ਏਕਨ ਭੇਸ ਚੰਦ੍ਰ ਕੌ ਧਾਰ੍ਯੋ॥ ਮਨਹੁ ਮਦਨ ਕੌ ਮਾਨ ਉਤਾਰ੍ਯੋ ॥੨੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਾਤ ਕੁਮਾਰੀ ਚਲੀ ਭੇਸ ਇਹ ਧਾਰ ਕੈ॥ ਵਾ ਰਾਜਾ ਕਹ ਦਰਸਨ ਦੀਯਾ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ॥ ਸਾਤ ਸੁਤਾ ਰਾਜਾ ਹਮਰੀ ਏ ਬਰੁ ਅਬੈ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਪਾਟ ਪੁਨਿ ਕਰਹੁ ਜੀਤਿ ਖਲ ਦਲ ਸਬੈ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਉਨ ਰੂਪ ਨਿਹਰਾ॥ ਸਟਪਟਾਇ ਪਾਇਨ ਪਰ ਪਰਾ॥ ਧਕ ਧਕ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤਿਹ ਭਈ॥ ਚਟਪਟ ਸਕਲ ਬਿਸਰਿ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥੨੭॥ ਧੀਰਜ ਧਰਾ ਜਬੈ ਸੁਧਿ ਆਈ॥ ਪੁਨਿ ਪਾਇਨ ਲਪਟਾ ਨਾ ਧਾਈ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ਭਏ ॥ ਸਭ ਦੇਵਨ ਦਰਸਨ ਮੁਹਿ ਦਏ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਪੀ ਤੇਂ ਧਰਮੀ ਭਯੋ ਚਰਨ ਤਿਹਾਰੇ ਲਾਗਿ ॥ ਰੰਕ ਹੁਤੋ ਰਾਜਾ ਭਯੋ ਧੰਨਜ਼ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ॥੨੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈ ਸੁਈ ਕਰੌ ਜੁ ਤੁਮ ਮੁਹਿ ਭਾਖੌ ॥ ਚਰਨਨ ਧ੍ਯਾਨ ਤਿਹਾਰੇ ਰਾਖੌ ॥ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਅਨਾਥਹਿ ਕਿਯਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ

ਕਰੀ ਦਰਸਨ ਮੁਹਿ ਦਿਯਾ ॥੩੦॥ ਯੋ ਬਚ ਸੁਨਿ ਲੋਪਿਤ ਤੇਂ ਭਈ ॥ ਹ੍ਵੈ ਕਰ ਸਾਤ ਕੁਮਾਰੀ ਗਈ ॥ ਚਲਿ ਕਰਿ ਤੀਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਆਈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਆਜੁ ਮੁਹਿ ਬਰੋ ਇਹਾਂਈ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਜਬ ਤਿਨ ਉਚਰੇ ਬਚਨ ਕਛੁ ਨ ਲਹਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ॥ ਤਿਨ ਕਹ ਤੁਰੰਤੁ ਬਰਤ ਭਯੋ ਬਚ ਕਰਿ ਸੁਰਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥੩੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਧਾਈ ਬਾਜੀ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਜਹਾਂ ਬਿਰਾਜੀ ॥ ਜੱਛ ਕਿੰਨ੍ਰਜਾ ਜਹਾਂ ਸੁਹਾਵੈਂ ॥ ਉਰਗਿ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਗੀਤਨ ਗਾਵੈਂ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੱ ਛਲ ਸੌ ਰਾਜਾ ਛਲਾ ਸਪਤ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹ ਠੌਰ ॥ ਯਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਚਲੀ ਕਥਾ ਤਬ ਔਰ ॥੩੪॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਸੁੰਦਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੱ ਭਜ੍ਯੋ ਸੁਧਾਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕ੍ਰੀੜਤ ਭਈ ਕੋਕ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰ ॥੩੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੬॥੪੯੨੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਨੀਲਕੇਤ ਰਾਜਾ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਪੁਹਪਵਤੀ ਜਿਹ ਨਗਰੁਜਿਯਾਰੋ ॥ ਮੰਜ੍ਰਿਬਚਿੱਤ੍ਰ ਤਵਨ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਰਤਿ ਪਤਿ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਅਵਤਾਰਾ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਅਲਿਗੁੰਜਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ॥ ਛਬਿ ਜੀਤੀ ਸਸਿ ਪੁੰਜਨ ਕੀ ਜਿਹੱ ॥ ਤੇਜ ਅਪਾਰ ਕਹਾ ਨਹਿ ਜਾਈ ॥ ਆਪੁ ਹਾਥ ਜਨੁਕੀਸ ਬਨਾਈ ॥੨॥ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿਤਿਲਕਕੁਅਰਿ ਇਕ ਰਾਜਾ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਵਾਹੀ ਕਹੱ ਛਾਜਾ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਦੁਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ॥ ਲਖਿ ਛਬਿ ਭਾਨ ਰਹਤ ਉਰਝਾਈ ॥੩॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਲਿਗੁੰਜਮਤੀ ਸਖਿ ਪੁੰਜ ਲਿਏ ਇਕ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰਨ ਆਈ ॥ ਰੂਪ ਅਲੋਕ ਬਿਲੋਕਿ ਮਹੀਪ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿ ਰਹੀ ਉਰਝਾਈ ॥ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਸਕੁਚੈ ਜਿਯ ਮੈਂ ਤਊ ਜੋਰਿ ਰਹੀ ਦ੍ਰਿਗ ਬਾਂਧਿ ਢਿਠਾਈ ॥ ਧਾਮ ਗਈ ਮਨ ਹੁਆਂ ਹੀ ਰਹ੍ਯੋ ਜਨੁ ਜੂਪ ਹਰਾਇ ਜੁਆਰੀ ਕੀ ਨ੍ਯਾਈ ॥੪॥ ਧਾਮਨ ਜਾਇ ਸਖੀ ਇਕ ਸੁੰਦਰਿ ਨੈਨ ਕੀ ਸੈਨਨ ਤੀਰ ਬੁਲਾਈ ॥ ਕਾਢਿ ਦਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਧਨ ਵਾ ਕਹੱ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕਨ ਸੌ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਪਾਇ ਪਰੀ ਮਨੁਹਾਰਿ ਕਰੀ ਭੁਜ ਹਾਥ ਧਰੀ ਬਹੁਤੈਂ ਘਿਘਿਆਈ ॥ ਮੀਤ ਮਿਲਾਇ ਕਿ ਮੋਹੂ ਨ ਪਾਇ ਹੈਂ ਜਿਯ ਜੁ ਹੁਤੀ ਕਹਿ ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਈ ॥੫॥ ਜੋਗਿਨ ਹ੍ਵੈ ਬਸਿ ਹੌ ਬਨ ਮੈ ਸਖਿ ਭੂਖਨ ਛੋਰਿ ਬਿਭੂਤਿ ਚੜੈਹੌਂ ॥ ਅੰਗਨ ਮੈਂ ਸਜਿਹੌਂ ਭਗਵੇ ਪਟ ਹਾਥ ਬਿਖੈ ਗਡੂਆ ਗਹਿ ਲੈਹੌਂ ॥ ਨੈਨਨ ਕੀ ਪੁਤਰੀਨ ਕੇ ਪਤ੍ਰਨ ਬਾਂਕੀ ਬਿਲੋਕਨਿ ਮਾਂਗ

ਅਘੈਹੌਂ ॥ ਦੇਹਿ ਛੁਟੋ ਕਯੋਂ ਨ ਆਯੁ ਘਟੋ ਪਿਯ ਐਸੀ ਘਟਾਨ ਮੈਂ ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੌਂ ॥੬॥ ਏਕਤੁ ਬੋਲਤ ਮੋਰ ਕਰੋਰਿਨ ਦੂਸਰੇ ਕੋਕਿਲਕਾ ਕੁਹਕਾਰੈਂ ॥ ਦਾਦਰ ਦਾਹਤ ਹੈ ਹਿਯ ਕੌ ਅਰੁ ਨਾਨੀ ਪਰੈ ਛਿਤ ਮੇਘ ਫੁਹਾਰੈਂ ॥ ਝਿੰਗੁ ਕਰੈ ਝਰਨਾ ਉਰ ਮਾਂਝ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਿ ਬਿੱਦਲਤਾ ਚਮਕਾਰੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਤੇ ਪਿਯ ਆਸ ਲਗੇ ਨਹਿ ਆਜੁ ਪਧਾਰੈਂ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਜਬ ਕੁਅਰਿ ਸੁਘਰਿ ਸਹਚਰਿ ਲਹੀ ॥ ਕਾਨ ਲਾਗਿ ਕੈ ਬਾਤ ਬਿਹਸਿ ਐਸੇ ਕਹੀ ॥ ਚਤੁਰਿ ਦੂਤਿਕਾ ਤਹ ਇਕ ਅਬੈ ਪਠਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿਤਿਲਕਕੁਅਰ ਕੌ ਭੇਦ ਮੰਗਾਇਯੈ ॥੮॥ ਸੁਨਤ ਮਨੋਹਰ ਬਾਤ ਅਧਿਕ ਮੀਠੀ ਲਗੀ ॥ ਬਿਰਹਿ ਅਗਨਿ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਜਿਯ ਜਗੀ ॥ ਚਤੁਰਿ ਸਖੀ ਇਕ ਬੋਲਿ ਪਠਾਈ ਮੀਤ ਤਨ ॥ ਹੋ ਜਿਯ ਜਾਨੀ ਮੁਹਿ ਰਾਖਿ ਜਾਨਿ ਪਿਯ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਸਹਚਰਿ ਚਤੁਰ ਤਹਾ ਪਹੂਚੀ ਜਾਇ ॥ ਜਹ ਮਨਿ ਤਿਲਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚੜ੍ਹਾ ਅਖੇਟਕਹਿ ਬਨਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਚਰਿ ਤਹਾ ਪਹੂੰਚਤਿ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਆਗਮਨ ਜਹਾਂ ਸੁਨਿ ਲਈ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਭ ਸਜੇ ਸਿੰਗਾਰਾ ॥ ਜਨੁ ਨਿਸਪਤਿ ਸੋਭਿਤ ਜੁਤ ਤਾਰਾ ॥੧੧॥ ਸੀਸਫੂਲ ਸਿਰ ਪਰ ਤ੍ਰਿਯ ਧਾਰਾ ॥ ਕਰਨਫੂਲ ਦੁਹੂੰ ਕਰਨ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ਮੋਤਿਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ਕੋ ਧਰਾ ॥ ਮੋਤਿਨ ਹੀ ਸੌ ਮਾਗਹਿ ਭਰਾ ॥੧੨॥ ਸਭ ਭੂਖਨ ਮੋਤਿਨ ਕੇ ਧਾਰੇ ॥ ਜਿਨ ਮਹਿ ਬੱਜ੍ਰ ਲਾਲ ਗੁਹਿ ਡਾਰੇ ॥ ਨੀਲ ਹਰਿਤ ਮਨਿ ਪੋ੍ਈ ਭਲੀ ॥ ਜਨੁ ਤੇ ਹਸਿ ਉਡਗਨ ਕਹ ਚਲੀ ॥੧੩॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਵਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਲਹਾ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹ੍ਵੈ ਰਹਾ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਜੱਛ ਗੰਧ੍ਰਬਜਾ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਸੁਰੀ ਪਰੀਜਾ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਚਿੱਤਯੋ ਇਹ ਪੂਛੀਯੈ ਕਯੋਂ ਆਈ ਇਹ ਦੇਸ ॥ ਸੂਰ ਸੁਤਾ ਕੈ ਚੰਦ੍ਰਜਾ ਕੈ ਦੁਹਿਤਾ ਅਲਿਕੇਸ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਲਯੋ ਚਲਯੋ ਤਾ ਕੇ ਤਟ ਗਯੋ ॥ ਲਖਿ ਦੁਤਿ ਤਿਹ ਅਤਿ ਰੀਝਤ ਭਯੋ ॥ ਰੂਪ ਨਿਰਖਿ ਰਹਿਯੋ ਉਰਝਾਈ ॥ ਕਵਨ ਦੇਵ ਦਾਨੋ ਇਹ ਜਾਈ ॥੧੬॥ ਮੋਤਿਨ ਮਾਲ ਬਾਲ ਤਿਨ ਲਈ ॥ ਜਿਹ ਭੀਤਰਿ ਪਤਿਯਾ ਗੁਹਿ ਗਈ ॥ ਕਹਯੋ ਕਿ ਜੈਸੀ ਮੁਝਹਿ ਨਿਹਾਰਹੁ ॥ ਤੈਸਿਯੈ ਤਿਹ ਨ੍ਰਿਪ ਸਹੱਸ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਬਾਲ ਬਿਲੋਕਿ ਛਬਿ ਮੋਹਿ ਰਹਾ ਸਰਬੰਗ ॥ ਸੁਧ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਬਿਸਰੀ ਸਭੈ ਚਲਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਸੰਗ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਾਲ ਮਾਲ

ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਪਤਿਯਾ ਛੋਰਿ ਬਾਂਚਿ ਸਿਰ ਝਾਰਾ ॥ ਜੋ ਸਰੂਪ ਦੀਯੋ ਬਿਧਿ ਯਾ ਕੇ ॥ ਤੈਸੀ ਸੁਨੀ ਸਾਤ ਸਤ ਵਾਂ ਕੇ ॥੧੯॥ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਵਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੌਂ ॥ ਸਫਲ ਜਨਮ ਕਰਿ ਤਦਿਨ ਬਿਚਾਰੌਂ ॥ ਜੋ ਐਸੀ ਭੇਟਨ ਕਹ ਪਾਊਂ ॥ ਇਨ ਰਾਨਿਨ ਫਿਰਿ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖਾਊਂ ॥੨੦॥ ਵਹੀ ਬਾਟ ਤੇ ਉਹੀ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਤਵਨਿ ਤਰੁਨਿ ਕਹੱ ਰਥਹਿ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਚਲਤ ਚਲਤ ਆਵਤ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਅਬਲਾ ਮਗਹਿ ਨਿਹਾਰਤ ਜਹਾਂ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਸਭ ਤਯਾਗਿ ਕਰਿ ਭੇਖ ਅਤਿਥ ਬਨਾਇ ॥ ਤਵਨਿ ਝਰੋਖਾ ਕੇ ਤਰੇ ਬੈਠਯੋ ਧੂੰਆ ਲਗਾਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਹੀ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਭਿੱਛਾ ਲੈ ਆਵੈ ॥ ਤਾਕਹ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਜਿਵਾਵੈ ॥ ਨਿਸਿ ਕਹੱ ਲੋਗ ਜਬੈ ਸ੍ਵੈ ਜਾਂਹੀ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਦੋਊ ਭੋਗ ਕਮਾਹੀ ॥੨੩॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੁਅਰਿ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਲੀਏ ॥ ਸਭ ਹੀ ਲੋਕ ਬਿਸ੍ਵਾਸਿਤ ਕੀਏ ॥ ਅਤਿਥ ਲੋਗ ਕਹਿ ਤਾਂਹਿ ਬਖਾਨੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕਰਿ ਕੋਊ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥੨੪॥ ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਅਰਿ ਪਿਤਾ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਬਚਨ ਕਠੋਰ ਬਖਾਨਤ ਭਈ ॥ ਕੋਪ ਬਹੁਤ ਰਾਜਾ ਤਬ ਭਯੋ ॥ ਬਨਬਾਸਾ ਦੁਹਿਤਾ ਕਹੱ ਦਯੋ ॥੨੫॥ ਸੁਨ ਬਨਬਾਸ ਪ੍ਰਗਟਿ ਅਤਿ ਰੋਵੈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸਕਲ ਦੁਖ ਖੋਵੈ ॥ ਸਿਧਿ ਕਾਜ ਮੋਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਨਾ ॥ ਤਾਤ ਹਮੈ ਬਨਬਾਸਾ ਦੀਨਾ ॥੨੬॥ ਸਿਵਕਨ ਸੰਗ ਇਮਿ ਰਾਜ ਉਚਾਰੋ ॥ ਏਹ ਕੰਨਜਾ ਕਹੱ ਬੇਗਿ ਨਿਕਾਰੋ ॥ ਜਹੱ ਬਨ ਹੋਇ ਘੋਰ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥ ਤਹ ਇਹ ਛਡ ਆਵਹੁ ਤਤਕਾਲਾ ॥੨੭॥ ਲੈ ਸੇਵਕ ਤਿਤ ਸੰਗ ਸਿਧਾਏ ॥ ਤਾਂ ਕਹੱ ਬਨ ਭੀਤਰ ਤਜਿ ਆਏ ॥ ਵਹ ਰਾਜਾ ਆਵਤ ਤਹ ਭਯੋ ॥ ਤਹੀ ਤਵਨਿ ਤੇਂ ਆਸਨ ਲਯੋ ॥੨੮॥ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਤਵਨ ਸੌ ਕਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੀ ॥ ਹੈ ਆਰੂੜਤ ਪੁਨਿ ਤਿਹ ਕੀਨਾ ॥ ਨਗਰ ਅਪਨ ਕੋ ਮਾਰਗ ਲੀਨਾ ॥੨੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਾਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੭॥੪੮੫੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਹੰਸਧੁਜ ਰਾਜਾ ਇਕ ਸੁਨਿਯਤ ॥ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਿਹ ਅਤਿ ਜਗ ਗੁਨਿਯਤ ॥ ਕੇਸੋਤਮਾ ਧਾਮ ਤਿਹ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਸੁਨੀ ਨ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥੧॥ ਹੰਸਮਤੀ ਤਿਹੱ ਗ੍ਰਿਹ ਦੁਹਿਤਾ ਇਕ ॥ ਪੜ੍ਹੀ ਬਯਾਕਰਨ ਕੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰਨਿਕ ॥ ਤਾ ਸਮ ਅਵਰ ਨ ਕੋਊ ਜਗ ਮੈ ॥ ਥਕਿਤ ਰਹਤ

ਨਿਰਖਤ ਰਵਿ ਮਗ ਮੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਵਹ ਬਾਲ ਜਗਤ ਮਹਿ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਜਿਹ ਸਮ ਅਵਰ ਸੁੰਦਰੀ ਕਹੂੰ ਨ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ਰਾਜਈ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਚੰਦ੍ਰ ਅਰੁ ਸੂਰ ਮਦਨ ਛਬਿ ਲਾਜਈ ॥੩॥ ਰੂਪ ਕੁਅਰਿ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ਜਬੈ ਅਬਲਾ ਲਹਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਨਿਰਖਾ ਕਹੂੰ ਨ ਕਹੂੰ ਕਿਨ ਹੂੰ ਕਹਾ ॥ ਜਬ ਵਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬੈਠਤ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਭ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਕਹੱ ਲੇਤ ਚੁਰਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਇਕ ਸਖੀ ਬੁਲਾਈ ॥ ਸਿਖੈ ਕੁਅਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਠਾਈ ॥ ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਕਰਿ ਤਿਹੱ ਹਯਾਂ ਲਯਾਵਹੁ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗਹੁ ਜੋਈ ਸੋਈ ਪਾਵਹੁ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਯਾਕੁਲ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਜਬੈ ਸਹਚਰੀ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਮਤਿ ਨ ਕੁਅਰਿ ਮਰਿ ਜਾਇ ਇਹੈ ਜਿਯ ਮਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਚਲੀ ਸਕਲ ਡਰ ਡਾਰਿ ਪਹੂਚੀ ਜਾਇ ਤਹੱ ॥ ਹੋ ਬੈਠੇ ਸੇਜ ਸਵਾਰਿ ਤਵਨ ਕੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਜਹੱ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਕਰਿ ਤਾ ਕੌ ਤਹ ਲਯਾਈ ॥ ਬਾਤ ਮਿਲਨ ਕੀ ਤਿਹੱ ਨ ਜਤਾਈ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਧਾਮ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਨਿਰਖਤ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੭॥ ਤਾ ਕੌ ਕਹੀ ਆਨਿ ਮੋਕੌ ਭਜੁ ॥ ਲਾਜ ਸਾਜ ਸਭ ਹੀ ਅਬ ਹੀ ਤਜੁ ॥ ਮਿਥਨ ਭੇਦ ਜਬ ਮੀਤ ਪਛਾਨਾ ॥ ਧਰਮ ਛੁਟਨ ਤੇ ਅਧਿਕ ਡਰਾਨਾ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਅਧਿਕ ਕਹਾਇ ਜਗ ਜਨਮ ਰਾਜ ਗ੍ਰਿਹ ਪਾਇ ॥ ਢੀਠ ਰਮਿਯੋ ਮੋ ਸੋਂ ਚਹੈਂ ਅਜਹੂੰ ਨ ਨਿਲਜ ਲਜਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤੁਹਿ ਮੈ ਨਿਰਖਤ ਛਬਿ ਭਈ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਤਬ ਹੀ ਤਜ ਦਈ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮੈ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਤਵ ਦੁਤਿ ਲਖਿ ਮੁਰ ਜੀਯ ਬਿਕਾਨਾ ॥੧੦॥ ਸੁਨ ਤਰਨੀ ਮੈ ਤੋਹਿ ਨ ਭਜੋਂ ॥ ਧਰਮ ਆਪਨੋ ਕਬਹੂੰ ਨ ਤਜੋਂ ॥ ਜਬ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰਦ ਮੁਹਿ ਜਾਯੋ ॥ ਇਹੈ ਮਿਸ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਬਤਾਯੋ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਪਰ ਭੂਲਿ ਨ ਦੀਜਹੁ ਪਾਇ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਨਹਿ ਕੀਜਿਯਹੁ ਤਾ ਸੋ ਰੁਚਿ ਉਪਜਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਤੁਮਰੇ ਮੈ ਕਰਮ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਕਹਿਹੋਂ ਰਾਜਾ ਪਾਸ ਸਵਾਰੇ ॥ ਤੋਹਿ ਸਦਨ ਤੇ ਪਕਰਿ ਮੰਗੈਹੋਂ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਸਾਸਨਾ ਦਿਵੈਹੋਂ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਦਾ ਤੁਮਰੋ ਫਾਰਿਹੋਂ ਤੁਮਰੇ ਪਿਤਾ ਹਜੂਰਿ ॥ ਤੋ ਕਹੱ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰਿ ਹੋਂ ਕੂਕ੍ਰਿਨਿ ਕੀ ਜਯੋਂ ਕੂਰ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਗਈ ਨਾਮੁ ਕੁਤਿਯਾ ਸੁਨਿ ॥ ਕੋਪ ਕਿਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਮਾਥੋ ਧੁਨਿ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸੀ ਕਹੱ ਅਬੈ

ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮਿਸ੍ਰ ਯਾ ਕੇ ਕਹੁ ਮਾਰੋ ॥੧੫॥ ਜਿਨ ਤੁਹਿ ਯਹ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਰਿੜਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੋ ਸੌ ਨ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਕੈ ਜੜ੍ਹ ਆਨਿ ਅਬੈ ਮੁਹਿ ਭਜੋ ॥ ਨਾਤਰ ਆਸ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀ ਤਜੋ ॥੧੬॥ ਮੂਰਖ ਤਿਹ ਰਤਿ ਦਾਨ ਨ ਦੀਯਾ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਨੇ ਕਾ ਮਾਰਗ ਲੀਯਾ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਕਿਯਾ ਧਿਕਾਰਾ ॥ ਪਾਇਨ ਪਰੀ ਲਾਤ ਸੌ ਮਾਰਾ ॥੧੭॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਅਤਿ ਭਈ ॥ ਇਹੱ ਜੜ੍ਹ ਮੁਹਿ ਰਤਿ ਦਾਨ ਨ ਦਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਕਰਿ ਕਰਿ ਯਾਹਿ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮਿਸ੍ਰ ਯਾ ਕੇ ਕਹੱ ਮਾਰੋ ॥੧੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਮਕਿ ਤੇਗ ਕੋ ਤਬ ਤਿਹੱ ਘਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰਿਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਪੁਰਖ ਕਹੱ ਮਾਰਿ ਠੌਰ ਹੀ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਐਂਚ ਤਵਨ ਕੀ ਲੋਥਿ ਦਈ ਤਰ ਡਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਪਰ ਰਹੀ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਆਸਨ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਪਮਾਲਾ ਕਰ ਮਹਿ ਗਹੀ ਬੈਠੀ ਆਸਨ ਮਾਰਿ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਲੀਨਾ ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਿ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੰਸਕੇਤ ਤਬ ਤਾਂਹਿ ਸਿਧਾਨਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਸੁਤਾ ਤਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਰਾਨਾ ॥ ਕਹਿਸਿ ਕੁਅਰਿ ਇਹੱ ਕਸਿ ਤੁਹਿ ਕਰਾ ॥ ਬਿਨੁ ਪਰਾਧ ਯਾ ਕੋ ਜਿਯ ਹਰਾ ॥੨੧॥ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਮੁਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਯੋ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਮਿਸ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਰਿੜਾਯੋ ॥ ਜੌ ਇਹੱ ਰੂਪ ਕੁਅਰ ਤੈ ਮਰਿ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਭ ਕਾਜ ਤਿਹਾਰੌ ਸਰਿ ਹੈ ॥੨੨॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੈ ਯਾ ਕੋ ਗਹਿ ਮਾਰਾ ॥ ਸੁਨਹੁ ਪਿਤਾ ਤੁਮ ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ॥ ਸਾਧੋ ਮੰਤ੍ਰ ਬੈਠ ਯਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ॥ ਜੋ ਜਾਨਹਿ ਸੋ ਕਰਹੁ ਅਬੈ ਤੈਂ ॥੨੩॥ ਹੰਸਕੇਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋਪ ਭਰਾ ਤਬ ॥ ਬਚਨ ਸੁਤਾ ਕੌ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਾ ਜਬ ॥ ਹਜਾਂ ਲ਼ਜਾਵਹੁ ਤਿਹੱ ਮਿਸ੍ਰ ਪਕਰਿ ਕੈ ॥ ਜੋ ਐਸੋ ਗਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਰਿ ਕੈ ॥੨੪॥ ਸੁਨਿ ਭ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਉਤਾਇਲ ਧਾਏ ॥ ਤਿਹ ਮਿਸ੍ਰਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹਿ ਗਹਿ ਲ਼ਜਾਏ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਅਧਿਕ ਜਾਤਨਾ ਦਿਯਾ ॥ ਕਰਮ ਚੰਡਾਰ ਬਿੱਪ੍ਰ ਹ੍ਵੈ ਕਿਯਾ ॥੨੫॥ ਸੁਨਿ ਬਚ ਮਿਸ੍ਰ ਅਚੰਭੌ ਰਹਾ ॥ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਰਾਜਾ ਤਨ ਕਹਾ ॥ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਮ ਨ ਐਸਾ ਕਿਯਾ ॥ ਤਵ ਦੁਹਿਤਾ ਕਹੱ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਦਿਯਾ ॥੨੬॥ ਤਬ ਲਗਿ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਦਿਜਬਰ ਕੇ ਪਾਇਨ ਲਪਟਾਈ ॥ ਤੁਮ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਜੋ ਹਮਹਿ ਸਿਖਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਬਿਧਿ ਮੈਂ ਜਾਪ ਕਮਾਯੋ ॥੨੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਵ ਆਇਸੁ ਹਮ ਮਾਨਿ ਮਨੁੱਛ ਕਹੱ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਪਰ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਬਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਨਿਸਿ ਜਪਾ ਸੁ ਸਿਧਿ ਨ ਕਛੁ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਹਮ ਰਿਸਿ ਠਾਨਿ ਸੁ

ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਤਿ ਦਯੋ ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਕਿਹ ਕਾਜ ਮੁਕਰਿ ਤੈ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਹਮਹਿ ਦ੍ਰਿੜਯੋ ॥ ਅਬ ਕਯੋ ਨ ਕਹਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਤੀਰਾ ॥ ਸਾਚ ਕਹਤ ਕਸ ਲਾਗਤ ਪੀਰਾ ॥੨੯॥ ਮਿਸ੍ਰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਹੂੰ ਓਰ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜਗਦੀਸ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਹਾਰਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ੍ਰਿਪ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰਾ ॥੩੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਾਂਸੀ ਤਿਹੱ ਮਿਸ੍ਰਹਿ ਦਿਯਾ ਹੰਸਕੇਤ ਰਿਸਿ ਮਾਨਿ ॥ ਹੰਸਮਤੀ ਕਹੱ ਜਿਹੱ ਸਿਖਯੋ ਐਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਧਾਨ ॥੩੧॥ ਜਿਹੱ ਨਾ ਭਜੀ ਤਿਹ ਘੈ ਹਨਾ ਇਹ ਛਲ ਮਿੱਸ੍ਰਹਿ ਮਾਰਿ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਕਿਯਾ ਹੰਸਮਤੀ ਬਰ ਨਾਰਿ ॥੩੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਾਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੮॥੪੯੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੁੱਦ੍ਰਕੇਤ ਰਾਜਾ ਹੁਤੋ ਰਾਸਟ੍ਰ ਦੇਸ ਕੋ ਨਾਹ ॥ ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਨਰੇਸ ਨਹਿ ਦੁਤਿਯ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਮਾਹਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਬਸਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਜਿਹ ਅੰਤਰ ਜਿਯ ॥ ਜਾ ਕੇ ਰੂਪ ਤੁੱਲਿ ਨਹਿ ਕੋਊ ॥ ਏਕੈ ਘੜੀ ਬਿਧਾਤਾ ਸੋਊ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੋਇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਾ ਤੇ ਭਏ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਮਹਿ ਜਾਨਿਯਤ ਜਾ ਕੋ ਤੇਜ ਰੁ ਤ੍ਰਾਸ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭਕੇਤ ਸੁਭ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਬਜ੍ਰਾਘ੍ਰਕੇਤ ਦੂਸਰ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਬਿਦਿਤ ਜਗ ਮੈਂ ਭਏ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਸੂਰ ਸਸਿ ਪ੍ਰਗਟ ਦੁਤਿਯ ਤਿਹ ਪੁਰ ਵਏ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਜੋਬਨ ਝਮਕਾ ਤਿਨ ਕੇ ਤਨ ॥ ਜਾਤ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਲਰਿਕਾਪਨ ॥ ਅਰਿ ਅਨੇਕ ਬਹੁ ਬਿਧਨ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਚਾਕਰ ਪ੍ਰਜਾ ਆਪਨੇ ਪਾਰੇ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਦੇਸ ਲੈ ਬਹੁ ਜੀਤੇ ਅਰਿ ਰਾਜ ॥ ਸਭਹਿਨ ਸਿਰ ਸੋਭਤ ਭਏ ਦਿਨਮਨ ਜਯੋਂ ਨਰ ਰਾਜ ॥੬॥ ਰੂਪ ਕੁਅਰ ਘਟਿ ਪ੍ਰਥਮ ਮੈਂ ਦੂਸਰ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਤੇਂ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਸੇਵਤ ਜਾਂਹਿ ਹਜਾਰ ॥੭॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸੋ ਕਿਸੀ ਨ ਦੇਸ ਜੈਸੋ ਲਹੁ ਸੁੰਦਰ ਕੁਅਰ ॥ ਕੈ ਦੂਸਰੋ ਦਿਨੇਸ ਕੈ ਨਿਸੇਸ ਅਲਿਕੇਸ ਯਹਿ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਮਾਤ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਲਖਿ ਛਬਿ ॥ ਜਾਤ ਭਈ ਸੁਧਿ ਸਾਤ ਤਵਨ ਸਬ ॥ ਰਮਯੋ ਚਹਤ ਲਹੁ ਸੁਤ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ਰਾਨੀ ਬਯਾਪੀ ਅਧਿਕ ਅਨੰਗਾ ॥੯॥ ਤਿਹੱ ਤਬ ਚਹਾ ਨਾਥ ਕਹੱ ਮਰਿਯੈ ॥

ਪੁਨਿ ਟੀਕਾ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੰਘਰਿਯੈ ॥ ਕਵਨ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਕਹਾਂ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਲਹੁ ਸਿਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਛੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਢਾਰੋ ॥੧੦॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸਿਵਪੁਜਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮਦਰਾ ਸੋ ਕਰਿ ਮੱਤ ਸੁਵਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਟੀਕਾ ਕੋ ਪੂਤ ਹਕਾਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਮੱਦ ਤਾਹੂ ਕਹੱ ਪਜਾਰਾ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਸੁਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਵਾਇ ਕਰਿ ਕਾਢਿ ਲਿਯਾ ਅਸਿ ਹਾਥ ॥ ਪੂਤ ਹੇਤ ਮਾਰਾ ਤਿਨੈ ਹਾਥ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਰਿ ਪੂਤ ਪਤਿ ਰੋਇ ਪੁਕਾਰਾ ॥ ਪਤਿ ਸੁਤ ਸੁਤ ਪਤਿ ਮਾਰਿ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਮਦ ਕੇ ਮਹਾ ਮੱਤ ਏ ਭਏ ॥ ਆਪੁਸ ਮੈਂ ਕੋਪਿਤ ਤਨ ਤਏ ॥੧੩॥ ਉਦਿਤ ਦੋਊ ਆਹਵ ਕਹੱ ਭਏ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੋਪ ਤਨ ਤਏ ॥ ਅਸਿ ਲੈ ਪਿਤੁ ਸੁਤ ਕੇ ਸਿਰ ਝਾਰਾ ॥ ਪੂਤ ਕਾਢਿ ਪਿਤੁ ਸੀਸ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥੧੪॥ ਮੈਂ ਠਾਢੀ ਇਹ ਚਰਿਤ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਫੂਟਿ ਨ ਗਏ ਨੈਨ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਦਾਵ ਬਚਾਇ ਨ ਇਨ ਤੇ ਅਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਾਲੁ ਦੁਹੂੰਨ ਕੋ ਭਯੋ ॥੧੫॥ ਅਬ ਹੌ ਦੈਵ ਕਹੌ ਕਾ ਕਰੌ ॥ ਉਰ ਮਹਿ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌ ॥ ਬਾਨਪ੍ਰਸਥ ਹ੍ਵੈ ਬਨਹਿ ਸਿਧੈਹੌ ॥ ਲਹੁ ਸੁਤ ਕੇ ਸਿਰ ਛੱਤ੍ਰ ਢੁਰੈਹੌ ॥੧੬॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਤ ਪਤਿ ਕੋ ਬਧ ਕੀਨਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਜ ਲਹੁ ਸੁਤ ਕਹੱ ਦੀਨਾ ॥ ਬਹੁਰੌ ਭੇਖ ਅਤਿਥ ਕੋ ਧਾਰੀ ॥ ਪੰਥ ਉੱਤਰਾ ਓਰ ਸਿਧਾਰੀ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾ ਜਾਇ ਤਪਸਾ ਕਰੀ ਸਿਵ ਕੀ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਭੂਤਰਾਟ ਰੀਝਤ ਭਏ ਨਿਰਖਿ ਨਿਠੁਰਤਾ ਨਾਰਿ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਰੰਬਯੂਹ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਕੈ ਕਹਾ ॥ ਜੋ ਤਵ ਬਜਾਪਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮਹਿ ਰਹਾ ॥ ਦੇਹੁ ਤ ਪਿਤਾ ਇਹੈ ਬਰ ਪਾਊਂ ॥ ਬਿਰਧਾ ਤੇ ਤਰੁਨੀ ਹ੍ਵੈ ਜਾਊਂ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਰਧਾ ਤੇ ਤਰੁਨੀ ਭਈ ਬਰੁ ਦੀਨਾ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ॥ ਤੁਚਾ ਪੁਰਾਤਨ ਛਾਡਿ ਕਰਿ ਜਯੋਂ ਅਹਿ ਕੁੰਚੁਰੀ ਡਾਰਿ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਰਧਾ ਤੇ ਤਰੁਨੀ ਜਬ ਭਈ ॥ ਤਬ ਚਲਿ ਤਿਸੀ ਨਗਰ ਕਹੱ ਗਈ ॥ ਜਹੱ ਖੇਲਤ ਸੁਤ ਚੜਾ ਸਿਕਾਰਾ ॥ ਮਾਰੇ ਰੀਛ ਰੋਝ ਝੰਖਾਰਾ ॥੨੧॥ ਏਕ ਮ੍ਰਿਗੀ ਕਾ ਭੇਸ ਧਰਾ ਤਬ ॥ ਤਨ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਛੋਡਿ ਸੁੰਦਰ ਸਬ ॥ ਖੇਲਤ ਹੁਤੋ ਅਖਿਟ ਸੁਤ ਜਹਾ ॥ ਹਰਨੀ ਹ੍ਵੈ ਨਿਕਸਤ ਭੀ ਤਹਾ ॥੨੨॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਤਿਹੱ ਸੁਤ ਹੈ ਡਾਰਾ ॥ ਸੰਗੀ ਕਿਸੂ ਨ ਓਰ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਏਕਲ ਜਾਤ ਦੂਰਿ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਥੋ ਬਨ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਜਹਾਂ ॥੨੩॥ ਸਾਲ ਤਮਾਲ ਜਹਾਂ ਦ੍ਰੁਮ ਭਾਰੇ ॥ ਨਿੰਬੂ ਕਦਮ ਸੁ ਬਟ ਜਟਿਯਾਰੇ ॥ ਸੀਬਰ ਤਾਰ ਖਜੂਰੈਂ ਭਾਰੀ ॥ ਨਿਜ ਹਾਥਨ ਜਨੁ ਈਸ ਸੁਧਾਰੀ ॥੨੪॥ ਮ੍ਰਿਗੀ ਜਾਇ ਤਹੱ ਗਈ ਭੁਲਾਈ ॥

ਉਤ ਮਾਗਨਾ ਭੇਸ ਬਨਾਈ ॥ ਆਨਿ ਅਪਨ ਤਿਹੱ ਰੂਪ ਦਿਖਾਰਾ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਮੋਹਿਤ ਕਰਿ ਡਾਰਾ ॥੨੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਕਿੰਨ੍ਰਨਿ ਕਵਨ ਬਿਚਾਰਿਯੈ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨਗਨੀ ਕੋ ਜਿਯ ਧਾਰਿਯੈ ॥ ਗੰਧਰਬੀ ਅਪੱਸਰਾ ਕਵਨ ਇਹ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਰਵੀ ਸਸੀ ਬਾਸਵੀ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਨਿਯੈ ॥੨੬॥ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨਿਰਖ ਤਹ ਰਹਾ ਲੁਭਾਇ ਕੈ ॥ ਪੂਛਤ ਭਯੋ ਚਲਿ ਤਾਹਿ ਤੀਰ ਤਿਹ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨਗਨੀ ਇਨ ਤੇ ਕਵਨਿ ਤੁਯ ॥ ਹੋ ਕਵਨ ਸਾਚੁ ਕਹਿ ਕਹਿਯੋ ਸੁਤਾ ਤੈ ਏਸ ਭੁਅ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਮੈ ਤੋਰਿ ਛਬਿ ਨਿਰਖਤ ਗਯੋ ਲੁਭਾਇ ॥ ਅਬ ਹੀ ਹ੍ਵੈ ਅਪਨੀ ਬਸਹੁ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਆਇ ॥੨੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਆਧ ਬਿਰ ਨਾਂਹਿ ਨਾਂਹਿ ਤਿਨ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਲਗੀ ਨਿਗੋਡੀ ਲਗਨ ਜਾਤ ਨਹਿ ਭਾਖਿਯੋ ॥ ਅੰਤ ਕੁਅਰ ਜੋ ਕਹਾ ਮਾਨਿ ਸੋਈ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਪਤਿ ਸੁਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰਿ ਲਹੁ ਸੁਤ ਛਲਿ ਪਿਯ ਕਿਯੋ ॥੨੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੫੯॥੪੯੧੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮਸਤਕਰਨ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜਗਿਸ੍ਰੀ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਤਪਸ੍ਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਜਰਾਛਮਤੀ ਤਿਹੱ ਦਾਰਾ ॥ ਪਾਰਬਤੀ ਕੋ ਜਨੁ ਅਵਤਾਰਾ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਸਤਕਰਨ ਨ੍ਰਿਪ ਸਿਵ ਪੂਜਾ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਰੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਜਾਨਿ ਗੁਰ ਪਗੁ ਪਰੈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਪਸਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਿਤਾਵਈ ॥ ਹੋ ਰਾਨੀ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਭੂਲਿ ਨ ਕਬਹੀ ਆਵਈ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਏਕ ਪੁਰਖ ਸੌ ਅਤਿ ਹਿਤ ਠਾਨਿ ਕੈ ॥ ਰਮਤ ਭਈ ਤਿਹ ਸੰਗ ਅਧਿਕ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਸੋਤ ਹੁਤੀ ਸੁਪਨਾ ਮਹਿ ਸਿਵ ਦਰਸਨ ਦਿਯੋ ॥ ਹੋ ਬਚਨ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਹਸਿ ਮੁਹਿ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥੩॥ ਸਿਵ ਬਾਚ ॥ ਇਕ ਗਹਿਰੇ ਬਨ ਬਿਚ ਤੁਮ ਏਕਲ ਆਇਯੋ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਪੂਜਾ ਮੋਰੀ ਮੋਹਿ ਰਿਝਾਇਯੋ ॥ ਜੋਤਿ ਆਪਨੇ ਸੌ ਤਵ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਹੋ ॥ ਹੋ ਤੁਹਿ ਕਹੱ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤਿ ਸੁ ਜਗਤਿ ਦਿਖਾਇ ਹੌ ॥੪॥ ਤਾ ਤੇ ਤਵ ਆਗਯਾ ਲੈ ਪਤਿ ਤਹਿ ਜਾਇ ਹੌ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਸਿਵ ਕੀ ਪੂਜਾ ਅਧਿਕ ਰਿਝਾਇ ਹੌ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤਿ ਸਦਾ ਸਿਵ ਕਰਹਿਗੇ ॥ ਹੋ ਸਪਤ ਮਾਤ੍ਰ ਕੁਲ ਸਪਤ ਪਿਤਰ ਕੁਲ ਤਰਹਿਗੇ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਗਈ ਲੈ ਸਿਵਜੂ ਕੋ ਨਾਮ ॥ ਜਿਯਤ ਮੁਕਤਿ

ਭੀ ਪਤਿ ਲਹਾ ਬਸੀ ਜਾਰ ਕੇ ਧਾਮ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਾਠ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੦॥੪੯੨੨॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਹਿਧੁਜ ਹੇਕ ਰਹੈ ਰਾਜਾ ਬਰ ॥ ਜਨੁਕ ਦੁਤਿਯ ਜਗ ਵਯੋ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਸੂਕਮਤੀ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ॥ ਰਵੀ ਚੰਦ੍ਰਵੀ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰਾਨੀ ॥੧॥ ਤਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹੀ ॥ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਜਿਯ ਮਾਹੀ ॥ ਰਾਜਾ ਤੇ ਜਿਯ ਮਹਿ ਡਰ ਪਾਵੈ ॥ ਬਹੁ ਪੁਰਖਨ ਸੰਗ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥੨॥ ਅੜਿਲ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸੁੰਦਰੀ ਝਰੋਖਾ ਬੈਠਿ ਬਰ ॥ ਮਹਿਖਨ ਕੋ ਪਾਲਕ ਤਹ ਨਿਕਸ੍ਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਮੇਹੀਵਾਲ ਸੋਹਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਗਾਵਤੋ ॥ ਹੋ ਸਭ ਨਾਰਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਕੌ ਚਲਾ ਚੁਰਾਵਤੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਰਾਨੀ ਸ੍ਰੁਤ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਮਾਰ ਕਰੀ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥ ਰਮੋ ਮਹਿਖ ਪਾਲਕ ਭਏਂ ਇਹ ਬਿਧ ਕਿਯਾ ਬਿਚਾਰ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਹਿਖ ਚਰਾਵਤ ਥੋ ਵਹੁ ਜਹਾਂ ॥ ਰਾਨੀ ਗਈ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਹ ਤਹਾਂ ॥ ਦ੍ਵੈਕ ਘਰੀ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਜਾਗਾ ॥ ਅਸਿ ਗਹਿ ਕਰ ਪਾਛੇ ਤ੍ਰਿਯ ਲਾਗਾ ॥੫॥ ਸਖੀ ਹੁਤੀ ਇਕ ਤਹਾਂ ਸਯਾਨੀ ॥ ਤਿਨ ਇਹ ਬਾਤ ਸਕਲ ਜਿਯ ਜਾਨੀ ॥ ਜੌ ਤਾ ਕੌ ਪਤਿ ਐਸ ਲਹੈ ਹੈਂ ॥ ਤੌ ਗ੍ਰਿਹ ਜਮ ਕੇ ਦੁਹੂੰ ਪਠੈ ਹੈਂ ॥੬॥ ਆਗੂ ਆਪਿ ਤਹਾਂ ਉਠਿ ਗਈ ॥ ਰਾਨੀ ਜਹਾਂ ਮਿਲਤ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਐਂਚਿ ਅੰਗ ਤਿਹ ਤਬੈ ਜਗਾਯਾ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਯਾ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਸਮੁੰਦ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬੂਡਿ ਤਰੁਨੀ ਗਈ ॥ ਗਰੇ ਪਗਰਿਯਾ ਡਾਰਿ ਤਿਸੈ ਮਾਰਤ ਭਈ ॥ ਏਕ ਬਡੇ ਦ੍ਰੁਮ ਸੰਗ ਦਯੋ ਲਟਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਸਤ੍ਰਤਾਰਿ ਤਰ ਨ੍ਹਾਤ ਭਈ ਤਹ ਜਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਹਿਧੁਜ ਰਾਜ ਤਹਾਂ ਤਬ ਆਯੋ ॥ ਨ੍ਹਾਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤਰ ਤ੍ਰਿਯ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪੂਛਤ ਪਕਰਿ ਤਬੈ ਤਿਹ ਭਯੋ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਆਠ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਜੁ ਧਾਮਨ ਕਹ ਛੋਰਿ ਕੈ ਕ੍ਯੋ ਆਈ ਇਹ ਠੌਰ ॥ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਤੌ ਛਾਡਿ ਹੌ ਹਨੋ ਕਹੈ ਕਛੁ ਔਰ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਜੋਰਿ ਦੁਹੂੰ ਕਰ ਲਿਯਾ ॥ ਪਤਿ ਪਾਇਨਿ ਤਰ ਮਸਤਕਿ ਦਿਯਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਨਹੁ ਪਿਯ ਬੈਨ ਹਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਰਹੁ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੧॥ ਮੋਰੇ ਬਢੀ ਅਧਿਕ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ॥ ਧ੍ਯਾਨ ਧਰੋ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੌ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ॥ ਪੂਤ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ॥ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਉ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥

ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੇਤ ਮੈ ਹਜਾਂ ਤਸਕਰ ਤਰ ਆਇ ਕੈ ॥ ਮੱਜਨ ਕਿਯਾ ਬਨਾਇ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਚ ਕਹਾ ਪਿਯ ਤੋਂਹਿ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਅਵਰੁ ਨ ਯਾ ਤੇ ਬਾਤ ਜੁ ਜਾਨ ਸੁ ਕੀਜੀਯੈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਐਸੋ ਬਚਨ ਜਿਯ ਮਹਿ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨਯ ॥ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਹ੍ਵੈ ਅਸ ਹਠ ਕਿਯਾ ਸੁ ਧਰਨੀ ਤਲ ਮਹਿ ਧੰਨਯ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਮੋ ਪੈ ਕਹਾ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਸਾਚ ਵਹੈ ਮੈ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਅਸ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੁਤ ਹਿਤ ਜਿਨ ਕਿਯਾ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹਾਰੋ ਹਿਯਾ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਤੁਮਰੇ ਸਦਨ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਪੂਤ ਅਪਾਰ ॥ ਹਠੀ ਜਪੀ ਤਪਸੀ ਸਤੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾਂਹਿ ਭੋਗਿ ਫਾਸੀ ਸੌ ਬਹੁਰਿ ਸੰਘਾਰਿਯੋ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਦਿਖਾਰਿਯੋ ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਭਯੋ ਨ ਕਛੁ ਤਾ ਕੌ ਕਹਾ ॥ ਹੋ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹਿ ਨਾਰਿ ਮਗਨ ਹ੍ਵੈ ਮਨ ਰਹਾ ॥੧੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੧॥੪੯੩੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਅੜਿਲ ॥ ਕਿਲਮਾਕਨ ਕੇ ਦੇਸ ਇੰਦ੍ਰਧੁਜ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਿਲਮਾਕਮਤੀ ਰਾਨੀ ਜਿਹੱ ਬਸਤ ਘਰ ॥ ਪੁਨਿ ਮਾਸੂਕਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੇ ਭਈ ॥ ਹੋ ਜਨੁਕ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਕਲਾ ਦੁਤਿਯ ਜਗ ਮੈਂ ਵਈ ॥੧॥ ਸੌਦਾ ਹਿਤ ਸੌਦਾਗਰ ਤਹੱ ਇਕ ਆਇਯੋ ॥ ਜਨੁ ਸਸਿ ਕੋ ਅਵਿਤਾਰ ਮਦਨ ਉਪਜਾਇਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਜੁਬਨ ਕੀ ਜੇਬ ਬਿਧਾਤੈ ਦਈ ਤਿਹੱ ॥ ਹੋ ਸੁਖ ਪਾਵਤ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਨਿਹਾਰੇ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਜਿਹੱ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਾ ਝਰੋਖੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਬੈਠਤ ਭੀ ਚਿਰ ਲਗੇ ਸੁ ਬੇਸ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਹ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਹੱ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦੈ ਗਯੋ ॥ ਹੋ ਯਾ ਮਾਨਨਿ ਕੇ ਮਨਹਿ ਮਨੋਹਰਿ ਲੈ ਗਯੋ ॥੩॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਲਖਿ ਰੂਪ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਹਾਂ ਬਹੁਤ ਧਨ ਦਯਾਇ ਕਰਿ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਹਿ ਕਯੋਹੂੰ ਬਿਧਿ ਜੋ ਹਯਾਂ ਲ੍ਯਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਮੁਹਿ ਤੂ ਸੋ ਅਬ ਹੀ ਪਾਇ ਹੈ ॥੪॥ ਸੁਨਤ ਕੁਅਰਿ ਕੋ ਬਚਨ ਸਖੀ ਤਹੱ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਪਿਯ ਯਾ ਕਹੱ ਦਿਯਾ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸੁ ਬਿਬਿਧ ਬੁਧਿ ਕੈ ਲੀਏ ॥ ਹੋ ਚਿਤ ਕੇ ਸੋਕ ਸੰਤਾਪ ਬਿਦਾ ਸਭ ਕਰ ਦੀਏ ॥੫॥ ਛੈਲ ਛੈਲਨੀ ਛਕੇ ਨ ਛੋਰਤ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਜਨੁਕ ਨਵੌ ਨਿਧਿ ਰਾਂਕ ਸੁ ਪਾਈ ਆਜੁ ਤਿਨ ॥ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਚਿਤ ਭਈ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਦਾ ਬਸੌ ਸੁਖ ਸਾਥ ਪਿਯਰਵਾ ਪਾਇ ਕੈ ॥੬॥ ਭੇਖ ਪੁਰਖ

ਸਹਚਰਿ ਕਰਿ ਦਈ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਿਤੁ ਕੇ ਪਾਸ ਯੌ ਕਹਿਯਹੁ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬੂਡਿ ਮਰਾ ਤਬ ਸੁਤ ਹਮ ਆਂਖਿਨ ਸੌ ਲਹਾ ॥ ਹੋ ਬਹਤ ਨਦੀ ਮਹਿ ਗਯੋ ਨ ਕਰ ਕਿਨ ਹੂੰ ਗਹਾ ॥੭॥ ਸਾਹੁ ਸੁਨਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਠਾ ਅਕੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਸਰਿਤਾ ਤੀਰ ਪੁਕਾਰਤ ਆਤੁਰ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਲੋਟਤ ਲੋਟਤ ਭੂ ਪਰ ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਗਯੋ ॥ ਹੋ ਮਾਲ ਮਤਾਹ ਲੁਟਾਇ ਅਤਿਥ ਹ੍ਵੈ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥੮॥ ਵਹੀ ਸਖੀ ਯਾ ਪਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਤਵ ਪਿਤੁ ਹ੍ਵੈ ਕਰਿ ਅਤਿਥ ਸੁ ਬਨਹਿ ਪਧਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਲ ਮਤਾਹਿ ਲੁਟਾਇ ਜਾਤ ਬਨ ਕੌ ਭਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜਕੁਅਰਿ ਕੇ ਧਾਮ ਸੌਪਿ ਤੁਮ ਕਹੱ ਗਯੋ ॥੯॥ ਪਿਤੁ ਤੇ ਭਯੋ ਨਿਰਾਸ ਰਹਤ ਤਿਹੱ ਗ੍ਰਿਹ ਭਯੋ ॥ ਦੇਸ ਮਾਲ ਸੁਖ ਪਾਇ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਹੀ ਗਯੋ ॥ ਕਾਜ ਕਰਤ ਸੋਈ ਭਯੋ ਕੁਅਰਿ ਜੋ ਤਿਹੱ ਕਹਯੋ ॥ ਹੋ ਇਹ ਛਲ ਸੇਤੀ ਛਲਾ ਸਦਾ ਤਾ ਕੇ ਰਹਯੋ ॥੧੦॥ ਅਪਨੋ ਧਾਮ ਬਿਸਾਰਿ ਕੁਅਰ ਚਿਤ ਤੇ ਦਯੋ ॥ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਸੁਖ ਪਾਇ ਰਹਤ ਤਿਹੱ ਗ੍ਰਿਹ ਭਯੋ ॥ ਭੇਦ ਨ ਦੂਜੇ ਕਾਨ ਕਿਨੂੰ ਨਰ ਜਾਨਿਯੋ ॥ ਹੋ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੌ ਅਧਿਕ ਕੁਅਰਿ ਰਸ ਠਾਨਿਯੋ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਾਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੨॥੪੯੫੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਜੈਚੰਦ ਪੂਰਬ ਕੀ ਦਿਸਿ ਨ੍ਰਿਪ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਜੀਤੇ ਜਿਨ ਬਹੁ ਰਿਪ ॥ ਨਾਗਮਤੀ ਨਾਰੀ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਦੁਤਿਮਾਨ ਛਟਾ ਬਰ ॥੧॥ ਜੁੱਧਕਰਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥ ਕੁੰਟ ਚਾਰਹੂੰ ਬਿਚ ਬਿਖ੍ਯਾਤਾ ॥ ਅਤਿ ਹੀਂ ਰੂਪ ਤਵਨ ਕੋ ਰਾਜਤ ॥ ਜਾਨੁ ਦਿਵਾਕਰਿ ਦੁਤਿਯ ਬਿਰਾਜਤ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬਲਾ ਤਾਂ ਕੋ ਰੂਪ ਲਖਿ ਅਟਿਕ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ॥ ਪਤਿ ਕਹਿ ਦਿਯਾ ਬਿਸਾਰਿ ਕਰਿ ਕਛੂ ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਖੀ ਹੁਤੀ ਇਕ ਤਹਾਂ ਸਯਾਨੀ ॥ ਤਿਨ ਯਹ ਬਾਤ ਸਕਲ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਰਨਿਯਹਿ ਭਾਖਿ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਗਈ ॥ ਸਭ ਤਿਹ ਬਾਤ ਬਤਾਵਤ ਭਈ ॥੪॥ ਜੁੱਧਕਰਨ ਇਹ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਨਾਗਮਤੀ ਤਬ ਭਈ ਖਿਸਾਨੀ ॥ ਜਾ ਮਹਿ ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਮਨ ਦਿਯਾ ॥ ਉਹ ਜੜ੍ਹ ਹਮ ਮੈਂ ਚਿੱਤ ਨ ਕਿਯਾ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੌ ਇਹ ਹਮਰੀ ਸਭ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹਿ ਹੈ ਕਾਹੂ ਪਾਸ ॥ ਅਜੈਚੰਦ ਰਾਜਾ ਅਬੈ ਹਮ ਤੇ ਹੋਇ ਉਦਾਸ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਪਤਿ ਔਰ ਤ੍ਰਿਯਨ ਹਿਤ ਕੈਹੈ ॥ ਭੂਲ ਨ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਐਹੈ ॥ ਤਬ ਹੌ ਕਾਜ ਕਹੋ ਕਾ ਕਰਿਹੌ ॥ ਬਿਰਹਾ ਕੀ ਪਾਵਕ ਮਹਿ ਬਰਿਹੌ ॥੭॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਛੁ ਹਨਿਯੈ ਯਾ ਕਹ ਆਜ ॥ ਸਾਮ ਡਾਰਿ ਯਾ ਕੇ ਇਸੈ ਹਨੌ ਨ ਜਾਨਹਿ ਰਾਜ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸਖੀ ਕਹ ਕਹਿ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬੁ ਦੈ ਤਹਾਂ ਪਠਾਯੋ ॥ ਜਬ ਆਵਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹ ਲਖਿ ਲੀਜੋ ॥ ਤਬ ਮਦ ਪੀ ਗਾਰੀ ਤਿਹ ਦੀਜੋ ॥੯॥ ਅਜੈਚੰਦ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਆਪਹਿ ਤ੍ਰਿਯ ਬੌਰੀ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਗਾਰਿਨ ਤਿਹ ਦੀਯੋ ॥ ਕੋਪਮਾਨ ਰਾਜਾ ਕਹ ਕੀਯੋ ॥੧੦॥ ਨ੍ਰਿਪ ਇਹ ਕਹਾ ਅਬੈ ਗਹਿ ਲੇਹੂ ॥ ਡਾਰਿ ਇਸੀ ਧੌਲਰ ਤੇ ਦੇਹੂ ॥ ਤਬ ਸਖਿ ਭਾਜ ਜਾਤ ਭੀ ਤਹਾਂ ॥ ਜੁਧਕਰਨ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹ ਥੋ ਜਹਾਂ ॥੧੧॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਰਾਨੀ ਤਬ ਭਈ ॥ ਸੈਨਾ ਕੋ ਆਗਜ਼ਾ ਇਮ ਦਈ ॥ ਜਿਨ ਨ੍ਰਿਪ ਚੋਰ ਡਾਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਖੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਹਨੋ ਆਜੁ ਯੌ ਭਾਖੀ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਨ੍ਰਿਪ ਹੂੰ ਆਗਜ਼ਾ ਦਈ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਸਖੀ ਸਹਿਤ ਵਹਿ ਮੂੜ੍ਹ ਕੌ ਅਬ ਹੀ ਦੇਹੁ ਉਡਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਇਸੁ ਦਿਯਾ ਤੋਪਖਾਨਾ ਕੌ ॥ ਇਹ ਘਰ ਪਰ ਛਾਡਹੁ ਬਾਨਾ ਕੌ ॥ ਅਬ ਹੀ ਯਾ ਕਹ ਦੇਹੁ ਉਡਾਈ ॥ ਪੁਨਿ ਮੁਖ ਹਮਹਿ ਦਿਖਾਵਹੁ ਆਈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਚਾਕਰ ਬਚਨ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੇ ਜਾਇ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਬੂਝਿਯੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦਿਯੋ ਉਡਾਇ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਨਾ ॥ ਬਿਧਨਾ ਸਿਰਜਿ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥ ਸਿਵ ਘਰ ਤਜਿ ਕਾਨਨਹਿ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਤਊ ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਰਾਜਾ ਛਲਾ ਜੁਧਕਰਨ ਕੌ ਘਾਇ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੋ ਮੂੜ੍ਹ ਕਛੁ ਭੇਵ ਸਕਾ ਨਹਿ ਪਾਇ ॥੧੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਿਰਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੩॥੪੯੬੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਿਚੱਛਨਸੈਨ ਕੇ ਮਤੀਸੁਲਛਨਿ ਨਾਰਿ ॥ ਦੱਛਨਿ ਕੋ ਰਾਜਾ ਰਹੈ ਧਨ ਕਰਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਰਹ ਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੇ ਦੁਹਿਤਾ ਇਕ ॥ ਪੜ੍ਹੀ ਬਯਾਕਰਨ ਕੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰਨਿਕ ॥ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਕੀ ਬਿਦਿਯਾ ਧਰੈ ॥ ਬਹੁ ਪੰਡਿਤ ਉਸਤਤਿ ਜਿਹ ਕਰੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਤਿਹ ਕੁਅਰਿ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬਨਾਯੋ ਆਪੁ ॥ ਤਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰਿ ਥਾਪਿ ਕਰਿ ਸਕਾ ਨ ਦੂਸਰਿ ਥਾਪੁ ॥੩॥ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਪੰਨਗੀ ਤਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਨਰੀ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ਨਟੀ ਦੁਤਿਯ ਨ ਵੈਸੀ ਹੋਇ ॥੪॥ ਹਿੰਦੁਨਿ

ਤੁਰਕਾਨੀ ਜਿਤੀ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਬਾਰਿ ॥ ਖੋਜਤ ਜਗਤ ਨ ਪਾਇਯਤ ਦੂਸਰ ਵੈਸੀ ਨਾਰਿ ॥੫॥ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਕੀ ਅਪੱਛਰਾ ਤਾਂਹਿ ਬਿਲੋਕਨਿ ਜਾਤ ॥ ਨਿਰਖਤ ਰੂਪ ਅਘਾਤ ਨਹਿ ਪਲਕ ਨ ਭੂਲਿ ਲਗਾਤ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇਰਿ ਅਪੱਛਰਾ ਤਿਹੱ ਮੁਸਕਾਨੀ ॥ ਸਖਿਨ ਮਾਂਝ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਜੈਸੀ ਯਹ ਸੁੰਦਰਿ ਜਗਿ ਮਾਹੀ ॥ ਐਸੀ ਅਵਰ ਕੁਅਰਿ ਕਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥੭॥ ਸਾਹਪਰੀ ਬਾਚ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਜੈਸੀ ਯਹ ਸੁੰਦਰੀ ਨ ਸੁੰਦਰਿ ਕਹੂੰ ਜਗ ॥ ਥਕਤਿ ਰਹਤ ਜਿਹ ਰੂਪ ਚਰਾਚਰ ਹੇਰਿ ਮਗ ॥ ਯਾ ਸਮ ਰੂਪ ਕੁਅਰ ਜੋ ਕਤਹੂੰ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਕਰਿ ਕੈ ਕ੍ਰੋਰਿ ਉਪਾਇ ਸੁ ਯਾਹਿ ਰਿਝਾਇਯੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰੀ ਸੁਨਤ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸਭਨ ਕਹਾ ਸਿਰ ਨਯਾਇ ॥ ਯਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰਿ ਪੁਰਖ ਇਹ ਦੈਹੈਂ ਖੋਜਿ ਮਿਲਾਇ ॥੯॥ ਅੜਿਲ ॥ ਪਰੀ ਰਾਜ ਕੀ ਪਰੀ ਸਬਾਗਯਾ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਚਲਤ ਭਈ ਸਖਿ ਸਹੱਸ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਖੋਜਿ ਫਿਰੀ ਸਭ ਦੇਸ ਨ ਸੁੰਦਰ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਏਕ ਹੁਤੋ ਰਿਖਿ ਤਹੱ ਤਿਨ ਭੇਦ ਬਤਾਇਯੋ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਰਿਖਿ ਥੋ ਕਾਨਨ ਇਕ ਭੀਤਰ ॥ ਤਾ ਸਮ ਤਪੀ ਨ ਥੋ ਅਵਨੀ ਪਰ ॥ ਤਿਨਿਕ ਅਪੱਛਰਾ ਤਹਾਂ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਨਿ ਇਹੰ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋ ਹੈ ਰੀ ਤੂੰ ਕਹੱ ਚਲੀ ਕਯੋਂ ਆਈ ਇਹ ਦੇਸ ॥ ਕੈ ਤੂੰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਕੈ ਅਬਲਾ ਅਲਿਕੇਸ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਿਹੱ ਕਾਰਨ ਤੇ ਤੈ ਹਯਾਂ ਆਈ ॥ ਕਹੁ ਕਵਨੈ ਕਿਹੱ ਕਾਜ ਪਠਾਈ ॥ ਸਾਚ ਕਹੇ ਬਿਨੁ ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੌਂ ॥ ਨਾਤਰ ਸ੍ਰਾਪ ਅਬੈ ਤੁਹਿ ਕੈਹੌਂ ॥੧੩॥ ਅੜਿਲ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਮੁਨਿ ਚਲੀ ਅਪੱਛਰਾ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਕੁਅਰਿ ਕੋ ਰੂਪ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਚਿਤ ਮਹਿ ਕਿਯਾ ਬਿਚਾਰ ਕੁਅਰ ਹੂੰ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਐਸੋ ਸੁੰਦਰ ਖੋਜਿ ਸੁ ਯਾਹਿ ਮਿਲਾਇਯੈ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਮ ਸੀ ਸਖੀ ਸਹਸ੍ਰਨ ਸੁੰਦਰਿ ॥ ਪਠੈ ਦਈ ਦਸਹੂੰ ਦਿਸਿ ਮੁਨਿ ਬਰ ॥ ਖੋਜਿ ਥਕੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਸਭ ਹੇਰਿ ਗਵਾਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੋਜਿ ਦੇਸ ਬਯਾਕੁਲ ਭਈ ਆਈ ਤੁਮਰੇ ਪਾਸ ॥ ਦੀਜੈ ਸੁਘਰ ਬਤਾਇ ਕਹੂੰ ਕਾਰਜ ਆਵਹਿ ਰਾਸ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਏਕ ਪੁਰਖ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਧਾਮ ਜਨਮ ਤਿਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਪਾਰ ਬਸਤ ਸੋ ॥ ਕੋ ਪਹੁਚੈ ਤਿਹ ਲਯਾਇ ਸਕਤ ਸੋ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਿਖਿ ਕੇ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਚਲਤ ਭਈ ਸੁ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧ ਕੇ ਛਿਨਿਕ ਮਹਿ ਜਾਤ ਭਈ

ਉਹਿ ਪਾਰ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਹੁਤੋ ਜਹੱ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ॥ ਜਾਤ ਭਈ ਸੁੰਦਰਿ ਤਾਂਹੀ ਘਰ ॥ ਜਹੱ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਨਿ ਲਿਯਾ ॥ ਗਈ ਤਹਾਂ ਤਿਨ ਬਿਲਮ ਨ ਕਿਯਾ ॥੧੯॥ ਲੋਕੰਜਨ ਡਾਰਤ ਚਖ ਭਈ ॥ ਪਰਗਟ ਹੁਤੀ ਲੋਪ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਯਹ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਯਾ ਕੌ ਕੋਊ ਨ ਪੁਰਖ ਬਿਚਾਰੈ ॥੨੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਿੰਘ ਦਿਲੀਪ ਸੁਧਾਰਿ ਬਸਤ੍ਰ ਬੈਠੇ ਜਹਾਂ ॥ ਲੋਕੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ ਡਾਰਿ ਜਾਤ ਭੀ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹਾਂ ॥ ਹੇਰਿ ਤਵਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਸੁਧਿ ਯਾ ਕੀ ਗੀ ਭੂਲਿ ਰਹੀ ਲਲਚਾਇ ਕਰਿ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਸੁਧਿ ਤਾਹਿ ਬਿਸਰਿ ਕਰਿ ਗਈ ॥ ਤਿਹੱ ਪੁਰ ਬਸਤ ਬਰਖ ਬਹੁ ਭਈ ॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਵਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ਆਈ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਤਰੁਨੀ ਅਧਿਕ ਲਜਾਈ ॥੨੨॥ ਜੌ ਯਹ ਬਾਤ ਪਰੀ ਸੁਨਿ ਪੈਹੈ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਕਾਢਿ ਸ੍ਵਰਗ ਤੇ ਦੈਹੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾ ਕੌ ਕਰੌ ਉਪਾਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਇਹ ਉਹਿ ਦੇਉ ਮਿਲਾਈ ॥੨੩॥ ਆਲਯ ਹੁਤੋ ਕੁਅਰ ਕੋ ਜਹਾਂ ॥ ਵਾ ਕੋ ਚਿੱਤ੍ਰ ਲਿਖਤ ਭਈ ਤਹਾਂ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰ ਜਬੈ ਤਿਨ ਕੁਅਰਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਸਭ ਹੀ ਤਜਿ ਡਾਰਾ ॥੨੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਨ ਮੈ ਭਯੋ ਉਦਾਸ ਰਾਜ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗਿ ਕੈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਹੱ ਬੈਠਿ ਰਹਤ ਅਨੁਰਾਗਿ ਕੈ ॥ ਰੋਇ ਰੋਇ ਦ੍ਰਿਗ ਨੈਨਨ ਰੁਹਰ ਬਹਾਵਈ ॥ ਹੋ ਕੋਟਿਨ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰ ਨ ਤਾ ਕੌ ਪਾਵਈ ॥੨੫॥ ਨਟੀ ਨਾਟਕੀ ਨ੍ਰਿਪਨੀ ਨ੍ਰਿਤਣਿ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨਗਨੀ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਸਿਵੀ ਬਾਸਵੀ ਸਸੀ ਕਿ ਰਵਿ ਤਨ ਜੂ ਜਈ ॥ ਹੋ ਚੇਟਕ ਚਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਚਤੁਰਿ ਚਿਤ ਲੈ ਗਈ ॥੨੬॥ ਲਿਖ੍ਯੋ ਚਿੱਤ੍ਰ ਇਹ ਠੌਰ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹੱ ਠਾਂ ਗਈ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰ ਚਤੁਰਿ ਕੇ ਭਵਨ ਬਿਖੈ ਲਿਖਤੀ ਭਈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਕੁਅਰਿ ਕੋ ਜਬ ਤਿਨ ਚਿੱਤ੍ਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਪਾਟ ਸਭ ਸਾਜ ਤਬੈ ਤਜਿ ਡਾਰਿਯੋ ॥੨੭॥ ਨਿਰਖਿ ਕੁਅਰ ਕੋ ਚਿੱਤ੍ਰ ਕੁਅਰਿ ਅਟਕਤ ਭਈ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਧਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਭ ਜਿਯ ਤੇ ਗਈ ॥ ਬਢੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਪੀਰ ਬਤਾਵੈ ਕਹੋ ਕਿਹੱ ॥ ਹੋ ਜੋ ਤਿਹ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿ ਮਿਲਾਵੈ ਆਨਿ ਤਿਹੱ ॥੨੮॥ ਮਤਵਾਰੇ ਕੀ ਭਾਂਤਿ ਕੁਅਰਿ ਬਵਰੀ ਭਈ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਤਬ ਹੀ ਤਜਿ ਕਰਿ ਦਈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਬਹੂੰ ਉਠੈ ਕਬੈ ਗੁਨ ਗਾਵਈ ॥ ਹੋ ਕਬਹੂੰ ਰੋਵਤ ਦਿਨ ਅਰੁ ਰੈਨਿ ਬਿਤਾਵਈ ॥੨੯॥ ਦਿਨ ਦਿਨ ਪਿਯਰੀ ਹੋਤ ਕੁਅਰਿ ਤਨ ਜਾਵਈ ॥ ਅੰਤਰ ਪਿਯ ਕੀ ਪੀਰ ਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜਤਾਵਈ ॥ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਪਾਰ ਪਿਯਾ ਤਾ ਕੋ ਰਹੈ ॥

ਹੋ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵੈ ਤਾਹਿ ਇਤੋ ਦੁਖ ਕਿਹ ਕਹੈ ॥੩੦॥ ਅਬ ਕਹੋਂ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕੁਅਰ ਕੀ ਕਛੁ ਸੁਨਿ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੁਘਰ ਚਿਤ ਲਾਇ ਸ੍ਰਵਨ ਇਤ ਦੀਜਿਯੈ ॥ ਰੋਤ ਰੋਤ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਸਭ ਸਜਨ ਬਿਤਾਵਈ ॥ ਹੋ ਪਰੈ ਨ ਤਾ ਕੇ ਹਾਥ ਚਿਤ੍ਰ ਉਰ ਲਾਵਈ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤੈ ਚਾਹ ਉਨ ਕੀ ਲਗੀ ਉਨ ਕੌ ਇਨਕੀ ਚਾਹ ॥ ਕਹੁ ਕੌਨੈ ਛਲ ਪਾਇਯੈ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਨਿਬਾਹ ॥੩੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਤਿਥ ਭੇਸ ਧਰਿ ਪਰੀ ਕੁਅਰ ਕੇ ਢਿਗ ਗਈ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਕੀ ਬਾਤ ਬਤਾਵਤ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਉਨ ਕੀ ਚਾਹ ਉਨੈ ਤੁਮਰੀ ਲਗੀ ॥ ਹੋ ਨਿਸੁ ਦਿਨੁ ਜਪਤ ਬਿਹੰਗ ਜਯੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਤੈਸੀ ਜਗੀ ॥੩੩॥ ਸਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰਨ ਪਾਰ ਕੁਅਰਿ ਵਹ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਨੇਹ ਲਗਯੋ ਤੁਮ ਸੋ ਤਿਹੱ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਕਹੌਂ ਤਿਹ ਲਯਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਸੁ ਕਮਾਰਿ ਸੁ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਪਾਇਯੈ ॥੩੪॥ ਮੁਹਿ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਕੀ ਸੁਰਿਧ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕੀ ਸਮ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਚਿੱਤ੍ਰ ਨਿਰਖਤ ਭਈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਹੌ ਤੁਮਰੇ ਤੀਰ ਪਠਾਇ ਤੁਰਿਤ ਦਈ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਮੈ ਭ੍ਰਮਿ ਫਿਰੀ ਤਾ ਸਮ ਕਹੂੰ ਨ ਨਾਰਿ ॥ ਤਾ ਕੇ ਬਰਬੇ ਜੋਗ ਹੌ ਤੁਮ ਹੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ॥੩੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਹੌ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਪਹਿ ਅਬ ਉਠ ਜਾਇ ਹੌ ॥ ਕੁਅਰਿ ਜੋਗ ਬਰ ਲਹਿ ਤੁਹਿ ਤਾਹਿ ਬਤਾਇ ਹੌ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਤਾ ਕਹੱ ਜਾਇ ਸਜਨ ਬਰਿ ਲੇਹੁਗੇ ॥ ਹੋ ਕਹਾ ਬਤਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਤਬੈ ਜਸੁ ਦੇਹੁਗੇ ॥੩੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਤਾ ਕੌ ਪਰੀ ਉਡਾਨੀ ॥ ਸਿਵੀ ਬਾਸਵੀ ਰਵੀ ਪਛਾਨੀ ॥ ਚਲਿ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਈ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਮੈ ਖੋਜਿ ਕਰਿ ਸੁਘਰ ਲਖਾ ਇਕ ਠੌਰ ॥ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਪੁ ਨਿਹਾਰਿਯੈ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦ੍ਰ ਨ ਔਰ ॥੩੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਸਭ ਪਰੀ ਉਡਾਨੀ ॥ ਸਾਤ ਸਮੁੱਦ੍ਰ ਪਾਰ ਨਿਜਕਾਨੀ ॥ ਜਬ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਡਾਰਾ ॥੪੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਦੁਤਿ ਕੁਅਰ ਕੀ ਅਟਕੀ ਪਰੀ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਯਹਿ ਸੁੰਦਰਿ ਹਮ ਹੀ ਬਰੈ ਡਾਰੀ ਕੁਅਰਿ ਬਿਸਾਰਿ ॥੪੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਵਹੁ ਪਰੀ ਉਚਾਰੈ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮੂੰਡਿ ਧਰਨਿ ਸੌ ਮਾਰੈ ॥ ਜਿਹ ਨਿਮਿੱਤ ਹਮ ਅਸ ਸ੍ਰਮ ਕੀਯਾ ॥ ਸੋ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਨ ਭੇਟਨ ਦੀਯਾ ॥੪੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਕਹੈਂ ਹੌ

ਹੀ ਬਰਿਹੋ ਜਾਹਿ ॥ ਪੀਰ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਨਾ ਕਰੈ ਲਾਜ ਨ ਆਵਤ ਤਾਹਿ ॥੪੩॥ ਸੁਨੁ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਜੁ ਹਮ ਜਿਹ ਹਿਤ ਅਤਿ ਸ੍ਰਮ ਕੀਨ ॥ ਅਬ ਤੈਂ ਯਾਹਿ ਬਰਯੋ ਚਹਤ ਮਿਲਨ ਨ ਤਾਕਹੱ ਦੀਨ ॥੪੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਖਿ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਕਯਾ ਕਰੈ ॥ ਬਿਰਹ ਤਾਪ ਤਨ ਛਤਿਯਾ ਜਰੈ ॥ ਜਬ ਮੈਂ ਯਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਵਰਗ ਬਿਖੈ ਕੋ ਬਾਸ ਬਿਸਾਰਯੋ ॥੪੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਕਰੋ ਮੈਂ ਜਾਉ ਕਤ ਲਗੈ ਨਿਗੋਡੇ ਨੈਨ ॥ ਬਿਨੁ ਹੇਰੇ ਕਲ ਨਾ ਪਰੈ ਨਿਰਖਤ ਲਾਗਤ ਚੈਨ ॥੪੬॥ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮਹਬੂਬ ਕੇ ਪਲਕ ਲਗਤ ਹੈ ਜਾਮ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਪਰੀ ਹੁਤੀ ਅਬ ਇਹ ਭਈ ਗੁਲਾਮ ॥੪੭॥ ਕਹਾ ਕਰੌ ਕਾ ਸੌ ਕਹੌਂ ਕਹੇ ਨ ਆਵਤ ਬੈਨ ॥ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮਹਬੂਬ ਕੇ ਭਏ ਜਹਮਤੀ ਨੈਨ ॥੪੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਲਕ ਨ ਇਤ ਉਤ ਜਾਇ ਨੈਨ ਐਸੇ ਲਗੇ ॥ ਪਿਯ ਦੇਖਨ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੋਊ ਇਹ ਬਿਧਿ ਪਗੇ ॥ ਲਗਨ ਲਾਗਿ ਮੁਰਿ ਗਈ ਨਿਗੋਡਿ ਨ ਛੂਟਈ ॥ ਹੋ ਨੈਕੁ ਨਿਹਾਰੇ ਬਿਨੁ ਸਖਿ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਖੂਟਈ ॥੪੯॥ ਛੁਟਤ ਛੁਟਾਏ ਨਾਹਿ ਨਿਗੋਡੇ ਜਹ ਲਗੇ ॥ ਪਲਕ ਨ ਇਤ ਉਤ ਹੋਇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਯ ਕੇ ਪਗੇ ॥ ਜਹਾਂ ਲਗੇ ਏ ਨੈਨ ਤਹੀ ਕੈ ਹ੍ਵੈ ਰਹੇ ॥ ਹੋ ਫਿਰਿ ਆਵਨ ਕੇ ਨਾਹਿ ਕਬਿਨ ਐਸੇ ਕਹੇ ॥੫੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਥਰਹਰਾਇ ਥਿਰ ਨ ਰਹਹਿ ਪਲਕ ਨਹੀ ਠਹਰਾਹਿ ॥ ਜਹੱ ਲਾਗੇ ਏ ਲੋਇਨਾ ਫਿਰਿ ਆਵਨ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥੫੧॥ ਨਿਰਖਿ ਨੈਨ ਮਹਬੂਬ ਕੇ ਨੈਨ ਗਡੇ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਉਡੇ ਅਘਾਨੇ ਬਾਜ ਜਯੋਂ ਫਿਰ ਆਵਨ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥੫੨॥ ਜਹਾਂ ਲਗੇ ਏ ਲੋਇਨਾਂ ਤਹ ਹੀ ਕੇ ਸੁ ਭਏ ॥ ਬਹਰੀ ਜਯੋਂ ਕਹਰੀ ਦੋਊ ਗਏ ਸੁ ਗਏ ਗਏ ॥੫੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਿਤ ਲਾਗੇ ਏ ਨੈਨ ਸੁ ਤਿਤ ਹੀ ਕੇ ਭਏ ॥ ਕਰਿ ਹਾਰੀ ਹੌ ਜਤਨ ਨ ਭੂਲਿ ਇਤੈ ਅਏ ॥ ਛੁਟੀ ਬਾਤ ਮੁਰਿ ਕਰ ਤੇਂ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਕਰੋਂ ॥ ਹੋ ਮਦਨ ਤਾਪ ਤਨ ਤਈ ਸਦਾ ਜਿਯ ਮੈਂ ਜਰੋਂ ॥੫੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਹੀ ਸਖੀ ਸਬ ॥ ਲਗਨ ਨਿਗੌਡੀ ਲਾਗਿ ਗਈ ਜਬ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਪਰੀ ਉਪਾਇ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਰਾਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੌ ਜਾਇ ਉਚਾਰੋ ॥੫੫॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਤੈਂ ਜਿਹ ਬਰ ਲਾਇਕ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪਰੀ ਲਗਹਿ ਸਭ ਪਾਇਕ ॥ ਅਬ ਤੁਹਿ ਬਰਯੋ ਚਹਤ ਹਮਰੀ ਪਤਿ ॥ ਕਹਾ ਤਿਹਾਰੇ ਆਵਤ ਹੈ ਮਤਿ ॥੫੬॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾ ਜਬ ॥ ਬਚਨ ਪਰੀ ਸੋਂ ਕਹੇ ਬਿਹਸਿ ਤਬ ॥ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਪਰਿਹਿ ਨਹਿ ਬਰਿਹੌਂ ॥

ਲਾਗਿ ਬਿਰਹ ਸੁ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਮਰਿਹੌਂ ॥੫੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਾਗ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਬਿਰਹ ਤਨ ਬਰਿਹੌਂ ਦਿਨ ਅਰੁ ਰੈਨਿ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਇਹੱ ਜੌ ਪਰੀ ਨੈਕ ਨ ਲਗਿ ਹੈਂ ਨੈਨ ॥੫੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹਾ ਪਰੀ ਇਕ ਮੋਰ ਕਹਾ ਕਰੁ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਤੈਂ ਰਾਜ ਪਰੀ ਬਰੁ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਕਹੁ ਬਰਿ ਕਸ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਪਦਮਿਨਿ ਛਾਡਿ ਹਸਤਿਨੀ ਬਰਿ ਹੈ ॥੫੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾ ਸੌ ਮੇਰੋ ਹਿਤ ਲਗਾ ਵਹੈ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰਿ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਪਦਮਿਨੀ ਪਰੀ ਨ ਬਰੌ ਹਜਾਰ ॥੬੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਰੀ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਹੁ ਹਾਰੀ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਤਬ ਔਰ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਜੌ ਇਹ ਕਹਤ ਵਹੈ ਹੌ ਕਰੌ ॥ ਬਹੁਰੋ ਛਲਿ ਯਾਹੀ ਕਹੱ ਬਰੌ ॥੬੧॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰੀ ਜੋ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਵਹੈ ਆਪਨੇ ਤੀਰ ਬੁਲਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਕਹਾ ਜੁ ਕਹਾ ਮੁਰ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਵ ਦੈਵ ਧਾਮ ਧਨ ਭਰਿ ਹੈ ॥੬੨॥ ਯਾਹਿ ਕੁਅਰ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਈ ॥ ਹੌ ਯਾ ਪਰ ਜਿਯ ਤੇਂ ਉਰਝਾਈ ॥ ਕਹਾ ਹਮਾਰਾ ਕਰੈ ਪਯਾਰੀ ॥ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰੀ ॥੬੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਇਹ ਪਰੀ ਫੂਲਿ ਮਨ ਮੈਂ ਗਈ ॥ ਸੁਘਰ ਕੁਅਰ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਤ ਤਬ ਹੀ ਭਈ ॥ ਪਰ ਪਾਇਨ ਕਰ ਜੋਰ ਕਹਾ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਰੌ ਬਿਨਤਿ ਜੌ ਕਹੌ ਕਛੂ ਸਕੁਚਾਇ ਕੈ ॥੬੪॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰੀ ਸੌ ਕੁਅਰ ਤੁਮੈਸੁ ਉਚਾਰਿਯਹੁ ॥ ਗਹਿ ਬਹਿਯਾ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਤਿਹ ਬੈਠਾਰਿਯਹੁ ॥ ਰਮਯੋ ਚਹੈ ਤੁਮ ਸੌ ਤਬ ਤੁਮ ਯੌ ਭਾਖਿਯਹੁ ॥ ਹੋ ਘਰੀ ਚਾਰਿ ਪਾਂਚਕ ਲਗਿ ਦ੍ਰਿੜ ਚਿਤ ਰਾਖਿਯਹੁ ॥੬੫॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਜਾਹ ਤਾ ਸੌ ਜੌ ਮੋਰ ਕਰਾਇ ਹੌ ॥ ਬਰਯੋ ਚਹਹੁ ਜੌ ਮੋਹਿ ਤੁ ਤਬ ਹੀ ਪਾਇ ਹੌ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬਰੇ ਬਿਨ ਮੈ ਨ ਤੋਹਿ ਕਯੋਂ ਹੂੰ ਬਰੋ ॥ ਹੋ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਉਰ ਅਬ ਹੀ ਮਰੋ ॥੬੬॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਭੇਦ ਕੁਅਰ ਦੈ ਤਾ ਕੇ ਢਿਗ ਗਈ ॥ ਜਿਹ ਤਿਹ ਸਹਚਰਿ ਜਾਨਿ ਪਠੈ ਇਹ ਪੈ ਦਈ ॥ ਮੈਂ ਕਰਿ ਜਤਨ ਅਨੇਕ ਕੁਅਰਹਿ ਰਿਝਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਤੁਮ ਸੋ ਕਰਨ ਕਲੋਲ ਕਬੂਲ ਕਰਾਇਯੋ ॥੬੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹ ਪਰੀ ਕਹੱ ਲੈ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਜਹਾਂ ਕੁਅਰ ਕੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਈ ॥ ਤਹਾਂ ਕਪੂਰ ਅਰਗਜਾ ਮਹਕੈ ॥ ਬਾਂਧੀ ਧੁਜਾ ਧਾਮ ਪਰ ਲਹਕੈ ॥੬੮॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਦੀਨਾ ਕੁਅਰ ਮਿਲਾਈ ॥ ਬੈਠੇ ਦੋਊ ਸੇਜ ਪਰ ਜਾਈ ॥ ਤਹ ਤੇ ਜਬੈ ਸਖੀ ਟਰਿ ਗਈ ॥ ਕਾਮ ਕਰਾ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ਭਈ ॥੬੯॥ ਕਾਮ ਪਰੀ ਕਹੱ ਜਬੈ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਹਾਥ ਕੁਅਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਬਿਹਸਿ ਕੁਅਰ ਇਹ

ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਕਹੋ ਬਾਤ ਤੁਹਿ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੀ ॥੭੦॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮੋਹਿ ਤੁਮ ਤਾਹਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ॥ ਬਹੁਰਿ ਭੋਗ ਮੁਰਿ ਸੰਗ ਕਮਾਵਹੁ ॥ ਪਹਿਲੇ ਬਰੋ ਵਹੈ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਵਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੈ ਯਾਰ ਹਮਾਰੀ ॥੭੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਰਿ ਹਾਰੀ ਬਹੁ ਜਤਨ ਨ ਤਿਹ ਰਤਿ ਵਹਿ ਦਈ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਬਖਾਨੀ ਕੁਅਰ ਵਹੈ ਮਾਨਤ ਭਈ ॥ ਪੱਛਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਤਾਹਿ ਲੈ ਗੀ ਤਹਾਂ ॥ ਹੋ ਪਿਯ ਪਿਯ ਰਟਤ ਬਿਹੰਗ ਜਯੋਂ ਕੁਅਰਿ ਪਰੀ ਜਹਾਂ ॥੭੨॥ ਚਿਤ੍ਰ ਜਵਨ ਕੋ ਹੇਰਿ ਮੁਹੱਬਤਿ ਲਗਤ ਭੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦਰਸ ਪ੍ਰਤੱਛਿ ਜਬੈ ਪਾਵਤ ਭਈ ॥ ਕੁਅਰਿ ਚਹਤ ਜੋ ਹੁਤੀ ਬਿਧਾਤੈ ਸੋ ਕਰੀ ॥ ਹੋ ਬਨ ਬਸੰਤ ਕੀ ਭਾਂਤਿ ਸੁ ਝਰਿ ਝਰਿ ਭੀ ਹਰੀ ॥੭੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕਾ ਪਿਯ ਕਰਾ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਗੇ ਲੈ ਧਰਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਨ ਕੇ ਅਮਲ ਮੰਗਾਏ ॥ ਬੈਠਿ ਕੁਅਰ ਕੇ ਤੀਰ ਚੜ੍ਹਾਏ ॥੭੪॥ ਤਾਹੂ ਕੌ ਬਹੁ ਕੈਫ ਪਿਵਾਈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਲਯੋ ਗਰੇ ਸੋ ਲਾਈ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕੀਏ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਤਾਪ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਏ ॥੭੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਅਰਿ ਸਜਨ ਸੋ ਰਤਿ ਕਰਤ ਰੀਝ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਵਹਿ ਦਿਨ ਪੂਜਾ ਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਭੂਲਿ ਕਰੀ ਤਿਨ ਨਾਹਿ ॥੭੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੁਅਰਿ ਕੁਅਰ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਈ ॥ ਏਕ ਬਿਵਤ ਮਨ ਮਾਹਿ ਪਕਾਈ ॥ ਇਕ ਦੁਰਬਲ ਤ੍ਰਿਯ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਕਾਨ ਲਾਗਿ ਤਿਹੱ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਇਸਿ ॥੭੭॥ ਅਪਨੀ ਠੌਰ ਤਾਹਿ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਤਾਂਹਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਚਰਿਤ ਸਿਖਾਯੋ ॥ ਸਭ ਸਖਿਯਨ ਜਬ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਤਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥੭੮॥ ਮੈ ਸਿਵ ਪੂਜਨ ਕਾਲਿ ਨ ਗਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰਾਪ ਰੁਦ੍ਰ ਮੁਹਿ ਦਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਅਵਰ ਬਰਨ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਗੋਰ ਬਰਨ ਤੇ ਸਾਂਵਰ ਭਯੋ ॥੭੯॥ ਸਭ ਸਖਿਯਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾ ਜਬ ॥ ਮਿਲਿ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਜਾਤ ਭਈ ਸਬ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਦੁਹਿਤਹਿ ਤਾਤ ਬਿਲੋਕਨ ਆਯੋ ॥੮੦॥ ਅਨਤ ਬਰਨ ਰਾਜੈ ਜਬ ਲਹਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੋ ਰਾਨੀ ਤਨ ਕਹਾ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਗੋਰੀ ਹੁਤੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਕਾਰੀ ॥੮੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਰਧ ਤਰੁਨਿ ਤੇ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਭਈ ਗੋਰਿ ਤੇ ਸਯਾਮ ॥ ਸਤਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸਿਵ ਐਸੋ ਈ ਜਪੋ ਸਕਲ ਸਭ ਜਾਮ ॥੮੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਜ ਬਾਤ ਨਹਿ ਜਾਨੀ ॥ ਔਰ ਨਾਰਿ ਦੁਹਿਤਾ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੋਗ ਕਮਾਵਤ ਭਈ ॥੮੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬਿਰਹਮਤੀ ਮਿਤਵਾ ਸੰਗ ਗਈ ॥

ਧਾਮ ਪਰੀ ਕੇ ਦੇਤ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪੁ ਕਲੋਲ ਕਰਤ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਅਰਧਾ ਅਰਧ ਬਜਾਵੈ ਤਾ ਸੌ ਰੈਨਿ ਦਿਨ ॥ ਹੋ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਪਾਈ ਰਾਜੈ ਕਛੂ ਇਨ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੪॥੫੦੫੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਰਬ ਦਿਸਿ ਰਥਚਿਤ੍ਰ ਨਰਾਧਿਪ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਹੁਤੋ ਨ੍ਰਿਪਾਧਿਪ ॥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਨਰੀ ਸੁਰੀ ਜਿਹ ਨਿਰਖਿ ਲਜਾਨੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਕੌਚ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪ ਹੁਤੋ ਢਾਕਾ ਸਹਰ ਮੰਝਾਰ ॥ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦ੍ਰ ਨ ਹੋਇਗੋ ਭਯੋ ਨ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ॥੨॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਤੀਰਥਨ ਕੀ ਨਿਮਿਤ ਗਯੋ ਤਹੱ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ॥ ਜਾਨੁਕ ਚਲਾ ਸਿੰਗਾਰਿ ਯਹ ਨੌ ਸਤ ਸਾਜ ਸਿੰਗਾਰ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਹਾਂ ਝਰੋਖਾ ਰਾਖਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਤਿਹੱ ਮਗ ਨਿਕਸਾ ਨ੍ਰਿਪ ਨੌ ਸਤ ਸਿੰਗਾਰਿ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਹ ਤਰੁਨਿ ਅਧਿਕ ਬੌਰੀ ਭਈ ॥ ਹੋ ਘਰ ਬਾਹਰ ਕੀ ਸੁਧਿ ਛੁਟਿ ਕਰਿ ਸਿਗਰੀ ਗਈ ॥੪॥ ਨਿਕਸਿ ਠਾਢਿ ਭੀ ਨੌ ਸਤ ਕੁਅਰਿ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਿ ॥ ਜੋਰਿ ਰਹੀ ਚਖੁ ਚਾਰਿ ਸੁ ਲਾਜ ਬਿਸਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚਕਿ ਰਹਾ ਤਰੁਨਿ ਕੇ ਤੇਜ ਤਨ ॥ ਹੋ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨਗੀ ਬਿਚਾਰੀ ਕੌਨ ਮਨ ॥੫॥ ਚਾਰੁ ਚਿੱਤ੍ਰਨੀ ਚਿਤ੍ਰ ਕਿ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਪਰੀ ਪਦਮਿਨੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਨਿਯੈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਜੌ ਐਸੀ ਭੇਟਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਆਠ ਜਨਮ ਲਗਿ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇਯੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਤੈ ਕੁਅਰਿ ਕਹੱ ਚਾਹਿ ਭਈ ਇਹੱ ॥ ਇਹ ਕੌ ਬਾਂਛਾ ਭਈ ਅਧਿਕ ਤਿਹੱ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਠਾਢ ਹ੍ਵੈ ਹੇਰਤ ਦੋਊ ॥ ਇਤ ਉਤ ਪਲ ਨ ਟਰਤ ਭਯੋ ਕੋਊ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਉਤ ਠਾਢ ਹੇਰਤ ਦੋਊ ਪ੍ਰੇਮ ਆਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਤੌਨ ॥ ਜਨੁ ਸਨਮੁਖ ਰਨ ਭਟ ਭਏ ਭਾਜਿ ਚਲੇ ਕੋ ਕੌਨ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਾਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹੂੰਨ ਕੀ ਭਈ ॥ ਅਥਯੋ ਸੂਰ ਰੈਨਿ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਰਾਨੀ ਦੂਤਿਕ ਤਹਾਂ ਪਠਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਸਜਨ ਸੌ ਨੇਹ ਜਤਾਯੋ ॥੯॥ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ਸੌ ਪਤਿ ਕੌ ਅਤਿ ਹਿਤ ॥ ਨਿਸਿ ਕਹੱ ਤਾਂਹਿ ਨ ਛਾਡਤ ਇਤ ਉਤ ॥ ਸੋਤ ਸਦਾ ਤਿਹੱ ਗਰੇ ਲਗਾਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਸੌ ਹਰਖ ਬਢਾਏ ॥੧੦॥ ਰਾਨੀ ਘਾਤ ਕੋਊ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ਜਿਹੱ ਛਲ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਰਾਜਾ ਸਦਾ ਸੋਤ ਸੰਗ ਤਾ ਕੇ ॥ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਸੰਗ ਮਿਲੈ ਇਹ ਵਾ ਕੇ ॥੧੧॥ ਬਿਨਾ

ਮਿਲੇ ਤਿਹੱ ਕਲ ਨਹਿ ਪਰਈ ॥ ਰਾਜਾ ਸੋਤ ਸੰਗ ਤੇਂ ਡਰਈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਵੈ ਗਯੋ ਪਤਿਹਿ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਵਹੈ ਘਾਤ ਲਖਿ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੧੨॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਕਹਾ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਰਾਨੀ ਕਹਾ ਰਾਵ ਸੌ ਸੋਈ ॥ ਯੌ ਭਜਿਯਹੁ ਜਸੋਂ ਜਗੈ ਨ ਕੋਈ ॥੧੩॥ ਚਿੱਤ੍ਰਕੌਚ ਤਿਹ ਠਾਂ ਤਬ ਆਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਰਾਨੀ ਜਾਨਿ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਜਾਂਘੈ ਗਹਿ ਲੀਨੀ ॥ ਬਲ ਸੌਂ ਐਂਚਿ ਆਪੁ ਤਰ ਕੀਨੀ ॥੧੪॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਜਗਾ ਕੋਪ ਕਰਿ ਭਾਰਾ ॥ ਚੋਰ ਚੋਰ ਕਹਿ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਜਗੀ ਹਾਥ ਗਹਿ ਲੀਨਾ ॥ ਯੌ ਜੜ ਕੌ ਪ੍ਰਤਿ ਉੱਤਰ ਦੀਨਾ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਰਥ ਨਿਮਿਤ ਆਯੋ ਹੁਤੋ ਯਹ ਢਾਕਾ ਕੋ ਰਾਇ ॥ ਕਹਾ ਪ੍ਰਥਮ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਪਰਸਿ ਬਹੁਰਿ ਅਨੈਹੋ ਜਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਰੇ ਪਗ ਪਰਸਨ ਕੇ ਕਾਜਾ ॥ ਇਹੱ ਕਾਰਨ ਆਯੋ ਇਹ ਰਾਜਾ ॥ ਤਿਹੱ ਨ ਹਨੋ ਇਹੱ ਬਹੁ ਧਨ ਦੀਜੈ ॥ ਚਰਨ ਲਗਾ ਪਤਿ ਬਿਦਾ ਕਰੀਜੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਦਾ ਕਿਯਾ ਨ੍ਰਿਪ ਦਰਬ ਦੈ ਤਾਂ ਕੌ ਚਰਨ ਲਗਾਇ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਮੂਰਖ ਛਲਾ ਸਕਾ ਨ ਛਲ ਕੋ ਪਾਇ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪੈਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੫॥੫੦੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਮਤਿਸੈਨ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੁਨਾ ਬਰ ॥ ਦੁਤਿਯ ਦਿਵਾਕਰ ਕਿਧੌ ਕਿਰਣਿਧਰ ॥ ਸਮਰਮਤੀ ਰਾਨੀ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾ ਕੇ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਸਮ ਨਹਿ ਜਾ ਕੇ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਰਨਖੰਭਕਲਾ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ॥ ਜੀਤਿ ਲਈ ਸਸਿ ਅੰਸ ਕਲਾ ਜਿਹੱ ॥ ਨਿਰਖਿ ਭਾਨ ਜਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਰਹਤ ਦਬਿ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰਿਨ ਕੀ ਨਹਿ ਸਮ ਛਬਿ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰੁਨਿ ਭਈ ਤਰੁਨੀ ਜਬੈ ਅਧਿਕ ਸੁਖਨ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਲਰਿਕਾਪਨ ਮਿਟਿ ਜਾਤ ਭਯੋ ਦੁੰਦਭਿ ਦਿਯੋ ਅਨੰਗ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰਿ ਭ੍ਰਾਤ ਤਾ ਕੇ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਦੁਤਿਮਾਨ ਅਤੁਲ ਬਲ ॥ ਅਰਿ ਅਨੇਕ ਜੀਤੇ ਜਿਹੱ ਦਲਿ ਮਲਿ ॥੪॥ ਸਾਰਦੂਲਧੁਜ ਨਾਹਰਧੁਜ ਭਨ ॥ ਸਿੰਘਕੇਤ ਹਰਿਕੇਤ ਮਹਾ ਮਨ ॥ ਚਾਰੌ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਮਾਨਤ ਸੱਤ੍ਰ ਸਕਲ ਜਿਹੱ ਆਨਾ ॥੫॥ ਚਾਰੌ ਕੁਅਰ ਪੜ੍ਹਨ ਕੇ ਕਾਜਾ ॥ ਦਿਜ ਇਕ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ਰਾਜਾ ॥ ਭਾਖਜਾਦਿਕ ਬਜਾਕਰਨ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਨ ॥ ਔਗਾਹਨ ਸਭ ਕਿਯ ਪੁਰਾਨ ਤਿਨ ॥੬॥ ਅਧਿਕ

ਦਰਬ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਤਿਹੱ ਦਿਯਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਨ ਕਰਿ ਆਦਰ ਕਿਯਾ ॥ ਸੁਤਾ ਸਹਿਤ ਸੁਤ ਸੌਪੇ ਤਿਹੱ ਘਰ ॥ ਕਛੁ ਬਿਦ੍ਯਾ ਦਿਜਿ ਦੇਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ॥੭॥ ਜਬ ਤੇ ਤਹੱ ਪੜ੍ਹਬੇ ਕਹ ਆਵੈ ॥ ਅਪਨੋ ਬਿਪ ਕਹੱ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵੈ ॥ ਜੋ ਸਿੱਖ੍ਯਾ ਦਿਜ ਦੇਤ ਸੁ ਲੇਹੀ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬ ਪੰਡਿਤ ਕਹੱ ਦੇਹੀ ॥੮॥ ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਅਰਿ ਅਗਮਨੇ ਗਈ ॥ ਦਿਜ ਕਹੱ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਤ ਭਈ ॥ ਸਾਲਿਗ੍ਰਾਮ ਪੂਜਤ ਥਾ ਦਿਜਬਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਸੀਸ ਨ੍ਯਾਇ ਕਰਿ ॥੯॥ ਤਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਕੁਅਰਿ ਮੁਸਕਾਨੀ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਪਾਹਨ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਤਾਹਿ ਕਹਾ ਪੂਜਤ ਕਿਹੱ ਨਮਿਤਿਹੱ ॥ ਸਿਰ ਨਾਵਤ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਾਜ ਜਿਹੱ ॥੧੦॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ ਏ ਬਾਲਾ ॥ ਪੂਜਤ ਜਿਨੈ ਬਡੇ ਨਰਪਾਲਾ ॥ ਤੈਂ ਅੱਗ੍ਯਾਨ ਇਹ ਕਹਾ ਪਛਾਨੈ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਹੱ ਪਾਹਨ ਜਾਨੈ ॥੧੧॥ ਰਾਜਾ ਸੁਤਾ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨਤ ਹੈ ਨ ਮਹਾਂ ਜੜ੍ਹ ਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੂੰ ਪੁਰ ਮਾਹੀ ॥ ਪੂਜਤ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕੈ ਤਿਹੱ ਕੌ ਜਿਨ ਕੇ ਪਰਸੇ ਪਰਲੋਕ ਪਰਾਹੀ ॥ ਪਾਪ ਕਰੋ ਪਰਮਾਰਥ ਕੈ ਜਿਹੱ ਪਾਪਨ ਤੇਂ ਅਤਿ ਪਾਪ ਡਰਾਹੀ ॥ ਪਾਇ ਪਰੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਸੁ ਪਾਹਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਾਹੀ ॥੧੨॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦ ॥ ਜੀਵਨ ਮੈਂ ਜਲ ਮੈਂ ਥਲ ਮੈਂ ਸਭ ਰੂਪਨ ਮੈਂ ਸਭ ਭੂਪਨ ਮਾਹੀ ॥ ਸੂਰਜ ਮੈਂ ਸਸਿ ਮੈਂ ਨਭ ਮੈਂ ਜਹੱ ਹੇਰੌ ਤਹਾ ਚਿਤ ਲਾਇ ਤਹਾ ਹੀ ॥ ਪਾਵਕ ਮੈ ਅਰੁ ਪੌਨ ਹੂੰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਮੈਂ ਸੁ ਕਹਾ ਨਹਿ ਜਾਂਹੀ ॥ ਬ੍ਯਾਪਕ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਬਿਖੈ ਕਛੁ ਪਾਹਨ ਮੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਾਹੀ ॥੧੩॥ ਕਾਗਜ ਦੀਪ ਸਭੈ ਕਰਿ ਕੈ ਅਰੁ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਕੀ ਮਸੁ ਕੈਯੈ ॥ ਕਾਟਿ ਬਨਾਸਪਤੀ ਸਿਗਰੀ ਲਿਖਬੇ ਹੂ ਕੌ ਲੇਖਨ ਕਾਜ ਬਨੈਯੈ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਬਕਤਾ ਕਰਿ ਕੈ ਸਭ ਜੀਵਨ ਤੇ ਜੁਗ ਸਾਠਿ ਲਿਖੈਯੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯਤੁ ਹੈ ਨਹਿ ਕੈਸੇਹੂ ਸੋ ਜੜ੍ਹ ਪਾਹਨ ਮੌ ਠਹਰੈਯੈ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏ ਜਨ ਭੇਵ ਨ ਹਰਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਪਾਹਨ ਮੈ ਹਰਿ ਕੌ ਠਹਰਾਵੈ ॥ ਜਿਹੱ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਲੋਗਨ ਭਰਮਾਹੀਂ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਦਰਬੁ ਲੂਟਿ ਲੈ ਜਾਹੀਂ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਗ ਮੈਂ ਆਪੁ ਕਹਾਵਈ ਪੰਡਿਤ ਸੁਘਰ ਸੁਚੇਤ ॥ ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਯਾ ਤੇ ਲਗਤ ਅਚੇਤ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਆਸਾ ਧਨ ਧਾਰੈ ॥ ਸਿਵ ਸਿਵ ਸਿਵ ਮੁਖ ਤੇਂ ਉਚਾਰੈ ॥ ਅਧਿਕ ਡਿੰਭ ਕਰਿ ਜਗਹਿ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਮਾਂਗਤ ਨ ਲਜਾਵੈ ॥੧੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨਾਕ ਮੂੰਦਿ ਕਰਿ ਚਾਰਿ ਘਰੀ ਠਾਢੋ ਰਹੈਂ ॥ ਸਿਵ ਸਿਵ ਸਿਵ ਹ੍ਵੈ

ਏਕ ਚਰਨ ਇਸਥਿਤ ਕਹੈਂ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਪੈਸਾ ਏਕ ਦੇਤ ਕਰਿ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦਾਂਤਨ ਲੇਤ ਉਠਾਇ ਸਿਵਹਿ ਬਿਸਰਾਇ ਕੈ ॥੧੮॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਔਰਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ ਆਪੁ ਧਯਾਨ ਕੌ ਨ ਧਰੈ ਲੋਗਨ ਕੌ ਸਦਾ ਤਯਾਗ ਧਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜਾਤ ਹੈ ॥ ਤੇਹੀ ਧਨ ਲੋਭ ਊਚ ਨੀਚਨ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਲਾਜ ਕੌ ਤਯਾਗ ਜੇਹੀ ਤੇਹੀ ਪੈ ਘਿਘਾਤ ਹੈ ॥ ਕਹਤ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹਮ ਰਹਤ ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ਖਰੇ ਚਾਕਰੀ ਮਲੇਛਨ ਕੀ ਕੈ ਕੈ ਟੂਕ ਖਾਤ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਅਸੰਤੋਖੀ ਹੈਂ ਕਹਾਵਤ ਸੰਤੋਖੀ ਮਹਾਂ ਏਕ ਦ੍ਵਾਰ ਛਾਡਿ ਮਾਂਗਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਦ੍ਵਾਰ ਜਾਤ ਹੈ ॥੧੯॥ ਮਾਟੀ ਕੇ ਸਿਵ ਬਨਾਏ ਪੂਜਿ ਕੈ ਬਹਾਇ ਆਏ ਆਇ ਕੈ ਬਨਾਏ ਫੇਰਿ ਮਾਟੀ ਕੇ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ਮਾਥੋ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈ ਰਗਰਯੌ ਐ ਰੇ ਤਾਂ ਮੈ ਕਹਾ ਹੈ ਰੇ ਦੈਹੈ ਤੋਹਿ ਕੌ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥ ਲਿੰਗ ਕੀ ਤੂ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਸਿੰਭੁ ਜਾਨਿ ਪਾਇ ਪਰੈ ਸੋਈ ਅੰਤ ਦੈਹੈ ਤੇਰੇ ਕਰ ਮੈ ਨਿਕਾਰਿ ਕੈ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕੌ ਦੈਹੈ ਕੀ ਤੂੰ ਆਪਨ ਚਬੈਹੈ ਤਾ ਕੌ ਯੌ ਹੀ ਤੋਹਿ ਮਾਰਿ ਹੈ ਰੇ ਸਦਾ ਸਿਵ ਖ੍ਵਾਰ ਕੈ ॥੨੦॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦ ॥ ਪਾਹਨ ਕੌ ਸਿਵ ਤੂੰ ਜੋ ਕਹੈ ਪਸੁ ਯਾ ਤੇ ਕਛੂ ਤੁਹਿ ਹਾਥ ਨ ਐਹੈ ॥ ਤਿਰਜਕ ਜੋਨਿ ਜੁ ਆਪੁ ਪਰਾ ਹਸਿ ਕੈ ਤੁਹਿ ਕੋ ਕਹੁ ਕਾ ਬਰੁ ਦੈਹੈ ॥ ਆਪਨ ਸੋ ਕਰਿ ਹੈ ਕਬਹੂੰ ਤੁਹਿ ਪਾਹਨ ਕੀ ਪਦਵੀ ਤਬ ਪੈਹੈ ॥ ਜਾਨੁ ਰੇ ਜਾਨੁ ਅਜਾਨ ਮਹਾਂ ਫਿਰਿ ਜਾਨ ਗਈ ਕਛੁ ਜਾਨਿ ਨ ਜੈਹੈ ॥੨੧॥ ਬੈਸ ਗਈ ਲਰਿਕਾਪਨ ਮੈ ਤਰੁਨਾਪਨ ਮੈਂ ਨਹਿ ਨਾਮ ਲਯੋ ਰੇ ॥ ਔਰਨ ਦਾਨ ਕਰਾਤ ਰਹਾ ਕਰ ਆਪੁ ਉਠਾਇ ਨ ਦਾਨ ਦਯੋ ਰੇ ॥ ਪਾਹਨ ਕੋ ਸਿਰ ਨਯਾਤ ਨ ਤੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੌ ਸਿਰ ਨਯਾਤ ਭਯੋ ਰੇ ॥ ਕਾਮ ਹੀ ਕਾਮ ਫਸਾ ਘਰ ਕੇ ਜੜ ਕਾਲ ਹੀ ਕਾਲ ਕੇ ਕਾਲ ਗਯੋ ਰੇ ॥੨੨॥ ਦ੍ਵੈਕ ਪੁਰਾਨਨ ਕੌ ਪੜਿ ਕੈ ਤੁਮ ਫੂਲਿ ਗਏ ਦਿਜ ਜੂ ਜਿਯ ਮਾਹੀ ॥ ਸੋ ਨ ਪੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹਾ ਜਿਹੱ ਕੇ ਇਹੱ ਠੌਰ ਪੜ੍ਹੇ ਸਭ ਪਾਪ ਪਰਾਹੀ ॥ ਡਿੰਭ ਦਿਖਾਇ ਕਰੋ ਤਪਸਾ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਬਸੈ ਜਿਯਰਾ ਧਨ ਮਾਹੀ ॥ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰੈ ਇਨ ਬਾਤਨ ਕੌ ਹਮ ਮਾਨਤ ਨਾਹੀ ॥੨੩॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਕਾਜ ਕਰੋ ਇਤਨੀ ਤੁਮ ਪਾਹਨ ਕੋ ਕਿਹ ਕਾਜ ਪੁਜਾਵੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡਿੰਭ ਕਰੋ ਜਗ ਮੈ ਇਹ ਲੋਕ ਗਯੋ ਪਰ ਲੋਕ ਗਵਾਵੋ ॥ ਝੂਠੇ ਨ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜੋਊ ਚਾਹਤ ਹੋ ਧਨ ਲੈ ਹਰਖਾਵੋ ॥ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਦਿਯੋ ਸੁ ਦਿਯੋ ਬਹੁਰੌ ਹਮ ਕੌ ਨ ਸਿਖਾਵੋ ॥੨੪॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹਾ ਬਿੱਪ੍ਰ ਸੁਨੁ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਤੈਂ ਸਿਵ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਜੂ ਦੇਵਾ ॥ ਇਨ ਕੀ ਸਦਾ ਕੀਜਿਯੈ

ਸੇਵਾ ॥੨੫॥ ਤੈ ਯਾ ਕੇ ਭੇਵਹਿ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥ ਮਹਾਂ ਮੂੜ੍ਹ ਇਹੱ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੈ ॥ ਇਨ ਕੌ ਪਰਮ ਪੁਰਾਤਨ ਜਾਨਹੁ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਮਨ ਮਹਿ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥੨੬॥ ਹਮ ਹੈ ਕੁਅਰਿ ਬਿੱਪ੍ਰ ਬ੍ਰਤਧਾਰੀ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭ ਕੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਜਿਸੀ ਕਿਸੀ ਕਹੱ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਵੈ ॥ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਨ ਤੇ ਦਾਨ ਕਰਾਵੈ ॥੨੭॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਤ ਸਿਖ ਅਪਨ ਕਰਨ ਹਿਤ ॥ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਭੇਟ ਲੈਤ ਤਾ ਤੇ ਬਿਤ ॥ ਸੱਤਿ ਬਾਤ ਤਾ ਕਹੱ ਨ ਸਿਖਾਵਹੁ ॥ ਤਾਂਹਿ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਵਹੁ ॥੨੮॥ ਸੁਨਹੁ ਬਿਪ੍ਰ ਤੁਮ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਤ ਜਿਹੱ ॥ ਲੂਟਿ ਲੇਤ ਤਿਹੱ ਘਰ ਬਿਧਿ ਜਿਹੱ ਕਿਹੱ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਕਛੂ ਗਯਾਨ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਮੂਰਖ ਅਪਨਾ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਵੈ ॥੨੯॥ ਤਿਹ ਤੁਮ ਕਹੁ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਧਿ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਮਹਾਂਦੇਵ ਤੋਕੌ ਬਰੁ ਦੈਹੈ ॥ ਜਬ ਤਾ ਤੇ ਨਹਿ ਹੋਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਧਿ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਬਚਨ ਕਹਤ ਹੌ ਇਹ ਬਿਧਿ ॥੩੦॥ ਕਛੁ ਕੁਕ੍ਰਿਯਾ ਤੁਮ ਤੇ ਭਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਦਰਸ ਨ ਸਿਵਜੂ ਦਯੋ ॥ ਅਬ ਤੈ ਪੁੰਨਯ ਦਾਨ ਦਿਜ ਕਰੁ ਰੇ ॥ ਪੁਨਿ ਸਿਵ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਹਿ ਅਨੁਸਰੁ ਰੇ ॥੩੧॥ ਉਲਟੋ ਡੰਡ ਤਿਸੀ ਤੇ ਲੇਹੀ ॥ ਪੁਨਿ ਤਿਹੱ ਮੰਤ੍ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋ ਦੇਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੌ ਭਟਕਾਵੈਂ ॥ ਅੰਤ ਬਾਰ ਇਮਿ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਵੈਂ ॥੩੨॥ ਤੋ ਤੇ ਕਛੁ ਅੱਛਰ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਕੈ ਕਛੁ ਭੰਗ ਕ੍ਰਿਯਾ ਤੇ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਹਿ ਬਰੁ ਰੁਦ੍ਰ ਨ ਦੀਨਾ ॥ ਪੁੰਨਯ ਦਾਨ ਚਹਿਯਤ ਪੁਨਿ ਕੀਨਾ ॥੩੩॥ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਵਤ ਤਾ ਕੋ ॥ ਲੂਟਾ ਚਹਤ ਬਿਪ੍ਰ ਘਰ ਜਾ ਕੋ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਦਰਬ ਰਹਿਤ ਹ੍ਵੈ ਜਾਈ ॥ ਔਰ ਧਾਮ ਤਬ ਚਲਤ ਤਕਾਈ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਅਰੁ ਤੰਤ੍ਰ ਸਿਧਿ ਜੌ ਇਨ ਮਹਿ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਹਜਰਤਿ ਹ੍ਵੈ ਆਪਹਿ ਰਹਹਿ ਮਾਗਤ ਫਿਰਤ ਨ ਕੋਇ ॥੩੫॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਿ ਏ ਬਚਨ ਮਿੱਸ੍ਰ ਰਿਸਿ ਭਰਾ ॥ ਧਿਕ ਧਿਕ ਤਾਕਹਿ ਬਚਨ ਉਚਰਾ ॥ ਤੈਂ ਹਮਰੀ ਬਾਤਨ ਕਹੱ ਜਾਨੈ ॥ ਭਾਂਗ ਖਾਇ ਕੈ ਬੈਨ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥੩੬॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨੋ ਮਿਸ੍ਰ ਤੁਮ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨਤ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨਤ ॥ ਭਾਂਗ ਪੀਏ ਬੁਧਿ ਜਾਤ ਨ ਹਰੀ ॥ ਬਿਨੁ ਪੀਏ ਤਵ ਬੁਧਿ ਕਹੱ ਪਰੀ ॥੩੭॥ ਤੁਮ ਆਪਨ ਸਯਾਨੇ ਕਹੱਲਾਵਤ ॥ ਕਬ ਹੀਂ ਭੂਲਿ ਨ ਭਾਂਗ ਚੜ੍ਹਾਵਤ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਕਾਜ ਭਿੱਛਾ ਕੇ ॥ ਕਰਹੋ ਖ੍ਵਾਰ ਰਹਤ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾ ਕੇ ॥੩੮॥ ਜਿਹੱ ਧਨ ਕੋ ਤੁਮ ਤਯਾਗ ਦਿਖਾਵਤ ॥ ਦਰ ਦਰ ਤਿਹੱ ਮਾਂਗਨ ਕਸ ਜਾਵਤ ॥ ਮਹਾਂ ਮੂੜ੍ਹ ਰਾਜਨ ਕੇ ਪਾਸਨ ॥ ਲੇਤ ਫਿਰਤ ਹੋ ਮਿਸ੍ਰ ਜੂ

ਕਨ ਕਨ ॥੩੯॥ ਤੁਮ ਜਗ ਮਹਿ ਤ੍ਯਾਗੀ ਕਹਲਾਵਤ ॥ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕਹੱ ਤ੍ਯਾਗ ਦ੍ਰਿੜਾਵਤ ॥ ਜਾ ਕਹ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਤਜਿ ਦੀਜੈ ॥ ਤਾਕਹ ਹਾਥੁ ਉਠਾਇ ਕਸ ਲੀਜੈ ॥੪੦॥ ਕਾਹੂ ਧਨ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹਿ ॥ ਕਾਹੂ ਕੌ ਕੌਊ ਗ੍ਰਿਹ ਲਾਵਹਿ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਦਰਬ ਠਗਨ ਕੀ ਆਸਾ॥ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਡੋਲਤ ਇਹ ਪ੍ਯਾਸਾ ॥੪੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬੇਦ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਇਮ ਉਚਰੈ ॥ ਜਿਨਿ ਕਿਸਹੂ ਤੇ ਏਕ ਟਕਾ ਮੋ ਕੌ ਝਰੈ ॥ ਜੇ ਤਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਦੇਤ ਉਸਤਤਿ ਤਾ ਕੀ ਕਰੈ ॥ ਹੋ ਜੋ ਧਨ ਦੇਤ ਨ ਤਿਨੈ ਨਿੰਦ ਤਾ ਕੀ ਰਰੈ ॥੪੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿੰਦਿਆ ਅਰੁ ਉਸਤਤਿ ਦੋਊ ਜੀਵਤ ਹੀ ਜਗ ਮਾਂਹਿ ॥ ਜਬ ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਮਿਲੀ ਨਿੰਦ ਉਸਤਤਿ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥੪੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੇਨਹਾਰ ਦਾਇਕਹਿ ਮੁਕਤਿ ਨਹਿ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥ ਅਨੱਦਾਇਕ ਤਿਹੱ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਪਿਤ ਕੋ ਬਧ ਕਿਯੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਧਨ ਕਰ ਪਰੈ ਸੁਜਸ ਤਾ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਹੋ ਜਾ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਲਹੈ ਨਿੰਦ ਤਿਹੱ ਉਚਰੈ ॥੪੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਸਮ ਜੋਊ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ॥ ਨਿੰਦ੍ਯਾ ਉਸਤਤਿ ਸਮ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਹਮ ਤਾਹੀ ਕਹੱ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨਹਿ ॥ ਵਾਹੀ ਕਹਿ ਦਿਜ ਕੈ ਅਨੁਮਾਨਹਿ ॥੪੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏ ਦਿਜ ਜਾ ਤੇ ਜਤਨ ਪਾਇ ਧਨ ਲੇਵਹੀ ॥ ਤਾ ਨਰ ਕਹੱ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਬਡਾਈ ਦੇਵਹੀ ॥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਉਪਮਾ ਬਕਿ ਕਰਿ ਤਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੈ ॥ ਹੋ ਘੋਰ ਨਰਕ ਕੇ ਬੀਚ ਅੰਤ ਦੋਊ ਪਰੈ ॥੪੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਨ ਕੇ ਕਾਜ ਕਰਤ ਸਭ ਕਾਜਾ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਨਾ ਅਰੁ ਰਾਜਾ ॥ ਖ੍ਯਾਲ ਕਾਲ ਕੋ ਕਿਨੂੰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਜਿਨ ਇਹ ਚੌਦਹ ਲੋਕ ਬਨਾਯੋ ॥੪੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਹੀ ਦਰਬ ਕੇ ਲੋਭ ਬੇਦ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਪੜਤ ਨਰ ॥ ਇਹੀ ਦਰਬ ਕੇ ਲੋਭ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰਨ ਉਪਦਿਸ ਕਰ ॥ ਇਹੀ ਦਰਬ ਕੇ ਲੋਭ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਏ ॥ ਹੋ ਪਰੇ ਦੂਰਿ ਕਹੱ ਜਾਇ ਬਹੁਰਿ ਨਿਜੁ ਦੇਸ ਨ ਆਏ ॥੪੮॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਏਹੀ ਧਨ ਲੋਭ ਤੇ ਪੜਤ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਭੈ ਏਹੀ ਧਨ ਲੋਭ ਤੇ ਪੁਰਾਨ ਹਾਥ ਧਰੇ ਹੈਂ ॥ ਧਨ ਹੀ ਕੇ ਲੋਭ ਦੇਸ ਛਾਡਿ ਪਰਦੇਸ ਬਸੇ ਤਾਤ ਅਰੁ ਮਾਤ ਕੇ ਦਰਸ ਹੂ ਨ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਊਚੇ ਦ੍ਰੁਮ ਸਾਲ ਤਹਾਂ ਲਾਂਬੇ ਬਟ ਤਾਲ ਜਹਾਂ ਤਿਨ ਮੈਂ ਸਿਧਾਤ ਹੈ ਨ ਜੀ ਮੈ ਨੈਕੁ ਡਰੇ ਹੈਂ ॥ ਧਨ ਕੇ ਅਨੁਰਾਗੀ ਹੈਂ ਕਹਾਵਤ ਤ੍ਯਾਗੀ ਆਪੁ ਕਾਸੀ ਬੀਚ ਜਏ ਤੇ ਕਮਾਊ ਜਾਇ ਮਰੇ ਹੈਂ ॥੪੯॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦ ॥ ਲਾਲਚ ਏਕ ਲਗੈ ਧਨ ਕੇ ਸਿਰ ਮੱਧਿ ਜਟਾਨ

ਕੇ ਜੂਟ ਸਵਾਰੈਂ ॥ ਕਾਠ ਕੀ ਕੰਠਿਨ ਕੌ ਧਰਿ ਕੈ ਇਕ ਕਾਨਨ ਮੈਂ ਬਿਨੁ ਕਾਨਿ ਪਧਾਰੈਂ ॥ ਮੋਚਨ ਕੌ ਗਹਿ ਕੈ ਇਕ ਹਾਥਨ ਸੀਸ ਹੂ ਕੇ ਸਭ ਕੇਸ ਉਪਾਰੈਂ ॥ ਡਿੰਭੁ ਕਰੈ ਜਗ ਡਾਂਡਨ ਕੌ ਇਹ ਲੋਕ ਗਯੋ ਪਰਲੋਕ ਬਿਗਾਰੈਂ ॥੫੦॥ ਮਾਟੀ ਕੇ ਲਿੰਗ ਬਨਾਇ ਕੈ ਪੂਜਤ ਤਾ ਮੈਂ ਕਹੋ ਇਨ ਕਾ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ॥ ਜੋ ਨਿਰਜੋਤਿ ਭਯੋ ਜਗ ਜਾਨਤ ਤਾਹਿ ਕੇ ਆਗੇ ਲੈ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈ ॥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਾਨਿ ਅਜਾਨ ਬਡੇ ਕਰਿ ਕੈ ਹਠਤਾਈ ॥ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਸੁ ਚੇਤਨ ਕੋ ਚਿਤ ਕੀ ਤਜਿ ਕੈ ਚਟਦੈ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥੫੧॥ ਕਾਂਸੀ ਕੇ ਬੀਚ ਪੜ੍ਹੈ ਬਹੁ ਕਾਲ ਭੁਟੰਤ ਮੈਂ ਅੰਤ ਮਰੈਂ ਪੁਨਿ ਜਾਈ ॥ ਤਾਤ ਰਹਾ ਅਰੁ ਮਾਤ ਕਹੂੰ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਭਾਈ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਫਿਰੈਂ ਤਜਿ ਕੈ ਘਰ ਥੋਰੀ ਸੀ ਸੀਖਿ ਕੈ ਚਾਤੁਰਤਾਈ ॥ ਲੋਭ ਕੀ ਲੀਕ ਨ ਲਾਂਘੀ ਕਿਸੂ ਨਰ ਲੋਭ ਰਹਾ ਸਭ ਲੋਗ ਲੁਭਾਈ ॥੫੨॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਏਕਨ ਕੋ ਮੂੰਡਿ ਮਾਂਡਿ ਏਕਨ ਸੌ ਲੇਹਿ ਡਾਂਡ ਏਕਨ ਕੇ ਕੰਠੀ ਕਾਠ ਕੰਠ ਮੈ ਡਰਤ ਹੈਂ ॥ ਏਕਨ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਮੰਤ੍ਰ ਏਕਨ ਲਿਖਾਵੈ ਜੰਤ੍ਰ ਏਕਨ ਕੌ ਤੰਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਬੋਧਯੋ ਈ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ ਏਕਨ ਕੌ ਬਿੱਦਯਾ ਕੇ ਬਿਵਾਦਨ ਬਤਾਵੈ ਡਿੰਭ ਜਗ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੌ ਹਰਤ ਹੈਂ ॥ ਮੈਯਾ ਕੌ ਨ ਮਾਨੈ ਮਹਾਂ ਕਾਲੈ ਨ ਮਨਾਵੈ ਮੂੜ ਮਾਟੀ ਕੌ ਮਾਨਤ ਤਾ ਤੇ ਮਾਂਗਤ ਮਰਤ ਹੈ ॥੫੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੇਤੁ ਅਚੇਤੁ ਕੀਏ ਜਿਨ ਚੇਤਨ ਤਾਂਹਿ ਅਚੇਤਨ ਕੋ ਠਹਰਾਵੈਂ ॥ ਤਾਹਿ ਕਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੈ ਮਨ ਮਾਨਿਕ ਕੈ ਘਟਿ ਮੋਲ ਬਿਕਾਵੈਂ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਨ ਅਜਾਨ ਬਡੇ ਸੁ ਇਤੇ ਪਰ ਪੰਡਿਤ ਆਪੁ ਕਹਾਵੈਂ ॥ ਲਾਜ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮਰੈ ਨ ਮਹਾਂ ਲਟ ਐਂਠਹਿ ਐਂਠ ਅਮੈਂਠਿ ਗਵਾਵੈਂ ॥੫੪॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦ ॥ ਗਤਮਾਨ ਕਹਾਵਤ ਗਾਤ ਸਭੈ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਨ ਬਾਤ ਗਤਾਗਤ ਹੈ ॥ ਦੁਤਿਮਾਨ ਘਨੇ ਬਲਵਾਨ ਬਡੇ ਹਮ ਜਾਨਤ ਜੋਗ ਮਧੇ ਜਤ ਹੈ ॥ ਪਾਹਨ ਕੇ ਕਹੈਂ ਬੀਚ ਸਹੀ ਸਿਵ ਜਾਨੈ ਨ ਮੂੜ ਮਹਾਂ ਮਤ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਹੂੰ ਨ ਬਿਚਾਰਿ ਸੁਜਾਨ ਕਹੋ ਇਨ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਪਾਰਬਤੀ ਪਤਿ ਹੈ ॥੫੫॥ ਮਾਟੀ ਕੌ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਤ ਹੈ ਜੜ੍ਹ ਯਾ ਤੇ ਕਹੋ ਤੁਹਿ ਕਾ ਸਿਧਿ ਐਹੈ ॥ ਜੌਨ ਰਿਝਾਇ ਲਯੋ ਜਗ ਕੌ ਤਵ ਚਾਵਰ ਡਾਰਤ ਰੀਝਿ ਨ ਜੈ ਹੈ ॥ ਧੂਪ ਜਗਾਇ ਕੈ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ਸੁ ਫੂਲਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਬਰਖੈ ਹੈ ॥ ਅੰਤ ਉਪਾਇ ਕੈ ਹਾਰਿ ਹੈਂ ਰੇ ਪਸੁ ਪਾਹਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨ ਪੈਹੈ ॥੫੬॥ ਏਕਨ ਜੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਵਤ ਹੈਂ ਦਿਜ ਏਕਨ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਤਾਵੈਂ ॥ ਜੋ ਨ ਭਿਜੈ ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇਂ

ਤਿਹ ਗੀਤਿ ਕਬਿਤ ਸਲੋਕ ਸੁਨਾਵੈਂ ॥ ਦਯੋਸ ਹਿਰੈ ਧਨ ਲੋਗਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਚੋਰੁ ਚਕੈਂ ਠੱਗ ਦੇਖਿ ਲਜਾਵੈਂ ॥ ਕਾਨਿ ਕਰੈਂ ਨਹਿ ਕਾਜੀ ਕੁਟਵਾਰ ਕੀ ਮੂੰਡਿ ਕੈ ਮੂੰਡਿ ਮੁਰੀਦਨ ਖਾਵੈਂ ॥੫੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਜੇ ਹੈ ਅਧਿਕ ਅਚੇਤ ॥ ਭਾਂਗ ਨ ਏਤੇ ਪਰ ਭਖੈ ਜਾਨਤ ਆਪੁ ਸੁਚੇਤ ॥੫੮॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਧਨ ਕੇ ਲਗਿ ਲੋਭ ਗਏ ਅਨਤੈਂ ॥ ਤਜਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬਾਲ ਕਿਤੈਂ ॥ ਬਸਿ ਕੈ ਬਹੁ ਮਾਸ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਰੈਂ ॥ ਫਿਰਿ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਨਹਿ ਪੰਥ ਪਰੈਂ ॥੫੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਨੀ ਲੋਗ ਹੈਂ ਪੁਹਪ ਸਮ ਗੁਨਿ ਜਨ ਭੌਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ਗੁੰਜ ਰਹਤ ਤਿਹ ਪਰ ਸਦਾ ਸਭ ਧਨ ਧਾਮ ਬਿਸਾਰ ॥੬੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਕੋਊ ਅੰਤ ਕਾਲ ਬਸਿ ਭਯਾ ॥ ਧਨ ਕੀ ਆਸਨਿ ਕਰਿ ਤਜਿ ਗਯਾ ॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਗਯਾ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਇਹ ਆਸਾ ਕੋ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰਾ ॥੬੧॥ ਏਕ ਨਿਰਾਸ ਵਹੈ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਜਿਹ ਕੀਨਾ ਇਹ ਸਕਲ ਪਸਾਰਾ ॥ ਆਸਾ ਰਹਿਤ ਔਰ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਜਾਨ ਲੇਹੁ ਦਿਜਬਰ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੬੨॥ ਲੋਭ ਲਗੇ ਧਨ ਕੇ ਏ ਦਿਜਬਰ ॥ ਮਾਂਗਤ ਫਿਰਤ ਸਭਨ ਕੇ ਘਰ ਘਰ ॥ ਯਾ ਜਗ ਮਹਿ ਕਰਿ ਡਿੰਭ ਦਿਖਾਵਤ ॥ ਤੇ ਠਗਿ ਠਗਿ ਸਭ ਕਹੱ ਧਨ ਖਾਵਤ ॥੬੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਸਾ ਕੀ ਆਸਾ ਲਗੇ ਸਭ ਹੀ ਗਯਾ ਜਹਾਨ ॥ ਆਸਾ ਜਗ ਜੀਵਤ ਬਚੀ ਲੀਜੈ ਸਮਝਿ ਸੁਜਾਨ ॥੬੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਸਗਲ ਜਗ ਗਯਾ ॥ ਆਸਹਿ ਉਪਜਯਾ ਆਸਹਿ ਭਯਾ ॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਤਰੁਨ ਬ੍ਰਿਧ ਹੂਆ ॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਲੋਗ ਸਭ ਮੂਆ ॥੬੫॥ ਆਸਾ ਕਰਤ ਲੋਗ ਸਭ ਭਏ ॥ ਬਾਲਕ ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਜਿਤਿ ਕਿਤ ਧਨ ਆਸਾ ਕਰਿ ਡੋਲਹਿ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਧਨਾਸ ਕਲੋਲਹਿ ॥੬੬॥ ਪਾਹਨ ਕਹੁ ਧਨਾਸ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਵੈਂ ॥ ਚੇਤ ਅਚੇਤਨ ਕੌ ਠਹਰਾਵੈਂ ॥ ਕਰਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਪੇਟ ਕੇ ਕਾਜਾ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਨਾ ਅਰੁ ਰਾਜਾ ॥੬੭॥ ਕਾਹੂ ਕੋ ਸਿੱਛਾ ਸੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈਂ ॥ ਕਾਹੂੰ ਕੌ ਲੈ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਵੈਂ ॥ ਕਾਹੂੰ ਪਠੈ ਤੀਰਥਨ ਦੇਹੀ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਦਰਬੁ ਮਾਂਗ ਸਭ ਲੇਹੀ ॥੬੮॥ ਜਿਹੱ ਨਰ ਕੋ ਧਨਵਾਨ ਤਕਾਵੈਂ ॥ ਜੋਨਿ ਸਿਲਾ ਮਹਿ ਤਾਂਹਿ ਫਸਾਵੈਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਡੰਡ ਤਿਹੱ ਮੂੰਡਿ ਚੁਕਾਹੀ ॥ ਕਾਢਿ ਦੇਤ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਮਾਹੀ ॥੬੯॥ ਇਨ ਲੋਗਨ ਧਨ ਹੀ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੀ ਕੀ ਨਾਹਿ ਪਯਾਸਾ ॥ ਡਿੰਭਿ ਜਗਤ ਕਹੱ ਕਰਿ ਪਰਚਾਵੈ ॥

ਲਛਿਮੀ ਹਰਿ ਜਜੋ ਤਜੋ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥੭੦॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨੁ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਤੈ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਸਿਵ ਕਹੱ ਕਰਿ ਪਾਹਨ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਬਿਪ੍ਰਨ ਕੌ ਸਭ ਹੀ ਸਿਰ ਨਜਾਵੈਂ ॥ ਚਰਨੋਦਕ ਲੈ ਮਾਥ ਚੜ੍ਹਾਵੈਂ ॥੭੧॥ ਪੂਜਾ ਕਰਤ ਸਗਲ ਜਗ ਇਨ ਕੀ ॥ ਨਿੰਦਜਾ ਕਰਤ ਮੂੜ ਤੈ ਜਿਨ ਕੀ ॥ ਏ ਹੈਂ ਪਰਮੁ ਪੁਰਾਤਨ ਦਿਜਬਰ ॥ ਸਦਾ ਸਰਾਹਤ ਜਿਨ ਕਹੱ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ॥੭੨॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨ ਮੂਰਖ ਦਿਜ ਤੈ ਨਹਿ ਜਾਨੀ ॥ ਪਰਮਜੋਤਿ ਪਾਹਨ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਇਨ ਮਹਿ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਤੈ ਜਾਨਾ ॥ ਤਜਿ ਸਜਾਨਪ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ਅਯਾਨਾ ॥੭੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਲੈਨੌ ਹੋਇ ਸੁ ਲੈ ਦਿਜ ਮੁਹਿ ਨ ਝੁਠਾਇਯੈ ॥ ਪਾਹਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਨ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਇਯੈ ॥ ਇਨ ਲੋਗਨ ਪਾਹਨ ਮਹਿ ਸਿਵ ਠਹਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੂੜ ਨ ਲੀਜਹੁ ਲੂਟ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੭੪॥ ਕਾਹੂ ਕਹੱ ਪਾਹਨ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬਤਾਤ ਹੈਂ ॥ ਜਲ ਡੂਬਨ ਹਿਤ ਕਿਸਹੂ ਤੀਰਥ ਪਠਾਤ ਹੈਂ ॥ ਜਜੋ ਤਜੋ ਧਨ ਹਰ ਲੇਤ ਜਤਨ ਅਨਗਨਿਤ ਕਰ ॥ ਹੋ ਟਕਾ ਗਾਂਠਿ ਮਹਿ ਲਏ ਨ ਦੇਹੀ ਜਾਨ ਘਰ ॥੭੫॥ ਧਨੀ ਪੁਰਖ ਕਹੱ ਲਖਿ ਦਿਜ ਦੋਖ ਲਗਾਵਹੀ ॥ ਹੋਮ ਜਗਜ ਤਾ ਤੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕਰਾਵਹੀ ॥ ਧਨਿਯਹਿ ਕਰਿ ਨਿਰਧਨੀ ਜਾਤ ਧਨ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰਿ ਨ ਤਾ ਕੌ ਬਦਨ ਦਿਖਾਵਤ ਆਇ ਕੈ ॥੭੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਹੂ ਲੈ ਤੀਰਥਨ ਸਿਧਾਵੈ ॥ ਕਾਹੂ ਅਫਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਤਾਵੈ ॥ ਕਾਕਨ ਜਜੋ ਮਿੰਡਰਾਤ ਧਨੂਪਰ ॥ ਜਜੋ ਕਿਲਕਿਲਾ ਮਛਰੀਯੈ ਦੂਪਰ ॥੭੭॥ ਜਜੋ ਦ੍ਵੈ ਸ੍ਵਾਨ ਏਕ ਹਡਿਯਾ ਪਰ ॥ ਭੂਸਤ ਮਨੋ ਬਾਦਿ ਬਿੱਦਜਾਧਰ ॥ ਬਾਹਰ ਕਰਤ ਬੇਦ ਕੀ ਚਰਚਾ ॥ ਤਨ ਅਰੁ ਮਨ ਧਨ ਹੀ ਕੀ ਅਰਚਾ ॥੭੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਨ ਕੀ ਆਸਾ ਮਨ ਰਹੈ ਬਾਹਰ ਪੂਜਤ ਦੇਵ ॥ ਨਾ ਹਰਿ ਮਿਲਾ ਨ ਧਨ ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਈ ਸਭ ਸੇਵ ॥੭੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏ ਬਿੱਦਜਾ ਬਲ ਕਰਹਿ ਜੋਗ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਏ ਸੁਚੇਤ ਕਰਿ ਰਹਹਿ ਹਮਨਿ ਆਚੇਤ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੌ ਭਾਂਗ ਭੂਲਿ ਭੌਦੂ ਨਹਿ ਖਾਈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਤਨ ਤੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਰਹਤ ਸਭ ਲਖਤ ਲੁਕਾਈ ॥੮੦॥ ਭਾਂਗ ਖਾਇ ਭਟ ਭਿੜਹਿ ਗਜਨ ਕੇ ਦਾਂਤ ਉਪਾਰਹਿ ॥ ਸਿਮਟਿ ਸਾਂਗ ਸੰਗ੍ਰਹਹਿ ਸਾਰ ਸਨਮੁਖ ਹ੍ਵੈ ਝਾਰਹਿ ॥ ਤੈ ਮੂਜੀ ਪੀ ਭਾਂਗ ਕਹੋ ਕਾ ਕਾਜ ਸਵਰਿ ਹੈ ॥ ਹੋ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮਾਨ ਜਾਇ ਔਧੇ ਮੁਖ ਪਰਿ ਹੈ ॥੮੧॥

ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੋ ਮਿਸ੍ਰ ਸਿੱਛਾ ਇਨੀ ਕੋ ਸੁ ਦੀਜੈ ॥ ਮਹਾਂ ਝੂਠ ਤੇ ਰਾਖਿ ਕੈ ਮੋਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਇਤੋ ਝੂਠ ਕੈ ਔਰਨੀ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜਾਵੌਂ ॥ ਕਹਾ ਚਾਮ ਕੇ ਦਾਮ ਕੈ ਕੈ ਚਲਾਵੌਂ ॥੮੨॥ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਈ ਨਰਕ ਕੇ ਬੀਚ ਜੈਹੌਂ ॥ ਕਿ ਚੰਡਾਲ ਕੀ ਜੋਨਿ ਮੈਂ ਔਤਰੈਹੌਂ ॥ ਕਿ ਟਾਂਗੇ ਮਰੋਗੇ ਬਧੇ ਮ੍ਰਿਤੁਸਾਲਾ ॥ ਸਨੈ ਬੰਧੁ ਪੁੱਤ੍ਰਾ ਕਲੱਤ੍ਰਾਨ ਬਾਲਾ ॥੮੩॥ ਕਹੋ ਮਿਸ੍ਰ ਆਗੇ ਕਹਾਂ ਜ੍ਵਾਬ ਦੈਹੋ ॥ ਜਬੈ ਕਾਲ ਕੇ ਜਾਲ ਮੈ ਫਾਂਸਿ ਜੈ ਹੋ ॥ ਕਹੋ ਕੌਨਸੋ ਪਾਠ ਕੈਹੋ ਤਹਾਂ ਹੀ ॥ ਤਊ ਲਿੰਗ ਪੂਜਾ ਕਰੋਗੇ ਉਹਾਂ ਹੀ ॥੮੪॥ ਤਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਐਹੈਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਐਹੈਂ ॥ ਜਹਾਂ ਬਾਂਧਿ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਤੋਕੋ ਚਲੈ ਹੈਂ ॥ ਕਿਧੌਂ ਆਨਿ ਕੈ ਰਾਮ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਸਹਾਈ ॥ ਜਹਾਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਨ ਤਾਤਾ ਨ ਭਾਈ ॥੮੫॥ ਮਹਾਕਾਲ ਜੂ ਕੋ ਸਦਾ ਸੀਸ ਨੌਯੈ ॥ ਪੁਰੀ ਚੌਦਹੂੰ ਤ੍ਰਾਸ ਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਸੈਯੈ ॥ ਸਦਾ ਆਨਿ ਜਾ ਕੀ ਸਭੈ ਜੀਵ ਮਾਨੈ ॥ ਸਭੈ ਲੋਕ ਖਯਾਤਾ ਬਿਧਾਤਾ ਪਛਾਨੈ ॥੮੬॥ ਨਹੀ ਜਾਨਿ ਜਾਈ ਕਛੂ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ॥ ਕਹਾ ਬਾਸ ਤਾ ਕੋ ਫਿਰੈ ਕੌਨ ਭੇਖਾ ॥ ਕਹਾਂ ਨਾਮ ਤਾ ਕੋ ਕਹਾਂ ਕੈ ਕਹਾਵੈ ॥ ਕਹਾ ਕੈ ਬਖਾਨੋ ਕਹੇ ਮੋ ਨ ਆਵੈ ॥੮੭॥ ਨ ਤਾ ਕੋ ਕੋਊ ਤਾਤ ਮਾਤਾ ਨ ਭਾਈ ॥ ਨ ਪੁਤ੍ਰਾ ਨ ਪੋਤ੍ਰਾ ਨ ਦਾਯਾ ਨ ਦਾਈ ॥ ਕਛੂ ਸੰਗ ਸੈਨਾ ਨ ਤਾ ਕੇ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਕਹੈ ਸੱਤਿ ਸੋਈ ਕਰੈ ਸੋ ਬਨਜਾਵੈ ॥੮੮॥ ਕਈਊ ਸਵਾਰੈ ਕਈਊ ਖਪਾਵੈ ॥ ਉਸਾਰੇ ਗੜੇ ਫੇਰਿ ਮੇਟੈ ਬਨਾਵੈ ॥ ਘਨੀ ਬਾਰ ਲੌ ਪੰਥ ਚਾਰੌ ਭ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਹੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੈ ਪਛਾਨਾ ॥੮੯॥ ਮੁਰੀਦ ਹੌ ਉਸੀ ਕੀ ਵਹੈ ਪੀਰ ਮੇਰੋ ॥ ਉਸੀ ਕਾ ਕਿਯਾ ਆਪਨਾ ਜੀਵ ਚੇਰੋ ॥ ਤਿਸੀ ਕਾ ਕੀਆ ਬਾਲਕਾ ਮੈ ਕਹਾਵੌਂ ॥ ਉਹੀ ਮੋਹਿ ਰਾਖਾ ਉਸੀ ਕੋ ਧਿਆਵੌਂ ॥੯੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਿਜ ਹਮ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ਪਾਹਨ ਮੈ ਮਨ ਕੋ ਨਹਿ ਆਨੈ ॥ ਪਾਹਨ ਕੋ ਪਾਹਨ ਕਰਿ ਜਾਨਤ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਬੁਰੋ ਲੋਗ ਏ ਮਾਨਤ ॥੯੧॥ ਝੂਠਾ ਕਹੱ ਝੂਠਾ ਹਮ ਕੈਹੈਂ ॥ ਜੋ ਸਭ ਲੋਗ ਮਨੈ ਕੁਰਰੈਹੈਂ ॥ ਹਮ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕਾਨਿ ਨ ਰਾਖੈਂ ॥ ਸੱਤਿ ਬਚਨ ਮੁਖ ਊਪਰ ਭਾਖੈਂ ॥੯੨॥ ਸੁਨੁ ਦਿਜ ਤੁਮ ਧਨ ਕੇ ਲਬ ਲਾਗੇ ॥ ਮਾਂਗਤ ਫਿਰਤ ਸਭਨ ਕੇ ਆਗੇ ॥ ਅਪਨੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਨ ਲਜਾਵਹੁ ॥ ਇਕ ਟਕ ਹ੍ਵੈ ਹਰਿ ਧਯਾਨ ਨ ਲਾਵਹੁ ॥੯੩॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਤਬ ਦਿਜ ਬੋਲਾ ਤੈ ਕਿਯਾ ਜਾਨੈ ॥ ਸੰਭੂ ਕੋ ਪਾਹਨ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਕਰਿ ਆਨ ਬਖਾਨੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਾਤਕੀ ਜਾਨੈ ॥੯੪॥

ਜੋ ਇਨ ਕਹ ਕਟੁ ਬਚਨ ਉਚਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਬਿਧਿ ਡਾਰੈ ॥ ਇਨ ਕੀ ਸਦਾ ਕੀਜਿਯੈ ਸੇਵਾ ॥ ਏ ਹੈ ਪਰਮ ਪੁਰਾਤਨ ਦੇਵਾ ॥੯੫॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਏਕੈ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਹਮ ਮਾਨੈ ॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਕਹਾਂ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕਰਹੀ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਹਮ ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਡਰਹੀ ॥੯੬॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਜਿਨ ਪੁਰਖ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾਨਿਯੈ ਮਾਰਯੋ ॥ ਜਿਨ ਨਰ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧ੍ਯਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਕਾਲ ਨਹਿ ਆਯੋ ॥੯੭॥ ਜੇ ਨਰ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧ੍ਯਾਵੈ ॥ ਤੇ ਨਰ ਕਾਲ ਫਾਂਸ ਨਹਿ ਜਾਵੈ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਰਿਧ ਸਿਧ ਸਭ ਘਰ ਮੈਂ ॥ ਕੋਬਿਦ ਸਭ ਹੀ ਰਹਤ ਹੁਨਰ ਮੈਂ ॥੯੮॥ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਕ ਦਾ ਜਿਨ ਕਹਾ ॥ ਤਾ ਕੇ ਰਿਧਿ ਸਿੱਧਿ ਹ੍ਵੈ ਰਹਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਧਨ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰੂ ॥ ਜਿਨ ਕਾ ਆਵਤ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰੂ ॥੯੯॥ ਜਿਨ ਨਰ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਹ ਧ੍ਯਾਯੋ ॥ ਸੋ ਨਰ ਕਲਿ ਮੈ ਕਬਹੂ ਨ ਆਯੋ ॥ ਯਾ ਜਗ ਮੈਂ ਤੇ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਭੋਗ ਕਰੈ ਬੈਰਿਨ ਕਹਾਂ ਘਾਵੈ ॥੧੦੦॥ ਜਬ ਤੋਕੋ ਦਿਜ ਕਾਲ ਸਤੈਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤੂੰ ਕੋ ਪੁਸਤਕ ਕਰ ਲੈ ਹੈਂ ॥ ਭਾਗਵਤ ਪੜ੍ਹੋ ਕਿ ਗੀਤ ਕਹਿ ਹੋ ॥ ਰਾਮਹਿ ਪਕਰਿ ਕਿ ਸਿਵ ਕਹਾਂ ਗਹਿ ਹੋ ॥੧੦੧॥ ਜੇ ਤੁਮ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਠਹਰਾਏ ॥ ਤੇ ਸਭ ਡੰਡ ਕਾਲ ਕੇ ਘਾਏ ॥ ਕਾਲ ਡੰਡ ਬਿਨ ਬਚਾ ਨ ਕੋਈ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਬਿਸਨਿੰਦ੍ਰ ਸੋਈ ॥੧੦੨॥ ਜੈਸਿ ਜੂਨਿ ਇਕ ਦੈਤ ਬਖਨਿਯਤ ॥ ਤਯੋਂ ਇਕ ਜੂਨਿ ਦੇਵਤਾ ਜਨਿਯਤ ॥ ਜੈਸੇ ਹਿੰਦੂਆਨੌ ਤੁਰਕਾਨਾ ॥ ਸਭਹਿੰਨ ਸੀਸ ਕਾਲ ਜਰਵਾਨਾ ॥੧੦੩॥ ਕਬਹੂੰ ਦੈਤ ਦੇਵਤਨ ਮਾਰੈਂ ॥ ਕਬਹੂੰ ਦੈਤਨ ਦੇਵ ਸੰਘਾਰੈਂ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਜਿਨ ਦੋਊ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਵਹੈ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਹਮਾਰਾ ॥੧੦੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਦਿਨਿੰਦ੍ਰਹਿ ਜੌਨ ਸੰਘਾਰਿਯੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਕੁਬੇਰ ਜਲਿੰਦ੍ਰ ਅਹਿੰਦ੍ਰਹਿ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਪੁਰੀ ਚੌਦਹੂੰ ਚੱਕ੍ਰ ਜਵਨ ਸੁਨਿ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਨਮਸਕਾਰ ਤਾਹੀ ਕੋ ਗੁਰ ਕਰਿ ਕੀਜਿਯੈ ॥੧੦੫॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਿਪ੍ਰਿਹਿ ਕੌ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਮਿਸ੍ਰਹਿ ਅਸ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜੇ ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਾਪ ਸਕਲ ਸਿਵ ਹਰਿ ਹੈਂ ॥੧੦੬॥ ਜੇ ਨਰ ਸਾਲਿਗ੍ਰਾਮ ਕਹ ਸਜੈ ਹੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਸਕਲ ਪਾਪ ਕਾ ਛੈ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਹੱ ਛਾਡਿ ਅਵਰ ਕਹਾਂ ਸਜੈ ਹੈ ॥ ਤੇ ਨਰ ਮਹਾਂ

ਨਰਕ ਮਹਿ ਜੈਹੈ ॥੧੦੭॥ ਜੇ ਨਰ ਕਛੁ ਧਨ ਬਿਪ੍ਰਹਿ ਦੈਹੈ ॥ ਆਗੇ ਮਾਂਗ ਦਸ ਗੁਨੋ ਲੈਹੈ ॥ ਜੋ ਬਿਪ੍ਰਨ ਬਿਨੁ
ਅਨਤਹਿ ਦੇਹੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਕਛੁ ਸੁ ਫਲੈ ਨਹਿ ਸੇਈ ॥੧੦੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬੈ ਕੁਅਰਿ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਸਿਵ ਕੀ ਕਰ
ਮੈ ਲਈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਰਿ ਦਿਜ ਕੇ ਮੁਖ ਕਸਿ ਕਸਿ ਕੈ ਦਈ ॥ ਸਾਲਿਗ੍ਰਾਮ ਭੇ ਦਾਂਤ ਫੋਰਿ ਸਭ ਹੀ ਦੀਏ ॥
ਹੋ ਛੀਨਿ ਛਾਨਿ ਕਰਿ ਬਸਤ੍ਰ ਮਿਸ੍ਰ ਕੇ ਸਭ ਲੀਏ ॥੧੦੯॥ ਕਹੋ ਮਿਸ੍ਰ ਅਬ ਰੁਦ੍ਰ ਤਿਹਾਰੋ ਕਹੱ ਗਯੋ ॥ ਜਿਹੱ
ਸੇਵਤ ਥੋ ਸਦਾ ਦਾਂਤ ਛੈ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ॥ ਜਿਹੱ ਲਿੰਗਹਿ ਕੌ ਜਪਤੇ ਕਾਲ ਬਤਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਅੰਤ ਕਾਲ ਸੋ ਤੁਮਰੇ
ਮੁਖ ਮਹਿ ਆਇਯੋ ॥੧੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦਰਬੁ ਛੀਨਿ ਜੋ ਲਿਯੋ ॥ ਸੋ ਸਭ ਦਾਨ ਦਿਜਨ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥
ਕਹ੍ਯੋ ਮਿਸ੍ਰ ਕਛੁ ਚਿੰਤ ਨ ਕਰਹੂੰ ॥ ਦਾਨ ਦਸਗੁਨੋ ਆਗੈ ਫਰਹੂੰ ॥੧੧੧॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਔਰਨ ਕੋ ਕਹਤ
ਲੁਟਾਵੋ ਤੁਮ ਖਾਹੁ ਧਨ ਆਪੁ ਪਹਿਤੀ ਮੈ ਡਾਰਿ ਖਾਤ ਨ ਬਿਸਾਰਿ ਹੈਂ ॥ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰਪੰਚੀ ਪਰਪੰਚਨ ਕੋ ਲੀਏ
ਫਿਰੈਂ ਦਿਨ ਹੀ ਮੈ ਲੋਗਨ ਕੋ ਲੂਟਤ ਬਜਾਰ ਹੈਂ ॥ ਹਾਥ ਤੇ ਨ ਕੌਡੀ ਦੇਤ ਕੌਡੀ ਕੌਡੀ ਮਾਂਗ ਲੇਤ ਪੁੱਤ੍ਰੀ
ਕੈ ਕਹਤ ਤਾ ਸੋ ਕਰੈ ਬਿਭਚਾਰ ਹੈਂ ॥ ਲੋਭਤਾ ਕੇ ਜਏਂ ਹੈ ਕਿ ਮਮਤਾ ਕੇ ਭਏ ਹੈਂ ਏ ਸੂਮਤਾ ਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੈਧੌ
ਦਰਿਦ੍ਰਾਵਤਾਰ ਹੈਂ ॥੧੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਹਤੀ ਬਿਖੈ ਬਿਸਾਰ ਨ ਡਾਰਹਿ ॥ ਔਰਨ ਪਾਸ ਗਾਲ ਕੋ ਮਾਰਹਿ ॥
ਜਨਿਯਤ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ॥ ਕੌਡੀ ਕੇ ਆਵਤ ਨਹਿ ਕਾਜਾ ॥੧੧੩॥ ਜੌ ਇਨ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਸਿਧਿ ਹੋਈ ॥
ਦਰ ਦਰ ਭੀਖਿ ਨ ਮਾਗੈ ਕੋਈ ॥ ਏਕੈ ਮੁਖ ਤੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰੈ ॥ ਧਨ ਸੌ ਸਕਲ ਧਾਮ ਭਰਿ ਡਾਰੈ ॥੧੧੪॥
ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਏ ਜਿਨੈ ਬਖਾਨੈ ॥ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਏ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਕਾਲ
ਪਾਇ ਕੈ ਬਹੁਰਿ ਸਵਾਰੇ ॥੧੧੫॥ ਕੇਤੇ ਰਾਮਚੰਦ ਅਰੁ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ॥ ਕੇਤੇ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸਿਵ ਬਿਸਨਾ ॥ ਚੰਦ
ਸੂਰਜ ਏ ਕਵਨ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਪਾਨੀ ਭਰਤ ਕਾਲ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥੧੧੬॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸਭ ਹੀ ਏ ਭਏ ॥ ਕਾਲ
ਪਾਇ ਕਾਲੋ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਕਾਲਹਿ ਪਾਇ ਬਹੁਰਿ ਅਵਤਰਿ ਹੈ ॥ ਕਾਲਹਿ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸੰਘਰਿ ਹੈ ॥੧੧੭॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰਾਪ ਰਾਛਸੀ ਕੇ ਦਏ ਜੋ ਭਯੋ ਪਾਹਨ ਜਾਇ ॥ ਤਾਹਿ ਕਹਤ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਤੈ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹੀ
ਲਜਾਇ ॥੧੧੮॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਦਿਜ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਭਰਭਰਾਇ ਠਾਢਾ ਉਠਿ ਭਯੋ ॥

ਅਬ ਮੈ ਇਹ ਰਾਜਾ ਪੈ ਜੈਹੌ ॥ ਤਹੀ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ਤੋਹਿ ਮੰਗੈਹੌ ॥੧੧੯॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਕੁਅਰਿ ਦਿਜਹਿ ਗਹਿ ਲਿਯਾ ॥ ਡਾਰ ਨਦੀ ਕੇ ਭੀਤਰ ਦਿਯਾ ॥ ਗੋਤਾ ਪਕਰਿ ਆਠ ਸੈ ਦੀਨਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਕੀਨਾ ॥੧੨੦॥ ਕਹੀ ਕੁਅਰਿ ਪਿਤੁ ਪਹਿ ਮੈਂ ਜੈਹੌ ॥ ਤੈਂ ਮੁਹਿ ਡਾਰਾ ਹਾਥ ਬਤੈਹੌ ॥ ਤੇਰੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਕਟਾਊਂ ॥ ਤੌ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਕਹਾਊਂ ॥੧੨੧॥ ਦਿਜ ਬਾਚ ॥ ਇਹ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਮਿੱਸ੍ਰ ਡਰਪਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਪਾਇ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਸੋਊ ਕਰੌ ਤੁਮ ਜੁ ਮੁਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤੁਮ ਨਿਜੁ ਜਿਯ ਤੇ ਕੋਪ ਨਿਵਾਰੋ ॥੧੨੨॥ ਕੁਅਰਿ ਬਾਚ ॥ ਤੁਮ ਕਹਿਯਹੁ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨ੍ਹਾਯੋ ॥ ਧਰਮ ਨਿਮਿਤਿ ਮੈ ਦਰਬੁ ਲੁਟਾਯੋ ॥ ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਨਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪਰਿਯੈ ॥੧੨੩॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਤਬ ਦਿਜ ਮਹਾਂਕਾਲ ਕੋ ਧਯਾਯੋ ॥ ਸਰਿਤਾ ਮਹਿ ਪਾਹਨਨ ਬਹਾਯੋ ॥ ਦੂਜੇ ਕਾਨ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾਨਾ ॥ ਕਹਾ ਮਿੱਸ੍ਰ ਪਰ ਹਾਲ ਬਿਹਾਨਾ ॥੧੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਮਿਸਰਹਿ ਛਲਾ ਪਾਹਨ ਦਏ ਬਹਾਇ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕੋ ਸਿੱਖ੍ਯ ਕਰਿ ਮਦਰਾ ਭਾਂਗ ਪਿਵਾਇ ॥੧੨੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਿਆਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੬॥੫੧੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰੂਪਸੈਨ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਲੱਛਨ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਬਿਚੱਛਨ ॥ ਸਕਲਮਤੀ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਦਾਰਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਕਹੂੰ ਨ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਾ ॥੧॥ ਤਹਿ ਇਕ ਬਸੈ ਤੁਰਕਨੀ ਨਾਰੀ ॥ ਤਿਹ ਸਮ ਰੂਪ ਨ ਮੈਨ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਰਾਜਾ ਕੀ ਛਬਿ ਨਿਰਖੀ ਜਬ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਤਰੁਨੀ ਤਾ ਪਰ ਤਬ ॥੨॥ ਰੂਪਸੈਨ ਪਹਿ ਸਖੀ ਪਠਾਈ ॥ ਲਗੀ ਲਗਨ ਤੁਹਿ ਸਾਥ ਜਤਾਈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਮੁਰਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸੇਜ ਸੁਹੈਯੈ ॥ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਅਨਾਥਹਿ ਕੈਯੈ ॥੩॥ ਇਮਿ ਦੂਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਆਗੇ ਪਤਿ ਜਿਯਤ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਜੌ ਤੌ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਜਿਯਹਿ ਮਾਰੈ ॥ ਤਿਹ ਪਾਛੇ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੈ ॥੪॥ ਸੁਨਿ ਸਹਚਰਿ ਤਿਹੱ ਜਾਇ ਜਤਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਹਮ ਕੌ ਇਮਿ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਜੌ ਤੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਜਿਯਹਿ ਘਾਵੈਂ ॥ ਤਿਹ ਉਪਰਾਂਤ ਬਹੁਰਿ ਮੁਹਿ ਪਾਵੈਂ ॥੫॥ ਸੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਬਾਤ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਰਾਖੀ ॥ ਔਰ ਨ ਕਿਸੀ ਔਰਤਹਿ ਭਾਖੀ ॥ ਰੈਨਿ ਸਮੈਂ ਕਾਜੀ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੋਵਤਹਿ

ਘਾਯੋ ॥੬॥ ਤਾ ਕੋ ਕਾਟਿ ਮੂੰਡ ਕਰਿ ਲਿਯੋ ॥ ਲੈ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹਾਜਿਰ ਕਿਯੋ ॥ ਤਵ ਨਿਮਿਤਿ ਕਾਜੀ ਮੈ ਘਾਯੋ ॥ ਅਬ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ਕਰੋ ਮਨ ਭਾਯੋ ॥੭॥ ਜਬ ਸਿਰ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਿਹ ਲਯੋ ॥ ਮਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਅਧਿਕ ਡਰਪਯੋ ॥ ਪਤਿ ਮਾਰਤ ਜਿਹ ਲਗੀ ਨ ਬਾਰਾ ॥ ਕਾ ਉਪ ਪਤਿ ਤਿਹ ਅਗ੍ਰ ਬਿਚਾਰਾ ॥੮॥ ਧਿਕ ਧਿਕ ਬਚ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਭੋਗ ਕਰਬ ਮੈਂ ਤਜਾ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਪਾਪਨਿ ਤੈਂ ਭਰਤਾ ਘਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਅਧਿਕ ਡਰ ਆਯੋ ॥੯॥ ਅਬ ਤੈਂ ਜਾਹਿ ਪਾਪਨੀ ਤਹੀ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਨਾਥ ਸੰਘਾਰਾ ਜਹੀ ॥ ਅਬ ਤੋਰ ਸਭ ਹੀ ਧ੍ਰਿਗ ਸਾਜਾ ॥ ਅਬ ਹੀਂ ਲਗਿ ਜੀਵਤ ਨਿਰਲਾਜਾ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਿਤ ਮੇਰੇ ਜਿਨ ਪਤਿ ਹਨਾ ਕੀਨਾ ਬਡਾ ਕੁਕਾਜ ॥ ਜਮਧਰ ਮਾਰਿ ਨ ਮਰਤ ਹੈਂ ਅਬ ਲੌ ਜਿਯਤ ਨਿਲਾਜ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਏ ਨਾਰਿ ਰਿਸਾਈ ॥ ਲਜਿਤ ਭਈ ਘਰ ਕੋ ਫਿਰਿ ਆਈ ॥ ਪਤਿ ਕੋ ਮੂੰਡ ਤਿਸੀ ਘਰ ਡਾਰਾ ॥ ਆਇ ਧਾਮ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪੁਕਾਰਾ ॥੧੨॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਸਭ ਲੋਗ ਬੁਲਾਏ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕਾਜੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਿਖਾਏ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਧਾਰ ਪਰਤ ਜਿਤ ਗਈ ॥ ਸੋ ਮਗੁ ਹ੍ਵੈ ਕਰਿ ਖੋਜਤ ਭਈ ॥੧੩॥ ਜਹ ਜਹ ਜਾਇ ਸ੍ਰੋਨ ਕੀ ਧਾਰਾ ॥ ਤਿਹ ਹੇਰਤ ਜਨ ਚਲੇ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਹ ਸਭਹੂੰ ਲੈ ਠਾਢੋ ਕੀਨਾ ॥ ਜਹ ਨਿਜੁ ਹਾਥ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਦੀਨਾ ॥੧੪॥ ਮੂੰਡ ਕਟ੍ਯੋ ਸਭਹਿਨ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ ਕਾਜੀ ਯਾਹੀ ਨ੍ਰਿਪ ਘਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕਹ ਬਾਂਧਿ ਲੈ ਗਏ ਤਹਾਂ ॥ ਜਹਾਂਗੀਰ ਬੈਠਾ ਥੋ ਜਹਾਂ ॥੧੫॥ ਸਭ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹਿ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਇਹ ਕਾਜੀ ਰਾਜੈ ਇਨ ਘਾਯੋ ॥ ਹਜਰਤਿ ਬਾਂਧਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਕਹ ਦੀਨਾ ॥ ਭੇਦ ਕਛੂ ਜਿਯ ਮਾਂਝ ਨ ਚੀਨਾ ॥੧੬॥ ਮਾਰਨ ਕੌ ਲੈ ਤਾਹਿ ਸਿਧਾਈ ॥ ਆਂਖਿਨ ਹੀ ਮਹਿ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜਤਾਈ ॥ ਮੁਰ ਜਿਯ ਰਾਖੁ ਕਹੈ ਸੌ ਕਰਿਹੌ ॥ ਲੈ ਘਟ ਸੀਸ ਪਾਨਿ ਕੌ ਭਰਿਹੌ ॥੧੭॥ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਅਬ ਮਾਨਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਾ ਹਮਾਰੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਛਾਡਿ ਹਾਥ ਤੇ ਦੀਨਾ ॥ ਖੂਨ ਬਖਸ੍ਯੋ ਮੈ ਇਹ ਕੀਨਾ ॥੧੮॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਛਾਡਿ ਮਿਤ੍ਰ ਕਹ ਦੀਨਾ ॥ ਪੁਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਨਾ ॥ ਅਬ ਮੈ ਸੈਰ ਮੱਕਾ ਕੇ ਜੈਹੌ ॥ ਮਰੀ ਤ ਗਈ ਜਿਯਤ ਫਿਰਿ ਐਹੌ ॥੧੯॥ ਲੋਗਨ ਸੈਰ ਭਵਾਰੋ ਦਿਯੋ ॥ ਆਪੁ ਪੈਂਡ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਲਿਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਨਿਰਖਿ ਰਾਜਾ ਡਰਪਾਨਾ ॥ ਕਾਮ

ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਨਾ ॥੨੦॥ ਲੋਗ ਕਹੈਂ ਮਕਾ ਕਹ ਗਈ ॥ ਹੁਆਂ ਕੀ ਸੁਧਿ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹਿ ਲਈ ॥ ਕਹਾ ਬਾਲ ਇਨ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਕਿਹ ਛਲ ਸੌ ਕਾਜੀ ਕਹ ਘਾਯੋ ॥੨੧॥ ਇਹ ਛਲ ਸਾਥ ਕਾਜਿਯਹਿ ਮਾਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਰਾ ॥ ਇਨ ਕੀ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਹਾਨੀ ॥ ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾਨੀ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੭॥੫੨੧੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਪਾਵਤੀ ਨਗਰ ਦਿਸਿ ਦੱਛਿਨ ॥ ਚੰਪਤਿਰਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਭ ਲੱਛਨ ॥ ਚੰਪਾਵਤੀ ਧਾਮ ਤਿਹ ਦਾਰਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਕਹੂੰ ਨ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰਾ ॥੧॥ ਚੰਪਕਲਾ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ॥ ਰੂਪਮਾਨ ਦੁਤਿਮਾਨ ਅਧਿਕ ਵਹ ॥ ਜਬ ਤਿਹੱ ਅੰਗ ਮੈਨਤਾ ਭਈ ॥ ਲਰਿਕਾਪਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਗਈ ॥੨॥ ਹੁਤੋ ਬਾਗ ਇਕ ਤਹਾਂ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਿਹ ਸਰ ਨੰਦਨ ਕਹਾ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਗਈ ਵਹੁ ਕੁਅਰਿ ਮੁਦਿਤ ਮਨ ॥ ਲਏ ਸੁੰਦਰੀ ਸੰਗ ਕਰਿ ਅਨਗਨ ॥੩॥ ਤਹੱ ਨਿਰਖਾ ਇਕ ਸਾਹ ਸਰੂਪਾ ॥ ਸੂਰਤਿ ਸੀਰਤਿ ਮਾਂਝ ਅਨੂਪਾ ॥ ਰੀਝੀ ਕੁਅਰਿ ਅਟਕਿ ਗੀ ਤਬ ਹੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਘਰ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥੪॥ ਸੁਭ ਸੁਧਿ ਭੂਲਿ ਸਦਨ ਕੀ ਗਈ ॥ ਆਠ ਟੂਕ ਤਿਹ ਊਪਰ ਭਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਐਬੇ ਕੀ ਬੁਧਿ ਨ ਆਈ ॥ ਤਹੀ ਉਧਰਿ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਸਿਧਾਈ ॥੫॥ ਸਹਚਰਿ ਭੇਦ ਚਰਿਤ ਇਕ ਜਾਨਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਾਥ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਰੋਇ ਰੋਇ ਧੁਨਿ ਊਚ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮੂੰਡ ਧਰਨਿ ਸੋਂ ਮਾਰੈ ॥੬॥ ਚੰਪਕਲਾ ਰਾਜਾ ਕੀ ਜਾਈ ॥ ਰਾਛਸ ਗਹੀ ਆਨਿ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਛੁਰੈਯੈ ਜਾਨ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ਬੇਗਹਿ ਬਧ ਦਾਨਵ ਕੋ ਕੀਜੈ ॥੭॥ ਏ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਲੋਗ ਸਭ ਧਾਏ ॥ ਕਾਢੇ ਖੜਗ ਬਾਗ ਮੈਂ ਆਏ ॥ ਦੈਤ ਵੈਤ ਤਹੱ ਕਛੁ ਨ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤ ਭੇ ਜਿਯ ਮਾਂਝ ਬਿਚਾਰਾ ॥੮॥ ਹਰਿ ਦਾਨਵ ਤਿਹੱ ਗਯੋ ਅਕਾਸਾ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਤੇ ਭਏ ਨਿਰਾਸਾ ॥ ਰੋਇ ਪੀਟ ਦੁਹਿਤਾ ਕਹੱ ਹਾਰੇ ॥ ਰਾਜਾ ਭਏ ਅਧਿਕ ਦੁਖਿਯਾਰੇ ॥੯॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨਨ ਸਕਲ ਧਨ ਖਾਯੋ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਫਿਰਤ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗੀ ॥ ਆਧੀ ਰਾਤਿ ਦੇਸ ਕੌ ਭਾਗੀ ॥੧੦॥ ਲਿਖਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਿਤ ਪਾਸ ਪਠਾਈ ॥ ਦਾਨਵ ਤੇ ਮੈਂ ਦੈਵ ਛਰਾਈ ॥ ਪਠੈ

ਮਨੁੱਛ ਅਬ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵਹੁ ॥ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਇ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ॥੧੧॥ ਪੜ੍ਹਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਿਤ ਕੰਠ ਲਗਾਈ ॥ ਅਧਿਕ ਪਾਲਕੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਚੰਪਕਲਾ ਕਹ ਗ੍ਰਿਹ ਲੈ ਆਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਸਠਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੮॥੫੨੨੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਗੂਆ ਬੰਦ੍ਰ ਇਕ ਰਹਤ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਜਾ ਕੋ ਡੰਡ ਭਰਤ ਭੂਪਾਲਾ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਧਨ ॥ ਚੰਦ੍ਰਸੂਰ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰ ਦੁਤਿਯ ਜਨੁ ॥੧॥ ਮਿੱਤ੍ਰਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਅਰਧੰਗਾ ॥ ਪੁੰਨ੍ਯਮਾਨ ਦੂਸਰ ਜਨੁ ਗੰਗਾ ॥ ਮੀਨਕੇਤ ਰਾਜਾ ਤਹ ਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਨਿਰਖਿ ਮੀਨਧੁਜ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸ੍ਰੀ ਝਖਕੇਤਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹੱ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਅਬਲਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰਿ ਕਹੂੰ ਨ ਜਗ ਮਹਿ ਜਾਨਿਯਤ ॥ ਹੋ ਰੂਪਮਾਨ ਉਹਿ ਕੀ ਸੀ ਵਹੀ ਬਖਾਨਿਯਤ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏਂ ਨ੍ਰਿਪ ਸਭਾ ਲਗਾਈ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭ ਲਿਯਾ ਬੁਲਾਈ ॥ ਤਹ ਇਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਾਹੁ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਜਿਹੱ ਸਮ ਦਿਤਿ ਆਦਿਤਿ ਨ ਜਾਯੋ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਰਹੀ ਥਕਿਤ ਸੁ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਮਹਿ ਰਹੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਸਖੀ ਪਠੀ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਮਿਲਨ ਕੀ ਆਸ ਕੈ ॥ ਹੋ ਚਾਹ ਰਹੀ ਜਸ ਮੇਘ ਪਪਿਹਰਾ ਪ੍ਯਾਸ ਕੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ੍ਯ ਚਿਤ ਮਹਿ ਭਈ ਮਨ ਭਾਵਨ ਕਹ ਪਾਇ ॥ ਸਹਚਰਿ ਕੋ ਜੁ ਦਰਿਦ੍ਰ ਥੋ ਤਤਛਿਨ ਦਿਯਾ ਮਿਟਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹੀ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁਨ ਕੌ ਪਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਗਰੇ ਲਗਾਯੋ ॥ ਰੈਨਿ ਸਗਰਿ ਰਤਿ ਕਰਤ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਪਲ ਚਾਰ ਪਛਾਨੀ ॥੭॥ ਪਿਛਲੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਜਬ ਰਹੀ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਐਸੇ ਤਿਹੱ ਕਹੀ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਆਵ ਨਿਕਸਿ ਦੋਊ ਜਾਵੈ ॥ ਔਰ ਦੇਸ ਕੋਊ ਕਹੂੰ ਸੁਹਾਵੈ ॥੮॥ ਤੁਹਿ ਮੁਹਿ ਕਹੱ ਧਨ ਕੀ ਥੁਰ ਨਾਹੀ ॥ ਤੁਮਰੀ ਚਹਤ ਕੁਸਲ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਦੁਹੂੰ ਅਧਿਕ ਧਨੁ ਲੀਨਾ ॥ ਔਰੈ ਦੇਸ ਪਯਾਨਾ ਕੀਨਾ ॥੯॥ ਚਤੁਰਿ ਭੇਦ ਸਹਚਰਿ ਇਕ ਪਾਈ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਦਈ ਆਗਿ ਲਗਾਈ ॥ ਰਨਿਯਨ ਰਾਨੀ ਜਰੀ ਸੁਨਾਈ ॥ ਰੋਵਤ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਹਿ ਧਾਈ ॥੧੦॥ ਰਾਨੀ ਕਹਾ

ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜਰਿ ਮਰੀ ॥ ਤੁਮ ਤਾਕੀ ਕਛੁ ਸੁਧਿ ਨ ਕਰੀ ॥ ਅਬ ਤਿਨ ਕੇ ਚਲਿ ਅਸਤਿ ਉਠਾਵੌ ॥ ਮਾਨੁਖ ਦੈ ਗੰਗਾ ਪਹੁਚਾਵੌ ॥੧੧॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਉਤਾਇਲ ਧਾਯੋ ॥ ਜਹੱ ਗ੍ਰਿਹ ਜਰਤ ਹੁਤੋ ਤਹੱ ਆਯੋ ॥ ਹਹਾ ਕਹਤ ਰਾਨੀਯਹਿ ਨਿਕਾਰਹੁ ॥ ਜਰਤਿ ਅਗਨਿ ਤੇ ਯਾਹਿ ਉਬਾਰਹੁ ॥੧੨॥ ਜਾਨੀ ਜਰੀ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਰਾਨੀ ॥ ਉਧਰਿ ਗਈ ਮਨ ਬਿਖੈ ਨ ਆਨੀ ॥ ਅਧਿਕ ਸੋਕ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਢਾਯੋ ॥ ਪੂਜਾ ਸਹਿਤ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥੧੩॥ ਧਨਿ ਧਨਿ ਇਹ ਰਾਨੀ ਕੋ ਧਰਮਾ ॥ ਜਿਨ ਅਸਿ ਕੀਨਾ ਦੁਖਕਰਿ ਕਰਮਾ ॥ ਲੱਜਾ ਨਿਮਿਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਦੈ ਡਾਰਾ ॥ ਜਰਿ ਕਰਿ ਮਰੀ ਨ ਰੌਰਨ ਪਾਰਾ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੬੯॥੫੨੪੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮੋਰੰਗਦਿਸਿ ਇਕ ਰਹਤ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਦਿਪਤ ਤੇਜ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ॥ ਪੂਰਬਦੇ ਤਿਹੱ ਨਾਰਿ ਭਣੱਜੈ ॥ ਕੋ ਅਬਲਾ ਪਟਤਰ ਤਿਹ ਦਿੱਜੈ ॥੧॥ ਪੂਰਬਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਨਾਮਾ ॥ ਜਿਨ ਜੀਤੇ ਅਨਗਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਚੜਤ ਅਮਿਤ ਦਲ ਸੰਗਾ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਪੈਦਲ ਚਤੁਰੰਗਾ ॥੨॥ ਤਹੱ ਇਕ ਆਯੋ ਸਾਹ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਸੰਗ ਇਕ ਪੁਤ੍ਰ ਪਯਾਰਾ ॥ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਕਹੈ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥ ਉਖ ਲਿਖਤ ਲੇਖਨ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥੩॥ ਪੂਰਬਦੇ ਤਿਹੱ ਊਪਰ ਅਟਕੀ ॥ ਭੂਲਿ ਗਈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਧਿ ਘਟਿ ਕੀ ॥ ਲਗ੍ਯੋ ਕੁਅਰ ਸੌ ਨੇਹ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਿਹ ਬਿਨੁ ਰੁਚੈ ਨ ਭੋਜਨ ਬਾਰਾ ॥੪॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਿਹੱ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕਮਾਯੋ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਐਸੋ ਬਧਾ ਸਨੇਹਾ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਭਾਖਿ ਨ ਆਵਤ ਨੇਹਾ ॥੫॥ ਸਾਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਤਬ ਸਾਹੁ ਬਿਸਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਸਦਾ ਰਹਤ ਜਿਯ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪਿਤਾ ਸੰਗ ਕਛੁ ਕਲਹ ਬਢਾਯੋ ॥ ਚੜਿ ਘੋਰਾ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਯੋ ॥੬॥ ਅੜਿਲ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਨਿਮਿਤ ਨਿਜੁ ਪਿਤੁ ਸੌ ਕਲਹ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਚੜਿ ਬਾਜੀ ਪਰ ਚਲਾ ਦੇਸ ਕਹੱ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਪਿਤੁ ਜਾਨ੍ਯੋ ਸੁਤ ਮੋਰ ਦੇਸ ਅਪਨੇ ਗਯੋ ॥ ਹੋ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਗੇ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਨੀ ਆਵਤ ਭਯੋ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਸਾਹੁ ਜਬੈ ਉਠਿ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਸ ਚਰਿਤ ਬਨਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਨਿਪੁੰਸਕ ਕਰਿ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸੌ ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਜਤਾਯੋ ॥੮॥ ਮੈ ਇਕ ਮੋਲ ਨਿਪੁੰਸਕ ਆਨਾ ॥ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨ ਜਾਤ ਬਖਾਨਾ ॥

ਤਾ ਤੇ ਅਪਨੇ ਕਾਜ ਕਰੈਹੌ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮੈਹੌ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਰਾਜਾ ਕਹੀ ਭੇਦ ਨ ਸਕਾ ਬਿਚਾਰ ॥ ਪੁਰਖ ਨਿਪੁੰਸਕ ਭਾਖਿ ਤ੍ਰਿਯ ਰਾਖਾ ਧਾਮ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧੦॥ ਰਮਜੋ ਕਰਤ ਰਾਨੀ ਭਏ ਤਵਨ ਪੁਰਖ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਿਪੁੰਸਕ ਤਿਹ ਲਖੈ ਕਛੂ ਨ ਭਾਖੈ ਬੈਨ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੦॥੫੨੫੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤੈਲੰਗਾ ਜਹੱ ਦੇਸ ਅਪਾਰਾ ॥ ਸਮਰਸੈਨ ਤਹੱ ਕੋ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਤਾਹਿ ਬਿਲਾਸਦੇਇ ਘਰ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਜਾਤ ਨ ਪ੍ਰਭਾ ਬਖਾਨੀ ॥੧॥ ਤਹ ਇਕ ਛੈਲਪੁਰੀ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ॥ ਤਿਹ ਪੁਰ ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ ਕੌ ਬਾਸੀ ॥ ਰਾਨੀ ਨਿਰਖਿ ਲਗਨਿ ਤਿਹੱ ਲਾਗੀ ॥ ਜਾ ਤੇ ਨੀਂਦ ਭੂਖ ਸਭ ਭਾਗੀ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਕੀ ਤਾਹੂ ਸੌ ਲਾਗੀ ॥ ਛੂਟੈ ਕਹਾ ਅਨੋਖੀ ਜਾਗੀ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਤਿਹ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਿਯਾ ਤਿਨ ਦ੍ਰਿੜ ਤ੍ਰਿਯ ਭਾਯੋ ॥੩॥ ਬਹੁ ਦਿਨ ਭੋਗ ਤਵਨ ਸੰਗ ਕਿਯਾ ॥ ਐਸ ਉਪਦੇਸ ਤਵਨ ਕਹ ਦਿਯਾ ॥ ਜੌ ਮੈਂ ਕਹੌ ਮਿਤ੍ਰ ਸੋ ਕੀਜਹੁ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨਿ ਕਰਿ ਲੀਜਹੁ ॥੪॥ ਕਹੂੰ ਜੁ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਰਯੋ ਲਖਿ ਪੈਯੌ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਾਟਿ ਲਿੰਗ ਲੈ ਐਯੌ ॥ ਤਾਹਿ ਕੁਪੀਨ ਬਿਖੈ ਦ੍ਰਿੜ ਰਖਿਯਹੁ ॥ ਭੇਦ ਦੂਸਰੇ ਨਰਹਿ ਨ ਭਖਿਯਹੁ ॥੫॥ ਅੜਿਲ ॥ ਜਬ ਮੈ ਦੈਹੋ ਤੁਮੈਂ ਉਰਾਂਭੇ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਹਮ ਪਰ ਉਠਿਯਹੁ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਢਿ ਕੁਪੀਨ ਤੇ ਹਮ ਪਰ ਲਿੰਗ ਚਲਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਕਹ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇਯੋ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋਈ ਕਾਮ ਮਿੱਤ੍ਰ ਤਿਹ ਕੀਨਾ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਸੌ ਤਵਨੈ ਸਿਖ ਦੀਨਾ ॥ ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਾਤ ਪਤਿਹਿ ਦਿਖਰਾਈ ॥ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਪਹਿ ਸਖੀ ਪਠਾਈ ॥੭॥ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਜੁਤ ਸਖੀ ਗਹਾਈ ॥ ਰਾਜਾ ਦੇਖਤ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਈ ॥ ਛੈਲਗਿਰਹਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਦੁਖਾਯੋ ॥ ਤੈ ਚੇਰੀ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥੮॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਤੇਜ ਮਨ ਤਯੋ ॥ ਕਰ ਮਹਿ ਕਾਢਿ ਛੁਰਾ ਕਹ ਲਯੋ ॥ ਕਟਯੋ ਲਿੰਗ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਨਿਕਾਰਾ ॥ ਰਾਜ ਤਰੁਨਿ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰਾ ॥੯॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਾਨੀ ਕਹਿ ਭਾਗੀ ॥ ਤਾ ਕੇ ਉਠਿ ਚਰਨਨ ਸੰਗ ਲਾਗੀ ॥ ਹਮਿ ਰਿਖਿ ਤੁਮਰੋ ਚਰਿਤ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਬਿਨੁ ਸਮੁਝੇ ਤੁਹਿ ਝੂਠ ਬਖਾਨਾ ॥੧੦॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਇਹੱ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਾਟਿ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਡਾਰੀ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਕੁਪਿ ਰਾਨਿਯਹਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤੈਂ

ਤ੍ਰਿਯ ਕਿਯਾ ਦੋਖ ਯਹੱ ਭਾਰਾ ॥੧੧॥ ਅਬ ਇਹ ਰਾਖੁ ਆਪਨੇ ਧਾਮਾ ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਸਕਲ ਮਿਲਿ ਬਾਮਾ ॥ ਜਬ ਲਗਿ ਜਿਰੈ ਜਾਨ ਨਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਸਦਾ ਜਤੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕੀਜੈ ॥੧੨॥ ਰਾਨੀ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਮਾਨਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸਾਥ ਤਾਹਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਨਾ ॥ ਭੋਗ ਕਰੈ ਬਹੁ ਹਰਖ ਬਢਾਈ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਰਾਜੈ ਪਾਈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ਕੈ ਤਾਹਿ ਭਜਾ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ॥ ਜੀਵਤ ਲਗਿ ਰਾਖਾ ਸਦਨ ਸਕਾ ਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਛਾਨ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੧॥੫੨੬੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸੁਗੰਧਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਮਾ ॥ ਗੰਧਾਗਿਰ ਪਰਬਤ ਜਿਹ ਧਾਮਾ ॥ ਸੁਗੰਧਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਚੰਚਲਾ ॥ ਹੀਨ ਕਰੀ ਸਸਿ ਕੀ ਜਿਨ ਕਲਾ ॥੧॥ ਬੀਰਕਰਨ ਇਕ ਸਾਹੁ ਬਿਖ੍ਯਾਤਾ ॥ ਜਿਹੱ ਸਮ ਦੁਤਿਯ ਨ ਰਚਾ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਧਨ ਕਰਿ ਸਕਲ ਭਰੇ ਜਿਹੱ ਧਾਮਾ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹਤ ਦੁਤਿ ਲਖਿ ਸਭ ਬਾਮਾ ॥੨॥ ਸੌਦਾ ਨਮਿਤਿ ਤਹਾ ਵਹ ਆਯੋ ॥ ਜਾ ਕਹੱ ਨਿਰਖਿ ਰੂਪ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਯੋ ॥ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਸੁਨਾ ਨ ਸੂਰਾ ॥ ਦੇਗ ਤੇਗ ਸਾਚੋ ਭਰਪੂਰਾ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਲਖਿ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹੀ ਲੁਭਾਇ ॥ ਮਿਲਿਬੇ ਕੇ ਜਤਨਨ ਕਰੈ ਮਿਲ੍ਯੋ ਨ ਤਾ ਸੋ ਜਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਬਹੁ ਉਪਚਾਰ ਬਨਾਏ ॥ ਬਹੁਤ ਮਨੁਖ ਤਿਹੱ ਠੌਰ ਪਠਾਏ ॥ ਬਹੁ ਕਰਿ ਜਤਨ ਏਕ ਦਿਨ ਆਨਾ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਨਾ ॥੫॥ ਬਹੁਤ ਦਰਬ ਤਾ ਕਹੱ ਤਿਨ ਦੀਨਾ ॥ ਤਾ ਕੇ ਮੋਹਿ ਚਿੱਤ ਕਹੱ ਲੀਨਾ ॥ ਇਹੱ ਬਿਧਿ ਸੌ ਤਿਹ ਭੇਵ ਦ੍ਰਿੜਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੋ ਤਿਹ ਭੇਸ ਧਰਾਯੋ ॥੬॥ ਆਪ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਗ ਕਿਯਾ ਗਿਆਨਾ ॥ ਕਿਯ ਉਪਦੇਸ ਪਤਿਹਿ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ ॥ ਜੈਸੋ ਪੁਰਖ ਦਾਨ ਜਗ ਦ੍ਯਾਵੈ ॥ ਤੈਸੋ ਹੀ ਆਗੇ ਬਰੁ ਪਾਵੈ ॥੭॥ ਮੈਂ ਤੁਹਿ ਬਾਰ ਦਾਨ ਬਹੁ ਕੀਨਾ ॥ ਤਾ ਤੇਂ ਪਤਿ ਤੋਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਲੀਨਾ ॥ ਤੁਮ ਹੌ ਪੁੰਨਿ ਬਾਰ ਬਹੁ ਕੀਨੀ ॥ ਤਬ ਮੋ ਸੀ ਸੁੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਲੀਨੀ ॥੮॥ ਅਬ ਜੋ ਪੁੰਨ੍ਯ ਬਹੁਰਿ ਮੁਹਿ ਕਰਿਹੋ ॥ ਮੋ ਸੀ ਤ੍ਰਿਯ ਆਗੇ ਪੁਨਿ ਬਰਿਹੋ ॥ ਧਰਮ ਕਰਤ ਕਛੁ ਢੀਲ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਦਿਜ ਕੌ ਦੈ ਜਗ ਮੌ ਜਸੁ ਲੀਜੈ ॥੯॥ ਇਹ ਸੁਨਿ ਯੌ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਮਨ ਆਈ ॥ ਪੁੰਨ੍ਯ ਕਰਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਠਹਰਾਈ ॥ ਜੋ ਰਾਨੀ ਕੇ ਮਨ ਮਹਿ ਭਾਯੋ ॥ ਵਹੈ ਜਾਨਿ ਦਿਜ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥੧੦॥ ਤਾ ਕਹੱ ਨਾਰਿ ਦਾਨ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ॥ ਮੂੜ੍ਹ

ਭੇਦ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨ ਚੀਨੀ ॥ ਸੋ ਲੈ ਜਾਤ ਤਰੁਨਿ ਕਹ ਭਯੋ ॥ ਮੂੰਡਿ ਮੂੰਡਿ ਮੂਰਖ ਕੋ ਗਯੋ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਹੱਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੨॥੫੨੭੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤਸੈਨ ਇਕ ਸੁਨਾ ਨਰੇਸਾ ॥ ਜਿਹੱ ਕੋ ਡੰਡ ਭਰਤ ਸਭ ਦੇਸਾ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤਮੰਜਰੀ ਤਿਹੱ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੇਵ ਨ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰਾ ॥੧॥ ਅਤਿਭੁਤਸੈਨ ਸਾਹੁ ਸੁਤ ਇਕ ਤਹੱ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੁਤਿਯ ਨ ਉਪਜ੍ਯੋ ਮਹਿ ਮਹੱ ॥ ਜਗਮਗਾਤ ਤਿਹ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਿਹੱ ਸਮ ਇੰਦ੍ਰ ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਕੁਮਾਰਾ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਅਟਕਿ ਤਵਨ ਪਰ ਗਈ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਤਿ ਆਪਿ ਚਲਿ ਭਈ ॥ ਤਾ ਸੌਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਪਟ ਤਜਿ ਲਾਗੀ ॥ ਛੂਟੈ ਕਹਾ ਅਨੋਖੀ ਜਾਗੀ ॥੩॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਿਨ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਨਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਹੁ ਕਾਲ ਬਿਹਾਨਾ ॥ ਸੁੰਦਰ ਔਰ ਤਹਾਂ ਇਕ ਆਯੋ ॥ ਵਹੈ ਪੁਰਖ ਰਾਨੀ ਕਹ ਭਾਯੋ ॥੪॥ ਵਹੈ ਪੁਰਖ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਭਾਇਸਿ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲਿ ਕਮਾਇਸਿ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਿਤ੍ਰ ਤਿਹੱ ਠਾਂ ਤਬ ਆਯੋ ॥ ਰਮਤ ਨਿਰਖਿ ਰਾਨੀ ਕੁਰਰਾਯੋ ॥੫॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਖੜਗ ਨਿਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਰਾਖਿ ਜਾਰ ਕਹੱ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਆਪੁ ਭਾਜ ਪੁਨਿ ਤਹੱ ਤੇ ਗਯੋ ॥ ਤੇਜ ਭਏ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਤਨ ਤਯੋ ॥੬॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਅਸਿ ਤਾਂਹਿ ਪਠਾਈ ॥ ਤੋਹਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਮੁਹਿ ਤਜਾ ਨ ਜਾਈ ॥ ਛਿਮਾ ਕਰਹੁ ਇਹ ਭੂਲਿ ਹਮਾਰੀ ॥ ਅਬ ਦਾਸੀ ਮੈ ਭਈ ਤਿਹਾਰੀ ॥੭॥ ਜੌ ਆਗੇ ਫਿਰਿ ਐਸ ਨਿਹਰਿਯਹੁ ॥ ਮੋਹੂ ਸਹਿਤ ਮਾਰਿ ਤਿਹ ਡਰਿਯਹੁ ॥ ਭਲਾ ਕਿਯਾ ਤੁਮ ਤਾਂਹਿ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਆਗੇ ਰਾਹ ਮਿੱਤ੍ਰ ਮੁਹਿ ਡਾਰਾ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿਯਾ ਬਾਚਤ ਮੂੜ੍ਹ ਮਤਿ ਫੂਲ ਗਯੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਹਾਂ ਆਵਤ ਭਯੋ ਭੇਦ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ਨਾਹਿ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਿੱਤ੍ਰ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੌ ਬਾਂਧਿ ਜਰਾਯੋ ॥ ਜਿਨ ਮੇਰੋ ਮਿੱਤਵਾ ਕਹੱ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਵਹੈ ਚਾਹਿਯਤ ਪਕਰਿ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਅਸ ਤ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਥਮ ਭਜਤ ਭੀ ਜਾ ਕੋ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਪੁਨਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ਤਾ ਕੋ ॥ ਇਨ ਅਬਲਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਆਵਤ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰਾ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਿਹਤਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੩॥੫੨੮੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਅੰਬਸਟ ਕੇ ਦੇਸ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਪਦੁਮਿਨਿਦੇ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਲਾ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹੱ ਪ੍ਰਭਾ ਭਨਿਜੈ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਕੋ ਪਟਤਰ ਤ੍ਰਿਯ ਦਿੱਜੈ ॥੧॥ ਤਾ ਕੇ ਏਕ ਦਾਸ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥ ਜਿਹ ਸਮ ਸਜਾਮ ਬਰਨ ਕਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥ ਨਾਮਾਫਿਕ ਸੰਖਿਜਾ ਤਿਹ ਰਹੈ ॥ ਮਾਨੁਖ ਜੋਨਿ ਕਵਨ ਤਿਹੱ ਕਹੈ ॥੨॥ ਚੇਰੀ ਏਕ ਹੁਤੀ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ॥ ਜਾ ਕੇ ਹੁਤੀ ਨ ਕਛੁ ਘਟ ਮਹਿ ਮਤਿ ॥ ਨਾਮਾਫਿਕ ਤਿਨ ਨਾਰਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮਨ ਖੋਲਿ ਮਚਾਯੋ ॥੩॥ ਤਬ ਲਗਿ ਆਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਗਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਚੇਰੀ ਰਮਤ ਦਾਸ ਸੰਗ ਜਹਾਂ ॥ ਲਟਪਟਾਇ ਦਾਸੀ ਤਬ ਗਈ ॥ ਚਟਪਟ ਜਾਤ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਭਈ ॥੪॥ ਜਤਨ ਅਵਰ ਕਛੁ ਹਾਥ ਨ ਆਯੋ ॥ ਮਾਰਿ ਦਾਸ ਉਲਟੋ ਲਟਕਾਯੋ ॥ ਹਰੇ ਹਰੇ ਤਰ ਆਗਿ ਜਰਾਈ ॥ ਕਾਢਤ ਹੈ ਜਨ ਕਰਿ ਮਿਮਿਯਾਈ ॥੫॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਬ ਦਾਸ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਅਤਭੁਤ ਹ੍ਵੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਕਸੋ ਇਹ ਹਨਿ ਤੈਂ ਦਿਯ ਲਟਕਾਈ ॥ ਕਿਹ ਕਾਰਨ ਤਰ ਆਗਿ ਜਰਾਈ ॥੬॥ ਚੇਰੀ ਬਾਚ ॥ ਮਿਲਯੋ ਬੈਦ ਮੁਹਿ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਾਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦਈ ਤਿਨ ਮੋਹਿ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ਮੈਂ ਇਹ ਕਰੀ ਚਿਕਤਸਾ ਤਾ ਤੇ ॥ ਲੀਜੈ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਿ ਯਾ ਤੇ ॥੭॥ ਖਈ ਰੋਗ ਇਹ ਕਹਯੋ ਰਾਜ ਮਹਿ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮਾਰਿ ਦਾਸ ਤੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ॥ ਕਰਿ ਮਿਮਿਯਾਈ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਖਵਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਦੋਖ ਦੂਰਿ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥੮॥ ਤਿਹ ਨਿਮਿਤ ਯਾ ਕੋ ਮੈ ਘਾਯੋ ॥ ਮਿਮਿਯਾਈ ਕੋ ਬਿਵਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਜੌ ਤੁਮ ਭੱਛਨ ਕਰਹੁ ਤ ਕੀਜੈ ॥ ਨਾਤਰ ਛਾਡਿ ਆਜੁ ਹੀ ਦੀਜੈ ॥੯॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬੈਦਨੀ ਕਰਿ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਕਹਯੋ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਕੀਨੀ ॥ ਘਰ ਮਹਿ ਨਾਰਿ ਰੋਗਹਾ ਦੀਨੀ ॥੧੦॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤੇਰੋ ਗੁਨ ਹਮ ਆਜੁ ਪਛਾਨਾ ॥ ਪੱਛਮਿ ਦਿਸਿ ਹਮ ਸੁਨੀ ਬਨੈਯਤ ॥ ਹਮਰੇ ਦੇਸ ਨ ਢੂੰਢੀ ਪੈਯਤ ॥੧੧॥ ਤੁਹਿ ਜਾਨਤ ਮੁਹਿ ਕਹਤ ਬਤਾਈ ॥ ਮਿਮਿਯਾਈ ਇਹ ਦੇਸ ਬਨਾਈ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਇਕ ਦਾਸ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਹਮਰੋ ਰੋਗ ਬਡੋ ਤੈਂ ਟਾਰਾ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਹਤਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੪॥੫੩੦੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੰਦਰ ਬਸਤ ਹਬਾਸੀ ਜਹਾਂ ॥ ਹਬਸੀਰਾਇ ਨਰਾਧਿਪ ਤਹਾਂ ॥ ਹਬਸਮਤੀ ਤਾ ਕੈ ਘਰ ਰਾਨੀ ॥ ਜਨੁ ਪੁਰ ਖੋਜਿ ਚੌਦ ਹੂੰ ਆਨੀ ॥੧॥ ਹਾਸਿਮਖਾਨ ਪਠਾਨ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥

ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕੋਊ ਨ ਕਹਾਂ ॥ ਰਾਨੀ ਤਾਹਿ ਨਿਰਖਿ ਉਰਝਾਨੀ ॥ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਦਿਵਾਨੀ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਜਤਨ ਅਨੇਕ ਬਨਾਏ ॥ ਛਲ ਬਲ ਸੌ ਗ੍ਰਿਹ ਮਿਤ੍ਰ ਬੁਲਾਏ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਨਾ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਕੀਏ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਭਜਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਗਰੇ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥ ਜਾਨੁ ਨਿਰਧਨੀ ਪਾਇ ਧਨ ਰਹਯੋ ਹੀਯ ਸੌ ਲਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਨਿਰਖਿ ਸੇਜ ਪਰ ਤਾਹਿ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਅਸਿ ਗਹਿ ਧਯੋ ਹਾਥ ਗਹਿ ਨਾਰੀ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੌ ਹਸਿ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ ॥੫॥ ਤੈਂ ਰਾਜਾ ਇਹ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਅਸਿ ਕੋਪ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਬਾਤ ਜਾਨਿਯੈ ਯਾ ਕੀ ॥ ਬਹੁਰੌ ਸੁਧਿ ਲੀਜੈ ਕਛੁ ਤਾ ਕੀ ॥੬॥ ਇਹ ਹੈ ਮਿੱਤ੍ਰ ਮੱਛਿੰਦਰ ਰਾਜਾ ॥ ਆਯੋ ਨਜਾਇ ਲਹਨ ਤਵ ਕਾਜਾ ॥ ਤਪੱਸਯਾ ਬਲ ਆਯੋ ਇਹ ਠੌਰਾ ॥ ਹੈ ਸਭ ਤਪਸਿਨ ਕਾ ਸਿਰਮੌਰਾ ॥੭॥ ਯਾ ਸੰਗ ਮਿੱਤ੍ਰਾਚਾਰ ਕਰੀਜੈ ॥ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਿਹੱ ਦੀਜੈ ॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਤੁਹਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸਿਖੈਹੈ ॥ ਰਾਜ ਜੋਗ ਬੈਠੋ ਗ੍ਰਿਹ ਪੈਹੈ ॥੮॥ ਨ੍ਰਿਪ ਏ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਪਗ ਪਰਾ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰਾਚਾਰ ਤਵਨ ਸੰਗ ਕਰਾ ॥ ਤਾਹਿ ਮਛਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਥ ਪਛਾਨਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਵ ਅਭੇਵ ਨ ਜਾਨਯੋ ॥੯॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਨ ਪੂਜਾ ਤਿਹੱ ਕਰੈ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਪਾਇ ਪਸੁ ਪਰੈ ॥ ਤਾਹਿ ਸਹੀ ਰਿਖਿਰਾਜ ਪਛਾਨਾ ॥ ਸੱਤਿ ਬਚਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥੧੦॥ ਤਾਹਿ ਮਛਿੰਦਰ ਕਰਿ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹ ਸੌਪਿ ਤਾਹਿ ਉਠਿ ਆਯੋ ॥ ਵਹ ਤਾ ਸੌ ਨਿਤਿ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਰਾਜਾ ਪਾਵੈ ॥੧੧॥ ਇਹ ਛਲ ਸਾਥ ਜਾਰ ਭਜਿ ਗਯੋ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਮੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਰਾਜਾ ਢਿਗ ਆਈ ॥ ਜੋਰਿ ਹਾਥ ਅਸ ਬਿਨੌ ਸੁਨਾਈ ॥੧੨॥ ਜਿਨ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਆਪਨਾ ਤਯਾਗਾ ॥ ਜੋਗ ਕਰਨ ਕੇ ਰਸ ਅਨੁਰਾਗਾ ॥ ਸੋ ਤੇਰੀ ਪਰਵਾਹਿ ਨ ਰਾਖੈ ॥ ਇਮਿ ਰਾਨੀ ਰਾਜਾ ਤਨ ਭਾਖੈ ॥੧੩॥ ਸੱਤਿ ਸੱਤਿ ਤਬ ਰਾਜ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦਰਸ ਸਫਲ ਕਰਿ ਮਾਨਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੜ੍ਹ ਕਛੂ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ਚੌਗੁਨ ਨੇਹ ਬਢਾਯੋ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਪਚੱਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੫॥੫੩੧੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਕ੍ਰਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਰਾਜਤ ॥ ਜਨੁ ਸੰਕਰ ਕੋ ਲੋਕ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਸੰਕਰਸੈਨ ਤਹਾ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੁਤਿਯ ਨ ਬਿਧਨਾ ਸਾਜਾ ॥੧॥ ਸੰਕਰਦੇ ਤਾ ਕੀ ਬਰਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਆਪੁ ਜਗਦੀਸ ਸਵਾਰੀ ॥ ਰੁਦ੍ਰਮਤੀ ਦੁਤਿਹਾ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਅਸੁਰ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਤਹਾਂ ਛਬੀਲਦਾਸ ਥੋ ਛੱਤ੍ਰੀ ॥ ਰੂਪਮਾਨ ਛਬਿ ਮਾਨ ਅਤਿ ਅੱਤ੍ਰੀ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਅਟਕ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਭਈ ॥ ਆਠ ਟੂਕ ਵਾ ਪਰ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਗਨ ਨਿਗੋਡੀ ਲਗਿ ਗਈ ਛੁਟਤ ਛੁਟਾਈ ਨਾਹਿ ॥ ਮਤ ਭਈ ਜਨ ਮਦ ਪੀਆ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸਹਚਰੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਚਿਤ ਜੁ ਹੁਤੀ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਸੋ ਚਲਿ ਸਖੀ ਸਜਨ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧਤ ਭਈ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬੈ ਛਬੀਲੋ ਛੈਲ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਇਯੋ ॥ ਰਮ੍ਯੋ ਤਰੁਨ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਕੁਅਰਿ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਰ ਜਾਇ ਪਿਯਰਵਹਿ ਭੁਜਨ ਭਰ ॥ ਹੋ ਦ੍ਰਿੜ ਆਸਨ ਦੈ ਰਹ੍ਯੋ ਨ ਇਤ ਉਤ ਜਾਤਿ ਟਰਿ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਸੁਘਰ ਦੂਜੇ ਤਰੁਨਿ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਸੁੰਦਰ ਮੀਤ ॥ ਬਸ੍ਯੋ ਰਹਤ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਦਾ ਪਲ ਪਲ ਚਿਤ ਜਿਮਿ ਚੀਤ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਮਿਤਿ ਇਮਿ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤਵ ਪਿਤ ਕੇ ਹੌ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਸਾਨਾ ॥ ਜੌ ਤੁਹਿ ਭਜਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ਪਕਰਿ ਕਾਲ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਾਵੈ ॥੮॥ ਬਿਹਸਿ ਕੁਅਰਿ ਅਸ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤੈ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਚਰਿਤ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਪੁਰਖ ਭੇਖ ਤੁਹਿ ਸਜੇ ਬੁਲਾਊਂ ॥ ਤੌ ਮੈਂ ਤੁਮਰੀ ਯਾਰ ਕਹਾਊਂ ॥੯॥ ਰੋਮਨਾਸਨੀ ਤਾਹਿ ਲਗਾਈ ॥ ਸਕਲ ਸਮਸ ਤਿਹ ਦੂਰਿ ਕਰਾਈ ॥ ਕਰ ਮਹਿ ਤਾਂਹਿ ਤੰਬੂਰਾ ਦਿਯਾ ॥ ਗਾਇਨ ਭੇਸ ਸਜਨ ਕੋ ਕਿਯਾ ॥੧੦॥ ਪਿਤਿ ਬੈਠੇ ਤਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਭਲੇ ਭਲੇ ਗੀਤਾਨ ਗਵਾਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਧੁਨਿ ਨਾਦ ਰੀਝਿ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹਿਯੋ ॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਗਾਇਨ ਇਹ ਕਹਿਯੋ ॥੧੧॥ ਸੰਕਰਦੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨ ਗਾਇਨ ਤੈਂ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਪੁਰਖ ਭੇਸ ਧਰਿ ਤੁਮ ਨਿਤਿ ਐਯਹੁ ॥ ਇਹ ਠਾਂ ਗੀਤਿ ਮਧੁਰਿ ਧੁਨਿ ਗੈਯਹੁ ॥੧੨॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪੁਰਖ ਭੇਸ ਤਿਨ ਧਰਾ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਚਾਂਦ ਜਨ ਚਰਾ ॥ ਸਕਲ ਲੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਹੱ ਜਾਨੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਮੂੜ੍ਹ ਪਛਾਨੈ ॥੧੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਪੁਰਖ ਕੌ ਭੇਸ ਧਰੇ ਨਿਤਿ ਆਵਈ ॥ ਆਨਿ ਕੁਅਰਿ ਸੌ ਕਾਮ

ਕਲੋਲ ਕਮਾਵਈ ॥ ਕੋਊ ਨ ਤਾ ਕਹ ਰੋਕਤ ਗਾਇਨ ਜਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਹ ਮੂੜ੍ਹ ਨ ਸਕਹਿ ਪਛਾਨਿ ਕੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਤਾ ਸੌ ਸਦਾ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਕਰਤ ਬਿਹਾਰ ॥ ਦਿਨ ਦੇਖਤ ਸਭ ਕੋ ਛਲੈ ਕੋਊ ਨ ਸਕੈ ਬਿਚਾਰ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਕਰਦੇਵ ਨ ਤਾਂਹਿ ਪਛਾਨੈ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕੀ ਗਾਇਨ ਤਿਹ ਮਾਨੈ ॥ ਅਤਿ ਸਜਾਨਪ ਤੇ ਕੈਫ ਨ ਖਾਵੈ ॥ ਮਹਾਂ ਮੂੜ ਨਿਤਿ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਵੈ ॥੧੬॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਚਤੁਰ ਕਹਾਇਸਿ ॥ ਭੂਲਿ ਭਾਂਗ ਭੌਦੂ ਨ ਚੜ੍ਹਾਇਸਿ ॥ ਅਮਲੀ ਭਲੋ ਖਤਾ ਜੁ ਨ ਖਾਵੈ ॥ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡ ਸੋਫਿਨ ਕੋ ਜਾਵੈ ॥੧੭॥ ਸੰਕਰਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਅਸ ਛਲਾ ॥ ਕਹ ਕਿਯ ਚਰਿਤ ਸੰਕਰਾ ਕਲਾ ॥ ਤਿਹ ਗਾਇਨ ਦੁਹਿਤਾ ਕੀ ਗਨਿਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਜਨਿਯੋ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਿਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੬॥੫੩੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਹਰ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਮੁਗਲ ਕੀ ਚੰਚਲਾ ॥ ਹੀਨ ਕਰੀ ਜਿਹ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਕਲਾ ॥ ਰੂਪਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਸਮ ਸੋਈ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਤਿਹੱ ਸਮਾਨ ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਨ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੂਸਰਿ ਏਕ ਤਿਸੀ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਤਿਹੱ ਸਮ ਹੋਤ ਨ ਤਾਹਿ ਪਯਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਇਹੱ ਜਾਨਿ ਰੋਸ ਜਿਯ ਠਾਨੋ ॥ ਔਰ ਪੁਰਖ ਸੰਗਿ ਕਿਯਾ ਯਰਾਨੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਹੁਤੀ ਸਵਤਿਨ ਕੀ ਅਨੁਹਾਰਿ ॥ ਤੈਸੋ ਈ ਤਿਨ ਖੋਜਿ ਨਰ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਕਿਯਾ ਪਯਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਇਕ ਦਿਨ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਇਸਿ ॥ ਸਵਤਿਹੱ ਫਾਸਿ ਡਾਰਿ ਗਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਜਾਇ ਮੁਗਲ ਤਨ ਐਸ ਉਚਾਰਯੋ ॥੪॥ ਅਤਭੁਤ ਬਾਤ ਨਾਥ ਇਕ ਭਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਨਾਰ ਪੁਰਖੁ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਨਹਿ ਹੇਰੀ ॥ ਜੋ ਗਤਿ ਭਈ ਨਾਰਿ ਕੀ ਤੇਰੀ ॥੫॥ ਸੁਨਿ ਏ ਬਚਨ ਚਕ੍ਰਿਤ ਜੜ੍ਹ ਭਯੋ ॥ ਉਠਿ ਤਿਹੱ ਆਪੁ ਬਿਲੋਕਨ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਲਿੰਗ ਛੋਰਿ ਜੌ ਲਹਾ ॥ ਕਹਯੋ ਭਯੋ ਸੋਈ ਮੁਹਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਾ ॥੬॥ ਅਤਿ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਚਿਤ ਮਹਿ ਭਯੋ ॥ ਬੂਡਿ ਸੋਕ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਗਯੋ ॥ ਏ ਇਲਾਹ ਤੈਂ ਇਹੱ ਕਸ ਕੀਨਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੌ ਮਾਨਸ ਕਰ ਦੀਨਾ ॥੭॥ ਯਹ ਮੋ ਕੋ ਥੀ ਅਧਿਕ ਪਯਾਰੀ ॥ ਅਬ ਇਹ ਦੈਵ ਪੁਰਖ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ਦੂਸਰਿ ਨਾਰਿ ਇਸੈ

ਦੈ ਡਾਰੂੰ ॥ ਭੇਦ ਨ ਦੂਸਰ ਪਾਸ ਉਚਾਰੂੰ ॥੮॥ ਨਿਸਚੈ ਬਾਤ ਇਹੈ ਠਹਰਈ ॥ ਪਹਿਲੀ ਨਾਰਿ ਤਿਸੈ ਲੈ ਦਈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਜੜ ਕਛੂ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਰਖ ਭਈ ਨਿਜੁ ਨਾਰਿ ਲਹਿ ਤਾਂਹਿ ਦਈ ਨਿਜੁ ਨਾਰਿ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਕੌ ਸਕਾ ਨ ਮੂੜ੍ਹ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੁ ਭਈ ਠਹਿਰਾਈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਾ ਕਹੱ ਦਈ ਬਨਾਈ ॥ ਦੁਤਿਯ ਨ ਪੁਰਖਹਿ ਭੇਦ ਜਤਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੭॥੫੩੪੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਰ ਜਹਾਨਾਬਾਦ ਬਸਤ ਜਹੱ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਜੂ ਰਾਜ ਕਰਤ ਤਹੱ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਰਾਇਰੋਸਨਾ ਤਾ ਕੇ ॥ ਔਰ ਨਾਰਿ ਸਮ ਰੂਪ ਨ ਵਾ ਕੇ ॥੧॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਜਬ ਹੀ ਮਰਿ ਗਏ ॥ ਔਰੰਗਸਾਹ ਪਾਤਿਸਾਹ ਭਏ ॥ ਸੈਫਦੀਨ ਸੰਗ ਯਾ ਕੋ ਪਯਾਰਾ ॥ ਪੀਰ ਅਪਨ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥੨॥ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਰੋਸਨਾਰਾਈ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਨ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਪੀਰ ਅਪਨੋ ਠਹਿਰਾਯੋ ॥੩॥ ਔਰੰਗਸਾਹ ਭੇਦ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ॥ ਵਹੈ ਮੁਰੀਦ ਭਈ ਤਿਹੱ ਮਾਨੈ ॥ ਪੀਯ ਸਮੁਝਿ ਤਿਹ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਪੀਰ ਭਾਖਿ ਸਭਹੂੰਨ ਸੁਨਾਵੈ ॥੪॥ ਇਕ ਦਿਨ ਪੀਰ ਗਯੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ॥ ਤਾਹਿ ਬਿਨਾ ਤਿਹੱ ਪਰਤ ਨ ਛਿਨ ਕਰ ॥ ਰੋਗਨਿ ਤਨ ਅਪਨੇ ਠਹਰਾਈ ॥ ਵਾ ਪਹਿ ਬੈਠਿ ਸਾਂਢਨੀ ਆਈ ॥੫॥ ਤਾ ਕੇ ਰਹਤ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਭਈ ॥ ਬਹੁਰੌ ਸਹਰ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਗਈ ॥ ਭਈ ਅਰੋਗਨਿ ਭਾਖਿ ਅਨਾਈ ॥ ਬਾਤ ਭੇਦ ਕੀ ਕਿਨੂੰ ਨ ਪਾਈ ॥੬॥ ਭ੍ਰਾਤ ਭਏ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਰੋਗ ਬਡਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰੀ ਹਮਾਰੀ ॥ ਬੈਦਨ ਅਧਿਕ ਇਨਾਮ ਦਿਲਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਔਰੰਗ ਪਾਯੋ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੮॥੫੩੫੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰੇਮਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਰਾਜਤ ॥ ਪ੍ਰੇਮਸੈਨ ਜਹੱ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਪ੍ਰੇਮਮੰਜਰੀ ਤਿਹੱ ਗ੍ਰਿਹ ਦਾਰਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦਿਤਿ ਨ ਅਦਿੱਤਿ ਕੁਮਾਰਾ ॥੧॥ ਤਹਾ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਸੁਘਰ ਅਤਿ ॥ ਜਾ ਸਮ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਨ

ਕਹੂੰ ਕਤ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਹਨ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਹੇਰੈ ਪਲਕ ਨ ਜੋਗੀ ਜਾਵੈ ॥੨॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਕੀ ਦੁਤਿ ਲਹੀ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਕਹੀ ॥ ਕੈ ਇਹ ਕੇ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਊਂ ॥ ਨਾਤਰ ਹੂੈ ਜੋਗਿਨਿ ਬਨ ਜਾਊਂ ॥੩॥ ਏਕ ਸਹਚਰੀ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧਿ ਤਹਾਂ ਲੈ ਆਈ ॥ ਬਨਿ ਠਨਿ ਬੈਠਿ ਚੰਚਲਾ ਜਹਾਂ ॥ ਲੈ ਆਈ ਸਹਚਰਿ ਤਿਹ ਤਹਾਂ ॥੪॥ ਆਤੁਰ ਕੁਅਰਿ ਤਾਹਿ ਲਪਟਾਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਜ੍ਯੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਚਤੁਰ ਪਹਰ ਰਜਨੀ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ॥ ਕਰਤ ਕਾਮ ਕੀ ਕੇਲ ਕਹਾਨੀ ॥੫॥ ਅਟਕਿ ਗਈ ਅਬਲਾ ਤਿਹ ਸੰਗਾ ॥ ਰੰਗਿਤ ਭਈ ਉਹੀ ਕੇ ਰੰਗਾ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਐਸ ਪ੍ਰਬੋਧ ਦ੍ਰਿੜਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਚਲਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥੬॥ ਜੋ ਮੁਹਿ ਭਯੋ ਸੁਪਨ ਸੁਨੁ ਰਾਈ ॥ ਸੋਵਤ ਰੁਦ੍ਰ ਜਗਾਇ ਪਠਾਈ ॥ ਆਠ ਬਰਸਿ ਹਮ ਸੌ ਤੁਮ ਸੋਵੌ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਖੋਵੌ ॥੭॥ ਪਟੀ ਬਾਂਧਿ ਦ੍ਰਿਗਨ ਦੁਹੂੰ ਸੋਵੌ ॥ ਆਠ ਬਰਿਸ ਲਗਿ ਜਗਹਿ ਨ ਜੋਵੌ ॥ ਉਪਜੈ ਪੂਤ ਧਾਮ ਬਿਨ ਸਾਸਾ ॥ ਸਕਲ ਖਲਨ ਕੋ ਹੂੈ ਹੈ ਨਾਸਾ ॥੮॥ ਕਿਲਬਿਖ ਏਕ ਨ ਤਵ ਤਨ ਰਹੈ ॥ ਮੁਹਿ ਸਿਵ ਸੁਪਨ ਬਿਖੈ ਇਮਿ ਕਹੈ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਧਨ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥ ਸਕਲ ਕਾਜ ਸਭ ਹੋਇ ਤਿਹਾਰਾ ॥੯॥ ਰਾਜੈ ਸੱਤਿ ਇਹੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕੀਨੀ ॥ ਪੱਟੀ ਬਾਂਧਿ ਦੁਹੂੰ ਦ੍ਰਿਗ ਲੀਨੀ ॥ ਆਠ ਬਰਸ ਰਾਨੀ ਸੰਗ ਸੋਯੋ ॥ ਚਿੱਤ ਜੁ ਹੁਤੋ ਸਕਲ ਦੁਖ ਖੋਯੋ ॥੧੦॥ ਆਂਖੈ ਬਾਂਧਿ ਤਹਾਂ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਵੈ ॥ ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜੋਵੈ ॥ ਉਤ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਜੋ ਨਰ ਭਾਵੈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਤੁਰਤੁ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥੧੧॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰੈ ਕੇਲ ਸੰਗ ਤਾ ਕੇ ॥ ਜੋ ਨਰ ਰੁਚੈ ਚਿੱਤ ਤ੍ਰਿਯ ਵਾ ਕੇ ॥ ਬਾਤ ਕਰਤ ਪਤਿ ਸੋਇਤ ਜਾਵੈ ॥ ਉਤੈ ਜਾਰ ਤਰ ਪਰੀ ਠੁਕਾਵੈ ॥੧੨॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਚਹੈ ਵਹੈ ਤਹੱ ਆਵੈ ॥ ਖੈਂਚਿ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁ ਐਂਚਿ ਬਜਾਵੈ ॥ ਬਹੁ ਨਰ ਜਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਹੀ ॥ ਏਕੌ ਪੂਤਿ ਹੋਇ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹੀ ॥੧੩॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਮਹਿ ਸੁਤ ਇਕ ਜਾਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸਾਚ ਹਿਯੇ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਗੈ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੈ ਸੁ ਮਾਨੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂੜ੍ਹ ਪਛਾਨੈ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਉਨਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੭੯॥੫੩੬੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਸਨਚੰਦ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਫਿਰੰਗਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਦਿਪਤ ਅਧਿਕ ਛਬਿ ਅੰਗਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜੁਗਰਾਜਮੰਜਰੀ ਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਭਵਨ ਚਤੁਰ ਦਸ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤਨਾਥ ਜੋਗੀ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥

ਸ੍ਰੀ ਜੁਗਰਾਜਮਤੀ ਤ੍ਰਿਯ ਜਹਾਂ ॥ ਜੋਗੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜਬੈ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥ ਸਦਨ ਚੰਚਲੈ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥ ਪਕਰਿ ਭੁਜਨ ਆਸਨ ਤਰੇਂ ਜਾਤ ਭਈ ਲਪਟਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੋਗ ਤਾਂਹਿ ਤਿਨ ਕਿਯਾ ॥ ਮੋਹਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਰਾਨੀ ਕੋ ਲਿਯਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਸੌ ਅਤਿ ਹਿਤ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕਹ ਚਿਤ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥੪॥ ਤ੍ਰਿਯ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਚਿਤਹਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਇਹ ਰਾਜਾ ਕਹੱ ਚਹਿਯਤ ਮਾਰਾ ॥ ਲੈ ਇਹੱ ਰਾਜ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਕਛੂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਐਸਿ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥੫॥ ਸੋਵਤ ਸਮੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹੱ ਮਾਰਯੋ ॥ ਗਾਡਿ ਤਾਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਰਾਜੈ ਰਾਜ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦੀਨਾ ॥ ਆਪਨ ਭੇਸ ਜੋਗ ਕੋ ਲੀਨਾ ॥੬॥ ਜੋਗ ਭੇਸ ਧਾਰਤ ਨ੍ਰਿਪ ਭਏ ॥ ਦੈ ਇਹ ਰਾਜ ਬਨਹਿ ਉਠ ਗਏ ॥ ਹਮਹੂੰ ਰਾਜ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦੈਹੈ ॥ ਨਾਥ ਗਏ ਜਿਤ ਤਹੀ ਸਿਧੈਹੈ ॥੭॥ ਸੱਤਿ ਸੱਤਿ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਯੋ ਵਹੈ ਹਮ ਮਾਨਯੋ ॥ ਸਭਹਿਨ ਰਾਜ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦੀਨਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਮੂੜ੍ਹ ਨਹਿ ਚੀਨਾ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕਹੱ ਚੰਚਲੈ ਕਿਯੋ ਆਪਨੋ ਕਾਜ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਡਾਰੀ ਪਗਨ ਦੈ ਜੋਗੀ ਕਹੱ ਰਾਜ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਰਾਜ ਜੋਗਿਯਹਿ ਦਿਯਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਪਤਿ ਕੋ ਬਧ ਕਿਯਾ ॥ ਮੂਰਖ ਅਬ ਲਗ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਅਬ ਤਕ ਆਇਸੁ ਰਾਜ ਕਮਾਵੈ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੦॥੫੩੭੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਜੈ ਨਗਰ ਇਕ ਰਾਇ ਬਖਨਿਯਤ ॥ ਜਾ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਦੇਸ ਸਭ ਮਨਿਯਤ ॥ ਬਿਜੈਸੈਨ ਜਿਹ ਨਾਮ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥ ਬਿਜੈਮਤੀ ਰਾਨੀ ਜਿਹ ਕੇ ਘਰ ॥੧॥ ਅਜੈਮਤੀ ਦੂਸਰਿ ਤਿਹੱ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਕੇ ਕਰ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਹਿ ਬਿਕਾਨੀ ਬਿਜੈਮਤੀ ਕੇ ਸੁਤ ਇਕ ਧਾਮਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਲਤਾਨਸੈਨ ਤਿਹੱ ਨਾਮਾ ॥੨॥ ਬਿਜੈਮਤੀ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਾ ਸੰਗ ਨਹੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪਯਾਰਾ ॥ ਅਜੈਮਤੀ ਕੀ ਸੁੰਦ੍ਰਿ ਨ ਕਾਯਾ ॥ ਜਿਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਚਿਤ ਲੁਭਾਯਾ ॥੩॥ ਤਾ ਕੇ ਰਹਤ ਰੈਨਿ ਦਿਨ ਪਰਾ ॥ ਜੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਗੋਰ ਮਹਿ ਮਰਾ ॥ ਦੁਤਿਯ ਨਾਰਿ ਕੇ ਧਾਮ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਤਰੁਨਿ ਅਧਿਕ ਕੁਰਰਾਵੈ ॥੪॥ ਆਗਯਾ

ਰਲਤ ਤਵਨ ਕੀ ਦੇਸਾ ॥ ਰਾਨੀ ਭਈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਭੇਸਾ ॥ ਯਹਿ ਗਿਸਿ ਨਾਰਿ ਦੁਤਿਯ ਜਿਯ ਰਾਖੀ ॥ ਬੋਲਿਕ ਬੈਦ ਪ੍ਰਗਟ ਅਸਿ ਭਾਖੀ ॥੫॥ ਯਾ ਰਾਜਾ ਕਹੱ ਜੁ ਤੈਂ ਖਪਾਵੈ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋ ਤੇ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥ ਤਬ ਚਲਿ ਬੈਦ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਹਿ ਗਯੋ ॥ ਰੋਗੀ ਬਪੁ ਤਿਹ ਕੋ ਠਹਰਯੋ ॥੬॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਤੁ ਕਰੌ ਉਪਾਈ ॥ ਜਯੋ ਤਯੋਂ ਕਹਿ ਤਿਹੱ ਬਰੀ ਖਵਾਈ ॥ ਰੋਗੀ ਭਯੋ ਅਰੋਗੀ ਤਨ ਸੌ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਜੜ੍ਹ ਸੌ ॥੭॥ ਭੱਛਤ ਬਰੀ ਪੇਟ ਤਿਹੱ ਛੂਟਾ ॥ ਸਾਵਨ ਜਾਨ ਪਨਾਰਾ ਫੂਟਾ ॥ ਦੂਸਰਿ ਬਰੀ ਥੰਭ ਕੇ ਕਾਜੈ ॥ ਜੋਰਾਵਰੀ ਖਵਾਈ ਰਾਜੈ ॥੮॥ ਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਪੇਟ ਛੁਟਿ ਗਯੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਬਹੁ ਬਿਹਬਲ ਨ੍ਰਿਪ ਭਯੋ ॥ ਸੰਨਯ ਭਯੋ ਇਹ ਬੈਦ ਉਚਾਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਕਿਯ ਉਪਚਾਰ ਬਿਚਾਰਾ ॥੯॥ ਦਸ ਤੋਲੇ ਅਹਿਫੇਨ ਮੰਗਾਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਖਿ ਵਾ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਾਈ ॥ ਧੂਰਾ ਕਿਯਾ ਤਵਨ ਕੇ ਅੰਗਾ ॥ ਚਾਮ ਗਯੋ ਤਾ ਕੋ ਤਿਹ ਸੰਗਾ ॥੧੦॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਾਜਾ ਜਬ ਕਰੈ ॥ ਤਿਮਿ ਤਿਮਿ ਬੈਦ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਰੈ ॥ ਯਾ ਕਹੁ ਅਧਿਕ ਨ ਬੋਲਨ ਦੇਹੂ ॥ ਮੂੰਦਿ ਬਦਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਲੇਹੂ ॥੧੧॥ ਤਿਮਿ ਤਿਮਿ ਧੂਰ ਤਿਹੱ ਤਨ ਮਰੈ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਤਿਮਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਚਰੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਚੀਨੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਪ੍ਰਾਨ ਤਵਨ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥੧੨॥ ਇਹ ਛਲ ਸਾਥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹੱ ਮਾਰਾ ॥ ਅਪਨੇ ਛੱਤ੍ਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢਾਰਾ ॥ ਸਭ ਸੌਅਨ ਕਹੱ ਦੇਤ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨੂੰ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੧॥੫੩੯੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਮੀਕਰਨ ਇਕ ਸੁਨਾ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਅਮਰਕਲਾ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਲਾ ॥ ਗੜ੍ਹ ਸਿਰਾਜ ਕੋ ਰਾਜ ਕਮਾਵੈ ॥ ਸੀਰਾਜੀ ਜਗ ਨਾਮ ਕਹਾਵੈ ॥੧॥ ਅਸੁਰ ਕਲਾ ਦੂਸਰਿ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਨਿਸਿ ਦਿਨ ਰਹਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜਾਮੈ ਜਿਯ ॥ ਅਮਰਕਲਾ ਜਿਯ ਮਾਂਝ ਰਿਸਾਵੈ ॥ ਅਸੁਰਕਲਹਿ ਪਿਯ ਰੋਜ ਬੁਲਾਵੈ ॥੨॥ ਏਕ ਬਨਿਕ ਕੌ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਮਦਨ ਕ੍ਰੀੜ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਈ ॥ ਅਨਦ ਕੁਅਰ ਤਿਹੱ ਨਰ ਕੋ ਨਾਮਾ ॥ ਜਾ ਕੌ ਭਜਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਬਾਮਾ ॥੩॥ ਅਸੁਰ ਕਲਾ ਕੌ ਨਿਜੁ ਕਰ ਘਾਯੋ ॥ ਮਰੀ ਨਾਰਿ ਤਬ ਪਤਿਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਰ ਤਖਤਾ ਕੇ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਧਰਾ ॥ ਤਾ ਪਰ ਬਡੋ ਅਡੰਬਰ ਕਰਾ ॥੪॥

ਤਰ ਤਖਤਾ ਕੇ ਮਿੱਤ੍ਰ ਦੁਰਾਯੋ ॥ ਤਾ ਪਰ ਸਵਤਿ ਲੋਥ ਕਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨੂੰ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਯਾਰ ਨਿਕਾਰਾ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਵਤਿ ਸੰਘਾਰੀ ਪਤਿ ਛਲਾ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਲਯੋ ਉਬਾਰਿ ॥ ਭੇਦ ਕਿਸੂ ਪਾਯੋ ਨਹੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਅਮਰਕੁਮਾਰਿ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਬਯਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੨॥੫੩੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਰ ਪਲਾਊ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਾਰਾ ॥ ਜਿਹ ਧਨਿ ਭਰੇ ਸਕਲ ਭੰਡਾਰਾ ॥ ਕਿੱਨ੍ਰਮਤੀ ਤਿਹ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਚੰਦ੍ਰ ਲਈ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥੧॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਿੰਘ ਸਾਹੁ ਸੁਤ ਇਕ ਤਹ ॥ ਜਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਦੁਤਿਯ ਨ ਮਹਿ ਮਹ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਨਿਰਖਿ ਮਨ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਕਿੰਨ੍ਰਮਤੀ ਵਾ ਸੌ ਹਿਤ ਕਿਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਬੋਲਿ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਨੇ ਲਿਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਦ੍ਰਿੜ ਕਿਯਾ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਦਿਯਾ ॥੩॥ ਰਾਨੀ ਭੋਗ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੋ ਰਸਿ ਕੈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਚਨ ਬਖਾਨ੍ਯੋ ਹਸਿ ਕੈ ॥ ਤੁਮ ਹਮ ਕਹ ਲੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਵਹੁ ॥ ਪਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਛੁ ਐਸ ਬਨਾਵਹੁ ॥੪॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹਯੋ ਮੈਂ ਕਹੌ ਸੁ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਭੇਦ ਪੁਰਖ ਦੂਸਰ ਨ ਉਚਰਿਯਹੁ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਭਵਨ ਪੂਜਨ ਤੁਮ ਜੈਹੌ ॥ ਤਬ ਹੀ ਹਿਤੂ ਹਿਤੂ ਕਹ ਪੈਹੌ ॥੫॥ ਪਤਿ ਤਨ ਭਾਖਿ ਦੇਹਰੇ ਗਈ ॥ ਤਹ ਤੇ ਜਾਤ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੰਗ ਭਈ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਪੁਰਖ ਭੇਦ ਨਹਿ ਜਾਨਾ ॥ ਅਸ ਰਾਜਾ ਤਨ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ ॥੬॥ ਰਾਨੀ ਰੁੱਦ੍ਰ ਭਵਨ ਜਬ ਗਈ ॥ ਸਿਵਜੂ ਬਿਖੈ ਲੀਨ ਸੋ ਭਈ ॥ ਤਿਨ ਸਾਜੁਜ ਮੁਕਤਿ ਕਹ ਪਾਯੋ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਤਾਪ ਮਿਟਾਯੋ ॥੭॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਨਿ ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਤਿ ਅਨੁਰਾਗਾ ॥ ਧਨਿ ਧਨਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਬਖਾਨਨ ਲਾਗਾ ॥ ਦੁਖਕਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਜਿਨ ਦਾਰਾ ॥ ਪਲਿ ਪਲਿ ਪ੍ਰਤਿ ਤਾ ਕੇ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਰਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੩॥੫੪੦੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ। ਦੱਛਨਿ ਸੈਨ ਦੱਛਨੀ ਰਾਜਾ ॥ ਦੱਛਨਿਦੇ ਰਾਨੀ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਦੂਜੀ ਰਾਨੀ ॥ ਦੱਛਿਨਵਤੀ ਬਸਤ ਰਜਧਾਨੀ ॥੧॥ ਦੱਛਿਨੀਰਾਇ ਏਕ ਤਹ ਚਾਕਰ ॥ ਰੂਪਮਾਨ ਜਨੁ ਦੁਤਿਯ ਦਿਵਾਕਰ ॥ ਤਾ ਕੀ ਜਾਤ ਪ੍ਰਭਾ ਨਹਿ ਕਹੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਫੂਲਿ ਚੰਬੇਲੀ ਰਹੀ ॥੨॥

ਰੂਪ ਤਵਨ ਕੋ ਦਿਪਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਿਹੱ ਆਗੇ ਕਜਾ ਸੂਰ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਸੋਭਾ ਕਹੀ ਨ ਹਮ ਤੇ ਜਾਈ ॥ ਸਕਲ ਤ੍ਰਿਯਾ ਲਖਿ ਰਹਤ ਬਿਕਾਈ ॥੩॥ ਰਾਨੀ ਦਰਸ ਤਵਨ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਧਾਮ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਹਸਿ ਮਾਨੀ ॥ ਰਮਤ ਰਮਤ ਸਭ ਨਿਸਾ ਬਿਹਾਨੀ ॥੪॥ ਜੈਸੋ ਹੁਤੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਰੂਪਾ ॥ ਤੈਸੋ ਹੀ ਤਾ ਕੋ ਹੁਤੋ ਸਰੂਪਾ ॥ ਜਾ ਸੌ ਅਟਕ ਕੁਅਰਿ ਕੀ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਸਰਿ ਕਰਿ ਗਈ ॥੫॥ ਤਾ ਸੌ ਹਿਤ ਰਾਨੀ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸਾਥ ਹੇਤੁ ਤਜਿ ਦਯੋ ॥ ਮਦਰਾ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹੱ ਪਜਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਜਾਰ ਬੈਠਾਯੋ ॥੬॥ ਮੱਤ ਭਏ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਧ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਬਾਂਧਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਜਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਾ ॥ ਰਾਜਾ ਕਹੱ ਚਾਕਰ ਪਹਿਚਾਨਾ ॥੭॥ ਦੂਹੂੰਅਨ ਕੀ ਏਕੈ ਅਨੁਹਾਰਾ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਨੱਹਿ ਜਾਤ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲੋਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਲੱਜਤ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਖਾਨੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੰਕ ਰਾਜ ਐਸੇ ਕਰਾ ਦਿਯਾ ਰੰਕ ਕੌ ਰਾਜ ॥ ਹ੍ਵੈ ਅਤੀਤ ਪਤਿ ਬਨ ਗਯੋ ਤਜਿ ਗਜੋ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਰਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੪॥੫੪੧੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਹੁਤੋ ਏਕ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾਸੈਨ ਨਾਮਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਨੀ ਧਾਮ ਤਾਂ ਕੇ ਸੁ ਬਾਮਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਲੋਗ ਜਾ ਕੀ ਸਭੈ ਆਨਿ ਮਾਨੈ ॥ ਤਿਸੈ ਦੂਸਰੋ ਜਾਨ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥੧॥ ਸੁਧਾਸੈਨ ਨਾਮਾ ਰਹੈ ਭ੍ਰਿਤ ਤਾ ਕੇ ॥ ਰਹੈ ਰੀਝਿ ਬਾਲਾ ਲਖੈਂ ਨੈਨ ਵਾ ਕੇ ॥ ਨ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਨ ਹੈ ਨਾ ਬਿਧਾਤਾ ਬਨਾਯੋ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਕੋ ਨ ਜਾਯੋ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਕ ਏਕ ਧਨਵਾਨ ਰਹਤ ਤਹੱ ॥ ਪ੍ਰਜਾਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਕਰਤ ਜਹੱ ॥ ਸੁਮਤਿਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਇਕ ਕੰਨਯਾ ॥ ਧਰਨੀ ਤਲ ਕੇ ਭੀਤਰ ਧੰਨਯਾ ॥੩॥ ਸੁਧਾਸੈਨ ਤਿਨ ਜਬੈ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਹਰਿਅਰਿ ਸਰ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ਮਾਰਾ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਸੋ ਨਰ ਧਾਮ ਨ ਵਾਂ ਕੇ ਆਯੋ ॥੪॥ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਜਿਮਿ ਜਿਮਿ ਵਹ ਕਹੈ ॥ ਤਿਮਿ ਤਿਮਿ ਹਠਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰ ਗਹੈ ॥ ਅਧਿਕ ਦੂਤਕਾ ਤਹਾਂ ਪਠਾਵੈ ॥ ਕਯੋਂ ਹੂੰ ਧਾਮ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥੫॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨ ਆਵੈ ਧਾਮਾ ॥ ਤਯੋਂ ਤਯੋਂ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹ੍ਵੈ ਬਾਮਾ ॥ ਬਹੁ ਦੂਤਿਨ ਤੇ ਧਾਮ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ਪਲ ਪਲ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਪਠਾਵੈ ॥੬॥

ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ਹਾਰੀ ॥ ਸੁਧਾਸੈਨ ਸੌ ਭਈ ਨ ਯਾਰੀ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਇਹ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਯੋ ॥ ਇਕ ਦੂਤੀ ਕਹ ਤਹਾਂ ਪਠਾਯੋ ॥੭॥ ਚਲੀ ਚਲੀ ਸਹਚਰਿ ਤਹ ਗਈ ॥ ਜਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਸੁਧਿ ਮਿਤਵਾ ਕੀ ਭਈ ॥ ਪਕਰਿ ਭੁਜਾ ਤੇ ਸੋਤ ਜਗਾਯੋ ॥ ਚਲਹੁ ਅਬੈ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੮॥ ਮੂਰਖ ਕਛੂ ਬਾਤ ਨਹਿ ਪਾਈ ॥ ਸਹਚਰਿ ਤਹਾਂ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਲਯਾਈ ॥ ਬੈਠੀ ਸੁਤਾ ਸਾਹੁ ਕੀ ਜਹਾਂ ॥ ਲੈ ਆਈ ਮਿਤਵਾ ਕਹ ਤਹਾਂ ॥੯॥ ਵਹਿ ਮੂਰਖ ਐਸੇ ਜਿਯ ਜਾਨਾ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਕੋ ਛਲ ਨ ਪਛਾਨਾ ॥ ਰਾਨੀ ਅਟਕਿ ਸੁ ਮੁਹਿ ਪਰ ਗਈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਹਮੈ ਬੁਲਾਵਤ ਭਈ ॥੧੦॥ ਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਭੋਗ ਮੈ ਕਰਿਹੌ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਧਰਿਹੌ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਰੀ ਕਹ ਅਧਿਕ ਰਿਝੈਹੌ ॥ ਜੋ ਮੁਖਿ ਮੰਗਿਹੌ ਸੋਈ ਪੈਹੌ ॥੧੧॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਸੌ ਕੀਨਾ ਸੰਗਾ ॥ ਲਖਤ ਭਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਅਰਧੰਗਾ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯਾ ਜਾਨਤ ਭਯੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਹਰਖ ਮਾਨ ਤਾ ਕੌ ਭਜਾ ਭੇਵ ਪਛਾਨਾ ਨਾਹਿ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪਚਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੫॥੫੩੨੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਦਿਸਾ ਬਾਰੁਣੀ ਮੈ ਰਹੈ ਏਕ ਰਾਜਾ ॥ ਸੁ ਵਾ ਤੁੱਲਿ ਦੂਜੋ ਬਿਧਾਤੈ ਨ ਸਾਜਾ ॥ ਬਿਖ੍ਯਾ ਨਾਮ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਇੱਕ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਨਾਗਿਨੀ ਤੁੱਲਿ ਕੋ ਹੈ ॥੧॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਨਾਮਾ ਰਹੈ ਤਾਹਿ ਤਾਤਾ ॥ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਮੈ ਬੀਰ ਬਾਕੋ ਬਿਖ੍ਯਾਤਾ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਆਯੋ ਬਡੋ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਬੇਤਾ ਸੁ ਬਿਦ੍ਯਾਧਿਕਾਰੀ ॥੨॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਆਯੋ ਜਹਾਂ ਬਾਗ ਨੀਕੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਹੇਰਿ ਤਾ ਕੀ ਬਢ੍ਯੋ ਨੰਦ ਜੀ ਕੋ ॥ ਤਹਾਂ ਬੋਲਿ ਸੂਰਹਿ ਰਥਹਿ ਠਾਢ ਕੀਨੋ ॥ ਪਿਯਾਦੇ ਭਯੋ ਪੈਂਡ ਤਾ ਕੋ ਸੁ ਲੀਨੋ ॥੩॥ ਜਬੈ ਬਾਗ ਨੀਕੋ ਸੁ ਤੌਨੈ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹੈ ਆਪਨੇ ਚਿੱਤ ਮਾਹੀ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਛੂ ਕਾਲ ਈਹਾਂ ਅਬੈ ਸੈਨ ਕੀਜੈ ॥ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈਕ ਕੌ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਪੰਥ ਲੀਜੈ ॥੪॥ ਖਰੇ ਬਾਜ ਕੀਨੇ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈਕ ਸੋਯੋ ॥ ਸਭੈ ਆਪਨੇ ਚਿੱਤ ਕੋ ਸੋਕ ਖੋਯੋ ॥ ਤਹਾਂ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਬਿਖ੍ਯਾ ਨਾਮ ਆਈ ॥ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਤਿਸੈ ਸੁੱਧਿ ਤੌਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥੫॥ ਤਬੈ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਯੌ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਕੌ ਸੋਵਤੇ ਜੌ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਮੈਂ

ਇਸੀ ਕੀ ਇਹੈ ਨਾਥ ਮੇਰੋ ॥ ਬਰੌਂਗੀ ਇਸੈ ਮੈ ਭਈ ਆਜੁ ਚੇਰੋ ॥੬॥ ਨ੍ਰਿਸੰਸੈ ਇਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਬਾਲ ਆਨੀ ॥ ਇਸੀ ਕੌ ਬਰੌ ਕੈ ਤਜੌ ਰਾਜਧਾਨੀ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਪੱਤ੍ਰੀ ਸੁ ਡਾਰੀ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਇਹੈ ਚੰਚਲਾ ਚਿੱਤ ਮਾਹੀ ਬਿਚਾਰੀ ॥੭॥ ਚਹ੍ਯੋ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਕੌ ਸੁ ਬਾਚੌ ਉਘਾਰੌ ॥ ਡਰੌ ਬੇਦ ਕੀ ਸਾਸਨਾ ਕੌ ਬਿਚਾਰੌ ॥ ਪਰੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਕੌ ਜੁ ਕੋਊ ਉਘਾਰੈ ॥ ਬਿਧਾਤਾ ਉਸੈ ਨਰਕ ਕੇ ਮਾਂਝ ਡਾਰੈ ॥੮॥ ਰਹੀ ਸੰਕਿ ਲੀਨੀ ਤਊ ਹਾਥ ਪਾਤੀ ॥ ਲਈ ਲਾਇਕੈ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੀ ਜਾਨਿ ਛਾਤੀ ॥ ਕਬੈ ਹਾਥ ਮਾਂਹੀ ਛਿਪਾਵੈ ਉਘਾਰੈ ॥ ਮਨੋ ਨ੍ਰਿਧਨੀ ਦ੍ਰਬ ਪਾਯੋ ਨਿਹਾਰੈ ॥੯॥ ਤਬੈ ਚੰਚਲਾ ਚਿੱਤ ਮੈ ਯੌ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਤਿਸੈ ਜਾਨਿ ਕੈ ਨਾਥ ਪਾਤੀ ਉਘਾਰੀ ॥ ਜੋਊ ਨਾਥ ਕੀ ਜਾਨਿ ਪਾਤੀ ਉਘਾਰੈ ॥ ਨਾ ਤਾ ਕੌ ਬਿਧਾਤਾ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਡਾਰੈ ॥੧੦॥ ਹੁਤੋ ਏਕ ਰਾਜਾ ਤਹਾਂ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਹੰਤ ਕਾਰੀ ॥ ਤਿਨਿਛਿਆ ਇਹੈ ਚਿੱਤ ਕੇ ਮਾਂਝ ਕੀਨੀ ॥ ਸੁਈ ਲਿਖ੍ਯ ਕੈ ਪੱਤ੍ਰ ਕੇ ਮੱਧਿ ਦੀਨੀ ॥੧੧॥ ਬਿਖ੍ਯਾ ਨਾਮ ਜਾ ਕੀ ਸੁਪੁੱਤ੍ਰੀ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਿਸੀ ਓਰ ਲਿਖਿ ਪੱਤ੍ਰਿ ਕੇ ਮਾਂਝ ਡਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਆਯੋ ਜਬੈ ਜਾਨਿ ਲੀਜੋ ॥ ਬਿਖੈ ਲੈ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਤਾਸੁ ਦੀਜੋ ॥੧੨॥ ਰਹੀ ਪੱਤ੍ਰਿ ਕੋ ਬਾਚਿ ਕੈ ਚੌਕਿ ਚਿੱਤੈ ॥ ਕਿਯੋ ਮੰਤ੍ਰ ਇਕ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੀ ਰੱਛ ਹਿੱਤੈ ॥ ਲਿਯੋ ਆਂਜਿ ਕੈ ਅੰਜਨੈਂ ਹਾਥ ਪਯਾਰੀ ॥ ਬਿਖ੍ਯਾ ਬਿਖਿ ਕੈ ਦੇਨ ਤਾ ਕੌ ਸੁ ਡਾਰੀ ॥੧੩॥ ਰਹੀ ਜਾਤ ਬਾਲਾ ਤਬੈ ਰਾਜ ਜਾਗੇ ॥ ਵਹੈ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਹਾਥ ਲੈ ਕੈ ਨੁਰਾਗੇ ॥ ਪਿਤਾ ਤੌਨ ਕੇ ਹਾਥ ਲੈ ਕੈ ਸੁ ਦੀਨੀ ॥ ਸੁਨ੍ਯੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੈ ਭੂਪ ਚੀਨੀ ॥੧੪॥ ਜਬੈ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਛੋਰਿ ਕੈ ਭੂਪ ਬਾਚੀ ॥ ਇਹੈ ਬਾਤ ਰਾਜੈ ਲਿਖੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸਾਚੀ ॥ ਬਿਖ੍ਯਾ ਬਾਂਚਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਉਸੀ ਕਾਲ ਦੀਜੋ ॥ ਘਰੀ ਏਕ ਬੇਲੰਬ ਰਾਜਾ ਨ ਕੀਜੋ ॥੧੫॥ ਬਿਖ੍ਯਾ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਨੀ ॥ ਕਹਾ ਚੰਚਲਾ ਚੇਸਟਾ ਚਾਰ ਕੀਨੀ ॥ ਕਛੂ ਭੇਦ ਤਾ ਕੋ ਸੁ ਰਾਜੈ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾਸੈਨ ਰਾਜਾ ਤਿਸੈ ਬ੍ਯਾਹਿ ਲ੍ਯਾਯੋ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਿਆਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੬॥੫੪੪੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਘਾਟਮਪੁਰ ਕੁਰਰੇ ਬਿਖੈਂ ਏਕ ਮੁਗਲ ਕੀ ਬਾਲ ॥ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਾਥ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ਸੁ ਸੁਨਹੁ ਨ੍ਰਿਪਾਲ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੌਦਾ ਨਿਮਿਤਿ ਭ੍ਰਾਤ ਤਿਹ ਗਯੋ ॥ ਖਾਟਿ ਕਮਾਇ ਅਧਿਕ ਧਨ ਲਿਯੋ ॥ ਨਿਸਿ ਕਹੱ

ਧਾਮ ਭਗਨਿ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਕੰਠ ਲਾਗਿ ਤਿਨ ਮੋਹ ਜਤਾਯੋ ॥੨॥ ਅਪਨੀ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤਿਨ ਭਾਖੀ ॥ ਜੋ ਜੋ ਬਿਤਈ ਸੋ ਸੋ ਆਖੀ ॥ ਜੁ ਧਨ ਹੁਤੋ ਸੰਗ ਖਾਟਿ ਕਮਾਯੋ ॥ ਸੋ ਭਗਨੀ ਕਹੱ ਸਕਲ ਦਿਖਾਯੋ ॥੩॥ ਮਰਿਯਮ ਬੇਗਮ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮਾ ॥ ਭਾਈ ਕੌ ਮਾਰਾ ਜਿਨ ਬਾਮਾ ॥ ਸਭ ਹੀ ਦਰਬ ਛੀਨਿ ਕਰਿ ਲੀਨਾ ॥ ਆਪੁ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੁ ਐਸੇ ਕੀਨਾ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਗਨੀ ਦਰਬ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਲੋਭ ਸਮੁੱਦ੍ਰ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਲੌ ਬੂਡਤ ਭਈ ਸੁਧਿ ਨ ਰਹੀ ਜਿਯ ਮਾਹਿ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਵਾਤ ਭਗਨੀ ਨ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਫਾਂਸੀ ਡਾਰਿ ਕੰਠਿ ਮਹਿ ਮਾਰਾ ॥ ਲੀਨਾ ਲੂਟਿ ਸਕਲ ਤਿਹ ਧਨ ਕੌ ॥ ਕਰਯੋ ਅਮੋਹ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੌ ॥੬॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਰੋਵੈ ਤਬ ਲਾਗੀ ॥ ਜਬ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਗਾਂਵ ਕੀ ਜਾਗੀ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੰਧੁ ਤਬ ਸਭਨ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਮਰਯੋ ਆਜੁ ਇਹ ਸਾਂਪ ਚਬਾਯੋ ॥੭॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਤਨ ਤਾਂਹਿ ਗਡਾਯੋ ॥ ਯੌ ਕਾਜੀ ਤਨ ਆਪੁ ਜਤਾਯੋ ॥ ਸਾਜ ਬਾਜਿ ਇਕ ਯਾ ਕੋ ਘੋਰੋ ॥ ਔਰ ਜੁ ਕਛੁ ਯਾ ਕੌ ਧਨੁ ਥੋਰੋ ॥੮॥ ਸੋ ਇਹ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਪਠਾਵਨ ਕੀਜੈ ॥ ਫਾਰਖਤੀ ਹਮ ਕੌ ਲਿਖਿ ਦੀਜੈ ॥ ਕਬੁਜ ਲਿਖਾ ਕਾਜੀ ਤੇਂ ਲਈ ॥ ਕਛੁ ਧਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਹ ਦਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਭ੍ਰਾਤ ਹਤਿ ਲੀਨੀ ਕਬੁਜ ਲਿਖਾਇ ॥ ਨਿਸਾ ਕਰੀ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ਕੀ ਸਭ ਧਨ ਗਈ ਪਚਾਇ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੭॥੫੪੫੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਯੂਨਾ ਸਹਰ ਰੂਮ ਮਹਿ ਜਹਾਂ ॥ ਦੇਵਛੱਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥ ਛੈਲਦੇਇ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੇ ਇਕ ॥ ਪੜ੍ਹੀ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਕੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰਨਿਕ ॥੧॥ ਅਜਿਤਸੈਨ ਤਿਹ ਠਾਂ ਇਕ ਛੱਤ੍ਰੀ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਧਰੱਤ੍ਰੀ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਪੂਰੋ ਪੁਰਖ ਜਗਤ ਉਜਿਯਾਰਾ ॥੨॥ ਤੇਜਵਾਨ ਦੁਤਿਵਾਨ ਅਤੁਲ ਬਲ ॥ ਅਰਿ ਅਨੇਕ ਜੀਤੇ ਜਿਨ ਦਲਿ ਮਲਿ ॥ ਆਵਤ ਤਾਂਹਿ ਬਿਲੋਕਯੋ ਰਾਨੀ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ॥੩॥ ਜੌ ਇਹ ਧਾਮ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਹੋਤੋ ॥ ਤੌ ਤੁਮਰੇ ਲਾਇਕ ਬਰ ਕੋ ਥੋ ॥ ਅਬ ਮੈ ਅਸ ਕਹੱ ਕਰੌ ਉਪਾਊਂ ॥ ਐਸੋ ਬਰ ਤੁਹਿ ਆਨਿ ਮਿਲਾਊਂ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਨਿਕ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਧੁਨਿ ਜਬ ਅਸਿ ਕਾਨਨ ਪਰੀ ॥ ਦੇਖਿ ਰਹੀ

ਤਿਹ ਓਰ ਮੈਨ ਅਰੁ ਮਦ ਭਰੀ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜਤਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਤੀ ਦਿਵਸ ਗਵਾਇਓ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੈਨਿ ਭਏ ਸਹਚਰੀ ਬੁਲਾਈ ॥ ਚਿੱਤ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤਿਹ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ ॥ ਜੌ ਤਿਹ ਦੈ ਮਿਲਾਇ ਮੁਹਿ ਪਯਾਰੀ ॥ ਤੌ ਜਾਨੌ ਤੂੰ ਹਿਤੂ ਹਮਾਰੀ ॥੬॥ ਕਹ੍ਯੋ ਕੁਅਰਿ ਸਹਚਰਿ ਸੌ ਜਾਨਾ ॥ ਭੇਦ ਨ ਦੂਸਰ ਕਾਨ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤਤਛਿਨ ਦੌਰ ਤਵਨ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਂਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧਤ ਭਈ ॥੭॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧ ਜਤਾਈ ॥ ਜ੍ਯੋ ਤ੍ਯੋ ਤਾਂਹਿ ਤਹਾਂ ਲੈ ਆਈ ॥ ਮਾਰਗ ਕੁਅਰਿ ਬਿਲੋਕਤ ਜਹਾਂ ॥ ਲੈ ਪਹੁਚੀ ਮਿਤਵਾ ਕਹੱ ਤਹਾਂ ॥੮॥ ਲਖਿ ਤਿਹ ਕੁਅਰਿ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਭਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਰਾਂਕ ਨਵੋ ਨਿਧਿ ਪਈ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਤਿਹੱ ਕੰਠ ਲਗਾਯੋ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਕੋ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥੯॥ ਤਾ ਕੋ ਦੂਰ ਦਰਿੱਦ੍ਰ ਦਿਯਾ ਕਰਿ ॥ ਸੀਸ ਰਹੀ ਧਰ ਸਖੀ ਪਗਨ ਪਰ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈ ਮਿਤ੍ਰਹਿ ਲਹ੍ਯੋ ॥ ਕਹਾਂ ਕਹੋ ਤੁਹਿ ਜਾਤ ਨ ਕਹ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਅਬ ਕਛੁ ਐਸ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨੈਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਸਦਾ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਪੈਯੈ ॥ ਸੋਵੌ ਸਦਾ ਸੰਗ ਲੈ ਤਾ ਕੌ ॥ ਚੀਨਿ ਸਕੈ ਕੋਊ ਨਹਿ ਵਾ ਕੋ ॥੧੧॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਅਸ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਹੋ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੇ ॥ ਤਾਹਿ ਛਪਾਇ ਸਦਨ ਮਹਿ ਰਾਖਾ ॥ ਰਾਨੀ ਸੌ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਭਾਖਾ ॥੧੨॥ ਰਾਨੀ ਜੋ ਤੁਮ ਪੁਰਖ ਸਰਾਹਾ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨਾਥ ਨ ਚਾਹਾ ॥ ਵਾ ਕੋ ਕਾਲਿ ਕਾਲ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਯਾ ਸਖਿ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਿ ਲਯੋ ॥੧੩॥ ਹਮ ਸਭਹਿਨ ਜੋ ਤਾਹਿ ਸਰਾਹਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤਿਸੁ ਬਿਸੁਨਾਥ ਨ ਚਾਹਾ ॥ ਜਨਿਯਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤ੍ਰਿਯਨ ਕੀ ਲਾਗੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤਾਹਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਲੈ ਭਾਗੀ ॥੧੪॥ ਰਾਨੀ ਸੋਕ ਤਵਨ ਕੋ ਕਿਯੋ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਅੰਨ ਨ ਪਾਨੀ ਪਿਯੋ ॥ ਸਾਚ ਮਰ੍ਯੋ ਜਾਨ੍ਯੋ ਜਿਯ ਤਾ ਕੌ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਯਾ ਕੌ ॥੧੫॥ ਜਸ ਤੁਮ ਸੁੰਦਰ ਯਾਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਭਯੋ ਨ ਹੈ ਹ੍ਵੈਹੈ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯਾ ਕੀ ਬਹਿਨਿ ਏਕ ਤਿਹ ਘਰ ਮੈ ॥ ਛਾਡਿ ਅਯੋ ਜਿਹ ਭ੍ਰਾਤ ਨਗਰ ਮੈ ॥੧੬॥ ਮੁਹਿ ਤੁਮ ਕਹੋ ਤੁ ਤਹ ਮੈ ਜਾਊਂ ॥ ਵਾ ਕੀ ਖੋਜਿ ਬਹਿਨਿ ਮੈ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥ ਸੋ ਅਤਿ ਚਤੁਰਿ ਸਭਨ ਗੁਨ ਆਗਰਿ ॥ ਆਨਿ ਦਿਖਾਊਂ ਤੁਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਗਰਿ ॥੧੭॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਸਭ ਤ੍ਰਿਯਨ ਬਖਾਨੀ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਗਤਿ ਕਿਨੂੰ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਖਰਚੀ ਅਧਿਕ ਤਵਨ ਕਹੱ ਦਈ ॥ ਤਤਛਿਨ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਦਾ ਪਠਈ ॥੧੮॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਦਾ ਭਈ ਬਹੁ ਦਰਬ ਲੈ ਗਈ ਕੁਅਰਿ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ਆਠ ਮਾਸ ਦੁਰਿ ਤਹੱ ਰਹੀ ਲਖੀ ਨ ਦੂਸਰ ਬਾਮ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਵਮੋ ਮਾਸ ਚੜ੍ਹਤ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਭੇਸ ਨਾਰਿ ਕੋ ਕਯੋ ॥ ਲੈ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਤਾਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਸਭਹਿੱਨ ਹੇਰਿ ਹਿਯੋ ਹੁਲਸਾਯੋ ॥੨੦॥ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹੋ ਸੁਨਹੁ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਰੀ ॥ ਇਹ ਸੌਪਹੁ ਤੁਮ ਅਪਨਿ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਸਾਥ ਨ ਭੇਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਮੇਰੋ ਬਚਨ ਸੱਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੋ ॥੨੧॥ ਜੋ ਇਸ ਕੋ ਰਾਜਾ ਲਹਿ ਲੈਹੈ ॥ ਭੂਲਿ ਤਿਹਾਰੇ ਧਾਮ ਨ ਐਹੈ ॥ ਲੈ ਯਾ ਕੋ ਕਰਿ ਹੈ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ॥ ਮੁਖ ਬਾਏਂ ਰਹਿਹੋ ਤੁਮ ਪਜਾਰੀ ॥੨੨॥ ਭਲੀ ਕਹੀ ਤੁਹਿ ਤਾਂਹਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਗਤਿ ਕਿਨੂੰ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਤਿਹੱ ਕੋ ਭਵਨ ਸੁਤਾ ਕੇ ਰਾਖਾ ॥ ਭੇਦ ਨ ਮੂਲ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਨ ਭਾਖਾ ॥੨੩॥ ਚਹਤ ਹੁਤੀ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਾ ਸੁ ਭਈ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਸਹਚਰਿ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਤਾਕਹ ਪ੍ਰਗਟ ਧਾਮ ਮਹਿ ਰਾਖਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਭੇਦ ਕੋਊ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨ ਭਾਖਾ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਿਹ ਚੰਚਲਾ ਲਹਯੋ ਆਪਨੋ ਯਾਰ ॥ ਸਭ ਤ੍ਰਿਯ ਮੁਖ ਬਾਏਂ ਰਹੀ ਸਕਾ ਨ ਕੋਊ ਬਿਚਾਰ ॥੨੫॥ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਨਾਗ ਭੁਜੰਗ ਸਭ ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਤ੍ਰਿਯਾਨ ਕੇ ਭੇਦ ਪਛਾਨਤ ਨਾਹਿ ॥੨੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੮॥੫੪੭੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਾ ਸਹਰ ਬਗਦਾਦ ਕੇ ਦੱਛਿਨਸੈਨ ਨਰੇਸ ॥ ਦੱਛਿਨਦੇ ਤਾ ਕੇ ਤਰੁਨਿ ਰਹਤ ਸੁ ਰਤਿ ਕੇ ਭੇਸ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਮਲਕੇਤੁ ਇਕ ਸਾਹੁ ਬਸਤ ਤਹ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਭਯੋ ਨ ਮਹਿ ਮਹੱ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਧਰੱਤ੍ਰੀ ॥ ਜਾਹਿਰ ਚਹੂੰ ਓਰ ਮਹਿ ਛੱਤ੍ਰੀ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਤਿਹੱ ਕੁਅਰ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕਾ ਨੈਨ ॥ ਰਹੀ ਮਗਨ ਹ੍ਵੈ ਮੈਨ ਮਦ ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸੁਧਿ ਐਨ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਤੁਰ ਸਹਚਰੀ ਕੁਅਰਿ ਹਕਾਰੀ ॥ ਆਨਿ ਕੁਅਰਿ ਤਨ ਕੀਅਸ ਜੁਹਾਰੀ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਭੇਦ ਸਕਲ ਤਿਹਂ ਦਿਯੋ ॥ ਵਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪਠਾਵਨ ਕਿਯੋ ॥੪॥ ਬਾਰ ਨ ਲਗੀ ਸਖੀ ਤਹ ਆਈ ॥ ਆਨਿ ਕੁਅਰ ਤਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਤਾਈ ॥ ਤੋ ਪਰ ਅਟਕਤ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਭਈ ॥ ਛੂਟਹੁ ਕਸਬ ਲਗਨ ਲਗਿ ਗਈ ॥੫॥ ਅਵ ਵਹ ਧਾਮ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਜੈ ॥ ਹਜਾਂ ਤੇ ਚਲਿ ਵਹਿ

ਗ੍ਰਿਹ ਪਗੁ ਦੀਜੈ ॥ ਉਠਹੁ ਕੁਅਰ ਜੂ ਬਿਲਮ ਨ ਲੈਯੈ ॥ ਰਾਜ ਤਰੁਨਿ ਕੀ ਸੇਜ ਸੁਹੈਯੈ ॥੬॥ ਜਿਹ ਤਿਹ ਬਿਧ ਤਾ ਕੌ ਮਨ ਲੀਨਾ ॥ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇ ਕੁਅਰਿ ਕਹੱ ਦੀਨਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਤਾਹਿ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਿਰ ਨਿਸਿ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥੭॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਨਿਸਿ ਸਕਲ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਕਰਤ ਕਾਮ ਕੀ ਕੋਟਿ ਕਹਾਨੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਕਰਿ ਕੈ ॥ ਕਾਮ ਤਪਤ ਸਭ ਹੀ ਕਹੱ ਹਰਿ ਕੈ ॥੮॥ ਭੋਰ ਭਯੋ ਰਜਨੀ ਜਬ ਗਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਚਿਰਈਂ ਚੁਹਚਈ ॥ ਸ੍ਰਮਿਤ ਭਏ ਦੋਊ ਕੇਲ ਕਮਾਤੇ ॥ ਏਕਹਿ ਸੇਜ ਸੋਏ ਰਸ ਮਾਤੇ ॥੯॥ ਸੋਵਤ ਤਜਾਗ ਨੀਦਿ ਜਬ ਜਗੇ ॥ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੇਲ ਕਰਨ ਤਬ ਲਗੇ ॥ ਆਸਨ ਕਰਤ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥ ਕੋਕਹੁੰ ਤੇ ਦਸ ਗੁਨ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥੧੦॥ ਕੇਲ ਕਮਾਤ ਅਧਿਕ ਰਸ ਮਾਤੈਂ ॥ ਭੂਲਿ ਗਈ ਘਰ ਕੀ ਸੁਧ ਸਾਤੈਂ ॥ ਚਿਤ ਅਪਨੇ ਅਸ ਕਿਯਾ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਉਚਾਰਾ ॥੧੧॥ ਸੁਨਹੁ ਬਾਤ ਪਜਾਰੇ ਤੁਮ ਮੋਰੀ ॥ ਦਾਸੀ ਭਈ ਆਜੁ ਮੈਂ ਤੋਰੀ ॥ ਮੇਰੇ ਤੋਟ ਦਰਬ ਕੀ ਨਾਹੀ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਆਵਹੁ ਕਹੂੰ ਸਿਧਾਹੀ ॥੧੨॥ ਐਸੋ ਜਤਨ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਛੁ ਕਰਿਯੈ ॥ ਅਪਨੇ ਲੈ ਮੁਹਿ ਸੰਗਿ ਸਿਧਰਿਯੈ ॥ ਅਤਿਥ ਭੇਸ ਦੋਊ ਧਰਿ ਲੈਹੈਂ ॥ ਇਕ ਠਾਂ ਬੈਠ ਖਜਾਨਾ ਖੈਹੈਂ ॥੧੩॥ ਜਾਰ ਕਹਜੋ ਅਬਲਾ ਸੌ ਐਸੇ ॥ ਤੁਹਿ ਨਿਕਸੌਂ ਲੈ ਕਰਿ ਸੰਗ ਕੈਸੇ ॥ ਠਾਢੇ ਈਹਾਂ ਅਨਿਕ ਰਖਵਾਰੇ ॥ ਨਭ ਕੇ ਜਾਤ ਪਖੇਰੂ ਮਾਰੇ ॥੧੪॥ ਜੌ ਤੁਹਿ ਮੁਹਿ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਠੌਰਿ ਮਾਰਿ ਕਰ ਡਾਰੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮ ਅਸ ਕਰਹੁ ਉਪਾਵੈ ॥ ਮੁਰ ਤੁਰ ਭੇਦ ਨ ਦੂਸਰ ਪਾਵੈ ॥੧੫॥ ਸੂਰ ਸੂਰ ਕਰਿ ਗਿਰੀ ਤਰਨਿ ਧਰਿ ॥ ਜਾਨੁਕ ਗਈ ਸਾਚੁ ਦੈ ਕੈ ਮਰਿ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਹ ਨਾਥ ਉਚਾਈ ॥ ਬੈਦ ਲਏ ਸਭ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਈ ॥੧੬॥ ਸਭ ਬੈਦਨ ਸੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਯਾ ਕੋ ਕਰਹੁ ਕਛੂ ਉਪਚਾਰਾ ॥ ਜਾ ਤੇ ਰਾਨੀ ਮਰੈ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਹਮਾਰੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੈ ॥੧੭॥ ਬੋਲਤ ਭੀ ਇਕ ਸਖੀ ਸਿਯਾਨੀ ॥ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਰਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਛਾਨੀ ॥ ਏਕ ਨਾਰਿ ਬੈਦਨੀ ਹਮਾਰੇ ॥ ਜਿਹ ਆਗੇ ਕਜਾ ਬੈਦ ਬਿਚਾਰੇ ॥੧੮॥ ਜੌ ਰਾਜਾ ਤੁਮ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੋ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇਂ ਉਪਚਾਰ ਕਰਾਵੋ ॥ ਰਾਨੀ ਬਚੈ ਬਿਲੰਬ ਨ ਲਾਵੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੈ ॥੧੯॥ ਸੋਈ ਬਾਤ ਰਾਜੈ ਜਬ ਮਾਨੀ ॥ ਬੋਲ ਪਠਾਈ ਵਹੈ ਸਜਾਨੀ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਪੁਰਖ ਨਾਰਿ ਕਰਿ ਭਾਖਾ ॥ ਤਾਹੀ ਕਹੱ ਬੈਦਨਿ ਕਰਿ ਰਾਖਾ ॥੨੦॥

ਸਖੀ ਤਬੈ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਤਾਹਿ ਤਰੁਨਿ ਕਰਿ ਲਯਾਵਤ ਭਈ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਨਾਰਿ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੨੧॥ ਰਾਜ ਰੋਗ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਧਰਿਯੋ ॥ ਜਾਤਿ ਸਿਤਾਬੀ ਦੂਰਿ ਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਆਠ ਬਰਿਸ ਲਗਿ ਰਹੈ ਜੁ ਕੋਈ ॥ ਯਾ ਕੋ ਦੂਰਿ ਦੂਖ ਤਬ ਹੋਈ ॥੨੨॥ ਸੋਈ ਸੱਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥ ਜਿਹੱ ਬਿਧਿ ਤਾ ਸੌ ਜਾਰ ਬਖਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਬੈਦਨੀ ਰਾਖੀ ॥ ਜੋ ਨਰ ਤੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰਿ ਭਾਖੀ ॥੨੩॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਾ ਕੇ ਸੋ ਰਹੈ ॥ ਭੋਗ ਕਰੈ ਤਰੁਨੀ ਜਬ ਚਹੈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਆਠ ਬਰਿਸ ਲਗਿ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਿਨ ਚੰਚਲਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੱ ਛਲਾ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਆਠਿ ਬਰਸਿ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਭਜਯੋ ਸਕਯੋ ਨ ਮੂੜ੍ਹ ਬਿਚਾਰਿ ॥੨੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਨਵਾਸੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੮੯॥੫੫੦੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਰਬ ਦੇਸ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹੈ ॥ ਪੂਰਬਸੈਨ ਨਾਮ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਪੂਰਬਦੇ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਲਗਤ ਨ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰੀ ॥੧॥ ਰੂਪਸੈਨ ਛੱਤ੍ਰੀ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥ ਤਾ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਹੂੰ ਨ ਕਹਾਂ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਤੇਜ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨਿਨ ਕੋ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਰਾਜ ਤਰੁਨਿ ਜਬ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਕੈਸੇ ਕੇਲ ਸੁ ਯਾ ਸੰਗ ਕਰੌ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌ ॥੩॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਜਾਨਿ ਇਕ ਹਿਤੂ ਹਕਾਰੀ ॥ ਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਕੈ ਇਹ ਮੁਹਿ ਤੈਂ ਦੇਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥ ਨਾਤਰ ਮੁਹਿ ਨ ਨਿਰਖਿ ਹੈਂ ਆਈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੈ ਸਜਨੀ ਮੁਹਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਅਬ ਹੀ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥ ਨਾਤਰ ਰਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕੌ ਬਹੁਰਿ ਨਿਰਖਿਯਹੁ ਆਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾਨਿ ਗਈ ਤਬ ਸਖੀ ਸਯਾਨੀ ॥ ਯਾਂ ਕੀ ਲਗਨ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸੌ ਲਾਗੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨੀਦ ਭੂਖ ਸਭ ਭਾਗੀ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਨਿਕ ਨ ਲਗੀ ਅਵਾਰ ਸਜਨ ਕੇ ਘਰ ਗਈ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧਤ ਤਹੱ ਲਯਾਵਤ ਭਈ ॥ ਜਹੱ ਆਗੇ ਤ੍ਰਿਯ ਬੈਠੀ ਸੇਜ ਡਸਾਇ ਕੇ ॥ ਹੋ ਤਹੀ ਤਵਨ ਕਹ ਹਿਤੂ ਨਿਕਾਸਯੋ ਲਯਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਠਿ ਕਰਿ ਕੁਅਰਿ ਅਲਿੰਗਨ ਕਿਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਚੁੰਬਨ ਤਿਹ ਲਿਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ਕਮਾਯੋ ॥ ਭਾਂਗਿ ਅਫੀਮ ਸਰਾਬ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥੮॥

ਜਬ ਮਦ ਕਰਿ ਮਤਵਾਰਾ ਕਿਯੋ ॥ ਭੁਜ ਤੇਂ ਪਕਰਿ ਸੇਜ ਪਰ ਦਿਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਨਿ ਰੁਚਿ ਗਰੇ ਲਗਾਯੋ ॥ ਉਛਰਿ ਉਛਰਿ ਕਰਿ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥੯॥ ਏਕ ਤਰੁਨ ਦੂਸਰ ਮਦ ਮਾਤੋ ॥ ਤੀਸਰ ਭੋਗ ਤਰੁਨਿ ਕੇ ਰਾਤੋ ॥ ਦੂਹੂੰਅਨ ਮੱਧ ਹਾਰ ਕੌ ਮਾਨੈ ॥ ਚਾਰਹੁ ਬੇਦ ਭੇਦ ਇਹ ਜਾਨੈ ॥੧੦॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁਨ ਕਹੱ ਪਾਵੈ ॥ ਛਿਨ ਛਤਿਯਾ ਤੇ ਛੋਰਿ ਨ ਭਾਵੈਂ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾਂ ਕਹ ਗਰੇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਿਰ ਨਿਸਿ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੧੧॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਤਰੁਨੀ ਬਸਿ ਭਈ ॥ ਪਰ ਕੀਅ ਤੇਂ ਸ੍ਵਾ ਕੀਅ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਛਿਨ ਇਕ ਛੈਲ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਵੈ ॥ ਛਲਿਯਹਿ ਯਾਰ ਛਬੀ ਲੋਭਾਵੈ ॥੧੨॥ ਕੋਕਸਾਰ ਕੇ ਮਤਨ ਉਚਾਰੈ ॥ ਅਮਲ ਪਾਨ ਕਰਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਤਿ ਧਾਰੈ ॥ ਆਨ ਪੁਰਖ ਕੀ ਕਾਨਿ ਨ ਕਰਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰਹੀ ॥੧੩॥ ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਮੰਗਾਵੈ ॥ ਏਕ ਖਾਟ ਪਰ ਬੈਠਿ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕਰਿ ਦੋਊ ਜਾਂਘਨ ਲੇਹੀ ॥ ਰਾਜ ਤਰੁਨਿ ਕੌ ਬਹੁ ਸੁਖ ਦੇਈ ॥੧੪॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਨਿਸਿ ਸਕਲ ਬਿਤਾਵੈਂ ॥ ਸੋਇ ਰਹੈ ਉਠਿ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈਂ ॥ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਆਸਨ ਕਹੱ ਲੈਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਚੁੰਬਨ ਕੈਕੈ ॥੧੫॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਤਰੁਨਿਯਹਿ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਤਿਨ ਕੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੌ ਹਸਿ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਕਹੌ ਜੁ ਤੁਮ ਸੌ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੋ ॥੧੬॥ ਜਬ ਤਰੁਨੀ ਸੰਗ ਦ੍ਰਿੜ ਰਤਿ ਕਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੀ ॥ ਰੀਝਿ ਤਰੁਨਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਭਈ ਮੈ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰੀ ॥੧੭॥ ਅਬ ਜੌ ਕਹੋ ਨੀਰ ਭਰਿ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਬਜਾਰ ਬਿਕਾਊਂ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਵਹੈ ਮੈ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਔਰ ਕਿਸੂ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ ਡਰਿਹੌਂ ॥੧੮॥ ਮਿੱਤ੍ਰ ਬਿਹਸਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਅਬ ਮੈ ਭਯੋ ਗੁਲਾਮ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਤੋ ਸੀ ਤਰੁਨਿ ਭੋਗ ਕਹੱ ਪਾਈ ॥ ਪੂਰਣ ਭਈ ਮੋਰਿ ਭਗਤਾਈ ॥੧੯॥ ਅਬ ਇਹ ਬਾਤ ਚਿਤ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ॥ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਯਾਰ ਸੰਗ ਤੇਰੇ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਐਸ ਉਪਾਵ ਬਨੈਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਤੋ ਕਹੱ ਸਦਾ ਹੰਢੈਯੈ ॥੨੦॥ ਅਬ ਤੁਮ ਐਸ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਜਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਸਦਾ ਤੁਮ ਪਾਵਹੁ ॥ ਭੇਦ ਦੂਸਰੇ ਪੁਰਖ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਲਹੈ ਨ ਸ੍ਵਾਨ ਨ ਭੂਸਨ ਆਵੈ ॥੨੧॥ ਰਾਨੀ ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਐਸੀ ਜਬ ॥ ਬਚਨ ਕਹਾ ਹਸਿ ਕਰਿ ਪਿਯ ਸੌ ਤਬ ॥ ਰੋਮਨਾਸ ਤੁਮ ਬਦਨ ਲਗਾਵਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਰਿ ਕੋ ਭੇਸ ਬਨਾਵਹੁ ॥੨੨॥ ਰੋਮਾਂਤਕ

ਰਾਨਿਯਹਿ ਮਗਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਬਦਨ ਸਾਥ ਲੈ ਲਾਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਕੇਸ ਦੂਰਿ ਜਬ ਭਏ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਬਸਤ੍ਰ ਨਾਰਿ ਕੇ ਦਏ ॥੨੩॥ ਬੀਨਾ ਦਈ ਕੰਧ ਤਾ ਕੇ ਪਰ ॥ ਸੁਨਨ ਨਮਿਤਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਤਾ ਕੌ ਘਰ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਤੰਤ੍ਰੀ ਸੌ ਬੈਠਿ ਬਜਾਵੈ ॥੨੪॥ ਰਾਜ ਬੀਨ ਸੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਿਹ ਮਾਨੈਂ ॥ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਹਿਚਾਨੈਂ ॥ ਤਾ ਕੋ ਹੇਰਿ ਰੂਪ ਲਲਚਾਨਾ ॥ ਘਰ ਬਾਹਰ ਤਜਿ ਭਯੋ ਦਿਵਾਨਾ ॥੨੫॥ ਇਕ ਦੂਤੀ ਤਬ ਰਾਇ ਬੁਲਾਇਸਿ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬ ਦੈ ਤਹਾ ਪਠਾਇਸਿ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਬਚਨ ਕਹਾ ਤਾ ਸੌ ਮੁਸਕਾਈ ॥੨੬॥ ਜਿਨ ਤੋ ਕੋ ਰਾਜਾ ਯਹ ਬਰੈ ॥ ਹਮ ਸੋ ਨੇਹੁ ਸਕਲ ਤਜਿ ਡਰੈ ॥ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਲੈ ਤੁਹਿ ਸ੍ਵੈਹੋਂ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਸਕਲ ਸੋਕ ਕਹ ਖ੍ਵੈਹੋਂ ॥੨੭॥ ਜੋ ਤਾਂ ਪਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸਖੀ ਪਠਾਵੈ ॥ ਸੋ ਚਲਿ ਤੀਰ ਤਵਨ ਕੇ ਆਵੈ ॥ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੋਤ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋ ਜਾਇ ਉਚਾਰੈ ॥੨੮॥ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭੇਦ ਲਖ ਗਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਵਹਿ ਛੋਰਤ ਨਹਿ ਭਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਤਾਹਿ ਲੈ ਸੋਈ ॥ ਹਮਰੇ ਦਾਵ ਨ ਲਾਗਤ ਕੋਈ ॥੨੯॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤਹ ਤਿਹੰ ਆਪੁ ਬਿਲੋਕਨ ਆਵੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋ ਸੋਤ ਜਾਰ ਕੋ ਹੇਰੈ ॥ ਨਿਹਫਲ ਜਾਇ ਤਿਨੈ ਨਹਿ ਛੇਰੈ ॥੩੦॥ ਮਾਥੋ ਧੁਨ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਯੌ ਕਹਯੋ ॥ ਹਮਰੋ ਭੇਦ ਰਾਨਿਯਹਿ ਲਹਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਸੋਈ ॥ ਮੋਰੀ ਘਾਤ ਨ ਲਾਗਤ ਕੋਈ ॥੩੧॥ ਉਨ ਰਾਨੀ ਐਸੋ ਤਬ ਕਿਯੋ ॥ ਭੇਦ ਭਾਖਿ ਸਖਿਯਨ ਸਭ ਦਿਯੋ ॥ ਜੌ ਇਹ ਸੋਤ ਅਨਤ ਨ੍ਰਿਪ ਪਾਵੈ ॥ ਪਕਰਿ ਭੋਗਬੇ ਕਾਜ ਮੰਗਾਵੈ ॥੩੨॥ ਮੈ ਸੋਵਤ ਤਾ ਤੇ ਇਹ ਸੰਗਾ ॥ ਅਪਨੇ ਜੋਰ ਅੰਗ ਸੋ ਅੰਗਾ ॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਸਭ ਭਾਖੀ ॥ ਜ੍ਯੋਂ ਤ੍ਯੋਂ ਨਾਰਿ ਨਾਹ ਤੇ ਰਾਖੀ ॥੩੩॥ ਦਿਨ ਦੇਖਤ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਸੰਗਾ ॥ ਸੋਵਤ ਜੋਰ ਅੰਗ ਸੋ ਅੰਗਾ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ਕੋਰੋ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਵੈ ॥੩੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਨੱਬੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਸਤੁ ਸੁਭ ਸਤੁ ॥੨੯੦॥੫੫੩੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਛਿਮਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਸੋਹੈ ॥ ਪਸਚਿਮਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਹ ਕੋ ਹੈ ॥ ਪਸਚਿਮਦੇ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ॥ ਰਹਤ ਪੰਡਿਤਾ ਸਕਲ ਲੋਭਿ ਕਰਿ ॥੧॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਰਾਨੀ ਕੋ ਰਹੈ ॥ ਜਗ ਤਿਹੱ ਦੁਤਿਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਹੈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਰੀਝਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਭਾਰੀ ॥ ਜਾਨਤ ਊਚ ਨੀਚਿ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥੨॥

ਤਹੱ ਇਕ ਹੁਤੋ ਰਾਇ ਦਿਲਵਾਲੀ ॥ ਜਾਨਕ ਦੂਸਰਾਂਸੁ ਹੈ ਮਾਲੀ ॥ ਮੋ ਪਹਿ ਜਾਤ ਨ ਪ੍ਰਭਾ ਬਖਾਨੀ ॥ ਉਰਝਿ ਰਹੀ ਦੁਤਿ ਹੇਰਤ ਰਾਨੀ ॥੩॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ਬਢਾਯੋ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸੋ ਤਬ ਹੀ ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਹ ਤਹ ਗਯੋ ॥ ਭੇਟਤ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਕਹੱ ਭਯੋ ॥੪॥ ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਮੰਗਾਈ ॥ ਏਕ ਸੇਜ ਪਰ ਬੈਠਿ ਚੜ੍ਹਾਈ ॥ ਜਬ ਮਦ ਸੋ ਮਤਵਾਰੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸੋਕ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਗਏ ॥੫॥ ਏਕ ਸੇਜ ਪਰ ਬੈਠਿ ਕਲੋਲਹਿ ॥ ਰਸ ਕੀ ਕਥਾ ਰਸਕਿ ਮਿਲਿ ਬੋਲਹਿ ॥ ਚੁੰਬਨ ਅਰੁ ਆਲਿੰਗਨ ਕਰਹੀਂ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰਹੀਂ ॥੬॥ ਰਾਨੀ ਰਮਤ ਅਧਿਕ ਉਰਝਾਈ ॥ ਭੋਗ ਗਏ ਦਿਲਵਾਲੀ ਰਾਈ ॥ ਚਿਤ ਅਪਨੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਮੈ ਯਾਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੋ ॥੭॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਮੇਰੇ ਕਿਂਹ ਕਾਜਾ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਨਹੀ ਸੁਹਾਵਤ ਰਾਜਾ ॥ ਮੈ ਸਾਜਨ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿਧੈਹੌਂ ॥ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਸਿਰ ਮਾਂਝ ਸਹੈਹੌਂ ॥੮॥ ਜਹਾ ਸਿੰਘ ਮਾਰਤ ਬਨ ਮਾਹੀ ॥ ਸੁਨਾ ਦੇਹਰਾ ਏਕ ਤਹਾਂ ਹੀ ॥ ਚੜਿ ਝੰਪਾਨ ਤਿਹ ਠੌਰ ਸਿਧਾਈ ॥ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਤਹੀ ਸਹੇਟ ਬਤਾਈ ॥੯॥ ਮਹਾਂ ਗਹਿਰ ਬਨ ਮੈਂ ਜਬ ਗਈ ॥ ਲਘ ਇੱਛਾ ਕਹੱ ਉਤਰਤ ਭਈ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਗਈ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ਛਿਤ ਮੈਂ ਡਾਰਿ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਰੰਗਾ ॥੧੦॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਥ ਸਜਨ ਕੇ ਗਈ ॥ ਤਬ ਅਸ ਸਖੀ ਪੁਕਾਰਤ ਭਈ ॥ ਲਏ ਸਿੰਘ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਜਾਈ ॥ ਕੋਊ ਆਨਿ ਲੇਹੁ ਛੁਟਕਾਈ ॥੧੧॥ ਸੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਸਤ ਭਏ ਅਸ ਕਰ ਨ ਉਚਾਯੋ ॥ ਜਾਇ ਭੇਦ ਰਾਜਾ ਤਨ ਦਯੋ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਸਿੰਘ ਰਾਨਿਯਹਿ ਗਯੋ ॥੧੨॥ ਨ੍ਰਿਪ ਧੁਨਿ ਸੀਸ ਬਾਇ ਮੁਖ ਰਹਾ ॥ ਹੋਨਹਾਰ ਭਯੋ ਹੋਤ ਸੁ ਕਹਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਲੈ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਜਾਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਇਕਯਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੧॥੫੫੪੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਉੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਏਕ ਭਾਰੋ ॥ ਉੱਤਰ ਦਿਸਿ ਕੋ ਰਹਤ ਨ੍ਰਿਪਾਰੋ ॥ ਉੱਤਰਮਤੀ ਧਾਮ ਤਿਹ ਨਾਰੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਕਾਨ ਸੁਨੀ ਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥੧॥ ਤਹਾਂ ਲਹੌਰੀਰਾਇਕ ਆਯੋ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਸਭ ਗੁਨਨ ਸਵਾਯੋ ॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਤਿਹ ਹੇਰਤ ਭਈ ॥ ਤਤਛਿਨ ਸਭ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਤਜਿ ਦਈ ॥੨॥ ਉਰ ਅੰਚਰਾ ਅੰਗਿਯਾ ਨ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਕਹਬ ਕਛੂ ਹ੍ਵੈ ਕਛੂ ਉਚਾਰੈ ॥ ਪਿਯ ਪਿਯ

ਰਟਤ ਸਦਾ ਮੁਖ ਰਹੈ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਲ ਅਖਿਯਾਂ ਤੇ ਬਹੈ ॥੩॥ ਪੂਛਨ ਤਾਹਿ ਰਾਇ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਮੁਹੌ ਨ ਭਾਖਿ ਉਤਰਹਿ ਦਜਾਵੈ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮਿ ਝਟਦੈ ਛਿਤ ਝਰੈ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪਿਯ ਸਬਦ ਉਚਰੈ ॥੪॥ ਅਦਭੁਤ ਹੇਰਿ ਰਾਇ ਹ੍ਵੈ ਰਹੈ ॥ ਸਖਿਯਨ ਸੌ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਕਹੈ ॥ ਯਾ ਅਬਲਾ ਕੌ ਕਸ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਹਾਲ ਐਸ ਇਹ ਭਯੋ ॥੫॥ ਯਾ ਕੌ ਕੌਨ ਜਤਨ ਅਬ ਕਰੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਯਹ ਰਾਨੀ ਨਹਿ ਮਰੈ ॥ ਜੋ ਵਹ ਮਾਗੈ ਸੋ ਮੈ ਦੈਹੌ ॥ ਰਾਨੀ ਨਿਮਿਤਿ ਕਰਵਤਹਿ ਲੈਹੌ ॥੬॥ ਸਿਰ ਕਰਿ ਤਿਹੱ ਆਗੈ ਜਲ ਭਰੌ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤਾ ਕੇ ਪਗ ਪਰੌ ॥ ਜੋ ਰਾਨੀ ਕਾ ਰੋਗ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ਰਾਨੀ ਸਹਿਤ ਰਾਜ ਕਹ ਪਾਵੈ ॥੭॥ ਜੋ ਰਾਨੀ ਕਾ ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ਸੋ ਨਰ ਹਮ ਕਹੱ ਬਹੁਰਿ ਜਿਯਾਵੈ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ਜੁਤ ਲੇਈ ॥ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰਿ ਹਮ ਕਹ ਤ੍ਰਿਯ ਦੇਈ ॥੮॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਵਹੁ ਰਾਜ ਕਰਾਵੈ ॥ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਦੂਸਰ ਦਿਨ ਹਮ ਰਾਜ ਕਮਾਵਹਿ ॥ ਲੈ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰਿਯਹਿ ਬਜਾਵਹਿ ॥੯॥ ਜਬ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਐਸ ਉਚਰਾ ॥ ਸਹਿਚਰਿ ਏਕ ਜੋਰ ਦੋਊ ਕਰਾ ॥ ਯੌ ਰਾਜਾ ਸੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੌ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੇ ॥੧੦॥ ਏਕ ਬੈਦ ਤੁਮ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਇਹ ਉਪਚਾਰ ਕਰਾਵੋ ॥ ਸੋ ਛਿਨ ਮੈ ਯਾ ਕੋ ਦੁਖ ਹਰਿ ਹੈ ॥ ਰੋਗਿਨਿ ਤੇਂ ਸੁ ਅਰੋਗਨਿ ਕਰਿ ਹੈ ॥੧੧॥ ਜਬ ਰਾਜੇ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਵਾ ॥ ਤਤਛਿਨ ਤਾ ਕਹੱ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵਾ ॥ ਰਾਨੀ ਕੀ ਨਾਟਿਕਾ ਦਿਖਾਈ ॥ ਬੋਲਾ ਬੈਦ ਦੇਖਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥੧੨॥ ਦੁਖ ਜੌਨੈ ਇਹ ਤਰੁਨਿ ਦੁਖਾਈ ॥ ਸੋ ਦੁਖ ਤੁਮ ਸੋ ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਈ ॥ ਜਾਨ ਮਾਫ ਹਮਰੀ ਜੋ ਕੀਜੈ ॥ ਪਾਛੇ ਬਾਤ ਸਕਲ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥੧੩॥ ਯਾ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਕਾਮ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਤੁਮ ਨਹਿ ਇਹ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾਹਿ ਰੋਗ ਗਹਿ ਲੀਨਾ ॥ ਹਮ ਤੇ ਜਾਤ ਉਪਾਵ ਨ ਕੀਨਾ ॥੧੪॥ ਯਹ ਮਦ ਮੱਤ ਮੈਨ ਤ੍ਰਿਯ ਭਰੀ ॥ ਤੁਮ ਕ੍ਰੀੜਾ ਇਹ ਸਾਥ ਨ ਕਰੀ ॥ ਅਬ ਯਹ ਅਧਿਕ ਭੋਗ ਜਬ ਪਾਵੈ ॥ ਯਾ ਕੋ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥੧੫॥ ਇਹ ਤੁਮ ਤਬ ਉਪਚਾਰ ਕਰਾਵੋ ॥ ਬਚਨ ਹਾਥ ਮੋਰੇ ਪਰ ਦਜਾਵੋ ॥ ਜਬ ਇਹ ਦੁਖ ਮੈਂ ਦੂਰ ਕਰਾਊਂ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ਜੁਤ ਪਾਊਂ ॥੧੬॥ ਭਲੀ ਭਲੀ ਰਾਜੈ ਤਬ ਭਾਖੀ ॥ ਹਮਹੂੰ ਇਹ ਹਿਰਦੈ ਮਥਿ ਰਾਖੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਰੋਗ ਤੁਮ ਯਾਹਿ ਮਿਟਾਵੋ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ਜੁਤ ਪਾਵੋ ॥੧੭॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਬਚਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤੇ ਲਿਯਾ ॥ ਪੁਨਿ ਉਪਚਾਰ

ਤਰੁਨਿ ਕੋ ਕਿਯਾ ॥ ਭੋਗ ਕਿਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਰੋਗ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ਜੁਤ ਪਾਯੋ ॥੧੮॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਇਹ ਛਲ ਤਿਹ ਦਿਯੌ ॥ ਰਾਨੀ ਭੋਗ ਮਿਤ੍ਰ ਸੰਗ ਕਿਯੌ ॥ ਮੂਰਖ ਨਾਹ ਨਾਹਿ ਛਲ ਪਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਆਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਛਲਾ ਰਮੀ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਤਾ ਕੋ ਦਿਯਾ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਨਾਥ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਰਧ ਰਾਜ ਤਿਹ ਦੀਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਪਤਿ ਕਹ ਅਸਿ ਛਲਿ ਲੀਯੋ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਰਨਿਯਹਿ ਜਾਰ ਬਜਾਵੈ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਤਿਹ ਆਪ ਕਮਾਵੈ ॥੨੧॥ ਇਕ ਦਿਨ ਆਵੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਧਾਮਾ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਭਜੈ ਜਾਰ ਕੌ ਬਾਮਾ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਕਮਾਵੈ ॥ ਜਾਰ ਛਤ੍ਰ ਦਿਨ ਦੁਤਿਯ ਢਰਾਵੈ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਬਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੨॥੫੫੭੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਪੁਰੀ ਨਗਰੀ ਹੈ ਜਹਾਂ ॥ ਰਾਜਸੈਨ ਰਾਜਾ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥ ਰਾਜਦਈ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਰੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਲਈ ਜਾ ਤੇ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥੧॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਹਿਤ ਰਹੈ ॥ ਸੋਈ ਕਰਤ ਜੁ ਰਾਨੀ ਕਹੈ ॥ ਔਰ ਨਾਰਿ ਕੇ ਧਾਮ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਅਧਿਕ ਨਾਰਿ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਸਾਵੈ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਕੀ ਆਗਜ੍ਯਾ ਸਭ ਮਾਨੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕਰਿ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਮਾਰ੍ਯੋ ਚਹਤ ਨਾਰਿ ਤਿਹ ਮਾਰੈ ॥ ਜਿਹ ਜਾਨੈ ਤਿਹ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੈ ॥੩॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਏਕ ਠੌਰ ਤਿਹ ਆਈ ॥ ਤਿਹ ਪਰ ਰਹੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਰਝਾਈ ॥ ਚਹਤ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਸਾਵੈ ॥੪॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਇਹੈ ਚਿੱਤ ਅਪਨੇ ਠਹਰਾਈ ॥ ਜੌ ਮੈਂ ਧਾਮ ਜਾਰ ਕੇ ਜਾਊਂ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਨ ਕਹੈ ਕਛੁ ਮਾਫ ਕਰਾਊਂ ॥੫॥ ਰੈਨਿ ਸਮੈ ਜਬ ਤਹ ਨ੍ਰਿਪ ਆਏ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਰਾਨੀ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਮੋ ਤੇ ਤਾਹਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤਿਹ ਜਾਨੌ ॥ ਜਾ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਇ ਤੁਮ ਠਾਨੋ ॥੬॥ ਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਰੋਖ ਮੋਹਿ ਭਯੋ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਗ੍ਰਿਹ ਗਯੋ ॥ ਇਹ ਅਪਨੀ ਭਗਨਿਯਹਿ ਨ ਭਜੋ ॥ ਮੋ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਤਰ ਤੁਮ ਤਜੋ ॥੭॥ ਜੌ ਤੁਮ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਜੈਹੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮੈਹੋ ॥ ਤਬ ਮੈ ਧਾਮ ਜਾਰ ਕੇ ਜੈਹੋ ॥ ਤੇਰੇ ਫੂਲਿ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਐਹੋ ॥੮॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਤ ਮੁਹਿ ਯਹ ਲਿਖਿ

ਦਜਾਵਹੁ ॥ ਜਿਹੱ ਜਾਨਹੁ ਤਿਹ ਬਹੁਰਿ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਜਿਹੱ ਚਾਹੌ ਤਿਹ ਹੌਹੂ ਬੁਲਾਵੌਂ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਕਮਾਵੌਂ ॥੯॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨੇ ਨ੍ਰਿਪ ਬੈਨਾ ॥ ਜੋਰਿ ਰਹਾ ਨੈਨਨ ਸੋ ਨੈਨਾ ॥ ਚੁਪ ਹ੍ਵੈ ਰਹਾ ਕਛੂ ਨਹਿ ਕਹਯੋ ॥ ਕਵਨ ਭੇਦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਨ ਲਹਯੋ ॥੧੦॥ ਮੋਰੀ ਲਗਨ ਉਤੈ ਲਗਿ ਗਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਸਿ ਬਾਤ ਠਟਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਰਿਯੈ ਕਵਨ ਉਪਾਈ ॥ ਮੁਹਿ ਤੇ ਤਜੀ ਨ ਬੇਸ੍ਵਾ ਜਾਈ ॥੧੧॥ ਅਬ ਯਹ ਬਾਤ ਰਾਨਿਯਹਿ ਗਹੀ ॥ ਮੋਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬੇਸ੍ਵਾ ਸੰਗ ਲਹੀ ॥ ਵਾ ਬਿਨੁ ਮੋ ਸੌ ਰਹਯੋ ਨ ਜਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਭਜੇ ਕਰ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਈ ॥੧੨॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਫਿਰਿ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੁਹਿ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਗਯੋ ਸੁਨਿ ਪੈਹੌ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਭੋਗ ਜਾਰ ਸੌ ਕੈਹੌ ॥੧੩॥ ਅਬ ਤੁਮ ਹ੍ਵੈ ਨ੍ਰਿਧਾਤ ਪਿਯ ਗਏ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੁਤ ਗ੍ਰਿਹ ਹੋਤ ਨ ਭਏ ॥ ਜਬ ਭਜਿ ਹੈ ਜੁ ਲੋਗ ਇਹ ਬਾਮਾ ॥ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਪੂਤ ਤਿਹਾਰੇ ਧਾਮਾ ॥੧੪॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਯੌ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਭਲੀ ਬਾਤ ਰਾਨਿਯਹਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਭੋਗ ਮਾਫ ਲਿਖਿ ਦਿਯੋ ॥ ਆਪ ਗਵਨ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਕਿਯੋ ॥੧੫॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਜਾਵੈ ॥ ਜਿਹ ਚਾਹੈ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਈ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਸੰਕ ਨ ਧਰਈ ॥੧੬॥ ਰਾਨੀ ਬੇਸ੍ਵਹਿ ਆਪੁ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਰਾਜਾ ਤੇ ਲਿਖਿਵਾਯੋ ॥ ਜਿਹੱ ਚਾਹੈ ਤਿਹੱ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕਮਾਵੈ ॥੧੭॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਨ ਰਾਜੈ ਪਾਯੋ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਯੋ ॥ ਅਬਲਾ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਬਨਯੋ ॥ ਪਤਿ ਤੇ ਭੋਗ ਮਾਫ ਕਰਿ ਲਯੋ ॥੧੮॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਤਰਾਨਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੩॥੫੫੮੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਨਦਾਵਤੀ ਨਗਰ ਇਕ ਸੁਨਾ ॥ ਆਨਦਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਹੁ ਗੁਨਾ ॥ ਅਨਦਾਵਤੀ ਸਦਨ ਤਿਹੱ ਬਾਲਾ ॥ ਜਗਤ ਭਯੋ ਤਾ ਤੇ ਉਜਿਯਾਲਾ ॥੧॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਬਿਧਿਨਾ ਤਿਹ ਕੀਨਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਰੂਪ ਨ ਦੂਸਰ ਦੀਨਾ ॥ ਆਯੋ ਪੁਰਖ ਏਕ ਤਬ ਬਨੋ ॥ ਰਾਨੀ ਤੇ ਸੁੰਦਰਿ ਥੋ ਘਨੋ ॥੨॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਤਿਹੱ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਮਦਨ ਬਾਨ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ਮਾਰਾ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਸੁੰਦਰਿ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਘਰ ਬਾਹਰ ਕੀ ਕਛੁ ਸੁਧਿ ਨਾਹੀ ॥੩॥ ਪਠੈ ਹਿਤੂ ਇਕ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵਾ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵਾ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਆਸਨ

ਤਿਹੱ ਦਏ ॥ ਚੁੰਬਨ ਔਰ ਅਲਿੰਗਨ ਲਏ ॥੪॥ ਅਧਿਕ ਮਿੱਤ੍ਰ ਰਾਨੀ ਕਹੱ ਭਾਯੋ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧ
ਜਨਾਯੋ ॥ ਕਹਾ ਉਜਾਰਿ ਜਹਾਂ ਬਡ ਅਹੀ ॥ ਆਸਨ ਲਾਇ ਬੈਠਿਯੋ ਤਹੀ ॥੫॥ ਸਭ ਹੀ ਅੰਗ ਬਿਭੂਤਿ
ਚੜੈਯਹੁ ॥ ਦ੍ਰੁਮ ਤਰ ਬੈਠੇ ਧਜਾਨ ਲਗੈਯਹੁ ॥ ਰਾਜਾ ਸਹਿਤ ਤਹਾਂ ਹਮ ਐਹੈਂ ॥ ਤੁਮੈਂ ਧਾਮ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਲੈ
ਜੈਹੈਂ ॥੬॥ ਮਾਨਿ ਜਾਰ ਸੋਈ ਬਚ ਲਯੋ ॥ ਭੇਖ ਅਤਿਥ ਕੋ ਧਾਰਤ ਭਯੋ ॥ ਆਸਨ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਤਰ ਮਾਰਾ ॥ ਯੌ
ਰਾਜਾ ਸੌ ਨਾਰਿ ਉਚਾਰਾ ॥੭॥ ਸੋਵਤ ਹੁਤੀ ਸੁਪਨ ਮੈਂ ਪਾਯੋ ॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਪਾਵ ਸਾਥ ਤਿਨ
ਮੋਹਿ ਜਗਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੮॥ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਜੂ ਸਾਥ ਉਚਰਿਯਹੁ ॥ ਏਕ ਬਾਤ
ਚਿਤ ਭੀਤਰਿ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਏਕ ਰਖੀਸੁਰ ਬਨ ਮਹਿ ਸੁਨਾ ॥ ਤਾ ਸਮ ਭਯੋ ਨ ਹੈ ਕਹੂੰ ਮੁਨਾ ॥੯॥ ਰਾਜਾ
ਸਹਿਤ ਜਾਇ ਤਿਹ ਲਜੈਯਹੁ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਖ ਸੰਗ ਲੈ ਸੁਯਹੁ ॥ ਨਿਹਸੰਸੈ ਘਰ ਮੈਂ ਸੁਤ ਹੋਈ ॥ ਯਾ ਮੈ
ਭ੍ਰਾਤ ਨ ਦੂਜੀ ਕੋਈ ॥੧੦॥ ਮਹਾਂ ਜਤੀ ਤਿਹ ਮੁਨਿ ਕੋ ਜਾਨਹੁ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਬਿਨਸਾ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨਹੁ ॥
ਰੰਭਾਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਚਿਹਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਤ ਤੇ ਟਰਾ ਨ ਰਿਖਿ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰੀ ॥੧੧॥ ਹਮ ਤੁਮ ਸਾਥ ਤਹਾਂ ਦੋਊ
ਜਾਵੈਂ ॥ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਮੁਨਹਿ ਪਾਇ ਪਰ ਲਯਾਵੈਂ ॥ ਬਾਰਹ ਬਰਿਸ ਮੋਰਿ ਸੰਗ ਸ੍ਵਾਵਹੁ ॥ ਨਿਹਸੰਸੈ ਘਰ ਮੈਂ ਸੁਤ
ਪਾਵਹੁ ॥੧੨॥ ਸੁਨਿ ਬਚ ਨ੍ਰਿਪ ਉਠਿ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਸਹਿਤ ਤਵਨ ਬਨ ਗਯੋ ॥ ਜਹੱ ਦ੍ਵੈ ਬ੍ਰਿਛ ਗਗਨ
ਤਨ ਰਹੇ ॥ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਜਾਤ ਨ ਕਹੇ ॥੧੩॥ ਰਾਨੀ ਸਹਿਤ ਰਾਵ ਤਹੱ ਗਯੋ ॥ ਹੇਰਤ ਤਵਨ ਮੁਨੀਸਹਿ
ਭਯੋ ॥ ਨਾਰਿ ਸਹਿਤ ਪਾਇਨ ਤਿਹੱ ਪਰਿਯੋ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਇਹੈ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥੧੪॥ ਜੋ ਸਿਵ ਸੁਪਨ ਸਮੈਂ
ਕਹਿ ਗਯੋ ॥ ਸੋ ਹਮ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿਗਨ ਲਹਿ ਲਯੋ ॥ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਕਰਿ ਇਹ ਗ੍ਰਿਹ ਲੈ ਜਾਊਂ ॥ ਲੈ ਰਾਨੀ ਕੇ
ਸਾਥ ਸੁਆਊਂ ॥੧੫॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਨ੍ਰਿਪ ਪਾਇਨ ਪਰ ਪਰੈ ॥ ਤਯੋਂ ਤਯੋਂ ਮੁਨਿ ਆਂਖੈਂ ਨ ਉਘਰੈ ॥ ਤਯੋਂ ਤਯੋਂ
ਰਾਜ ਸੀਸ ਨਿਹੁਰਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕਹ ਮਹਾਂ ਮੁਨੀ ਠਹਰਾਵੈ ॥੧੬॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਪਗ ਪਰਾ ॥ ਤਬ
ਆਂਖੈ ਮੁਨਿ ਦੁਹੂੰ ਉਘਰਾ ॥ ਤਾ ਸੌ ਕਹਾ ਕਿਹੱ ਨਮਿਤਿ ਆਯੋ ॥ ਕਿਹ ਕਾਰਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗ ਲਯਾਯੋ ॥੧੭॥
ਹਮ ਹੈਂ ਮੁਨਿ ਕਾਨਨ ਕੇ ਬਾਸੀ ॥ ਏਕ ਨਾਮ ਜਾਨਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਬਸਤ ਕਿਹੱ ਠੌਰਾ ॥

ਹਮ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਰਾਚੇ ਰਸ ਬੌਰਾ ॥੧੮॥ ਯਹ ਸੰਪਤਿ ਹਮਰੇ ਕਿਹ ਕਾਜਾ ॥ ਜੋ ਲੈ ਹਮੈਂ ਦਿਖਾਵਤ ਰਾਜਾ ॥ ਹਮ ਨਹਿ ਧਾਮ ਕਿਸੂ ਕੇ ਜਾਹੀਂ ॥ ਬਨ ਹੀ ਮਹਿ ਹਰਿ ਧ੍ਯਾਨ ਲਗਾਹੀਂ ॥੧੯॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਨ੍ਰਿਪ ਧਾਮ ਪਧਾਰੋ ॥ ਹਮਰੇ ਬਡੇ ਅਘਨ ਕਹ ਟਾਰੋ ॥ ਬਾਰਹ ਬਰਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਰਹਿਯੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਮਗ ਬਨ ਹੀ ਕੋ ਗਹਿਯੈ ॥੨੦॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਅਧਿਕ ਨਿਹੋਰਾ ਕਿਯੋ ॥ ਤਬ ਇਹ ਬਿਧਿ ਉੱਤਰਿ ਰਿਖਿ ਦਿਯੋ ॥ ਹਮਰੋ ਕਹਾਂ ਧਾਮ ਤਵ ਕਾਜਾ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪਕਰਤ ਪਗ ਰਾਜਾ ॥੨੧॥ ਹਮ ਕਹੱ ਸਿਵ ਤੁਹਿ ਆਪੁ ਬਤਾਯੋ ॥ ਸੋਵਤ ਇਹਾਂ ਜਗਾਇ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮਾਨਿ ਸੰਭੁ ਕੋ ਕਹੋ ॥ ਬਾਰਹ ਬਰਖ ਹਮਾਰੇ ਰਹੋ ॥੨੨॥ ਸਿਵ ਕੀ ਸੁਨਤ ਭਯੋ ਜਬ ਬਾਨੀ ॥ ਤਬ ਮੁਨਿ ਸਾਥ ਚਲਨ ਕੀ ਮਾਨੀ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹ੍ਵੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਸਹਿਤ ਸਦਨ ਪਗ ਧਾਰਾ ॥੨੩॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਗੈ ਨ੍ਰਿਪ ਧਰਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਨਿਰਖਿ ਰਿਖਿ ਐਸ ਉਚਰਾ ॥ ਇਹ ਭੋਜਨ ਹਮਰੇ ਕਿਹ ਕਾਜਾ ॥ ਏ ਹੈ ਇਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤਨ ਕੇ ਸਾਜਾ ॥੨੪॥ ਹਮ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਤਨ ਨੈਨ ਨ ਲਾਵਹਿ ॥ ਇਨ ਰਸ ਕਸਨ ਭੂਲ ਨਹਿ ਖਾਵਹਿ ॥ ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾਮ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਯੌ ਭੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥੨੫॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਤਾਹਿ ਸਹੀ ਮੁਨਿ ਮਾਨਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂੜ ਪਛਾਨਾ ॥ ਨਿਜੁ ਰਾਨੀ ਤਨ ਤਾਹਿ ਸੁਵਾਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੨੬॥ ਨਿਜੁ ਕਰ ਮੂਰਖ ਸੇਜ ਬਿਛਾਵੈ ॥ ਤਾਹਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਸੁਵਾਵੈ ॥ ਅਧਿਕ ਜਤੀ ਤਾ ਕਹੱ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਮੂਰਖ ਜਾਨੈ ॥੨੭॥ ਜਬ ਪਤਿ ਨਹਿ ਹੇਰਤ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਦ੍ਰਿੜ ਠਾਨੈ ॥ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਖ੍ਵਾਰੀ ॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਰਤਿ ਕਰੀ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥੨੮॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਇਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਊਪਰ ਏਕ ਤੁਲਾਈ ਡਾਰੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬੈਠੋ ਮੂਕਿਯੈ ਲਗਾਵੈ ॥ ਸੋ ਅੰਤਰ ਰਾਨਿਯਹਿ ਬਜਾਵੈ ॥੨੯॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਮਿੱਤ੍ਰਹਿ ਤਿਨ ਪਾਵਾ ॥ ਮੂਰਖ ਭੂਪ ਨ ਭੇਵ ਜਤਾਵਾ ॥ ਪਾਂਵਦ ਬੈਠਿ ਮੂਕਿਯਨ ਮਾਰੈ ॥ ਉਤ ਰਾਨੀ ਸੰਗ ਜਾਰ ਬਿਹਾਰੈ ॥੩੦॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਰਾਨੀ ਪਤਿ ਛਰਿਯੋ ॥ ਜਾਰ ਗਵਨ ਤ੍ਰਿਯਿ ਦੇਖਤ ਕਰਿਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੩੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਚੌਰਾਨਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੪॥੫੬੨੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਚਲਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਇਕ ਨਰਵਰ ॥ ਅਵਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਾ ਕੀ ਨਹਿ ਸਰਬਰ ॥ ਚੰਚਲਦੇ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਦਾਰਾ ॥ ਤਾ ਸਮ ਦੇਵ ਨ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰਾ ॥੧॥ ਸੁੰਦਰਿਤਾ ਇਹ ਕਹੀ ਨ ਆਵੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਮਦਨ ਹੇਰਿ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਧਰੀ ॥ ਮੈਨ ਸੁਨਾਰ ਭਰਤ ਜਨੁ ਭਰੀ ॥੨॥ ਤਾ ਕੇ ਏਕ ਧਾਮ ਸੁਤ ਭਯੋ ॥ ਬੀਸ ਬਰਿਸ ਕੋ ਹ੍ਵੈ ਮਰਿ ਗਯੋ ॥ ਰਨਿਯਹਿ ਬਾਢ੍ਯੋ ਸੋਕ ਅਪਾਰਾ ॥ ਜਾਂ ਤੇ ਸਭ ਬਿਸਰਾ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥੩॥ ਤਹ ਇਕ ਪੂਤ ਸਾਹ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਤੇਜਵਾਨ ਦੁਤਿ ਕੋ ਜਨੁ ਜਾਯੋ ॥ ਜੈਸੋ ਤਿਹੱ ਸੁਤ ਕੋ ਥੋ ਰੂਪਾ ॥ ਤੈਸੋ ਈ ਤਿਹੱ ਲਗਤ ਸਰੂਪਾ ॥੪॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਸੋ ਪੁਰਖ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਲਾਜ ਸਾਜ ਤਜ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਯਾ ਸੌ ਕਾਮ ਭੋਗ ਅਬ ਕਰਿਯੈ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਛੁਰਕਿਆ ਮਰਿਯੈ ॥੫॥ ਜਬ ਵਹੁ ਕੁਅਰ ਰਾਹ ਤਿਹੱ ਆਵੈ ॥ ਚੰਚਲ ਦੇਖਨ ਕੌ ਤਿਹੱ ਜਾਵੈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾ ਕੇ ਨਾਥ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੌ ਤਿਹ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ ॥੬॥ ਕਿਹੱ ਨਿਮਿਤਿ ਇਹੱ ਠਾਂ ਤੂੰ ਆਈ ॥ ਹੇਰਿ ਰਹੀ ਕਿਹੱ ਕਹੱ ਦ੍ਰਿਗ ਲਾਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤੁਮ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥੭॥ ਜਸ ਤਵ ਸੁਤ ਸੁਰਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸੋ ਧਰਿ ਰੂਪ ਦੁਤਿਯ ਜਨੁ ਆਯੋ ॥ ਤਿਹ ਤੁਮ ਮੁਰਿ ਢਿਗ ਸੇਜ ਸੁਵਾਵੋ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਤਾਪ ਮਿਟਾਵੋ ॥੮॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਇ ਆਪੁ ਲੈ ਆਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪੁਨਿ ਤਿਹ ਭਰੁਆਪਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਭਲੋ ਬੁਰੋ ਨ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥੯॥ ਭਰੂਆ ਕੀ ਕਿਰਿਯਾ ਕਹ ਕਰਿਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਬਿਚਾਰ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥ ਦੂਤੀ ਪਠਵਨ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚੀ ॥ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਦੂਤੀ ਕਰਿ ਰਚੀ ॥੧੦॥ ਤਾਹਿ ਸੇਜ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੁਵਾਵੈ ॥ ਭਲੋ ਭਲੋ ਭੋਜਨ ਤਿਹ ਖ੍ਵਾਵੈ ॥ ਕਹੈ ਸੁ ਸੁਤ ਮੁਰ ਕੀ ਅਨੁਹਾਰਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾ ਸੰਗ ਹਮਰੋ ਪਯਾਰਾ ॥੧੧॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਕੌ ਭੋਜੁ ਖ੍ਵਾਰੈ ॥ ਰਾਨੀ ਝਝਕਿ ਤਾਹਿ ਤ੍ਰਿਯ ਡਾਰੈ ॥ ਇਹ ਮੋਰੇ ਸੁਤ ਕੀ ਅਨੁਹਾਰਾ ॥ ਭਲੋ ਭਲੋ ਚਹਿਯਤ ਤਿਹ ਖ੍ਵਾਰਾ ॥੧੨॥ ਨਿਕਟਿ ਆਪਨੇ ਤਾਹਿ ਸੁਵਾਵੈ ॥ ਤਿਹ ਢਿਗ ਅਪਨੀ ਸੇਜ ਬਿਛਾਵੈ ॥ ਜਬ ਤਾਂ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੧੩॥ ਕਸਿ ਕਸਿ ਰਮੈ ਜਾਰ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ਦਲਿ ਮਲਿ ਤਾਂਹਿ ਕਰੈ ਸਰਬੰਗਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਨ ਭੋਗ ਕਮਾਈ ॥ ਸੋਇ ਰਹੈ ਤਯੋਂ ਹੀ ਲਪਟਾਈ ॥੧੪॥ ਇਕ ਦਿਨ ਗਈ ਜਾਰ ਪਹਿ ਰਾਨੀ ॥ ਸੋਵਤ ਜਗਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਮੁਖ ਚੁੰਬਨ ਤਿਹ ਤਾਹਿ

ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਬਚ ਹ੍ਵੈ ਕੋਪ ਉਚਾਰਾ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈ ਇਹ ਬੋਲੀ ਪੂਤ ਕਹਿ ਯਾ ਸੰਗ ਅਤਿ ਮੁਰ ਪਯਾਰ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੁਖ ਚੁੰਬਤ ਹੁਤੀ ਸੁਤ ਕੀ ਜਨੁ ਅਨੁਹਾਰ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸਾਚ ਇਹੈ ਜਿਯ ਆਈ ॥ ਪੂਤ ਜਾਨਿ ਚੁੰਬਨ ਮੁਖ ਧਾਈ ॥ ਕੋਪ ਜੁ ਬਢਾ ਹੁਤਾ ਤਜਿ ਦੀਨਾ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਚੀਨਾ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਬੰਗਸਰਾਇ ਕਹੱ ਰਾਖਾ ਅਪਨੇ ਧਾਮ ॥ ਦਿਨ ਕਹੱ ਪੂਤ ਉਚਾਰਈ ਨਿਸਿ ਕਹੱ ਭੋਗੈ ਬਾਮ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਪੰਚਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੫॥੫੬੩੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੰਗਸਸੈਨ ਬੰਗਸੀ ਰਾਜਾ ॥ ਸਦਨ ਭਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸਭ ਸਾਜਾ ॥ ਬੰਗਸਦੇ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਰਾਨੀ ॥ ਜਿਹ ਲਖਿ ਨਾਰਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਰਿਸਾਨੀ ॥੧॥ ਤਹਾਂ ਬਸਤ ਇਕ ਸਾਹ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਰੂਪਮਾਨ ਗਤਿਮਾਨ ਉਜਯਾਰੀ ॥ ਤਾਹਿ ਮੰਗਲਾਦੇਈ ਨਾਮਾ ॥ ਜਾ ਸਮ ਨਹੀ ਕਾਮ ਕੀ ਕਾਮਾ ॥੨॥ ਤਹ ਇਕ ਆਇ ਗਯੋ ਬਨਿਜਾਰਾ ॥ ਮੋਤਿਨ ਲਾਦੇ ਉਸਟ ਹਜਾਰਾ ॥ ਔਰ ਦਰਬੁ ਕੀ ਤੋਟਿ ਨ ਕੋਈ ॥ ਲਖੈ ਸੁ ਰਹਤ ਰੀਝਿ ਕਰਿ ਸੋਈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਬੈ ਮੰਗਲਾਦੇਵਿ ਸੁ ਸਾਹੁ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਇਹੈ ਆਪਨੇ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਤੁਰਿ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਕਰਤ ਭਈ ਮਿਜਮਾਨੀ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭ੍ਰਾਤ ਵਤਨ ਤੋਂ ਆਯੋ ਦਿਯੋ ਉਡਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਤਰਹ ਤਰਹ ਕੇ ਆਨੇ ਅਮਲ ਛਿਨਾਇ ਕੈ ॥ ਆਨਿ ਤਵਨ ਢਿਗ ਰਾਖੇ ਕੰਚਨ ਥਾਰ ਭਰਿ ॥ ਹੋ ਸਾਤ ਬਾਰ ਮਦਿਯਨ ਤੇਂ ਮਦਹਿ ਚੁਆਇ ਕਰਿ ॥੫॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਯੋ ਤਿਨ ਭੋਜਨ ਬਿਜਿਯਾ ਪਾਨ ਕਰਿ ॥ ਬਹੁਰਿ ਪਿਯੋ ਮਦ ਬਡੇ ਬਡੇ ਪਯਾਲਾਨ ਭਰਿ ॥ ਜਬ ਰਸਮਸ ਭੇ ਤਰੁਨਿ ਤਬੈ ਐਸੋ ਕੀਯੋ ॥ ਹੋ ਪਕਰਿ ਭੁਜਾ ਤੇ ਸਾਹੁ ਸੇਜ ਊਪਰਿ ਲੀਯੋ ॥੬॥ ਤਾ ਸੌ ਕਹਾ ਕਿ ਆਉ ਕਾਮ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੈਂ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਨ ਤਾਪ ਮਦਨ ਕੋ ਹਮ ਹਰੈਂ ॥ ਮੈ ਤਰੁਨੀ ਤੈਂ ਤਰੁਨ ਕਹਾਂ ਚਕਿ ਚਿਤ ਰਹਯੋ ॥ ਹੋ ਹਮ ਤੁਮ ਰਮਹਿ ਸੁ ਆਜੁ ਚੰਚਲਾ ਅਸ ਕਹਯੋ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਤਵਨ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਅਧਿਕ ਮੰਗਲਾ ਭਈ ਖਿਸਾਨੀ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਹੇਤੁ ਬਿਸਾਰਾ ॥ ਅਰਧਾ ਅਰਧ ਚੀਰ ਤਿਹੱ ਡਾਰਾ ॥੮॥ ਲੂਟਿ ਲਯੋ ਤਾਂ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਧਨ ॥ ਘੋਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਿਯੋ ਪਾਪੀ ਇਨ ॥ ਯਾ ਕਹੱ ਚੀਰਿ ਮੱਤ ਗਜ ਡਾਰਾ ॥

ਕਿਨਹੂੰ ਪੁਰਖ ਨ ਕਰੀ ਨਿਵਾਰਾ ॥੯॥ ਵਾਰਸ ਭਈ ਆਪੁ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਮਾਤ੍ਰਾ ਲਈ ਮਾਰਿ ਤਾ ਕੋ ਜਿਯ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਕਿਨੂੰ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਭੋਗ ਨ ਕਿਯਾ ਤਿਸੈ ਕੌ ਮਾਰਾ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਮਾਰਾ ਤਾਹਿ ਕੌ ਜੋ ਨ ਰਮਾ ਤਿਹ ਸੰਗ ॥ ਸੁਕਬਿ ਸਜਾਮ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਛਿਯਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੬॥੫੬੪੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਜੈਸੂਰ ਖੱਤ੍ਰੀ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਤਾ ਕਹੱ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਸਮਸਦੀਨ ਦਿਲੀਸ ਦਿਵਾਨਾ ॥ ਜਾਨਤ ਸਕਲ ਰਾਵ ਅਰੁ ਰਾਨਾ ॥੧॥ ਲਛਿਮਨਸੈਨ ਧਾਮ ਸੁਤ ਸੁਭ ਮਤਿ ॥ ਬੱਜ੍ਰਸੈਨ ਦੂਸਰੇ ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥ ਸਕੁਚਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਇਕ ਤਾ ਕੇ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਸਮ ਨਹਿ ਜਾ ਕੇ ॥੨॥ ਸੱਮਸਦੀਨ ਦਿਲੀਸ ਜੁਵਾਨਾ ॥ ਮਾਨਤ ਆਨਿ ਦੇਸ ਜਿਹੱ ਨਾਨਾ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਵਹੁ ਗਯੋ ਸਿਕਾਰਾ ॥ ਜਾਂ ਦਿਸ ਹੁਤੀ ਕੇਹਰੀ ਬਾਰਾ ॥੩॥ ਤਹੀ ਦਿਲੀਸੁ ਆਪੁ ਚਲਿ ਗਯੋ ॥ ਜਹਾਂ ਸਿੰਘਨੀ ਚਿਤਵਤ ਭਯੋ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਲੀਏ ਅਪਨੇ ਸੰਗਾ ॥ ਔਰ ਲੀਏ ਅਨਗਨ ਚਤੁਰੰਗਾ ॥੪॥ ਤਾ ਪਰ ਕਰੀ ਝੁਕਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਕੇਹਰਿ ਸਮੈ ਜਨਮ ਤਬ ਲਯੋ ॥ ਅਰਧ ਰਹਾ ਤਨ ਮਾਤ ਕੁਖੂ ਤਰ ॥ ਅਰਧ ਹਨਾ ਕਰ ਗਜ ਮਸਤਕ ਪਰ ॥੫॥ ਤਹੱ ਇਕ ਭਾਟ ਕੌਤਕ ਅਸ ਲਹਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਸੁਨਤ ਦੋਹਰਾ ਕਹਾ ॥ ਸੁ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੋ ਸੁਨਹੁ ਪਯਾਰੇ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਸਾਹ ਨ ਚਿਤ ਤੇ ਟਾਰੇ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਿੰਘ ਸਾਪੁਰਸ ਪਦੁਮਿਨੀ ਇਨਕਾ ਇਹੈ ਸੁਭਾਉ ॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਦੁਖ ਗਾੜ੍ਹੋ ਪਰੈ ਤਯੋਂ ਤਯੋਂ ਆਗੈ ਪਾਉ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਾਟ ਜਬੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਇਹ ਧਾਰਾ ॥ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮਹਲਨ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਸਿਧਪਾਲ ਕਹੱ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ॥੮॥ ਤਾ ਸੋ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਾਥ ਬਖਾਨਾ ॥ ਤੈ ਹੈ ਮੋਰ ਵਜੀਰ ਸਯਾਨਾ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਅਸ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਉਪਾਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਮਿਲੈ ਪਦੁਮਿਨੀ ਆਈ ॥੯॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥ ਸੁਨ ਹਜਰਤਿ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ॥ ਸਭ ਅਪਨੀ ਤੁਮ ਸੈਨ ਬੁਲਾਵੋ ॥ ਮੋਹਿ ਸਿੰਘਲਾਦੀਪ ਪਠਾਵੋ ॥੧੦॥ ਜੋ ਤੁਮਰੀ ਆਗਯਾ ਕਹ ਪਾਊਂ ॥ ਅਮਿਤ ਸੈਨ ਲੈ ਤਹਾਂ ਸਿਧਾਊਂ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਗਲਾਦੀਪ ਮਚੈਹੋ ॥ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਕੈ ਪਦੁਮਿਨਿ ਲੈ ਐਹੋ ॥੧੧॥ ਯੌ ਕਹਿ ਗਯੋ ਧਾਮ ਜਬ ਰਾਜਾ ॥ ਬਾਜਤ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕਨ ਬਾਜਾ ॥ ਬੈਰੀ ਹੁਤੋ

ਤਹਾਂ ਇਕ ਤਾ ਕੋ ॥ ਭੇਦ ਕਹਾ ਹਜਰਤਿ ਪੈ ਵਾ ਕੋ ॥੧੨॥ ਏਕ ਧਾਮ ਦੁਹਿਤਾ ਹੈ ਯਾ ਕੇ ॥ ਪਰੀ ਪਦੁਮਿਨੀ ਤੁੱਲਿ ਨ ਤਾ ਕੇ ॥ ਪਠੈ ਮਨੁੱਛ ਤਿਹ ਹੇਰਿ ਮੰਗਾਵਹੁ ॥ ਤਿਹ ਪਾਛੇ ਪਦੁਮਿਨੀ ਖੁਜਾਵਹੁ ॥੧੩॥ ਹਜਰਤਿ ਸੁਨਤ ਜਬੈਸੇ ਭਏ ॥ ਤਤਛਿਨ ਦੂਤੀ ਤਹਾਂ ਪਠਏ ॥ ਚਤੁਰਿ ਚਿਤੇਰੀ ਰੂਪ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥ ਬਿਸੁਕਰਮਾ ਕੀ ਜਾਨੁ ਕੁਮਾਰੀ ॥੧੪॥ ਇਕ ਚਤੁਰਾ ਅਰੁ ਦੁਤਿਯ ਚਿਤੇਰੀ ॥ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਦੁਤਿਯ ਮਦਨ ਜਨੁ ਕੇਰੀ ॥ ਗੌਰ ਬਰਨ ਅਰੁ ਖਾਏ ਪਾਨਾ ॥ ਜਾਨਕ ਚੜ੍ਹਾ ਚੰਦ ਅਸਮਾਨਾ ॥੧੫॥ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਚਿਤੇਰਨਿ ਗਈ ॥ ਲਿਖਿ ਲਯਾਵਤ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਜਬ ਲੈ ਕਰਿ ਕਰ ਸਾਹ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਤਾਨਿ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰੀ ॥੧੬॥ ਸਭ ਸੁਧਿ ਗਈ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਝੂਮਾ ॥ ਘਾਇ ਲਗੇ ਘਾਯਲ ਜਨੁ ਘੂੰਮਾ ॥ ਤਨ ਕੀ ਰਹੀ ਨ ਤਨਿਕ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਜਨੁ ਡਸਿ ਗਯੋ ਨਾਗ ਕੌਡਿਯਾਰਾ ॥੧੭॥ ਇਕ ਦਿਨ ਕਰੀ ਸਾਹ ਮਿਜਮਾਨੀ ॥ ਸਭ ਪੁਰ ਨਾਰਿ ਧਾਮ ਮਹਿ ਆਨੀ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਕੀ ਸੁਤਾ ਜਬਾਈ ॥ ਸਕਲ ਦੀਪ ਜਯੋਂ ਸਭਾ ਸੁਹਾਈ ॥੧੮॥ ਛਿਦ੍ਰ ਬੀਚ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਭਯੋ ਤਬੈ ਮਤਵਾਰਾ ॥ ਮਨ ਤਰੁਨੀ ਕੇ ਰੂਪ ਬਿਕਾਨ੍ਯੋ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੋ ਤਨੁ ਰਹ੍ਯੋ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ॥੧੯॥ ਹਜਰਤਿ ਸਕਲ ਪਠਾਨ ਬੁਲਾਏ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਕੈ ਧਾਮ ਪਠਾਏ ॥ ਕੈ ਅਪਨੀ ਦੁਹਿਤਾ ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਤਰ ਮੀਚ ਮੂੰਡ ਪਰ ਲੀਜੈ ॥੨੦॥ ਸਕਲ ਪਠਾਨ ਤਵਨ ਕੇ ਗਏ ॥ ਹਜਰਤਿ ਕਹੀ ਸੁ ਭਾਖਤ ਭਏ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਧੰਨ ਭਾਗ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਹਿਗੇ ਸਾਹ ਸਬਾਰੇ ॥੨੧॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਐਸੋ ਜਬ ਸੁਨਾ ॥ ਅਧਿਕ ਦੁਖਿਤ ਹ੍ਵੈ ਮਸਤਕ ਧੁਨਾ ॥ ਦੈਵ ਕਵਨ ਗਤਿ ਕਰੀ ਹਮਾਰੀ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਅਸਿ ਉਪਜੀ ਸੁਤਾ ਦੁਖਾਰੀ ॥੨੨॥ ਜੌ ਨਹਿ ਦੇਤ ਤੁ ਬਿਗਰਤ ਕਾਜਾ ॥ ਜਾਤ ਦਏ ਛਤ੍ਰਿਨ ਕੀ ਲਾਜਾ ॥ ਮੁਗਲ ਪਠਾਨ ਤੁਰਕ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥ ਅਬ ਲਗਿ ਗੀ ਛੱਤ੍ਰਾਨੀ ਨਾਹੀ ॥੨੩॥ ਛੱਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਅਬ ਲਗੇ ਨ ਭਈ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕਾਢਿ ਤੁਰਕ ਕਹੱ ਦਈ ॥ ਰਜਪੂਤਨ ਕੇ ਹੋਤਿਹੱ ਆਈ ॥ ਪੁਤ੍ਰੀ ਧਾਮ ਮਲੇਛ ਪਠਾਈ ॥੨੪॥ ਹਾਡਨ ਏਕ ਦੂਸਰਨ ਖੱਤ੍ਰੀ ॥ ਤੁਰਕਨ ਕਹੱ ਇਨ ਦਈ ਨ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ॥ ਜੋ ਛੱਤ੍ਰੀ ਅਸ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਦੇਹ ਜੁਤ ਜਾਵੈ ॥੨੫॥ ਜੋ ਨਰ ਤੁਰਕਹਿ ਦੇਤ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਜਗ ਤਿਹੱ ਕਰਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਤਾਹਿ ਕੋ ਜੈਹੈ ॥ ਛੱਤ੍ਰੀ ਸੁਤਾ ਤੁਰਕ ਕਹੱ ਦੈਹੈ ॥੨੬॥ ਹਾਡਿਯਨ

ਸੁਤਾ ਤੁਰਕ ਨਹਿ ਦਈ॥ ਛਤ੍ਰਾਨੀ ਤੁਰਕਨੀ ਨ ਭਈ॥ ਕਛ ਰਜਪੂਤਨ ਲਾਜ ਗਵਾਈ॥ ਰਾਨੀ ਤੇ ਬੇਗਮਾ ਕਹਾਈ॥੨੭॥ ਅਬ ਮੈਂ ਧਰੌ ਇਹੈ ਨਿਜੁ ਬੁੱਧਾ॥ ਮੰਡੌ ਬੀਰ ਖੇਤ ਮਹਿ ਕ੍ਰੁੱਧਾ॥ ਪਹਿਰਿ ਕੌਚ ਕਰਿ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰੌ॥ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਆਜੁ ਪਖਰਿਯਾ ਮਾਰੌ॥੨੮॥ ਤਬ ਕੰਨਜਾ ਨਿਜੁ ਪਿਤਾ ਹਕਾਰਾ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਤਾ ਸੌ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਾ॥ ਤਾਤ ਤਨਿਕ ਚਿੰਤਾ ਨਹਿ ਕਰੀਯੈ॥ ਸਨਮੁਖ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸੌ ਲਰੀਯੈ॥੨੯॥ ਅੜਿਲ॥ ਬੋਲ ਸਦਾ ਥਿਰ ਰਹੈ ਦਿਵਸਰੇ ਜਾਂਇ ਹੈਂ॥ ਕਰੇ ਕਰਮ ਛੱਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਚਾਰਣ ਗਾਇ ਹੈਂ॥ ਤਾਤ ਨ ਮੋ ਕੋ ਦੀਜੈ ਆਹਵ ਕੀਜਿਯੈ॥ ਹੋ ਦਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੁਹੂੰ ਜਗ ਮੈਂ ਜਸ ਲੀਜਿਯੈ॥੩੦॥ ਖੜਗ ਹਾਥ ਜਿਨਿ ਤਜਹੁ ਖੜਗ ਧਾਰਾ ਸਹੋ॥ ਭਾਜਿ ਨ ਚਲਿਯਹੁ ਤਾਤ ਮੰਡਿ ਰਨ ਕੌ ਰਹੋ॥ ਪਠੇ ਪਖਰਿਯਾ ਹਨਿਯਹੁ ਬਿਸਿਖ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਿ॥ ਹੋ ਮਾਰਿ ਅਰਿਨ ਕੌ ਮਰਿਯਹੁ ਹਮਹਿ ਸੰਘਾਰਿ ਕਰਿ॥੩੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਸੁਨਹੁ ਪਿਤਾ ਇਕ ਕਰਹੁ ਉਪਾਈ॥ ਸਮਸਦੀਨ ਕਹੱ ਲੇਹੁ ਬੁਲਾਈ॥ ਜਬ ਆਵੈ ਤਬ ਪਕਰਿ ਸੰਘਰਿਯਹੁ॥ ਬਹੁਰੋ ਨਿਕਸਿ ਜੁੱਧ ਕੌ ਕਰਿਯਹੁ॥੩੨॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਤਬ ਐਸ ਬਿਚਾਰੀ॥ ਭਲੀ ਬਾਤ ਇਨ ਸੁਤਾ ਉਚਾਰੀ॥ ਅੰਤਹਪੁਰ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਆਯੋ॥ ਬੋਲਿ ਪਠਾਨਨ ਐਸ ਜਤਾਯੋ॥੩੩॥ ਏ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਬਡੇ ਬਨਾਏ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਇਨ ਕੇ ਪਗ ਲਾਏ॥ ਜੋ ਇਨ ਕਹਾ ਵਹੈ ਹਮ ਮਾਨਾ॥ ਸਿਰ ਪਰ ਹੁਕਮ ਸਾਹ ਕੋ ਆਨਾ॥੩੪॥ ਤਬ ਮਿਲਿ ਖਾਨ ਸਾਹ ਕੇ ਗਏ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਅਨੰਦਿਤ ਭਏ॥ ਤੁਰਕਹਿ ਛੱਤ੍ਰਿਨ ਸੁਤਾ ਨ ਦਈ॥ ਹਸਿ ਹੈ ਇਨੈ ਭਲੀ ਇਹ ਭਈ॥੩੫॥ ਦੁਹਿਤਾ ਇਹੈ ਪਿਤਹਿ ਸਮੁਝਾਵੈ॥ ਛੱਤ੍ਰੀ ਜਨਮੁ ਫੇਰਿ ਨਹਿ ਆਵੈ॥ ਅਬ ਲੌ ਐਸੀ ਬਾਤ ਨ ਭਈ॥ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਛਤ੍ਰਾਨੀ ਗਈ॥੩੬॥ ਤਾਤੇ ਮੋਹਿ ਨ ਦੀਜੈ ਤਾਤਾ॥ ਮੰਡਹੁ ਜੁੱਧ ਹੋਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਤਾ॥ ਚਲਿ ਹੈ ਕਥਾ ਸਦਾ ਜਗ ਮਾਹੀ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਪਠਾਨ ਕਿ ਛੱਤ੍ਰੀ ਨਾਹੀ॥੩੭॥ ਪਹਿਰਹੁ ਕੌਚ ਬਜਾਇ ਨਗਾਰੇ॥ ਪੀ ਪੀ ਅਮਲ ਹੋਹੁ ਮਤਵਾਰੇ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਮਚਤ ਹੈ ਜੁੱਧ ਅਪਾਰਾ॥ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਬਿਕਰਾਰਾ॥੩੮॥ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸੰਗ ਹੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ॥ ਸਭ ਹੀ ਕਰਹੁ ਕੇਸਰੀ ਜਾਮਾ॥ ਟਾਂਕਿ ਆਫੂਐਂ ਤੁਰੈ ਨਚਾਵੌ॥ ਸਾਂਗ ਝਲਕਤੀ ਹਾਥ ਫਿਰਾਵੌ॥੩੯॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤਜਾਗਿ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੀ ਆਸਾ॥ ਬਾਹਹੁ ਖੜਗ ਸਕਲ ਤਜਿ ਤ੍ਰਾਸਾ॥

ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ॥ ਰੇਤੀ ਮਾਂਝ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਵੈ ॥੪੦॥ ਹਜਰਤਿ ਜੋਰਿ ਤਹਾਂ ਦਲ ਆਯੋ ॥ ਸਕਲ ਬਜਾਹ ਕੋ ਸਾਜ ਬਨਾਯੋ ॥ ਸਿੱਧਪਾਲ ਕੇ ਜਬ ਘਰਿ ਆਏ ॥ ਪੁਨਿ ਕੰਨਜਾ ਅਸ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥੪੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ਜੋ ਸੱਤ੍ਰ ਨ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰਿਯੈ ॥ ਧਾਮ ਗਏ ਇਹੁ ਮਾਰਹੁ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿਯੈ ॥ ਲੱਛਿਮਨ ਪੁੱਤ੍ਰਹਿ ਡਾਰਿ ਡੋਰਿ ਦਿਯ ਤ੍ਰਿਯ ਉਚਰਿ ॥ ਹੋ ਸੰਗ ਸਤ ਸੈ ਖਤਿਰੇਟਾ ਗਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਭੇਸ ਧਰਿ ॥੪੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤੇ ਜਾਤ ਧਾਮ ਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਤਾ ਕੇ ਮੰਦਰ ਮੋ ਅਏ ॥ ਲੁਭਦਮਾਨ ਹ੍ਵੈ ਹਾਥ ਚਲਾਯੋ ॥ ਲਛਿਮਨ ਕਾਢਿ ਕਟਾਰੀ ਘਾਯੋ ॥੪੩॥ ਤਾ ਕਹ ਐਸ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹਜਰਤਿ ਬੈਨ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਮਾਰਿ ਭੇਸ ਨਰ ਧਾਰੋ ॥ ਲੋਗਨ ਮਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥੪੪॥ ਮੋਹਿ ਅਮਲ ਕੇ ਕਾਜ ਪਠਾਵਾ ॥ ਤੁਮ ਤਨ ਇਹੱ ਬਿਧਿ ਆਪੁ ਕਹਾਵਾ ॥ ਧਾਮ ਆਵਨੇ ਕੋਈ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਜੋ ਆਵੈ ਸੋ ਜਾਨ ਗਵਾਵੈ ॥੪੫॥ ਇਹ ਛਲ ਲਾਘਿ ਡਿਵਢਿਯਨ ਆਯੋ ॥ ਚੋਬਦਾਰ ਨਹਿ ਕਿਨੀ ਹਟਾਯੋ ॥ ਜਬ ਹੀ ਕੁਮਕ ਆਪਨੀ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਅਧਿਕ ਕੁਲਾਹਲ ਭਯੋ ॥੪੬॥ ਬਾਜੈ ਲਗੇ ਤਹਾਂ ਸਦਿਯਾਨੇ ॥ ਬਾਜਤ ਤਿਹੂੰ ਭਵਨ ਮਹਿ ਜਾਨੇ ॥ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਨਗਾਰੇ ॥ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਉਪੰਗ ਅਪਾਰੇ ॥੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਜੈ ਦਮਾਮਾ ਜਬ ਲਗੇ ਸੁਨਿ ਮਾਰੂ ਧੁਨਿ ਕਾਨ ॥ ਖਾਨ ਖਵੀਨ ਜਿਤੇ ਹੁਤੇ ਟੂਟਿ ਪਰੇ ਤਹੱ ਆਨਿ ॥੪੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਕਵਨ ਦ੍ਵੈ ਥਨੀ ਜਾਯੋ ॥ ਜਿਨੈ ਜੁਝਊਆ ਇਹਾਂ ਬਜਾਯੋ ॥ ਐਸਾ ਭਯੋ ਕਵਨ ਮਤਵਾਲਾ ॥ ਜਿਹੱ ਮੂਰਖਹਿ ਨ ਸੂਝਤ ਕਾਲਾ ॥੪੯॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਭਾਖਿ ਖਾਨ ਸਭ ਧਾਏ ॥ ਬਾਂਧੇ ਚੁੰਗ ਚੌਪ ਤਨ ਆਏ ॥ ਸਮਸਦੀਨ ਲਛਿਮਨ ਜਹੱ ਘਾਯੋ ॥ ਤਿਹੱ ਠਾਂ ਸਕਲ ਸੈਨ ਮਿਲਿ ਆਯੋ ॥੫੦॥ ਲੋਦੀ ਸੂਰ ਨਯਾਜੀ ਚਲੇ ॥ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ਸੂਰਮਾ ਭਲੇ ॥ ਦਾਓਜਈ ਰੁਹੇਲੇ ਆਏ ॥ ਆਫਰੀਦਿਯਨ ਤੁਰੈ ਨਚਾਏ ॥੫੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਵਨ ਖੇਲ ਪਠਾਨ ਤਹੱ ਸਭੈ ਪਰੇ ਅਰਿਰਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਨਾ ਬਧੇ ਗਨਨਾ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥੫੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਖਰਿਯਾਰੇ ਦ੍ਵਾਰਨ ਨਹਿ ਮਾਵੈਂ ॥ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਭਟ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵੈਂ ॥ ਬਾਨਨ ਕੀ ਆਂਧੀ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਹਾਥ ਪਸਾਰਾ ਲਖਾ ਨ ਜਾਈ ॥੫੩॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੋਰ ਨਗਰ ਮੈਂ ਪਯੋ ॥ ਜਨੁ ਰਵਿ ਉਲਟਿ ਪਲਟਿ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥

ਜੈਸੇ ਜਲਧਿ ਬਾਰਿ ਪਰਹਰੈਂ ॥ ਉਛਰਿ ਉਛਰਿ ਮਛਰੀ ਜਯੋਂ ਮਰੈ ॥੫੪॥ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਨਾਵ ਨਦੀ ਕੀ ਧਾਰਾ ॥ ਬਹੀ ਜਾਤ ਕੋਊ ਨਹਿ ਰਖਵਾਰਾ ॥ ਤੈਸੀ ਦਸਾ ਨਗਰ ਕੀ ਭਈ ॥ ਜਨੁ ਬਿਨੁ ਸੱਕ੍ਰ ਸਚੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੫੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹਿ ਦਿਸਿ ਸਭ ਛੱਤ੍ਰੀ ਚੜ੍ਹੇ ਉਹਿ ਦਿਸਿ ਚੜ੍ਹੇ ਪਠਾਨ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਚਿਤ ਦੈ ਸਭੈ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਭਯੋ ਨਿਦਾਨ ॥੫੬॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਜਬੈ ਜੋਰਿ ਬਾਨਾ ਅਨੀ ਖਾਨ ਆਏ ॥ ਇਤੈ ਛੋਭਿ ਛੱਤ੍ਰੀ ਸਭੈ ਬੀਰ ਧਾਏ ॥ ਚਲੇ ਬਾਨ ਐਸੇ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਭਾਰੇ ॥ ਲਗੈ ਅੰਗ ਜਾ ਕੇ ਨ ਜਾਂਹੀ ਨਿਕਾਰੇ ॥੫੭॥ ਤਬੈ ਲਛਿਮ ਕੁਮਾਰ ਜੂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਹਨੇ ਖਾਨ ਬਾਨੀ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਲੈ ਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਬੀਰ ਐਸੇ ॥ ਬਿਰਾਜੈ ਕਟੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਕੇਤ ਜੈਸੇ ॥੫੮॥ ਪੀਏਂ ਜਾਨੁ ਭੰਗੈ ਮਲੰਗੈਂ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਕੋਟਿ ਸੌਂਡੀਨ ਸੀਸੈਂ ਝਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਉਸਟ ਮਾਰੇ ਸੁ ਲੈ ਭੂਮਿ ਤੋਪੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਖੇਤ ਖਾਂਡੇ ਲਸੈਂ ਨਗਨ ਧੋਪੈਂ ॥੫੯॥ ਕਹੂੰ ਬਾਨ ਕਾਟੇ ਪਰੇ ਭੂਮਿ ਐਸੇ ॥ ਬੁਐਂ ਕੌ ਕ੍ਰਿਸਾਨੈ ਕਢੇ ਈਖ ਜੈਸੇ ॥ ਕਹੂੰ ਲਹਲਹੈਂ ਪੇਟ ਮੈਂ ਯੌ ਕਟਾਰੀ ॥ ਮਨੋ ਮੱਛ ਸੋਹੈਂ ਬਧੇ ਬੀਚ ਜਾਰੀ ॥੬੦॥ ਕਿਤੇ ਪੇਟ ਪਾਟੇ ਪਰੇ ਖੇਤ ਬਾਜੀ ॥ ਕਹੂੰ ਮੱਤ ਦੰਤੀ ਫਿਰੈਂ ਛੂਛ ਤਾਜੀ ॥ ਕਹੂੰ ਮੂੰਡਮਾਲੀ ਪੁਐ ਮੁੰਡ ਮਾਲਾ ॥ ਕਹੂੰ ਭੂਤ ਔ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚੈ ਬਿਤਾਲਾ ॥੬੧॥ ਕਹੂੰ ਦੈਤ ਕਾਢੇ ਫਿਰੈ ਦਾਂਤ ਭਾਰੇ ॥ ਬਮੈ ਸ੍ਰੋਨ ਕੇਤੇ ਪਰੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾਜਿ ਡਾਰੇ ਜਿਰਹ ਖੋਲ ਐਸੇ ॥ ਬਗੇ ਬਜੋਤ ਡਾਰੇ ਸਮੈਂ ਸੀਤ ਜੈਸੇ ॥੬੨॥ ਤਹਾਂ ਬਾਜ ਹਾਥੀਨ ਕੀ ਸ੍ਰੋਨ ਧਾਰੈਂ ॥ ਪਰੈ ਜਯੋਂ ਫੁਹਾਰਾਨ ਹੂੰ ਕੀ ਫੁਹਾਰੈਂ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਸੋ ਜਾਨ ਦੂਜੋ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜਹਾਂ ਕੋਟਿ ਸੂਰਾਨ ਸੂਰਾ ਖਯੋ ਹੈ ॥੬੩॥ ਤਹਾਂ ਕੋਟਿ ਸੌਂਡੀਨ ਕੇ ਸੁੰਡ ਕਾਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਮਾਰੇ ਗਿਰੇ ਕੇਤ ਫਾਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਖੇਤ ਨਾਚੈਂ ਪਠੇ ਪਖਰਿਯਾਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਮਾਰੂ ਬਾਜੈ ਉਠੈਂ ਨਾਦ ਭਾਰੇ ॥੬੪॥ ਕਹੂੰ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਤਹਾਂ ਨਾਦ ਬਾਜੈਂ ॥ ਹਸੈਂ ਗਰਜਿ ਠੋਕੈ ਭੁਜਾ ਭੂਪ ਗਾਜੈਂ ॥ ਨਗਾਰੇ ਨਫੀਰੀ ਬਜੈਂ ਝਾਂਝ ਭਾਰੀ ॥ ਹਠੇ ਰੋਸ ਕੈ ਕੈ ਤਹਾਂ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥੬੫॥ ਕਹੂੰ ਭੀਮ ਭੇਰੀ ਬਜੈ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ॥ ਨਫੀਰੀ ਕਹੂੰ ਨਾਇ ਨਾਦੈ ਨਗਾਰੂ ॥ ਕਹੂੰ ਬੇਨ ਔ ਬੀਨ ਬਾਜੈ ਸੁਰੰਗਾ ॥ ਰੁਚੰਗਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗਾ ਉਪੰਗਾ ਮੁਚੰਗਾ ॥੬੬॥ ਝਰੋਖਾ ਤਰੇ ਜੋ ਮਚੀ ਮਾਰਿ ਐਸੀ ॥ ਭਈ ਦੇਵ ਦਾਨਵਾਨ ਕੀ ਹੈ ਨ ਤੈਸੀ ॥ ਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਔ ਰਾਵਨੈ ਜੁੱਧ ਐਸੋ ॥ ਕਿਯੋ ਭੀਮਹਾਂ ਭਾਰਥੈ ਮੈਂ ਸੁ ਤੈਸੋ ॥੬੭॥ ਤਹਾ ਬੀਰ ਕੇਤੇ ਖਰੇ ਗਾਲ ਮਾਰੈਂ ॥

ਕਿਤੇ ਬਾਨ ਛੋਡੈ ਕਿਤੈਂ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਨਾਰਿ ਕੇ ਭੇਸ ਕੌ ਸਾਜ ਲੈ ਕੈ ॥ ਚਲੈ ਛੋਰਿ ਬਾਜੀ ਹਠੀ ਭਾਜ ਕੈ ਕੈ ॥੬੮॥ ਕਿਤੇ ਖਾਨ ਖੇਦੇ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮੈਂ ਖਿੰਗ ਖੱਤ੍ਰੀ ਲਤਾਰੇ ॥ ਜਹਾਂ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ਹਠੀ ਪੂਤ ਘਾਏ ॥ ਤਹੀ ਗੋਲ ਬਾਂਧੇ ਚਲੇ ਸਿੱਧ ਆਏ ॥੬੯॥ ਜਬੈ ਸਿੱਧਪਾਲੈ ਪਠਾਨੌ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਕਿਨੀ ਹਾਥ ਲੈ ਨ ਹਥ੍ਯਾਰੈ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਕਿਤੇ ਭਾਜਿ ਚਾਲੇ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਪੁਰਾਨੇ ਪਲਾਸੀ ਮਨੋ ਬਾਇ ਡਾਰੇ ॥੭੦॥ ਹਠੇ ਜੇ ਜੁਝੇ ਸੇ ਸਭੈ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਦਿ ਕੈ ਕੋਟ ਕੇ ਮੱਧਿ ਡਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਂਧਿ ਲੈ ਕੈ ਕਿਤੇ ਛੋਰਿ ਦੀਨੇ ॥ ਕਿਤੇ ਜਾਨ ਮਾਰੇ ਕਿਤੇ ਰਾਖਿ ਲੀਨੇ ॥੭੧॥ ਤਿਸੀ ਕੌ ਹਨਾ ਖਗ ਜੌਨੈ ਉਚਾਯੋ ॥ ਸੋਈ ਜੀਵ ਬਾਚਾ ਜੁਈ ਭਾਜਿ ਆਯੋ ॥ ਕਹਾਂ ਲੌ ਗਨਾਊਂ ਭਯੋ ਜੁਧ ਭਾਰੀ ॥ ਲਖੇ ਲੋਹ ਮਾਚਾ ਕੁਪੇ ਛੱਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥੭੨॥ ਕਿਤੇ ਨਾਦ ਨਾਦੇ ਕਿਤੇ ਨਾਦ ਪੂਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਜ੍ਵਾਨ ਜੂਝੈ ਬਰੈ ਹੇਰਿ ਹੂਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਆਨਿ ਕੈ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਚਲਾਵੈ ॥ ਕਿਤੇ ਆਨਿ ਗਾਜੈ ਕਿਤੇ ਭਾਜਿ ਜਾਵੈ ॥੭੩॥ ਜਬੈ ਸਿੱਧਪਾਲੈ ਸਭੈ ਖਾਨ ਮਾਰੇ ॥ ਲਏ ਛੀਨ ਕੈ ਤਾਜ ਬਾਜੀ ਨਗਾਰੇ ॥ ਹੁਤੇ ਦੂਰਿ ਬਾਸੀ ਤਿਤੇ ਖਾਨ ਘਾਏ ॥ ਘਿਰ੍ਯੋ ਸਿੱਧਪਾਲੈ ਕਰੀ ਮੱਤ ਨ੍ਯਾਏ ॥੭੪॥ ਜਿਤੇ ਖਾਨ ਭਾਜੇ ਤਿਤੇ ਫੇਰਿ ਢੂਕੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਗਾਜੇ ਹਠੀ ਸਿੱਧ ਜੂ ਕੇ ॥ ਕਹਾਂ ਜਾਇਗੋ ਛੱਤ੍ਰਿ ਜਾਨੇ ਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ਇਹੀ ਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਛਿਪ੍ਰ ਤੁਹਿ ਆਜੁ ਛੈਹੈ ॥੭੫॥ ਸੁਨੇ ਬੈਨ ਐਸੇ ਭਰ੍ਯੋ ਕੋਪ ਸੂਰੋ ॥ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਸੌਡੀ ਮਹਾ ਲੋਹ ਪੂਰੋ ॥ ਦਯੋ ਸੈਨ ਕੌ ਆਇਸੈ ਆਪੁ ਹੀ ਯੋ ॥ ਕਪੀ ਬਾਂਹਨੀ ਕੌ ਕਹ੍ਯੋ ਰਾਮ ਜ੍ਯੋ ॥੭੬॥ ਸੁਨੇ ਬੈਨ ਸੈਨਾ ਚਲੀ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਾਨ ਕੌ ਹਾਥ ਲੈ ਕੈ ॥ ਜਿਤੇ ਖਾਨ ਆਏ ਤਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਦਿ ਕੈ ਕੋਟਿ ਕੀ ਓਟ ਡਾਰੇ ॥੭੭॥ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਬਾਨੈਤ ਬਾਜੀ ਪਲੱਟੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਬਾਨੀਨ ਸੌ ਆਨਿ ਜੁਟੈ ॥ ਕਿਤੇ ਖੱਗ ਲੈ ਖਿੰਗ ਖੱਤ੍ਰੀ ਉਮੰਗੈ ॥ ਮਹਾਂ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਜਗੇ ਜੋਰ ਜੰਗੈ ॥੭੮॥ ਘੁਰੈਂ ਘੋਰ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਮਾਰੂ ਨਗਾਰੇ ॥ ਮਚੇ ਆਨਿ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾਂ ਭੂਪ ਭਾਰੇ ॥ ਖੁਲੇ ਖੱਗ ਖੱਤ੍ਰੀ ਉਠੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ॥ ਮਨੋ ਬੰਨਿ ਜ੍ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਜੈਸੀ ॥੭੯॥ ਕਹੂੰ ਟੀਕ ਕਾਟੇ ਗਿਰੇ ਟੋਪ ਟੂਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਧਾਰੀ ਪਰੇ ਬਰਮ ਛੂਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਚਰਮ ਕਾਟੇ ਪਰੇ ਖੇਤ ਐਸੇ ॥ ਕਹੂੰ ਚੌਰ ਸੋਹੈ ਮਨੋ ਹੰਸ ਜੈਸੇ ॥੮੦॥ ਕਹੂੰ ਕੇਤ ਕਾਟੇ ਲਸੈ ਭੂਮ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਬਾਯ ਤੋਰੇ ਮਹਾ ਬ੍ਰਿਛ ਜੈਸੇ ॥ ਕਹੂੰ ਅਰਧ ਕਾਟੇ ਤੁਰੰਗੈ ਝਰੇ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ

ਮਤੰਗੈ ਪਰੇ ਹੈ ॥੮੧॥ ਕਿਤੇ ਡੋਬ ਡੂਬੇ ਗਿਰੇ ਘੂਮ ਘੂਮੈਂ ॥ ਗਜੈਂ ਰਾਜ ਬਾਜੀ ਹਨੇ ਭੂਮਿ ਝੂਮੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਉਠਿ ਭਾਜੇ ਦੁਰੇ ਬੂਟ ਮਾਹੀ ॥ ਲਗੈਂ ਘਾਵ ਪੀਠੈਂ ਕਢੈ ਮੂੰਡ ਨਾਹੀ ॥੮੨॥ ਕਿਤਯੋ ਕੇਸੁ ਫਾਸੇ ਦ੍ਰੁਮੋ ਜਾਤ ਜੋਰੈਂ ॥ ਹਹਾ ਮੋਹਿ ਛਾਡੋ ਕਹੈ ਸਤ੍ਰ ਭੋਰੈਂ ॥ ਨਿਕਾਰੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਨ ਪਾਛੈ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਭਜੇ ਜਾਂਹਿ ਕਾਜੀ ਨ ਬਾਜੀ ਸੰਭਾਰੈ ॥੮੩॥ ਕਿਤੇ ਖਾਨ ਤੋਰੇ ਨ ਘੋਰੇ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਛੋਰਿ ਜੋਰੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਭੇਸ ਧਾਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਦੈ ਅਕੋਰੈ ਨਿਹੋਰੈ ਤਿਸੀ ਕੌ ॥ ਲਏ ਹਾਥ ਮੈ ਤੇਗ ਦੇਖੈ ਜਿਸੀ ਕੌ ॥੮੪॥ ਕਿਤੇ ਜੀਵ ਲੈ ਕੈ ਸਿਪਾਹੀ ਸਿਧਾਏ ॥ ਕਿਤੇ ਚੁੰਗ ਬਾਂਧੇ ਚਲੇ ਖੇਤ ਆਏ ॥ ਕਿਤਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਮੇ ਰਨਹਿ ਜ੍ਵਾਲ ਮਾਹੀ ॥ ਮਰੈ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਭਜੈ ਪੈਗੁ ਨਾਹੀ ॥੮੫॥ ਤਹਾਂ ਲੈ ਅਪੱਛ੍ਰਾਨ ਕੇਤੇ ਬਰੇ ਹੈ ॥ ਜਿਤੇ ਸਾਮੁਹੇ ਜੁੱਧ ਕੈ ਕੈ ਮਰੇ ਹੈ ॥ ਕਿਤੇ ਨਰਕ ਬਾਸੀ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਹੂਏ ॥ ਜਿਤੇ ਸੂਮ ਸੋਫੀ ਭਜੇ ਜਾਤ ਮੂਏ ॥੮੬॥ ਕਿਤੇ ਭੀਰ ਜੋਧਾ ਮਰੇ ਬਾਝ ਮਾਰੇ ॥ ਗਿਰੇ ਤ੍ਰਾਸ ਕੈ ਕੈ ਬਿਨਾ ਬਾਨ ਡਾਰੇ ॥ ਕਿਤਯੋ ਅਗਮਨੈ ਆਨਿ ਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਦੀਨੇ ॥ ਕਿਤਯੋ ਦੇਵ ਕੇ ਲੋਕ ਕੇ ਪੰਥ ਲੀਨੇ ॥੮੭॥ ਜਿਤੇ ਸੂਮ ਸੋਫੀ ਭਜੇ ਜਾਤ ਮਾਰੇ ॥ ਤਿਤੇ ਭੂਮਿ ਭੋਗੈ ਨਹੀ ਅਗਨਿ ਜਾਰੇ ॥ ਭਈ ਭੀਰ ਗਾਢੀ ਮਚਯੋ ਜੁੱਧ ਭਾਰੀ ॥ ਲਖੇ ਭੀਰ ਠਾਢੇ ਕਪੈਂ ਦੇਹ ਸਾਰੀ ॥੮੮॥ ਜਹਾਂ ਸਿੱਧਪਾਲੈ ਘਨੇ ਸਤ੍ਰ ਕੂਟੇ ॥ ਤਹਾਂ ਦੇਖਿ ਜੋਧਾਨ ਤੇ ਕੋਟਿ ਛੂਟੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਕੈ ਨਾ ਹਥਯਾਰੈ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਲਖੈਂ ਸਮਸਦੀਨੈ ਪਰਯੋ ਭੂਮਿ ਮਾਰਯੋ ॥੮੯॥ ਤਹਾਂ ਭਾਟ ਢਾਢੀ ਖਰੇ ਗੀਤ ਗਾਵੈ ॥ ਸੁਨਾਵੈਂ ਪ੍ਰਭੈ ਬੈਰ ਬ੍ਰਿੰਦੈ ਤ੍ਰਸਾਵੈ ॥ ਕਹੂੰ ਨਾਦ ਬਾਜੈਂ ਨਫੀਰੀ ਨਗਾਰੇ ॥ ਹਸੈ ਗਰਜਿ ਠੋਕੈਂ ਭੁਜਾ ਭੂਪ ਭਾਰੇ ॥੯੦॥ ਜਬੈ ਖਾਨ ਜੂਝੈ ਸਭੈ ਖੇਤ ਮਾਹੀ ॥ ਬਡੇ ਐਂਠਿ ਮਾਰੇ ਬਚਯੋ ਏਕ ਨਾਹੀ ॥ ਲਈ ਛੀਨਿ ਦਿੱਲੀ ਦਿਲੀਸੈ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਤਬੈ ਆਪਨੇ ਸੀਸ ਪੈਂ ਛੱਤ੍ਰ ਢਾਰਯੋ ॥੯੧॥ ਜਬੈ ਸਿੱਧਪਾਲੈ ਘਨੀ ਸੈਨ ਕੂਟੀ ॥ ਬਚੈ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਕੈ ਚਹੂੰ ਓਰ ਫੂਟੀ ॥ ਲਈ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਸਿਰੈ ਛੱਤ੍ਰ ਢਾਰਯੋ ॥ ਪਰਯੋ ਪਾਸੁ ਬਾਂਚਯੋ ਅਰਯੋ ਸੋ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥੯੨॥ ਲਈ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਯੌ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਕਰਯੋ ਕਾਜ ਨੀਕੋ ਨ ਸਾਹੈ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਜਗਯੋ ਰੈਨਿ ਸਾਰੀ ਧਰਯੋ ਧਯਾਨ ਤਾ ਕੋ ॥ ਦਿਯੋ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਾਤ ਵਾ ਕੌ ॥੯੩॥ ਕਸਾਈਨ ਕੋ ਦਾਸ ਤਹ ਏਕ ਆਯੋ ॥ ਨਦੀ ਡਾਰਬੇ ਓਝਰੀ ਲੈ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਗਹਯੋ ਜਾਇ ਤਾ ਕੋ ਦਈ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ॥ ਧਰਯੋ ਜੈਨ ਆਲਾਵਦੀ ਨਾਮ ਤਾਹੀ ॥੯੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹੀ ਰਾਜ ਤਵਨ

ਕਹੱ ਦਯੋ ॥ ਸੁਤਨ ਸਹਿਤ ਬਨ ਮਾਰਗ ਲਯੋ ॥ ਬਦ੍ਰਕਾਸ੍ਰਮਿਹ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਵੇਸਾ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਸਹਿਤ ਅਤਿਥ ਕੇ ਭੇਸਾ ॥੯੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਬਹੁ ਤਹ ਤਪਸਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਜਗ ਮਾਇ ॥ ਬਰੰਬ੍ਰੂਹ ਤਾ ਸੌ ਕਹਯੋ ਜੋ ਤੁਹਿ ਸੁਤਾ ਸੁਹਾਇ ॥੯੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈਯਾ ਇਹੈ ਦਾਨ ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਰੱਛਾ ਆਪੁ ਹਮਾਰੀ ਕੀਜੈ ॥ ਛਤ੍ਰਾਨੀ ਗ੍ਰਿਹ ਤੁਰਕ ਨ ਜਾਇ ॥ ਮੁਹਿ ਬਰ ਦੇਹੁ ਇਹੈ ਜਗ ਮਾਇ ॥੯੭॥ ਚਰਨਨ ਰਹੈ ਤਿਹਾਰੈ ਚਿੱਤਾ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਹੋਇ ਅਨਗਨਤ ਬਿੱਤਾ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਨ ਜੀਤਿ ਹਮੈਂ ਕੋਈ ਜਾਇ ॥ ਤੁਮ ਮਹਿ ਰਹੈ ਮੋਰ ਮਨ ਮਾਇ ॥੯੮॥ ਜਗ ਮਾਤੈ ਐਸੇ ਬਰੁ ਦਿਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕਹੱ ਰਾਜ ਅਸਾਮ ਕੋ ਕਿਯੋ ॥ ਅਬ ਲਗਿ ਰਾਜ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕਰੈਂ ॥ ਦਿੱਲੀਪਤਿ ਕੀ ਕਾਂਨਿ ਨ ਧਰੈਂ ॥੯੯॥ ਜਿਨ ਕਹੱ ਰਾਜ ਭਵਾਨੀ ਦਿਯੋ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਛੀਨਿ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਲਿਯੋ ॥ ਅਬ ਲੌ ਕਰਤ ਤਹਾਂ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧਿ ਸਭ ਹੀ ਘਰ ਸਾਜਾ ॥੧੦੦॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਲਿਸ ਸੌ ਪਿਤਾ ਜੁਝਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਦੇਬੀ ਤੇਂ ਅਸ ਬਰ ਪਾਯੋ ॥ ਅੰਗ ਦੇਸ ਕੇ ਭਏ ਨ੍ਰਿਪਾਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਅਬਲਾ ਧਰਮ ਉਬਾਰਾ ॥੧੦੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਸਤਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੭॥੫੭੫੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਿਯਤ ਏਕ ਸਾਹ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਗੁਨਵਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਝਿਲਮਿਲਿਦੇ ਤਿਹ ਨਾਮ ਭਨਿੱਜੈ ॥ ਕੋ ਦੂਸਰ ਪਟਤਰ ਤਿਹ ਦਿੱਜੈ ॥੧॥ ਰੂਪਕੇਤ ਰਾਜਾ ਇਕ ਤਹਾਂ ॥ ਰੂਪਵਾਨ ਅਰੁ ਸੂਰਾ ਮਹਾਂ ॥ ਥਰਹਰ ਕੰਪੈ ਸੱਤ੍ਰ ਜਾ ਕੇ ਡਰ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਜਨੁ ਦੁਤਿਯ ਨਿਸਾਕਰ ॥੨॥ ਏਕ ਸਪੂਤ ਪੂਤ ਤਿਨ ਜਯੋ ॥ ਜਾ ਸੌ ਔਰ ਨ ਜਗ ਮਹਿ ਭਯੋ ॥ ਝਿਲਮਿਲਦੇ ਤਾ ਕੌ ਲਖਿ ਗਈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਬਵਰੀ ਸੀ ਭਈ ॥੩॥ ਵਾ ਸੌ ਬਾਂਧਾ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹਾ ॥ ਦ੍ਵੈ ਤੇ ਕਰੀ ਏਕ ਜਨੁ ਦੇਹਾ ॥ ਔਰ ਉਪਾਉ ਨ ਚਲਯੋ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਨਰ ਭੇਸ ਬਨਾਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਿ ਕਰਿ ਭੇਸ ਕਰੌਲ ਕੋ ਗਈ ਤਵਨ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ਸਭ ਕੋ ਨਰ ਜਾਨੈ ਤਿਸੈ ਕੋਈ ਨ ਜਾਨੈ ਬਾਮ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੁਅਰਹਿ ਰੋਜ ਸਿਕਾਰ ਖਿਲਾਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਨ ਮ੍ਰਿਗਹਿ ਹਨਾਵੈ ॥ ਇਕਲੀ ਫਿਰੈ ਸਜਨ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ਪਹਿਰੇ ਪੁਰਖ ਭੇਸ ਕਹੱ ਅੰਗਾ ॥੬॥ ਇਕ ਦਿਨ ਸਦਨ ਨ ਜਾਤ ਸੁ ਭਈ ॥ ਪਿਤ ਤਨ ਕਹੀ ਸੁਤਾ ਮਰਿ ਗਈ ॥

ਅਪਨੀ ਠਵਰ ਬਕਰਿਯਹਿ ਜਾਰਾ ॥ ਦੂਸਰ ਪੁਰਖ ਨ ਭੇਦ ਬਿਚਾਰਾ ॥੭॥ ਸਾਹ ਲਹਯੋ ਦੁਹਿਤਾ ਮਰਿ ਗਈ ॥ ਯੌ ਨਹੀ ਲਖ੍ਯੋ ਕਰੌਲਨ ਭਈ ॥ ਸੰਗ ਨਿਤ ਲੈ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੌ ਜਾਵੈ ॥ ਬਨ ਉਪਬਨ ਭੀਤਰ ਭ੍ਰਮਿ ਆਵੈ ॥੮॥ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਕਹੱ ਬਹੁ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਸੋ ਤਾ ਕਹਿ ਨਹਿ ਨਾਰਿ ਪਛਾਨੈ ॥ ਭਲੋ ਕਰੌਲ ਤਾਹਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ॥੯॥ ਇਕ ਦਿਨ ਗਏ ਗਹਿਰ ਬਨ ਦੋਊ ॥ ਸਾਥੀ ਦੁਤਿਯ ਨ ਪਹੁਚਾ ਕੋਊ ॥ ਅਥ੍ਯੋ ਦਿਵਸ ਰਜਨੀ ਹ੍ਵੈ ਆਈ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਤਰ ਬਸੇ ਬਨਾਈ ॥੧੦॥ ਤਹੱ ਇਕ ਆਯੋ ਸਿੰਘ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕਾਢੇ ਦਾਂਤ ਬਡੇ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਤਾਹਿ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਡਰਪਾਯੋ ॥ ਸਾਹ ਸੁਤਾ ਤਿਹ ਧੀਰ ਬੰਧਾਯੋ ॥੧੧॥ ਤਬ ਤਿਹ ਤਾਕਿ ਤੁਪਕ ਸੌ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਦੇਖਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਅਸ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਮਾਂਗਹੁ ਜੋ ਜਿਯ ਰੁਚਤ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੨॥ ਤਬ ਤਿਨ ਤਾ ਸੌ ਬ੍ਰਿਥਾ ਉਚਾਰੀ ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਮੈਂ ਸਾਹ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਤੋ ਸੌ ਮੋਰਿ ਲਗਨਿ ਲਗ ਗਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਭੇਸ ਧਰਤ ਇਹ ਭਈ ॥੧੩॥ ਅਬ ਤੁਮ ਹਮਰੇ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੋ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਮੁਹਿ ਬਾਰੋ ॥ ਜਸਿ ਮੁਰਿ ਲਗਨ ਤੁਮੂਪਰ ਲਾਗੀ ॥ ਤਸ ਤੁਮ ਹੋਹੁ ਮੋਰ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥੧੪॥ ਆਨੰਦ ਭਯੋ ਕੁਅਰ ਕੇ ਚੀਤਾ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਮਿਲੀ ਰਾਮ ਕਹੱ ਸੀਤਾ ॥ ਭੋਜਨ ਜਾਨੁ ਛੁਧਾਤੁਰ ਪਾਈ ॥ ਜਨੁ ਨਲ ਮਿਲੀ ਦਮਾਵਤਿ ਆਈ ॥੧੫॥ ਉਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਤਰ ਤਾ ਕੌ ਭਜਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਕਹੱ ਸਜਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਸਿੰਘ ਕੋ ਚਰਮ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਭੋਗ ਕਰੇ ਤਾ ਪਰ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥੧੬॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਅਪੱਛਰਾ ਧਰਾ ॥ ਕਹੀ ਕਿ ਰੀਝਿ ਮੋਹਿ ਇਹ ਬਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਤਾਹਿ ਨਾਰਿ ਕਰਿ ਲ੍ਯਾਯੋ ॥ ਰੂਪਕੇਤੁ ਪਿਤੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਤਾ ਕੌ ਬ੍ਯਾਹਿ ਕੈ ਲੈ ਆਯੋ ਨਿਜੁ ਧਾਮ ॥ ਲੋਕ ਅਪੱਛਰਾਂ ਤਿਹ ਲਖੈ ਕੋਊ ਨ ਜਾਨੈ ਬਾਮ ॥੧੮॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਬਰਾ ਕਰੌਲ ਹ੍ਵੈ ਭਈ ਅਨਾਥ ਸਨਾਥ ॥ ਸਭ ਹੂੰ ਸਿਰ ਰਾਨੀ ਭਈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਛਲ ਕੇ ਸਾਥ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਦੋਇ ਸੌ ਅਠਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੮॥੫੭੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਇਕ ਰਹਤ ਭੁਪਾਲਾ ॥ ਅਮਿਤਪ੍ਰਭਾ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਲਾ ॥ ਤਾ ਸੀ ਦੂਸਰਿ ਜਗ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨਿਰਖਿ ਲਜਾਹੀ ॥੧॥ ਸਾਹਿਕ ਹੁਤੋ ਅਧਿਕ ਧਨਵਾਨਾ ॥

ਜਾ ਸੌ ਧਨੀ ਨ ਜਗ ਮੈਂ ਆਨਾ॥ ਅਛਲਦੇਇ ਦੁਹਿਤਾ ਤਾ ਕੇ ਘਰ॥ ਰਹਤ ਪੰਡਿਤਾ ਸਭ ਮਤਿ ਹਰਿ ਕਰਿ ॥੨॥ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਕੋ ਹੁਤੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਕ॥ ਪੜ੍ਹਾਂ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਅਰੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਨਿਕ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਨ ਕਹਬੇ ਆਵੈ॥ ਲਿਖਤ ਊਖ ਲਿਖਨੀ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥੩॥ ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਅਰ ਅਖੇਟਕ ਗਯੋ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਕੋ ਨਿਰਖਤ ਭਯੋ॥ ਵਾ ਕੀ ਲਗੀ ਲਗਨ ਇਹ ਸੰਗਾ॥ ਮਗਨ ਭਈ ਤਰੁਨੀ ਸਰਬੰਗਾ ॥੪॥ ਚਤੁਰਿ ਦੂਤਿ ਇਕ ਤਹਾਂ ਪਠਾਈ॥ ਕਹਿਯਹੁ ਐਸ ਕੁਅਰ ਕਹ ਜਾਈ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਵਹੁ॥ ਸਾਥ ਹਮਾਰੇ ਭੋਗ ਮਚਾਵਹੁ ॥੫॥ ਤਬ ਵਹੁ ਸਖੀ ਕੁਅਰ ਪਹਿ ਆਈ॥ ਕਹੀ ਕੁਅਰਿ ਸੋ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਈ॥ ਬਿਹਸਿ ਸਜਨ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ॥ ਕਹਿਯਹੁ ਜਾਇ ਐਸ ਤੁਮ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥੬॥ ਇਕ ਅਵਧੂਤ ਸੁ ਛੱਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਪਾਰਾ॥ ਸੁਨਿਯਤ ਬਸਤ ਸਮੁਦ ਕੇ ਪਾਰਾ॥ ਹੈ ਅਵਧੂਤਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹ॥ ਅਵਰ ਨ ਘੜੀ ਬਿਧਾਤਾ ਸਮ ਜਿਹ ॥੭॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤੂੰ ਤਿਸੈ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਵੈਂ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਮੋ ਸੌ ਪਤਿ ਪਾਵੈਂ॥ ਯੌ ਜੌ ਕੋਟਿ ਉਪਾਵ ਬਨੈ ਹੈ॥ ਤੌ ਮੋ ਸੌ ਨਹਿ ਭੋਗਨ ਪੈ ਹੈ ॥੮॥ ਯੌ ਹੀ ਸਖੀ ਜਾਇ ਤਿਹ ਕਹੀ॥ ਮਨ ਬਚ ਕੁਅਰਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਚਟਪਟੀ ਲਾਗੀ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਨੀਂਦ ਭੁਖਿ ਸਭ ਭਾਗੀ ॥੯॥ ਸਮੁੰਦ ਪਾਰ ਜਾਯੋ ਨਹਿ ਜਾਵੈ॥ ਤਊ ਕੁਅਰਿ ਕੌ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ॥ ਸਾਜ ਤਹਾਂ ਚਲਿਬੇ ਕੋ ਕਰਾ॥ ਤੀਰਥ ਜਾਤ ਹੌ ਪਿਤਹਿ ਉਚਰਾ ॥੧੦॥ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸਭ ਕੀਆ ਤਯਾਰਾ॥ ਤਹ ਹ੍ਵੈ ਚਲੀ ਬਾਜ ਅਸਵਾਰਾ॥ ਸੇਤ ਬੰਧ ਰਾਮੇਸੂਰ ਗਈ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਤ ਭਈ ॥੧੧॥ ਤਹ ਤੇ ਹ੍ਵੈ ਜਹਾਜ ਅਸਵਾਰਾ॥ ਗਈ ਸਿੰਗਲਾਦੀਪ ਮਝਾਰਾ॥ ਜਹੱ ਤਿਹੱ ਸੁਨਾ ਰਾਜ ਕੋ ਧਾਮਾ॥ ਜਾਤ ਭਈ ਤਹ ਹੀ ਕੌ ਬਾਮਾ ॥੧੨॥ ਤਹੱ ਗੀ ਪੁਰਖ ਭੇਸ ਕੋ ਕਰਿਕੈ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੂਖਨ ਧਰਿਕੈ॥ ਜਬ ਅਵਧੂਤਮਤੀ ਤਿਹ ਹੇਰਾ॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰਿ ਜਾਨ੍ਯੋ ਕਹੂੰ ਕੇਰਾ ॥੧੩॥ ਨਿਰਖਤ ਕੁਅਰਿ ਮਦਨ ਬਸਿ ਭਈ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਿਹਬਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ॥ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਹਾ ਇਸੀ ਕਹੱ ਬਰਿਹੌਂ॥ ਨਾਤਰ ਘਾਇ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਹੌਂ ॥੧੪॥ ਦੇਖੈ ਲਗੀ ਸੀਸ ਨਿਹੁਰਾਈ॥ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਘਾਤ ਇਹੈ ਕਰ ਆਈ॥ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਜਾਤ ਤਹੱ ਭਈ॥ ਸਿੰਘਨਿ ਜਾਨੁ ਮ੍ਰਿਗੀ ਗਹਿ ਲਈ ॥੧੫॥ ਝਟਕਿ ਝਰੋਖਾ ਤੇਂ ਗਹਿ ਲਈ॥ ਬਾਂਧਤ ਸਾਥ

ਪ੍ਰਿਸਟ ਕੇ ਭਈ ॥ ਹਾ ਹਾ ਭਾਖਿ ਲੋਗ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ॥ ਰਾਖਿ ਨ ਸਕੇ ਤਾਂਹਿ ਰਖਵਾਰੇ ॥੧੬॥ ਬਾਂਧਿ ਪ੍ਰਿਸਟਿ ਤਿਹ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਯੋ ॥ ਏਕੈ ਬਾਨ ਮਿਲਾ ਸੋ ਘਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਜੀਤਿ ਧਾਮ ਲੈ ਆਈ ॥ ਸਖੀ ਕੁਅਰ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਾਈ ॥੧੭॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਾ ਕਾਜ ਸੁਈ ਮੈਂ ਕਿਯ ॥ ਅਪਨੋ ਬੋਲ ਨਿਬਾਹਹੁ ਅਬ ਪਿਯ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਜਾਹਿ ਮੋ ਕੌਂ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਯਾ ਕਹੱ ਤੁਮ ਪਾਵੋ ॥੧੮॥ ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਤਬ ਹੀ ਤਹੱ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌਂ ਪ੍ਰਥਮੈ ਬਜਾਹ ਕਰਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰੌਂ ਬਜਾਹਿ ਤਾਹਿ ਲੈ ਗਯੋ ॥ ਅਸਿ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਚੰਚਲਾ ਦਿਖਯੋ ॥੧੯॥ ਪ੍ਰਥਮਹਿ ਪਾਰ ਸਮੁੰਦ ਕੇ ਗਈ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਹਿ ਹਰਿ ਲਯਾਵਤ ਭਈ ॥ ਬਹੁਰੌਂ ਮਨ ਭਾਵਤ ਪਤਿ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਜਾਤ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਦੋਇ ਸੌ ਨਿੰਨ੍ਯਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੨੯੯॥੫੭੮੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੀਸੀਸਾਰਕੇਤ ਇਕ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਸੋ ਬਿਧਿ ਦੂਸਰੋ ਨ ਸਾਜਾ ॥ ਸੀਸੈਸਾਰਦੇਇ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਸਮ ਦੂਸਰ ਹ੍ਵੈ ਨ ਬਖਾਨੀ ॥੧॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਾ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਤਰੁਨਿ ਮੈ ਚੀਤਾ ॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਰਾਨੀ ਮਰਿ ਗਈ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਉਦਾਸ ਮਤਿ ਭਈ ॥੨॥ ਅਵਰ ਨਾਰਿ ਕੀ ਓਰ ਨ ਹੇਰੈ ॥ ਭੂਲ ਨ ਜਾਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਡੇਰੈ ॥ ਰਾਨੀ ਔਰ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ ॥ ਨਾਥ ਮਿਲੇ ਬਿਨੁ ਮੈਨ ਸੰਤਾਵੈਂ ॥੩॥ ਮਿਲਿ ਬੈਠੀ ਇਕ ਦਿਨ ਸਭ ਰਾਨੀ ॥ ਆਪੁ ਬਿਖੈਂ ਮਿਲਿ ਕਰਤ ਕਹਾਨੀ ॥ ਇਹ ਜੜ ਪਤਿ ਮਤਿ ਕਿਨ ਹਰਿ ਲਈ ॥ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਰਾਨੀ ਮਰਿ ਗਈ ॥੪॥ ਏਤੋ ਸੋਕ ਕਿਯੋ ਜਾ ਕੋ ਇਹ ॥ ਮਤਿ ਹਰਿ ਲਈ ਕਹਾਂ ਯਾ ਕੀ ਤਿਹੱ ॥ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਘਨੀ ॥ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਚਹਿਯਤ ਧਨੀ ॥੫॥ ਸਖੀ ਏਕ ਸਯਾਨੀ ਤਹੱ ਅਹੀ ॥ ਤਿਹ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਹਸਿ ਕਰਿ ਕਹੀ ॥ ਮੈਂ ਨ੍ਰਿਪ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋਕ ਮਿਟੈਹੌਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੇ ਸਾਥ ਮਿਲੈਹੌਂ ॥੬॥ ਜਾਰਿਕ ਪਕਰਿ ਕੋਠਰੀ ਰਾਖਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸੁਨਤ ਐਸ ਬਿਧਿ ਭਾਖਾ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਇਹ ਮੂੜ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਜੀਆ ॥ ਜਿਹ ਅਬਿਬੇਕ ਬਿਬੇਕ ਨ ਕੀਆ ॥੭॥ ਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਔਰ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਬਾਤਨ ਸਾਥ ਪਤਿਹਿ ਉਰਝਾਵੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜੁ ਕੋਠਰੀ ਛੋਰਿ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਸਾਚ ਝੂਠ ਤਬ ਆਪੁ ਬਿਚਾਰੈ ॥੮॥